

Emoniseli 18: kolela makasi —2018-2030

“Akwei, akwei, Babilone Monene!”

»

*“Bóbima na kati na ye, bato na
ngai...”*

Samwele azali kolakisa

**Limbolá ngai
Danyele mpe
Emoniseli**

**Bilembeteli ya esakweli oyo emonisi
ete Nzambe azali na
bimoniseli na ye ya nsuka mpo na
baponami na ye**

**Na mosala oyo: Projet na ye -
Jugement na ye**

Bobongoli: 01-12-2024

(70-Otonne-5995) Ezali na ntina te.

*“ Mpe nayokaki mongongo ya moto moko na katikati ya
Ulai;*

*agangaki mpe alobaki ete, Gabriele, limbolá ye emonaneli ”
Danyeले 8:16.*

Note ya ndimbola ya ezipeli

Kobanda likoló tii na nse: Nsango oyo euti na baanzelu misato ya Emoniseli 14.

Wana ezali bosolo misato oyo euti na mokanda ya Danyeले oyo emonisami epai ya basantu nsima ya kosambisama ya prenta ya mobu 1843 mpe nsima ya oyo ya mokolo ya 22 Okotobe 1844. Kozangaka kotalela mokumba ya Sabata, Baadventiste ya liboso bakokaki te kososola ndimbola ya solo ya bansango yango. Ba Adventistes oyo bazalaki kozela bozongi ya Klisto bakangisaki likambo oyo bakutanaki na yango na " **kolela ya minuit** " to " *katikati ya butu* " oyo etangami na lisele ya " *ba ngendo zomi* " kobanda na Mat.25:1 kino na 13 epai wapi liyebisi ya " *bozongi ya Mobali ya libala* " elobelami.

- 1- **Motó ya likambo ya kosambisa** ekoli na Dan.8:13-14 mpe likambo ya nsango ya *anzelu ya liboso* na Em.14:7: " *Bobanga Nzambe mpe bopesa ye nkembo mpo ngonga ya bosambisi na ye eyei mpe bosambela ye oyo asali.*" *mabele, likoló, mpe maziba ya mai!* »: bozongi na mokolo ya samedi, mokolo se moko ya solo ya nsambo ya molongo ya bonzambe, Sabata ya Bayuda mpe mokolo ya bopemi ya poso na poso, esengami na Nzambe na mibeko ya minei kati na mibeko na ye zomi.
- 2- **Kofunda Loma ya pápa** , " *liseke moke* " mpe " *mokonzi ekeseni* " ya Danyeले 7:8-24 mpe 8:10-23 kino 25, oyo ezwi nkombo " *Babilone monene* " na nsango ya *anzelu ya mibale* ya Apo . 14:8 : " *Babilone Monene akwei, akwei!* ": mingimingi, mpo na mokolo ya lomingo, "mokolo ya moi" ya kala ezwaki libula epai ya Amperere Constantin I ^{oyo} atyaki yango na mokolo ya 7 Marsi 321. Kasi maloba oyo " *ekweaki* " ezali kolongisama na emoniseli ya bomoto na yango ya mabe na Nzambe lokola ye akotisaki yango epai ya basaleli na ye ya Lingomba ya Adventiste nsima ya 1843, na 1844, na kozongisaka momeseno ya Sabata oyo esundolamaki. " *Akweyi* " elimboli: "akangami mpe alongi ye."

Nzambe ya solo asakoli bongo elonga na ye na kaa ya lokuta ya mangomba.

- 3- **Motó ya likambo ya esambiselo ya nsuka** epai “ *motó ya liwa ya mibale* ” ebeti batomboki baklisto. Oyo ezali elilingi oyo elakisami na Dan.7:9-10, motó ya likambo ekolisami na Em.20:10-15, mpe ezali likambo ya nsango ya *anzelu ya misato* na Em.14:9-10: “ *Mpe mosusu, anzelu ya misato alandaki bango, kolobaka na mongongo makasi: Soko moto asambeli nyama mpe ekeko na ye, mpe azwi **elembo** na elongi to na loboko na ye, akomela mpe vinyo ya nkanda ya Nzambe, asopami kozanga kosangisa na kopo ya nkanda na ye, mpe akonyokwama na *mótó* mpe na *soufre*, liboso ya baanzelu basantu mpe liboso ya Mwana-Mpate ”: Awa mokolo ya lomingo ekokanisi na “ *elembo ya nyama* .”*

Talá boyokani ndenge moko ya mituya ya baverse oyo etalisami na Danyele 7: 9-10 mpe Emoniseli 14: 9-10 .

Anzelu ya minei : abimi kaka na Apo.18 esika azali kosala bilili ya esakola ya suka ya ba messages misato ya liboso ya ba Adventistes oyo ezuaka litomba na pole nionso ya bonzambe oyo eyei kongenga bango banda 1994 pe tii na suka ya mokili, elingi koloba tii printemps 2030 Oyo ezali rôle oyo mosala oyo esengeli kosala. Pole oyo eyaki kongengisa yango ezali komonisa mabunga oyo elandanaká: ya lingomba ya Katolike, banda mobu 538; ya lingomba ya Protesta, banda 1843; mpe institution officielle ya ba Adventistes, banda 1994. Bokweyi nyonso wana ya molimo ezalaki na ntina, na tango na yango: koboya pole oyo Molimo Mosantu ya Nzambe a proposaki na Yesu Klisto. “ *Na ntango ya nsuka* ” oyo elobelami na Dan.11:40, Lingomba ya Katolike esangisaka na elakeli mabe na yango, bituluku nyonso ya mangomba, ezala baklisto to te, oyo endimi mosala na yango mpe bokonzi na yango; yango na nse ya litambwisi ya boyokani na yango oyo babengi “*ecuménique*” oyo, nsima ya Lingomba ya Protesta, Lingomba ya Adventisme officiel ekotaki na yango na 1995.

2 Bakolinti 4:3-4

“ ...Soki Nsango Malamu na biso ezipami naino, ezipami na baoyo bazali kokufa; mpo na bato oyo bazangi kondima oyo Nzambe ya eleko oyo akangaki miso na bango, na boye ete bamonaka te nkembo ya Nsango Malamu ya nkembo ya Klisto, oyo azali elilingi ya Nzambe . »

“Mpe soki liloba ya esakweli etikali kososolama mabe, ekotikala kaka bongo mpo na baoyo basengeli kobunga”

Lisusu, na bokuse bimoniseli oyo elakisami na mokanda oyo yeba ete, mpo na “ *kolongisa bosantu* ”, .

uta na eleko ya prenta ya mobu 1843 oyo etiamaki na mobeko ya mokeli mpe mokeli mibeko Nzambe ya Danyele 8:14, engebene na “ *Nsango Malamu* ” na ye ya seko, .

na mabele mobimba, mobali nyonso mpe mwasi nyonso, .

esengeli kobatisama na nkombo ya Yesu Klisto na kozindisama mobimba mpo na kozwa ngolu ya bonzambe, .

esengeli kotosa mokolo ya Samedi, bopemi ya Sabata ya mokolo ya nsambo, oyo Nzambe asantisami na Genese 2, mpe ya 4^{ya} mibeko na ye 10 oyo etangami na Exode 20; oyo, mpo na kobatela ngolu na ye, .

esengeli kokumisa mibeko ya Nzambe ya bizaleli malamumu mpe mibeko ya bilei oyo epesameli na Biblia Mosantu, na Genese 1:29 mpe na Levitike 11, (bosantu ya nzoto) .

mpe asengeli te “ *kotyola liloba na ye ya esakweli* ”, mpo ete “ *aboma Molimo ya Nzambe* ” te (1 Bates.5:20).

Moto nyonso oyo akokisaki masengami yango te, Nzambe azwi etumbu ya konyokwama na “ *liwa ya mibale* ” oyo elobelami na Emoniseli 20 .

Samwele

EXPLIQUER – NGAÏ DANIEL NA APOCALYPSE

Pagination ya ba sujets oyo etalisami

Eteni ya liboso: Maloba ya kobongisa

Esalelaka boluki automatique ya ba numéros ya pages ya logiciel oyo basaleli

Lokasa	ya motó ya likambo
07	Bolakisi
12	Nzambe mpe bikelamu na ye
13	Miboko ya solo ya Biblia
16	Note fondamentale : 7 mars 321, mokolo ya lisumu oyo elakelami mabe
26	Litatoli ya Nzambe oyo epesami awa na mabele

- 28 Liyebisi : Kobulunganisa martiru na etumbu te
 29 Genese: bokuse ya esakweli ya ntina mingi
 30 Kondima mpe kozanga kondima
 33 Bilei mpo na ntango oyo ebongi
 37 Lisolo ya Bondimi ya Solo oyo emonisami
 39 Maloba ya kobongisa mokanda ya Danyeale
- 41. Ezali na ntina te Nyonso ebandi na Danyeale – BUKU YA DANIEL**
- 42 Danyeale 1 - Boyei bwa Danyeale o Babilone
 45 Danyeale 2 - *Ekeko* ya emonaneli ya mokonzi Nebukadanesala
 56 Danyeale 3 - Banninga misato na kati ya *litumbu*
 62 Danyeale 4 - mokonzi akitisaki pe abongoli motema
 69 Danyeale 5 - Bosambisi bwa mokonzi Belesasala
 74 Danyeale 6 - Danyeale na *libulu ya nkosi*
 79 Danyeale 7 - *Ba banyama minei* mpe mwa *liseke* ya pápa
 90 Danyeale 8 - Bomoto ya Pápa endimami – mobeko ya bonzambe ya Dan.8:14.
- 103 Danyeale 9 - Liyebisi ya tango ya mosala ya Yesu Klisto awa na mabele.
 121 Danyeale 10 - Lisakoli ya *likama monene* - Bimonaneli ya likama
 127 Danyeale 11 - Bitumba nsambo ya Siri.
 146 Danyeale 12 - Mission universelle ya ba Adventistes oyo elakisami pe ekomamaki na dati.
- 155 Maloba ya ebandeli ya bilembo ya esakweli
 158 Lingomba ya Adventiste
 163 Botali ya yambo na Apocalypse
 167 Bilembo ya Loma na Esakweli
 173 Pole na mokolo ya Saba
 176 Mobeko ya Nzambe ya Danyeale 8:14
 179 Bobongisi mpo na Apocalypse
 183 Apocalypse na bokuse
- 188 **Eteni ya mibale: boyekoli ya mozindo ya Apocalypse**
188. Ezali na ntina te **Emoniseli 1** : Maloba ya ebandeli-Bozongi ya Klisto-Motó ya likambo ya Adventiste
 199. Ezali na ntina te **Emoniseli 2** : Liyangani ya Klisto uta ebandeli na yango kino na 1843
- 199 ^{Eleko} ya liboso : *Efese* - ^{Eleko} ya mibale : *Smirne* - ^{Eleko} ya misato : *Pergamon* - .
 4e ^{époque} : *Tiatira*
- 216 **Emoniseli 3** : Likita ya Klisto uta mobu 1843 - bondimi ya boklisto ya bantoma ezongisamaki
 216 5e période : *Sardis* - 6e ^{période} : *Philadelphie* - .
 223 Destin ya Adventisme Emonisami na Emonaneli ya Yambo ya Ellen G. White
- 225 ^{Eleko} ya 7 : Laodikia
 229 **Emoniseli 4** : bosambisi ya lola
 232 Liyebisi : MIBEKO YA NZAMBE esakoli
 239 **Emoniseli 5** : Mwana ya Moto

- 244 **Emoniseli 6** : Basali, bitumbu ya bonzambe pe bilembo ya tango ya eleko ya bakristu - Ba sceau 6 ya liboso
- 251 **Emoniseli 7** : Adventisme ya mokolo ya nsambo ekangami na “ *elembo ya Nzambe* ” : Sabata mpe “ *elembo ya nsambo* ” ya sekele.
- 259 **Emoniseli 8** : “ *Bakelelo* ” minei ya liboso .
- 268 **Emoniseli 9** : “ *kelelo* ” ya 5 mpe ya 6 .
- 268 “ *kelelo* ” ya 5 .
- 276 “ *kelelo* ” ya 6 .
- 286 **Emoniseli 10** : “ *mokanda moke ya polele* ” .
- 291 Nsuka ya eteni ya yambo ya Emoniseli
Eteni ya mibale: mitó ya makambo oyo ekoli
- 292 **Emoniseli 11** : bokonzi ya pápa - koboya Nzambe ya ekolo - “ *kelelo* ” ya 7 .
- 305 **Emoniseli 12** : mwango monene ya katikati
- 313 **Emoniseli 13** : bandeko ya lokuta ya lingomba ya boklisto
- 322 **Emoniseli 14** : Ntango ya Adventisme ya Mokolo ya Sambo
- 333 **Emoniseli 15** : Nsuka ya eleko ya bomekoli
- 336 **Emoniseli 16** : *Malózi nsambo ya nsuka ya nkanda ya Nzambe*
- 345 **Emoniseli 17** : mwasi ya ndumba alongolami masque mpe ayebani
- 356 **Emoniseli 18** : mwasi ya ndumba azwi etumbu na ye
- 368 **Emoniseli 19** : *etumba ya Armagedone* ya Yesu Klisto
- 375 **Emoniseli 20** : *mibu nkoto* ya mibu nkoto ya 7 mpe bosambisi bwa nsuka
- 381 **Emoniseli 21** : *Yelusaleme ya Sika oyo ekumisami ezalaki elilingi*
- 392 **Emoniseli 22** : Mokolo ya Boseko oyo ezangi nsuka
- 40 5 **Mokanda ebomaka kasi Molimo epesaka bomoi**
- 408 **Ntango ya mabele ya Yesu Klisto**
- 410 **Bosantu mpe bosantu**
- 424 **Bokabwani bwa Genese – kobanda Genese 1 kino 22 – 424 .**
- 525 Bokokisi ya bilaka oyo epesamaki na Abrahama: Genese 23 kino...
- 528 Kobima mpe Moize ya sembo – Kowuta na Biblia na monene – Ngonga ya boponi ya suka – Adventisme ya mokolo ya nsambo: Bokabwani, Nkombo, lisolo – Bisambisi minene ya Nzambe – Bonzambe uta A kino Z – Bobongoli makomi ya Biblia – Molimo azongisaka bosolo.
- 547 Bobulisi ya nsuka**
- 548 Libiangi ya Nsuka**

Liyebisi : mabongoli na minoko ya bapaya ezali kosalema na nzela ya logiciel ya bobongoli automatique, mokomi azali kaka na mokumba ya makomi na Lifalanse, monoko ya version originale ya mikanda.

Limbolá ngai Danyele mpe Emoniseli

Kolakisa

Nabotamaki mpe nafandaka na mboka oyo ya nsɔni mingi, mpamba te Nzambe apesi na elilingi nkombo ya mboka-mokonzi na yango “ *Sodoma mpe Ezipito* ” na Em.11:8. Modèle na yango ya société, républicaine, envie, e imiter, epalangani mpe e adopter na ba peuples ebele na mokili mobimba; mboka oyo ezali France, mboka oyo ezali koyangela na bokonzi mpe ya mbongwana, komekaka ba Républiques mitano na ba régimes ya kofuta mpako oyo Nzambe akweisamaki. Na lolendo, esakolaka mpe elakisaka ba tableaux na yango ya makoki ya bomoto, oyo ezali kotelemela na ndenge ya nkanda na ba tableaux ya misala ya bomoto oyo ekomami na lolenge ya “mibeko zomi”, na mokeli Nzambe ye moko. Uta ebandeli na yango mpe bokonzi na yango ya liboso, ezwi mokumba ya kobatela monguna na yango, lingomba ya Katolike ya Loma oyo mateya na yango etiki ata moke te kobenga “mabe” oyo Nzambe abengi “malamu” mpe kobenga “malamu” oyo ye abengi “mabe ”. Kokobaki kokweya na yango oyo ekoki kopekisa yango te, Révolution na yango ememaki yango na kondima ete Nzambe azali. Na bongo, lokola ekelamu, nzungu ya mabele, France ezali komipesa na botelemeli oyo ezali kotelemela yango na Nzambe oyo azali na nguya nyonso, nzungu ya solo ya ebende; ndenge oyo ekosuka ezalaki ya kosakola mpe esakolamaki na ye; akokutana na nsuka ya “ *Sodoma* ” na ngambo ya masumu ndenge moko liboso na ye. Lisoló ya mokili mobimba na boumeli ya mbula 1 700 oyo euti koleka to koleka ebongisamaki na bopusi mabe na yango, mingimingi lisungi na yango mpo na bokonzi ya boyangeli ya pápa ya Katolike ya Loma, uta na mokonzi na yango ya liboso, Clovis I ' mokonzi ya liboso ya Ba-Franc. Azwaki batisimo na Reims, na mokolo ya 25 décembre na mobu 498. Date oyo ezali na elembo ya molulu ya Noele oyo ekangisaki na Loma, na bosembo te mpe na nkanda, na mokolo ya lokuta ya mbotama ya Yesu Klisto, Nzambe oyo akómaki moto, mokeli ya mokili mpe eloko nyonso oyo ezali na bomoi to oyo ezali; oyo azali koloba na ntina ete azali na titre ya “ *Nzambe ya solo* ” mpamba te ayinaka “ *lokuta oyo ezali na zabolo lokola tata na yango* ,” ndenge Yesu asakolaki yango.

Olingi elembeteli oyo ekoki koboya te ete pápa moko ya Loma azali na lotomo ya koloba ete azali mosaleli ya Yesu Klisto? Tala ezali, ya sikisiki mpe ya Biblia: Yesu asakolaki na Mat.23:9: “ ***Mpe kobenga moto moko te tata na yo awa na mabele; mpo tata na bino azali moko, oyo azali na likoló.*** »

Pápa abengami nini na mabele? Moto nyonso akoki komona yango, “ ***tata mosantu*** ”, ***to kutu***, “ ***tata*** mosantu mingi ”. Banganga-nzambe ya Katolike babengaka bango mpe “ ***batata*** ”. Ezaleli wana ya botomboki esalaka ete ebele ya banganga-nzambe bámitya lokola bakatisi oyo balobaka ete bazali na ntina te kati na Nzambe mpe mosumuki, nzokande Biblia ezali koteya mpo na ye akoki kozwa Nzambe na bonsomi oyo Yesu Klisto apesaki ye ndingisa. Na ndenge wana, kondima ya Katolike ekómisaka bato bana mike mpo bámonana lokola bato oyo bazali na ntina mingi mpe bazali na ntina mingi. Bopengwi oyo uta na bosenga ya

semba ya Yesu Klisto ekofundama na Nzambe na esakweli moko, na Dan.8:11-12. Motuna-Eyano : Nani akoki kondima ete mokeli ya nguya Nzambe akokaki kozwa lokola basaleli na ye bato oyo bazali kotosa ye te na “ **lolendo** ” ya nkanda boye oyo efundami na Dan.7:8 mpe 8:25? Eyano ya biblia na bomwana oyo ya makanisi ya bato ezali na verse oyo euti na Yir.17:5: “ *YaHWéH alobi boye : **Alakelami mabe moto oyo azali kotyela moto motema , oyo azali kozwa mosuni mpo na lisungi na ye , mpe oyo azali kozongisa motema na ye ya YaHWéH !** »*

Lokola ezalaki France nde ebongisi mingi lisolo ya losambo ya eteni monene ya eleko ya boklisto, Nzambe apesaki Mofalanse mission ya kobimisa mokumba na ye oyo elakelami mabe; yango, na kongengisa ndimbola ebombami ya bimoniseli na ye ya esakweli oyo ekotisami na code moko ya Biblia mpenza.

Na 1975 nazwaki liyebisi ya misio na ngai ya esakweli na nzela ya emonaneli, ndimbola ya solo na yango nasosolaki kaka na 1980, nsima ya libatisi na ngai. Nabatisami na bondimi ya boklisto ya Adventiste ya mokolo ya nsambo, nayebi, uta 2018, ete natiamaki na mosala mpo na ntango ya jubile (7 mbala 7 mibu) oyo ekosuka na printemps ya 2030 na bozongi na nkembo ya Nkolo Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, Yesu Klisto.

Koyeba bozali ya Nzambe to ya Yesu Klisto ekoki te mpo na kozwa lobiko ya seko .

Namikundoli awa, yambo ya kozonga na lola, Yesu alobaki na bayekoli na ye maloba ya baverse oyo uta na Mat.28:18 kino 20: “ *Yesu apusanaki pene, alobaki na bango boye: Bokonzi nyonso epesami na ngai na likoló mpe na mabele. **Bongo bókende kokómisa bato ya bikólo nyonso bayekoli , kobatisa bango na nkombo ya Tata mpe ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu , mpe koteya bango bátosa nyonso oyo napesaki bino mitindo .** Mpe talá, nazali elongo na bino ntango nyonso, kino nsuka ya mokili .”* Molimo na ye ya bonzambe efulamaki ntoma Petelo na esakola oyo mosusu ya momesano mpe ya lokumu ya Misala 4:12 : “ **Lobiko ezali na mosusu te; mpo ezali na nkombo mosusu te na nse ya likoló epesami kati na bato, oyo na nzela na yango tosengeli kobikisama** .”

Na yango, bososola, lingomba oyo ezongisaka biso na Nzambe etongami te na libula ya lingomba mpo na bonkoko ya bato. Kondima na mbeka ya bolingi ya bomikabi oyo Nzambe apesaki, na nzela ya liwa na Ye ya bomoto kati na Yesu Klisto, ezali **nzela se moko** ya kozwa boyokani na biso na bosembo ya kokoka ya bosantu na Ye ya bonzambe. Lisusu, ata soki ozali nani, ezala origine na yo, lingomba na yo ya libula, bato na yo, loposo na yo, langi na yo to monoko na yo, to ata statut na yo na kati ya bato, boyokani na yo na Nzambe eyaka kaka na nzela ya Yesu Klisto mpe bokangami na mateya na ye oyo ye azali koloba epai ya bayekoli na ye kino nsuka ya mokili; lokola emonisami na mokanda oyo.

Liloba “ **Tata, Mwana mpe Molimo Mosantu** ” ezali kolakisa mikumba misato milandani oyo Nzambe moko azali kosala na mwango na ye ya lobiko oyo apesaki na moto mosumuki oyo azali na ngambo, oyo azwaki etumbu ya “ *liwa ya mibale* ”. “Bosato” yango ezali te liyangani ya Banzambe misato, ndenge Bamizilma bandimaka, mpe na ndenge yango, ezali kolongisa koboya mateya wana ya boklisto mpe lingomba na yango. Lokola “ **Tata** ”, Nzambe azali mokeli na biso mpo na bato nyonso; lokola “ **Mwana** ” amipesaki nzoto ya mosuni mpo

na kozipa masumu ya baponami na ye na esika na yango; na “ Molimo Mosantu ”, Nzambe, Molimo ya Klisto oyo asekwi, ayei kosalisa baponami na ye balonga na mbongwana na bango na kozwaka “ bosantu oyo kozanga yango moto moko te akomona Nkolo ”, engebene na oyo ntoma Paulo azali koteya na Ebr.12 : 14, mpe 14; “ kosantisama ” ezali, kotyama pembeni mpo na Nzambe mpe na Nzambe. Ezali kondimisa kondima na ye ya moto oyo aponami mpe ezali komonana na misala ya kondima na ye, na bolingo na ye mpo na Nzambe mpe bosolo na ye ya Biblia oyo epemamaki mpe emonisami.

Kotanga mokanda oyo ezali na ntina mingi mpo na kososola **nivo ya elakeli mabe ya likolo mpenza** oyo ezali kopesa kilo na bato ya mabele, bibongiseli na bango ya losambo mpe oyo ya mokili ya boklisto ya Mpoto, mingimingi, mpo na ebandeli na bango ya boklisto ; mpamba te nzela oyo Yesu Klisto alandi ezali nzela ya kobikisa **oyo ekeseni na mosusu mpe oyo ezali kaka moko** ya mosala ya Nzambe; yango wana, kondima ya boklisto ezali kaka esika oyo zabolo mpe bademo bazali kobundisa bango.

Na mozindo, mosala ya kobikisa oyo mozalisi Nzambe abongisi ezali pete mpe na ntina. Kasi lingomba ezwi ezaleli ya mindondo mpo ete baye bateyaka yango bakanisaka kaka kolongisa likanisi na bango ya lingomba mpe, kosala masumu, mbala mingi mpo na kozanga boyebi, likanisi oyo ezali lisusu na boyokani te na masengi ya Nzambe. Yango wana, abeti bango na elakeli mabe na ye oyo balimboli mpo na litomba na bango mpe bayokaka kofinga ya bonzambe te.

Mosala oyo ezali te mpo na kozwa mbano ya mikanda; mpo na Nzambe mozalisi, mokumba na ye se moko ezali ya kotia baponami na ye na momekano ya kondima oyo ekopesa bango nzela ya kozwa bomoi ya seko oyo Yesu Klisto alongi. Okokuta ba répétitions kuna, kasi oyo ezali style oyo Nzambe asalelaka na ko marteler mateya kaka oyo abimisaka na nzela ya bilili mpe bilembo ndenge na ndenge. Ebele ya bozongeli wana ezali elembeteli malamu koleka ya bosolo na yango mpe etatoli ntina oyo apesaki na bosolo ya bililingi oyo etali yango. Masese oyo Yesu ateyaki endimisi konyata mpe kozongela yango.

Okokuta na mosala oyo bimoniseli oyo epesami na mokeli monene Nzambe oyo akendaki kotala biso na nkombo ya moto ya Yesu ya Nazarete, oyo ayaki na titre ya “mopakolami”, to “masiya”, engebene na “mashiah” ya Liebele oyo etangami na Dan .9:25, to “kristo”, euti na “christos” ya Greke ya makomi ya kondimana ya sika. Kati na ye, Nzambe ayaki kopesa bomoi na ye ya peto ya kokoka lokola mbeka ya bolingi, mpo na kondimisa milulu ya mbeka ya banyama oyo ezalaki liboso ya koya na ye uta lisumu ya ebandeli oyo Eva mpe Adama basalaki. Liloba “ *mopakolami* ” elimboli moto oyo azwi mafuta ya Molimo Mosantu oyo emonisami na mafuta ya banzete ya olive. Emoniseli ya esakweli epesami na Nzambe na nkombo se moko ya Yesu Klisto mpe mosala na ye ya bomikabi ezali kotambwisa baponami na ye na nzela oyo ememaka na bomoi ya seko. Pamba te lobiko na ngolu kaka epekisaka baponami te kokweya na mitambo oyo ye ayebi te. Ezali bongo mpo na kosilisa likabo na ye ya ngolu, ete na nkombo ya Yesu Klisto, Nzambe ayei kobimisa bozali ya mitambo minene oyo epesaka nzela na basaleli na ye ya nsuka ya ntango ya nsuka, mpo na kotalela,

kosambisa, mpe kososola **polele** bato oyo babulungani situation ya religion chrétienne universelle oyo elongi na époque oyo ya suka ya lobiko ya mabele.

Kasi liboso ya kolona, ezali malamumu kobuka misisa; mpamba te ezaleli ya Nzambe mozalisi ebebisami mpo na mateya ya mangomba minene ya Nzambe kaka moko oyo epalangani awa na mabele. Bango nyonso bazali na likambo oyo ekokani ete batiaka Nzambe moko na nzela ya bopekisami mpe na bongo batatolaka bokabwani na bango mpe na boyokani nyonso elongo na ye. Bonsomi oyo emonani lokola ekangami na kondima ya boklisto ezali bobele mpo na makambo oyo ezali kosalema na ntango wana, kasi ntango kaka Nzambe apesi nzela na bademo ete básala na bonsomi nyonso, kozanga kondima wana epai ya baoyo bazali kolanda bango te ekobima lisusu. Soki Nzambe alingaki kosala na nzela ya bopekisami, elingaki kokoka mpo na ye, bobele, komisala ete amonana na miso na bango, azwa uta na bikelamu na ye ete batosaka bolingi na ye nyonso. Soki asalaki bongo te, ezali mpo ete koponama na ye ya baponami epemami, **bobele**, na bonsomi ya kopona kolinga ye to koboya ye; bonsomi ya kopona oyo apesaka na bikelamu na ye nyonso. Mpe soki ezali na bopekisami, ezali kaka oyo ya bizaleli ya bomoto ya baponami oyo bapusama mpe babendami, na bomoto na bango ya bonsomi ya moto na moto, na Nzambe ya bolingo. Mpe kombo oyo bolingo ebongi na yango malamumu, mpo ete e sublimer yango, na kopesaka bikelamu na yango elakiseli oyo etiamaki na misala oyo ekomisaka yango incontestable ; yango na kopesaka bomoi na ye mpo na kozipa, na bomoto ya Yesu Klisto, mpo na masumu oyo azwaki libula mpe masalemaki na baponami na ye **kaka** na ntango ya kozanga boyebi mpe botau na bango. Likebi ! Na mabele, liloba oyo bolingo ezuaka kaka lolenge ya mayoki mpe botau na yango. Oyo ya Nzambe ezali makasi mpe ezali sembo mpenza; oyo esalaka bokeseni nyonso mpo ete ezwi lolenge ya etinda epai mayoki etambwisami mobimba. Na yango, lingomba ya solo oyo Nzambe andimi etongami likoló na kokangama na bonsomi nyonso na bomoto na ye, na makanisi na ye mpe na mitinda na ye oyo etyami na mibeko. Bomoi nyonso ya mabele etongami likolo ya mibeko na yango ya nzoto, ya chimique, ya bizaleli malamumu, ya makanisi mpe ya molimo. Kaka ndenge likanisi ya kokima mobeko ya nguya ya kobenda biloko na mabele mpe kosala ete elimwa na makanisi ya moto ata moke te, elimo na ye ekoki kokola bobele na boyokani na limemya mpe na botosi ya mibeko mpe mitinda oyo Nzambe mozalisi atye. Mpe maloba oyo ya ntoma Paulo uta na 1 Ko . Kosalela libyangi wana ya ofele esalemi mpo na likambo oyo ete, kati na Biblia, mpe yango moko, Nzambe asili kopesa mpe kobimisa makanisi na ye ya Nzambe. Mpe ezali na ntina tótalela makanisi na ye ntango azali kokokisa mosala ya “ *kosantisama* ,” engebene Ebr.12:14, “ *moto moko te akomona Nkolo* .” Tango mosusu likanisi na ye ezuaka lolenge ya ordonnance, kasi ezali na ntembe mingi te koleka oyo epesami na monganga ya mayele oyo moto azali kosala mbangu mpo na kotosa, kokanisaka bongo kosala mpo na bolamu na ye mpo na bokolongono na ye ya nzoto to ya makanisi (ata soki azali na libunga). Nzambe mozalisi azali, mosika koleka nyonso, monganga se moko mpe ya solo ya milimo oyo ayebi na makambo na yango ya mikemike. Esalaka pasi mais ebikisaka chaque fois que situation eza bien. Kasi na nsuka, akobebisa mpe akobebisa bomoi nyonso ya lola mpe ya

mabele oyo emonisami ete ezali na makoki te ya kolinga ye mpe na yango, ya kotosa ye.

Na yango, kozanga kondima makambo ya mangomba ezali mbuma oyo emonisaka makambo ya lingomba ya lokuta oyo endimaka Nzambe kaka moko. Ezali ko constituer faute pe lisumu moko très grave po ezo déformer bizaleli ya Nzambe, pe na ko attaquer ye, ezo risquer te kozua lipamboli na ye, ngolu na ye pe lobiko na ye. Kasi, Nzambe asalelaka yango lokola fimbo mpo na kopesa etumbu mpe kobeta bato oyo bazali kondima te to oyo bazali sembo te. Natie motema awa na litatoli ya biblia mpe ya mambi ya kala. Ya solo, makomi ya kondimana ya kala eteyi biso ete mpo na kopesa etumbu na bozangi bosembo ya bato na ye, ekolo oyo babengi Yisalaele, Nzambe asalelaki bato ya “Bafilistia”, mozalani na ye ya penepene. Na tango na biso peuple oyo azali kokoba action oyo na kombo ya « Palestinien ». Na nsima, ntango alingaki kobimisa etumbu na ye mpe kokweisama na ye ya nsuka mpo na Yisalaele oyo ya mosuni ya mabele, abengaki misala ya Nebukadanesala mokonzi ya Bakaladea; oyo mbala misato. Na ya misato, na – 586, ekolo ebebisamaki mpe bato oyo babikaki bamemamaki na bobengani na Babilone mpo na eleko ya “mbula 70” esakolamaki na Yir.25:11. Nansima, mpo eboyaki kondima Yesu Klisto lokola masiya na yango, ekólo yango ebebisamaki lisusu na basoda ya Loma oyo etambwisamaki na Tito, mosangoli ya libula ya Amperere Vespasien. Na eleko ya boklisto, oyo ezongaki na lisumu na ndenge ya ofele na mobu 321, kondima ya boklisto epesamaki na kozanga kondima ya bapápa kobanda na mobu 538. Mpe kondima wana ya Lingomba ya Katolike oyo ezalaki na bokonzi mingi elukaki koswana na bato ya Moyen-Orient oyo bakómaki Bamizilma na losambo kaka na ekeke ^{ya 6}. Boklisto oyo ezangi kondima emoni kuna monguna ya nsomo oyo aumelaka libela. Mpamba te botemeli ya losambo ya bakaa yango mibale ezali lokola makonzí, kotemela mpenza tii na nsuka ya mokili. Moto oyo andimi te azali mpe na lolendo mpe alukaka nkembo ya kozala kaka ye moko; lokola azwi yango epai ya Nzambe te, alobi ete ezali ye moko mpe andimaka te ete bátémela ye. Bolimbisi oyo ya moto na moto ezali komonisa, lisusu na lisanga, bandimi oyo bazali na mayangani ndenge na ndenge mpe basangani esika moko na mangomba ya lokuta ndenge na ndenge. Kokweisa kozanga kondima elimboli te ete Nzambe azali kokanga motema. Kozanga kondima ezali momeseno ya bato oyo epemamaki na kaa ya bademo. Liloba tolerant elakisi likanisi ya intolérance mpe liloba ya kondima ya solo ezali kondima to kozanga kondima engebene na principe biblique "oui, to non." Na ngambo na ye, Nzambe azali kosunga bozali ya mabe kozanga kondima yango; azali ko soutenir yango mpo na tango ya liberté oyo ekanamaki na projet na ye ya kopona ba élus na ye. Yango wana liloba tolerance etali kaka bomoto, mpe liloba yango ebimaki na Edict ya Nantes ya Henri IV ya 13 avril 1598. Kasi sima ya suka ya tango ya ngolu, mabe mpe baoyo basalaka yango bakobebisama. Kokanga motema ezwaki esika ya bonsomi ya losambo oyo Nzambe apesaki moto banda na ebandeli.

Menu ya mosala oyo esakolami; bilembeteli bikolakisama mpe bikolakisama na nkasa mobimba.

Nzambe mpe bikelamu na ye

Lexique ya elimo oyo mibali basalelaka na Mpoto Latin ebombaka bansango ya ntina oyo Nzambe azali kopesa. Ezali bongo, libosoliboso, na liloba Apocalypse oyo, na likambo oyo, elamusaka likama monene oyo bato babangaka. Nzokande nsima ya liloba oyo ya kobangisa ezali na libongoli “Emoniseli” oyo ezali komonisa epai ya basaleli na Ye kati na Klisto makambo oyo esengeli mpo na lobiko na bango. Engebene na etinda oyo ete esengo ya basusu epesaka mawa ya basusu, baoyo ya kaa oyo ekeseni, bansango oyo ezali mpenza na bokeseni ezali na bozwi mingi na mateya mpe mbala mingi mpenza epesami likanisi na “Emoniseli” ya bule mpenza oyo epesami na ntoma Yoane.

Liloba mosusu, liloba “anzelu” ebombaka mateya ya ntina. Liloba oyo ya Lifalanse euti na Latin “angelus” yango moko ezwami na grec “aggelos” oyo elimboli: motindami. Libongoli oyo ezali komonisa biso motuya oyo Nzambe apesaka na bikelamu na ye, baninga na ye oyo akelaki bango na bonsomi mpe na mwa lipanda. Bomoi oyo Nzambe apesi, lipanda oyo ebatelaka bipekiseli oyo ebongi. Kasi liloba oyo “momemi-nsango” emonisi biso ete Nzambe amonaka baninga na ye ya bonsomi lokola bansango ya bomoi. Na yango, ekelamu moko na moko ezali komonisa nsango oyo esalemi na likambo ya bomoi oyo emonisami na maponi mpe bisika ya moto ye moko oyo ezali kosala oyo Biblia ebengi “molimo”. Ekelamu mokomoko ekeseni na mosusu lokola molimo ya bomoi.

Pamba te oyo ba homologues celestiaux ya liboso oyo Nzambe akelaki, baye tobengi na bonkoko « ba anzelu », bayebaki te ezali ete oyo apesaki bango bomoi mpe lotomo ya kozala na bomoi akoki kozongisa bango. Bakelamaki mpo na kozala na bomoi ya seko mpe bayebaki ata ndimbola ya liloba liwa te. Ezali mpo na komonisa bango nini liloba liwa elingi koloba ete Nzambe akelaki dimension na biso ya mabele oyo lolenge ya bato, to Adama, ekosala mosala ya moto oyo akufaka nsima ya lisumu ya Elanga ya Edene. Nsango oyo tozali komonisa esepelisaka Nzambe **kaka** soki eyokani na mibeko na Ye ya bolamu mpe bolamu. Soki nsango oyo ekokisi motindo na yango ya mabe mpe mabe, oyo amemi yango azali ya lolenge ya botomboki oyo ekweli na liwa ya seko, mpo na kobebisama ya nsuka mpe bobebisi ya molimo na ye mobimba.

Miboko ya solo ya Biblia

Nzambe amonaki ete ezali malamumu mpe malamumu koyebisa, yambo, ebandeli ya ebongiseli na biso ya mabele epai ya Moize, mpo ete moto nyonso ayeba yango. Amonisi kuna, likambo ya liboso ya mateya ya elimo. Na action oyo azali ko présenter biso **ba bases ya vérité na ye** oyo ebandi na ko régler ordre ya temps. Mpo Nzambe azali Nzambe ya molongo mpe ya boyokani ya lokumu. Tokozwa, na bokokanisi na mibeko na yango, likambo ya bozoba mpe ya boyokani te ya molongo na biso ya lelo oyo etiamaki na moto ya masumu. Po ezali vraiment lisumu pe lisumu déjà original nde e changer nionso.

Kasi ezali na ntina mingi kososola liboso ya eloko mosusu nyonso, ete “*ebandeli*” oyo Nzambe atangi na Biblia, mpe liloba ya liboso ya buku oyo babengi “Genese” ezali, “ebandeli”, etali “*ebandeli*” ya bomoi te, kasi kaka oyo ya bokeli na ye ya dimension terrestre na biso mobimba oyo esangisi minzoto ya cosmos celestial nionso ekelamaki na mokolo ya minei sima ya mabele yango moko. Na likanisi oyo na makanisi, tokoki kososola ete ebongiseli oyo ya mabele ya sikisiki, oyo butu mpe mikolo ekolanda moko na mosusu, ekelamaki mpo na kokoma esika wapi Nzambe mpe baponami na ye ya sembo mpe kaa ya monguna ya zabolo bakokutana. Etumba oyo ya bolamu ya bonzambe na mabe ya zabolo,

mosumuki ya liboso na lisolo ya bomoi, ezali ntina na ye ya kozala mpe moboko ya emoniseli mobimba ya mosala na ye ya kobikisa ya mokili mobimba mpe ya bato ebele. Na boumeli ya mosala yango, okomona ndimbola ya maloba mosusu ya nkuku oyo Yesu Klisto alobaki na boumeli ya mosala na ye awa na mabele. Okomona bongo boniboni ndimbola boni bazwi na mosala monene oyo ebandisami na Nzambe moko monene, mokeli ya lolenge nyonso ya bomoi mpe ya biloko. Awa nakangi parenthèse oyo ya ntina mpe nazongi na likambo ya ordre ya temps oyo Mokonzi Monene oyo ya bozali atie.

Liboso ya lisumu, Adama ná Eva bazalaki na bomoi na bango ebongisamaki zingazinga ya poso ya mikolo nsambo oyo elandanaká. Na boyokani na modèle ya minei ya mibeko zomi (to Decalogue) oyo **ekundoli yango**, mokolo ya nsambo ezali mokolo oyo esantisami mpo na bopemi na Nzambe mpe na moto, mpe koyeba lelo oyo mosala oyo esakoli, tokoki kososola mpo na nini Nzambe asimbaka bómemya momeseno yango. Na projet na yango ya mobimba oyo ezali kolimbola bantina ya bozalisi oyo ya mabele ya sikisiki, poso, unité ya tango oyo esengami, esakoli mibu nkoto nsambo oyo na boumeli na yango projet monene ya botalisi ya mokili mobimba (mpe ya ndenge na ndenge) ya bolingo mpe bosembo na ye ekokokisama. Na manaka oyo, na bokokanisi na mikolo motoba ya yambo ya poso, mibu nkoto motoba ya yambo ekotia na nse ya elakiseli ya bolingo mpe motema molai na ye. Mpe lokola mokolo ya nsambo, mibu nkoto ya nsambo ekopesama mpo na kofandisa boyengebene na ye ya kokoka. Nakoki koloba na mokuse manaka oyo boye na kolobaka : mikolo motoba (ya mibu nkoto = mibu nkoto motoba) mpo na kobikisa, mpe ya nsambo (= mibu nkoto), mpo na kosambisa mpe koboma batomboki ya mabele mpe ya lola. Projet oyo ya kobikisa ekopema mobimba na mbeka ya expiatoire ya bolingi oyo Nzambe mozalisi asali, na aspect divine ya mabele ya mutu oyo azali na kombo, na volonté divine na ye, Yesu Klisto na version grec to selon le hébreu, Yesu Masiya.

Liboso ya lisumu, na molongo ya bonzambe ya kokoka ya ebandeli, mokolo mobimba esalemi na biteni mibale oyo ekokani; Ngonga 12 ya butu ya sanza elandi na ngonga 12 ya pole ya moi mpe cycle ezongelaka libela. Na ezalela na biso ya lelo, ezalela yango emonanaka kaka mikolo mibale na mbula, na ntango ya équinoxe ya prenta mpe ya ατωνα. Toyebi ete bileko ya lelo euti na kobalusama ya axe ya mabele, mpe tokoki bongo kososola ete kobalusama wana emonanaki lokola mbano ya lisumu ya ebandeli oyo babalani ya liboso, Adama ná Eva basalaki. Liboso ya lisumu, kozanga ezaleli oyo, mbala na mbala ya molongo ya bonzambe ezalaki ya kokoka.

Kobalukaka mobimba ya mabele zingazinga ya moi elakisi unité ya mbula. Na litatoli na ye, Moize alobeli lisolo ya Kobima ya Baebele oyo Nzambe abikisamaki na boombo ya Ezipito. Mpe kaka mokolo ya kobima oyo, Nzambe alobaki na Moize, na Kob.12:2: “ *Sanza oyo ekozala sanza ya liboso ya mbula mpo na yo; ekozala mpo na bino sanza ya liboso .*” Kotingama ya ndenge wana etatoli ntina oyo Nzambe apesaka na eloko yango. Manáka ya Liebele ya sanza zomi na mibale ya sanza ezalaki kokita na ntango, mpe nsima ya molongo ya moi, esengelaki kobakisa sanza mosusu ya zomi na misato mpo na kozongisa boyokani

nsima ya bambula mingi ya koyanganisa retard yango. Baebele babimaki na Ezipito " *ba Mokolo ya 14 ya sanza ya liboso ya mbula* " oyo na lolenge ya mayele ebandaki na équinoxe ya prenta; kombo oyo elakisi précisément "mbala ya liboso".

Mobeko oyo Nzambe apesi, " *sanza oyo ekozala sanza ya liboso ya mobu mpo na bino* ", ezali likambo ya mpamba te, mpamba te epesameli bato nyonso oyo bakosenga lobiko na ye tii na nsuka ya mokili; Yisalaele ya Liebele, mozwi ya Emoniseli ya bonzambe, kozalaka bobele liboso ya mosala monene ya kobikisa mokili mobimba ya manaka na yango ya bonzambe. Ntango na ye ya sanza ekolandama na ntango ya moi ya Klisto oyo na nzela na yango mosala ya kobikisa ya Nzambe emonisami na pole na yango nyonso.

Bozongisi ya kokoka ya mibeko wana ya bonzambe ekokokisama soko moke te na mabele oyo etondi na batomboki mpe bato mabe. Nzokande, etikali likoki, na boyokani ya moto na moto tozali na yango na Nzambe, Molimo oyo ya nguya ya bozalisi oyo emonanaka te oyo azali kokumisa bolingo mingi lokola bosembo. Mpe boyokani nyonso elongo na ye esengeli kobanda na boluki oyo ya motuya na ye mpe ya liboso, oyo ya molongo na ye ya ntango. Oyo ezali mosala ya kondima, ya pete mpenza mpe oyo ezali na ntina moko te; minimum ya kopesa uta na ngambo na biso ya bomoto. Mpe lolenge na biso ya kopusana ezali kosepelisa Ye, boyokani ya bolingo ya ekelamu mpe Mozalisi na yango ekomi likoki. Lola elongamaka te na misala minene to makamwisi, kasi na bilembo ya bokebi ya boyokani, oyo emonisaka bolingo ya solo. Oyo ezali oyo moto nyonso akoki kozwa na mosala ya Yesu Klisto, oyo apesaki bomoi na ye, na bolingi, lokola elembo ya libiangi, mpo na kobikisa kaka molingami na ye oyo aponami.

Nsima ya elilingi oyo ya kokamwa ya molongo ya bonzambe, tika totala likambo ya mawa ya molongo na biso ya bomoto. Kokokanisa yango ezali na ntina mingi mpo ekopesa biso nzela ya kososola maloba ya kofinga oyo Nzambe asakolaki na nzela ya mosakoli na ye Danyele, oyo Yesu na ngonga na ye andimisaki ete azali bongo. Kati na maloba ya kofinga oyo totangi na Dan.7:25: " *Akokana kobongola ntango mpe mibeko* ." Nzambe ayebi kaka etinda moko ya makambo yango; oyo ye moko atyaki banda kokela mokili mpe na nsima amonisaki epai ya Moize. Nani azalaki na mpiko ya kosala nkanda ya ndenge wana? Régime dominant oyo azali ko attribuer " *arrogance* " mpe " *succès ya ba astuces na yango* ". Lisusu elobelami lokola " *mokonzi ekeseni* ", synthèse ya critères wana epesi likanisi ya pouvoir religieux. D'ailleurs, afundami na " *konyokola basantu* ", ba possibilités ya interprétation ekiti mpe ekangami na régime papal romain oyo etiamaki, **kaka** , banda 538 na décret oyo ewutaki na Amperere Justinien ^{1er} . Kasi Emoniseli oyo babengi Apocalypse ekomonisa likambo oyo ete dati oyo ya mobu 538 ezali bobele mbano mpe bobakisi ya mabe oyo ememamaki na " *ntango mpe mobeko ya Nzambe* " kobanda mokolo ya 7 Mársi 321 na Amperere Loma Constantin ^{1st} . Mbala mingi mbeba na ye ekokanisama na boyekoli oyo, mpo ete dati oyo ya mabe ememi elakeli mabe na kondima ya peto mpe ya kokoka ya boklisto oyo etiamaki na tango ya bantoma. Kokabola oyo ya ngambo, na relais, ya Loma ya bokonzi ya bapakanano mpe Loma ya pápa ya Katolike ya Loma ezali fungola monene ya emoniseli ya esakweli oyo etongamaki na matatoli oyo ekomamaki na Danyele. Mpo amperere ya bapakanano

atyaki bopemi ya mokolo ya liboso, kasi ezali boyangeli ya pápa ya boklisto oyo na lingomba atyaki yango na lolenge na yango “ *ebongwanaki* ”, ya sikisiki mpe ya bomoto, ya mibeko zomi ya Nzambe.

Note fondamentale: 7 mars 321, mokolo ya lisumu oyo elakelami mabe

Mpe alakelamaki mabe mpenza, mpamba te na mokolo ya 7 Mársi 321, mokolo oyo etikali ya mokolo ya nsambo ya bulée ya Sabata, na motindo ya mobeko moko ya bokonzi oyo ekomamaki na dati, ezwaki esika ya mokolo ya liboso na ndenge ya ofele. Na tango wana, mokolo oyo ya liboso epesamaki na bapakano na losambo ya Nzambe ya Moyi, le SOL INVICTVS elingi koloba, moyi ya outrageux UNDEFATED, déjà objet ya adoration na ngambo ya ba Egyptiens na tango ya Exode ya Baebele , kasi lisusu, na Amerika, na Ba-Inca mpe Ba-Aztèque, mpe tii lelo na bato ya Japon (mokili ya “moi oyo ebimaka”). Zabolo asalelaka ntango nyonso ba recettes ndenge moko mpo na komema bato

na kokweya na ye mpe na condemnation na ye na Nzambe. Ezali ko exploiter superficialité na bango mpe esprit carnal na bango oyo ememaka bango na ko mépriser vie spirituelle mpe ba leçons ya passé historique. Lelo, 8 Mársi 2021, ntango nazali kokoma mokanda oyo, nsango ezali kotatola ntina ya nkanda oyo, lèse-majesté ya solo ya bonzambe, mpe mbala moko lisusu, ntango ya bonzambe ezwi ndimbola na yango mobimba. Mpo na Nzambe ntango ya mbula ebandaka na eleko ya prenta mpe esukaka na nsuka ya eleko ya malili, elingi koloba na manaka na biso ya Baloma ya lelo, kobanda mokolo ya 20 Mársi tii mokolo ya 20 Marsi oyo elandi. Emonani bongo ete le 7 mars 321 ezalaki mpo na Nzambe 7 mars 320, c.a.d., mikolo 13 liboso ya printemps 321. Na yango, mpo na Nzambe, ezalaki mobu 320 oyo etiamaki elembo na nsuka na yango, na mosala ya nsomo oyo esalemaki na bosembo mpe mobeko mosantu ya bonzambe. Engebene ntango ya Nzambe, mobu 2020 ezali mobu ya 17⁽¹⁷⁾: motango ya kosambisama) na motango ya bikeke uta mobu 320. Yango wana ezali likambo ya kokamwa te ete uta ebandeli ya mobu 2020, elakeli mabe ya Nzambe ekoti na eteni ya makasi na lolenge ya virus contagieux oyo ebimisi panique, na occident, société ya mibali oyo confiance mpe kondima na bango etiamaki mobimba na science mpe na progrès na yango. Kobanga ezali mbano ya kozanga makoki ya kolakisa nkisi to mangwele ya malamumu atako mayele ya tekini ya likolo ya bato ya siansi ya lelo. Na kopesaka bikeke 17 oyo motuya ya esakweli, nazali ko inventer eloko moko te, mpo mpo na Nzambe mituya ezali na ndimbola ya molimo oyo ye abimisi mpe asaleli na botongi ya bisakweli na ye, mpe na bosikisiki na Emoniseli, mokapo 17 epesameli na motó ya likambo “ . *lisambisi* ya mwasi ya ndumba oyo afandi na mai mingi .” “ *Babilone monene* ” ezali nkombo na yango mpe “ *mai minene* ” oyo etali yango ezali kopesa likanisi ya “ *Ebale Efrate* ” oyo Nzambe azali koluka na nsango ya “ *kelelo ya motoba* ” ya Emoniseli 9:13, elembo ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba oyo ezali koya. Nsima ya bilembo yango ezali na Lingomba ya Katolike ya pápa mpe Europe chrétienne na bosembo te, ba sources mpe ba cibles ya nkanda na ye. Etumba kati na Nzambe mpe bato euti kobanda; nzungu ya ebende na nzungu ya mabele, mbano ya etumba yango ekoki kokanisama liboso; malamumu koleka, esakolami mpe ebongisami. Ndenge nini Nzambe alingaki kokanisa ^{mbula nkama ya 17} ya mokolo ya 7 Marsi 320 (320, mpo na ye mpe baponami na ye; 321 mpo na mokili ya mangomba ya lokuta to ya mbindo)? Nandimi uta kala ete ekozala na nzela ya bokoti na etumba ya mokili mobimba, kasi etumba ya mokili mobimba oyo ekosuka na lolenge ya atomike, mpo ete Nzambe asakolaki yango, mbala misato, na Dan.11:40 kino 45, Ezekiele 38 mpe 39, mpe na nsuka , na Em.9:13 kino 21. Etumba oyo Nzambe abandisaki na bomoto ya batomboki banda na printemps ya 2020 ezali ya lolenge moko na oyo ye asalaki contre le farao ya Ezipito na ntango ya Moize; mpe mbano ya nsuka ekozala ndenge moko; monguna ya Nzambe akobungisa bomoi na ye kuna, lokola Farao oyo, na ntango na ye, amonaki mwana na ye ya liboso akufi mpe abungisaki oyo ya ye. Le 8 mars 2021 oyo, namoni ete ndimbola oyo ekokisamaki te, kasi nalengelamaki mpo na yango uta pene na sanza moko, lokola nasosolaki na bofuli ya bonzambe ete 321 ezalaki mpo na Nzambe 320 mpe ete na ntina na yango, akanaki kolakela mabe, kaka te mokolo ya 7 mars 2020, kasi mbula mobimba oyo mokolo oyo elakelami mabe ekangami na yango, kosalela bongo, mpo na etumbu oyo, etinda oyo

etangami na Mit.14:34: “ *Kaka ndenge ezwaki yo mikolo ntuku minei mpo na kotala mokili, okomema etumbu ya mabe na yo mbula ntuku minei, mbula moko mpo na mokolo mokomoko ”.*

Kasi na observation oyo, likambo moko ebakisami. Calendrier na biso ya lokuta ezali kaka mabe te mpo na ebandeli ya mbula, ezali mpe mabe mpo na mokolo ya mbotama ya Yesu Klisto. Incorrectement, na 5ème ^{siècle}, moine Dionysius le Petite atie yango na oyo ya liwa ya Mokonzi Erode oyo esalemaki vraitement na – 4 ya calendrier na ye. Na mbula 4 oyo, tosengeli kobakisa “ *mbula mibale* ” oyo Erode akanisaki ete ezali mbula ya Masiya oyo alingaki koboma engebene Mat.2:16: “ *Bongo Erode, amoni ete akosaki ye na bato ya mayele, basilikaki mingi, mpe atindaki mpo na koboma bana nyonso kobanda na mbula mibale mpe na nse oyo bazalaki na Beteleme mpe na teritware na yango mobimba, engebene mokolo oyo atunaki na likebi mpenza epai ya bato ya mayele* . Donc, tango akotanga ba mbula, Nzambe abakisi mbula 6 na date na biso ya lokuta pe ya kobungisa nzela ya momesano pe mbotama ya Yesu esalemaki na printemps ya mbula wana – 6. Na yango, mbula 320 ezalaki pona ye : 326 pe 17 anniversaire ^{secular} ya année na biso 2020 ezalaki pona ye année 2026 depuis vraie moment ya mbotama ya Jésus Christ. Motango oyo 26 ezali motángo ya tétragramme “YHWH”, na Liebele “Yod, Hé, Wav, Hé”, oyo Nzambe amipesaki nkombu, kolanda motuna ya Moize: “ *Kombo na yo nani?* » ; yango, engebene Exode 3:14 . Na yango, Nzambe mozalisi monene azalaki na ntina mosusu ya kotya elembo na elembo na ye moko ya bokonzi mokolo oyo oyo emonisami na elakeli mabe na ye ya bonzambe oyo ezali na nguya nyonso; mpe eye kino nsuka ya mokili. Fimbo ya bokono ya contagieux oyo ebimi na mbula oyo 2026 ya tango ya bonzambe euti ko confirmer continuité ya malédiction oyo ekozua ba formes différentes na ba mbula ya suka ya vie na planète Mabele. Etumba ya Misato ya mokili mobimba ya nikleere ekozala “ *nsuka* ” ya “ *ntango ya bikólo* ” oyo Yesu Klisto asakolaki na Mat.24:14: “ *Nsango malamú oyo ya bokonzi ekosakolama na mokili mobimba, lokola litatoli mpo na bato nyonso bikólo . Bongo nsuka ekoya .” “ *Nsuka* ” oyo ekobanda na nsuka ya eleko ya ngolu; likabo ya lobiko ekosila. Momekano ya kondima oyo etongami likoló na limemya mpo na Sabata na ye mosantu ekokabola mpenza kaa ya “ *bampate* ” na oyo ya “ *bantaba* ” ya Mat.25:32-33: “ *Bikólo nyonso ekoyangana liboso na ye. Akokabola moko na mosusu, ndenge mobateli ya mpate akabolaka bampate na bantaba; mpe akotya bampate na lobókɔ na ye ya mobali, mpe bantaba na lobókɔ na ye ya mwasi .”* Mobeko ya mobeko oyo ekosala ete mokolo ya lomingo ya Loma ezala obligatoire ekosala na nsuka ete basantu ya solo oyo baponami ya Yesu Klisto bázwa etumbu ya liwa. Ezalela oyo ekokokisa maloba oyo ya Dan.12:7: “ *Mpe nayokaki moto oyo alati bilamba ya lini, ateleme likoló ya mai ya ebale; atombolaki loboko na ye ya mobali mpe loboko la ye ya mwasi na lola, mpe alapaki ndai na ye oyo azali na bomoi libela ete ekozala na ntango moko, mpe bantango, mpe ndambo ya ntango, mpe ete makambo maye manso makosila ntango bokasi bwa bato mosantu akobukana mpenza .”* Na kotalela bato, ezalela na bango ekozala ya kozanga elikya mpe liwa na bango ekozala pene. Ezali na ntango wana nde maloba oyo ya Yesu Klisto oyo etángamaki na Mat.24:22 ebimi na pole: “ *Mpe soki mikolo oyo ekómaki mokuse te, moto moko te alingaki kobika;**

kasi, mpo na baponami, mikolo oyo ekokóma mokuse.” Mobu 6000 ekosila liboso ya le 3 avril 2036 ya tango ya bonzambe, elingi koloba le 3 avril 2030 ya calendrier na biso ya lokuta oyo eyei mbula 2000 sima ya mokolo ya kobaka Yesu Klisto na ekulusu oyo ekokisami na ^{mokolo ya 14} sima ya ebandeli ya mbula ya printemps 30. Mpe “ **mikolo** ” oyo esengeli “ **kokómisama mokuse** ” to kokitisa yango. Yango elakisi ete mokolo ya bosaleli mobeko ya liwa ekozala liboso ya mokolo oyo. Mpo ezali likambo ya mbalakaka nde esengaka Klisto akóta mbala moko mpo na kobikisa baponami na ye. Tosengeli bongo kotalela likambo ya liboso ya Nzambe ya kokumisa motindo ya “ **ntango** ” oyo Ye apesaki na bikelamu na Ye ya mabele. Ezali ye nde akofula batomboki ya mikolo ya nsuka mpo na kopona dati oyo ekoleka na mwa mikolo mokolo ya yambo ya printemps 2030 nsima na yango ekangami mibu 6000 ya lisolo ya mabele. Na nsima, makambo mibale oyo ekoki kosalema ezali komonana: mokolo oyo ekoyebana te tii na nsuka, to mokolo ya 3 Aprili 2030 oyo ezali ndelo oyo ekoki koleka mpe oyo ezali na ntina na elimo. Kanisá ete atako ezali na ntina mingi mpenza, ^{mokolo ya 14} ya mbula ya kobaka Yesu Klisto na ekulusu ebongi te mpo na komonisa nsuka ya mbula 6000 ya lisolo ya mokili, mpe mingimangi ebandeli ya mbula nkóto ^{ya 7}. Yango wana nazali kotya bolingi na ngai mpe bondimi na ngai na mokolo ya prenta ya 21 Marsi 2030, mokolo ya ngonga ya esakweli “ **ya mokuse** ” ya 3 Aprili to mokolo ya katikati. Marqué na nature oyo ekelamaki na Nzambe, printemps ezali décisif tango tolingi kotanga 6000 ans ya histoire ya batu; oyo ekómaka likoki banda ntango Adama ná Eva basalaki lisumu. Na lisolo ya Biblia ya Genese, mikolo oyo ezalaki liboso ya prenta oyo ya liboso ezalaki mikolo ya seko. Ntango oyo Nzambe atangi ezali oyo ya mboka ya masumu mpe mibu 6000 oyo poso esakoli ebandi na ebandeli ya eleko ya prenta ya yambo mpe ekosuka na nsuka ya eleko ya malili ya nsuka. Ezalaki eleko moko ya prenta nde kotánga nsima ya mbula 6000 ebandaki. Mpo na lisumu, mabele ebalukaki na axe na yango ya 23° 26’ mpe kolandana ya bileko ekokaki kobanda. Na bafeti ya Bayuda ya kondimana ya kala, bafeti mibale nde eleki monene: Sabata ya poso na poso mpe Elekeli. Bafeti oyo mibale etiamaki na nse ya elilingi ya mituya “7, 14 mpe 21” ya mikolo “7 · 14 ^{mpe} 21 ” oyo ezali komonisa biteni misato ya mwango ya lobiko ya bonzambe: Motó ya likambo ya Saba ya poso na poso ya Em.7 oyo esakoli mbano ya basantu oyo baponami, mpo na “7”; mosala ya bosikoli ya Yesu Klisto oyo ezali nzela ya kopesa mbano oyo, mpo na “14”. Simbá ete na feti ya Pasika oyo eumelaka mikolo 7 mokolo ya 15 ^{mpe ya} 21 ezali sabata mibale ya kozanga kosala mosala ya mbindo. Mpe misato “7” to “21” ezali kolakisa nsuka ya mibu 7000 ya yambo mpe bokoti na boseko ya bozalisi ya sika ya bonzambe na mabele oyo ezongisami sika engebene na Em.21; motángo oyo 21 ezali elilingi ya kokoka (3) ya kotonda (7) ya mosala ya bomoi oyo ezalaki mokano oyo Nzambe alingaki. Na Emoniseli 3, verse 7 mpe 14 ezali komonisa ebandeli mpe nsuka ya ebongiseli ya Adventiste ya ^{mokolo ya nsambo}; awa lisusu biteni mibale ya likambo moko oyo esantisami. Ndenge moko mpe, Em.7 elobeli likambo ya bokangami ya baponami ya ba Adventistes mpe Em.14 ezali kolakisa bansango ya baanzelu misato oyo ezali koloba na mokuse mission na bango ya mokili mobimba. Na yango, na mobu 30, nsuka ya mibu 4000 ekokisama na eleko ya prenta, mpe mpo na bantina ya elilingi kaka, Yesu abakamaki na ekulusu mikolo

14 nsima ya mokolo ya 21 Mársi ya prenta oyo ya mobu 30, i.e., 36 mpo na Nzambe . Na nzela ya bandakisa oyo, Nzambe andimisi, “7” ya Sabata mpe “14” ya bosikoli ya masumu ya baponami na Yesu Klisto ezali kokabwana te. Na yango, ntango na nsuka, “7” ya Sabata ebundisami, Klisto Mosikoli ya “14” apumbwaka mpo na kosunga ye mpo na kopesa ye nkembo, “mikolo” 14 oyo eleki monene oyo ekokabola badati mibale ekozala “ *mokuse* ” . to, ekangamaki mpo na kobikisa bandimi na yango ya nsuka oyo baponami.

Na kotanga lisusu Mat.24, emonanaki epai na ngai ete nsango ya Klisto epesameli, mingimingi, na bayekoli na ye na nsuka ya mokili, epai na biso oyo tozali kobika na mibu oyo ya nsuka. Verse 1-14 elobeli ntango tii na ntango ya “ *nsuka* .” Yesu asakoli na ntina ya bitumba oyo elandana, kobima ya basakoli ya lokuta mpe malili ya nsuka na elimo. Na nsima, verse 15 tii 20, na ndenge oyo esalelami mbala mibale, elobeli ezala kobebisama ya Yelusaleme oyo Baloma basalaki na mobu 70 T.B. Nsima ya likambo oyo, verse 21 esakoli “ *mpasi monene* ” na bango ya nsuka: “ *Mpo na ntango wana mpasi monene oyo esalemaki naino te banda ebandeli ya mokili tii sikoyo, mpe ‘ekozala ata mokolo moko te* ’; Simbá ete bososoli oyo “ *mpe ekozala ata moko te* ” epekisi bosaleli mpo na ntango ya bantoma, mpo ete ekozala na bokeseni na mateya ya Dan.12:1. Yango elingi koloba ete maloba nyonso mibale mazali na boyokani na kokokisama moko na momekano ya nsuka ya kondima awa na mabele. Na Dan.12:1, maloba yango ezali ndenge moko: “ *Na ntango wana Mikaele, mokonzi monene, mobateli ya bana ya bato na yo, akobima; mpe ekozala ntango ya mpasi, oyo ezalaki naino te banda bikólo ezalaki tii na ntango wana . Na tango wana ba oyo ya bato na yo oyo bakozwama ekomami na buku bakobika* . ”. “ *Matungisi* ” ekozala monene mpenza na boye ete “ *mikolo* ” ekosengela “ kokómisama *mokuse* ” engebene na molongo 22. Molongo 23 ezali kolakisa motindo ya kondima ya solo oyo ekolaka te na komonana ya Klisto na mbalakaka na mabele: “ *Soki boye bino alobaki, Tala, azali na esobe; tala, azali na kati ya bashambre, ndimela yango te* .” Kaka na eleko wana ya nsuka, makambo ya elimo ekobakisa “ *makambo na yango ya kokamwa* ” mpe komonana na yango ya bokosi mpe **ya kobenda** ya Klisto ya lokuta, oyo ekotya milimo oyo bateyami malamumu te na nse ya bokonzi: “ *Mpo ete Klisto ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakobima; bakosala makamwisi minene mpe makamwisi, kino na kokosa , soki likoki ezalaki, ata baponami* ”; oyo **endimami** na Emon oyo ezalaki na mpota ya mopanga mpe oyo azalaki na bomoi . Verse 27 elamusi komonana ya nguya mpe ya elonga ya Klisto ya bonzambe mpe verse 28 esakoli “ *feti* ” oyo epesami na bandeke oyo elyaka banyama nsima ya kokota na ye. Mpo batomboki oyo bakobika tii ntango akoya na ye bakobomama mpe bakomemama na matiti ya koleisa banyama “ *epai ya bandeke ya likoló* ” ndenge Emoniseli 19:17-18 mpe 21 eteyaka yango.

Nazali koloba na mokuse awa, bososoli oyo mobimba ya sika ya bozalisi ya bonzambe. Na kofandisaka poso ya yambo, Nzambe abongisi bomoko ya mokolo oyo ezali na butu ya molili mpe mokolo ya pole, moi ekongenga yango kaka kobanda ^{mokolo ya 4} . Butu yango esakoli ete lisumu ekosalema awa na mabele mpo na kozanga botosi ya Eva mpe Adama na mikolo mizali koya. Kino na mosala oyo ya lisumu, bikelamu ya mabele ezali komonisa bizaleli **ya seko** .

Lisumu oyo esalemi, makambo ebongwanaka pe compte à remar ya 6000 ans ekoki kobanda, po mabele ebalukaka na axe na yango pe principe ya ba saisons ebandi. Na nsima, bikelamu ya mabele oyo Nzambe alakelaki mabe ezwi ezaleli na yango **ya libela** oyo toyebi. Mibu 6000 oyo ebandaki na eleko ya prenta ya liboso oyo etiamaki elembo na lisumu ekosila na eleko ya prenta ya mobu 6001 na bozongi na nkembo ya bonzambe ya Yesu Klisto. **Koya na ve ya nsuka ekokokisama na “ mokolo ya liboso ya sanza ya liboso ” ya mbula ya liboso ya mbula nkóto**^{ya 7}.

Yango elobami, mokolo ya 7 Mársi 2021, ya manaka na biso ya lokuta ya bato, euti kozala na elembo ya losambo na botali ya Pápa François epai ya baklisto ya Esti oyo banyokolamaki na Irak na bato ya molende ya Bamizilma. Na likita oyo, akundwelaki ba musulmans ete bazalaki na Nzambe moko, oyo ya Abraham, mpe azalaki kotalela bango lokola “bandeko” na ye. Maloba maye masepelisaka bato bazangi kondima ya Mpótó mazali moke te nkanda monene mpo na Yesu Klisto oyo apesaki bomoi na ye lokola mbeka mpo na bolimbisi ya masumu ya baponami na ye. Mpe bokóti oyo ya mokambi ya “baoyo bazalaki kala ba croisés” “baklisto” ya Katolike na teritware na bango ekoki bobele kobakisa nkanda ya ba Islamistes. Na yango, likambo wana ya kimya ya pápa ekomema mbuma ya kokamwa oyo esakolamaki na Dan.11:40, bokóli ya “etumba” ya “mokonzi ya sudi” ya Bamizilma na Italie ya pápa mpe baninga na yango ya Mpoto. Mpe na perspective oyo, collapse économique ya France na ba pays occidentaux nionso ya origine chrétienne oyo esalemi na ba dirigeants na bango, mpo na virus ya Covid-19, eko changer équilibre ya pouvoir mpe na suka, eko permettre accomplishment ya « Guerre mondiale ya misato » pousée zonga na suka ya 9 ans oyo eleki oyo ezali kaka liboso na biso. Mpo na kosukisa, tomikundola ete na kobimisi bokono oyo ewutaki na Covid-19 mpe bokoli na yango, Nzambe afungolaki nzela mpo na elakeli mabe oyo esengelaki kozala bizaleli ya mibu zomi ya suka ya lisolo ya bato na mabele.

Kasi, mokolo ya 7 Marsi 2021, bilenge basalaki mobulu kati na bituluku ya bato mabe oyo bazalaki kowelana mpe bakonzi ya bapolisi na bingumba mingi ya France. Yango e confirmer nzela ya confrontation généralisée ; ba positions ya moko na moko kozala irreconciliable mpo ezali incompatible. Oyo ezali conséquence ya clash ya deux cultures diamétriques opposées : liberté seculare occidentale contre société ya ba patrons na ba capos ya ba pays ya sud, d’ailleurs traditionnellement mpe nationalement musulman. Likambo ya mawa ezali kopumbwa lokola Covid-19, na nkisi te.

Mpo na kosilisa observation ya ordre abominable légitime na bomoto, esengeli to noter : changement ya année sima ya 12e^{mois} oyo ememaka kombo ya 10e^{mois} (decembre), na ebandeli ya hiver ; mbongwana ya mokolo na katikati ya butu (midi ya butu); kaka kotánga bangonga na bosikisiki mpe mbala na mbala nde etikalaka malam. Na bongo, molongo kitoko ya bonzambe elimwaki mpo na lisumu, ezwami na esika na yango molongo ya masumu oyo ekolimwa na ngala na yango, ntango mozalisi ya nkembo Nzambe akobima, mpo na kosilisa misolo, elingi koloba na nsuka ya mibu nkoto motoba ya yambo, . na prenta ya mobu

2030 , mpo na bato oyo bakosami, to na prenta 2036 ya mbotama ya solo ya Nkolo mpe Mobikisi na biso Yesu Klisto, mpo na baponami na ye.

Mobulu oyo etiamaki mpe oyo etalelami etatoli elakeli mabe ya bonzambe oyo ezali kopesa kilo na bomoto. Mpamba te banda mabele ebalukaki, calcul ya ntango ebungisaki bosikisiki mpe mbala na mbala, bangonga ya butu mpe moi ezali kolandana libela na bokóli mpe bokiti.

Molongo oyo Nzambe mozalisi abongisi mwango na ye ya kobikisa ezali komonisa biso lisusu makambo ya motuya ya molimo oyo azali kopesa moto. Aponaki komonisa bolingo na ye ya lokumu na kopesaka bomoi na ye kati na Yesu Klisto lokola lisiko nsima ya mibu 4000 ya makambo ya bato awa na mabele. Na kosaláká bongo, Nzambe alobi na biso ete: “Ya liboso, lakisá ngai botosi na yo mpe nakomonisa yo bolingo na ngai.”

Na mabele, mibali balandi moko na mosusu kobotaka mbuma ya bizaleli ndenge moko, cependant génération ya mbala ya suka oyo tokotaki na 2020 ezali ko présenter particularité moko; sima ya mibu 75 ya kimia na Europe, mpe évolution incroyable ya sika ya science génétique, très logiquement, ba Europeens na ba résultats na bango, wuta USA, Australie na Israël, bandimaki que bakoki ko répondre na ba problèmes nionso ya santé, ba sociétés na bango ezala plus de plus sanitisée. Ezali te attaque ya virus contagieux nde ezali ya sika, ezali comportement ya ba dirigeants ya ba sociétés avancées nde ezali ya sika. Ntina ya comportement oyo ya bobangi ezali exposition na bango na ba peuples ya mabele na nzela ya bombardement ya ba médias, mpe parmi ba médias wana, ba médias ya sika to ba réseaux sociaux oyo ebimaka na web ya araignée oyo e constituer communication internet ya ofele, likolo na yango to koluka ba diffuseurs ya polele mingi to moke. Bomoto ekangami bongo na motambo na yango ya kolekisa ndelo ya bonsomi oyo ekweyi lokola elakeli mabe likolo na yango. Na USA mpe na Europe, mobulu etie ba communautés ethniques contre bango na bango; kuna, ezali elakeli mabe ya likambo ya “ *Babele* ” oyo ezongisami sika; liteya mosusu ya bonzambe oyo ekoki koboya te oyo eyekolamaki te, mpo ezali mokitani ya babalani moko oyo balobaka mpenza monoko moko, kino likambo oyo ya ngambo, tozali komona tii lelo, bomoto ekabwani na minoko mpe maloba mingi oyo Nzambe akelaki mpe epalangani na mabele mobimba . Mpe εε, Nzambe atikaki kokela te nsima ya mikolo nsambo ya liboso ya bozalisi; akelaki kaka mingi mpo na kolakela mabe mpe ntango mosusu mpo na kopambola baponami na ye, mana oyo epesami na esobe, epai ya bana ya Yisalaele, ezali ndakisa.

Kasi, **bonsomi** ezali na moboko na yango, likabo kitoko oyo Mozalisi na biso apesi. Ezali likoló na yango nde komipesa na biso **ya ofele** na likambo na yango etongami. Et kuna, esengeli kondimama, liberté intégrale oyo e impliquer existence ya chance mpo Nzambe a intervenir na ndenge moko te; liloba oyo bandimi mingi bandimaka ata moke te. Mpe bazali na libunga, mpo ete Nzambe atikaka eteni monene na mbalakaka na bozalisi na ye, mpe liboso ya nyonso, mokumba ya kolamusa kati na baponami, botóndi ya mibeko na ye ya likoló oyo emonisami. Lokola ayebaki baponami na ye, Mozalisi azwi mokumba ya kokamba bango mpe koteya bango bosolo na ye oyo ebongisaka bango mpo na bomoi ya seko na lola. Ba malformations mpe ba monstrosités oyo emonanaki na mbotama ya bikelamu ya bato e prouver action ya chance oyo ebimisaka ba

erreurs génétiques na processus ya reproduction ya espèce na ba conséquences plus ou moins graves. Bopanzani ya lolenge ya bikelamu esalemi na nzela ya bokasi ya ba chaînes reproductives oyo ebimisaka mabunga ya boyokani tango na tango; oyo y compris principe ya héritage to indépendamment en raison ya chance ya vie. Na bokuse, soki nazali na nyongo ya bondimi na ngai na libaku ya bomoi ya bonsomi, nazali na nyongo, au contraire, mbano mpe bilei ya bondimi oyo, na bolingo ya Nzambe mpe na misala oyo esi esalemi mpe oyo azali kokoba kosala mpo na kobikisa ngai .

Na lisolo ya bozalisi na ye awa na mabele , mokolo oyo Nzambe akolakelama mabe ekoya liboso na poso; destin na ye ekomami : mokano na ye ekozala ya “ *kokabola pole na molili* ”. Eponami na bakristu ya lokuta mpo na kotelemela boponi ya Nzambe oyo ezali kosantisa mokolo ya nsambo, mokolo oyo ya yambo ekokokisa mobimba mokumba na yango lokola “ *elembo* ” ya kaa ya batomboki oyo bazangi botosi na Em.13:15. Lokola mokolo ya lomingo ya yambo elakelami mabe na Nzambe, Sabata ya mokolo ya nsambo epambolami mpe esantisami na Ye. Mpe mpo na kososola botemeli oyo, tosengeli koyamba likanisi ya Nzambe, oyo ezali elembo ya kosantisama na ye mpe mpo na ye. Sabata etali mokolo ya nsambo mpe motango oyo ya *nsambo*, “7”, ezali elilingi ya kotonda. Na nse ya liloba oyo ya kotonda, Nzambe azali kotia likanisi ya ntina oyo akelaki dimension na biso ya mabele, elingi koloba, réglementation ya lisumu, condamnation na yango, liwa na yango mpe kolimwa na yango. Mpe na mwango oyo, makambo maye makokokisama mobimba na boumeli ya ^{mibu nkoto ya 7} oyo Saba ya poso na poso esakoli. Yango wana **mokano oyo ezali na ntina mingi mpo na Nzambe koleka nzela** ya bosikoli oyo na nzela na yango akosikola bomoi ya baponami na mabele mpe oyo akokokisa na miso, kati na Yesu Klisto, na ntalo ya mpasi ya nsambo.

Tala ntina mosusu oyo Nzambe alobi na Mos.7:8: “ *nsuka ya eloko eleki ebandeli na yango .*” Na Genese, kolandana na molongo “butu-mokolo” to “ *mpokwa-ntongo* ” endimisi likanisi wana ya Nzambe. Na Yis.14:12, na elamba ya mokonzi ya Babilone, Nzambe alobaki na zabolo ete: “ *Talá, okwei longwa na likoló, monzoto ya ntongo , mwana ya ntongontongo! Obwakami na nse na mabele, yo, molongi ya bikolo !* » Maloba oyo Nzambe atangi ye, “ ***monzoto ya ntongo*** ” emonisi ete akokanisi ye na “moi” ya ebongiseli na biso ya mabele. Azalaki ekelamu na ye ya liboso mpe na nse ya ezipeli ya mokonzi ya Tulo, Ezé.28:12 alobeli nkembo na ye ya ebandeli: “ *Mwana na moto, bólela mokonzi ya Tulo! Okoloba na ye: Nkolo Yawe alobi boye: **Otie elembo na bobongi nie, otondaki na mayele, ozalaki ya kokoka na kitoko** .* » Bobongi nie oyo esengelaki kolimwa, kozwa esika na bizaleli ya botomboki oyo esalaki ete akoma monguna, zabolo mpe monguna, Satana oyo Nzambe akweisamaki mpo ete verse 15 esakoli ete: “ *Ozalaki ya kokoka na banzela na yo, banda mokolo oyo ozalaki ekelamaki kino mabe ekozwama kati na bino .*” Na yango, moto oyo azalaki kotalelama lokola “ ***monzoto ya ntongo*** ” apusaki bato oyo bazalaki sembo te mpo na kokumisa lokola bonzambe “***monzoto ya ntongo*** ” ya bozalisi ya bonzambe: “Moi oyo elongi te” oyo ekómaki nzambe longwa na losambo ya Loma oyo pene na mokili mobimba boklisto ya Mpótó esambelaka na ndenge ya bopakano. Nzambe ayebaki, ata liboso ya bozalisi na ye, ete anzelu oyo ya liboso akotombokela ye

mpe atako bongo akelaki ye. Ndenge moko mpe, mokolo moko liboso ya liwa na ye, Yesu ayebisaki ete moko kati na bantoma 12 akoteka ye, mpe alobaki kutu na Yuda mbala moko ete: “ *Oyo nyonso osegeli kosala, sala yango nokinoki!* ” . Yango epesi biso nzela ya kososola ete Nzambe alukaka te kopekisa bikelamu na ye ete bámonisa maponi na bango, ata soki ekeseni na oyo ya ye. Yesu asengaki mpe bantoma na ye bátika ye soki yango ezalaki mposa na bango. Ezali na kotikaka bikelamu na ye bonsomi mobimba ya komimonisa mpe kobimisa bomoto na bango nde akoki kopona baponami na ye mpo na bosembo na bango oyo emonisami mpe na nsuka kobebisa banguna na ye nyonso ya likoló mpe ya mabele, bato oyo babongi te mpe oyo bazangi likebi .

Lisumu ya ebandeli

Mokolo ya liboso oyo etikali ezwi ntina monene na eleko na biso ya boklisto mpo ete ezali “ *lisumu* ” oyo ezongisamaki uta mokolo ya 7 Mársi 321 mpe mpo ete ekomi elembo ya kaa oyo ekotaki na botomboki na kaa ya Nzambe oyo esantisami. Kasi “ *lisumu* ” oyo esengeli te kotinda biso tóbosana “ *lisumu* ” ya ebandeli oyo ezali kokweisa bato na liwa na nzela ya libula banda Adama ná Eva. Lokola engengisamaki na Molimo, motó ya likambo oyo ememaki ngai na kozwa mateya ya ntina oyo ebombamaki na mokanda ya Genese. Na niveau ya observation, buku emoniseli biso ebandeli ya bozalisi na mikapo 1, 2, 3. Ndimbola ya elilingi ya mituya oyo ezali naino na ntina mpenza: 1 = unité; 2 = kozanga kokoka; 3 = kozala ya kokoka. Yango ebongi kolimbola yango. Gen.1 elobeli bokeli ya mikolo 6 ya liboso. Ndimbola na bango “ *tongo ya mpokwa* ” ekozwa kaka ndimbola nsima ya lisumu mpe elakeli mabe ya mabele oyo ekomi domaine oyo zabolo azali koyangela, oyo ekozala motó ya likambo ya Gen.3 oyo kozanga yango expression “ *tongo ya mpokwa* ” ezali na ndimbola te elingi koloba na niveau terrestre. Na kopesaka ndimbola, mokapo 3 etie elembo ya bobongi nie na emoniseli oyo ya bonzambe. Ndenge moko mpe, na Gen.2, motó ya likambo ya Sabata ya mokolo ya nsambo to, na bosikisiki mingi, ya Nzambe mpe moto mosusu na mokolo ya nsambo, ezwi mpe ndimbola na yango kaka nsima ya “lisumu ya ebandeli” oyo Eva mpe Adama basalaki na Gen.3 oyo epesi yango ntina na yango ya kozala. Na yango, na ndenge ya kokamwa, kozanga bolongi na yango oyo epesami na Gen.3, Sabata oyo esantisami ebongi na elembo na yango ya “2” ya kozanga kokoka. Ebimi na nionso oyo ete mabele ekelamaki na Nzambe mpo na kopesama na zabolo mpe na bademo na ye mpo ete mbuma mabe ya milimo na bango ekoka kozala mosuni mpe komonana na miso ya bato banso, Nzambe, baanzelu mpe bato, mpe ete baanzelu mpe mibali yango baponaka ngámbo na bango.

Analyse oyo ememi ngai na kolakisa que établissement ya mokolo ya sambo oyo esantisami na bopemi esakoli elakeli mabe ya “ *lisumu* ” ya mabele oyo etiamaki na Gen.3, pamba te mabele yango moko elakelami mabe na Nzambe, mpe ezali bongo kaka kobanda na tango liwa mpe lolenge na yango ebeti yango, ntango na yango ya mbula nkóto motoba mpe mbula nkóto ya mbula nkóto ya nsambo ezwi ndimbola, ndimbola, bolongi. Ebongi koyeba likambo oyo:

liboso ya bozalisi ya mabele, na lola, etumba esi etie camp ya zabolo na camp ya Nzambe kasi kaka liwa ya Yesu Klisto nde ekosala ete maponi ya moto na moto ezala ya sikisiki; oyo ekomonana na kobengana batomboki oyo bakatelaki banda wana etumbu na likoló mpo na kokufa kati na bozalisi awa na mabelé. Sikawa, na lola, Nzambe abongisaki bomoi ya baanzelu te na ba alternances “ *na ntongo ya mpokwa* ,” yango mpo ete lola ezali komonisa momeseno na ye ya seko; oyo ekolonga mpe ekolanda mpo na baponami na yango libela. Face na ba données oyo: ezali boni mpo na mabele liboso ya lisumu? Longola ba alternances “ *soirée-tongo* ”, norme na yango ezali mpe oyo ya lola, emonani que vie e dérouler na norme ya seko; banyama ya vegan, bato ya vegan mpe kozanga liwa oyo ekozala lifuti ya lisumu, mikolo elandi mikolo mpe ekokaki kouwela libela.

Kasi na Gen.2, Nzambe abimisi biso molongo na ye ya ngonga ya poso oyo esukaka na mokolo ya nsambo na bopemi mpo na Nzambe mpe mpo na moto. Liloba oyo ya bopemi euti na verbe “kotika” mpe etali mosala oyo Nzambe asali lokola mpe misala oyo bato basali. Okoki kososola, liboso ya lisumu, ezala Nzambe to bato bakokaki te koyoka kolemba. Nzoto ya Adama ezalaki na maladi, kolemba, to mpasi ya lolenge moko te. Sikawa, baposo ya mikolo nsambo elandaki moko na mosusu mpe emibotaki lokola zingazinga ya seko, longola se ete “ *ntongo ya mpokwa* ” oyo elandanamaki ezalaki elembo ya bokeseni na momesano ya lola ya bokonzi ya Nzambe. Bokeseni yango ezalaki bongo mpo na komonisa na ndenge ya esakweli programe moko oyo Nzambe mozalisi monene abongisaki. Kaka ndenge feti ya “Yom Kippur” to “Mokolo ya Bomikabi” ezalaki kozongisama sika mbula na mbula kati na Baebele mpe esakolaki nsuka ya lisumu na nzela ya bomikabi na yango oyo ekokisamaki na liwa ya Yesu Klisto, ndenge moko mpe Sabata ya poso na poso esakolaka boyei ya mokolo ya nsambo mbula nkóto, ntango Nzambe mpe baponami na ye bakokota na bopemi ya solosolo mpamba te batomboki bakokufa mpe bakolonga mabe. Kasi, baponami bazali naino komibanzabanza mpo na “ *lisumu* ” mpamba te elongo na Klisto, basengeli kosambisa “ *masumu* ” mpe basumuki, oyo na ntango wana bakozala na mpongi na mpongi ya kufa. Yango wana, lokola mikolo motoba oyo elekaki, ya nsambo etyami na nse ya elembo ya “ *lisumu* ” oyo ezipi mpe etali mikolo nsambo ya poso mobimba. Mpe ezali bobele na ebandeli ya mibu nkoto mwambe, nsima ya kozikisa basumuki na “ *móto ya liwa ya mibale* ” nde boseko oyo ezangi “ *lisumu* ” ekobanda na mabele oyo ezongisami sika. Soki mikolo nsambo etiamaki elembo na masumu mpe basakoli mibu 7000, botangi ya mibu 7000 oyo ekoki kobanda kaka na bofandisi ya masumu oyo emonisami na Gen.3. Na yango, mikolo ya mabele oyo ezangi masumu ezali na norme mpe logique ya succession te “ *tongo ya mpokwa* ” to “ *lumière ya molili* ” mpe lokola tango oyo ezali sans “ *lisumu* ”, ekoki te kokota na 7000 ans programmées mpe prophetiées mpo na “ *lisumu* ” na poso ya mikolo nsambo.

Mateya oyo ezali kolakisa ntina ya mosala oyo Nzambe azali kopesa na bopapaya ya Loma na Dan.7:25: “ *akosala mwango mpo na kobongola tango mpe mibeko* ”. “ *Kobongola ntango* ” oyo Nzambe atye esalaka ete moto akoki te kozwa ezaleli ya esakweli ya Sabata ya poso na poso ya “ *mobeko* ” ya Nzambe. Mpe yango ezali oyo Loma esali banda Constantin I ' banda mokolo ya 7 Mársi 321, na kopesaka mitindo ete bápema poso na poso na mokolo ya liboso na esika

ya mokolo ya nsambo. Na kolandaka molongo ya Baloma, mosumuki abikisami te na “ *lisumu* ” ya ebandeli oyo azwaki epai ya Adama mpe Eva, kasi en plus azwi “ *lisumu* ” mosusu, mbala oyo **na bolingi na ye**, oyo ebakisaka ngambo na ye epai ya Nzambe .

Molongo ya ntango “ *ntongo ya mpokwa* ” to “ *pole ya molili* ” ezali likanisi oyo Nzambe aponaki mpe kotosa boponi oyo epesaka nzela mpe epesi ndingisa ya kozwa libombami ya esakweli ya Biblia. Eloko moko te etindaka moto azwa boponi oyo mpe elembeteli ezali ete bomoto eponi kotya elembo na mbongwana na yango ya mokolo na minuit, elingi koloba ngonga 6 nsima ya kolala ya moi ya prenta; oyo esakoli kaa ya baoyo balamukaka na retare mingi mpo na bozongi ya nkembo ya Klisto, Mobali ya libala na lisele ya bangondo zomi. Na yango, bansango ya nkuku oyo Nzambe apesi ezali na mayele na ye te. Kasi mpo na baponami na ye, molongo ya ntango ya bonzambe ezali kongengisa bisakweli na ye nyonso mpe mingimingi oyo ya Emoniseli na ebandeli oyo Yesu amimonisi lokola azali “ *alpha mpe omega* ”, “ *ebandeli to ebandeli mpe nsuka* ”. Mokolo moko na moko oyo eleki na bomoi na biso esakoli mwango ya Nzambe oyo azali koloba na mokuse na Gen.1, 2 mpe 3 uta “ *butu* ” to “ *molili* ” ezali komonisa mikolo motoba ya mbindo oyo elakisami na Gen.1, nzokande bopemi ya bonzambe oyo etiamaki na Gen.2 esakoli ya “ *pole* ” ntango. Ezali na etinda oyo nde engebene na Dan.8:14, ntango ya eleko ya boklisto ekabolami na biteni mibale: ntango ya “ *molili* ” ya molimo kati na mobu 321, ntango “ *lisumu* ” mpo na kotelemela Sabata etiamaki, mpe 1843 epai wapi a ntango ya “ *pole* ” ebandi mpo na baponami kobanda mokolo oyo kino bozongi ya Yesu Klisto na eleko ya prenta ya mobu 2030 epai wapi, lokola na Gen.3, na Mozalisi Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, ayei kosambisa kati na baponami mpe batomboki, “ *bampate mpe bantaba* ,” lokola asambisaki kati na “ *nyoka, mwasi, mpe Adama* .” Ndenge moko mpe, na Emoniseli, mitó ya makambo ya “ *Mikanda epai ya Mangomba nsambo, ya bilembo nsambo, mpe ya bakelelo nsambo* ” esakoli “ *molili* ” mpo na motoba ya liboso mpe “ *pole* ” ya bonzambe mpo na degré ya nsambo mpe ya nsuka ya mokomoko ya mitó ya makambo yango . Ezali solo mpenza ete na 1991, koboya ya officiel ya “pole” oyo ya nsuka na Adventisme institutionnel, pole oyo Yesu apesi ngai banda 1982, ememaki ye na koloba na ye, na Mokanda oyo epesamaki na “ *Laodicea* ” na Rev.3 :17: “ *Mpo olobi ete: Nazali mozwi, nazwi bozwi, **mpe nazali na mposa ya eloko te**, mpe mpo oyebi te ete ozali moto ya mawa, ya mawa, mobola, mokufi miso mpe **bolumbu** ,... ”. Ba Adventistes officiels babosani maloba oyo epesami na 1 Petelo 4:17 : “ *Mpo ete oyo ezali ntango oyo **kosambisama ekobanda na ndako ya Nzambe** . Sikawa, soki ebandi na biso, nsuka ya baoyo bazali kotosa nsango malamau ya Nzambe te ekozala nini?* » Institution yango esalemi banda 1863 mpe Yesu apambolaki bokeli na yango na eleko ya “ *Philadelphie* ”, na 1873. Engebene na etinda ya bonzambe “ *tongo ya mpokwa* ” to “ *molili ya pole* ”, eleko ya nsuka mpe ya nsambo oyo emonisami na nkombo “ *Laodicea* ” esengelaki kozala ntango ya “ *pole* ” monene ya bonzambe mpe mosala ya lelo ezali elembeteli na yango, “ *pole* ” monene eyei mpenza mpo na kongengisa mabombami oyo esakolamaki, na eleko oyo ya nsuka, na ntalo ya ebongiseli ya Adventiste ya Leta na mokili mobimba. Nkombo “ *Laodicée* ” ebongi mpenza mpamba te elimboli “bato oyo basambisami to bato ya*

kosambisa”. Ba oyo bazali lisusu ya Nkolo te to bazali lisusu te, ba condamner kosangana na basungi ya “mokolo oyo Nzambe alakelaki mabe”. Komimonisaka ete bazali na makoki te ya kokabola na Nzambe etumbu na ye ya bosembo mpo na “Mokolo ya lomingo” ya Baloma, Saba ekomonana lisusu te epai na bango lokola na ntina lokola na ntango ya lipamboli ya libatizi na bango. Nsango moko oyo Yesu Klisto apesaki na mosali na ye Ellen G. White, na buku na ye “Makomi ya liboso” mpe na emonaneli na ye ya liboso, abongolaki likambo oyo boye: “babungisaki miso, mpe mokano, mpe Yesu... Bazindaki na kati ya mokili mabe mpe tokomona bango lisusu te.”

Genese 2 esakoli ntango ya “*pole*” mpe mokapo oyo ya Genese ebandi na **kosantisama** ya “*mokolo ya nsambo*.” Esukaka na verse oyo 25: “*Mobali ná mwasi na ye bazalaki bolumbu, mpe bayokaki nsɔni te.*” Lien entre ba thèmes mibale oyo ezali kolakisa que découverte ya bolumbu na bango ya nzoto ekozala conséquence ya imputation ya “*lisumu*” oyo bakosala mpe oyo elobelami lisusu na Gen.3, donc emonani lokola cause ya bolumbu ya molimo ya kufa. Soki tokokanisi liteya oyo na oyo ya “*Laodicée*”, tomoni Saba esanganaki na “*lisumu*” oyo ekomisaka moto “*bolumbu*”. Na contexte oyo ya suka, momesano ya Sabata ezali bongo ekoki lisusu te mpo na kobatela ngolu ya Klisto, mpo na kopesaka pole na yango mobimba ya esakweli na bakonzi ya Adventiste officiel kati na 1982 mpe 1991 bosenga ya Yesu Klisto ebakisami mpe alingi mpo na yango eleko oyo na momesano ya Sabata na ye mosantu baponami oyo abongi na ngolu na ye apesaka intérêt na ye, tango na ye, bomoi na ye, mpe molimo na ye mobimba mpo na bimoniseli na ye oyo esakolamaki na Danyele mpe na Emoniseli ; kasi mpe na Biblia mobimba oyo emonisami oyo ezali “*batatoli mibale*” na yango engebene Emoniseli 11:3.

Litatoli ya Nzambe oyo epesami na mabele

Lokola ezali na ntina, botali ya Nzambe na bomoto na lolenge ya Yesu Klisto esengeli te kotinda biso tobosana botali na Ye ya kala na tango ya Moize. Pamba te ezali na contexte oyo ya mosika nde Nzambe amonisaki ye ebandeli ya dimension terrestre. Mpe lokola emoniseli oyo Nzambe apesi, lisolo ya Genese ezali na ntina mingi lokola oyo ya Emoniseli oyo emonisami epai ya ntoma Yoane. Lolenge oyo Nzambe aponaki mpo na kobongisa bomoi ya mabele esakoli mwango na ye ya bolingo mpo na bikelamu oyo apesi bonsomi mobimba, mpo ete bakoka koyanola na bolingo na ye mpe kofanda elongo na ye libela to koboya yango mpe kolimwa na bozangi ya liwa, na boyokani na ba conditions ya offrande na ye ya salutaire.

Soki Adama akelami ye moko, ya liboso, ezali mpo ete alakisami lokola “*elilingi ya Nzambe (Gen.1:26-27)*” mpe na koluka bolingo uta na moninga ya bonsomi na elilingi na ye, mpo ete ntango nyonso ya boseko na ye ya kala ezalaki moko ya kozala ye moko mpenza. Yango ekómaki koyika mpiko te mpo na ye na boye ete azalaki pene ya komema mbuma ya bonsomi oyo alingaki kopesa na bikelamu na ye ya bomoi. Bokeli ya Eva uta na moko ya mikuwa ya mokongo ya

Adama, ntango azali kozindisama na mpongi ya liwa, esakoli bokeli ya Eklezia na ye, Moponami oyo esalemi na baponami na ye ya sembo, mbuma oyo ebukani na bomikabi na ye ya liwa kati na Yesu Klisto; yango ezali kolongisa mokumba ya “*mosungi*” oyo Nzambe azali kopesa na mwasi oyo autaki epai na ye mpe oyo nkombo na ye Eva elimboli “*bomoi*”. Moponami akozala “*na bomoi*” ya seko, mpe na mabele, azali na libiangi ya kopesa Nzambe “*lisalisi*” na ye mpo na kosala elongo na bomoto na kokokisama ya mosala na ye oyo ezali na mokano ya kofandisa bolingo ya kokoka oyo ekabolami mpe oyo etungisami te na ba univers na yango ya seko.

Lisumu ya kozanga botosi ekoti na bomoto na nzela ya Eva to na nzela ya elembo ya “*mwasi*” ya baponami na ye oyo bakozwa libula ya lisumu oyo ya ebandeli. Lisusu, lokola Adama, mpo na bolingo mpo na Eva, kati na Yesu Klisto, Nzambe akomi moto mpo na kokabola mpe komema na esika ya Moponami na ye, etumbu ya liwa oyo masumu na ye ebongi na yango. Lisolo ya Genese ezali bongo litatoli ya lisolo oyo ezali komonisa ebandeli na biso mpe makambo na yango, mpe litatoli ya esakweli oyo ezali komonisa etinda ya kobikisa ya mosala monene ya bolingo ya Nzambe mozalisi ya nguya nyonso.

Nsima ya mikolo motoba ya yambo ya bozalisi oyo elobelami na Genese 1, mikolo motoba oyo esakolaki mibu nkoto motoba oyo Nzambe abombaki mpo na kopona na ye baponami na mabele, na Genese 2, na nse ya elilingi ya Sabata ya seko, mokolo ya nsambo oyo ezangi ndelo ekofungwama mpo na koyamba bato baponami oyo ba prouvé mpe baponami.

Nzambe ayebi uta ebandeli mbano ya mosala na ye, bankombo ya baponami na ye oyo bakobima na boumeli ya mibu nkoto motoba. Azalaki na nguya mpe bokonzi nyonso mpo na kosambisa mpe kobebisa baanzelu batomboki kozanga ete akela bonene na biso ya mabele. Kasi ezali mpenza mpo azali komemya bikelamu na ye, oyo balingaka ye mpe oyo alingaka, nde abongisaka elakiseli ya mokili mobimba na mabele oyo ekelamaki mpo na ntina yango.

Nzambe atomboli likolo ya nyonso, etinda ya solo. Lokola esakolami na Nz.51:6, Yesu alimboli baponami na ye lokola “*babotami lisusu*” to “*babotami na bosolo*” mpo ete bakoka kokokana na motindo ya bosolo ya bonzambe. Engebene Yoane 18:37, ye moko ayaki mpo na “*kopesa litatoli mpo na solo*” mpe amimonisi na Emoniseli 3:14 na nkombo “*Moto ya solo*”. Kotombolama mpe kokumisa oyo ya etinda ya bosolo ezali na **bokeseni mpenza** na etinda ya lokuta, mpe mitinda mibale mizali na lolenge mingi. Etinda ya lokuta ezali ntango nyonso kobenda bato oyo bafandi na mabele na boumeli ya lisoló na yango mobimba. Na mikolo na biso, lokuta ekómi momeseno ya kozala na bomoi. Ezwami na nse ya liloba “bluff” na makanisi ya mombongo, kasi ezali atako bongo mbuma ya zabolo, “*tata ya lokuta*” engebene Yoane 8:44. Na niveau religieux, lokuta emonanaka na lolenge ya ba faux religieux ebele ndenge na ndenge selon ba peuples na ba endroits na mabele oyo etali. Mpe kondima ya boklisto yango moko ekomi elilingi ya kokoka ya “mobulungano” (= Babele) boye ebele ezali ebele na yango ya lokuta ya molili.

Bateyaka lokuta na ndenge ya siansi. Mpamba te na bokeseni na lolenge na yango ya bokonzi, makanisi ya siansi ezali na likoki te ya kopesa bilembeteli ya solosolo ya makanisi na yango ya evolisyó mpo na lolenge ya bikelamu, mpe ya

bamilio mpe bamiliare ya bambula oyo bato na yango ya siansi balobaka ete ezali na mabele. Na bokeseni na likanisi oyo ya siansi, litatoli ya mokeli Nzambe epesi bilembeteli mingi ya bosolo na ye, mpamba te lisoló ya mabele ezali litatoli ya misala na ye, oyo mpela ya mai ezali ndakisa ya liboso, oyo etatoli na bozali ya biloko oyo bitikalaki na mai na bisika ya patatalu mpe ata na nsonge ya bangomba oyo eleki milai na mabele. Ebakisami na litatoli oyo ya bozalisi ezali litatoli oyo etikalaki na lisolo ya bato, bomoi ya Noa, bomoi ya Abrahama, bonsomi ya Baebele na boombo ya Ezipito mpe kobotama ya bato ya Bayuda, batatoli ya bomoi na miso ya lisolo na yango kino na ntango ya nsuka ya mokili; ezali mpe na litatoli ya bantoma ya Yesu Klisto oyo bamonaki makamwisi na ye, babakamaki na ekulusu mpe lisekwa na ye; yango tii na esika oyo bobangi ya liwa etikaki bango, mpe balandaki na nzela ya martiru, Nkolo na bango mpe Modèle na bango Yesu ya Nazarete.

Na kolamusaka liloba oyo “martiru” esengeli awa nafungola ndimbola.

Note: ko confondre martyrme na punition te

Biloko yango mibale ezali na lolenge moko ya libanda mpe na yango ekoki kobulunganisa yango kozanga mpasi. Kasi, mobulungano oyo ezali na ba conséquences graves puisque action punitive ezali na risque ya kozala imputé na vrai choix ya Nzambe mpe contrairement mwana ya zabololo akoki kozala imputé na martyrdom mpo na Nzambe moko très déceptionnel. Donc, pona komona polele, esengeli tozua na makanisi analyse oyo elandi oyo ebandi na principe oyo ; Ya liboso, totuna motuna oyo: martiru ezali nini? Liloba oyo euti na grec “martus” oyo elimboli: témoin. Motatoli ezali nini? Ezali moto oyo apesaka lapolo na bosembo to te makambo oyo amonaki, ayoki, to oyo asosolaki na likambo moko. Likambo oyo ezali kosepelisa biso awa ezali ya losambo, mpe kati na baoyo bazali kotatola mpo na Nzambe, ezali na batatoli ya solo mpe ya lokuta. Oyo ezali solo ezali ete Nzambe nde asalaka bokeseni kati na makambo yango mibale. Le vrai est connu de lui et il le bénit parce que de son côté, ce vrai témoin s'efforce de se montrer fidèle en pratiquant en « *œuvres* » toute sa vérité révélée et il persévère dans cette voie jusqu'à l'acceptation de la mowei. Mpe liwa oyo ezali

martiru ya solo, mpamba te bomoi oyo epesami na liwa eyokanaki na motindo ya bosantu oyo Nzambe asengaki mpo na ntango na ye. Soki bomoi oyo epesami ezali na boyokani oyo te, boye ezali martiru te, ezali etumbu oyo ebetaka ekelamu ya bomoi oyo epesami na zabolo mpo na kobebisama na ye, mpo ete azali kozwa litomba te na libateli mpe na lipamboli ya Nzambe. Na kotalela boyokani na motindo ya bosolo oyo Nzambe asengi mpo na eleko moko na moko, botalisi ya "martiru" ekopema na boyebi na biso ya bosambisi ya bonzambe oyo emonisami na bisakweli na yango oyo etali ntango ya nsuka; oyo ezali mokano mpe likambo ya mosala oyo.

Ezali na ntina kososola ete solo ezali na makoki te ya kobongola makanisi ya botomboki; likambo oyo anzelu ya liboso oyo akelamaki, oyo Nzambe apesaki nkombo, Satana, akutanaki na yango banda atombokaki, emonisi yango. Solo ezali etinda oyo baponami bakoyoka na lolenge ya bomoto kobendama epai na yango, baye balingaka yango mpe bazali pene ya kobunda pembeni ya Nzambe kati na Yesu Klisto, lokuta oyo ezali kosala ye mabe.

Mpo na kosukisa, Emoniseli ya Bonzambe etongami mokemoke koleka mibu nkoto motoba ya makambo mpe matatoli oyo efandaki na ezalela ya malamumu mpe ya mabe koleka. Ntango ya mibu nkoto motoba ekoki komonana mokuse, kasi mpo na moto oyo apesaka bobele bosepeleli ya solo na mibu ya bomoi na ye moko, ezali na bosolo ntango molai ekoki oyo epesi Nzambe nzela ya kotandama na bikeke, mpe na bosikisiki koleka mibu nkoto motoba, ba phases différentes ya ba réalisations ya projet na ye ya mokili mobimba. Bobele kati na Yesu Klisto, Nzambe apesi na baponami na ye ya ntango ya nsuka, na oyo etali mabombami mpe misala na ye, bososoli ya polele oyo ebombami mpo na ntango oyo ya nsuka.

Genese: bokuse ya esakweli ya ntina mingi

Na bososoli oyo, lisolo ya Genese epesi bafungola ya moboko ya bisakweli ya Biblia ya Danyele mpe ya Emoniseli; mpe soki bafungola yango ezali te, bososoli yango ekoki kosalema te. Makambo maye makokundolama tango esengeli, na tango ya boyekoli ya esakweli, kasi uta sikoyo, esengeli toyeba ete maloba, " *mozindo, mbu, mabele, mwasi* ", ekomema likanisi moko ya sikisiki ya makanisi ya bonzambe na emoniseli na yango "Apocalypse". Bazali na boyokani na bitape misato oyo elandi ya bozalisi ya mabele. " *Libulu mozindo* " elimboli planeti mabelé ezipami mobimba na mai oyo ezangi bomoi. Na sima, na mokolo ya mibale, oyo ya bokabwani ya biloko, " *mbu* ", lokola synonyme mpe elembo ya liwa, ekozala kaka na banyama ya mai na ^{mokolo ya 5}; environnement na yango ezali hostile pona batu oyo ba créer pona ko pema mopepe. " *Mabele* " ebimi na " *mbu* " mpe ekozala mpe kofanda na mokolo ya mitano na banyama mpe na nsuka,

na mokolo ya motoba, na “ *mobali oyo asalemi na elilingi ya Nzambe* ” mpe “ *mwasi* ” oyo akosalema na mokuwa ya mokongo ya moto. Elongo, mobali ná mwasi bakozwa zemi ya bana mibale. “ *Abel* ” ya liboso , type ya oyo aponami na molimo (*Abel* = Tata azali Nzambe) akobomama mpo na zuwa na nkulutu na ye “ *Kaina* ”, type ya moto ya mosuni, ya matériel (= acquisition) ainsi ko prophetiser destin ya typique aponami , Yesu Klisto mpe baponami na ye, oyo bakonyokwama mpe bakokufa lokola ba martyrs mpo na “Kaina”, Bayuda, Bakatolike mpe Baprotesta, bango banso “ba commerçants ya tempelo”, oyo zuwa na bango oyo elandi mpe ya makasi emonisami mpe oyo ekokisamaki na boumeli ya lisoló mobimba ya mabelé. Liteya oyo Molimo ya Nzambe apesi ezali bongo oyo elandi: uta na “ *libulu mozindo* ” ebimi, **na kolandana**, “ *mbu mpe mabele* ” bilembo ya mangomba ya boklisto ya lokuta oyo ememaka na libebi ya milimo. Mpo na kopesa nkombo ya likita na ye ya Baponami, apesi ye liloba “ *mwasi* ” oyo azali, soki azali sembo epai ya Nzambe na ye, “ *Mwasi* ”, ya “ *mwana ya mpate* ”, elilingi ya elilingi ya Klisto ye moko oyo esakolamaki na liloba “ *moto* » (Adam). Soki azali sembo te, atikali “ *mwasi* ”, kasi azwi elilingi ya “ *ndumba* ”. Makambo yango nyonso ekondimama na boyekoli ya sikisiki oyo emonisami na mosala oyo mpe ntina na yango ya ntina mingi ekomonana. Okoki kososola na pete, na 2020, makambo oyo esakolamaki na bisakweli ya Danyele mpe ya Emoniseli, mingi mingi, esi ekokisami na lisolo ya bato, mpe eyebani na bato. Kasi bayebanaki te mpo na mokumba ya elimo oyo Nzambe apesaki bango. Bato ya mayele na makambo ya kala bamonisaka makambo ya kala, kasi kaka basakoli ya Nzambe nde bakoki kolimbola yango.

Kondima mpe kozanga kondima

Na bozalisi, bato, uta ebandeli na bango, bazali ya lolenge ya kondima. Kasi kondima ezali kondima te. Moto andimaka ntango nyonso ete Nzambe to banzambe, bilimu oyo eleki oyo basengelaki kosalela mpe oyo basengelaki kosepelisa bango mpo bábeba te mpo na nkanda na bango. Kondima yango ya bozalisi ebandaki na bikeke tii na bikeke mpe bankóto ya bambula tii na bankóto ya bambula tii na mikolo na biso, epai kuna makambo ya siansi oyo bamonaki ezwaki bongo ya moto ya Mpótó oyo banda wana akómi kondima te mpe kondima te. Simbá ete mbongwana yango ezali mingimingi komonisa bato oyo bautá na boklisto. Mpamba te na ntango yango moko, na Esti, na Extrême-Orient mpe na Afrika, bindimeli ya bilimo oyo emonanaka te etikalaki. Yango

elimbolami na bimoniseli oyo eleki ya bomoto oyo bato oyo basalaka milulu wana ya losambo bamonaka. Na Afrika, bilembeteli ya polele oyo bimonisi ete bilimu oyo bimonanaka te bizali epekisi kozanga kondima. Kasi oyo bato oyo bayebi te ezali ete milimo oyo ezali komimonisa na nguya kati na bango ezali na bosolo milimo ya bademo oyo Nzambe mozalisi ya bomoi nyonso aboyaki, mpe bakatelaki yango etumbu ya liwa na ntango ya komekama. Bato yango bazali bato oyo bazangi kondima te, mpe bazangi kondima te, lokola bato ya Mpótó, kasi mbuma ezali ndenge moko, mpamba te basalelaka bademo oyo babendaka bango mpe basimbaka bango na nse ya bokonzi na bango ya makasi. Lingomba na bango ezali ya lolenge ya bapakano ya losambo ya bikeko oyo ezali komonisa bomoto banda ebandeli na yango; Eva azalaki victime na ye ya liboso.

Na mikili ya Mpótó, kozanga kondima ezali mpenza mbuma ya boponi, mpamba te bato moke nde bayebi te ebandeli na bango ya boklisto; mpe kati na bato oyo babatelaka bonsomi ya républicain, ezali na bato oyo bazongeli maloba na Biblia Mosantu, mpe na ndenge yango batatoli ete bayebi te ete ezali. Bazali koyeba te makambo ya nkembo oyo yango ezali kotatola mpo na Nzambe, mpe atako bongo, baponi kotalela yango te. Ezali lolenge oyo ya kozanga kondima nde Molimo abengi bozangi kondima mpe oyo ezali botemeli ya botomboki ya solosolo na kondima ya solo. Pamba te soki azui na makanisi ba preuves oyo vie epesaka ye na mabele mobimba mpe surtout na ba manifestations surnaturelles ya ba peuples africains, mutu azali na possibilité te ya ko justifier incroyance na ye. Yango wana, misala oyo eleki ya bato oyo bademo basalaka ezali kokweisa kozanga kondima ya mikili ya Mpótó. Nzambe mozalisi apesi mpe bilembeteli ya bozali na ye, kosala na nguya na nzela ya makambo oyo ebimisami na bozalisi oyo ezali na nse na ye; koningana ya mabele, kopanzana ya ngomba ya móto, mbonge ya mai oyo ebebisaka, maladi oyo ebomaka, kasi makambo yango nyonso ezwi sikawa bandimbola ya siansi oyo ezali kozipa mpe kobebisa ebandeli ya bonzambe. Na liso, monguna monene oyo ya kondima, ebakisami ndimbola ya siansi oyo endimisaka bongo ya moto mpe nyonso mibale elendisaka yango na maponi na yango oyo ememaka yango na libebi na yango.

Nzambe azali kozela nini epai ya bikelamu na ye? Akopona kati na bango baoyo bandimaka makanisi na ye mpo na bomoi, elingi koloba baoyo bayambaka makanisi na ye. Kondima ekozala nzela, kasi mokano te. Yango wana “ *kondima oyo ezangi misala* ”, oyo esengeli komema, balobaka ete “ *ekufi* ” na Yakobo 2:17. Mpamba te soki kondima ya solo ezali mpenza, kondima ya lokuta ezali mpe. Malamu mpe mabe esalaka bokeseni nyonso, mpe Nzambe azali na mokakatano te mpo na koyeba botosi mpo na kokesenisa yango na kozanga botosi. Ata ndenge nini, atikali kaka mosambisi oyo makanisi na ye ekokata avenir ya seko ya moko na moko ya bikelamu na ye , mpamba te mokano ya koponama na ye ekeseni na mosusu mpe likabo na ye ya bomoi ya seko ezwami bobele na nzela ya Yesu Klisto. Eteni oyo ezali na mabele ezali kaka na ntina mpo na kopesa likoki ya koponama oyo ya baponami ya seko. Kondima ezali te mbuma ya milende mpe bambeka ya nsomo, kasi ya ezalela ya bozalisi oyo ekelamu ezwi to te uta kobotama na yango. Kasi ntango ezali, esengeli koleisama na Nzambe, soki te ekufaka mpe elimwaka.

Kondima ya solo ezali likambo oyo emonanaka mingi te. Mpamba te na bokeseni na likambo ya bokosi ya lingomba ya boklisto ya Leta, ekoki te kotya ekululu likoló ya lilita ya ekelamu mpo baporte ya likoló efungwama mpo na ye. Mpe nazali kolakisa likambo oyo mpo ete emonani lokola ete babosanaka yango, Yesu alobaki na Mat.7:13-14: “ *Kota na ekuke ya moke. Mpo **ekuke ezali monene mpe nzela oyo ememaka na libebi ezali monene** , mpe bato mingi bazali kokota na yango . Kasi ekuke ezali moke mpe nzela oyo ememaka na bomoi ezali moke , mpe bato moke oyo bazwaka yango . » Mateya oyo endimami lisusu na Biblia na ndakisa ya kobengana Bayuda na Babilone, mpamba te Nzambe amoni kaka ete abongi na koponama na ye Danyele mpe baninga na ye misato mpe bakonzi mitano ya nguya; mpe Ezekiele oyo azali kobika na eleko oyo. Na nsima, tozali kotánga na Ezk.14:13-20 ete: “ *Mwana na moto, soki mboka moko esali ngai lisumu na kozanga bosembo, mpe nasemboli loboko na ngai mpo na yango, soki nabukaki lingenda ya limpa mpo na yango, soki natindaki nzala likolo lya yango, soko nabebisi bato mpe banyama uta na yango, mpe ezalaki na katikati na yango bato misato oyo, **Noa, Danyele mpe Yobo** , balingaki kobikisa milimo na bango na boyengebene na bango, elobi Nkolo Yawe. Soki nasali ete banyama ya zamba etambolaka na mboka oyo ekolongola bato na yango, soki ekomi esobe epai moto moko te akoleka mpo na banyama yango, mpe bato misato wana bazalaki na katikati na yango, nalingaki kozala na bomoi! elobi Nkolo Yawe, **balingaki kobikisa bana mibali to bana basi te, kasi bango moko balingaki kobikisama** , mpe mokili elingaki kokoma esobe. To soki namemaki mopanga na mokili oyo, soki nalobi: Tika mopanga ekende mbangu na mokili! Soki nabomaki bato mpe banyama, mpe bato misato wana bazalaki na katikati na yango, nalingaki kozala na bomoi! elobi Nkolo Yawe, **balingaki kobikisa bana mibali to bana basi te, kasi kaka bango nde balingaki kobikisama** . To soki natindaki bolozzi na mokili oyo, soki nasopi nkanda na ngai na yango na nzela ya bokufi, mpo na koboma bato mpe banyama na kati na yango, mpe ezalaki na kati na yango **Noa, Danyele mpe Yobo, nazali na bomoi ! elobi Nkolo Yawe, balingaki kobikisa bana mibali to bana basi te, kasi na bosembo bwa bango balingaki kobikisa milimo ya bangomei**. » Toyekoli bongo ete na ntango ya mpela ya mai, kaka Noa nde azwamaki abongi na lobiko kati na bato mwambe oyo masuwa ebatelamaki.**

Yesu alobaki lisusu na Mat.22:14: “ *Mpo bato mingi babengami, **kasi baponami moke**. » Ntina elimbolami kaka na motindo ya likolo ya bosantu oyo esengami na Nzambe oyo alingi kozwa esika ya liboso na motema na biso to eloko te. Conséquence ya exigences oyo ezali opposée na pensée humaniste sur le monde oyo etie moto likolo ya nionso. Ntoma Yakobo akebisaki biso na botemeli yango, ayebisaki biso ete: “ *Bino bakobo! Oyebi te que **bolingo ya mokili ezali bonguna na Nzambe ? Yango wana oyo alingi kozala moninga ya mokili amikomisi monguna ya Nzambe** . » Yesu ayebisi biso lisusu na Mat.10:37: “ ***Ye oyo alingi tata na ye to mama na ye koleka ngai abongi na ngai te** , mpe ye oyo alingi mwana na ye ya mobali to ya mwasi koleka ngai **abongi na ngai te** .” Lisusu, soki lokola ngai, obengisi moninga moko ayanola na critère religieux oyo Yesu Klisto asengi, kokamwa te soki abengi yo fanatique; Oyo nde ekómeli ngai, mpe na nsima nasosolaki ete nazalaki kaka na Yesu lokola moninga na ngai ya solo ; ye, “ *Moto ya Solo* ” ya Em.3:7. Tokobenga yo pe fondamentaliste, po***

omilakisi kozala sembo na Nzambe, légaliste, po olingaka pe okumisaka mobeko na ye oyo eleki mosantu na nzela ya botosi na yo. Yango ekozala, na ndambo, motuya ya bato oyo tosengeli kofuta mpo na kosepelisa Nkolo Yesu, oyo ebongi mpenza na komipesa na biso mpe komipesa na biso mobimba oyo ye azali kosenga.

Kondima epesaka biso nzela ya kozwa epai ya Nzambe makanisi na ye ya kobombana tii ntango tokoyeba bonene ya mosala na ye ya kokamwa. Mpe mpo na kososola mosala na ye mobimba, oyo aponami asengeli kozwa na makanisi bomoi ya lola ya baanzelu oyo ezalaki liboso ya likambo ya mabele. Pamba te na kati ya lisanga oyo ya lola, bokabwani ya bikelamu mpe koponama ya baanzelu malamumu oyo bazali sembo epai ya Nzambe esalemaki te na kondima na Klisto oyo babakamaki na ekulusu to na koboya na ye lokola ekozala na mabele. Yango endimisi ete na niveau universel, ekulusu ya Klisto oyo atikalaka na masumu te ezali mpo na Nzambe **nzela** ya kokweisa zabolo mpe balandi na ye mpe ete na mabele, kondima na Yesu Klisto ezali komonisa **nzela oyo** Nzambe aponaki mpo na kozala na bolingo oyo azali koyoka mpo na ye baponami oyo balingaka ye mpe basepelaka na ye. **Ntina** ya elakiseli oyo ya komipesa na ye mobimba ezalaki ya kozala na makoki ya kokweisa na mibeko na liwa bikelamu ya lola mpe ya mabele oyo batomboki oyo bazali na liyoki na ye ya bozali te. Mpe kati na bikelamu na ye ya mabele, aponaka baye bayambaka makanisi na ye, bandimaka misala na ye mpe bikateli na ye mpo ete babongi mpo na kokabola boseko na ye. Na nsuka, akosilisa mokakatano oyo ekelamaki na bonsomi oyo epesami na bikelamu na ye nyonso ya likoló mpe na mabele, mpamba te soki bonsomi yango ezalaki te, bolingo ya bikelamu oyo aponaki elingaki kozala na ntina te mpe kutu elingaki kosala ete ezala likoki te. Ya solo, soki bonsomi ezali te, ekelamu yango ezali kaka robo, oyo ezali na bizaleli oyo esalemaka na masini. Kasi motuya ya bonsomi ekozala, na nsuka, kobomama ya bikelamu ya botomboki ya likoló mpe ya mabele.

Elembeteli epesami bongo ete kondima etongami te na likambo moko ya pete: “ *Ndimela Nkolo Yesu mpe okobika* ”. Maloba maye ma Biblia matongami na maye verbe “kondima” elingi koloba, elingi koloba kotosa mibeko ya bonzambe oyo ezali komonisa kondima ya solo. Mpo na Nzambe, mokano ezali ya koluka bikelamu oyo batosaka Ye mpo na bolingo. Akutaki basusu kati na banzulu ya lola mpe kati na bikelamu na ye ya bato ya mabele, aponaki basusu mpe akokoba kopona basusu kino na nsuka ya ntango ya ngolu.

Bilei mpo na ntango oyo ebongi

Kaka ndenge nzoto ya moto ezali na mposa ya bilei mpo na kouvemela bomoi na yango, kondima oyo ebimisami na elimo na yango ezali mpe na mposa ya bilei na yango ya elimo. Moto nyonso oyo azali na boyokani na elakiseli ya bolingo oyo Nzambe apesi kati na Yesu Klisto ayokaka mposa ya kosala na ngala na ye eloko moko mpo na ye. Kasi ndenge nini tokoki kosala likambo oyo ekosepelisa ye soki toyebi te nini azali kozela epai na biso? Ezali eyano na motuna oyo nde ekosala bilei ya bondimi na biso. Pamba te “ *kozanga kondima ekoki kosepelisa Nzambe te* ” engebene na Ebr.11:6. Kasi kondima yango esengeli naino kokomisama na bomoi mpe kosepelisa mpo na ye na boyokani na yango na bilikya na ye. Mpo Nkolo Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso azali Mosilisi na yango mpe Mosambisi na yango. Ebele ya bandimi baklisto bazali na mposa makasi ya kozala na boyokani malamumu na Nzambe ya likoló, kasi boyokani yango ezali kaka likoki te mpo kondima na bango eleisami malamumu te. Eyano na mokakatano epesami na biso na Mat.24 mpe 25. Yesu azali kotya likebi na mateya na ye na mikolo na biso ya nsuka oyo ezali mwa moke liboso ya ntango ya komonana na ye ya mibale, mbala oyo, na nkembo ya bonzambe na ye. Alimboli yango na kobakisaka bilili na masese: liseke ya nzete ya figi, na Mat.24:32 kino 34; liseke ya moyibi ya butu, na Mat.24:43 kino 51; liseke ya bangondó zomi, na Mat.25:1 kino 12; liseke ya batalanta, na Mat.25:13 kino 30; masese ya bampate mpe bantaba, na Mat.25:31 kino 46. Kati na masese oyo, kolobela “ *bilei* ” emonani mbala mibale: na liseke ya moyibi ya butu mpe na oyo ya bampate mpe bantaba mpo ete, atako komonana, ntango Yesu alobi ete, “ *Nazalaki na nzala, mpe opesaki ngai eloko ya kolya* ,” azali koloba na biso mpo na bilei ya elimo, oyo kozanga yango kondima ya moto ekufaka. “ *Mpo moto akobika kaka na mampa te, kasi na liloba nyonso oyo euti na monako ya Nzambe* . Mat.4:4”. Ntina ya bilei ya bondimi ezali ya kobatela ye na “ *liwa ya mibale* ” ya Emoniseli 20, oyo esalaka ete moto abungisa lotomo ya kozala na bomoi ya seko.

Lokola eteni ya bomanioli oyo, tinda miso mpe likebi na yo na liseke oyo ya moyibi ya butu:

V.42: “ *Na yango, bókeba, mpamba te boyebi te mokolo nini Nkolo na bino akoya* .”

Motó ya likambo ya bozongi ya Yesu Klisto elimbolami mpe "kozela" na yango ekobimisa kolamuka ya molimo na Etats-Unis ya Amérique du Nord, kati na 1831 mpe 1844. Ebengami "Adventisme", ba membres ya mouvement oyo bazali bango -bango moko ba désignés na bato ya ntango na bango na liloba “Baadventiste”; liloba oyo euti na Latin “adventus” oyo elimboli: advent.

V.43: “ *Yebe likambo oyo malamumu, soki nkolo ndako ayebaki na butu nini moyibi asengeli koya, alingaki kokengela mpe kotika te ete bábuka ndako na ye* .”

Na verse oyo, “ *nkolo ndako* ” ezali moyekoli oyo azali kozela Yesu azonga, mpe “ *moyibi* ” azali kolobela Yesu ye moko. Na nzela ya bokokanisi oyo, Yesu amonisi biso litomba ya koyeba mokolo oyo akozonga. Yangu wana

alendisi biso tóyeba yango, mpe koyoka toli na biso ekobongisa boyokani na biso na ye.

V.44: “ *Yango wana bino mpe bómibongisa, mpo Mwana ya Moto akoya na ngonga oyo bozali kokanisa te .*”

Nabongisi , na verse oyo, ntango ya mikolo mizali koya ya baverbe mpo na Greke ya ebandeli, baverbe yango ezali na ntango ya lelo. Ya solo, maloba yango elobami na Yesu epai na bayekoli ya ntango na ye oyo batunaki ye mituna na likambo yango. Nkolo akosalela, na ntango ya nsuka, motó ya likambo oyo ya “Adventiste” mpo na kopetola baklisto na kotiaka bango na komekama ya kondima ya esakweli; mpo na yango, akobongisa na kolandana na boumeli ya ntango, bilikya minei ya “Baadventiste”; mbala nyonso kolongisama na pole ya sika oyo epesami na Molimo, misato ya liboso oyo etali makomi ya esakweli ya Danyelee mpe ya Emoniseli.

V.45: “ *Bongo nani azali mosaleli ya sembo mpe ya mayele, oyo nkolo na ye atie likolo ya bato na ye, mpo na kopesa bango bilei na ntango esengeli? »*

Kebá ete osala libunga te na makanisi na yo, mpamba te “ *bilei* ” oyo balobeli na verse oyo ezali sikawa liboso ya miso na yo. Ee, ezali mokanda oyo nde napesaki nkombo “Limbola Danyelee mpe Emoniseli” nde ezali kosala “ *bilei* ” oyo ya molimo oyo ezali na ntina mingi mpo na koleisa kondima na yo, mpo ete epesi, uta na Yesu Klisto, biyano nyonso na mituna oyo okoki kotuna na ndenge ya malamú , mpe koleka biyano oyo, bimoniseli oyo tokanisaki te, lokola mokolo ya solo ya bozongi ya Yesu Klisto oyo epesi biso kino na eleko ya prenta ya mobu 2030 na “kozela” ya minei mpe ya nsuka “ya Adventiste”.

Lokola nazali komitungisa ngai moko mpo na verse oyo, nazali kolakisa mokanda oyo, mbuma ya bosembo na ngai epai ya Nzambe ya bosolo mpe ya mayele na ngai, mpo nalingi te kokamwa na bozongi ya Yesu Klisto. Yesu amonisi awa mwango na ye ya ntango ya nsuka. Abongisi mpo na ntango oyo, “ *bilei* ” oyo ebongi mpo na koleisa bondimi ya baponami na ye oyo bazali kozela na bosembo bozongi na ye ya nkembo. Mpe “ *bilei* ” oyo ezali esakweli.

V.46: “ *Esengo na mosali wana, oyo nkolo na ye, tango akokoma , akokuta azali kosala bongo! »*

Contexte ya bozongi na ye ya nkembo endimami awa, ezali oyo ya quatrième expectation “adventiste”. Mosali oyo azali na likambo azali solo na esengo mingi mpo na koyeba likanisi oyo emonisami ya Nzambe, esambiselo na ye na kondima ya bato. Kasi esengo oyo ekopanzana mpe ekotungisa baoyo banso, kozwaka pole oyo ya nsuka ya bonzambe, na ngala na bango bakopalanganisa yango mpe bakokabola yango na baponami oyo bapalangani na mabele mobimba, kino bozongi ya malamú ya Yesu Klisto.

V.47: “ *Nalobi na bino solo, akotia yango likolo ya biloko na ye nionso. »*

Biloko ya Nkolo ekozala na ntina, kino bozongi na ye, motuya ya molimo. Mpe mosaleli akomi mpo na Yesu, mobateli ya bomengo na ye ya elimo; mobombi kaka ya ba oracles na yango mpe pole na yango oyo emonisami. Nsima ya kotanga mokanda oyo mobimba, bokozala na makoki ya komona ete nazali kolekisa ndelo te na kopesaka emoniseli na yango ya esakweli ya Biblia nkombo “bomengo”. Nkombo nini mosusu nakoki kopesa na emoniseli oyo ebatelaka na “ *liwa ya mibale* ” mpe efungoli nzela ya bomoi ya seko? Pamba te epanzani pe

esalaka que e disparaître possibilité ya tembe oyo ezali fatale pona kondima pe lobiko.

V.48: “ *Kasi soki ezali mosaleli mabe, oyo alobi na kati na ye: Nkolo na ngai azali kozela koya,* ”

Bomoi oyo Nzambe akelaki ezali ya lolenge ya binaire. Eloko nyonso ezali na oyo ekeseni mpenza na yango. Mpe Nzambe alakisaki bato banzela mibale, banzela mibale mpo na kotambwisa maponi na bango: *bomoi mpe malamumu, liwa mpe mabe; blé mpe matiti ya matiti; bampate mpe ntaba , pole mpe molili* . Na molongo oyo, Molimo azali ko cibler mosali mabe, kasi mosali atako bongo, oyo ezali kolakisa bondimi ya lokuta oyo eleisami na Nzambe te mpe likolo ya nionso, bondimi ya lokuta ya boklisto oyo esukaka na kokoma mpe etali bondimi ya Adventiste yango moko, na tango na biso ya suka . Lokola azwaki lisusu pole te epai ya Yesu Klisto mpo ete aboyaki oyo epesamaki epai na ye kati na 1982 mpe 1991 mpe oyo esakolaki koya na ye mpo na 1994, Adventisme oyo ebimisaki mbuma ya mabe oyo ebimisaki na kongenga ya momemi-nsango ya Nzambe na sanza ya zomi na moko 1991. Simbá ete Yesu abimisi makanisi oyo ebombami ya motema: “ *oyo alobi kati na ye moko* ”. Mpamba te komonana ya bizaleli ya losambo ya libándá ezali kokosa mpenza; formalisme religieux ezwi esika ya kondima ya solo ya bomoi oyo etondi na molende mpo na solo.

V.49: “... *soki abandi kobeta baninga na ye, soki azali kolya mpe komela elongo na balangwi masanga,* ”

Elilingi ezali mwa kozelama kino lelo, kasi ba rayonnements ezali kolakisa, polele, na tango ya kimia, botemeli mpe etumba oyo ezali kolakisa mpe ezali liboso ya minyoko ya solo oyo ekoya; eza kaka likambo ya tango. Uta 1995, Adventisme institutionnel ezali “ *kolia mpe komela elongo na balangwi masanga* ” na meko oyo esali boyokani na Baprotesta mpe Bakatolike na kokota na boyokani ya oecuménique. Pamba te na Em.17:2, etali kondima ya Katolike oyo babengi “ *Babilone Monene* ”, mpe kondima ya Protesta oyo babengi “ *mabele* ”, Molimo alobi : “ *Ezali elongo na ye nde bakonzi ya mabele bamipesi na pite , mpe ezali na vinyo ya pite na ye nde bafandi na mabele alangwaki masanga.* ”

V.50: “ *...nkolo ya mosali oyo akoya na mokolo oyo azali kozela te, mpe na ngonga oyo ayebi te,* ”

Litomba ya koboya pole oyo etali elikya ya misato ya ba Adventistes, mpe dati 1994, na nsuka emonani na lolenge ya kozanga koyeba ntango ya bozongi ya solo ya Yesu Klisto, elingi koloba, elikya ya minei ya ba Adventistes ya mosala ya bonzambe. Kozanga boyebi oyo ezali mbano ya bopanzani ya boyokani na Yesu Klisto, yango wana tokoki kozwa likambo oyo elandi: ba Adventistes oyo batiyami na ezalela oyo ya mawa bazali lisusu na miso ya Nzambe te to, na bosambisi na ye, “Baadventistes” .

V.51: “ *...akopasola ye na biteni, mpe akopesa ye eteni na ye elongo na bakosi : ekozala na kolela mpe koswa mino.* »

Elilingi yango ezali komonisa nkanda oyo Nzambe akopesa basaleli ya lokuta oyo bateki ye. Namoni na molongo oyo liloba “ *bakosi* ” oyo na nzela na yango Molimo azali kobenga bakristu ya lokuta na Dan.11:34, kasi botangi ya monene esengeli mpo na kososola contexte ya tango oyo esakweli etaleli, oyo esangisi baverse 33 mpe 35: “ *mpe bato ya mayele mingi kati na bango bakoteya*

*bato mingi. Ezali na bamosusu oyo bakotika mpo na mwa ntango na mopanga mpe na mótó, na bokangami mpe na bopunzi. Na ntango oyo bakolonga, bakosalisa bango mwa moke, mpe mingi ekosangana na bango mpo na bokosi . Bato mosusu ya mayele bakokwea, mpo bápétolama, bápétolama mpe bákóma mpembe, **tii na ntango ya nsuka** , mpo ekoya te tii ntango oyo etyami. » “ mosaleli mabe ” ezali bongo moto oyo azali koteka bilikya ya Nzambe, Nkolo na ye, mpe azali kosangana, “ tii na ntango ya nsuka ”, kaa ya “ **bakosi** ”. Akabolaka, kobanda wana, elongo na bango, nkanda ya Nzambe oyo ezali kobeta bango kino na esambiselo ya nsuka, epai wapi babebisami , bazikisami na “ laki ya mótó ” oyo epesaka “ liwa ya mibale ” na ndenge ya sikisiki, engebene na Emoniseli 20: 15: “ Moto nyonso oyo azwamaki na mokanda ya bomoi te, abwakama na laki ya mótó .”*

Lisolo ya Kondima ya Solo oyo emonisami

Kondima ya solo

Ezali na makambo mingi ya koloba na likambo ya kondima ya solo, kasi nazali déjà ko proposer aspect oyo oyo emonani na ngai lokola priorité. Celui ou celle qui veut nouer des relations avec Dieu doit savoir que sa conception de la vie sur terre et dans le ciel est, à l'extrême opposée de notre système instauré sur la terre qui est bâti sur les pensées orgueilleuses et méchantes inspirées par le zabolo ; monguna na ye, mpe oyo ya baponami na ye ya solo. Yesu apesaki biso nzela ya koyeba kondima ya solo: “ *Bokoyeba bango na mbuma na bango . Tobukaka mbuma ya vinyo na banzube, to figi na banzete ya nzube?* (Mat.7:16).” Na kotalela maloba oyo, zala na ntembe te ete bato nyonso oyo balobaka nkombo na ye mpe oyo bazali kolakisa te, boboto na ye, kosalisa na ye, komipesa na ye moko, elimo na ye ya mbeka, bolingo na ye ya solo mpe molende na ye ya kotosa mibeko ya Nzambe, bazalaki ata mokolo moko te mpe bakozala basaleli na ye ata mokolo moko te; oyo ezali oyo 1 Kol.13 eteyi biso na kolimbola charisma ya bosantu ya solo; oyo esengisami na lisambisi ya sembo ya Nzambe: verse 6: “ *asepelaka na kozanga bosembo te, kasi asepelaka na solo* ”.

Ndenge nini tokoki kondima ete Nzambe asambisaka moto oyo azali konyokwama mpe moto oyo azali konyokola bango? Bokokani nini ezali kati na Yesu Klisto, oyo babakamaki na ekulusu na bolingo na ye moko, mpe inquisition ya pápa ya Loma to John Calvin, oyo atyaki mibali mpe basi minyoko kino liwa na bango? Mpo na komona bokeseni te, tosengeli koboya maloba oyo mapemami na makomi ya Biblia. Ezalaki bongo, liboso ete Biblia epalangana na mokili mobimba, kasi lokola esili kozwama bisika nyonso awa na mabele; ba excuses nini ekoki ko justifier ba erreurs ya jugement ya batu? Ezali na moko te. Yango wana, nkanda ya bonzambe oyo ezali koya ekozala monene mpenza mpe ekoki kopekisa yango te.

Mbula misato na ndambo oyo Yesu asalaki makasi na mosala na ye awa na mabele emonisami epai na biso na Baevanzile, mpo tóyeba motindo ya kondima ya solo na makanisi ya Nzambe; kaka moko oyo ezali na ntina. Bomoï na ye epesami epai na biso lokola ndakisa; ndakisa oyo tosengeli komekola mpo ye ayeba biso lokola bayekoli na ye. adoption oyo elingi koloba que to partager conception na ye ya vie ya seko oyo ye a proposer. Moimi ebengamaka kuna, bakisa mpe lolendo oyo ebebisaka mpe ebebisaka. Esika ya nsomo mpe mabe ezali te na bomoi ya seko oyo epesami kaka na baponami oyo Yesu Klisto ye moko andimi. Comportement na ye ezalaki révolutionnaire na kimia, mpo ye, Molakisi mpe Nkolo, amikómisaki mosali ya bato banso, kogumbama kino na

esika ya kosukola makolo ya bayekoli na ye, mpo na kopesa ndimbola ya solo na condemnation na ye ya ba valeurs ya lolendo oyo emonisami na bakonzi ya mangomba ya Bayuda ya ntango na ye; makambo oyo ezali naino bizaleli ya bato ya mangomba ya Bayuda mpe ya boklisto tii lelo oyo. Na botemeli mpenza, motindo oyo emonisami kati na Yesu Klisto ezali motindo ya bomoi ya seko.

Na kolakisáká basaleli na ye nzela ya komimonisa, banguna na bango, basaleli ya lokuta ya Nzambe, Yesu Klisto asalaki mpo na kobikisa milimo na bango. Mpe elaka na ye ya kozala, kino nsuka ya mokili, “ *na katikati* ” ya baponami na ye, ekokisami mpe ezali na kongenga mpe kobatela bango na bomoi na bango mobimba ya mabele. Mobeko ya solosolo ya kondima ya solo ezali ete Nzambe atikala elongo na baponami na ye. Balongolami ata moke te pole na ye mpe Molimo Mosantu na ye. Mpe soki Nzambe azongi nsima, ezali mpo ete moto oyo aponami azali lisusu moko te; ezalela na ye ya elimo ebongwanaki na bosambisi ya sembo ya Nzambe. Mpamba te makanisi na ye emesana na bizaleli ya bato. Na niveau individuel, mbongwana etikali possible na ba direction nionso mibale; longwa na malamumu kino na mabe to longwa na mabe kino na malamumu. Kasi ezali bongo te, na niveau collectif ya ba groupes mpe ba institutions religieuses, oyo ebongwanaka kaka na malamumu na mabe, tango ba s’adapter te na ba changements oyo Nzambe atie. Na mateya na ye, Yesu ayebisi biso : “ *Nzete ya malamumu ekoki kobota mbuma mabe te, ndenge nzete ya mabe ekoki kobota mbuma malamumu te (Mat.7:18).*” Na bongo, apesaki biso tósosola ete mpo na mbuma na yango ya nsóni, lingomba ya Katolike ezali “ *nzete ya mabe* ” mpe ete, na nzela ya mateya na yango ya lokuta, ekotikala bongo, ata ntango, kozanga lisungi ya bokonzi, ekotika konyokola bato. Mpe ezali mpe bongo mpo na lingomba ya Anglican oyo Henri VIII akela mpo na kolongisa ekobo na ye mpe makambo na ye ya mabe; motuya nini Nzambe akoki kopesa na bakitani na ye mpe bakonzi oyo bakitani na ye? Yango ezali mpe likambo ya lingomba ya Protesta ya Calvin, mpamba te mobandisi yango, John Calvin, azalaki kobanga, mpo na lokumu ya bizaleli na ye ya makasi mpe ebele ya kobomama tii na liwa oyo apesaki ndingisa na engumba na ye Genève, oyo ekokani mpenza na yango mimeseno ya Lingomba ya Katolike ya ntango na ye, tii na kolekisa yango. Lingomba ya Protesta oyo ezalaki mbala mosusu te kosepelisa Nkolo Yesu Klisto ya elengi, mpe ekoki ata moke te kozwama lokola ndakisa ya kondima ya solo. Ezali solo mpenza ete na emoniseli na ye oyo apesaki Danyele, Nzambe azali koboya mbongwana ya Baprotesta, azali kotalela kaka boyangeli ya pápa oyo eumelaki mbula 1260, mpe ntango ya kotya bansango ya Adventisme ya mokolo ya nsambo , oyo ememaki solo ya Nzambe oyo emonisami, banda 1844 , tii na nsuka ya mokili, oyo ekoya, na 2030.

Ba faux religieux mabe ya histoire nionso ezali na ba aspects ya modèle oyo Nzambe andimi, kasi ekokani ata moke te na yango. Kondima ya solo eleisamaka ntango nyonso na Molimo ya Klisto, kondima ya lokuta ezali te. Kondima ya solo ekoki kolimbola mabombami ya bisakweli ya Nzambe na biblia, kondima ya lokuta ekoki te. Ebele ya bandimbola ya bisakweli ezali kotambola na mokili, moko na moko ezali ya makanisi mpamba koleka oyo ya nsuka. Na bokeseni na bango, bandimbola na ngai ezwamaka bobele na maloba oyo euti na

Biblia; nsango yango ezali bongo ya sikisiki, ya kotengatenga te, ya boyokani mpe eyokani na likanisi ya Nzambe oyo epengwi ata moke te na yango; mpe Mozwiya-Nguya-Nyonso azali kokengela yango.

Maloba ya kobongisa Mokanda ya Danyeale

Kombo Daniel elakisi Nzambe azali Zuzi na ngai. Boyebi ya bosambisi ya Nzambe ezali moboko monene ya kondima, mpo ete ememaka ekelamu epai ya botosi na bolingi na ye oyo emonisami mpe esosolami, ezalela se moko mpo na kopambolama na ye na ntango nyonso. Nzambe alukaka bolingo ya bikelamu na ye oyo basalaka yango ya solo mpe bamonisaka yango na nzela ya kondima na bango ya botosi. Yango wana bosambisi ya Nzambe emonisami na nzela ya bisakweli na ye oyo esalelaka bilembo lokola na masese ya Yesu Klisto. Bosambisi ya Nzambe emonisami liboso na mokanda ya Danyeale kasi ezali kaka kotia miboko minene mpo na bosambisi na ye na lisolo ya lingomba ya boklisto oyo ekobima na bozindo na buku Emoniseli.

Na Danyeale, Nzambe abimisi makambo mingi te, kasi moke oyo ya motango ezali na ntina monene na lolenge, mpo ete ezali moboko ya Emoniseli ya esakweli mobimba. Bato oyo basalaka ba architectes ya kotonga bandako bayebi ndenge oyo bakozwa ekateli mpe bazwaka ekateli ya kobongisa esika ya kotonga. Na esakweli, oyo ezali mokumba oyo epesami na bimoniseli oyo mosakoli Danyeale azwaki. Ya solo, ntango ndimbola na yango esosolami polele, Nzambe akokisaka mokano mibale **ya kolakisa bozali na ye** mpe kopesa baponami na ye **bafungola mpo na kososola** nsango oyo Molimo azali kopesa. Na “makambo moke” oyo tozali kokuta nyonso ndenge moko: kosakola ya bolandi ya ampire minei oyo ezali koyangela mokili mobimba banda ntango ya Danyeale (Dan.2, 7 mpe 8); dati ya Leta ya mosala ya Yesu Klisto awa na mabele (Dan.9); kosakolama ya lipengwi ya baklisto na mobu 321 (Dan.8), boyangeli ya pápa ya mbula 1260 kati na mobu 538 mpe 1798 (Dan.7 mpe 8); mpe boyokani ya “Baadventiste” (Dan. 8 mpe 12) kobanda 1843 (kino 2030). Nabakisi na oyo, Dan.11 oyo, lokola tokomona, emonisi lolenge mpe evolisyono ya Etumba ya mokili mobimba ya nikleere ya nsuka ya mabele oyo etikali naino kokokisama yambo ya bozongi ya nkembo ya Mobikisi Nzambe.

Na mayele mabe, Nkolo Yesu Klisto azongisaki nkombo ya Danyele mpo na komikundola ntina na yango mpo na kondimana ya sika. “ *Yango wana, ntango bokomona likambo ya nsɔni ya libebi, oyo mosakoli Danyele alobelaki , eteleme na esika mosantu, tiká moto oyo azali kotánga yango akeba!* (Mat.24:15) »

Soki Yesu apesaki litatoli mpo na Danyele, ezali mpo ete Danyele azwaki mateya oyo etali koya na ye ya liboso mpe bozongi na ye na nkembo, koleka mateya mosusu nyonso liboso na ye. Po maloba na ngai esosolama polele, esengeli boyeba ete Klisto oyo awutaki lola amilakisaki liboso epai ya Danyele na nkombo “ *Mikaele* ”, na Dan.10:13-21, 12:3 mpe nkombo oyo ezwami na Yesu - Klisto na Em.12:7. Nkombo oyo “ *Micaël* ” eyebani mingi na lolenge na yango ya Katolike ya Latin Michel, nkombo oyo bapesaki Mont Saint-Michel oyo eyebani mingi na France ya Breton. Mokanda ya Danyele ebakisi makambo ya mituya oyo epesi biso nzela ya koyeba mobu ya koya na ye ya liboso. Nalingi mpe komonisa ete nkombo “ *Micaël* ” elimboli: Nani azali lokola Nzambe; mpe nkombo “ *Yesu* ” ebongolami lokola: YaHWéH abikisaka. Nkombo nyonso mibale etali Nzambe mozalisi monene, ya liboso na titre ya selestiale, ya mibale na titre ya mabele.

Emoniseli ya mikolo mizali koya elakisami epai na biso lokola lisano ya botongi ya masolo mingi. Na ebandeli ya cinema, mpo na kosala ba effets de relief na ba dessins animés , basali ya ba films basalelaki ba plaques ya verre oyo ba modèles na yango ekeseni oyo bapakolaki, mbala moko batyaki yango likolo, epesaki elilingi na ba niveaux ebele. Ezali mpe bongo mpo na esakweli oyo Nzambe abongisi.

ebandi na Danye

BUKU YA DANIEL

Bino oyo botangi mosala oyo, boyeba ete Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso oyo azali na ndelo te azali na bomoi, atako abombami. Litatoli oyo ya “*mosakoli Danye*” ekomamaki mpo na kondimisa bino likambo yango. Ezali na elembo ya litatoli ya kondimana ya kala mpe ya sika mpo ete Yesu alamusaki yango na maloba oyo atindelaki bayekoli na ye. Likambo oyo akutanaki na yango emonisi mosala ya Nzambe oyo ya malamumu mpe ya bosembo. Mpe buku oyo epesi biso nzela ya kozwa esambiselo oyo Nzambe azali kokoba na lisolo ya losambo ya bondimi na ye ya Nzambe moko, Moyuda na boyokani ya liboso, na nsima moklisto, na boyokani na ye ya sika, oyo etongami likolo ya makila oyo Yesu Klisto asopaki, na mokolo ya 3 Aprili, 30 ya ye eleko ya ntango. Nani aleki “*Danye*” akoki komonisa lisambisi ya Nzambe? Nkombo na ye elakisi “Nzambe azali mosambisi na ngai”. Makambo oyo ya bomoi ezali masapo te, kasi litatoli ya lipamboli ya bonzambe ya ndakisa na ye ya bosembo. Nzambe azali kolakisa ye na kati ya bato misato oyo akobikisa na mpasi na Ezek.14:14-20. Lolenge misato oyo ya oyo aponami ezali “*Noa, Danye mpe Yobo*”. Nsango ya Nzambe eyebisi biso polele ete ata kati na Yesu Klisto, soki tokokani na bandakisa oyo te, ekuke ya lobiko ekotikala kokangama mpo na biso. Nsango oyo endimisi nzela ya moke, nzela ya moke to ekuke ya moke oyo baponami basengeli koleka mpo na kokota na lola, engebene na mateya ya Yesu Klisto. Lisolo ya “

Danyele ” mpe baninga na ye misato elakisami epai na biso lokola ndakisa ya bosembo oyo Nzambe abikisaka na mikolo ya mpasi.

Kasi ezali mpe na lisolo oyo ya bomoi ya Danye

le, mbongwana ya bakonzi misato ya nguya oyo Nzambe alongaki kobɔtɔla na zabolo oyo bazalaki basambeli na kozanga boyebi mobimba. Nzambe asalaki ba ampereurs wana ba porte-parole ya nguya mingi mpo na likambo na ye na histoire ya bato, ya liboso, kasi mpe ya suka, mpo bato wana ya ndakisa bakolimwa mpe lingomba, motuya, bizaleli malamumu ekokita kozanga kotika. Mpo na Nzambe, kobɔtɔla molimo ezali etumba molai mpe likambo ya Mokonzi “ **Nebukadanesala** ” ezali ndakisa ya lolenge na yango oyo ezali komonisa makambo mingi mpenza. Endimisi lisese ya Yesu Klisto, “ **Mobateli malamumu** ” oyo atiki etonga na ye mpo na koluka bampate oyo ebungaki.

Danyele 1

Dan 1:1 Na mbula ya misato ya boyangeli ya Yehoyakime mokonzi ya Yuda, Nebukadanesala mokonzi ya Babilone atambolaki mpo na kobundisa Yelusaleme mpe azingaki yango.

1a- Mbula ya misato ya bokonzi ya Yehoyakime, mokonzi ya Yuda
Bokonzi ya Yoyakime ya mibu 11 kobanda – 608 kino – 597. ^{Mbula ya misato}
na – 605.

1b- **Nebukadanesala**
Oyo ezali libongoli ya Babilone ya nkombo ya Mokonzi Nebukadanesala, "Nabu abatelaka mwana na ngai ya liboso." Nabu azali nzambe ya Mezopotamia ya boyebi mpe ya kokoma. Tokoki deja kososola ete Nzambe akani ete nguya oyo likolo ya boyebi mpe bokomi ezongisama epai na ye.

Dan 1:2 Mpe Nkolo apesaki na loboko na ye Yoyakime mokonzi ya Yuda, mpe ndambo ya bisaleli ya ndako ya Nzambe. Nebukadanesala amemaki bisaleli na mokili ya Shinare, na ndako ya nzambe na ye, mpe atyaki yango na ndako ya bomengo ya nzambe na ye.

2a- Nkolo apesaki na maboko na ye Yoyakime, mokonzi ya Yuda
Kosundola mokonzi ya Bayuda na Nzambe ezali na ntina. 2Nt.36:5:
Yoyakime azalaki na mibu ntuku mibale na mitano ntango akómaki mokonzi, mpe ayangelaki mbula zomi na moko na Yelusaleme. Asalaki oyo ezalaki mabe na miso ya Yawe Nzambe na ye .

2b- *Nebukadanesala amemi bisaleli na mokili ya Shinare, na ndako ya nzambe na ye, atiaki yango na ndako ya bomengo ya nzambe na ye.*

Mokonzi oyo aza pagan, ayebi nzambe ya solo te oyo Israël asalelaka mais azali ko soigner kokumisa nzambe na ye: Bel. Nsima ya kobongwana na ye na mikolo ezali koya, akosalela Nzambe ya solo ya Danyele na bosembo motindo moko.

Dan 1:3 *Mokonzi atindaki Ashpenaze, mokonzi ya bakube na ye, amema mwa bana ya Yisraele oyo babotamaki na bokonzi to bato ya libota ya lokumu.*

Dan 1:4 *bilenge mibali oyo bazangi mbeba na nzoto, kitoko na komonana, bapesameli mayele, bososoli mpe mateya, oyo bakoki kosala na ndako ya mokonzi, mpe oyo bakoteyama baletre mpe monoko ya Bakaladea .*

4a- Mokonzi Nebukadanesala amonani na boninga pe mayele, alukaka kaka kosunga bana bayuda ba se intégrer na malonga na société na ye pe na ba valeurs na yango.

Dan 1:5 *Mokonzi apesaki bango mokolo na mokolo eteni ya bilei ya mesa na ye mpe ya vinyo oyo azalaki komela, na mokano ya kobokola bango mbula misato, na nsuka na yango, bakozala na mosala ya... mokonzi.*

5a- Mayoki malamumu ya mokonzi ezali polele. Akabolaka na bilenge biloko oyo ye moko apesaka, kobanda na banzambe na ye tii na bilei na ye.

Dan 1:6 *Kati na bango ezalaki Danyele, Hanania, Mishaele, mpe Azaria ya bana ya Yuda.*

6a- Na bilenge Bayuda banso bamemamaki na Babilone, kaka minei kati na bango nde balakisaki bosembo ya ndakisa. Makambo oyo elandi ebongisami na Nzambe mpo na kolakisa bokeseni na mbuma oyo ememaka na baoyo bazali kosalela ye mpe oyo apambolaka mpe na baoyo bazali kosalela ye te mpe oyo azali koboya.

Dan 1:7 *Mpe mokonzi ya bakube apesaki bango bankombo: Danyele Belteshazare, Hanania Shadrake, Mishaele Meshake, mpe Azaria Abedenego.*

7a- Mayele ekabolami na bilenge Bayuda oyo bandimaka komema bankombo ya bapakanano oyo molongi atie. Kopesa nkombo ezali elembo ya koleka mpe etinda oyo Nzambe ya solo ateyaka. Gen.2:19: *Mpe Yawe Nzambe, oyo asalaki na mabele nyama nyonso ya zamba mpe ndeke nyonso ya likoló, amemaki yango epai ya moto mpo na komona ndenge akobenga yango, mpe ete ekelamu nyonso ya bomoi ezwa nkombo ya moto alingaki kopesa ye.*

7b- Danyele « Nzambe azali zuzi na ngai » ebongwani nkombo Belteshazar : « Bel akobatela ». Bel azali kopesa nkombo ya zabololo oyo bato wana ya bapakanano, na kozanga boyebi mpenza, basalelaki mpe bapesaki lokumu, bato oyo bilimo ya bademo bazwaki.

Hananiah « Ngolu to Epesameli uta na YaHWéH » ekomi « Shadrach « inspiré par Aku ». Aku azalaki nzambe ya sanza na Babilone.

Mishaël “Nani azali bosembo ya Nzambe” akomi Meschac “oyo azali ya Aku”.

Azaria “Lisungi to Lisalisi ezali YaHWéH” akomi “Abed-Nego” “Mosaleli ya Nego” , mpe kuna deja, nzambe ya moi ya Bakaladi.

Dan 1:8 *Danyelee azwaki ekateli ya komikómisa mbindo te na bilei ya mokonzi mpe na vinyo oyo mokonzi amelaki, mpe abondelaki mokube monene ete amipekisa te.*

8a- **Kozala na kombo ya bapakano** epesaka problème te tango alongi, kasi komi mbindo na point ya kobwaka soni na Nzambe ezali trop ya kosenga. Bosembo ya bilenge mibali yango etindaki bango báboya *vinyo mpe misuni ya mokonzi* mpamba te na bonkoko, bazalaki kopesa biloko yango epai ya banzambe ya bapakano oyo bazalaki kokumisama na Babilone. Bilenge na bango ezangi maturite mpe bazali naino kokanisa te lokola Paulo, motatoli ya sembo ya Klisto oyo azali kotalela banzambe ya lokuta lokola mopepe (Rom.14; 1Co.8). Kasi mpo na kobanga kokamwisa baoyo bazali na bolembu na kondima, asalaka lokola bango. Soki asali makambo mosusu, asali lisumu te, mpamba te makanisi na ye ezali malamumu. Nzambe azali kokweisa mbindo oyo esalemi na bolingo na ye moko na boyebi mpe lisosoli nyonso; na ndakisa oyo, koponama na nko mpo na kokumisa banzambe ya bapakano.

Dan 1:9 *Nzambe apesaki Danyelee boboto mpe ngolu liboso ya mokube monene.*

9a- Kondima ya bilenge emonisami na bobangi na bango ya kosepelisa Nzambe te; Akoki kopambola bango.

Dan 1:10 *Mokonzi ya bakube alobaki na Danyelee ete: “Nazali kobanga nkolo na ngai mokonzi, oyo apesi yo biloko oyo osengeli kolya mpe komela; mpo mpo na nini asengeli komona elongi na yo na mawa koleka oyo ya bilenge ya mbula na yo? Olingaki kobimisa motó na ngai liboso ya mokonzi.*

Dan 1:11 *Bongo Danyelee alobaki na kapita oyo mokumbi mokonzi apesaki ye mokumba ya kokengela Danyelee, Hanania, Mishaele mpe Azaria.*

Dan 1:12 *Meká basaleli na yo mikolo zomi, mpe pesá biso ndunda ya kolya mpe mai ya komela;*

Dan 1:13 *Bongo okotala bilongi na biso mpe na bilongi ya bilenge mibali oyo bazali kolya bilei ya mokonzi, mpe okosalela basaleli na yo ndenge omoni.*

Dan 1:14 *Apesaki bango makambo oyo basengaki, mpe amekaki bango mikolo zomi.*

Dan 1:15 *Na nsuka ya mikolo zomi, bazalaki komonana malamumu koleka bilenge mibali nyonso oyo bazalaki kolya bilei ya mokonzi.*

15a- Tokoki kosala bokokanisi ya molimo kati na “ *mikolo zomi* ” ya likambo ya Danyelee mpe baninga na ye misato, na “ *mikolo zomi* ” ya mibu ya esakweli ya minyoko ya nsango ya eleko ya “ *Smirne* ” ya Apo 2:10 . Ya solo, na makambo nyonso mibale, Nzambe amonisi mbuma oyo ebombami ya baoyo balobaka ete bauti na ye.

Dan 1:16 *Mokambi alongolaki bilei mpe vinyo oyo ebongisamaki mpo na bango, mpe apesaki bango ndunda.*

16a- Likambo oyo ezali kolakisa ndenge nini Nzambe akoki kosala na makanisi ya bato mpo ete bálinga basaleli na ye engebene na mokano na ye mosantu. Mpamba te likama oyo kapita ya mokonzi azwaki ezalaki monene mpe Nzambe asengelaki kokota na likambo yango mpo andima makanisi oyo Danyelee apesaki. Likambo ya kondima ezali elonga.

Dan 1:17 Nzambe apesaki bilenge mibali wana minei boyebi, bososoli na mikanda nyonso mpe bwanya; mpe Danyeale alimbolaki bimonaneli mpe bandoto nyonso.

17a- Nzambe apesaki bilenge minei wana boyebi, mayele na makomi nyonso, mpe mayele

Nyonso ezali likabo ya Nkolo. Ba oyo bayebi ye te bayebi te ndenge nini etali ye soki bazali na mayele mpe na mayele to bayebi mpe bazoba.

17 b- mpe Danyeale alimbolaki bimonaneli nyonso mpe bandoto nyonso.

Ya liboso mpo na komonisa bosembo na ye, Danyeale akumisami na Nzambe oyo apesi ye likabo ya esakweli. Yango ezalaki litatoli oyo apesaki na ntango na ye epai ya sembo Yozefe, oyo bakangaki na Baezipito. Kati na makabo ya Nzambe, Salomo aponaki mpe bwanya; mpe mpo na boponi boye, Nzambe apesaki ye biloko mosusu nyonso, nkembo mpe bomengo. Danyeale akomona na ngala na ye botomboli oyo etongami na Nzambe na ye ya sembo.

Dan 1:18 Na ntango oyo mokonzi aponaki mpo na komema bango epai na ye, mokonzi ya bakube alakisaki yango epai ya Nebukadanesala.

Dan 1:19 Mokonzi asololaki na bango; mpe o ntei ya bilenge mibali baye banso azalaki na moko te lokola Danyeale, Hanania, Mishaele, mpe Azaria. Yango wana bandimaki bango na mosala ya mokonzi.

Dan 1:20 Mpo na makambo nyonso oyo esengaki mayele mpe bososoli, mpe oyo mokonzi atunaki bango mituna, amonaki ete baleki banganga-nkisi mpe banganga-minzoto nyonso oyo bazalaki na bokonzi na ye mobimba mbala zomi.

20a- Nzambe alakisi bongo “ bokeseni kati na baye basalelaka ye na baye basalelaka ye te ”, oyo ekomami na Mal.3:18. Nkombo ya Danyeale mpe ya baninga na ye ekokota na litatoli ya Biblia Mosantu, mpo ete bimoniseli na bango ya bosembo ekozala lokola ndakisa mpo na kolendisa baponami kino nsuka ya mokili.

Dan 1:21 Danyeale azalaki bongo tii na mbula ya liboso ya bokonzi ya mokonzi Sirise.

Danyeale 2

Dan 2:1 Na mbula ya mibale ya boyangeli ya Nebukadanesala, Nebukadanesala alotaki bandoto. Makanisi na ye ezalaki kopema te mpe azalaki kolala mpongi te.

1a- Bongo, na – 604. Nzambe amimonisaka na molimo ya mokonzi.

Dan 2:2 Mokonzi abengaki banganga-nkisi, banganga-minzoto, banganga-nkisi mpe Bakaladea, mpo na koyebisa ye bandoto na ye. Bayaki mpe bamilakisaki liboso ya mokonzi.

2a- Na sima mokonzi ya bapakano abalukaka epai ya bato oyo atie motema, kino tango wana, moko na moko azali spécialiste na mosala na ye.

Dan 2:3 Mpe mokonzi alobaki na bango ete: “Naloti ndoto; makanisi na ngai ezali kobulungana, mpe nakolinga koyeba ndoto oyo.

3a- Mokonzi alobaki malamau: Nalingi koyeba ndoto oyo ; alobelaka ndimbola na yango te.

Dan 2:4 Bakaladea bazongiselaki mokonzi na monoko ya Araméen ete: Ee mokonzi, vivre libela! Yebisa basaleli na yo likambo yango, mpe tokolimbola yango.

Dan 2:5 Mpe mokonzi ayanolaki lisusu, mpe alobaki na Bakaladea ete: “Likambo yango ekimi ngai; Soki bosali ngai nayeba ndoto yango mpe ndimbola na yango te, bokopasuka, mpe bandako na bino ekokoma liboke ya bosoto.

5a- Intransigence ya mokonzi mpe mesure extrême oyo azuaka ezali exceptionnelle mpe inspirée na Nzambe oyo azali ko créer ba moyens ya ko confondre charlatanisme pagan mpe ko dévoiler nkembo na ye na nzela ya basali na ye ya sembo.

Dan 2:6 Kasi soki oyebisi ngai ndoto mpe ndimbola na yango, okozwa epai na ngai makabo mpe makabo mpe lokumu monene. Yango wana, yebisa ngai ndoto yango mpe ndimbola na yango.

6a- Makabo oyo , makabo, mpe lokumu minene , Nzambe abongisaka mpo na baponami na ye ya sembo.

Dan 2:7 Bayanolaki mbala ya mibale: “Tika mokonzi ayebisa basaleli na ye ndoto yango, mpe tokolimbola yango.”

Dan 2:8 Mokonzi ayanolaki mpe alobaki ete: “Ya solo, namoni ete ozali koluka kozwa ntango, mpo ozali komona ete likambo yango ekimi ngai.”

8a- Mokonzi atuni bato na ye ya mayele likambo oyo etunamaki naino te mpe akokisaka yango te.

Dan 2:9 Yango wana soki oyebisi ngai ndoto te, fraze moko ekoziba bino nyonso; olingi komibongisa mpo na koyebisa ngai lokuta mpe lokuta, wana ozali kozela ntango ebongwana. Yango wana, yebisa ngai ndoto, nakoyeba soki ozali na makoki ya kopesa ngai ndimbola.

9a- olingi omilengela pona koyebisa ngai lokuta pe lokuta, tango ozali kozela tango ebongwana

Ezali na etinda oyo nde tii na nsuka ya mokili, bamoni mpe basakoli nyonso ya lokuta bakomaka na bozwi.

9b- Yango wana, yebisa ngai ndoto, mpe nakoyeba soki ozali na makoki ya kopesa ngai ndimbola

Mpo na mbala ya liboso makanisi wana ya mayele emonisami na makanisi ya moto. Ba charlatans bazalaka na temps kitoko ya kozala na makoki ya koyebisa eloko nionso na ba clients na bango naïfs mpe trop gullibles. Lisengi ya mokonzi ebimisaka ndelo na bango.

Dan 2:10 Bakaladea bazongiselaki mokonzi ete: “Moto moko te na mabele oyo akoki koloba makambo oyo mokonzi azali kosenga; mokonzi moko te, ata soki

azalaki monene mpe na nguya ndenge nini, asengaki ata mokolo moko te likambo ya ndenge wana epai ya nganga-nkisi, nganga-minzoto to Mokaladea.

10a- Maloba na bango ezali ya solo, pamba te tii tango wana, Nzambe akoti te pona ko démasquer bango, po ba comprendre que azali Nzambe se moko, pe bonzambe na bango ya bapakano ezali eloko mosusu te kaka eloko te pe bikeko oyo etongami na maboko pe na milimo ya bato epesami koleka na bilimo ya bademo.

Dan 2:11 *Oyo mokonzi asengi ezali mpasi; ezali na moto moko te oyo akoki koyebisa mokonzi, longola se banzambe, oyo bofandi na bango ezali kati na bato te.*

11a- Bato ya mayele awa bamonisaka bosolo oyo ekoki koboya te. Kasi na kolobaka maloba yango, bandimaka ete bazali na boyokani ata moke te na *banzambe*, nzokande ntango nyonso, bato oyo bakosama batunaka bango mpe bakanisaka ete bakozwa biyano epai ya banzambe oyo babombami na nzela na bango. Mokakatano oyo mokonzi abandii kobimisa masque na bango. Mpe mpo na kokokisa yango, esengelaki bwanya oyo ekoki kokanisama te mpe oyo ezangi nsuka ya Nzambe ya solo, oyo esilaki komonisama na lolenge ya lokumu epai na Salomo, nkolo oyo ya mayele ya bonzambe.

Dan 2:12 *Na yango mokonzi asilikaki, mpe asilikaki mingi. Apesaki mitindo ete bato nyonso ya mayele ya Babilone báboma.*

Dan 2:13 *Etumbu ebimisamaki, bato ya mayele babomamaki, mpe bazalaki koluka Danyele ná baninga na ye mpo báboma bango.*

13a- Ezali na kotia basali na ye moko liboso ya liwa nde Nzambe akosekwisa bango na nkembo elongo na mokonzi Nebukadanesala. Mwango oyo esakoli likambo ya nsuka ya kondima ya ba Adventistes epai wapi baponami bakozela liwa oyo batomboki bazwaki ekateli na mokolo oyo ekatamaki. Kasi awa lisusu, ezalela ekozonga sima, pamba te bakufi bakozala batomboki wana oyo bakobomana tango Klisto ya nguya mpe ya molongi akobima na lola mpo na kosambisa mpe kokweisa bango.

Dan 2:14 *Bongo Danyele alobaki na mayele mpe na mayele na Arjoke, kapiteni ya bakengeli ya mokonzi, oyo abimaki mpo na koboma bato ya mayele ya Babilone.*

Dan 2:15 *Mpe ayanolaki mpe alobaki na Arjoke mokonzi ya mokonzi ete: “Mpo na nini etumbu ya mokonzi ezali makasi boye?” Arjoc alimbolaki Danyele likambo yango.*

Dan 2:16 *Bongo Danyele akendaki epai ya mokonzi, mpe abondelaki ye ete apesa ye ntango ya kopesa mokonzi ndimbola.*

16a- Daniel asalaka selon nature na ye pe expérience religieuse na ye. Ayebi ete makabo na ye ya esakweli epesami na ye na Nzambe, oyo ameseni kotyela motema na ye nyonso. Lokola ayekoli makambo oyo mokonzi atuni, ayebi ete Nzambe azali na biyano, kasi ezali mokano na ye ya koyebisa ye yango?

Dan 2:17 *Bongo Danyele akendaki na ndako na ye, mpe ayebisaki Hanania, Mishaele mpe Azaria baninga na ye likambo oyo.*

17a- Bilenge mibali minei bafandaka na ndako ya Danyele. “ Baoyo bazali ndenge moko bayanganaka ” mpe bazali komonisa liyangani ya Nzambe. Déjà liboso ya Yesu Klisto, “ esika bato mibale to misato basangani na nkombo na

ngai, ngai nazali kati na bango ” elobi Nkolo. Bolingo ya bondeko esangisaka bilenge wana oyo bamonisaka elimo kitoko ya bomoko.

Dan 2:18 *kosenga bango básenga Nzambe ya likoló ayokela ye mawa, mpo Danyele ná baninga na ye bábobama te elongo na bato mosusu ya mayele ya Babilone.*

18a- Bakutani na likama makasi boye mpo na bomoi na bango, losambo ya molende mpe kokila bilei na bosembo ezali bibundeli se moko ya baponami. Bayebi yango mpe bakozela eyano oyo euti epai ya Nzambe na bango oyo asi apesi bango bilembeteli mingi oyo emonisi ete alingaka bango. Na nsuka ya mokili, baponami ya nsuka oyo mobeko ya liwa esengi bakosala mpe ndenge moko.

Dan 2:19 *Na nsima, sekele yango emonisami epai ya Danyele na emonaneli na butu. Mpe Danyele apambolaki Nzambe ya likoló.*

19a- Esengami na baponami na ye, Nzambe ya sembo azali wana, mpo ete abongisaki momokano mpo na kotatola bosembo na ye mpo na Danyele mpe baninga na ye misato; mpo na kotombola bango na bisika oyo eleki likoló na guvernema ya mokonzi. Akosala, expérience sima ya expérience, akosala bango indispensable mpo na mokonzi oyo akokamba mpe na suka akobongola. Mbongwana oyo ekozala mbuma ya bizaleli ya sembo mpe ya kozanga kotyola ya bilenge Bayuda minei oyo Nzambe asantisamaki mpo na misio moko ya kokamwa.

Dan 2:20 *Danyele ayanolaki mpe alobaki ete: “Nkombo ya Nzambe ekumisama banda libela tii libela.” Mayele mpe makasi ezali ya ye.*

20a- Masanzoli oyo ebongi malamumu mpo ete elembeteli ya mayele na ye ezali, na likambo oyo, emonisami na ndenge ya koboya te. *Bokasi* na ye epesaki Yoyakime epai ya Nebukadanesala mpe atyaki makanisi na ye na makanisi ya mibali oyo basengelaki kosepela na mosala na ye.

Dan 2:21 *Ye nde abongoli bantango mpe makambo, moto azali kokweisa mpe kotelemisa bakonzi, oyo apesaka mayele na bato ya mayele, mpe boyebi na baoyo bazali na bososoli.*

21a- Verse oyo ezali komonisa polele bantina nyonso ya kondima mpe kondima Nzambe. Nsukansuka, Nebukadanesala akobongwana ntango akoyeba mpenza makambo yango.

Dan 2:22 *Amonisaka oyo ezali mozindo mpe oyo ebombami, ayebi oyo ezali na molili, mpe pole efandi elongo na ye.*

22a- Zabolo akoki pe kobimisa oyo ezali mozindo pe ebombami, kasi pole ezali na kati na ye te. Asalaka yango mpo na kobenda mpe kozongisa bato mosika na Nzambe ya solo oyo, ntango asali bongo, azali kosala mpo na kobikisa baponami na ye na komonisáká bango mitambo ya koboma oyo bademo oyo bakatelaki etumbu ya molili ya mabele batye, uta elonga ya Yesu Klisto likoló na lisumu mpe liwa.

Dan 2:23 *Nzambe ya batata na ngai, nazali kokumisa yo mpe nakumisi yo, mpo opesi ngai mayele mpe makasi, mpe ete oyebisi ngai makambo oyo tosengi yo, ete omonisi biso sekele ya mokonzi.*

23a- Mayele pe makasi ezalaki na Nzambe, na losambo ya Danyele, pe Nzambe apesaki ye yango. Tomoni na likambo oyo etinda oyo Yesu ateyaki ezali

kokokisama: “ *senga mpe ekopesama na yo* ”. Kasi esosolami polele ete mpo na kozwa mbano oyo, bosembo ya mosengi esengeli koyika mpiko na mimekano nyonso. Nguya oyo Danyele akozwa ekozwa lolenge oyo ekosala na makanisi ya mokonzi oyo akozala na elembeteli ya polele oyo ekoki koboya te oyo ekotinda ye na makasi andima bozali ya Nzambe ya Danyele oyo ye mpe bato na ye bayebaki te tii ntango wana .

Dan 2:24 *Nsima na yango Danyele akendaki epai ya Arjoke, oyo mokonzi apesaki mitindo ete báboma bato ya mayele ya Babilone; mpe akendaki mpe alobaki epai ya ye boye: Kobebisa bato ba mayele ba Babilone te! Mema ngai liboso ya mokonzi, mpe nakopesa mokonzi ndimbola.*

24a- Bolingo ya bonzambe etangami na Daniel oyo akanisaka kozwa bomoi mpo na bapakano ya mayele. Oyo ezali lisusu etamboli oyo ezali kotatola Nzambe bolamu mpe mawa na ye, na ezalela ya makanisi ya komikitisa ya kokoka. Nzambe akoki kotonda, mosaleli na ye akumisa ye na misala ya kondima na ye.

Dan 2:25 *Arjoke amemi Danyele noki liboso ya mokonzi, mpe alobaki na ye boye: Nakuti na kati ya bakangami ya Yuda moto moko oyo akopesa ndimbola na mokonzi.*

25a- Nzambe asimbi mokonzi na mpasi makasi, mpe elikya mpamba ya kozwa eyano oyo alingaki mingi ekosala ete nkanda na ye ekita mbala moko.

Dan 2:26 *Mpe mokonzi ayanolaki mpe alobi na Danyele, oyo nkombo na ye Belteshazare: “Ozali na makoki ya kolakisa ngai ndoto oyo nalotaki mpe ndimbola na yango?”*

26a- Nkombo ya bapakano oyo bapesi ye ebongoli eloko te. Ezali Danyele kasi Belteshazar te nde akopesa ye eyano oyo azelaki.

Dan 2:27 *Danyele ayanolaki liboso ya mokonzi mpe alobaki ete: “Oyo mokonzi azali kosenga ezali sekele, oyo bato ya mayele, banganga-minzoto, banganga-nkisi mpe basakoli bakoki koyebisa mokonzi te.”*

27a- Daniel azali kobondela na kombo ya bato ya mayele. Oyo mokonzi asengaki na bango ezalaki na makoki na bango te.

Dan 2:28 *Kasi Nzambe azali na likoló oyo abimisaka basekele, mpe ayebisi mokonzi Nebukadanesala makambo oyo ekosalema na nsuka ya ntango. Oyo ezali ndoto na yo mpe ba visions oyo ozalaki na yango na mbeto na yo.*

28a- Ebandeli oyo ya ndimbola ekosala ete Nebukadanesala azala na bokebi, mpo ete likambo ya mikolo mizali koya ezali ntango nyonso konyokola mpe kotungisa bato, mpe elikya ya kozwa biyano na likambo oyo ezali kosepelisa mpe kobondisa. Danyele abendi likebi ya mokonzi epai ya Nzambe ya bomoi oyo amonanaka te, oyo ezali likambo ya kokamwa mpo na mokonzi oyo azalaki kosambela banzambe oyo balataki nzoto.

Dan 2:29 *Na mbeto na yo, Ee mokonzi, makanisi mayei epai na yo mpo na oyo ekosalema nsima ya ntango oyo; mpe ye oyo abimisi basekele ayebisi bino likambo oyo ekosalema.*

Dan 2:30 *Soki sekele oyo emonisami epai na ngai, ezali te mpo bwanya oyo eleki oyo ya bato nyonso ya bomoi ezali kati na ngai; kasi ezali ete ndimbola ekoka kopesama na mokonzi, mpe ete oyeba makanisi ma motema na yo.*

30a- ezali te ete ezali na kati na ngai mayele oyo eleki oyo ya bato nyonso ya bomoi; kasi ezali mpo ndimbola epesameli mokonzi

Komikitisa ya kokoka na misala. Danyele akei pembeni, mpe ayebisi mokonzi ete Nzambe oyo amonanaka te azali kosepela na ye; Nzambe oyo azali na nguya mpe na makoki mingi koleka baoyo asalelaki tii ntango wana. Kanisá ndenge oyo maloba yango esalaki likoló na makanisi mpe motema na ye.

30b- . *mpe yeba makanisi ma motema na yo*

Na mangomba ya bapakanu, bato babosanaka mitinda ya malamumu mpe mabe ya Nzambe ya solo. Batunaka bakonzi mituna ata moke te, mpo babangaka bango mpe babangaka bango mpo nguya na bango ezali monene. Kozwa Nzambe ya solo ekopesa nzela na Nebukadanesala ayeba mokemoke mbeba ya bizaleli na ye; oyo moto moko te alingaki kozala na mpiko ya kosala kati na bato na ye. Liteya yango epesameli mpe epai na biso: tokoki *koyeba makanisi ya motema na biso kaka* soki Nzambe azali kosala na kati ya lisosoli na biso.

Dan 2:31 *Ee mokonzi, otali mpe omoni ekeko moko monene; ekeko oyo ezalaki monene mpenza, mpe na nkembo ya kokamwa; atelemaki liboso na yo, mpe lolenge na ye ya komonana ezalaki nsɔmɔ.*

31a- *omoni ekeko moko monene; ekeko yango ezalaki monene mpenza, mpe na nkembo ya kokamwa*

Ekeko yango ekolakisama na kolandana ya bikonzi minene ya mabele oyo ekolanda moko na mosusu tii ntango Yesu Klisto ekozonga na nkembo, yango wana ekomonana *monene mpenza* . *Nkembo* na yango ezali oyo ya bakonzi balandi oyo bazipami na bozwi, nkembo mpe lokumu oyo bato bapesaka.

31b- *atelemaki liboso na yo, mpe lolenge na ye ezalaki ya nsɔmɔ.*

Avenir oyo ekeko yango esakolaki ezali *liboso ya* mokonzi kasi nsima na ye te. Likambo na yango ya nsɔmɔ esakoli ebele ya liwa ya bato oyo ekosala, bitumba mpe minyoko oyo ekozala bizaleli ya lisolo ya bato tii na nsuka ya mokili; bakonzi batambolaka likoló ya bibembe.

Dan 2:32 *Motó ya ekeko oyo ezalaki wolo ya peto; ntolo na ye mpe maboko na ye ezalaki ya palata; libumu na ye mpe makolo na ye ezalaki ya motako;*

32a- *Motó ya ekeko oyo ezalaki ya wolo ya peto*

Daniel ako confirmer yango na verset 38, *mutu ya or* ezali mokonzi Nebukadanesala ye moko. Elembo oyo ezali komonisa ye mpo ya liboso, akobongwana mpe akosalela na kondima Nzambe mozalisi ya solo. Wolo ezali elembo ya kondima oyo epetolami na 1 Petelo 1:7 . Bokonzi na ye ya molai ekozala elembo ya lisoló ya mangomba mpe ekolongisa kolobelama na ye na Biblia. Longola yango, azali ***mokonzi*** ya botongi ya biyangeli ya bakonzi awa na mabele. Esakweli ebandi na mobu ya yambo ya bokonzi na ye na – 605.

32b- *ntolo na ye mpe maboko na ye ezalaki ya palata*

Palata ezali na motuya moke koleka wolo. Ebongwanaka, wolo etikalaka kobongwana te. Tozali komona bobebisi ya bizaleli ya bato oyo elandi ndimbola ya ekeko uta likolo kino na nse. Kobanda – 539, bokonzi ya Bamede mpe ya Baperse ekozwa esika ya bokonzi ya Bakaladea.

32c- *libumu na ye mpe makolo na ye ezalaki ya motako*

Motako ezali mpe na motuya moke koleka palata. Ezali alliage ya bibende oyo esalemi na cuivre. Ebebaka mpenza mpe ebongwanaka lolenge ya komonana na boumeli ya ntango. Ezali mpe makasi koleka palata, yango moko ezali makasi koleka wolo oyo yango moko etikalaka très malleable. Kosangisa nzoto ezali na

katikati ya elilingi oyo Nzambe aponaki, kasi ezali mpe elilingi ya kobota ya bato. Bokonzi ya Bagreke, lokola ezali solo yango, ekomonisa solo ete ezali na bozwi mingi, ekopesa bato mimeseno na yango ya bapakano oyo ekolanda kino na nsuka ya mokili. Bikeko ya Bagreke oyo esalemi na motako oyo enyangwaki mpe oyo esalemi na motako, bato bakosepela na yango tii na nsuka. Bolumbu ya nzoto emonisami mpe bizaleli na yango ya mbeba ezali na ndelo te; makambo oyo ekomisi bokonzi ya Bagreke elembo ya momesano ya lisumu oyo ekoyika mpiko na boumeli ya bikeke mpe bankóto ya bambula kino bozongi ya Klisto. Na Dan.11:21 kino 31, mokonzi ya grec Antiochos 4 oyo ayebani na kombo ya Epiphane, monyokoli ya bato ya Bayuda na boumeli ya “mbula 7” kati na – 175 mpe – 168, akolakisama lokola elilingi ya monyokoli ya pápa oyo azali liboso na ye na lisolo ya esakweli ya mokapo oyo. Verse oyo 32 esangisaki na molongo mpe elamusaki bikonzi oyo ememaki na bokonzi ya Loma.

Dan 2:33 *makolo na ye ya ebende; makolo na ye, ndambo ya ebende mpe ndambo ya mabele ya lima.*

33a- *makolo na ye, ya ebende*

Lokola bokonzi ya minei oyo esakolamaki, oyo ya Loma ezali na bizaleli ya koyeisa makasi mingi oyo emonisami na ebende. Ezali mpe ebende oyo emonanaka mingi oyo e oxyder, e rouille mpe ebebaka. Awa lisusu kobeba e confirmer mpe ezali komata. Baloma bazali bato oyo bandimaka Nzambe mingi; bazwaka banzambe ya banguna oyo balongi. Oyo ezali lolenge lisumu ya Bagreke, na nzela ya bopanzani na yango, ekopanzana na bato nyonso ya bokonzi na yango.

33b- *makolo na ye, ndambo ebende mpe ndambo mabele ya lima*

Na eteni oyo, eteni moko ya mabele ya lima elembisaka bokonzi wana ya makasi. Ndimbola ezali petee mpe ya lisolo ya bato. Na 395, Bokonzi ya Loma ekabwanaki mpe nsima na yango misapi *zomi ya makolo ya ekeko* ekokaki kokokisa bokeli ya makonzi *zomi* ya boklisto oyo ezali na lipanda kasi nyonso etiamaki na nse ya bokengeli ya lingomba ya Episkopo ya Loma oyo akokoma Pápa kobanda 538 Bakonzi *zomi* oyo bazali oyo elobelami na Dan.7:7 mpe 24.

Dan 2:34 *Ntango bozalaki kotala, libanga moko ekweaki kozanga maboko mpe ebetaki makolo ya ebende mpe mabele ya lima ya ekeko, mpe ebukaki yango biteni.*

34a- Elilingi ya libanga oyo ebetaka epemamaki na momesano ya liwa na kokata mabanga. Yango ezalaki motindo mpo na koboma basumuki oyo bazalaki na ngambo na Yisalaele ya kala. Libanga oyo yango eyei mpo na kobwaka mabanga na basumuki ya mabele. Bolózi ya suka ya nkanda ya Nzambe ekozala mabanga ya mabanga ya mabanga engebene na Em.16:21. Elilingi oyo esakoli mosala ya Klisto na basumuki na ntango ya bozongi na ye ya bonzambe na nkembo. Na Zek.3:9, Molimo apesi Klisto elilingi ya libanga, oyo ya monene na coin, oyo Nzambe abandi na yango kotonga ndako na ye ya molimo: *Mpo tala, lokola libanga oyo natyaki liboso ya Yosua. ezali na miso nsambo na libanga oyo moko; tala, ngaimai nakoyema maye makoyema o kati na yango, elobi Nkolo wa mampinga; mpe nakolongola mabe ma mboka eye na mokolo moko.* Na sima totangi na Zac.4:7: *Yo ngomba monene, liboso ya Zerubabele, ozali nani? Okozala lissé. Akotia libanga ya munene na kati ya ba acclamations : Grace,*

*grâce pona ye! Kaka na esika oyo, na baverse 42 mpe 47, totangi ete: Alobaki na ngai: Omoni nini? Nayanolaki, natali, mpe tala, ezali na esika ya kokangama ya mwinda nyonso ya wolo, na vase moko likolo, mpe esimbaki miinda nsambo, na bapeki miinda nsambo mpo na miinda oyo ezali na likolo ya esika ya miinda ; ... Mpo ete baoyo batyoli mokolo ya ebandeli ya bolembu bakosepela ntango bakomona nivo na loboko ya Zerubabele. Oyo nsambo ezali miso ya Nkolo, oyo ezali kolekaleka na mabele mobimba . Mpo na kondimisa nsango oyo, tokokuta na Em.5:6, elilingi oyo, oyo kati na yango miso nsambo ya libanga mpe ya etanda ya mwinda epesameli na Mwana na Mpate ya Nzambe, elingi koloba, Yesu Klisto: Mpe namonaki, na katikati ya kiti ya bokonzi mpe bikelamu minei ya bomoi mpe o katikati ya bankulutu, mwana-mpate moko oyo azalaki kuna lokola nde abomamaki. Azalaki na maseke nsambo mpe miso nsambo, oyo ezali **bilimu nsambo ya Nzambe oyo atindamaki na mabele mobimba**. Kosambisama ya bato ya masumu ezali kosalema na Nzambe na miso, loboko ya moto moko te ekoti na kati.*

Dan 2:35 *Bongo ebende, mabele ya lima, motako, palata mpe wolo ebukanaki esika moko, mpe ekómaki lokola matiti ya matiti oyo ebimaka na esika ya kotuta mbuma na eleko ya molunge; mopepe ememaki bango mosika, mpe elembo moko te ezwamaki na bango. Kasi libanga oyo ebetaki ekeko yango ekómaki ngomba monene, mpe etondisaki mabele mobimba.*

35a- *Bongo ebende, mabele ya lima, motako, palata mpe wolo ebukanaki esika moko, mpe ekomaki lokola matiti ya matiti oyo ebimaka na esika ya kotuta mbuma na eleko ya molunge; mopepe ememaki bango mosika, mpe elembo moko te ezwamaki na bango.*

Na bozongi ya Klisto, bakitani ya bato oyo emonisami na wolo, palata, motako, ebende mpe mabele ya lima bango nyonso batikalaki na masumu na bango mpe babongi kobebisama na ye, mpe ekeko esakoli bobebisi oyo.

35b- *Kasi libanga liye libeta ekeko likoma ngomba monene, mpe etondisi mabele mobimba*

Emoniseli ekomonisa ete liyebisi oyo ekokokisama mobimba kaka nsima ya mibu nkoto ya bosambisi ya lola, na botiami ya baponami na mabele oyo ezungisami sika, na Emoniseli 4, 20, 21 mpe 22.

Dan 2:36 *Oyo ezali ndoto. Tokopesa ndimbola liboso ya mokonzi.*

36a- *Mokonzi ayoki na suka oyo alotaki. Eyano ya boye ekoki ko inventer te, po ezalaki impossible ya kokosa ye. Yango wana, moto oyo alimboli makambo yango epai na ye, ye moko azwi emonaneli yango. Mpe ayanoli mpe na bosenga ya mokonzi na komimonisi ete azali na makoki ya kolimbola bililingi yango mpe kopesa ndimbola na yango.*

Dan 2:37 *Ee mokonzi, ozali mokonzi ya bakonzi, mpo Nzambe ya likoló apesi yo bokonzi, nguya, makasi mpe nkembo;*

37a- *Nasepeli mpenza na molongo oyo esika tomoni Danyele azali koloba na ndenge ya momesano na mokonzi ya nguya, oyo moto moko te akokaki kozala na mpiko ya kosala na mikolo na biso ya kobeba mpe ya kobeba. Discours informel eza kofinga te, Daniel aza na respect na mokonzi ya ba Calde. Tuinality ezali kaka forme grammatique oyo sujet isolé oyo azali ko exprimer ye na mutu ya misato asalelaka. Mpe “atako mokonzi azali monene, azali moko te moto” ndenge mosani*

Molière akokaki koloba na ntango na ye. Mpe bopanzani ya bilaka oyo ezali na ntina te ebotamaki na ntango na ye elongo na Louis 14 , “mokonzi ya moi” ya lolendo.

37b- *Ee mokonzi, ozali mokonzi ya bakonzi, mpo Nzambe ya lola apesi yo bokonzi*

Koleka limemya, Danyele amemi epai na mokonzi bondimi ya lola oyo ayebaki te. Kutu, Mokonzi ya bakonzi ya likoló amonisi ete atongaki mokonzi ya bakonzi awa na mabele. Koyangela bakonzi ezali titre ya ampire. Elembo ya bokonzi ezali " *mapapu ya mpongo* " oyo ekomonisa yango lokola bokonzi ya liboso na Dan.7.

37c- *nguya, .*

Ezali kolakisa lotomo ya kozala na bokonzi likolo ya ebele mpe emekamaka na motango, i.e. masse.

Ekoki kobalola motó mpe kotondisa mokonzi ya nguya na lolendo. Mokonzi akomitika ntango mosusu na lolendo mpe Nzambe akobikisa ye na nzela ya momekano makasi ya kokitisa oyo emonisami na Dan.4. Asengeli kondima likanisi oyo ete azwaki nguya na ye na makasi na ye moko te, kasi mpo Nzambe ya solo apesaki ye yango. Na Dan.7, nguya oyo ekozwa elilingi ya elilingi ya *Urse* ya Bamede mpe ya Baperse.

Nguya oyo ezwami, ntango mosusu, na koyokaka mpamba kati na bango moko mpe na bomoi na bango, mibali bamibomaka. Nguya esalaka ete okanisa na makanisi mpo na kozwa esengo monene oyo eyaka te. “Nyonso ya sika, nyonso kitoko” elobi liloba, kasi liyoki oyo eumelaka mpenza te. Na bomoi ya mikolo oyo, ba artistes ya lokumu mpe oyo ba admiré mpe enrichie basukaka na komiboma malgré succès apparente, éblouissant mpe glorieux.

37d- *makasi*

Ezali ko désigner action, pression sous contrainte oyo esalaka que adversaire agumbama na combat. Kasi etumba oyo ekoki kosalema na moto ye moko. Na sima tolobelaka makasi ya bizaleli. Bokasi emekamaka na lolenge mpe na bokasi.

Ezali mpe na elembo na yango : *nkosi* engebene na Basambisi 14:18 : “ *oyo eleki nkosi makasi, oyo eleki mafuta ya nzoi* ”. Bokasi ya nkosi ezali na misisa na ye; oyo ya makolo mpe ya manzaka na yango kasi mingimingi oyo ya monoko na yango oyo esimbaka mpe ekangamaka na bato oyo ezwi mpasi liboso ya kolya bango. Emoniseli oyo epengwisi eyano oyo na lisese oyo Samasona apesaki Bafilistia ekokóma mbuma ya likambo oyo asalaki na makasi oyo ekokani na mosusu te epai na ye.

37th- *mpe nkembo .*

Liloba oyo ebongoli ndimbola na makanisi na yango ya mabele mpe ya lola. Nebukadanesala azwaki nkembo ya bato tii na likambo yango. Esengo ya koyangela mpe kozwa ekateli ya nsuka ya bikelamu nyonso oyo ezali awa na mabele. Etikali mpo na ye azwa nkembo ya lola oyo Yesu Klisto akozwa na komikomisa, Nkolo mpe Nkolo, mosali ya basaleli na ye. Mpo na lobiko na ye, nsukansuka akondima nkembo yango mpe ezalela na yango ya likoló.

Dan 2:38 *Apesi na loboko na yo, bisika nyonso oyo bafandi, bana ya bato, mpe banyama ya zamba, mpe bandeke ya likoló, mpe akómisi yo mokonzi na bango nyonso: yo ozali moto oyo ozali motó ya wolo.*

38a- Elilingi oyo ekosalelama pona kopesa nkombo ya Nebukadanesala na Dan.4:9.

38b- *ozali motó ya wolo.*

Maloba yango emonisi ete Nzambe ayebi liboso makambo oyo Nebukadanesala akosala. Elembo yango, *motó ya wolo*, esakoli kosantisama na ye na mikolo ezali koya mpe koponama na ye mpo na lobiko ya seko. Wolo ezali elembo ya kondima epetolami engebene na 1 Petelo 1:7 : *mpo ete komekama ya bondimi na bino, ya motuya koleka wolo oyo ebebaka (oyo nzokande emekami na moto), ekoki kobimisa masanzoli, nkembo mpe lokumu, ntango Yesu Klisto akobima*. Wolo, ebende oyo ekoki kolemba, ezali elilingi ya mokonzi monene oyo amitiki ete abongwana na mosala ya Nzambe mozalisi.

Dan 2:39 *Nsima na yo bokonzi mosusu ekobima, oyo ekozala moke koleka oyo ya yo; na nsima bokonzi ya misato, oyo ekozala ya motako, mpe ekoyangela mabele mobimba;*

39a- Na tango, qualité ya moto ekobeba; palata ya ntolo mpe maboko mibale ya ekeko yango ezali moke koleka wolo ya motó. Lokola Nebukadanesala, Darius Momedé akobongwana, Sirise 2 Perse pe selon Esd.1:1 à 4, bango nionso pe balingaka Daniel; mpe nsima na bango Dalio Moperse mpe Artaserzeze 1^{engebene} na Esd.6 mpe 7. Na mimekano, bakosepela komona Nzambe ya Bayuda koya kosalisa ye moko.

39b- *na nsima bokonzi ya misato, oyo ekozala ya motako, mpe oyo ekoyangela mabele mobimba.*

Awa, ezalela ezali kobeba mpenza mpo na bokonzi ya Grèce. Motako, elembo oyo ezali komonisa yango, ezali komonisa bosoto, *lisumu*. Boyekoli ya Dan.10 mpe 11 ekopesa biso nzela ya kososola ntina. Kasi déjà, culture ya peuple ezali en question en tant que inventeur ya liberté républicaine na ba déviations na yango nionso ya perverse pe corrompue oyo selon principe ezali na limite te, yango wana Nzambe alobi na Pro.29:18 : *Tango emoniseli ezali te, bato bazali na bopekisami te; Esengo soki abateli mibeko!*

Dan 2:40 *Bokonzi ya minei ekozala makasi lokola ebende; ndenge ebende ebukaka mpe ebukaka biloko nyonso, ndenge moko mpe ekobuka mpe ekobuka biloko nyonso, lokola ebende oyo ebukaka biloko nyonso.*

40a- Situation ebebi na bokonzi oyo ya minei oyo ezali oyo ya Rome oyo eko dominer ba empires ya kala pe eko adopter ba divinités na bango nionso, po eko accumule ba caractéristiques na bango nionso ya mabe ememi nouveauté, *discipline ya fer* ya duresse implacable. Yango esalaka ete ezala malamau mpenza na boye ete ekólo moko te ekoki kotemela yango; na boye ete bokonzi na ye ekobanda na Angleterre na westi tii na Babilone na ngámbo ya esti. Ebende ezali mpenza elembo na yango, uta na mipanga na yango ya mino mibale, bibundeli na yango mpe nguba na yango, na boye ete ntango bazali kobundisa, limpinga yango ekómaka lokola karapace oyo etondi na bansonge ya makonga, oyo esalaka malamau mpenza mpo na kobundisa bato oyo bazali na mobulu mpe kopalanganisa na banguna na ye.

Dan 2:41 *Mpe lokola omoni makolo mpe misapi ya makolo, ndambo ya mabele ya lima ya moyemi-mbeki, mpe ndambo ya ebende, bokonzi oyo ekokabolama; kasi ekozala na kati na yango eloko moko ya makasi ya ebende, mpo omoni ebende esangani na mabele ya lima.*

41a- Daniel azali ko préciser yango te kasi image elobaka. *Makolo mpe misapi ya makolo* ezali komonisa eteni moko ya bokonzi oyo ekolanda bokonzi ya bapakanano ya Loma oyo ezali elilingi ya *ebende* . Soki ekabwani, bokonzi yango ya Loma ekokóma esika ya etumba mpo na makonzi ya mikemike oyo esalemaki nsima ya kokabwana na yango. Boyokani ya *ebende* mpe *mabele ya lima* ekela makasi te, kasi bokabwani mpe botau. Totángaka *mabele ya lima ya mobeti-mbeki* . Moyemi-mbeki azali Nzambe engebene na Yir.18:6: *Nakoki kosala epai na yo te lokola moyemi-mbeki oyo, Ee ndako ya Yisalaele? elobi Nkolo. Tala, lokola mabele ya lima ezali na loboko ya moyemi-mbeki, yo mpe ozali na loboko na ngai, Ee ndako ya Yisalaele!* Mabele ya lima oyo ezali eteni ya kimia ya bomoto oyo Nzambe aponaka na kati na yango baponami na ye mpe akómisi bango bambeki ya lokumu.

Dan 2:42 *Mpe lokola misapi ya makolo ya makolo ezalaki ndambo ya ebende mpe ndambo ya mabele ya lima, ndenge moko mpe bokonzi oyo ekozala makasi mpe ndambo na yango ekolemba.*

42a- Amoni ete *ebende ya Loma* ekobaki kino na nsuka ya mokili, atako Bokonzi ya Loma ebungisaki bomoko na yango mpe bokonzi na yango na mobu 395. Ndimbola ezali na bozongeli na yango ya bokonzi na kobendama ya lingomba ya kondima ya Katolike ya Loma. Yangó ezalaki mpo na lisungi ya bibundeli oyo Clovis mpe bakonzi ya Byzance bapesaki na episkopó ya Loma pene na mobu 500. Batongaki lokumu na ye mpe nguya na ye ya sika ya pápa oyo esalaki ete azala, kasi kaka na miso ya bato, mokambi ya mabele ya lingomba ya boklisto banda mobu 538.

Dan 2:43 *Omoni ebende esangani na mabele ya lima, mpo bakosangana na boyokani ya bato; kasi bakosangana te, kaka ndenge ebende esangani na mabele ya lima te.*

43a- Misapi ya *makolo, zomi* na motango , ekokoma *maseke zomi* na Dan.7:7 mpe 24. Nsima ya nzoto, mpe makolo, ezali komonisa bikolo ya bakristu ya westi ya Mpoto na ntango ya nsuka, elingi koloba ya biso eleko ya ntango. Na kofundaka boyokani ya bokosi ya bikolo ya Europe, Nzambe abimisaki mibu 2.600 mileki fragilité ya ba accords oyo esangisaka peuple ya Europe ya lelo, oyo esangani précisément sur la base ya ba « Traités ya Rome ».

Dan 2:44 *Na mikolo ya bakonzi oyo, Nzambe ya lola akotelemisa bokonzi oyo ekobebisama soko moke te, mpe ekoleka te na nse ya bokonzi ya bato mosusu; akobuka mpe akobebisa makonzi nyonso wana, mpe ye moko akoyika mpiko mpo na libela.*

44a- *Na tango ya bakonzi baye*

Likambo endimami, *misapi ya makolo zomi* ezali contemporain na bozongi ya nkembo ya Klisto.

44b- *Nzambe ya lola akotelemisa bokonzi oyo ekobebisama ata moke te*

Boponi ya baponami esalemi na kombo ya Yesu Klisto uta mosala na ye, na tango ya boyei na ye ya yambo na mabele, mpo na kozipa masumu ya baye

abikisaka. Kasi na boumeli ya mbula nkóto mibale oyo elandaki mosala yango, koponama yango esalemaki na komikitisa mpe na minyoko oyo eutaki na kaa ya badiabolo. Mpe uta 1843, baoyo Yesu abikisi bazali moke na motango, lokola boyekoli ya Dan.8 mpe 12 ekondimisa yango.

Mibu 6000 ya tango ya boponi ya baponami ekomi na suka, 7^e millennium efungoli sabata ya seko kaka na baponami oyo basikolamaki na makila ya Yesu Klisto banda Adama na Eva. Bato banso bakozala baponamaki mpo na bosembo na bango mpo ete Nzambe amemaka elongo na ye bato ya sembo mpe ya botosi, kobikisa zabolo, baanzelu na ye ya botomboki mpe bato ya kozanga botosi na kobebisama mobimba ya milimo na bango.

44c- *mpe oyo ekoleka te na nse ya bokonzi ya bato mosusu*

Mpamba te ezali kosukisa bokonzi mpe kolandana ya bato awa na mabele.

44d- *akobuka mpe akobebisa makonzi maye manso, mpe ye moko akoyika mpiko libela*

Molimo alimboli ndimbola oyo epesi na liloba nsuka; ndimbola ya solosolo. Ekozala na elimination ya bomoto nionso. Mpe Em.20 ekobimisa biso makambo oyo esalemaka na boumeli ya ^{mbula nkóto ya 7}. Tokoyeba bongo programe oyo Nzambe akanaki. Na mabele oyo etikali mpamba, zabolo akokangama na boloko, kozanga lisangá moko ya likoló to ya mabele. Mpe na likoló, na boumeli ya mbula 1000, baponami bakosambisa bakufi mabe. Na nsuka ya mbula 1000 oyo, bato mabe bakosekwa mpo na kosambisama ya nsuka. Moto oyo ekobebisa bango ekopetola mabele oyo Nzambe akosala ya sika na kokumisa yango mpo na koyamba kiti na ye ya bokonzi mpe baponami na ye oyo basikolami. Na yango, elilingi ya emonaneli ezali kolobela na mokuse misala ya mindondomindondo mingi oyo Apocalypse ya Yesu Klisto ekomonisa.

Dan 2:45 *C'est ce qu'indique la pierre que tu as vue se détacher de la montagne sans le secours d'aucune main, et qui a brisé le fer, l'airain, l'argile, l'argent et l'or. Nzambe monene ayebisi mokonzi makambo oyo esengeli kosalema nsima ya likambo oyo. Ndoto yango ezali solo, mpe ndimbola na yango ezali ya solo.*

45a- Na nsuka, sima ya boyei na ye, Klisto kozala elilingi na libanga, bosambisi ya lola ya mibu nkoto mpe kokokisama na ye ya bosambisi ya nsuka, na mabele ya sika oyo Nzambe azongisaki, ngomba monene oyo esakolamaki na emonaneli ekozwa lolenge mpe esika mpo na ye.

Dan 2:46 *Bongo mokonzi Nebukadanesala akweyaki na elongi mpe asambelaki Danyele, mpe apesaki mitindo ete bapesa ye mbeka mpe mpaka ya malasi.*

46a- Naino mopakano, mokonzi azali kosala engebene na bomoto na ye. Lokola azwaki epai ya Danyele nyonso oyo asengaki, afukamaki liboso na ye mpe akumisaki bilaka na ye. Danyele azali koboya te misala ya losambo ya bikeko oyo azali kosala epai na ye. Ezali naino liboso mingi mpo na koboya mpe kotya ntembe na yango. Ntango, oyo ezali ya Nzambe, ekosala mosala na yango.

Dan 2:47 *Mpe mokonzi alobaki na Danyele ete: "Ya solo Nzambe na yo azali Nzambe ya banzambe mpe Nkolo ya bakonzi, mpe abimisaka basekele, mpamba te osili kozwa sekele yango."*

47a- Oyo ezalaki litambe ya liboso ya mokonzi Nebukadanesala mpo na kobongwana na ye. Akokoka ata moke te kobosana likambo oyo etindi ye andima ete Danyele azali na boyokani na Nzambe ya solo, ya solo, Nzambe ya banzambe

mpe Nkolo ya bakonzi . Kasi etuluku ya bapakano oyo bakosalisa ye bakozongisa nsima mbongwana na ye. Maloba na ye etatoli ete mosala ya esakweli esali malamau. Nguya ya Nzambe ya koloba liboso nini ekosalema etie moto ya momesano na efelo ya bilembeteli ya makasi oyo moto oyo aponami amipesi mpe oyo akweyi azali kotelemela.

Dan 2:48 *Bongo mokonzi atombolaki Danyele, mpe apesaki ye makabo mingi ya bozwi; apesaki ye bokonzi likoló na etúká mobimba ya Babilone, mpe akómisaki ye mokonzi monene likoló na bato nyonso ya mayele ya Babilone.*

48a- . Nebukadanesala asalaki epai ya Danyele ndenge moko na oyo Farao asalaki liboso na ye epai ya Yozefe. Ntango bazali na mayele mpe bakangami mpe bakangami na motó makasi te, bakambi minene bayebi kosepela na misala ya mosali oyo amemaka bizaleli ya motuya. Bango mpe bato na bango bazali na litomba ya mapamboli ya bonzambe oyo ezali likoló na baponami na ye. Na bongo, bwanya ya Nzambe ya solo epesaka moto nyonso litomba.

Dan 2:49 *Danyele asengaki na mokonzi apesa mosala ya bokambami ya etuka ya Babilone na Shadrake, Meshake mpe Abedenego. Mpe Danyele azalaki na lopango ya mokonzi.*

49a- Bilenge minei wana bakesanaki, na ezaleli na bango ya bosembo mingi epai ya Nzambe, na bilenge Bayuda mosusu oyo bayaki elongo na bango na Babilone. Nsima ya mpasi oyo ekokaki kokoma ya nsomo mpo na moto nyonso, kondimama ya Nzambe ya bomoi emonani. Tomoni bongo bokeseni oyo Nzambe azali kosala kati na baoyo basalelaka ye mpe baoyo basalelaka ye te. Atomboli baponami na ye oyo bamimonisaki ete babongi, na miso ya bato banso, na miso ya bato banso.

Danyele 3

Dan 3:1 *Mokonzi Nebukadanesala asalaki ekeko ya wolo, bosanda ya mapeko ntuku motoba mpe bonene ya mapeko motoba. Atelemisaki yango na lobwaku ya Dura, na etúká ya Babilone.*

3a- Mokonzi andimisamaki kasi abongwanaki naino te na Nzambe ya bomoi ya Danyelee. Mpe mégalomanie ezali naino bizaleli na ye. Mikóló oyo bazali zingazinga na ye balendisaka ye na nzela oyo ndenge mpongo oyo ezali na lisapo asalaka na nselele, basambelaka ye mpe bakumisaka ye lokola nzambe. Lisusu, mokonzi asukaka na komikokanisa na nzambe. Esengeli koloba ete na losambo ya bapakano, kopengwa ezali petee mpamba te banzambe mosusu ya lokuta bazali koningana te mpe bazali na malili na lolenge ya bikeko nzokande ye, mokonzi, lokola azali na bomoi, aleki bango deja. Kasi wolo yango esalelamaka mabe mpenza mpo na kotombola ekeko! Emonani ete emonaneli oyo tomonaki liboso eboto naino mbuma te. Mbala mosusu ata lokumu oyo Nzambe ya banzambe alakisaki ye esalisaki ye abatela mpe kutu akólisa lolendo na ye. Wolo, elembo ya kondima oyo epetolami na komekama engebene na 1 Petelo 1:7, ekosalisa komonisa bozali ya lolenge oyo ya kondima ya lokumu epai ya baninga misato ya Danyelee, na likambo ya sika oyo elobelami na mokapo oyo. Oyo ezali liteya oyo Nzambe azali koloba mingimingi na baponami na ye na bosambisami ya suka ya ba Adventistes ntango mobeko ya liwa oyo esakolamaki na Em.13:15 ekozala pene ya kozwa bomoi na bango.

Dan 3:2 *Mokonzi Nebukadanesala abengisaki basátrape, bakapita mpe baguvernere, bazuzi minene, bakengeli ya mosolo, ba avocats, bazuzi, mpe bazuzi nyonso ya bitúká, mpo báya na kobulisa ekeko oyo Mokonzi Nebukadanesala atombolaki.*

2a- Na bokeseni na mpasi ya Danyelee na Dan.6, likambo oyo esalemaki ezali te mpo na ba complots ya bato oyo bazingaki mokonzi. Awa, ezali mbuma ya bomoto na ye nde emonisami.

Dan 3:3 *Na nsima, basátrape, bakapita mpe baguvernere, bakonzi ya basambisi, bakengeli ya mosolo, ba avocats, bazuzi, mpe bazuzi nyonso ya bitúká, bayanganaki mpo na kobulisa ekeko oyo Mokonzi Nebukadanesala atelemisaki . Batelemaki liboso ya ekeko oyo Nebukadanesala atelemisaki.*

Dan 3:4 *Mpe mosakoli moko agangaki na mongongo makasi ete: “Bato, bato, bikólo mpe bato ya minoko nyonso, bazali kopesa bino mitindo!*

Dan 3:5 *Ntango bokoyoka lokito ya kelelo, ya pipe, ya guitare, ya sambuque, ya nzembo, ya ba gaita, mpe ya bibeteli ya miziki ya ndenge nyonso, boye bokokwea mpe bokosambela ekeko ya wolo oyo Mokonzi Nebukadanesala atongaki.*

5a- *Na tango oyo bokoyoka makelele ya kelelo*
ya ^{bosambisami} ekopesama na lokito ya kelelo , kaka ndenge bozongi ya Yesu
Klisto emonisami na Emon .

5b- *okofukama*

Kofukama ezali lolenge ya nzoto ya lokumu oyo epesami. Na Em.13:16, Nzambe azali elilingi na yango na loboko ya bato oyo ekozwa elembo ya nyama, oyo ezali kosalela mpe kokumisa mokolo ya moi ya bapakano oyo ezwaki esika ya Sabata mosantu ya bonzambe .

5c- *pe okolinga yango*

Losambo ezali lolenge ya lokumu oyo epesami na makanisi. Na Em.13:16, Nzambe azali elilingi ya yango na *elongi* ya moto oyo azwi *elembo ya nyama* .

Verse oyo epesi biso nzela ya koyeba bafungola ya bilembo yango oyo etángamaki na Apocalypse ya Yesu Klisto. *Elongi mpe loboko* ya moto ezali koloba na mokuse makanisi na ye mpe misala na ye mpe kati na baponami, bilembo yango ezwaka *elembo ya Nzambe* na bokeseni na *elembo ya nyama* , oyo emonisami na "mokolo ya lomingo" ya Lingomba ya Katolike ya Loma, endimami mpe esungami na Baprotesta banda wana kokota na bango na boyokani ya oecuménique.

Bobongisi mobimba ya meko oyo etiamaki na Mokonzi Nebukadanesala ekozongisama sika na nsuka ya mokili na momékano ya bosembo mpo na Sabata ya Nzambe mozalisi. Sabata nyonso, koboya kosala mosala ya baponami ekotatola botelemeli na bango na mobeko ya bato. Mpe na mokolo ya lomingo, koboya na bango kosangana na losambo ya bato nyonso oyo esengami, ekomonisa ete bazali batomboki oyo basengeli kolongolama. Na nsima, bakopesa etumbu ya liwa. Na yango, mosala yango ekoyokana mpenza na oyo baninga misato ya Danyele bakokutana na yango, bango moko bakopambolama mpenza na Nzambe mpo na bosembo na bango oyo esilaki komonisama.

Kasi, yambo ya nsuka ya mokili, liteya oyo epesamaki, yambo, na Bayuda ya boyokani ya kala oyo bakutanaki na mpasi ya ndenge moko kati na – 175 mpe – 168, banyokolamaki kino na liwa na mokonzi ya Greke Antiochos 4 oyo ayebanaki na nkombo Epiphanes. Mpe Dan.11 ekotatola ete Bayuda mosusu ya sembo balingaki kobomama na esika ya kosala likambo ya nsani liboso ya Nzambe na bango ya solo. Mpamba te na mikolo wana, Nzambe akotaki te mpo na kobikisa bango na ndenge ya likamwisi, ndenge moko mpe na nsima mpo na baklisto oyo Loma ebomaki.

Dan 3:6 *Moto nyonso oyo akofukama mpe akosambela te, akobwakama mbala moko na litumbu ya móto.*

6a- Mpo na baninga ya Danyele, likama ezali *litumbu ya móto* . Likama oyo ya liwa ezali elilingi ya mobeko ya nsuka ya liwa. Kasi bokeseni ezali kati na makambo mibale oyo esalemaki na ebandeli mpe oyo ya nsuka, mpamba te na nsuka, litumbu ya móto ekozala etumbu ya etumbu ya nsuka ya babundi oyo banyokolaka basantu oyo Nzambe aponami.

Dan 3:7 *Bongo ntango bato nyonso bayokaki lokito ya kelelo, mpe pipe, mpe guitare, mpe sambuque, mpe nzembo, mpe ebeteli nyonso ya miziki, bato nyonso, bikólo mpe bato ya minoko nyonso akweyaki mpe basambelaki ekeko ya wolo oyo Mokonzi Nebukadanesala atelemisaki.*

7a- Etamboli oyo ya komikitisa pene na générale mpe na bomoko ya bato mingi na mibeko mpe makuli ya bato ezali naino kosakola bizaleli na bango na ntango ya momékano ya nsuka ya bondimi ya mabele. Guvernema ya nsuka ya mokili mobimba ekotosama na bobangi ndenge moko.

Dan 3:8 *Na libaku oyo, mpe na ntango wana, Bakaladea mosusu bayaki mpe bafundaki Bayuda.*

8a- Baponami ya Nzambe bazali ba cibles ya kanda ya zabolo oyo azali koyangela milimo nionso oyo Nzambe ayebi te lokola baponami na ye. Na mabele, koyina wana ya diabololo ezwamaka na lolenge ya zuwa mpe na ntango

yango moko, koyina monene. Na sima bazuaka mokumba ya mabe nionso oyo bomoto ezali konyokwama, atako ezali le contraire oyo ezali kolimbola mabe wana oyo ezali kaka ba conséquences ya absence ya protection na bango na Nzambe. Ba oyo bayinaka ba élus basalaka ba complots mpo na kosala bango execration populaire oyo esengeli kolongolama na koboma bango.

Dan 3:9 *Bayanolaki mpe balobaki na Mokonzi Nebukadanesala ete: “Ee mokonzi, vivre libela!*

9a- Ba agents ya zabolo bakoti na scène, complot ekomi polele.

Dan 3:10 *Opesi etinda ete moto nyonso oyo akoyoka lokito ya kelelo, ya pipe, ya guitare, ya sambuque, ya nzembo, ya ba gaita, mpe ya bibeteli ya ndenge nyonso, afukama mpe asambela ekeko ya wolo , .*

10a- Bakundolisi mokonzi maloba na ye moko pe molongo ya bokonzi na ye ya bokonzi oyo esengeli kotosa.

Dan 3:11 *mpe moto nyonso oyo akofukama mpe akosambela te, akobwakama na litumbu ya mɔɔ.*

11a- Likama ya liwa ekundolami pe; motambo ekangami na basantu oyo baponami.

Dan 3:12 *Sikoyo ezali na Bayuda oyo opesi bango mokumba ya kokamba etuka ya Babilone, Shadrake, Meshake mpe Abedenego, mibali oyo batalelaka yo te, Ee mokonzi; basalelaka banzambe na yo te, mpe basambelaka ekeko ya wolo oyo otelemisi te.*

12a- Likambo yango ezalaki prévisible, ba postes ya likolo epesamaki na ba étrangers juifs, jalousie perfidieuse oyo epeli ezalaki pona ko manifester mbuma na yango ya haine ya koboma. Mpe na bongo, baponami ya Nzambe baponamaki mpe bakweisami na nzela ya kozongisa mabe oyo bato mingi balingaka.

Dan 3:13 *Na nsima, Nebukadanesala, na nkanda mpe na nkanda, apesaki mitindo ete bámema Sadrake, Mesaka ná Abedenego. Mpe bamemaki bato wana liboso ya mokonzi.*

13a- Kobosana te ete bato misato oyo bazwaki epai ya Nebukadanesala bisika ya likolo na bokonzi na ye, mpo bamonanaki epai na ye mayele, mayele koleka bato ya bato na ye. Yango wana ezalela na ye ya “ *kosilika mpe ya nkanda* ” ekolimbola kobosana na ye mpo na mwa ntango bizaleli na bango ya kokamwa.

Dan 3:14 *Nebukadanesala ayanolaki mpe alobaki na bango ete: “Ezali na mokano, Shadrake, Meshake mpe Abedenego, ete bosalela banzambe na ngai te mpe bosambela ekeko ya wolo oyo nazali na yango likoló te?”*

14a- Azelaka kutu te ete bayanola na motuna na ye: Ozali kotosa te na nko mitindo na ngai?

Dan 3:15 *Sikoyo bomibongisa, mpe ntango bokoyoka lokito ya kelelo, ya pipe, ya guitare, ya sambuque, ya nzembo, ya ba sac, mpe ya bibeteli ya ndenge nyonso, okofukama mpe okosambela ekeko oyo nasali; soki osambeli ye te, bakobwaka yo mbala moko na kati ya litumbu ya mɔɔ. Mpe nani azali nzambe oyo akobikisa yo na lobɔkɔ na ngai?*

15a- Na mbalakaka kososolaka boniboni bato baye bazali na ntina mpo na ye, mokonzi azali pene ya kopesa bango libaku ya sika na kotosaka molongo na ye ya bokonzi ya mokili mobimba.

Motuna oyo batuni ekozwa eyano oyo ekanisamaki te epai ya Nzambe ya solo oyo emonani lokola ete Nebukadanesala abosanaki, oyo ezwamaki na misala ya bomoi na ye ya bokonzi. Lisusu, ezali na eloko moko te oyo ekoki koyeba mokolo oyo likambo yango esalemaki.

Dan 3:16 *Shadrake, Meshake na Abedenego bazongiselaki Mokonzi Nebukadanesala ete: “Tosengeli koyanola yo na likambo oyo te.”*

16a- Maloba maye mapesamaki na mokonzi ya nguya mingi ya tango na ye emonani lokola ya nkanda mpe ya kozanga limemya, kasi bato oyo balobaki yango bazali bato ya botomboki te. Kutu, bazali ndakisa ya botosi epai ya Nzambe ya bomoi oyo bazwi ekateli makasi ya kotikala sembo epai na ye.

Dan 3:17 *Tala, Nzambe na biso oyo tozali kosalela azali na makoki ya kobikisa biso na litumbu ya môtɔ, mpe akobikisa biso na loboko na yo, Ee mokonzi.*

17a- Na bokeseni na mokonzi, baponami ya sembo babatelaki bilembeteli oyo Nzambe apesaki bango mpo na kolakisa ete azalaki elongo na bango na momekano ya bomoni. Kosangisaka likambo oyo ya moto ye moko na makundoli ya nkembo ya bato na bango oyo babikisamaki uta na Baezipito mpe boombo na bango, na Nzambe oyo kaka ya sembo, batindika mpiko kino na esika ya koboya mokonzi. Détermination na bango ezali totale, ata soki eyaka na coût ya liwa na bango. Kasi, Molimo azali kotinda bango basakola intervention na ye: *akobikisa biso na loboko na yo, O mokonzi* .

Dan 3:18 *Soki te, yeba, Ee mokonzi, ete tokosalela banzambe na yo te, mpe tokosambela ekeko ya wolo oyo otelemisi te.*

18a- Mpe na likambo oyo ete lialisi ya Nzambe ekoya te, ezali malamumu mpo na bango kokufa lokola baponami ya sembo na esika ya kobika lokola ba traîtres mpe bato ya kobangabanga. Bosembo boye bokozwama na momekano moye monyokoli mogreke atyaki na – 168. Mpe nsima na yango, na eleko mobimba ya boklisto kati na bakristu ya solo oyo kino nsuka ya mokili bakobulunganisa mobeko ya Nzambe te na mobeko ya bato mabe.

Dan 3:19 *Na yango, Nebukadanesala atondaki na nkanda, mpe abongolaki elongi na ye, abalusaki elongi na ye liboso ya Shadrake, Meshake mpe Abedenego. Alobaki lisusu mpe apesaki mitindo ete bápélisa môtɔ yango mbala nsambo koleka ndenge esengeli kotumba yango.*

19a- Esengeli kososola ete mokonzi oyo ata mokolo moko te na bomoi na ye amonaki to ayokaki moto moko te kotelemela mikano na ye; oyo ezali kolongisa nkanda na ye mpe mbongwana ya lolenge elongi na ye . Zabolo akoti na ye mpo na kokamba ye mpo na koboma baponami ya Nzambe.

Dan 3:20 *Na nsima, apesaki mitindo na basoda mosusu ya makasi na limpinga na ye ete bákanga Shadrake, Meshake mpe Abedenego, mpe bábwaka bango na litumbu ya môtɔ.*

Dan 3:21 *Mpe bato yango bakangisamaki na bilamba na bango, na bilamba na bango, na bilamba na bango, mpe bilamba na bango mosusu, mpe babwakami na katikati ya litumbu ya môtɔ.*

21a- Biloko binso biye bilobelami bizali kozika lokola nzoto na yango ya mosuni.

Dan 3:22 Lokola etinda ya mokonzi ezalaki makasi, mpe litumbu ezalaki kopela makasi, mótó ebomaki bato oyo babwakaki Sadrake, Meshake mpe Abedenego kati na yango.

22a- Liwa ya bato oyo etatoli bokasi ya koboma ya moto ya litumbu oyo.

Dan 3:23 Mpe mibali wana misato, Shadrake, Meshake, mpe Abedenego, bakweaki na kati ya litumbu ya mótó.

23a- Mobeko ya mokonzi ekokisami, ata koboma basali na ye moko.

Dan 3:24 Bongo mokonzi Nebukadanesala abangaki, mpe atelemaki nokinoki. Mpe ayanolaki mpe alobaki na bapesi-toli na ye ete: Tobwaki bato misato oyo bakangami na katikati ya mótó te? Bazongiselaki mokonzi ete: Ya solo, Ee mokonzi!

24a- Mokonzi ya bakonzi ya tango na ye akoki kondima miso na ye te. Makambo oyo azali komona eleki makanisi ya bato. Azali koyoka mposa ya komikitisa na kotunaka bato oyo bazali zingazinga na ye soki likambo ya kobwaka mibali misato na mótó ya litumbu ezali likambo ya solo. Mpe baoyo bandimisi likambo yango epai na ye: Ezali solo, Ee mokonzi!

Dan 3:25 Ayanolaki mpe alobaki ete: “Malamu, nazali komona bato minei oyo bazangi minyólóló, bazali kotambola na kati ya mótó, mpe bazali na mabe te; mpe elilingi ya oyo ya minei ekokani na oyo ya mwana ya banzambe.

25a- Emonani ete kaka mokonzi nde azalaki na emonaneli ya ezaleli ya minei oyo ebangisaki ye. Kondima ya ndakisa ya mibali misato ekumisami mpe eyanolami na Nzambe. Na moto oyo, mokonzi akoki kokesenisa bato mpe amoni elilingi ya pole mpe moto etelemei elongo na bango. Likambo oyo ya sika eleki oyo ya liboso. Bosolo ya Nzambe ya bomoi ezali naino komonana epai na ye.

25b- mpe elilingi ya minei ekokani na oyo ya mwana ya banzambe

Ndenge oyo ezaleli wana ya minei ekeseni mpenza na oyo ya bato na boye ete mokonzi amonisi ete azali mwana ya banzambe . Expression yango ezali esengo mpo ezali vraitement intervention directe ya oyo akokoma mpo na bato, **Mwana ya Nzambe** mpe **Mwana ya moto** , Yesu Klisto.

Dan 3:26 Bongo Nebukadanesala apusanaki penepene na ekuke ya litumbu ya mótó, mpe alobaki ete: “Sadrake, Meshake mpe Abedenego, basaleli ya Nzambe-Aleki-Likoló, bóbima mpe bóya! Mpe Shadrake, Meshake mpe Abedenego babimaki na kati ya mótó.

26a- Na mbala oyo lisusu, Nebukadanesala amibongoli mwana ya mpate liboso ya mokonzi ya nkosi oyo aleki ye makasi mpenza. Bokundoli oyo elamusaka litatoli ya bokutani ya bomoni ya kala. Nzambe ya likoló azali kosenga ye mbala ya mibale.

Dan 3:27 Basatrape, bakapita, baguvernere, mpe bapesi-toli ya mokonzi bayanganaki esika moko; bamonaki ete mótó ezalaki na nguya te likoló na nzoto ya bato yango, ete nsuki ya mitó na bango ezikisamaki te, ete pantalon na bango ya nse ebebaki te, mpe nsolo ya mótó ekómaki na bango te.

27a- Na likambo oyo, Nzambe apesi biso mpe Nebukadanesala bilembeteli ya nguya na ye ya solosolo. Akela mibeko ya mabele oyo e conditionner vie ya batu nionso na ba niama nionso oyo ba vivre na mabele na ye pe na dimension na ye. Kasi awuti komonisa ete ye to baanzelu bazali kotosa mibeko wana ya mabele te. Mokeli ya mibeko ya mokili mobimba, Nzambe azali likolo na yango mpe akoki,

na bolingi na ye, kopesa mitindo na makambo ya makamwisi oyo, na ntango na ye, ekomemela Yesu Klisto nkembo mpe lokumu.

Dan 3:28 *Nebukadanesala ayanolaki mpe alobaki ete: “Apambwama Nzambe ya Shadrake mpe Meshake mpe Abedenego, oyo atindaki anzelu na ye mpe abikisaki basaleli na ye oyo batyelaki ye motema, mpe oyo abukaki mobeko ya mokonzi mpe apesaki nzoto na bango na esika ya kosalela mpe kosambela.” nzambe nyonso mosusu oyo ezali Nzambe na bango te!*

28a- Nkanda ya mokonzi esili. Soki azongi na makolo lokola mobali, ayekoli na likambo oyo akutanaki na yango mpe abimisaka motindo oyo ekosala ete likambo yango esalema lisusu te. Po expérience eza bololo. Nzambe alakisaki bato ya Babilone ete azali na bomoi, azali na mosala, mpe atondi na makasi mpe na nguya.

28b- *oyo atindaki anzelu na ye mpe abikisaki basali na ye oyo batyaki motema na ye, mpe oyo abukaki etinda ya mokonzi mpe bapesaki nzoto na bango na esika ya kosalela mpe kosambela nzambe mosusu longola se Nzambe na bango!*

Na degré ya lucide ya likolo, mokonzi a comprendre ndenge nini admirable ezali fidélité ya mibali oyo lolendo na ye ya fou elingaki koboma. Tembe ezali te que azali ko réaliser que par raison ya pouvoir na ye, elingaki kozala possible mpo na ye a éviter ordeal oyo ya buzoba oyo ewutaki na lolendo na ye oyo esalaka kaka que asala ba erreurs na risque ya batu innocents.

Dan 3:29 *Sikoyo oyo ezali etinda na ngai: Moto nyonso, ya ekolo, ya ekolo, to ya monoko, oyo akoloba mabe mpo na Nzambe ya Shadrake, Meshake, mpe Abedenego, akokatama biteni, mpe ndako na ye ekokitama liboke ya bosoto, mpamba te nzambe mosusu oyo akoki kobikisa lokola ye azali te.*

29a- . Na nzela ya esakola wana, Mokonzi Nebukadanesala azali kobatela baponami ya Nzambe.

En même temps, azali ko menacer mutu nionso oyo alobaka mabe na Nzambe ya Shadrac, Meshac na Abedenego, pe a préciser, akopasola ye na biteni, pe ndaku na ye ekokita na liboke ya bosoto, po asali yango te nzambe mosusu te oyo akoki kobikisa lokola ye. Kokutana na likama oyo, ezali solo ete ntango nyonso oyo Mokonzi Nebukadanesala akoyangela, baponami ya sembo ya Nzambe bakozala na mikakatano te mpo na mayele mabe.

Dan 3:30 *Nsima na yango, mokonzi akómisaki Shadrake, Meshake mpe Abedenego bomengo na etúká ya Babilone.*

30a- «Nyonso ezali malamú oyo esukaka malamú» pona baponami ya sembo ya Nzambe na bomoi, mokeli ya nionso oyo ezali na bomoi pe ezali. Mpo baponami na ye bakosekwa na nsuka, mpe bakotambola na mputulu ya bakufi, banguna na bango ya kala, na mabele oyo ezongisami, mpo na libela.

Na momekano ya nsuka, nsuka wana ya esengo ekozwama mpe. Na yango, momekano ya liboso mpe litomba ya nsuka na intervention directe ya Nzambe ya bomoi na faveur ya baponami na ye oyo aye kobikisa na Yesu Klisto, Mobikisi, lokola kombo na ye Yesu elakisi « YaHWÉH abikisaka ».

Danyele 4

Dan 4:1 *Nebukadanesala mokonzi epai ya bato nyonso, bikólo nyonso mpe minɔkɔ nyonso, oyo efandi na mabele mobimba. Tika ete kimia epesamela bino ebele!*

1a- Tone na forme e prouver yango, mokonzi oyo alobaka nde abongoli Nzambe ya Daniel. Maloba na yango ekokani na makomi ya mikanda ya kondimana ya sika. Apesi kimia, mpo ye moko azali sikawa na kimia, na motema na ye ya bomoto, elongo na Nzambe ya bolingo mpe ya bosembo, ya solo, ya se moko, oyo ekeseni na mosusu.

Dan 4:2 *Emonanaki malamumu mpo na ngai kolakisa bilembo mpe makamwisi oyo Nzambe Oyo-Aleki-Likoló asali epai na ngai.*

2a- Mokonzi azali sikoyo kosala ndenge Yesu alobaki na bakufi miso mpe ba bibɔsɔnɔ oyo babikisami na ye, “ *bókende komilakisa na tempelo mpe bóyebisa makambo oyo Nzambe asaleli bino* ». Mokonzi azali na bomoi na mposa yango oyo epemamaki na Nzambe. Mpamba te mbongwana ekoki kosalema mikolo nyonso, kasi Nzambe apesaka bango nyonso te bopusi ya oyo mokonzi moko ya bakonzi, mokonzi moko ya nguya mpe ya makasi akutanaki na yango.

Dan 4:3 *Bilembo na ye ezali monene mpenza! Makamwisi na ye ezali mpenza na nguya! Bokonzi na ye ezali boyangeli ya seko, mpe bokonzi na ye ezali koumela banda na nkola.*

3a- Kososola pe bondimi ya makambo maye epesaka ye kimia pe esengo ya solo oyo esi ezwami awa na se. Mokonzi ayekolaki mpe asosolaki makambo nyonso.

Dan 4:4 *Ngai Nebukadanesala, nazalaki kofanda na kimya na ndako na ngai, mpe na esengo na ndako na ngai ya mokonzi.*

4a- Kimya mpe esengo? Ee, kasi azali kaka mopakano oyo abongwanaki te mpo na Nzambe ya solo.

Dan 4:5 *Nalotaki ndɔtɔ oyo ebangisaki ngai; makanisi oyo balandaki ngai na mbeto na ngai mpe bimonaneli ya makanisi na ngai etondisaki ngai na nsɔmɔ.*

5a- Mokonzi oyo Nebukadanesala azali solo kolakisa biso lokola mpate oyo ebunga oyo Nzambe na kati ya Klisto ayei koluka kosunga mpe kobikisa yango na mpasi. Mpo nsima ya ntango oyo ya kimya mpe ya esengo awa na mabele, aveniri ya mokonzi ekozala libebi mpe liwa ya seko. Mpo na lobiko na ye ya seko, Nzambe ayei kotungisa mpe konyokola ye.

Dan 4:6 *Napesaki mitindo ete bato nyonso ya mayele ya Babilone bámema liboso na ngai, mpo bápessa ngai ndimbola ya ndɔtɔ.*

6a- Ezali polele ete Nebukadanesala azali na mikakatano minene ya bokundoli. Mpo na nini abengi Danyele mbala moko te?

Dan 4:7 *Na nsima, banganga-nkisi, banganga-minzoto, Bakaladea mpe basakoli bayaki. Nayebisaki bango ndoto yango, mpe bapesaki ngai ndimbola yango te.*

7a- Makambo esalemaka lokola na emonaneli ya liboso, basakoli ya bapakano balingaka koyeba bozangi makoki na bango na esika ya koyebisa masapo na mokonzi oyo asi asi kotya bomoi na bango na likama.

Dan 4:8 *Nsukansuka, Danyele abimaki liboso na ngai, azwaki nkombo Belesasala na nkombo ya nzambe na ngai, mpe oyo azali na elimo ya banzambe basantu kati na ye. Nayebisaka ye ndoto yango:*

8a- Ntina ya kobosana epesami. Bele azalaki kaka nzambe ya mokonzi. Namikundoli awa ete Dalio Momedé, Sirise Moperse, Dalio Moperse, Artaserzese 1er ' engebene na Esd.1, 6 mpe 7, bango nyonso na ntango na bango bakosepela na Bayuda oyo baponami mpe Nzambe na bango moko. Esangisi Sirise oyo Nzambe asakoli na ntina na ye na Yis.44:28, alobi: *Nalobi mpo na Sirise: Azali mobateli na ngai, mpe akosala mokano na ngai nyonso; akoloba mpo na Yelusaleme: Tika ete etongama lisusu! Mpe ya tempelo: Tika ete etongama! - Mobateli ya mpate oyo asakolami akokokisa mokano ya esakweli ya Nzambe oyo andimi kotosa ye. Mokanda oyo mosusu endimisi mbongwana na ye oyo esakolamaki: Yis.45:2: Nkolo alobi boye na mopakolami na ye, na Sirise, mpe na molongo 13: Ezali ngai nde natelemisi Sirise na boyengebene na ngai, Mpe nakosembola banzela na ye nyonso; Akotonga lisusu engumba na ngai, mpe akosikola bakangami na ngai, kozanga lisiko to kanyaka, elobi Yehova na mampinga. Mpe kokokisama ya mwango oyo ezali komonana na Esd.6:3 kino 5: Na mobu ya yambo ya mokonzi Sirise, mokonzi Sirise apesaki etinda oyo etali ndako ya Nzambe na Yelusaleme: Tika ndako etongama lisusu, mpo ezala esika wapi bambeka epesami, mpe ete ezali na miboko ya makasi. Ekozala na bolai ya mapeko ntuku motoba, bonene ya mapeko ntuku motoba, milongo misato ya mabanga oyo bakatá mpe molongo moko ya mabaya ya sika. **Ba frais ekofutama na ndako ya mokonzi**. Lisusu, bambeki ya wolo mpe ya palata ya ndako ya Nzambe, oyo Nebukadanesala azwaki na tempelo ya Yelusaleme mpe amemaki na Babilone, ekozongisama, ekomemama na tempelo na Yelusaleme na esika oyo ezalaki, mpe ekotya yango na ndako ya Nzambe. **Ba frais ekofuta na ndako ya mokonzi**. Nzambe apesi ye lokumu oyo apesaki Mokonzi Salomo. Kasi, kebá! Mobeko oyo ekopesa nzela te na kosalela calcul oyo esengami na Dan.9:25 mpo na kozwa mokolo ya koya ya liboso ya Masiya; ekozala oyo ya Mokonzi Atazelezese Moperse. Sirise atindaki ete tempelo etongama lisusu, kasi Atazelezese apesaki ndingisa ya kotonga lisusu bifelo ya Yelusaleme mpe kozonga ya bato nyonso ya Bayuda na mokili na bango ya ekólo.*

Dan 4:9 *Belteshazare, mokonzi ya banganga-nkisi, oyo nayebi ete azali na elimo ya banzambe basantu kati na yo, mpe oyo sekele ezali mpasi mpo na ye, pesá ngai ndimbola ya bimonaneli oyo namonaki na ndoto.*

9a- Esengeli tososola esika mokonzi azali. Na makanisi na ye, atikalaki mopakano mpe ayebaki kaka Nzambe ya Danyele lokola nzambe mosusu, longola se ete azalaki na makoki ya kolimbola bandoto. Likanisi ya kozala ete asengeli

kobongola banzambe eyaki na makanisi na ye te. Nzambe ya Danyele azalaki kaka nzambe mosusu soki tokokanisi yango na basusu.

Dan 4:10 *Wana ezali bimonaneli ya makanisi na ngai ntango nalali. Natalaki, mpe, tala, ezalaki na nzete moko ya molai monene na katikati ya mabele.*

10a- Na bilili oyo Yesu akosalela mpo na kopesa mateya na ye na bato ya molimo oyo alingi koteya, nzete ekozala elilingi ya moto, kobanda na mongenge oyo egumbamaka mpe egumbamaka tii na nzete ya sedre ya nguya mpe ya nkembo. Mpe kaka ndenge moto akoki kosepela na mbuma ya elengi ya nzete, Nzambe asepelaka to te na mbuma oyo bikelamu na ye ememaka, kobanda na oyo eleki kosepelisa tii na oyo esepelisaka mingi te, ata mpe ya koyina mpe ya koyina.

Dan 4:11 *Nzete oyo ekómaki monene mpe makasi, nsonge na yango ekómaki tii na likoló, mpe emonanaki uta na nsuka ya mabele mobimba.*

11a- Na emonaneli ya ekeko, mokonzi ya Bakaladea asilaki kokokanisama na nzete engebene na elilingi ya nguya, makasi, mpe bokonzi oyo Nzambe ya solo apesaki ye.

Dan 4:12 *Nkasa na yango ezalaki kitoko, mpe mbuma na yango ezalaki mingi; azalaki komema bilei mpo na moto nyonso; banyama ya zamba ebombamaki na nse ya elili na yango, mpe ekelamu nyonso ya bomoi ezalaki kobimisa bilei na yango.*

12a- Mokonzi oyo ya nguya akabolaki na baye banso ya bokonzi na ye bomengo mpe bilei oyo ebimaki na nse ya malako na ye.

12b- *bandeke ya likoló bakómisaki ndako na bango na kati ya bitape na yango,*

Liloba yango ezali bozongeli ya Dan.2:38. Na ndimbola ya solosolo, bandeke yango ya likoló ezali komonisa kimya mpe kimya oyo ezali koyangela na nse ya boyangeli na ye. Na ndimbola ya molimo, bazali kolobela baanzelu ya Nzambe ya likoló, kasi na likambo oyo kaka moko oyo euti na Mos.10:20, ezali Nzambe ye moko nde azali na ntembe, mpamba te ye moko azali kolukaluka makanisi ya moto na moto: *Kolakela mokonzi mabe te , ata na makanisi na yo, mpe kolakela bazwi mabe te na shambre oyo olali; mpo ndeke ya likoló ekolongola mongongo na yo, nyama oyo ezali na mapapu ekobimisa maloba na yo .* Na mingi ya maloba oyo bazongeli, bandeke ya likoló elamusaka mpongo mpe bandeke oyo elyaka banyama mosusu, oyo ezali mingi kati na mitindo ya banyama oyo ezali na mapapu. Bandeke efandaka epai bilei na bango ezali mingi; yango wana elilingi yango endimisi bozwi mpe kolya.

Dan 4:13 *Na bimonaneli ya molimo na ngai, oyo namonaki ntango nalali, namonaki, mpe talá, moko ya baoyo bazali kokengela mpe bazali basantu akitaki longwa na likoló.*

13a- Ya solo, baanzelu ya lola bazali na ntina ya kolala te, yango wana bazali na mosala ya libela. Baoyo bazali basantu mpe bazali kosalela Nzambe bakiti uta na lola mpo na komema bansango na Ye epai ya basaleli na Ye ya mabele.

Dan 4:14 *Mpe agangaki na makasi, mpe alobaki boye: Kata nzete, mpe kata bitape na yango; ningisa nkasa, mpe panza mbuma; tiká banyama bákima na nse na yango, mpe bandeke longwa na kati ya bitape na yango!*

14a- Emonaneli esakoli ete mokonzi akobungisa bokonzi na ye mpe bokonzi na ye likolo na ye.

Dan 4:15 *Kasi tiká lititi na yango esika misisa ezali na mabele, mpe kangá yango na minyɔlɔlɔ ya ebende mpe motako na kati ya matiti ya elanga. Tika ete azinda na mamwe ya likoló, mpe lokola banyama, azala na matiti ya mabele lokola eteni na ye.*

15a- *Kasi tika mokuwa na mabele esika misisa ezali Mokonzi akotikala na bokonzi na ye; bakobengana ye te.*

15b- *mpe kanga ye na minyɔlɔlɔ ya ebende mpe ya motako, na kati ya matiti ya elanga*

Ntina ya minyɔlɔlɔ ya ebende to ya kwivre ezali te, mpamba te Nzambe akosala kaka ete ekelamu na ye oyo ekoki kolamba nzoto ebungisa makanisi mpe mayele na ye na makambo na ye nyonso, na nzoto, na makanisi mpe na bizaleli malamumu. Mokonzi ya nguya akomizwa lokola nyama ya zamba. Na yango, bato minene ya bokonzi na ye bakotindama na makasi ete bálongola bokonzi likoló na ye.

15c- *Tika ete azala na mamwe ya lola, mpe tika ete azala na matiti ya mabele lokola eteni na ye*

Tokoki kokanisa ndenge oyo mikóló na ye bakomona ye azali kolya matiti na mabele, lokola ngombe to mpate. Akoboya bisika ya kofanda oyo ezipami, akolinga kofanda mpe kolala na bilanga.

Dan 4:16 *Motema na ye ya bomoto ekolongolama epai na ye, mpe motema ya nyama ekopesama epai na ye; mpe ntango nsambo ekoleka likolo na ye.*

Na likambo oyo , Nzambe apesi lisusu bilembeteli ya nguya na ye ya solosolo. Lokola Mozalisi ya bomoi ya bikelamu na ye nyonso, akoki na ntango nyonso, mpo na nkembo na ye, kosala ete moto azala mayele to, au contraire, akweisa yango baba. Lokola etikalaka komonana te na miso na bango, mibali baboyaka likama oyo oyo ezali ntango nyonso kopesa bango kilo. Kasi ezali solo ete akotaka mingi te, mpe ntango akotaka, ezali mpo na ntina mpe ntina moko boye.

Etumbu yango emekamaka. Ekosalela Mokonzi Nebukadanesala ***mbala nsambo*** , bobele mbula nsambo. Ezali na légítimité moko te ya kosalela durée oyo na eloko mosusu longola kaka mokonzi ye moko. Awa lisusu, na kosala boponi oyo ya motango “7”, mokeli Nzambe azali ko initialiser na « sceau royal » na ye action oyo elingi ekokisama.

Dan 4:17 *Fraze oyo ezali mobeko ya baye bazali kotala, mokano oyo ezali etinda ya basantu, mpo ete moto ya bomoi ayeba ete Oyo-Aleki-Likoló azali koyangela bokonzi ya bato, mpe apesaka yango na moto nyonso oyo alingi, mpe ete ye atombolaka kuna bato oyo baleki mabe.*

17a- *Fraze oyo ezali décret ya baye batalaka*

Molimo azali ko souligner ezaleli ya exceptionnel ya intervention oyo ya bonzambe oyo apesi rôle ya “décret” oyo esengeli na *ba oyo bazali kotala* . Moto asengeli koyekola ete atako azali komonana na ndenge ya bokosi, bikelamu ya likoló ezali ntango nyonso kotala ye. Nzambe alingi kosala ete ndakisa oyo ezala liteya mpo na bato kino nsuka ya mokili. Na kotanga *baye batalaka* , abimisi bomoko ya lisanga ya kokoka ya baanzelu ya kaa ya Nzambe oyo esangisi bango na misala na ye mpe misala na ye. Lisusu, verse oyo endimisi ete Nzambe apesi motángó 17 ndimbola ya kosambisa, talá mpe Emoniseli 17.

17b- mpo ete moto ya bomoi ayeba ete Oyo-Aleki-Likoló azali na bokonzi likoló na bokonzi ya bato, ete apesaka yango na moto nyonso oyo alingi

Nzambe azali kotambwisa makambo nyonso mpe azali kotambwisa makambo nyonso. Mbala mingi, kobosanaka bosolo oyo ebombami, moto amindimaka ete azali nkolo ya destin na ye mpe mikano na ye. Akanisaka ete aponi bakambi na ye, kasi ezali Nzambe nde azali kotia bango na ebonga, engebene na bolingi na ye malamumu mpe bosambisi na ye na biloko mpe bikelamu.

17c- mpe ete azali kotombola kuna bato oyo baleki mabe

Lisese ezali ya solo : « batu bazalaka na ba dirigeants oyo ba mériter ». Tango peuple abongi na mutu ya mabe lokola leader, Nzambe a imposer yango likolo na bango.

Dan 4:18 Oyo ezali ndoto oyo ngai, mokonzi Nebukadanesala, nalotaki. Yo, Belteshasala, pesá ndimbola, mpamba te bato nyonso ya mayele ya bokonzi na ngai bakoki kopesa ngai yango te; okoki, mpo ozali na kati na yo molimo ya banzambe basantu.

18a- Nebukadanesala azali kokende liboso, kasi azali naino kobongwana te. Amikundolaki naino ete Danyele asalelaka banzambe basantu . Lingomba ya Nzambe moko ezali naino kososolama na ye te.

Dan 4:19 Bongo Danyele, oyo nkombo na ye Belteshazare, akamwaki mpo na mwa ntango, mpe makanisi na ye etungisaki ye. Mokonzi ayanolaki mpe alobaki ete: “Beleteshasala, tiká ete ndoto mpe ndimbola etungisa yo te; Mpe Belesasala ayanolaki ete: Nkolo na ngai, tika ete ndoto yango ezala epai ya banguna na yo, mpe ndimbola na yango ezala epai ya banguna na yo!

19a- Daniel asosoli ndoto pe oyo ekosalema ezali somo mingi pona mokonzi na ndenge Daniel akolinga komona likambo oyo ekokisami likolo ya banguna na ye.

Dan 4:20 Nzete oyo bomonaki, oyo ekolaki monene mpe makasi, oyo nsonge na yango ekómaki tii na likoló, mpe oyo emonanaki na bisika nyonso ya mabele;

Dan 4:21 Nzete oyo nkasa na yango ezalaki kitoko mpe mbuma na yango ezalaki mingi, oyo ezalaki kobota bilei mpo na bato nyonso, oyo banyama ya zamba ebombamaki na nse na yango, mpe bandeke ya likoló ezalaki kofanda na kati ya bitape na yango.

21a- nkasa ezalaki kitoko

Lolenge ya nzoto mpe bilamba.

21b- mpe mbuma mingi

Ebele ya bozwi.

21c- oyo amemaki bilei mpo na bato nyonso

Oyo azalaki ko assurer alimentation alimentaire ya peuple na ye nionso.

21d- na nse na yango banyama ya zamba bamibombaki

Mokonzi mobateli ya basaleli na ye.

21st- mpe kati na bitape na yango bandeke ya likoló basalaki ndako na bango

Na nse ya boyangeli na ye, bato na ye bazalaki kofanda na libateli mingi.

Bandeke yango epumbwaka mpe etikaka nzete yango na likama ata moke.

Dan 4:22 Ezali yo, Ee mokonzi, oyo okómi monene mpe makasi, oyo bonene na yo ebakisami mpe etombwami tii na likoló, mpe oyo bokonzi na yo ekómi tii na nsuka ya mabele .

Dan 4:23 *Mpe mokonzi amonaki moko ya bakengeli basantu akiti uta na likoló, alobi ete: “Bókata nzete mpe bóbebisa yango; kasi tika mokuwa na mabele esika misisa ezali, mpe kanga yango na minyɔlɔlɔ ya ebende mpe ya motako, na kati ya matiti ya elanga; tika ete atonda na mamwe ya likoló, mpe eteni na ye ezala elongo na banyama ya zamba, kino ntango nsambo ekoleka likolo na ye.*

Dan 4:24 *Oyo ezali ndimbola, Ee mokonzi, oyo ezali mobeko ya Oyo-Aleki-Likoló, oyo ekokokisama na nkolo na ngai mokonzi.*

Dan 4:25 *Bakobengana yo na kati ya bato, mpe okofanda elongo na banyama ya zamba, mpe bakopesa yo matiti mpo na kolya lokola bangɔmbɛ; okozindisama na mamwe ya likoló, mpe ntango nsambo ekoleka likoló na yo, kino okoyeba ete Oyo-Aleki-Likoló azali koyangela bokonzi ya bato mpe azali kopesa yango na moto nyonso oyo alingi.*

25a- *kino bokoyeba ete Oyo-Aleki-Likoló azali koyangela bokonzi ya bato mpe apesaka yango na moto oyo alingi.*

Danyeale alobeli Nzambe lokola “Aleki-Likoló”. Na bongo, azali kotambwisa makanisi ya mokonzi na ntina na bozali ya Nzambe moko; likanisi oyo mokonzi azali na mokakatano monene mpo na kososola, mpo na ebandeli wana ya banzambe mingi oyo ezwamaki epai ya tata tii na mwana.

Dan 4:26 *Motindo ya kotika mokuwa esika misisa ya nzete ezali elakisi ete bokonzi na yo ekotikala elongo na yo tango okoyeba ete Ye oyo azali koyangela azali na lola.*

26a- *Tango akoyeba ete oyo azali koyangela azali na lola, expérience ya soni ekosila po mokonzi akondimisama pe akobongwana.*

Dan 4:27 *Yango wana, Ee mokonzi, tika ete toli na ngai esepelisa yo. Tia nsuka na masumu na yo na kosalelaka bosembo, mpe na mabe na yo na kolakisa mawa epai ya bato ya mawa, mpe esengo na yo ekoki kokoba.*

27a- *Tango mokonzi akotia na misala makambo maye Danyeale atangi na molongo oyo, akobongwana solo. Kasi ezaleli oyo apesameli na lolendo, nguya na ye oyo ezangi ntembe ekomisi ye capricieux mpe mbala mingi injuste, lokola ba expériences oyo emonanaki liboso eteyaki biso.*

Dan 4:28 *Makambo nyonso wana ekokisamaki likoló na Mokonzi Nebukadanesala.*

28a- *Lisakoli oyo ya Danyeale epekisi ndimbola mosusu nyonso ya esakweli oyo, oyo ezali kokweisa ete ezali na ntina te miboko ya esakweli oyo bateyaka na Batatoli ya Yehova mpe na etuluku mosusu nyonso ya mangomba oyo ezali kobuka mobeko oyo Danyeale alimboli. Lisusu, makambo oyo ezali na mokapo mobimba epesi bilembeteli ya likambo yango. Po lisolo ekoteya biso pona nini mokonzi abetami na elakeli mabe na prophetie ya nzete.*

Dan 4:29 *Na nsuka ya sanza zomi na mibale, ntango azalaki kotambola na ndako ya mokonzi na Babilone.*

29a- *Sanza 12, to mbula moko to “ ntango ” elekaka kati na emonaneli mpe kokokisama na yango.*

Dan 4:30 *mokonzi ayanolaki mpe alobaki ete: “Babilone oyo ezali monene te, oyo natongi mpo na efandelo ya bokonzi na nguya na ngai mpe mpo na nkembo ya nkembo na ngai?”*

30a- Oyo ezali tango ya destin oyo mokonzi alingaki kosala malamumu azala kimia. Kasi tokoki kososola yango mpamba te Babilone na ye ezalaki solo likamwisi ya peto oyo etangami naino lokola moko ya “makamwisi nsambo ya mokili”. Ba jardins pendus etondi na verdure, ba étangs, ba carrés ya minene na ba murs na carré ya 40 km na ngambo moko na moko. Bifelo oyo likoló na yango ba tanks mibale ekokaki koleka moko na mosusu na bolai mobimba ya bifelo; nzela monene ya ntango wana. Moko ya baporte na yango, oyo etongamaki lisusu na Berlin, ezali na katikati ya bifelo mibale oyo esalemi na mabanga ya langi ya bule oyo esalemi na émail oyo bakati elembo ya mokonzi: nkosi oyo ezali na mapapu ya mpongo oyo Dan.7:4 elobeli. Azalaki na likambo moko oyo asengelaki kozala na lolendo mpo na yango. Kasi Nzambe amonaka lolendo na maloba na ye te, amonaka lolendo kasi surtout kobosana mpe kotyola makambo oyo akutanaki na yango liboso. Na ntembe te, mokonzi oyo azali kaka ekelamu ya lolendo te na mabele, kasi Nzambe atie miso na ye na ye, alingi ye na lola na ye mpe akozala na ye. Yango ebongi kolimbolama: Nzambe asambisaka bikelamu na ye koleka ndenge oyo emonanaka. Alukaka mitema na bango mpe makanisi na bango, mpe ayebi, kozanga ete bákosa bango ata mokolo moko te, bampate oyo babongi na lobiko. Yango ememaka ye na ko insister mpe tango mosusu kosala ba miracles kasi méthode ezali justifiée na qualité ya résultat final oyo ezuami.

Dan 4:31 *Tango liloba ezalaki naino na monoko ya mokonzi, mongongo moko ekita uta na likolo: Yoka, Mokonzi Nebukadanesala, ete bokonzi ekolongolama na yo.*

31a- Nebukadanesala azali victime ya bolingo ya Nzambe oyo atyelaki ye motambo pe akebisaki ye na yango na ndoto na ye ya esakweli. Frazé oyo euti na lola ekoki koyokama, kasi tosepela mpo mabe oyo Nzambe akosala ye ekobikisa bomoi na ye mpe ekokómisa yango ya seko.

Dan 4:32 *Bakobengana yo na kati ya bato, okofanda elongo na banyama ya zamba, mpe bakopesa yo matiti mpo na kolya lokola bangombe; mpe ntango nsambo ekoleka likolo na bino, kino bokoyeba ete Oyo-Aleki-Likoló azali koyangela bokonzi ya bato mpe apesaka yango na moto nyonso oyo alingi.*

32a- Na boumeli ya mibu nsambo, mbala nsambo, mokonzi abungisaka lucidité na ye mpe makanisi na ye endimisi ye ete azali kaka nyama.

Dan 4:33 *Na tango wana kaka liloba ekokisamaki likolo ya Nebukadanesala. Babwakaki ye na kati ya bato, alyaki matiti lokola bangombe, nzoto na ye etondi na mamwe ya likoló; kino nsuki na ye ekolaki lokola nsala ya mpongo, mpe nsuki na ye lokola oyo ya bandeke.*

33a- Mokonzi atatoli ete nionso oyo esakolamaki na emonaneli yango ekokisamaki malamumu likoló na ye. Na kokomaka litatoli na ye, mokonzi oyo abongwanaki azali kozongisa likambo oyo ya nsɔni, kolobelaka ye moko na moto ya misato. Nsɔni ezali kaka kotinda ye azonga nsima. Ndimbola mosusu etikali likoki, oyo ezali ete litatoli oyo ekomamaki elongo na mokonzi mpe Danyele, ndeko na ye ya sika kati na Nzambe ya solo.

Dan 4:34 *Nsima ya ntango oyo etyamaki, ngai Nebukadanesala natombolaki miso na ngai epai ya likoló, mpe makanisi ezongaki epai na ngai. Napamboli Oyo-Aleki-Likoló, nasanzoli mpe nakumisi ye oyo azali na bomoi libela, oyo bokonzi*

na ye ezali bokonzi ya seko, mpe oyo bokonzi na ye ezali kouwela banda nkola na nkola.

34a- Nzambe ya mayele pe ya nguya nionso azuaka bolingo ya mpate oyo ebunga. Asangani na etonga na ye, mpe abakisaka masanzoli na ye mpo na nkembo na ye.

34b- ye oyo bokonzi na ye ezali bokonzi ya seko, mpe oyo bokonzi na ye ekouwela banda nkola na nkola

Formule etali bokonzi ya ⁵, mbala oyo, ya seko, ya emonaneli ya Mwana ya moto ya Dan.7:14: Na ye bapesaki bokonzi, nkembo mpe bokonzi; mpe bato banso, bikolo, mpe bato banso ba nkota nyonso basalelaki ye. Bokonzi na ye ezali bokonzi ya seko oyo ekoleka te, mpe bokonzi na ye ekobebisama soko moke te . Mpe lisusu na emonaneli ya ekeko na Dan.2:44: Na mikolo mya bakonzi baye Nzambe wa lola akotelemisa bokonzi boye bokobebisama soko moke te, mpe ekoleka te o nse ya bokonzi bwa bato basusu; akobuka mpe akobebisa makonzi yango nyonso, mpe ye moko akoyika mpiko mpo na libela .

Dan 4:35 Bato nyonso oyo bafandi na mabele bazali eloko te na miso na ye: asalaka ndenge alingi na mampinga ya likoló mpe na bato oyo bafandi na mabele ye: Ozali kosala nini?

35a- Nkembo na Nzambe na bomoi! Po mbala oyo mokonzi asosolaki nionso pe abongwani.

Dan 4:36 Na ntango wana makanisi ezongaki epai na ngai; nkembo ya bokonzi na ngai, nkembo na ngai mpe nkembo na ngai ezongisamaki epai na ngai; bapesi-toli na ngai mpe bankulutu na ngai batunaki ngai lisusu; Nazongisamaki na bokonzi na ngai, mpe nguya na ngai ebakisamaki kaka.

36a- Lokola Yobo sembo mpe sembo, oyo Nzambe apesaki bana mibali, bana basi mpe bakitani na nsuka ya mpasi na ye, mokonzi azongeli elikia ya bato minene na ye mpe azongeli bokonzi na ye ya mayele sikawa kati na bato ya mayele ya solo oyo Nzambe ya bomoi azali kongenga . Likambo yango emonisi ete Nzambe apesaka bokonzi na moto nyonso oyo alingi. Ezalaki ye nde afulamaki na Bakaladea minene mpo na kosenga lisusu mokonzi na bango.

Dan 4:37 Nzokande ngai, Nebukadanesala, nasanzolaka mpe nakumisaka mpe nakumisaka Mokonzi ya likoló, oyo misala na ye nyonso ezali solo mpe oyo banzela na ye ezali sembo, mpe oyo azali na makoki ya kokitisa bato oyo batambolaka na lolendo.

37a- Akoki koloba yango, po afutaki po azala na makoki ya koloba yango.

Mpo na kokima makambo ya mabe koleka, kobimisa mino ekoki kosala mpasi mingi; kasi ba enjeux ekoki kolongisa mpasi. Mpo na kozwa boseko, ekoki kozala na ntina ya koleka na mimekano ya makasi to ya makasi mpenza kolongolama ya lolendo ekolóngisa bango ntango ekoki kosalema; Connaissant son potentiel, Jésus-Christ a rendu Paul aveugle sur le chemin de Damas, afin que le « persécuteur de ses frères », spirituellement aveugle, devienne son témoin fidèle zélé après avoir retrouvé la vue des yeux, mais surtout, la vue de son makanisi.

Danyele 5

Dan 5:1 *Mokonzi Belesasala apesaki bato minene na ye feti monene, motángo na bango nkóto moko, mpe amelaki vinyo liboso na bango.*

1a- Mokonzi Nebukadanesala alali na kimia ya Nzambe tango akómaki mobange mpenza mpe mwana na ye Nabonide azwaki esika na ye, alingaki te koyangela, yango wana atikaki mwana na ye Belesasala ayangela na esika na ye. Kobulunganisa kombo oyo te oyo elakisi « Bel abatelaka mokonzi », défi oyo Nzambe akani kozua, na oyo Nebukadanesala apesaki Daniel : Belteshazar oyo elakisi « Bel akobatela ». Na ebandeli ya bankombo oyo ezali na losambo ya Bel to Bélial oyo sima na ye ezali seul organisateur ya polythéisme : Satana, zabolo. Ndenge tokomona yango, bakitani ya mokonzi oyo abongwanaki balandaki ye te na nzela yango.

Dan 5:2 *Belesasala, ntango amekaki vinyo, amemaki bambeki ya wolo mpe ya palata oyo tata na ye Nebukadanesala azwaki na tempelo ya Yerusaleme, na boye ete mokonzi mpe bato minene na ye, basi na ye mpe makango na ye, basalelaki yango komela masanga.*

2a- Pona mokonzi oyo ya bapakano, biloko oyo ya wolo pe ya palata ezali kaka biloko oyo ezwamaki epai ya Bayuda. Lokola aponaki koboya Nzambe ya solo oyo Nebukadanesala abongwanaki epai na ye, azali koboya likambo oyo ete Nzambe wana ya bomoi asambisaka misala na ye nyonso. Na kosalelaka mpo na kosalela ya moboko mpe ya mbindo biloko oyo ebulisami mpe esantisami na mosala ya mokeli Nzambe, asali libunga ya nsuka ya bomoi na ye ya mokuse. Na ntango na ye, Nebukadanesala ayebaki kotalela nguya ya mosala ya Nzambe ya Bayuda mpo asosolaki ete banzambe ya bikólo na ye na bosolo bazalaki te. Bato nyonso oyo bazalaki na nse ya bokonzi ya mokonzi ya Babilone bayokaki litatoli na ye ya nguya mpo na kopesa nzela na Mokonzi ya likoló, mingimíngi libota na ye ya penepene. Yango wana Nzambe azali na bantina nyonso ya komimonisa sikawa ete azali sembo mpe azangi mawa.

Dan 5:3 *Bongo babimisaki bambeki ya wolo oyo babimisaki na tempelo, na ndako ya Nzambe na Yerusaleme; mpe mokonzi mpe bato minene na ye, basi na ye mpe makango na ye, bazalaki komela yango mpo na komela.*

3a- Daniel azali ko insister na origine ya ba vases wana oyo elongolamaki uta na tempelo, uta na ndako ya Nzambe na Yerusaleme. Déjà, lokola Nzambe ya Bayuda atikaki ete biloko yango elongolama na tempelo na ye, elenge mokonzi asengelaki kososola ete Nzambe ya solo apesaka etumbu mpe apesaka etumbu makasi na baoyo bazali kosalela ye mabe. Banzambe ya bapakano basalaka makambo ya boye te mpe ba officiants na bango balukaka kaka kosepelisa mibali oyo ba exploiter crédulité na bango.

Dan 5:4 *Bamelaki vinyo, mpe bakumisaki banzambe ya wolo, ya palata, ya motako, ya ebende, ya mabaya mpe ya mabanga.*

4a- Kosalela ya mbindo esila, ezali kosalela bikeko, hauteur ya abomination pona Nzambe. Makambo ya ntina, na elakiseli monene ya kozanga bokebi, mokonzi azali kosala feti elongo na baninga na ye, nzokande engumba na ye ezali na likama na Bamede mpe Baperse oyo bazali kozinga yango.

Dan 5:5 *Na ntango wana misapi ya loboko ya moto moko ebimaki, mpe ekomaki liboso ya etelemelo ya miinda na mabanga ya calcaire ya efelo ya ndako ya mokonzi. Mokonzi amonaki nsuka oyo ya loboko oyo ezalaki kokoma.*

5a- Makamwa ya tango ya Nebukadanesala esili kotyola, likamwisi oyo ya sika ezali na mokano ya kobongwana te, kasi ya kobebisa bomoi ya bato oyo bazali na ngambo ndenge tokomona. Liboso ya bafundami mabe oyo balingaki liwa ya mosumuki, Yesu Klisto akokoma pe na zelo na mosapi na ye masumu oyo basalaka na kobombana.

Dan 5:6 *Bongo mokonzi abongolaki langi na ye, mpe makanisi na ye etungisaki ye; matonga ya mokongo na ye elembisamaki, mpe mabolongo na ye ebetaki moko na mosusu.*

6a- Likamwisi ebimisaka mbala moko mbano na yango. Atako kolangwa masanga, makanisi na ye esalaka, azali kobanga mingi.

Dan 5:7 *Mpe mokonzi agangaki na mongongo makasi mpo na banganga-minzoto, Bakaladea mpe basakoli; mpe mokonzi ayanolaki mpe alobaki na bato ya mayele ya Babilone: “Moto nyonso oyo akotanga makomi oyo, mpe akopesa ngai ndimbola na yango, akolata elamba ya motane-bulé, mpe akolata nsinga ya wolo na nkingo na ye, mpe akozwa esika ya misato na kati guvernema ya bokonzi .*

7a- Encore une fois, Daniel azali ko ignorer; matatoli na ye etyolamaki na bolandi ya bokonzi. Mpe lisusu, na mpasi makasi, elenge mokonzi alaki lokumu ya likolo koleka na moto oyo amonisi ete azali na makoki ya kolimbola nsango oyo ekomami na efelo na lolenge oyo eleki ya bomoto. Oyo akosala boye akozwa esika ya misato na bokonzi mpo Nabonide na Belesazar bazwi esika ya liboso mpe ya mibale.

Dan 5:8 *Bato nyonso ya mayele ya mokonzi bakotaki; kasi bakokaki te kotanga mokanda yango mpe kopesa mokonzi ndimbola yango.*

8a- Lokola na tango ya Nebukadanesala, yango etikali likoki te mpo na bato ya mayele ya bapakano.

Dan 5:9 *Yango wana, mokonzi Belesasala abangaki mingi, mpe abongolaki langi na ye, mpe bato minene na ye bayokaki nsomo.*

Dan 5:10 *Mpe mokonzi-mwasi, na ntina ya maloba ma mokonzi mpe bato minene na ye, akoti na ndako ya elambo, mpe alobaki boye: Ee mokonzi, bomoi libela. Tiká ete makanisi na yo etungisa yo te, mpe elongi na yo ebongwana langi te!*

Dan 5:11 *Ezali na moto moko na bokonzi na yo oyo azali na elimo ya banzambe basantu kati na ye; mpe o mikolo mya tata wa yo ekutanaki kati na ye miinda, bososoli, mpe bwania lokola bwanya bwa banzambe. Lisusu, mokonzi Nebukadanesala, tata na yo, mokonzi, tata na yo, atyaki ye mokambi ya banganga-nkisi, banganga-minzoto, ya Bakaladea, ya basakoli.*

Dan 5:12 *mpamba te kati na ye, Danyele, oyo mokonzi Belteshasala apesaki nkombo, azwamaki elimo, boyebi mpe bososoli, likoki ya kolimbola bandoto, kolimbola masese, mpe kosilisa mituna ya mpasi. Yango wana tika ete Danyele abengama, mpe akopesa ndimbola.*

12a- Litatoli oyo euti na mokonzi mwasi ezali kobulunganisa mpe ezali kokweisa libota mobimba ya bokonzi : toyebaki yango... kasi toponaki kozwa yango na makanisi te.

Dan 5:13 *Na nsima, bamemaki Danyele liboso ya mokonzi. Mokonzi azongiselaki Danyele ete: “Ozali Danyele oyo, moko ya bakangami ya Yuda, oyo tata na ngai mokonzi abimisaki na Yuda?”*

Dan 5:14 *Nayoki na yo ete ozali na elimo ya banzambe kati na yo, mpe ete kati na yo ezali na pole, bososoli mpe bwanya ya kokamwa.*

Dan 5:15 *Bauti komema bato ya mayele mpe banganga-minzoto liboso na ngai, mpo bátánga mokanda oyo mpe bálimbola ngai; kasi bakokaki te kopesa ndimbola ya maloba.*

Dan 5:16 *Nayekoli ete okoki kopesa bandimbola mpe kosilisa mituna ya mpasi; sikoyo, soki okoki kotanga makomi oyo mpe kopesa ngai ndimbola, okolata bilamba ya motane-bulé, okolata nkingo ya wolo na nkingo na yo, mpe okozala na esika ya misato na boyangeli ya bokonzi.*

16a- Esika ya misato sima ya Nabonide tata na ye pe ye moko.

Dan 5:17 *Danyeleye ayanolaki liboso ya mokonzi ete: “Batelá makabo na yo, mpe pesá moto mosusu makabo na yo; nzokande nakotanga bokomi epai ya mokonzi, mpe nakopesa ye ndimbola.*

17a- Danyeleye azali mobange mpe apesi ntina te na lokumu to na biloko mpe motuya ya palata mpe wolo, kasi libaku ya kokundolisa elenge mokonzi oyo mabunga na ye, masumu na ye oyo akosengela kofuta mpo na bomoi na ye, epesaka ntina te koboya mpe azali mosali ya Nzambe mpo na lolenge ya action oyo.

Dan 5:18 *Ee mokonzi, Nzambe oyo aleki monene apesaki tata na yo Nebukadanesala bokonzi, bonene, nkembo mpe nkembo;*

18a- Bokonzi ya Nebukadanesala ezalaki mosala mpe likabo ya Nzambe ya solo, ndenge moko mpe na *nkembo na ye* oyo alobaki, na mabe, na *makasi na ye moko* , mpo na lolendo, liboso ya kozala zoba na Nzambe na boumeli ya mbula nsambo .

Dan 5:19 *Mpe mpo na bonene oyo apesaki ye, bato nyonso, bikólo, bato ya minzoko nyonso babangaki mpe baninganaki liboso na ye. Mokonzi abomaki bato oyo alingaki, mpe atikaki bato oyo alingaki bázala na bomoi; atombolaki baoyo alingi, mpe akitisaki baoyo alingi.*

19a- *Mokonzi abomaki baye alingaki*

Mingimingi, nguya wana oyo Nzambe apesaki ye ememaki ye na kopesa etumbu na batomboki ya Bayuda mpe koboma bamonisi na bango mingi.

19b- *mpe atikaki bomoi ya baye alingaki*

Danyeleye ná Bayuda oyo bakangamaki bazwaki matomba.

19c- *abokoli baye alingaki*

Danyeleye ná baninga na ye misato ya sembo batombolamaki likoló ya Bakaladea na Mokonzi Nebukadanesala.

19d- *mpe akitisaki baye alingaki*

Bato minene ya bokonzi na ye basengelaki kondima kotambwisama na bilenge bapaya oyo bautaki na boombo ya Bayuda. Na loboko na ye ya nguya lolendo ya ekolo ya Bayuda ekitisama mpe ebebisamaki.

Dan 5:20 *Kasi ntango motema na ye etombolaki mpe molimo na ye ekómaki makasi mpo na lolendo, babwakaki ye na kiti na ye ya bokonzi mpe balongolaki ye nkembo;*

20a- Likambo ya mokonzi Nebukadanesala epesi biso nzela ya kososola *lolendo* oyo epesamaki na mokonzi ya pápa ya Dan.7:8. Danyeleye amonisi mokonzi ete nguya ya mobimba epesami na Nzambe na moto nyonso oyo alingi,

engebene programe na ye. Kasi, na komikundolaka kokitisa Mokonzi Nebukadanesala, akundweli ye ete ata soki azali na nguya, mokonzi awa na mabele atalelaka nguya oyo ezangi ndelo ya mokonzi ya likoló.

Dan 5:21 *Abwakami libanda na kati ya bana ya bato, mpe motema na ye ekomaki lokola motema ya banyama, mpe esika na ye ya kofanda ezalaki na bampunda ya zamba; bapesaki ye matiti mpo na kolia lokola bangombe, mpe nzoto na ye etondisamaki na mamwe ya lola, kino ayebaki ete Nzambe oyo aleki likoló azali koyangela bokonzi ya bato mpe apesaka yango na moto nyonso oyo alingi.*

21a- Namoni, kaka na molongo oyo, kolobela “ *bampunda ya zamba* ”. Mpunda ezali elembo ya motó makasi : « motó makasi lokola mpunda », mingi mingi soki ezali « zamba » mpe ezali na ndako te. Ezali elembo oyo ezali komonisa molimo ya moto oyo aboyi koyoka mateya oyo Nzambe apesi na nzela ya makambo oyo akutanaki na yango na bomoi na ye mpe na nzela ya bimoniseli na ye ya Biblia.

Dan 5:22 *Mpe yo, Belesasala mwana na ye, okitisaki motema na yo te, atako oyebaki makambo oyo nyonso.*

22a- Kutu, ezalaki Belesasala nde amitambwisaki lokola “mpunda ya zamba” na kotalelaka te likambo oyo “tata” na ye (nkoko na ye) akutanaki na yango.

Dan 5:23 *Omitomboli liboso ya Nkolo ya lola; bamemi bambeki ya ndako na ye liboso na yo, mpe osaleli yango mpo na komela vinyo, yo ná mikóló na yo, basi na yo mpe makango na yo; osanzoli banzambe ya palata, ya wolo, ya motako, ya ebende, ya nzete, mpe ya mabanga, oyo bamonaka te, mpe bayokaka te, mpe bayebi eloko te, mpe bakumisi te Nzambe oyo azali na mpema na yo mpe banzela na yo nyonso na loboko na ye.*

23a- Belesasala abebisaki bambeki ya wolo oyo esantisamaki mpo na Nzambe mozalisi mpo na mosala ya losambo ya tempelo na ye. Kasi na kosaleláká yango mpo na kosanzola banzambe ya lokuta ya bapakano, asili kokokisa bonene ya *nsani* . Elilingi oyo ebongisaka oyo ya Em.17:4: *Mwasi oyo alataki bilamba ya motane mpe ya motane, mpe akembisamaki na wolo mpe na mabanga ya ntalo mpe na mayaka. Asimbaki na loboko na ye koro ya wolo, oyo etondi na biloko ya nsani mpe na bosoto ya kindumba na ye* . Azwi nkombo “ *Babilone monene* ” na verse 5.

Dan 5:24 *Yango wana atindaki nsuka oyo ya loboko oyo elandaki mokanda oyo.*

24a- Na ngala na ye, Belesazar a découvrir trop tard existence ya Nzambe ya solo ya bomoi oyo asalaka pe a réagir na ndenge ya likamwisi na comportement ya bato.

Dan 5:25 *Oyo ezali mokanda oyo ekomamaki: minnow, minnow, tekél, oupharsin.*

25a- Bobongoli : etangami, etangami, epesameli kilo mpe ekabolami

Dan 5:26 *Mpe oyo ezali ndimbola ya maloba oyo. Etángami: Nzambe atángi bokonzi na bino, mpe asilisaki yango.*

26a- “ *etangami* ” ya liboso etali ebandeli ya bokonzi, mpe ya mibale “ *etangami* ”, nsuka ya bokonzi oyo.

Dan 5:27 *Bamemi: Bamékaki yo na balansi, mpe bamoni ete ozali na bozangi.*

27a- Ezalela ezali awa elembo ya bosambisi ya bonzambe . Mibali bazwi yango mpo na kopesa nkombo ya misala ya bosembo; bosembo moko ya kozanga kokoka mpenza. Kasi ya Nzambe ezali ya kokoka mpe etongami likoló na elilingi ya *échelle mibale* , azali kopesa kilo na misala ya malamumu mpe ya mabe oyo

ekelamu oyo asambisami akokisaki. Soki plateau ya bolamu ezali pete koleka oyo ya mabe, condemnation divine ezali justifié. Mpe ezali bongo mpo na Mokonzi Belesasala.

Dan 5:28 *Ekabwani: Bokonzi na yo ekokabolama, mpe ekopesama na Bamede mpe na Baperse.*

28a- Tango azalaki komipesa na masanga ya nsɔni na ndako na ye ya bokonzi, oyo ekambamaki na mokonzi Darius, Bamede bakotaki na Babilone pembeni ya ebale, bapengwisamaki mpo na mwa ntango mpe bakauki.

Dan 5:29 *Na mbala moko Belesasala apesaki mitindo, mpe balatisaki Danyele bilamba ya motane-bulé, mpe batyaki nsinga ya wolo na nkingo na ye, mpe esakolamaki ete akozala na esika ya misato na boyangeli ya bokonzi.*

Dan 5:30 *Kaka na butu wana, Belesasala mokonzi ya Bakaladea abomamaki.*

Dan 5:31 *Mpe Dalio Momedede azwaki bokonzi, azalaki na mibu ntuku motoba na mibale.*

31a- Litatoli oyo ya sikisiki ya Danyele oyo amonaki na miso eyebani te na bato ya mayele na makambo ya kala oyo balobaka ete likambo yango esalemaki na mokonzi ya Perse Sirise 2 monene na – 539.

Danyeले 6

Mateya ya mokapo oyo 6 ekokani na oyo ya Danyeले 3. Ezali kolakisa biso, mbala oyo, Danyeले na momekano ya bosembo ya ndakisa , mpo na komekola mpe kobota mpo na baponami nyonso oyo Nzambe abengamaki kati na Yesu Klisto. Ba commentaires esalisaka, kasi tanga kaka mpe yekola liteya. Mokonzi *Dalio* asali lokola Nebukadanesala na ntango na ye mpe, na ngala na ye, *na mbula 62* , akoyambola nkembo ya Nzambe na bomoi ya Danyeले; mbongwana oyo ezwamaki na litatoli ya Danyeले ya bosembo ntango Nzambe abatelaki ye na *nkosi* . Uta ebandeli ya boyokani na bango, azali na bolingo mpe bosepeleli na Danyeले oyo asalelaka ye na bosembo mpe na bosembo mpe oyo azali kososola *a makanisi oyo eleki likoló* .

Dan 6:1 *Ezalaki malamumu mpo na Dalio kotya bakambi nkama moko na ntuku mibale na bokonzi, oyo basengeli kozala na bokonzi mobimba.*

1a- Mokonzi Darius abimisi mayele na ye na kopesaka boyangeli ya bokonzi na ba gouverneurs 120 oyo batiamaki likolo ya ba provinces 120.

Dan 6:2 *Mpe atyaki bakonzi misato likoló na bango, kati na bango Danyeले azalaki, mpo ete bakonzi wana bápesa bango biyano, mpe ete mokonzi azwa mpasi ata moke te.*

2a- Daniel azali kaka na kati ya bakambi minene oyo ba supervisor ba satraps.

Dan 6:3 *Danyeले alekaki bankumu mpe bakonzi, mpamba te elimo moko eleki monene ezalaki kati na ye; mpe mokonzi akanisaki kotia yango o bokonzi mobimba.*

3a- Dalio, na ngala na ye, amoni koleka ya Danyeले na oyo etali makanisi na ye ya mayele mpe ya mayele. Mpe mwango na ye ya kotya ye likoló na nyonso ekolamwisa zuwa mpe koyina Danyeले.

Dan 6:4 *Bongo bakonzi mpe bakonzi balukaki libaku ya kofunda Danyeले mpo na makambo ya bokonzi. Kasi bakokaki kozwa libaku te, to eloko moko te mpo na kopamela, mpo ete azalaki sembo, mpe mbeba to mabe moko te emonanaki epai na ye.*

4a- Daniel asalelaka Nzambe esika atie ye, po asalela mokonzi na bomipesi pe na bosembo ndenge moko. Emonani bongo lokola *likambo oyo ekoki kofundama te* ; critère oyo ezwami kati ya Basantu “ya Adventiste ya Mikolo ya Nsuka” engebene na Em.14:5.

Dan 6:5 *Bato yango balobaki ete: “Tokokuta likambo moko te mpo na kotemela Danyeले oyo, soki tokokuta moko te na mobeko ya Nzambe na ye.”*

5a- Makanisi maye mazali komonisa makanisi ma kaa ya diabololo ya momekano ya nsuka ya bondimi na mabele oyo, bopemi ya sabata ya mokolo ya nsambo ya mobeko ya Nzambe ekopesa nzela na kobomama ya basali na yango ya sembo, lokola bakondima te kokumisa oyo etikali ya mokolo ya liboso oyo ekómi obligatoire, mokolo ya lomingo na kolanda mibeko ya losambo ya Loma.

Dan 6:6 *Bongo bankumu wana ná bakonzi wana bayaki epai ya mokonzi na mobulu, mpe balobaki na ye boye: Mokonzi Dalio, vivre libela!*

6a- Bokoti oyo ya mobulu ezali na mokano ya kokundolisa mokonzi makasi ya mituya, makoki na yango ya kosala mobulu, mpe na yango bosenga na ye kolendisa bokonzi na ye.

Dan 6:7 *Bakonzi nyonso ya bokonzi, bakapita, basátrape, bapesi-toli, mpe baguvernere bazali na makanisi ete esengeli kobimisa mobeko ya mokonzi, na epekiseli makasi, ete moto nyonso oyo azali na boumeli ya mikolo ntuku misato, oyo akobondela moto nyonso nzambe to na moto nyonso, longola se yo mokonzi, okobwakama na libulu ya bankósi.*

7a- Kino tango wana, mokonzi Darius alukaki te kotinda bato ya bokonzi na ye na makasi basalela nzambe moko na esika ya kosalela nzambe mosusu. Na banzambe mingi, bonsomi ya losambo ezali mobimba. Mpe mpo na kondimisa ye, bato oyo bazali kosala mayele mabe bazali kofinga ye, bazali kokumisa ye, Mokonzi Dalio, lokola nzambe. Kuna lisusu, lokola na bakonzi minene banso, lolendo elamukaka mpe esalaka ete andima molongo oyo, nzokande, eutaki na makanisi na ye te.

Dan 6:8 *Sikoyo, Ee mokonzi, ndima epekiseli, mpe komá mobeko, mpo ete ebongwana te, engebene na mobeko ya Bamede mpe ya Baperse, oyo ekoki kobongwana te.*

8a- Mobeko oyo esakoli na ndenge ya kokamwa oyo akosala ete mokolo ya lomingo ya Loma ezala obligatoire na suka ya mikolo. Kasi tóyeba ete ezaleli wana oyo ebongwanaka te ya mobeko ya Bamede mpe ya Baperse oyo bato ya mabunga mpe ya masumu batyaki ezali mpenza na ntina te. Kobongwana te ezali ya Nzambe ya solo mpe ya bomoi, Mozalisi.

Dan 6:9 *Na nsima, mokonzi Dalio akomaki mobeko mpe mobeko.*

9a- Litambe oyo ezali na ntina mingi, mpo ete ye moko akomi mobeko mpe bobateli, ekosengela kotosa mobeko oyo ebongwanaka te ya Bamede mpe ya Baperse.

Dan 6:10 *Ntango Danyele ayebaki ete mobeko yango ekomamaki, azongaki na ndako na ye, epai maninisa ya ndako ya likoló efungwamaki epai ya Yelusaleme; mpe mbala misato na mokolo afukamaki, azalaki kosambela, mpe azalaki kosanzola Nzambe na ye, lokola asalaki liboso.*

10a- Daniel abongolaka bizaleli na ye te, pe amitiki te azala influencé na mesure oyo ya bomoto. Soki afungoli lininisa na ye, amonisi ete alingi ete bato nyonso báyeba bosembo na ye epai ya Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso. Na tango oyo, Danyele abalukaki na ngambo ya Yelusaleme esika kutu ebebisami, tempelo ya Nzambe ezali. Mpo Molimo Nzambe amimonisaki ntango molai na tempelo mosantu oyo akómisaki ndako na ye, esika na ye ya kofanda awa na mabele.

Dan 6:11 *Bongo bato wana bakotaki na mobulu, mpe bakutaki Danyele azali kobondela mpe kobelela Nzambe na ye.*

11a- Ba complots balalaki ye na kozela mpe batalaki ye mpo na kokanga ye na mosala ya kozanga botosi na mobeko ya mokonzi ; sikoyo ezali “delicto flagrant”.

Dan 6:12 *Mpe batelemaki liboso ya mokonzi, mpe balobaki na ye na ntina ya libateli ya bokonzi ete: “Okomi te libateli ete moto nyonso oyo na mikolo ntuku misato akobondela nzambe moko to epai ya moto moko, moto moko te, longola se yo mokonzi.” babwakami na libulu ya nkosi? Mokonzi ayanolaki ete: Likambo yango ezali solo, engebene na mobeko ya Bamede mpe ya Baperse, oyo ebongwanaka te.*

12a- Mokonzi akoki kondimisa kaka mobeko moye ye moko akomaki mpe atyaki sinyatili.

Dan 6:13 *Bongo bazongiselaki mokonzi, mpe balobi na mokonzi ete: “Ee mokonzi, Danyele, moko ya bakangami ya Yuda, ayokaki yo te, to libondeli oyo okomaki mbala misato na mokolo.”*

13a- Akangamaki na mosala, na mosala ya losambo na ye, Daniel azali kofundama. Mokonzi asepelaka na Danyele mpo na bizaleli na ye ya sembo mpe ya bosembo. Akosala mbala moko boyokani kati na ye moko mpe Nzambe oyo azali kosalela na molende mpe na bosembo mingi uta abondelaka ye mbala na mbala *mbala misato na mokolo* . Yango ezali kolimbola mpasi mpe mpasi oyo kokweisama ya Danyele ekopesa ye mpe ebandeli ya kobongwana na ye oyo ezali koya.

Dan 6:14 *Mokonzi ayokaki mpasi mingi ntango ayokaki yango; azwaki yango na motema mpo na kobikisa Danyele, mpe tii moi elalaki asalaki makasi mpo na kobikisa ye.*

14a- Na sima mokonzi amoni ete ba manipuler ye mpe asali makasi mpo na kobikisa Daniel, oyo asepeleli na ye mingi. Kasi milende na ye ekozala mpamba mpe mokonzi amoni na mawa nyonso liboso ya nyonso wana: *mokanda ebomaka, kasi elimo epesaka bomoi* . Na kopesáká bato na nsima elobeli yango, Nzambe amonisi ndelo ya limemya mpo na mibeko. Bomoi ekoki kozala réglementé te na ba lettres ya ba textes ya droit. Na bosambisi na ye ya bonzambe, Nzambe azali kotalela makambo mikemike oyo mokanda oyo ekufá ya mobeko na ye oyo ekomami ezali koboya kotalela mpe bato oyo bazangi Nzambe bazali na mayele te ya kosala mpe bongo.

Dan 6:15 *Kasi bato yango batindikaki makasi na mokonzi, mpe balobi na ye ete: “Ee mokonzi, yeba ete mobeko ya Bamede mpe ya Baperse esengi ete epekiseli to mobeko nyonso oyo mokonzi andimi ete ekoki kobongwana te.”*

15a- Ba complots ba rappeler nature irrevocable (injustifié) ya ba décisions oyo mokonzi ya ba Médes na ba Perse bazuaki. Ye moko akangami na mimeseno na ye ya libula. Kasi asosoli ete azwaki likámá mpo na kobundisa Danyele.

Dan 6:16 *Na nsima, mokonzi apesaki mitindo ete bámema Danyele mpe bábwaka ye na libulu ya bankási. Mokonzi ayanolaki mpe alobaki na Danyele ete: “Nzambe na yo, oyo ozali kosalela na motema molai, abikisa yo!*

16a- Mokonzi atindami na makasi ete abwakama Danyele na libulu ya nkosi, kasi alingi na motema na ye mobimba ete Nzambe oyo azali kosalela na bosembo boye akota na kati mpo na kobikisa ye.

Dan 6:17 *Bamemaki libanga mpe batyaki yango na esika oyo libulu efungwami; mokonzi akangaki yango na lopete na ye mpe na lopete ya bato minene na ye, mpo eloko moko te ebongwana mpo na Danyele.*

17a- Awa, likambo oyo Danyele a vivre ezali kolakisa bokokani na bokundi ya Klisto, oyo ekuke ya mabanga ya serkle na yango ekangamaki mpe mpo na kopekisa bato bákota na likambo yango.

Dan 6:18 *Bongo mokonzi akendaki na ndako na ye ya mokonzi; alekisaki butu mobimba na kokila bilei, amemeli ye makango te, mpe akokaki kolala mpongi te.*

18a- Etamboli oyo ya mokonzi etatoli bosembo na ye. Na kosalaka makambo yango, amonisi ete alingi kosepelisa Nzambe ya Danyele mpe azwa lobiko na ye epai na ye. Oyo ezali ebandeli ya kobongwana na ye na Nzambe moko.

Dan 6:19 *Mokonzi atelemaki na ntongontongo, mpe akendaki mbangumbangu na libulu ya bankosi.*

19a- Bobongisi ya bopeto elandi na butu ya kozanga mpongi mpo na makanisi na ye oyo enyokolami na likanisi ya liwa ya Danyele mpe mbangu oyo epai ya libulu ya nkosi na ntongo ezali te misala oyo mokonzi ya bapakanu asalaka kasi oyo ya ndeko oyo alingaka ndeko na ye na Nzambe.

Dan 6:20 *Ntango akómaki pene na libulu, abengaki Danyele na mongongo ya mawa. Mokonzi azongiselaki Danyele ete: “Danyele, mosaleli ya Nzambe na bomoi, Nzambe na yo, oyo ozali kosalela na motema molai, akoki kobikisa yo na maboko ya bankosi?”*

20a- *Tango apusanaki pene na libulu, abengaki Daniel na mongongo ya mawa*
Mokonzi azali na elikya kasi azali kobanga mpe azali kobanga oyo eleki mabe mpo na Danyele. Nzokande, elikya na ye emonisami na likambo oyo ete abengi ye mpe atuni ye motuna.

20b- *Danyele, mosali ya Nzambe na bomoi, Nzambe na yo, oyo ozali kosalela na motema molai, akokaki kobikisa yo na maboko ya nkosi?*

Na kobenga ye lokola “ *Nzambe ya bomoi* ”, Dalio atatoli ebandeli ya kobongwana na ye. Kasi, motuna na ye “ *. azalaki na makoki ya kobikisa bino na maboko ya bankosi?* » elakisi biso que ayebi ye nanu te. Soki te alingaki koloba “ *alingaki kobikisa yo na maboko ya nkosi?* ” » .

Dan 6:21 *Bongo Danyele alobaki na mokonzi ete: “Mokonzi, vivre libela!”*

21a- Na monoko ya bato oyo basalaki mayele mabe, na molongo 6, maloba yango ezalaki na ndimbola moke, kasi na oyo ya Danyele, esakolaki nzela ya kozwa bomoi ya seko oyo ebombamaki mpo na baponami ya Nzambe.

Dan 6:22 *Nzambe na ngai atindaki anzelu na ye mpe akangaki minoko ya bankosi, oyo asalaki ngai mabe ata moke te, mpo ete namonanaki na mbeba liboso na ye; mpe liboso na yo te, O mokonzi, nasali likambo moko ya mabe.*

22a- Na likambo oyo, Mokonzi Darius azali kososola boniboni zoba, kozanga bosembo mpe kondimama te na likanisi oyo ebongwanaka te ya mibeko ya bokonzi ya bato ezali na Nzambe ya solo ya Bomoi oyo Danyele azali kosalela kozanga kobombana.

Dan 6:23 *Bongo mokonzi asepelaki mingi, mpe apesaki mitindo ete báhimisa Danyele na libulu. Babimisaki Danyele na libulu, mpe mpota moko te ezwamaki likoló na ye, mpamba te atyelaki Nzambe na ye motema.*

23a- *Bongo mokonzi asepelaki mingi*

Réaction oyo ya esengo naturelle mpe spontanée emonisaka avenir oyo Nzambe aponaki mpo mokonzi azali sikoyo na certitude ya existence na ye mpe ya pouvoir na ye.

23b- *Babimisaki Danyele na libulu, mpe mpota moko te ezwamaki likoló na ye*
Kaka ndenge bilamba ya baninga misato ya Danyele oyo babwakaki na litumbu oyo ezalaki na móto makasi etumbamaki te.

23c- *po atielaki Nzambe na ye motema*

Confiance wana emonanaki na décision na ye ya kotosa te décret royale oyo elingaki kolongola Nzambe mabondeli na ye; boponi oyo ekoki kosalema te mpe oyo ekoki kokanisama te mpo na ndakisa oyo ya bondimi ya bomoto mpamba.

Dan 6:24 *Mokonzi apesaki mitindo ete bámema bato oyo bafundaki Danyele mpe bábwaka bango na libulu ya bankɔsi, bango ná bana na bango mpe basi na bango; mpe liboso ete bákóma na nse ya libulu, bankɔsi bakangaki bango mpe babukaki mikuwa na bango nyonso.*

24a- Nzambe abalusaki ezalela na bato mabe oyo bazalaki kokana mabe. Na ntango ya bakonzi ya Perse oyo bakoya, likambo yango ekozongisama sika mpo na Moyuda Mordekai oyo mokambi Hamane akolinga koboma elongo na bato na ye na ntango ya Mokonzi-mwasi Estere. Kuna mpe, ezali Hamane nde akosuka na kokangama na ekulusu oyo batye mpo na Mordekai.

Dan 6:25 *Nsima na yango, mokonzi Dalio akomeli bato nyonso, mpe na bikólo nyonso, mpe na minɔkɔ nyonso, baoyo bafandi na mabele mobimba ete: “Kimya ezala na bino mingi.”*

25a- Mokomi oyo ya sika ewutaki na mokonzi ezali ya moto oyo alongi na Nzambe na bomoi. Lokola azali sikawa na kimia ya kokoka na motema na ye, asaleli esika na ye ya bokonzi mpo na koloba na bato banso ya bokonzi na ye, litatoli ya kimia na ye oyo azwaki epai ya Nzambe ya solo.

Dan 6:26 *Napesi mitindo ete na bokonzi na ngai mobimba, bobangi mpe bobangi Nzambe ya Danyele ezala. Mpo azali Nzambe na bomoi, mpe azali kouwela libela; bokonzi na ye ekobebisama soko moke te, mpe bokonzi na ye ekouwela tii na nsuka.*

26a- *Napesi mitindo yango na bonene mobimba ya bokonzi na ngai*
Mokonzi apesi mitindo kasi azali kotinda moto na makasi te.

26b- *kobanga mpe kobanga Nzambe ya Danyele*

Kasi lokola azali na bozwi mingi na likambo oyo, atye bobangi mpe bobangi ya Nzambe ya Danyele mpo na kopekisa bakomi ya mwango ya sika oyo ebimisamaki mpo na kotemela Danyele.

26c- *Pamba té azali Nzambe na bomoyi, pe azali koyika mpiko libela*

Azali kolikya ete litatoli oyo ekoyambama na mitema ya bato ya bokonzi, mpe mpo na kosala yango akumisi mpe atomboli yango.

26d- *bokonzi na ye ekobebisama ata moke te, mpe bokonzi na ye ekouwela tii na nsuka*

Ezaleli ya seko ya 5ème^{royaume} ya statue esakolami lisusu.

Dan 6:27 *Ezali ye oyo abikisaka mpe abikisaka, ye oyo asalaka bilembo mpe makamwisi na likoló mpe na mabele. Ezali ye nde abikisaki Danyele na nguya ya bankɔsi.*

27a- *Ezali ye oyo abikisaka pe oyo abikisaka*

Mokonzi atatoli maye amoni kasi bosikoli oyo mpe lobiko oyo etali kaka nzoto ya mosuni, bomoi ya Danyele. Tokozela kozela boyei ya Yesu Klisto mpo na kososola mposa ya Nzambe ya kobikisa mpe kobikisa na masumu. Kasi tómonisa ete na momeseno mokonzi amonaki ete asengeli komipetola mpo na kosepelisa Nzambe ya bomoi.

27b- *oyo asalaka bilembo pe makamwisi na lola pe na mabele*

Mokanda ya Danyele etatoli bilembo mpe makamwisi wana, misala oyo eleki ya bomoto oyo Nzambe asalaki, kasi keba, zabolo mpe bademo na ye bakoki mpe kokosa makamwisi mosusu ya bonzambe. Mpo na koyeba kati na bisika mibale oyo ekoki kobima, ekoki kososola nani azali kozwa matomba na nsango oyo epesami. Ezali komema na kotosa Nzambe mozalisi, to na kozanga botosi na ye?

Dan 6:28 *Danyele azwaki bomengo na ntango ya bokonzi ya Dalio, mpe na boyangeli ya Sirise Moperse.*

28a- Tososoli, Daniel akozonga na mboka na ye ya ekolo te, kasi mateya oyo Nzambe ateyaki ye na Dan.9 ekosala ete andima sans pasi na destin oyo ekatamaki na Nzambe na ye.

Danyele 7

Dan 7:1 : *Na mbula ya liboso ya Belesasala mokonzi ya Babilone, Danyele alotaki mpe amonaki bimonaneli ntango azalaki kolala. Na nsima, akomaki ndoto yango, mpe alobelaki makambo ya ntina.*

1a- *Mbula ya yambo ya Belesasala, mokonzi ya Babilone*

Elingi koloba na – 605. Uta bomoni ya Dan.2, mibu 50 eleki. Liwa, mokonzi monene Nebukadanesala azwi esika ya mwana ya mwana na ye Belesasala.

Dan 7:2 : *Danyele abandi koloba: “Namoni na emonaneli na ngai ya butu, mpe talá, mipepe minei ya likoló epasuka likoló ya mbu monene.”*

2a- . *mipepe minei ya likoló ekotaki*

Wana ezali bitumba ya mokili mobimba oyo ememaka ba dominateurs na ko extend pouvoir na bango na direction ya ba points cardinaux minei , en direction ya Nord, Sud, Est na Ouest.

2b- . *na mbu monene*

Elilingi yango ezali kofinga bato te, mpamba te mbu, ata monene, ezali elembo ya liwa. Ezali te, na projet ya Nzambe, environnement oyo ebongisami pona moto oyo esalemi na image na ye, selon Gen.1. Environnement na yango ezali mabele. Kasi bomoto ebungisi, uta lisumu ya ebandeli, na nzela ya bozangi botosi na yango, elilingi na yango ya bonzambe mpe ezali lisusu na miso na yango ya peto mpe ya bule te koleka banyama ya mbu ya mbindo mpe ya kolya mingi oyo ezali kolya moko na mosusu na nse ya bofuli ya zabolo mpe ya bilimu mabe. Na vision oyo, mer ezali symbole ya masse anonyme ya batu.

Lisusu, esika oyo esakweli yango elobeli etaleli bato oyo bakangisami na bisika na bango ya libongo oyo ezali na ndelo ya Mbu ya Mediterane. Na yango, *mbu* ezali na mokumba monene na misala ya bitumba ya ba conquêtes ya ba dominants.

Dan 7:3 *Mpe banyama minene minei ebimaki na mbu, oyo ekeseni uta na moko na mosusu.*

3a- *Mpe banyama minene minei ebimaki na mbu*

Tozali kokuta na emonaneli ya sika liteya oyo epesami na Danyele 2, kasi kuna, banyama ezwi esika ya biteni ya nzoto ya ekeko .

3b- *le s ekeseni uta na moko na mosusu*

Lokola biloko ya ekeko ya Dan.2.

Dan 7:4 *Ya liboso azalaki lokola nkosi, mpe azalaki na mapapu ya mpongo; Nazalaki kotala tii mapapu na ye epasolamaki; atombolaki ye na mabele mpe atele mi na makolo na ye lokola moto, mpe motema ya moto epesamaki epai na ye.*

4a- *Ba ya liboso ezalaki lokola nkosi, mpe ezalaki na mapapu ya mpongo*

Awa motó ya wolo ya mokonzi ya Bakaladea ya Dan.2 ekomi nkosi oyo ezali na mapapu ya mpongo ; elembo oyo eyemami na mabanga ya bule ya Babilone, lolendo ya Mokonzi Nebukadanesala na Dan.4.

4b- *Natalaki, kino mapapu na ye epasolamaki*

Esakweli yango elobeli mbula nsambo to mbala nsambo oyo Nzambe akómisaki Mokonzi Nebukadanesala zoba. Na boumeli ya mibu 7 oyo (*mbala nsambo*) ya nsóni oyo esakolamaki na Dan.4:16, *motema na ye ya moto elongolamaki*, ezwaki esika na yango motema ya nyama.

4c- *atombolaki ye na mabele mpe atele mi na makolo na ye lokola moto, mpe motema ya moto epesamaki epai na ye.*

Kobongwana na ye epai ya mokeli Nzambe endimisami awa. Likambo oyo akutanaki na yango epesi biso nzela ya kososola ete, mpo na Nzambe, moto azali moto kaka ntango motema na ye ememi elilingi ya oyo ya Nzambe. Akomonisa yango na bomoto na ye na Yesu Klisto ndakisa ya bonzambe ya kokoka ya bolingo mpe botosi.

Dan 7:5 *Mpe, talá, nyama ya mibale ezalaki lokola urse, mpe etelemaki na ngámbo moko; azalaki na mikuwa misato ya mokóngo na monoko na ye na katikati ya mino na ye, mpe balobaki na ye ete: Telemá, lia misuni mingi.*

5a- *Mpe tala, nyama ya mibale ezalaki lokola ours, mpe etelemaki na ngambo moko*

Nsima ya mokonzi ya Bakaladea, *sanduku ya palata mpe maboko* ya Bamede mpe ya Baperse ekómaki *urse* . Bosikisiki “ *oyo etelemaki na ngambo moko* ” ezali komonisa bokonzi ya Perse oyo emonanaki na esika ya mibale nsima

ya bokonzi ya Bamede, kasi bolongi na yango oyo Mokonzi Sirise 2 Perse azwaki epesaki yango nguya monene koleka oyo ya Bamede.

5b- *azalaki na mikuwa misato na monoko na ye kati ya mino na ye, mpe balobaki na ye: Telema, lia misuni mingi*

Baparse bakoyangela Bamede mpe bakolonga mikili misato: Lydia ya mokonzi ya bozwi Croesus na – 546, Babilone na – 539, mpe Ezipito na – 525.

Dan 7:6 *Nsima na yango natali, mpe, talá, mosusu azalaki lokola **nkoi** , mpe azalaki na mapapu minei na mokɔngɔ na ye lokola ndeke; nyama yango ezalaki na mitó minei, mpe bokonzi epesamaki na yango.*

6a- *Sima ya eye natalaki, pe tala, mosusu azalaki lokola **nkoi***

Idem, *libumu mpe makolo ya motako ya bakonzi ya Bagreke ekómaka nkoi oyo ezali na mapapu minei ya ndeke ; Matape ya nkoi ya Greki esalaka ete ezala elembo ya lisumu .*

6b- *mpe azalaki na mapapu minei na mokɔngɔ na ye lokola ndeke*

Mapapu minei ya ndeke oyo ezali na boyokani na nkoi ezali komonisa mpe kondimisa mbangu mpenza ya kolonga ya elenge mokonzi na yango Alesandala Monene (kati na -336 mpe -323).

6c- *nyama oyo ezalaki na mitó minei, mpe bokonzi epesamaki na yango*

Awa, “ mitó minei ” kasi na Dan.8 ekozala “ maseke minene minei ” oyo ezali komonisa bakonzi ya Bagreke, bakitani ya Alesandala Monene: Séleucus, Ptolémée, Lysimachus, mpe Cassander.

Dan 7:7 *Nsima na yango natalaki na bimonaneli na ngai ya butu, mpe, talá, ezalaki na nyama ya minei, ya nsɔmɔ , ya nsɔmɔ, mpe ya makasi mingi; azalaki na mino minene ya ebende, azalaki kolya, kobuka mpe konyata na nse ya makolo oyo etikalaki; ekesanaki na banyama nyonso oyo ezalaki liboso, mpe ezalaki na maseke zomi.*

7a- *Nsima ya eye, natalaki na bimonaneli na ngai ya butu, mpe tala, ezalaki na nyama ya minei, ya nsomo , ya nsomo mpe ya makasi ya kokamwa*

Awa mpe, *makolo ya ebende* ya bokonzi ya Loma ekómi nyama mabe oyo ezali na mino ya ebende mpe maseke zomi . Pamba te engebene na Em.13:2, yango moko ememi ba critères ya 3 empires ya kala: Force de la lion , confirmé na verset oyo esika e précisé : *extraordinairement fort* ; nguya ya ours , mpe mbangu ya nkoi **na libula ya lisumu na ye** oyo emonisami na litɔnɔ na ye.

7b- *azalaki na mino minene ya ebende, alyaki, abukaki, mpe anyataki na nse ya makolo oyo etikalaki;*

Ba détails wana e attribuer ye carnage mpe massacres oyo esalemaki na symbole ya **fer romaine** oyo ekolanda tii na suka ya mokili, na domination na ye ya papa.

7c- *ekesanaki na banyama nyonso ya liboso, mpe ezalaki na maseke zomi.*

Maseke zomi yango ezali komonisa Ba-Franc, Ba-Lombard, ba Alemanni, ba Anglo-Saxon, ba Visigoth, ba Bourgogne, ba Suevi, ba Heruli, ba Vandales, mpe ba Ostrogoth. Wana ezali makonzi **zomi** ya bakristu oyo ekosalema sima ya kokweya ya bokonzi ya Roma kobanda mobu 395, engebene na bandimbola oyo anzelu apesaki na Danyele na versé 24.

Dan 7:8 *Mpe natalaki maseke, mpe, tala, liseke mosusu ya moke ebimaki na kati na yango, mpe maseke misato ya liboso elongolamaki liboso ya liseke yango;*

mpe, tala, azalaki na miso lokola miso ya moto, mpe monoko, oyo ezalaki koloba na lolendo.

8a- *Natalaki maseke, mpe tala, liseke mosusu ya moke ebimaki na kati na yango*

Liseke *moke* ebimi na moko ya *maseke zomi*, oyo ezali kolakisa Italie ya ba Ostrogoths esika engumba ya Rome ezali mpe oyo babengaka "siège Saint" ya pápa, na Palais Lateran na Ngomba Caelius; Nkombo ya Latin ndimbola: lola.

8b- *mpe misato ya maseke ya liboso epasolamaki liboso ya liseke oyo*

Maseke oyo *epasolami* ezali na molongo ya ntango: *bakonzi misato ekitisami* uta na verse 24, elingi koloba, ba Heruli kati na mobu 493 mpe 510, na nsima na kolandana, ba Vandale na mobu 533, mpe ba Ostrogoths na mobu 538 oyo babenganaki longwa na Loma na général Belisarius na mitindo ya Justinien 1er ' mpe balongamaki mpenza na Ravenna na mobu 540. Mpamba te tosengeli koyeba mbuma ya maloba oyo *ezali liboso ya liseke oyo* . Yango elingi koloba ete *Liseke* ezali na nguya ya basoda ya moto ye moko te mpe ezwa matomba na mampinga ya basoda ya bakonzi oyo babangaka yango mpe nguya na yango ya losambo mpe na bongo balingaka kosunga yango mpe kotosa yango. Raisonement oyo ekondimama na Dan.8:24 esika tokotanga : *nguya na ye ekomata, kasi na makasi na ye moko te* mpe verset 25 eko préciser: *mpo na bomengo na ye mpe na elonga ya mayele mabe na ye, akozala na lolendo na motema* . **Na yango emonisami ete solo ezwamaka bondimi bobele na kosangisaka bansango ya ndenge moko oyo epalangani na mikapo ekeseni ya mokanda ya Danyele mpe na monene koleka ya Biblia mobimba.** Ekabwani, mikapo ya buku "ekangi" esakweli mpe bansango na yango, oyo eleki mayele mabe mpe ya ntina mingi etikali kozanga kozwama.

8c- *mpe tala, azalaki na miso lokola miso ya moto*

Na Em.9, Molimo azali liboso ya bandimbola na ye na liloba *lokola* . Na ndenge wana, ezali kopesa likanisi ya bokokani ya komonana oyo ezali likambo ya solo te. Awa, ndenge moko mpe, tosengeli komona bokokani na *moto* oyo akómaki moto na bobongi nie na ye kati na Yesu Klisto, kasi azali kaka na kosala lokola yango. Kasi ezali na mingi koleka, mpamba te " *miso* " ezali elilingi ya bomoni ya polele ya basakoli oyo Yesu azali mpe ndakisa na yango ya kokoka. Mpe Molimo azali kolobela kosala lokola esakweli ya papa oyo nsukansuka ekotia siège officiel na yango na engumba Vatican, liloba oyo elakisi : kosakola, uta na latin "vaticinare". Likambo yango ekondimama na Em.2:20, tango Molimo akokanisi lingomba oyo ya Katolike ya Loma na *Yezabele* oyo atindaki baprofeta ya YaHWéH baboma, mwasi ya mopaya oyo azalaki kosambela Baal, abalaki na Mokonzi Ahab. Kokokanisa yango ezali na ntina mpo ete pápa esalaka ete basakoli ya solo ya Nzambe kati na Klisto bákuфа na mbeli ya inquisition.

8d- *mpe monoko, oyo elobaki na lolendo.*

Na mokapo oyo 7, Mosali ya bafilme mpe Mokambi ya bonzambe azali kolakisa na "zoom" eleko ya boklisto oyo etali ye mingimingi, eleko oyo ezali kati na nsuka ya bokonzi ya Loma mpe bozongi ya nkembo ya Klisto kati na Mikaele, nkombo na ye ya likoló elongo na baanzelu. Asakoli boyei ya *mokonzi ya lolendo, monyokoli ya basantu ya Oyo-Aleki-Likoló* , oyo abundisaka mibeko ya losambo ya bonzambe komekaka *kobongola ntango mpe mibeko* , mibeko zomi

kasi mpe makuli mosusu ya bonzambe. Molimo asakoli etumbu na ye ya nsuka; akozikisama na “ *mótó mpo na maloba na ye ya lolendo* .” Yango wana, esika ya kosambisama na likoló ya mbula nkóto ya nsambo emonisami mbala moko nsima ya kolobela *maloba na ye ya lolendo* . Liboso na ye, mokonzi Nebukadanesala mpe alakisaki *lolendo* kasi na komikitisa nyonso andimaki liteya ya kokitisa oyo Nzambe apesaki ye.

Bosambisi ya Lola

Dan 7:9 *Natalaki ntango bakiti ya bokonzi ezalaki kotyama. Mpe Mokolo ya Mikolo afandaki. Elamba na ye ezalaki mpembe lokola zélo, mpe nsuki na motó na ye ezalaki lokola nsuki ya mpate; kiti na ye ya bokonzi ezalaki lokola milinga ya mótó, mpe bapine lokola mótó oyo ezali kopela.*

9a- *Natalaki, ntango bakiti ya bokonzi*

Esika oyo ezali komonisa ntango ya kosambisa oyo ekosalema na basantu oyo basikolami ya Yesu Klisto liboso na ye, *bafandi na bakiti ya bokonzi* , **na lola** engebene na Em.4, na boumeli ya *mibu nkoto* oyo etangami na Em.20. Esambiselo oyo ebongisaka makambo mpo na **etumbu ya nsuka**, oyo kokokisama na yango emonisami na verse 11.

9b- *Mpe moto ya kala ya mikolo afandaki.*

Ezali Klisto oyo akómi nzambe, Nzambe mozalisi bobele moko. Mosala ya verbe *kofanda* elakisi bosilisi ya mosala ya kotelema, ezali elilingi ya bopemi. Likoló ezali na kimya mpenza. Na mabele, bato mabe babebisamaki na bozongi ya Klisto.

9c- *Elamba na ye ezalaki pembe lokola zélo, mpe nsuki ya motó na ye ezalaki lokola nsuki ya peto*

Pembe ezali elembo ya bopeto ya kokoka ya Nzambe oyo etali bomoto na ye mobimba na niveau ya bilamba na ye , bilembo ya misala na ye mpe suki ya motó na ye oyo ezali motole ya mayele ya peto mpe ya kokoka oyo ezali na *masumu nyonso te* .

Verse oyo epesi likanisi ya Yis.1:18: *Yaka tóbondela! elobi YaHWéH. Soki masumu na bino ezali lokola motane, ekozala mpembe lokola mbula-mpembe; soki bazali motane lokola motane-bulé, bakokóma lokola nsuki ya mpate.*

9d- *kiti na ye ya bokonzi ezalaki lokola milinga ya mótó, .*

ya bokonzi ezali kolakisa esika ya Mosambisi monene, bosambisi ya makanisi ya Nzambe. Etiami na se ya elilingi ya *milinga ya moto* oyo ekozala *miso* ya Klisto bosembo na Em.1:14 esika tokuti bandimbola ya molongo oyo. Mótó ebemisaka, oyo epesi bosambisi oyo ntina ya kobebisa banguna ya Nzambe mpe baponami na ye . Lokola bakufi déjà, etumbu oyo etali *liwa ya mibale* oyo ekobeta définitivement ba condamnés.

9th- *mpe ba roues lokola moto oyo ezali kopela.*

Kiti ya bokonzi ezali na *ba roues* soki tokokanisi yango na *moto ya kopela* oyo ekopelisa na mabele: Em.20:14-15: *liwa ya mibale ezali laki ya mótó* . Na yango, bapine *yango* ezali kopesa likanisi ya kolongwa na likoló mpo na kokende na mabele mpo na kokokisama ya bikateli oyo basambisi bakoloba. Nzambe na bomoi, Mosambisi monene, azali kotambola mpe tango mabele ekozongisama

sika mpe ekopetola, akotambola lisusu mpo na kotia kiti na ye ya bokonzi kuna engebene na Em.21:2-3.

Dan 7:10 *Ebale moko ya mɔtɔ ezalaki kosopana mpe ebimaki liboso na ye. Bato nkóto nkóto basalelaki ye, mpe bamilio nkóto zomi batelemaki liboso na ye. Bazuzi bafandaki, mpe mikanda efungwamaki.*

10a- *Ebale ya moto esopanaki mpe ebimaki liboso na ye*

Mɔtɔ ya kopetola oyo ekokita uta na lola mpo na kolia milimo ya bakufi oyo bakweyaki mpe na nsima basekwi, engebene na Em.20:9: *Mpe bamataki na etando ya mabele, mpe bazingaki kaa ya basantu mpe ya ba engumba oyo balingaka mingi . Kasi mɔtɔ ekitaki longwa na likoló mpe esilisaki bango .*

10b- *Bankoto nkoto basalaki ye*

Elingi koloba milimo milio moko, ya **baponami** oyo basikolami na mabele.

10c- *mpe ba millions nkoto zomi batelemaki **liboso na ye***

Milimo zomi ya mabele oyo Nzambe **abengi** basekwi mpe ebengami liboso na ye mpe basambisi na ye mpo na konyokwama na etumbu ya bosembo ya bonzambe ya liwa ya mibale , likambo oyo endimami na Luka 19:27 : *Mpe oyo etikali, bómema awa **banguna na ngai** , oyo balingi ngai te mokonzi likoló na bango, mpe boma bango **liboso na ngai** .* Na ndenge wana, Molimo andimisi maloba oyo alobaki na nzela ya Yesu na Mat.22:14: **Mpo bato mingi babengami, kasi bato moke nde baponami** . Yango ekozala mpenza bongo na mikolo ya nsuka engebene na Luka 18:8 : ... *Kasi ntango Mwana ya Moto akoya, akokuta kondima na mabele?*

10d- *Bazuzi bafandaki, mpe mikanda mifungwami*

Tribunal suprême ekosambisa na kotalaka ba témoignages oyo epesaki nzela na etumbu mpe ba accusations oyo e adapter moko moko mpo na molimo moko na moko oyo e condamné. *Mikanda* na ye ezali na bomoi ya ekelamu, oyo Nzambe abombi na bokundoli, na baanzelu ya sembo lokola batatoli, oyo sikawa bato ya Mabele bamonaka te.

Dan 7:11 *Bongo natalaki, mpo na maloba ya lolendo oyo liseke ezalaki koloba; mpe ntango nazalaki kotala, nyama yango ebomamaki.*

11a- *Bongo natalaki, na ntina ya maloba ya lolendo oyo liseke ebimisaki*

Lokola maloba “ *mpe na maloba ya lolendo* ” elakisi, verset oyo elingi kolakisa biso relation cause et effet oyo e définir jugement ya Nzambe. Asambisaka kozanga ntina te.

11b- *mpe ntango nazalaki kotala, nyama yango ebomamaki*

Soki *nyama ya minei* oyo ezali komonisa succession, Rome Impériale - bokonzi zomi ya Europe - Rome Papa, ebebisami na moto, ezali **mpo** na activité orale ya *lolendo* ya Rome Papal; mosala oyo ekolanda tii na bozongi ya Klisto.

11c- *mpe nzoto na ye **ebebisamaki** , epesamaki na moto mpo na kotumba*

Esambiselo ebeti na tango moko *liseke moke* mpe *maseke zomi ya civil* oyo esungaki yango mpe esanganaki na masumu na yango engebene na Em.18:4. *Laki ya Mɔtɔ ya liwa ya mibale* ekolya mpe *ekobebisa bango* .

Dan 7:12 *Banyama mosusu balongolamaki nguya na bango, kasi bapesaki bango bomoi molai tii na ntango moko boye.*

12a- *Banyama mosusu balongolamaki nguya na bango*

Awa, lokola na Em.19:20 mpe 21, Molimo abimisi ete nsuka ekese ni epesami mpo na basumuki mpamba ya bopakano, kozala basangoli ya lisumu ya ebandeli oyo epesamaki uta na Adama kino na ebele ya bato na lisolo mobimba ya mabele.

12b- *kasi bapesaki bango bobakisi ya bomoi tii na ntango moko boye*

Précision oyo elakisi avantage ya ba empires ya kala na ndenge ekutanaki te na suka ya domination na bango na suka ya mokili ndenge ezali mpo na 4e nyama ^{romain} sous forme na yango ya suka ya gouvernement universel chrétien na tango ya retour ya Yesu Klisto. Nsuka ya 4e ^{ezali} marqué na destruction na yango mobimba. Sima ya oyo, mabele ekotikala *sans forme pe pamba* na elilingi ya *libulu mozindo* ya Gen.1:2.

Yesu Klisto, mwana ya moto

Dan 7:13 *Natalaki na bimonaneli ya butu, mpe talá, moto moko lokola mwana ya moto ayaki na mapata ya likoló; ayaki epai ya Mokolo ya Mikolo, mpe bamemaki ye penepene na ye.*

13a- *Natalaki na bimonaneli na ngai ya butu, mpe tala, na mapata ya lola ayaki lokola mwana ya moto*

Komonana wana ya mwana ya moto ezali kongengisa ndimbola oyo epesami na etumbu oyo touti kolobela. Kosambisama ezali ya Klisto. Kasi na ntango ya Danyele, Yesu ayaki naino te, yango wana Nzambe amonisi makambo oyo akokokisa na nzela ya mosala na ye awa na mabele na ntango ya koya na ye ya liboso na mabele.

13b- *ayaki epai ya moto ya kala ya mikolo, mpe bamemaki ye penepene na ye.*

Nsima ya liwa na ye, akomisekwisa, mpo na kolakisa boyengebene na ye ya kokoka oyo epesamaki lokola mbeka epai ya Nzambe oyo asilikaki, mpo na kozwa bolimbisi ya baponami na ye ya sembo, oyo akabolamaki mpe aponami ye moko. Elilingi oyo emonisami eteyaka etinda ya lobiko oyo ezwami na nzela ya kondima na mbeka ya bolingi ya Nzambe kati na Klisto. Mpe endimisi bosolo na yango epai ya Nzambe.

Dan 7:14 *Mpe bapesaki ye bokonzi, mpe nkembo mpe bokonzi; mpe bato banso, bikolo, mpe bato banso ba nkota nyonso basalelaki ye. Bokonzi bwa ye bozali bokonzi bwa seko boye bokoleka te, mpe bokonzi bwa ye bokobebisama soko moke te.*

14a- *Bapesaki ye bokonzi, nkembo pe bokonzi*

Ba données ya verset oyo elobami na bokuse na ba versets oyo ya Mat.28:18 tii 20 oyo endimisi ete etumbu ezali solo ya Yesu Klisto : *Yesu, lokola apusanaki penepene, alobaki na bango boye: **Bokonzi nyonso epesami na ngai na lola mpe na mabele** . Bongo bókende mpe bókómisa bato ya bikólo nyonso bayekoli, bóbatisaka bango na nkombo ya Tata mpe ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu, mpe koteya bango bátosa nyonso oyo napesaki bino mitindo. Mpe tala, nazali elongo na bino ntango inso, kutu kino na nsuka ya mokili .*

14b- *mpe bato nyonso, bikólo nyonso, mpe bato nyonso ya monɔkɔ nyonso **bazalaki kosalela ye***

Na maloba ya solosolo, ekozala na mabele ya sika, oyo ya kala ezongisami sika mpe ekumisami nsima ya mibu nkoto ya nsambo. Kasi basikolami bakozala

baponamaki kati na *bato*, *bikólo mpe minɔkɔ nyonso* na lobiko moko oyo Yesu Klisto azwaki mpo basaleli *ye* na boumeli ya bomoi na bango. Na Em.10:11 pe 17:15 maloba oyo ezali kolobela Europe chrétienne pe mokili ya occident. Na etuluku oyo tozali kokuta baponami *milio moko* oyo babikisami oyo bazali kosalela Nzambe na molongo 10.

14c- *mpe bokonzi na ye ekobebisama ata moke te*

Makambo ya mikemike oyo etangami na Dan.2:44 oyo etali ye endimami awa: *bokonzi na ye ekobebisama ata moke te*.

Dan 7:15 *Mpo na ngai, Danyele, molimo na ngai etungisamaki na kati na ngai, mpe bimonaneli ya motó na ngai ebangisaki ngai.*

15a- *Ngai, Danyele, nazalaki na molimo ya kotungisama na kati na ngai*

Mokakatano ya Danyele ezali na ntina, emonaneli esakoli likama mpo na basantu ya Nzambe.

15b- *mpe bimonaneli na motó na ngai ebangisaki ngai.*

Noki te, emonaneli na ye ya Mikaele elingaki kozala na bopusi ndenge moko na ye, engebene na Dan.10:8: *Natikalaki ngai moko, mpe namonaki emonaneli monene oyo; makasi na ngai elongaki ngai te, elongi na ngai ebongwanaki langi mpe epɔlaki, mpe nabungisaki makasi nyonso.* Ndimbola: *mwana ya moto mpe Mikaele bazali moto moko ya bonzambe . Kobanga ekozala bizaleli ya bokonzi ya Loma, mpo na bokonzi mibale oyo elandi, ekopesa te bato ya bakonzi basantu lokola Nebukadanesala, Dalio Momedé mpe Sirise 2 Perse.*

Dan 7:16 *Mpe napusanaki penepene na moko ya bato oyo batelemaki wana, mpe natunaki ye solo na ntina na makambo oyo nyonso. Ayebisaki ngai, mpe apesaki ngai ndimbola oyo:*

16a- **Awa kobanda bandimbola ya kobakisa oyo anzelu apesi**

Dan 7:17 *Nyama minene minei oyo, oyo ezali bakonzi minei oyo bakobima na mabele;*

17a- Simbá ete ndimbola oyo etali mingi ba successions oyo emonisami na Dan.2 na elilingi ya *ekeko* lokola awa na Dan.7, na oyo ya *banyama* .

Dan 7:18 *Kasi basantu ya Oyo-Aleki-Likoló bakozwa bokonzi, mpe bakozwa bokonzi yango libela, banda libela tii libela.*

18a- Commentaire moko lokola pona ba successions minei. Lisusu, ya mitano etali *bokonzi ya seko* ya baponami oyo Klisto azali kotonga likolo ya elonga na ye **likolo ya lisumu** mpe liwa.

Dan 7:19 *Bongo nazalaki na mposa ya koyeba solo na ntina na nyama ya minei, oyo ekeseni na banyama mosusu nyonso, ya nsɔmɔ mpenza, oyo ezalaki na mino ya ebende mpe nsuki ya motako, oyo ezalaki kolya mpe kobuka mpe konyata na makolo biloko oyo etikalaki;*

19a- *oyo azalaki na mino ya ebende*

Tozali kokuta awa, na *mino* , *ebende* esilaki elembo ya bokasi ya bokonzi ya Loma oyo epesamaki nkombo na *makolo* ya ekeko ya Dan.2.

19b- *mpe nsuki ya motako* .

Na nsango oyo ebakisami, anzelu amonisi polele: *mpe nsuki ya motako* . **Libula ya lisumu ya Bagreke** endimami bongo na eloko oyo ya mbindo, alliage

oyo ezalaki elilingi ya bokonzi ya Bagreke na **libumu mpe na makolo** ya ekeko ya Dan.2.

19c- *oyo alyaki, abukaki, mpe anyataki oyo etikalaki*

Kolia , to ko profiter na biloko oyo elongi, oyo esalaka que ekola – *kobuka* , kotinda na makasi pe kobebisa – *konyata* , kotyola pe konyokola – Wana ezali misala oyo ba « Romes » mibale oyo elandi pe basungi na bango ya civil pe ya lingomba bakosala tii na bozongi ya Klisto. Na Em.12:17: Molimo azali kopona “ba Adventiste” ya suka na liloba “ *batikali* ”.

Dan 7:20 *Mpe na maseke zomi oyo ezalaki na motó na ye mpe na mosusu oyo ebimaki mpe misato ekweaki liboso na yango, na liseke oyo ezalaki na miso, monoko moko ezalaki koloba na lolendo. mpe **komonana monene koleka basusu** .*

20a- Verse oyo ememi likambo moko ya mikemike oyo ezali na bokeseni na verse 8. Ndenge nini “ *liseke moke* ” ezwaka awa **komonana monene koleka basusu? Oyo nyonso ezali bokeseni na ye na bakonzi** mosusu ya maseke zomi . Azali très faible mpe fragile mpe pourtant, na nzela ya crédulité mpe na bobangi ya Nzambe oyo alobi azali ko représenter na mabele, azali ko dominer mpe ko manipuler bango ndenge alingi, sauf na ba exceptions rare.

Dan 7:21 *Namonaki liseke oyo ezali kobunda na basantu, mpe ezali kolonga bango.*

21a- Paradoxe ezali kokoba. Alobi ete azali na basantu oyo eleki likoló mpe Nzambe afundi ye ete azali konyokola basantu na ye. Kaka ndimbola moko bongo: akosaka lokola azali kopema. Elonga na yango ezali oyo ya lokuta monene ya bokosi mpe ya kobebisa , oyo ebebisaka mpenza nzela oyo Yesu Klisto alandaki.

Dan 7:22 *kino Mokolo ya Mikolo ayaki mpe apesaki lotomo na basantu ya Oyo-Aleki-Likoló, mpe ntango ekokaki ntango basantu bazwaki bokonzi.*

22a- Likambo ya esengo, nsango malamuni endimami. Nsima ya misala ya molili ya Loma ya pápa mpe ya basungi na yango ya civil mpe ya lingomba, elonga ya nsuka ekoya epai ya Klisto mpe baponami na ye.

Verse 23 mpe 24 emonisi molongo ya kolandana

Dan 7:23 *Alobaki na ngai boye: Nyama ya minei ezali bokonzi ya minei oyo ekozala na mabele, ekeseni na makonzi nyonso, mpe ekolya mabele mobimba, mpe ekonyata yango, mpe ekobuka yango na biteni.*

23a- Bokonzi ya Roma ya bapakanu na lolenge na yango ya bokonzi kati ya – 27 na 395.

Dan 7:24 *Maseke zomi ezali bakonzi zomi oyo bakobima na bokonzi oyo. Mosusu akobima nsima na bango, akokesana na oyo ya liboso, mpe akokitisa bakonzi misato.*

24a- Ezali na nzela ya bosikisiki oyo nde tokoki koyeba *maseke zomi oyo* na bokonzi **zomi** ya boklisto oyo esalemaki na teritware ya westi ya bokonzi ya Loma oyo ekweaki mpe ebukanaki. Territoire oyo ezali oyo ya Europe na biso ya lelo : UE (to UE).

Dan 7:25 *Akoloba maloba mpo na Oyo-Aleki-Likoló, mpe akonyokola basantu ya Oyo-Aleki-Likoló, mpe akolikya kobongola ntango mpe mibeko; mpe basantu*

bakopesama o maboko ma ye mpo ya ntango moko, mpe bantango, mpe ndambo ya ntango.

25a- *Akoloba maloba contre Oyo-Aleki-Likoló*

Nzambe azali ko concentrer na verset oyo dénonciation na ye ya masumu oyo azali ko attribuer na régime papa romain mpe na ba episkopo oyo bazalaki liboso na yango ya Rome na bango, mabe oyo esalemaki e populariser, e justifié mpe eteyamaki na ebele ya ba ignorants. Molimo azali kotánga bifundeli kobanda na oyo eleki makasi: *maloba oyo ezali kotemela Oyo-Aleki-Likoló* ye moko. Likambo ya kokamwa, bapápa balobaka ete basalelaka Nzambe mpe bamonisi ye awa na mabele. Kasi ezali mpenza kosala lokola nde ezali mpenza foti mpo Nzambe andimi ata moke te kosala lokola oyo ya pápa . Mpe mpo na yango, makambo nyonso oyo Loma eteyaka na lokuta mpo na Nzambe esimbaka ye na miso.

25b- *akonyokola basantu ya Oyo-Aleki-Likoló*

Minyoko ya sembo te ya *basantu* ya molongo 21 ezali awa rappel mpe confirmé. Bikateli bizali kosakolama na batribinale ya mangomba oyo ezali na nkombo “Inquisition Mosantu”. Basalelaka minyoko mpo na kotinda bato oyo basali eloko te bándima ngambo na bango.

25c- *mpe akozala na elikya ya kobongola ntango mpe mobeko*

Efundeli oyo epesi motángi libaku ya kozongisa bosolo ya moboko ya losambo oyo epesami na Nzambe ya solo, ya bomoi mpe se moko.

Ordre kitoko oyo Nzambe atyaki ebongwanaki na basango ya Loma. Engebene Kobima 12:2 , Nzambe alobaki na Baebele na ntango ya kobima na Ezipito ete: ***Sanza oyo ekozala sanza ya liboso mpo na bino; ekozala mpo na bino sanza ya liboso ya mbula*** . Oyo ezali ordre, kasi proposition simple te. Mpe lokola lobiko ewuti na Bayuda engebene na Yesu Klisto, uta Exode, ekelamu nyonso oyo akoti na lobiko akotaka mpe na libota ya Nzambe epai wapi molongo na ye esengeli koyangela mpe kotosama. Oyo ezali liteya ya solo ya lobiko, mpe ezali uta ntango ya bantoma. Na Klisto, Israël ya Nzambe azuaki aspect ya molimo, ezali moins te Israël na ye mpo na yango a établis ordre na ye pe mateya na ye. Engebene na Rom.11:24, moto oyo abongwanaki mopakano azali kokótisama na mosisa mpe mokuwa ya Liebele ya Abrahama, kasi na ndenge mosusu te. Akebisami na Paulo na kozanga kondima oyo ekomi koboma mpo na Bayuda batomboki ya kondimana ya kala mpe ekozala kaka koboma mpo na baklisto batomboki ya kondimana ya sika; oyo etali mbala moko kondima ya Katolike ya Loma, mpe boyekoli ya Dan.8 ekondimisa yango, uta 1843, baklisto ya Protesta.

Tozali kaka na ebandeli ya emoniseli moko ya molai ya esakweli epai wapi efundeli ya bonzambe oyo esalemi na verse oyo ezali bisika nyonso mpo ete mbano na yango ezali ya nsomo mpe ya nsomo. Ntango oyo Loma ebongwanaki ezali kotungisa:

1 – bopemi ya sabata ya ^{mobeko ya 4} ya Nzambe. Mokolo ya nsambo esili kozwa esika ya mokolo ya 7 Marsi 321 na mokolo ya liboso, oyo Nzambe asimbaki lokola mokolo ya mokili mpe ebandeli ya poso. Lisusu, mokolo oyo ya liboso etiamaki na Amperere ya Loma Constantin I ^{ntango} epesamaki na losambo ya "moi oyo elongi te oyo ekoki kokumisama", moi oyo bapakano bakómaki

nzambe, oyo esilá kozala na Ezipito, elembo ya lisumu oyo ezali na Biblia . Daniel 5 elakisaki biso ndenge Nzambe apesaka etumbu na ba outrages oyo esalemi na ye, mutu akebisami boye pe ayebi nini ezali kozela ye tango Nzambe asambisaka ye ndenge asambisaki pe abomaki mokonzi Belshazzar. Saba oyo esantisami na Nzambe uta moboko ya mokili ezali na bizaleli mibale ya kozala na ntina ya **ntango mpe** mobeko ya bonzambe, lokola molongo na biso elobeli.

2 – Ebandeli ya mobu, oyo esalemaki na ebandeli na eleko ya prenta, liloba oyo elakisi mbala ya liboso, ebongwanaki mpo esalema na ebandeli ya eleko ya malili.

3 – Engebene na Nzambe, mbongwana ya mokolo esalemaka na kolala ya moi, na molongo butu moi, kasi na minuit te, mpo ezali rythmique mpe marqué na minzoto oyo ye akela na intention oyo.

Mbongwana na mobeko ekoti na mozindo mingi koleka likambo ya Sabata. Loma ebebisaki mbeki ya wolo ya tempelo te, emipesaki ndingisa ya kobongola makomi ya ebandeli ya maloba oyo Nzambe akomaki na mosapi na ye na bamesa ya mabanga oyo bapesaki Moize. Makambo ya bulee mpenza na boye ete mpo na kosimba masuwa, oyo bakutaki yango, Nzambe abetamaki na liwa ya mbala moko.

25c- *mpe basantu bakopesama na maboko ma ye mpo ya ntango, bantango, mpe ndambo ya ntango*

Tango elingi koloba nini ? Likambo ya mokonzi Nebukadanesala epesi biso eyano na Dan.4:23: *Bakobengana bino na kati ya bato, bokofanda elongo na banyama ya zamba, bakopesa bino matiti mpo na kolia lokola bangombe; **mpe ntango nsambo ekoleka likolo na yo** , kino okoyeba ete Oyo-Aleki-Likoló azali koyangela bokonzi ya bato mpe apesaka yango na moto nyonso oyo alingi.* Nsima ya likambo wana ya mpasi, mokonzi alobaki na verse 34 ete: **Nsima ya ntango oyo etyamaki , ngai, Nebukadanesala, natombolaki miso na ngai na likoló, mpe makanisi ezungaki epai na ngai** . Napamboli Oyo-Aleki-Likoló, nakumisi mpe nakumisi ye oyo azali na bomoi libela na libela, oyo bokonzi na ye ezali bokonzi ya seko, mpe oyo bokonzi na ye ezali kouwela banda nkola na nkola . Tokoki koloba ete *mbala nsambo yango ezali komonisa **mbula nsambo** banda ntango oyo eumelaki ebandi mpe esukaka na boumeli ya bomoi na ye.* Oyo Nzambe abengi *ntango* ezali bongo ntango oyo esengeli mpo mabele esilisa bobaluki moko ya mobimba ya moi. Uta kuna ba messages ebele ebimaka. Nzambe azali elilingi na moi mpe tango ekelamu ebimi na lolendo, mpo na kotia yango na esika na yango, Nzambe alobi na ye : « Cercle autour ya bonzambe na ngai mpe yekola nani nazali ». Mpo na Nebukadanesala, esengeli kobalusa nsambo kasi ezali malamau. Liteya mosusu ekotalelama ntango molai ya boyangeli ya pápa oyo esakolamaki mpe na liloba “ *ntango* ” na verse oyo. Soki tokokanisi yango na likambo oyo Nebukadanesala akutanaki na yango, Nzambe azali kopesa etumbu na lolendo ya boklisto na ndenge azali kopesa yango na bozoba **mpo na ntango moko, bantango moko, mpe ndambo ya ntango** ya bambula ya esakweli. Kobanda le 7 mars 321, lolendo mpe kozanga boyebi na bozoba esalaki ete bato bándima kotosa molongo oyo ebongoli mobeko moko ya Nzambe; oyo moombo ya komikitisa ya Klisto akoki kotosa te, soki te alingaki komikata na mobikisi na ye Nzambe.

Verse oyo ememi biso na koluka motuya ya solosolo mpe badati ya ebandeli mpe nsuka ya ntango oyo esakolamaki. Toko découvrir que ezali ko représenter 3 ans na six mois. Kutu, formule oyo ekobima lisusu na Em.12:14 esika ezali parallèle na formule *mikolo 1260* kobanda na verset 6. Kosalela code ya Ezé.4:5-6, *mokolo moko mpo na mbula moko*, ekosala ete ezala possible mpo na kososola ete oyo ezali mpenza bambula 1260 milai mpe ya nsomo, ya mpasi mpe ya liwa.

Dan 7:26 *Bongo bosambisi ekoya, mpe bokonzi na ye ekolongolama na ye, mpe ekobebisama mpe ekobebisama libela.*

2a- Ezali ko souligner intérêt ya précision oyo : jugement na suka ya domination ya ba papas esalemaka na tango moko. Yango emonisi ete etumbu oyo balobeli ekobanda te liboso ya kozonga ya Klisto. Na 2021, ba pápa bazali naino na mosala, yango wana etumbu oyo etangami na Danyeale ebandaki te na 1844, bandeko Adventiste.

Dan 7:27 *Bokonzi mpe bokonzi mpe bonene ya makonzi nyonso oyo ezali na nse ya likoló ekopesama na bato ya basantu ya Oyo-Aleki-Likoló. Bokonzi na ye ezali boyangeli ya seko, mpe bakonzi nyonso bakosalela ye mpe bakotosa ye.*

27a- Bosambisi boye bosalemi malamumu sima ya bozongi na nkembo ya Klisto pe bokangami na lola ya baponami na ye.

27b- *mpe bakonzi nyonso bakosalela ye mpe bakotosa ye*

bakonzi misato oyo elakisami na buku oyo: mokonzi ya Bakaladea Nebukadanesala, mokonzi ya Bamede Dalio, mpe mokonzi ya Perse Sirise 2.

Dan 7:28 *Talá maloba esukaki. Ngai, Daniel, natungisamaki mingi na makanisi na ngai, nabongoli langi, mpe nabombaki maloba oyo na motema na ngai.*

28a- Mokakatano ya Danyeale ezali naino na ntina, mpo na nivo oyo bilembeteli ya bomoto ya Rome papa ezali naino kozanga makasi; identité na ye etikali kaka « hypothèse » déjà très convaincant, kasi nionso ndenge moko, « hypothèse ». Kasi Danyeale 7 ezali bobele palaki ya mibale kati na palaki nsambo ya esakweli oyo emonisami na mokanda oyo ya Danyeale. Mpe déjà, tosili kozala na makoki ya komona ete ba messages oyo epesami na Dan.2 na Dan.7 ezali identiques mpe complémentaires. Chaque page ya sika eko memela biso ba éléments supplémentaires oyo ekozala superposé na ba études déjà esalemi , eko renforcer pe eko renforcer message ya Nzambe oyo ekokoma bongo plus et plus claire.

Likanisi oyo ete “ *liseke moke* ” ya mokapo 7 oyo ezali Loma ya pápa etikali naino kondimama. Likambo yango ekosalema. Kasi tomikundola deja succession historique oyo etali Rome, “ *4e nyama monstrueux na mino ya fer* ”. Ezali kopesa nkombo ya bokonzi ya Loma oyo elandi na “ *maseke zomi* ” ya makonzi ya Mpoto ya bonsomi mpe ya lipanda oyo elandaki, na mobu 538, na “ *liseke moke* ” oyo ekanisamaki ete ezali ya pápa, “ *mokonzi oyo ekeseni* ”, liboso na ye “ *maseke misato to bakonzi misato* ”, . ba Hérules, ba Vandales mpe ba Ostrogoths bakitisami kati na 493 mpe 538 na verse 8 mpe 24.

Danyele 8

Dan 8:1 *Na mbula ya misato ya bokonzi ya mokonzi Belteshazare, ngai Danyele namonaki emonaneli moko, longola oyo namonaki liboso.*

1a- Tango eleki : mbula 3. Danyele azwi emonaneli ya sika. Na oyo, ezali kaka na banyama mibale oyo emonisami polele na baverse 20 mpe 21 elongo na *Bamede mpe Baperse mpe Bagreke* oyo bazalaki na bimonaneli oyo eleki ^{bokonzi ya} ^{2 mpe} ya misato ya bolandi oyo esakolamaki. Na boumeli ya ntango, na bimonaneli, banyama yango eyokani mpenza na milulu ya Baebele. Dan.8 azali kolakisa *mpate-mobali mpe ntaba* ; banyama oyo bazalaki kopesa na mbeka ya *Mokolo ya Bomikabi* ya molulu ya Bayuda. Tokoki bongo komona elembo ya lisumu na superposition ya empire grec : *libumu ya cuivre mpe cuisse* ya Dan.2, *léopard* ya Dan.7 mpe ya *ntaba* ya Dan.8.

Dan 8:2 *Ntango namonaki emonaneli oyo, emonanaki lokola nazali na Shushane, mboka-mokonzi, na etúká ya Elama; mpe na ntango ya emonaneli na ngai nazalaki pene na ebale Ulai.*

2a- Daniel azali na Perse pene na ebale Karoun oyo na tango na ye ezalaki Ulai. Mboka -*mokonzi* ya Perse mpe elembo ya *ebale* ya bato moko emonisi esika ya kotalela emonaneli oyo Nzambe akopesa bango. Na yango, bansango ya esakweli epesi makambo ya motuya ya géographie na mokapo oyo oyo ezalaki te na mokapo 2 mpe 7.

Dan 8:3 *Mpe natombolaki miso na ngai, mpe natalaki, mpe, talá, mpate-mobali moko etele mi liboso ya ebale, mpe ezalaki na maseke; maseke yango ezalaki milai, kasi moko elekaki mosusu, mpe etombolaki nsuka.*

3a- Verse oyo ezali kolobela na mokuse lisolo ya Perse oyo emonisami na *mpate-mobali oyo liseke* na ye oyo *eleki likoló* ezali komonisa yango mpamba te lokola na ebandeli etambwisamaki na Mede oyo azalaki moninga na yango, etombolaki likoló na yango mpo na nsuka na kokóma na bokonzi ya Mokonzi Sirise 2 Moperse, na mobu 539, moto ya nsuka oyo azalaki na ntango ya Danyele

engebene Dan.10:1. Kasi awa, nazali kolakisa mokakatano moko ya dati ya solo, mpo ete bato ya mayele na masolo ya kala baboyaka mpenza litatoli ya Danyele oyo amonaki na miso oyo alobi, na Dan.5:31, bolongi ya Babilone na mokonzi ya Mede Darius oyo abongisaki Babilone na ba satrapies 120 engebene na Dan. 6: 1. . Cyrus azuaki bokonzi sima ya liwa ya Darius, yango wana na 539 te kasi mua sima, to au contraire, conquête ya Darius ekokaki kosalema mua avant date – 539. 3b- Subtilité moko ya bonzambe ebimi na verset oyo, na forme oyo esalelami pona ko désigner liseke ya muke pe ya munene. Yango endimisi ete maloba “ *liseke moke* ” oyo eboyami na bokebi ekangamaka mpenza mpe bobele na bomoto ya Loma.

Dan 8:4 *Namonaki mpate-mobali yango ezali kobeta na maseke na ye na westi mpe na nordi mpe na sudi; nyama moko te ekokaki kotemela ye, mpe moto moko te mpo na kobikisa bato oyo abetamaki; asalaki oyo alingaki, mpe akómaki na nguya.*

4a- Elilingi ya verset oyo ezali kolakisa ba phases successives ya ba conquêtes ya Perse oyo ememaka bango epai ya empire, domination ya mokonzi ya bakonzi.

Na *Ouest* : Cyrus 2 asalaki alliance na ba Caldea na ba Egyptiens entre – 549 na – 539.

Na *nord* : Lydia ya Mokonzi Croesus alongi na – 546

Na *midi* : Cyrus alongi Babilone na kokitaka mokonzi ya Mede Darius sima ya – 539 mpe sima mokonzi ya Perse Cambyses 2 akolonga Egypte na – 525.

4b- *mpe akomaki na nguya*

Akokisaki *nguya ya bokonzi* oyo ekomisaki Perse bokonzi ya liboso oyo esakolamaki na mokapo oyo 8. Ezalaki ^{bokonzi ya 2e} na bimonaneli ya Dan.2 mpe Dan.7. Na pouvoir oyo Empire Perse ebandaki tii na mer Méditerranée e attaquer Grèce oyo etelemisaki yango na Marathon na – 490. Bitumba ezongaki.

Dan 8:5 *Tango natalaki malamumu, talá, ntaba-mwasi moko eutaki na westi, mpe ekendaki mbangu likoló ya mabele mobimba na elongi na yango, kozanga kosimba yango; ntaba yango ezalaki na liseke moko monene kati na miso na yango.*

5a- Verse 21 emonisi polele ntaba: *Ntaba azali mokonzi ya Javane, Liseke monene kati na miso na ye ezali mokonzi ya liboso* . *Javan*, ezali nkombo ya kala ya Grèce. Kozangaka kotala bakonzi ya Bagreke oyo bazalaki na bolembu, Molimo etongi emoniseli na yango likoló na molongi monene ya Bagreke Alesandala Monene.

5b- *tala, ntaba moko ewutaki na westi*

Ba indications géographiques ezali kaka kopesama. Ntaba yango euti na mikili ya Mpótó na boyokani na bokonzi ya Perse oyo ezwami lokola esika oyo etali géographie.

5c- *mpe atambolaki na mabele mobimba na likolo na yango, kozanga kosimba yango*

Nsango yango ekokani na mapapu minei ya ndeke ya nkoi ya Dan.7:6. Azali komonisa mbangu mpenza ya kolonga ya elenge mokonzi wana ya Masedonia oyo akokómisa bokonzi na ye tii na Ebale Indus nsima ya mbula zomi.

5d- *ntaba oyo ezalaki na liseke monene kati na miso na yango*

Bomoto epesami na molongo 21: *Liseke monene kati na miso na ye ezali mokonzi ya liboso. Mokonzi oyo azali Alesandala Monene (– 543 – 523). Molimo epesi yango lolenge ya Licorne, nyama moko ya masapo ya kokamwa. Azali bongo kotyola makanisi ya kobota oyo esilaka te ya lisanga ya Bagreke oyo ebimisaki masapo oyo esalelami mpo na lingomba mpe oyo elimo na yango ekatisaki bikeke tii na ntango na biso na mikili ya Mpótó oyo ezali na bokosi ya boklisto. Ezali likambo moko ya *lisumu* oyo endimami na elilingi ya *ntaba*, nyama oyo esalaki mosala ya *lisumu* na molulu mosantu ya mbula na mbula ya “mokolo ya bomikabi”. Kobakama na ekulusu ya Masiya Yesu akokisaki na bobongi nie na ye ya bonzambe molulu oyo esengelaki esila sima na ye... na makasi, na nzela ya kobebisa tempelo mpe ekolo ya Bayuda na Baloma na mobu 70.*

Dan 8:6 *Mpe akómaki epai ya mpate-mobali oyo ezalaki na maseke, oyo namonaki etele mi liboso ya ebale, mpe akimaki mbangu likoló na ye na nkanda na ye nyonso.*

6a- Alexandre le Grand abandi attaque na ye contre ba Perse oyo mokonzi na bango azali Darius 3. Oyo ya suka alongi na Issus, akimi kotikaka likonga na ye, nguba na ye, na elamba na ye, lokola pe mwasi na ye na héritier na ye, na – 333. Akobomama na nsima na bato na ye mibale ya minene.

6b- *mpe akimaki mbangu epai na ye na nkanda na ye nyonso*

Nkanda oyo ezali na ntina na lisolo ya bato. Ezalaki liboso ya échange oyo entre Darius na Alesandala : « Yambo Alesandala akutana na Darius, mokonzi ya Perse atindelaki ye makabo oyo ezalaki na mokano ya ko souligner ba postes na bango moko moko lokola mokonzi mpe mwana – Alexander azalaki kaka elenge mobali na tango wana prince novice na art ya etumba (etape I, nsinga 89). Darius atindeli ye lisasi, fimbo, frein ya mpunda mpe sanduku ya palata oyo etondi na wolo. Mokanda oyo ezali elongo na bomengo yango ezali ko glosser ba éléments : balle ezali mpo ete akoba kosakana lokola mwana oyo azali, frein mpo na koteya ye amipekisa, fimbu mpo na kosembola ye mpe wolo ezali komonisa mpako oyo bato ya Macédoine basengeli kofuta mokonzi ya Perse.

Alesandala amonisi elembo moko te ya nkanda, atako bamemi-nsango bazalaki kobanga. Au contraire, asengi bango bápesa Dalio longonya mpo na mayele na ye ya kitoko. Darius, alobi, ayebi avenir, puisque apesaki Alexander balle oyo ezali ko représenter avenir conquête na ye ya mokili, frein elakisi que nionso eko soumettre na ye, fimbu ekozala pona ko punir ba oyo ba courageux kotelema contre ye na ba wolo epesi likanisi ya mpako oyo akozwa epai na bato nyonso oyo bakoyangela ye.” Détail prophétique, Alexander azalaki na cheval oyo apesaki kombo « Bucephalus » oyo elakisi, na préfixe augmentatif, « mutu ». Na bitumba na ye nyonso, akozala na “mokonzi” ya basoda na ye, na ebundeli na loboko. Mpe akokóma na boumeli ya “mbula zomi” “mokonzi” ya mokili oyo esakweli yango elobeli. Koyebana na yango ekotombola mimeseno ya Bagreke mpe *lisumu* oyo ezali kotyola yango.

Dan 8:7 *Namonaki ye azali kopusana penepene na mpate-mobali mpe azali kosilikela ye; abetaki mpate-mobali mpe abukaki maseke na yango mibale, kozanga ete mpate-mobali azala na makasi ya kotemela ye; abwakaki ye na mabele mpe anyataki ye, mpe moto moko te mpo na kobikisa mpate-mobali yango.*

7a- Etumba ebandisami na Alexandre le Grand : na – 333, na Issus, camp ya ba Perse elongaki.

Dan 8:8 *Ntaba ekómaki makasi mpenza; kasi ntango akómaki makasi, liseke na ye monene ebukanaki. Maseke minene minei etelemaki mpo na kozwa esika na yango, na mipepe minei ya likoló.*

8a- *liseke na ye monene ebukanaki*

Na mobu 323, elenge mokonzi (– 356 – 323) akufaki kozanga mosangoli na mibu 32, na Babilone.

8b- *Maseke minene minei matombolaki mpo na kozwa esika na yango, na mipepe minei ya lola.*

Bato oyo bazwaki esika ya mokonzi oyo akufaki ezalaki ba généraux na ye: ba diadochi. Bazalaki zomi kati na bango ntango Alesandala akufaki mpe na boumeli ya mbula 20 babundaki kati na bango na boye ete na nsuka ya mbula 20, batikalaki kaka bato minei oyo babikaki. Mokomoko na bango abandisaki libota ya bokonzi na mboka oyo azalaki koyangela. Oyo aleki monene ezali Séleucus oyo ayebani na kombo ya Nicator, abandisaki bokonzi ya “Seleucide” oyo ezalaki koyangela bokonzi ya Syrie. Ya mibale ezali Ptolémaios Lagos, ye a fondaki dynastie « Lagid » oyo eyangelaki Egypte. Ya misato ezali Cassandros oyo azali koyangela Grèce, mpe ya minei ezali Lysimachus (nkombu ya Latin) oyo azali koyangela Thrace.

Nsango ya esakweli oyo euti na géographie ezali kokoba. Ba points cardinaux minei ya mipepe minei ya lola endimisi identité ya ba pays ya ba combattants concernés.

Bozongi ya Loma, liseke moko

Dan 8:9 *Liseke moko ya moko ebimaki na moko na yango , oyo ekolaki mingi epai ya sudi, epai ya esti, mpe epai ya mokili oyo eleki kitoko.*

9a- Aspect ya verset oyo ezali kolimbola ba extensions ya bokonzi oyo ekokoma na ngala na yango empire dominant. Kasi, na mateya oyo eleki mpe na lisolo ya mokili bokonzi oyo elandaki Grèce ezali Loma. Boyebi oyo ezali lisusu kologisama na maloba “liseke ya moko” oyo ezali mbala oyo, na bokeseni na oyo esalemaki mpo na liseke ya Median ya mokuse, oyo etangami polele. Yango epesi biso nzela ya koloba ete “liseke moko” oyo ezali elilingi, na likambo oyo, Loma oyo ezali se kokola ya républicain. Pamba te, e intervenir vers l’est, en tant que ba policiers ya mokili, souvent po ebengami pona ko résoudre conflit locale entre ba opposants. Mpe oyo ezali ntina ya sikisiki oyo ezali kologisa elilingi oyo elandi.

9b- *Uta na moko na bango, liseke moko ya moko ebimaki*

Ekólo oyo ezalaki liboso na bokonzi ezalaki Grèce, mpe ezali longwa na Grèce nde Loma ekómi koyangela na zone wana ya esti epai Yisalaele ezali; Grèce, moko ya maseke minei.

9c- *oyo epanzani mingi epai ya sudi, epai ya esti, mpe epai ya mikili oyo eleki kitoko.*

Bokoli ya Baloma ebandi liboso na esika oyo ezali **na ngámbo ya sudi** . Histoire e confirmer yango , Rome ekoti na ba Guerres Puniques contre Carthage, Tunis ya lelo, vers – 250.

Phase oyo elandi ya prolongation esalemaka *vers l'est* en intervenir na *moko ya ba maseke minei* : Grèce, autour ya – 200. Ebengamaki kuna na ligue grecque Étoliaenne mpo na ko soutenir yango contre ligue Achaïenne (Aetolie contre Achaïa). Kokoma na mabele ya Grèce, mampinga ya Roma ekotika yango ata moke te mpe Grèce mobimba ekokoma colonie ya Baloma kobanda – 160.

Kobanda na Grèce, Rome ekolanda bopanzani na yango na kotia makolo na Palestine mpe na Yudea oyo ekokoma na – 63 etuka ya Rome oyo mampinga ya Général Pompée elongaki. Ezali Yudea oyo, oyo Molimo azali kolakisa na nzela ya maloba oyo kitoko: *Oyo eleki kitoko na mikili* , maloba oyo etangami na Dan.11:16 mpe 42, mpe Ezé.20:6 mpe 15.

Hypothèse endimami, “ liseke moke ” ezali Rome

Na mbala oyo, ntembe epesami lisusu nzela te, boyangeli ya pápa ya Dan.7 elongolami masque, yango wana, koleka bikeke oyo ezali na ntina te, Molimo ememi biso na ngonga ya mawa ntango, esundolami na bakonzi, Loma ezongeli bokonzi na yango na nse ya lolenge ya lingomba ya Emonani ya boklisto oyo azali kopesa misala oyo emonisami na bilembo ya verse 10 oyo elandi. Wana ezali misala ya mokonzi “ *ekeseni* ” ya Dan.7.

Rome impériale sima Rome Papale ba niokola ba santu

Botangi mibale oyo elandana mpo na verse oyo kaka moko

Dan 8:10 *Amataki na mampinga ya likoló, mpe akitisaki ndambo ya limpinga yango mpe mwa minzoto na mabele, mpe anyataki yango na nse ya makolo.*

10a- *Atelemaki na limpinga ya lola*

Na kolobaka " *ye* ", Molimo abatelaka lokola cible identité ya Rome, na séquence chronologique ya ba extensions na yango, sima ya ba formes ndenge na ndenge ya gouvernement oyo azali ko alluder na Rev. 17:10, Rome ekomaki na empire sous règne ya Octavien, mokonzi ya Loma oyo ayebani na nkombo Auguste. Mpe ezalaki na ntango na ye nde Yesu Klisto abotamaki na Molimo, na nzoto ya ngondo ya Maria, mwasi ya elenge ya Yozefe; bango mibale baponamaki mpo na ntina bobele moko ya kozala na libota ya Mokonzi Davidi. Après sa mort, une fois ressuscité par lui-même comme il l'avait annoncé, Jésus a confié à ses apôtres et ses disciples la mission d'annoncer la bonne nouvelle du salut (l'Evangile) afin de faire des élus sur toute la mabele. Na ntango wana Loma ekutanaki na bopolo mpe boklisto ya kimya; ye na mokumba ya mobomi-nyama, bayekoli ya Klisto na oyo ya bana ya mpate oyo babomaki. Na ntalo ya makila mingi ya ba martiru oyo esopamaki, kondima ya boklisto epalanganaki na mokili mobimba mpe mingimingi na mboka-mokonzi ya ampire, Loma. Konyokola Loma ya ampire etombolaki bakristo. Na verse 10 oyo, misala mibale ya Loma ekutanaki. Ya liboso etali impérial mpe ya mibale, pápa.

Na régime impérial tokoki déjà ko attribuer ba actions citées na ye :

Atelemaki na limpinga ya lola : akutanaki na bakristu. Nsima ya elobeli wana ya elilingi, *oyo azali na bibundeli na likoló* , ezali na Moponami ya moklisto oyo Yesu asilaki kopesa nkombo ya bato na ye ya sembo: *bana-mboka ya bokonzi ya likoló* . Lisusu, Dan.12:3 akokanisi *basantu ya solo* na *minzoto* oyo ezali mpe, *momboto* ya Abraham ya Gen.15:5. Na botangi ya yambo, kozala na mpiko ya

koboma bana mibali mpe bana basi ya Nzambe martiru ezali deja mpo na Loma ya bapakano likambo ya lolendo mpe botomboli oyo ebongi te mpe oyo ezali na ntina te . Na botangi ya mibale, koloba ya Episkopo ya Loma mpo na koyangela lokola pápa Moponami ya Yesu Klisto uta mobu 538 ezali mpe likambo ya lolendo, mpe botomboli oyo ebongi te mpe oyo ezali na ntina te .

Asali ete ndambo ya limpinga oyo mpe minzoto ekweya na mabele, mpe anyataki bango : Anyokolaki bango mpe abomaki bango mpo na kopengwisa likebi ya bato na ye na bisika na ye ya masano. Banyokoli bazali mingimingi Néron, Domitien mpe Dioclétien monyokoli ya nsuka ya officiel kati na 303 mpe 313. Na botangi ya yambo, eleko oyo ya nsomo etalelami na Apo.2 na nsé ya bankombo ya elilingi "ya Efese", ntango oyo Yoane azwi Emoniseli na ye ya bonzambe oyo nkombo na ye ". Apocalypse" mpe " Smirne ". Na botangi ya mibale, oyo epesameli na Rome ya papa, misala wana etiamaki na Apo.2 na se ya ba périodes oyo ebengami " Pergame " c.a.d. alliance ya kobukana to ekobo mpe "Thyatira" c.a.d. ba abominations mpe liwa. Kolobaka, *mpe anyataki bango*, Molimo azali kopesa na Loma nyonso mibale lolenge moko ya misala ya mposa ya makila. Verbe *enyatami* mpe elobeli na yango *enyatami na nse ya makolo* elobami ete euti na Loma ya bapakano na Dan.7:19. Kasi mosala ya *konyata* ekolanda kino na nsuka ya 2300 *mpokwa-ntongo* ya molongo 14 ya mokapo 8 oyo engebene na maloba ya molongo 13: *Kino ntango nini bosantu mpe limpinga ekonyatama* ? Action oyo esalemaki na tango ya époque chrétienne mpe esengeli donc to attribuer yango na Rome pápa mpe ba soutiens monarchiques na yango; oyo lisolo ya bato endimisi yango. Atako bongo, tómona bokeseni moko ya ntina mingi. Loma ya bapakano esalaka kaka mpenzampenza ete basantu ya Yesu Klisto *bákwea na mabele* , nzokande Loma ya pápa, na nzela ya mateya na yango ya losambo ya lokuta, esalaka ete *bákwea na mabele* na elimo, liboso ya konyokola bango mpenza na ngala na bango.

Minyoko ya sporadique ekobaki na ba alternances ya kimia tee na arrivée ya Ampereur Constantin I ^{oyo} asukisaki minyoko contre ba chrétiens na édict ya Milan, capitale na ye ya Roma, na 313, oyo e constituer mandat ya période ya " dix ans " ya minyoko oyo ezali na eleko ya " Smirne " ya Em.2:8. Na nzela ya kimia oyo, kondima ya boklisto ekozwa eloko te, mpe Nzambe akobungisa mingi. Pamba te soki epekiseli ya minyoko ezali te, mikano ya bato oyo babongwanaki te na bondimi oyo ya sika etondi mpe ebakisami na bokonzi mobimba mpe mingimingi na Loma esika makila ya ba martirs esopanaki mingi.

Yango wana ezali na ntango oyo nde tokoki kokangisa ebandeli ya botangi ya mibale ya verse oyo. Oyo esika wapi Loma ekomi moklisto na kotosaka mitindo ya Amperere Constantin oyo, na mobu 321, autaki kobimisa mobeko oyo epesi mitindo ete bábongola mokolo ya bopemi ya poso na poso: Sabata ya mokolo ya nsambo ezwami na esika ya mokolo ya liboso ya poso; na ntango wana, oyo bapakano bazalaki komipesa na losambo ya nzambe " moi oyo ekumisami oyo elongi te ". Action oyo eza grave lokola komela *na kati ba mbeki ya wolo ya tempelo* , kasi na mbala oyo, Nzambe akosala eloko te, ngonga ya kosambisama ya nsuka ekokoka. Na mokolo na ye ya sika ya bopemi, Loma ekoyeisa monene mateya na yango ya boklisto na bokonzi mobimba, mpe bokonzi

na yango ya mboka, episkopo ya Loma akozwa lokumu mpe lisungi, kino na botomboli ya likolo oyo titre ya pápa epesi ye na nzela ya mobeko, na 533 , ya Byzance mokonzi Justinien ¹ Ezalaki kaka ntango babenganaki ba Ostrogoths oyo bazalaki banguna nde Pápa ya liboso oyo azalaki koyangela, Vigilius, azwaki kiti na ye ya pápa na Loma, na Ndako monene ya Lateran oyo etongamaki na Ngomba Caelius. Dati 538 mpe boyei ya pápa ya liboso ezali komonisa kokokisama ya misala oyo elobelami na verse 11 oyo elandi. Kasi ezali mpe ebandeli ya mibu 1260 ya mikolo ya bokonzi ya ba pápa mpe makambo nyonso oyo etali bango mpe oyo emonisami na Dan.7. Bokonzi oyo ezali kokoba na boumeli na yango basantu bazali, mbala moko lisusu, *konyatama na nse ya makolo* , kasi mbala oyo, na bokonzi ya lingomba ya pápa ya Loma mpe na basungi na yango ya civil, bakonzi, mpe na bosanda na yango... na nkombo ya Klisto.

Misala ya sikisiki ya pápa oyo esalemaki na mobu 538

Dan 8:11 *Atelemaki epai ya kapiteni ya basoda, mpe alongolaki ye ~~mbeka ya seko~~ , mpe akweisaki ~~esika yango~~ moboko ya esika mosantu na ye.*

11a- *Atelemaki na mokonzi ya mampinga*

Mokambi oyo ya mampinga azali na lolenge ya mayele mpe na Biblia Yesu Klisto, engebene na Ef.5:23: *mpo ete mobali azali motó ya mwasi, lokola Klisto azali motó ya Eklezia , oyo ezali nzoto na ye, mpe oyo azali Mobikisi.* Verbe “ *asekwaki* ” eponami malamumu, mpamba te na bosikisiki, na mobu 538, Yesu azali na likoló ntango Pápa azali awa na mabele. Likoló ezali koleka makoki na ye kasi “ *atelemaki* ” na kotindaka mibali bándima ete azali kozwa esika na ye awa na mabele. Uta na likoló, Yesu azali na libaku moke ya kokima bato na motambo oyo zabolo atyelaki bango. Lisusu, mpo na nini akosala yango, nzokande ye moko azali kopesa bango na motambo oyo mpe na bilakeli mabe na yango nyonso? Mpo totangi malamumu, na Dan.7:25, “ *basantu bakopesama na maboko na ye mpo na mwa ntango, mbala (mbala 2) na ndambo* ”; babikisami na mokano na Nzambe Klisto, mpo na *ntango oyo ebongwanaki mpe mobeko* . Mobeko mobongisamaki na 321 na Constantin na oyo etali Sabata, ya solo, kasi likolo ya nyonso, *mobeko ebongwanaki* na pápa ya Loma, sima ya 538 esika kuna, ezali kaka Sabata te nde esimbami mpe ebundisami, kasi mobeko mobimba oyo esalemi lisusu Loma ya.

11b- *alongolaki ye ~~mbeka~~ ya seko*

Namonisi ete liloba mbeka ezalaki te na makomi ya Liebele ya ebandeli. Yango elobami, présence na yango epesi likanisi ya contexte ya alliance ya kala, kasi ezali bongo te ndenge nawuti kolakisa. Na nse ya kondimana ya sika *mbeka mpe likabo* esilaki, liwa ya Klisto, *na katikati ya poso* oyo etangami na Dan.9:27, lokola ekómisaki milulu yango mpamba. Nzokande, eloko moko etikalaki na boyokani ya kala: mosala ya nganga-nzambe monene mpe mobondeli mpo na masumu ya bato oyo basakolaki mpe mosala ya lola oyo Yesu akokisaki mpo na bobele baponami na ye oyo asombamaki na makila na ye banda asekwaki na ye. Klisto azongi na lola, nini etikalaki mpo na kozwa epai na ye? Mosala na ye ya bonganga-nzambe ezali mokumba na ye kaka moko lokola mobondeli mpo na kolimbisa masumu ya baponami na ye. Ya solo, uta mobu 538, botiami na

mabele, na Loma, ya mokambi ya Eklezia ya Klisto esalaki ete mosala ya selestiale ya Yesu ezala mpamba mpe na ntina te. Mabondeli elekaka lisusu na kati na ye te mpe basumuki batikali bamemi masumu na bango mpe ya ngambo na bango epai ya Nzambe. Ebr.7:23 endimisi botaleli oyo, alobi ete: “ *Kasi ye, lokola azali koumela libela, azali na bonganga-nzambe oyo ekoki kopesama mosusu te.*” Mbongwana ya mokonzi na mabele ezali kolongisa mbuma ya nsomo oyo boklisto oyo ememi kozanga Klisto; mbuma oyo Nzambe asakolaki epai ya Danyele. Mpo na nini baklisto babetamaki na elakeli mabe wana ya nsomo? Verse 12 oyo elandi ekopesa eyano: *mpo na lisumu* .

Boyebi ya perpétuel oyo euti kosalema ekozala lokola moboko ya ba calculs na kosalelaka ba durées 1290 pe 1335 jour-années oyo eko proposer na Dan.12:11 pe 12; moboko oyo etiamaki ezali dati 538, ntango bonganganzambe ya *seko* eyibamaki na mokambi ya pápa ya mabele.

11c- . *mpe akweisaki esika yango moboko ya esika mosantu na ye*

Na tina ya contexte ya accord ya sika, entre deux significations possibles ya liloba ya hébreu "mecon" oyo ebongolami na "esika" na garder traduction na yango "base" kaka ndenge moko légitime mpe mieux adaptée na contexte ya époque chrétienne oyo prophétie e ciblé .

Botangi ya mbangu emonaka eloko mosusu te bobele boyekoli ya bokebi oyo etambwisami na Molimo efungoli miso na yo na mayele mabe ya mokanda ya Danyele epai wapi *esika mosantu elobelami mbala mingi* , oyo ezali kobulunganisa. Kasi, ekoki kosalema ete bakosama te na kotalela verbe oyo ezali kotya elembo na likambo oyo esalemi na *esika mosantu* .

Awa na Dan.7:11: *moboko na yango ekweisami* na papa.

Na Dan.11:30: azali *mbindo* na mokonzi ya Greke monyokoli ya Bayuda Antiochos 4 Epiphanes na – 168.

Na Dan.8:14 mpe Dan.9:26 ezali likambo ya ~~*bosantu te*~~ kasi ya *bosantu* . Liloba ya Liebele “qodesh” ebongolami na ndenge ya mabe na mabongoli nyonso ya mabongoli oyo bato mingi basalelaka. Kasi makomi ya Liebele ya ebandeli ebongwani te mpo na kotatola solo ya ebandeli.

Osengeli koyeba ete liloba “ *esika mosantu* ” elimboli kaka esika oyo Nzambe ateleme na miso. Lokola Yesu asekwaki mpe azongaki na likoló, *esika mosantu ezali lisusu te awa na mabele* . *Kobwaka moboko ya esika mosantu na ye* elakisi bongo kobebisa miboko ya mateya oyo etali mosala na ye ya lola oyo ezali kolakisa makambo nyonso ya lobiko. Ya solo, soki azwi batisimo, moto oyo abengami asengeli kozala na likoki ya kozwa matomba na kondimama ya Yesu Klisto oyo asambisaka kondima na ye na misala na ye mpe andimi to te kolimbisa masumu na ye na nkombo ya mbeka na ye. Libatizi ezali elembo ya ebandeli ya likambo oyo moto akutanaki na yango na nse ya bosambisi ya bosembo ya Nzambe kasi nsuka na yango te. Oyo elakisi ete ntango boyokani ya semba kati na baponami na mabele mpe mobondeli na ye ya lola ekatani, lobiko ekoki lisusu te, mpe kondimana mosantu ebukani. Ezali drame ya nsomo ya molimo oyo bato mingi oyo bakosamaki mpe babendamaki baboyaki yango banda mokolo ya 7 Marsi 321 mpe mobu 538 oyo pápa alongolaki bonganga-nzambe ya *libela ya Yesu Klisto mpo na bolamu na ye*. *Kobwaka moboko ya esika mosantu ya moto* elimboli mpe kopesa na bantoma 12 oyo bazali komonisa moboko to moboko ya

Baponami, ndako ya molimo, liteya ya lokuta ya boklisto oyo ezali kolongisa mpe kopesa nzela na lisumu oyo ezali kotelemela mibeko ya bonzambe; oyo ntoma moko te alingaki kosala.

Dan 8:12 *Mpe mampinga mapesamaki na mbeka ya seko mpo na lisumu; liseke ebwakaki bosolo na mabele, mpe elongaki misala na ye.*

12a- *Mampinga mabikisamaki na mbeka ya seko*

Na monoko ya elilingi mingi expression oyo ezali na ndimbola moko na oyo ya Dan.7:25: *armée epesamaki ...* Kasi awa Molimo abakisi *na oyo ya seko*

12b - *mpo na lisumu*

Soit, engebene na 1 Yoane 3:4, mpo na kobuka mobeko *ebongwanaki* na Dan.7:25. Mpo Yoane alobaki mpe akomaki ete: *Moto nyonso oyo asali masumu abuki mobeko, mpe lisumu ezali kobuka mobeko .* Kobuka mobeko oyo ebandaki na mokolo ya 7 Mârsi 321 mpe etali, ya liboso, kotika Sabata mosantu ya Nzambe; Sabata *oyo esantisami* na ye, banda kokela mokili, na “ *mokolo ya nsambo* ” oyo ekokani na mosusu te mpe ya seko.

12c- *liseke ebwakaki bosolo na mabele*

Solo ezali kaka liloba ya molimo oyo ezali kolakisa mobeko engebene na Nz.119:142-151: *Mobeko na yo ezali bosolo...mibeko na yo nyonso ezali bosolo .*

12d- *mpe alongi na misala na ye*

Soki Molimo ya mokeli Nzambe asakolaki yango liboso, boye kokamwa te ete azangaki kotalela bokosi oyo, bokosi ya molimo oyo eleki monene na lisolo nyonso ya bato; kasi lisusu, oyo eleki mabe na mbuma na yango ya kobungisa milimo ya bato mpo na Nzambe. Molongo 24 ekondimisa koloba ete: *Nguya na ye ekobakisama, kasi na makasi na ye moko te; akosala dégâts incroyable, akolonga na ba entreprises na ye , akobebisa ba puissants na peuple ya ba santu.*

Komibongisa mpo na Kosantisama

Na mateya epesami na milulu ya lingomba ya kondimana ya kala likambo oyo ya bolengeli mpo na bosantu ezali komonana ntango nyonso. Ya liboso, kati na ntango ya boombo mpe kokota na Kanana, esengelaki kosala feti ya Elekeli mpo na kosantisa bato oyo Nzambe alingaki komema na mabele ya ekólo na ye, Yisalaele, mokili ya elaka. Kutu, esengelaki mbula 40 ya komekama ya kopetolama mpe ya kosantisama mpo ete kokota na Kanana ekokisama.

Ndenge moko mpe, mpo na Sabata oyo etyami elembo na mokolo ya nsambo kobanda na kolala moko ya moi tii mokolo mosusu, esengelaki ntango ya komibongisa liboso. Mikolo motoba ya misala ya mokili esengelaki kosukola nzoto mpe kobongola bilamba, biloko wana mpe etiamaki likolo ya nganganzambe mpo ete akoka, kozanga likama mpo na bomoi na ye, kokota na esika mosantu ya tempelo mpo na kosala molulu na ye ya milulu kuna .

Poso ya bozalisi ya mikolo nsambo, ngonga 24 elandami na mibu nkoto nsambo ya mwango ya lobiko ya Nzambe. Na boye ete mikolo 6 ya liboso ezala komonisa mibu nkoto 6 ya liboso oyo Nzambe aponi baponami na ye. Mpe mibu nkoto ya 7 ^{mpe} ya nsuka ezali Sabata monene oyo na boumeli na yango Nzambe mpe baponami na ye bayanganaki na likoló bazali na bopemi ya solo mpe ya mobimba. Basumuki lokola bakufi mpo na mwa ntango; longola se Satana, oyo

atikali ye moko na mabele oyo bato bazangi bato na eleko oyo ya “mbula nkoto” oyo emonisami na Em.20. Liboso ya kokota na “likoló” baponami basengeli kopetolama mpe kosantisama. Bopetoli etongami na bondimi na mbeka ya bolingi ya Klisto, kasi bosantu ezwami na lisalisi na ye nsima ya libatizi mpo ete, bopeto etangami, to ezwami liboso na nkombo ya etinda moko ya bondimi, kasi bosantu ezali mbuma oyo ezwami na bosolo na mobimba na ye molimo na baponami na nzela ya boyokani na ye ya solo na Nzambe ya bomoi Yesu Klisto. Ezwamaka na nzela ya etumba oyo azali kobunda na ye moko, na ezaleli na ye ya mabe, mpo na kotelemela lisumu.

Danye 9:25 ekoteya biso, Yesu Klisto ayaki kokufa na ekulusu mpo na kosala ete baponami na ye básala lisusu masumu te, mpo ayaki ***kosilisa masumu*** . Sikawa touti komona na molongo 12, Moponami moklisto apesamaki na bokonzi ya bokonzi ya pápa mpo na lisumu. Bopetoli esengeli bongo mpo na kozwa bosantu *oyo kozanga yango moto moko te akomona Nzambe* lokola ekomami na Ebr.12:14: *Landa kimia elongo na bato banso, mpe bosantu, soki te moto moko te akomona Nkolo* .

Esalemi na mibu 2000 ya eleko ya boklisto uta liwa ya Yesu Klisto kino bozongi na ye na 2030, ntango oyo ya bolengeli mpe ya bosantu ekobima na baverse 13 mpe 14 oyo ekolanda. Na bokeseni na bindimeli ya ebandeli ya Baadventiste, eleko oyo ezali te ya kosambisa oyo Danye 7 elobeli kasi ya kosantisama oyo esalemaki na ntina mpo na libula ya masumu oyo eumelaki bikeke mingi oyo epesamaki nzela na mateya ya nsóni ya Loma ya pápa. Nazali koyebisa na bosikisiki ete mosala ya Mbongwana oyo ebandaki uta na ^{ekeke ya 13} ekokisaki te bopetoli mpe bosantu oyo esengamaki na bosembo nyonso na Nzambe mobikisi ya bosantu mbala misato mpe ya peto ya kokoka.

Dan 8:13 *Nayokaki mosantu moko azali koloba; mpe mosantu mosusu alobaki na ye oyo alobaki ete: “Emonaneli na ntina na ~~mbeka ya seko~~ mpe na ntina ya lisumu ya kobebisa ekokokokisa kino ntango nini?” Esika mosantu mpe basoda bakonyatama tii ntango boni?*

13a- *Nayokaki mosantu moko azali koloba; mpe mosantu mosusu alobaki na ye oyo alobaki*

Kaka *basantu ya solo* nde bayebaka masumu oyo bazwaki uta na Loma. Tokokuta bango lisusu na scène ya vision oyo elakisami na Dan.12.

13b- *Emonaneli ekokokisama kino ntango boni?*

Basantu basengaka dati oyo ekomonisa nsuka ya makambo ya nsóni ya Baloma.

13c- *na ~~mbeka~~ ya seko*

Basantu basengi mokolo oyo ekozala elembo ya bozongisi bonganganzambe *ya seko* na Klisto.

13d- *mpe na ntina ya lisumu ya kobebisa ?*

Basantu basengi dati oyo ekozala elembo ya bozongi ya Sabata ya mokolo ya nsambo, oyo kobuka mobeko na yango ezwami etumbu na kobebisama ya Baloma mpe oyo ya bitumba; mpe mpo ya babuki mibeko na yango etumbu eye ekowumela kino nsuka ya mokili.

13th- *Esika bosantu mpe mampinga ekonyatama tii ntango boni?*

Basantu bazali kosenga dati oyo ekomonisa nsuka ya **minyoko ya pápa** oyo basalelaki bango, basantu oyo Nzambe aponi.

Dan 8:14 *Mpe alobaki na ngai ete: “Nkóto mibale na nkama misato na mpokwa mpe ntongo; bongo esika mosantu ekopetolama.*

14a- Uta 1991, Nzambe akambaki boyekoli na ngai na verse oyo ebongolami malamau te. Talá libongoli na ye ya solosolo ya makomi ya Liebele.

Mpe alobaki epai ya ngai: Kino mpokwa-ntongo nkoto mibale na nkama misato mpe balongisami ekozala bosantu.

Bokoki komona, mandat ya 2300 soirée-tongo ezali na tina ya **kosantisama** ya baponami oyo Nzambe aponaki kobanda mokolo oyo ekoyebana pona mandat oyo. Bosembo ya seko oyo ezwami na batisimo kino ntango wana ezali na ntembe. Esengeli ya Nzambe mosantu mbala misato, lokola Tata, Mwana mpe Molimo Mosantu, ebongwanaki mpe elendisami na mposa ya baponami ya kosala lisusu lisumu te mpo na Saba to na makuli mosusu nyonso oyo euti na monoko ya Nzambe . Nzela *moke* ya lobiko oyo Yesu ateyaki ezongisami bongo. Mpe ndakisa ya baponami oyo elakisami na **Noa, Danyele, mpe Yobo** ezali kolongisamilió oyo baponami mpo na bamiliare zomi oyo bakweaki ya bosambisi ya nsuka ya Dan.7:10.

Dan 8:15 *Ntango ngai, Danyele, namonaki emonaneli oyo mpe nalukaki kokanga ntina na yango, talá, moto moko atelemaki liboso na ngai, oyo azalaki komonana lokola moto.*

15a- Na lolenge ya mayele, Danyele akolinga kososola ndimbola ya emonaneli mpe yango ekozwa ye na Dan.10:12, kondimama ya bosembo uta na Nzambe, kasi akopesama ata moke te mobimba na mposa na ye lokola eyano uta na Nzambe na Dan. 12:9 emonisi yango: *Ayanolaki ete: Kende, Danyele, mpo maloba oyo ekobombama na kobombana mpe ekozala na elembu tii na ntango ya nsuka .*

Dan 8:16 *Nayokaki mongongo ya moto moko na katikati ya Ulai; agangaki mpe alobaki ete: Gabriel, limbolá ye emonaneli.*

16a- Elilingi ya Yesu Klisto na katikati ya Ulai ezali kokanisa liboso liteya oyo epesami na emonaneli ya Dan.12. Anzulu Gabriele, mosaleli ya penepene ya Klisto, azali na mokumba ya kolimbola ndimbola ya emonaneli mobimba uta ebandeli na yango. Na yango, tólanda malamau makambo mosusu oyo ekobima na baverse oyo ekolanda.

Dan 8:17 *Bongo akómaki pene na esika oyo nazalaki; mpe ntango azalaki kopusana penepene nabangaki, mpe nakweyaki na elongi na ngai. Alobaki na ngai ete: “Kebá, mwana na moto, mpo emonaneli etali ntango oyo ekozala nsuka.”*

17a- Bomoni ya bikelamu ya lola ekosala tango nionso effet oyo na moto ya mosuni. Kasi tótya likebi ndenge azali kobenga biso tósala yango. Ntango ya nsuka oyo etali yango ekobanda na nsuka ya emonaneli mobimba.

Dan 8:18 *Ntango azalaki koloba na ngai, natelemaki na elongi. Asimbaki ngai, mpe atindaki ngai natelema esika nazalaki.*

18a- Na likambo oyo, Nzambe azali ko souligner elakeli mabe ya mosuni oyo ekokani te na bopeto ya nzoto ya lola ya banzulu ya sembo.

Dan 8:19 *Bongo alobaki na ngai ete: “Nakoteya yo makambo oyo ekosalema na nsuka ya nkanda, mpo ntango etyami mpo na nsuka .*

19a- Nsuka ya nkanda ya Nzambe ekoya, kasi nkanda oyo elongisami na kozanga botosi ya bakristu, libula ya mateya ya pápa ya Loma. Bosilisi ya nkanda oyo ya bonzambe oyo esakolamaki ekozala bongo ndambo mpamba te ekosila solo kaka nsima ya kobebisama mobimba ya bomoto na bozongi na nkembo ya Klisto.

Dan 8:20 *Mpate-mobali oyo bomonaki, oyo ezalaki na maseke, ezali bakonzi ya Bamede mpe ya Baperse.*

20a- Ezali motuna ya Nzambe kopesa ba points de référence na ba ponami na ye po ba comprendre principe ya succession ya ba symboles présentés. Bamede mpe Baperse batyaka elembo ya lisolo ya ebandeli ya emoniseli. Na Dan.2 mpe 7 bazalaki na esika ya mibale.

Dan 8:21 *Ntaba ezali mokonzi ya Javane, liseke monene kati na miso na ye ezali mokonzi ya liboso.*

21a- Na ngala na yango, Grèce ezali succession ya mibale; ya misato na Dan.2 mpe 7.

21b- *Liseke monene kati na miso na ye ezali mokonzi ya liboso*

Ndenge tomoni yango, etaleli molongi monene ya Grèki, Alesandala Monene. Liseke monene, elilingi ya ezaleli na yango ya kofinga mpe ya bitumba oyo Mokonzi Darius 3 azalaki na mabe mpo na kokitisa ye, mpo esengaki ye bokonzi na ye mpe bomoi na ye. Na kotiaka liseke oyo na elongi te kasi na kati ya miso, Molimo azali kolakisa mposa na ye ya kolonga oyo ekoki kotonda te ete kaka liwa na ye nde ekotika. Kasi miso ezali mpe clairvoyance prophétique, mpe banda mbotama na ye, destin exceptionnelle esakolamaki na ye na clairvoyant mpe andimi destin na ye oyo esakolamaki na bomoi na ye mobimba.

Dan 8:22 *Maseke minei oyo ebimi mpo na kozwa esika ya liseke oyo ebukani ezali makonzi minei oyo ekobima na ekolo oyo, kasi ekozala makasi lokola te.*

22a- Tozali kokuta ba dynasties minei ya ba grecs oyo esalemaki na ba généraux minei oyo bazwaki esika ya Alesandala, bazali naino na bomoi nsima ya mibu 20 ya bitumba kati na zomi oyo bazalaki na ebandeli.

Dan 8:23 *Na nsuka ya boyangeli na bango, ntango basumuki bakosilisa, mokonzi moko oyo azali na bososoli mpe na mayele mabe akobima.*

23a- Koleka tango ya katikati, anzelu azali kolamusa eleko ya boklisto ya bokonzi ya Rome ya pápa. Kosalaka bongo, amonisi ntina monene ya emoniseli oyo epesami. Kasi ndimbola oyo ememi liteya mosusu oyo ezali komonana na fraze ya liboso ya verse oyo: *Na nsuka ya bokonzi na bango, ntango basumuki bakosilisa.* Banani bazali basumuki wana oyo basili kosila oyo bazali liboso ya ntango ya boyangeli ya pápa? Wana ezali Bayuda ya ekolo batomboki oyo baboyaki Yesu Klisto lokola Masiya mpe mobikisi, mosikoli, εε, kasi bobele ya masumu oyo esalemaki mpe bobele mpo na baoyo ayebi na lolenge ya kondima na bango. *Basili* mpenza na mobu 70 na basoda ya Loma, bango mpe engumba na bango Yelusaleme, mpe yango mpo na mbala ya mibale nsima ya kobebisama oyo esalemaki na nse ya Nebukadanesala na – 586. Na likambo oyo, Nzambe apesaki bilembeteli ete boyokani ya kala esilaki banda wana liwa ya Yesu Klisto epai kuna na Yelusaleme rido ya kokabwana ya tempelo epasolamaki na biteni mibale,

banda likoló tii na nse, emonisaki bongo ete likambo yango eutaki epai ya Nzambe ye moko.

23b- *ekobima mokonzi moko ya kozanga mayele mpe ya mayele*

Oyo ezali ndimbola ya Nzambe mpo na pápa oyo emonisami engebene Dan.7:8 na *lolendo na yango* mpe awa na *bozangi bondimi na yango* . Abakisi *mpe azali na mayele* . Artifice ezali ko couvrir vérité mpe kozua apparence ya oyo tozali te. Artifice yango esalelamaka mpo na kokosa moninga, oyo nde ba pápa oyo balandaka basalaka.

Dan 8:24 *Nguya na ye ekobakisama, kasi na makasi na ye moko te; akosala mbeba ya kokamwa, akolonga na misala na ye, akobebisa bato ya nguya mpe bato ya basantu.*

24a- *Nguya na ye ekobakisama*

Ya solo, elimbolami na Dan.7:8 lokola “ *liseke moke* ”, verse 20 epesi yango “ *komonana monene koleka basusu* ”.

24b- *kasi na makasi na ye moko te*

Awa mpe, lisoló ya bato endimisi ete soki bakonzi bazalaki kopesa maboko na bibundeli te, boyangeli ya pápa ekokaki kozala te. Lisungi ya liboso ezalaki Clovis mokonzi ya ba Francs ya dynastie mérovingienne mpe sima na ye, oyo ya dynastie carolingien mpe na suka, oyo ya dynastie ya Capétien, lisungi ya bokonzi ya France ezalaki rarement kozanga. Mpe tokomona ete lisungi oyo ezali na motuya ya kofuta. Yango ekosalema lokola ndakisa na kokata motó ya mokonzi ya France Louis 16, mokonzi-mwasi Marie-Antoinette, ba courtiers monarchistes mpe ba clégères catholiques romaines surtout responsables, na guillotine oyo etiamaki na France na ba villes capitales mpe provinciales, na ba révolutionnaires français entre 1793 mpe 1794; bileko mibale ya “Nsomo” oyo ekomami na baletre ya makila mpo na kokanisa bato. Na Em.2:22 etumbu oyo ya bonzambe ekosakolama na maloba oyo: *Tala, nakobwaka ye na mbeto, mpe nakotinda bolzi monene kozala baoyo basalaka ekobo elongo na ye*, longola se soki babongoli mitema na misala na bango. **Nakoboma bana na ye**; mpe mangomba manso makoyeba ete nazali ye oyo akolukaka makanisi mpe mitema, mpe nakopesa mbano na moko na moko engebene na misala mya bino.

24c- *akosala dégâts incroyable*

Na mabele, moto moko te akoki kotanga bango, kasi na lola, Nzambe ayebi motango ya sikisiki mpe na ngonga ya etumbu ya etumbu ya nsuka, bango banso bakolongolama, kobanda na oyo eleki moke kino na oyo eleki somo, na bakomi na bango.

24d- *akolonga na misala na ye*

Ndenge nini akokaki kolonga te, nzokande Nzambe apesaki ye mokumba oyo mpo na kopesa etumbu na lisumu oyo esalemi na bato na ye oyo balobaka ete Yesu Klisto alongaki lobiko?

24th- *akobebisa bato ya nguya mpe bato ya basantu*

Na komileka lokola momonisi ya Nzambe na mabele mpe kobangisaka bango ete bakolongola bango na lingomba oyo ekokanga nzela na bango ya kokota na lola, bokonzi ya pápa ezwi botosi ya bato minene mpe ya bakonzi ya mabele ya westi, mpe kutu mingi koleka na bato ya mike, ya bozwi to ya babola ,

kasi bango nyonso bazangi boyebi, mpo na kozanga kondima mpe kozanga komibanzabanza na bango na bosolo ya Nzambe.

Uta ebandeli ya eleko ya Mbongwana oyo ebandaki banda Peter Valdo na 1170, boyangeli ya pápa esalaki na nkanda makasi na kotindaka basaleli ya sembo ya Nzambe, basantu bobele moko ya solo oyo bazalaki ntango nyonso na kimya mpe na kimya, ba ligues catholique ya koboma oyo esungami na ba tribunaux ya inquisition ya bosantu na ye ya lokuta. Basambisi oyo balati kapoti oyo bapesaki mitindo ete bányokola basantu mpe bato mosusu na ndenge ya nsomo, bango nyonso bafundamaki mpo na lipengwi epai ya Nzambe mpe Loma, bango nyonso bakosengela kopesa biyano mpo na makambo oyo basengaki bango liboso ya Nzambe ya solo na ngonga ya kosambisama ya nsuka oyo esakolamaki sembo na Dan.7: 9 mpe Em.20:9 kino 15.

Dan 8:25 *Na ntina na bozwi na ye mpe bolongi ya mayele na ye, akozala na lolendo na motema na ye, mpe akoboma bato mingi oyo bafandaki na kimya, mpe akomitombola liboso ya mokonzi ya bankumu; kasi ekobukana, kozanga milende ya loboko moko.*

25a- *Na tina ya bomengo na ye pe elonga ya mayele mabe na ye*

Prosperité oyo epesi likanisi ya enrichissement na ye oyo verset ezo relier na *ba tricks* na ye . Tosengeli, ya solo, kosalela *mayele mabe* , ntango tozali mike mpe na bolembu mpo na kozwa bozwi, mbongo mpe bozwi ya ndenge nyonso oyo Emoniseli 18:12 mpe 13 etangi.

25b- *akozala na lolendo na motema na ye*

Yango, atako liteya epesami na likambo ya Mokonzi Nebukadanesala na Dan.4 mpe oyo, ya mawa mingi koleka, ya mwana ya mwana na ye Belshasala na Dan.5.

25c- *akobebisa bato mingi oyo bafandaki na kimia*

Ezaleli ya kimia ezali mbuma ya boklisto ya solo, kasi kaka tii na 1843. Mpo liboso ya dati wana, mpe mingimingi, tii na nsuka ya Révolution française, na nsuka ya mbula 1260 ya boyangeli ya pápa esakolamaki na Dan.7:25 , kondima ya lokuta ezali na mobulu oyo ebundisaka to eyanolaka na nsomo. Ezali bobele na bantango oyo nde boboto mpe kimia esalaka bokeseni. Mibeko oyo Yesu atiaki ebongwanaki te banda tango ya bantoma, oyo aponami azali mpate oyo andimi kopesama mbeka, ata moke te mobomi-nyama.

25d- *mpe akotelema na mokonzi ya bakonzi*

Na bosikisiki wana, ntembe epesami lisusu nzela te. Mokambi , oyo atangami na baverse 11 mpe 12, azali solo Yesu Klisto, *Mokonzi ya bakonzi mpe Nkolo ya bankolo* oyo abimi na nkembo ya bozongi na ye na Em.19:16. Mpe ezalaki epai na ye nde bonganga-nzambe ya seko oyo ebongi elongolamaki na pápa ya Loma.

Dan 8:26 *Mpe emonaneli ya mpokwa mpe ya ntongo oyo elobelami ezali solo. Na ngambo na yo, bomba emonaneli oyo na sekele, mpo ezali na boyokani na bantango ya mosika.*

26a- *Mpe emonaneli ya mpokwa mpe ya ntongo, oyo ezali kolobelama, ezali ya solo*

Anzeli atatoli ebandeli ya bonzambe ya esakweli ya “2300 mpokwa-ntongo” ya molongo 14. Yango wana abendi likebi, na nsuka, na enigma oyo

esengeli kongenga mpe kosolama na basantu baponami ya Yesu Klisto ntango ntango ekozala akómaki mpo na kosala yango.

26b- *Na ngambo na yo, bomba emonaneli oyo na sekele, po etali tango ya mosika*

Ya solo, kati na eleko ya Danyele mpe ya biso, pene na bikeke 26 eleki. Mpe boye tomimoni na **ntango ya nsuka** esika wapi libombami oyo esengeli kongenga; likambo yango ekosalema, kasi liboso ya boyekoli ya Dan.9 te oyo ekopesa fungola ya ntina mpo na kosala ba calculs oyo esengami.

Dan 8:27 *Ngai Danyele, nazalaki kolemba mpe kobela mikolo mingi; na nsima natelemaki mpe nazalaki kotalela makambo ya mokonzi. Nakamwaki na emonaneli yango, mpe moto moko te ayebaki yango.*

27a- *Détail oyo etali santé ya Daniel ezali eloko ya mutu te. Ebongoli mpo na biso ntina ya koleka ndelo ya kozwa nsango uta na Nzambe na ntina ya mpokwa-ntongo 2300 oyo esakolamaki; mpamba te kaka ndenge maladi ekoki komema na liwa, kozanga koyeba likambo yango ekokweisa baklisto ya nsuka oyo bakozala na bomoi na **ntango ya nsuka na liwa ya seko na elimo** .*

Danyele 9

Dan 9:1 *Na mbula ya liboso ya Dalio mwana ya Ahasueruse, moto ya libota ya Bamede, oyo akómaki mokonzi ya bokonzi ya Bakaladea.*

1a- Engebene na litatoli ya Danyele oyo amonaki na miso, yango wana ekoki koboya te, toyekoli ete mokonzi Darius ya Dan.5:30 azali mwana ya Ahasueruse, ya libota ya Bamede; na yango mokonzi ya Perse Sirise 2 azwi naino esika na ye te. Mbula ya liboso ya boyangeli na ye ezalaki oyo alongaki Babilone, mpe na ndenge yango, azwaki yango na maboko ya Bakaladea.

Dan 9:2 *o mobu mwa yambo mwa bokonzi bwa ye, ngai, Danyele, namonaki na nzela ya mikanda ete mibu ntuku nsambo misengelaki koleka mpo ya bitika bya Yelusaleme, engebene na motango mwa mibu miye Nkolo alobaki na Yilimia, profeta.*

2a- Danyele azali kolobela mikanda ya esakweli ya Yilimia, mosakoli. Apesi biso ndakisa kitoko ya bondimi mpe ya bondimi oyo esangisaka basaleli ya Nzambe na nse ya botali na ye. Andimi bongo maloba oyo ya 1 Kol.14:32: *Milimo ya basakoli ezali na nse ya basakoli* . Danyele afandaki na Babilone na boumeli ya mbula mingi 70 oyo esakolamaki mpo na kobengana bato ya Baebale. Azali mpe kosepela na likambo ya bozongi na ye na Yisalaele oyo, engebene ye, esengeli kozala mpenza penepene. Mpo na kozwa biyano epai ya Nzambe azali koloba na losambo moko ya kokamwa oyo tokoyekola.

Losambo ya ndakisa ya kondima ya mosantu

Liteya ya liboso ya mokapo 9 oyo ya Danyeale ezali ya kososola ntina oyo Nzambe alingaki ete ebima na eteni oyo ya mokanda ya Danyeale.

Na Dan.8:23 na nzela ya liyebisi ya esakweli ya *basumuki oyo basilisi* , tozwaki bondimisi ete Bayuda ya ekolo Yisalaele bazwaki lisusu etumbu mpe babebisamaki na móto na Baloma na mobu 70, mpo na makambo nyonso oyo Danyeale akei koyambola na oyo ya ye losambo. Sikawa nani Yisalaele oyo amonisamaki na boyokani ya liboso na Nzambe ya bomoi kobanda na Abalayama kino na bantoma 12 mpe bayekoli ya Yesu Klisto, ye moko azalaki Moyuda? Kaka échantillon ya bomoto nionso, po banda Adam, mibali bazalaki ndenge moko a part couleur ya lopo na bango oyo ebandi na très léger ti na très molili. Kasi ata soki bazali mposo nini, ekólo na bango, makambo oyo epesamaka na nzela ya ba gènes epai ya tata mpe mama tii na bana mibali mpe bana basi, bizaleli na bango ya makanisi ezali ndenge moko. En fonction ya principe ya ko dépouiller nkasa ya marguerite, "Nalingi yo, mua moke, mingi, passionnement, fou, ata muke te", mibali ba reproduire gamme oyo ya ba sentiments envers Nzambe vivant mokeli ya biloko nionso tango a découvrir ya yango kozala na bomoi. Lisusu, Mosambisi monene amoni kati na baoyo balobaka ete bauti na ye, bato ya sembo oyo balingaka ye mpe batosaka ye, basusu oyo balobaka ete balingaka ye, kasi bazali kotosa ye te, basusu oyo bazali kobika lingomba na bango na kozanga komibanzabanza, lisusu basusu oyo bazali kobika yango elongo na a motema makasi mpe ya acerbique oyo ekomisaka bango ba fanatiques mpe na extrême, bakoki kotelemela contradiction te mpe même moins ba reproches mpe ko soutenir koboma adversaire insupportable. Bizaleli yango ezwamaki epai ya Bayuda, lokola ezali tii lelo epai ya bato na planeti mobimba ya Mabelé mpe na mangomba nyonso oyo, nzokande, ekokani te.

Losambo ya Daniel eyei kotuna yo mituna, na bizaleli nini omiyebaka? Soki ezali te oyo ya moto oyo alingaka Nzambe mpe atosaka ye lokola litatoli ya bosembo na ye, kotya ntembe na likanisi na yo ya kondima; boyamboli mpe bopesa na Nzambe mbuma ya sembo mpe ya solo ya boyamboli lokola Danyeale akosala.

Ntina ya mibale ya bozali ya losambo oyo na mokapo oyo 9 ezali ete ntina ya kobebisama ya nsuka ya Yisalaele, na mobu 70 na Baloma, etalelami mpe ekolisami kuna: koya ya liboso ya Masiya na mabele ya bato . Mpe lokola baboyaki Masiya oyo oyo mabunga na ye bobele moko ezalaki bobongi nie ya misala na ye oyo ezalaki kokweisa bango, bakambi ya mangomba balamusaki bato na ye, na bifundeli ya kofinga nyonso elongolamaki mpe etelemelamaki na makambo ya solo. Na yango, batongaki efundeli na bango ya nsuka likoló na solo ya Nzambe, bafundaki ye, moto, ete alobi ete azali Mwana ya Nzambe. Milimo ya bakonzi wana ya mangomba ezalaki moindo lokola makala ya móto oyo ezali kozika oyo ekosilisa bango na ntango ya nkanda ya sembo. Kasi libunga monene ya Bayuda ezalaki te ete babomaki ye, kasi bayebaki ye te nsima ya lisekwa na ye ya bonzambe. Liboso ya makamwisi mpe misala malamumu oyo esalemaki na bantoma na ye zomi na mibale, bamikómisaki makasi lokola Farao na ntango na ye mpe batatolaki yango na kobomaka diakona ya sembo Stefano oyo bamibombaki mabanga kozanga ete básalela na mbala oyo epai ya Baloma .

Ntina ya misato ya losambo oyo ezali ete ezwi mokumba ya botali ya mawa ya nsuka na nsuka ya likambo moko ya molai oyo moto akutanaki na yango na boyokani na Nzambe ; litatoli, lolenge moko ya litatoli oyo boyokani ya Bayuda etikaki epai ya bato mosusu. Mpo ezali na bobengani oyo na Babilone nde elakiseli oyo Nzambe abongisaki esili. Ezali solo ete Bayuda bakozonga na mabele ya ekolo na bango, mpe ete mpo na mwa ntango Nzambe akokumisama mpe akotosama, kasi bosembo ekolimwa nokinoki, kino na esika oyo kobika na bango ekoki kolongisama bobele mpo na komekama na bango ya nsuka ya kondima oyo etongami na liboso koya ya Masiya, mpo ete asengeli kozala, mwana ya Yisalaele, Moyuda kati na Bayuda.

Ntina ya minei ya libondeli oyo etongami likolô na likambo oyo ete mabunga oyo elobelami mpe oyo eyebisami nyonso ekokisami mpe ezungisami sika na baklisto na eleko na bango, kobanda na kotika Sabata na mokolo ya 7 Mârsi 321 tii na ntango na biso . Ebongiseli ya nsuka ya Leta oyo epambolamaki banda 1873 mpe mokomoko banda 1844 ekimi te elakeli mabe ya ntango, banda Yesu asanzaki yango na 1994. Boyekoli ya mikapo ya nsuka ya Danyele mpe ya buku Emoniseli ekolimbola badati yango mpe mabombami ya nsuka .

Sikoyo, tóyoka malamumu Danyele azali koloba na Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso.

Dan 9:3 Natye elongi na ngai epai ya Nkolo Nzambe, mpo nabaluka na losambo mpe na mabondeli, na kokila bilei mpe na kolata saki mpe mputulu.

3a- Danyele azali sikoyo mobange, kasi kondima na ye elembi te, mpe boyokani na ye na Nzambe ebatelami, eleisami mpe ebatelami. Na likambo na ye, motema na ye kozalaka na bosembo mpenza, kokila bilei, elamba ya saki mpe mputulu ememaka ndimbola ya solosolo. Mimeseno yango emonisaka makasi ya mposa ya moto ya koyokama mpe kopesama na Nzambe. Kokila bilei emonisaka koleka oyo epesami na eyano ya Nzambe soki tokokanisi yango na bisengo ya kolya. Na approche oyo ezali na idée ya koyebisa Nzambe nalingi lisusu ko vivre sans réponse na yo te, sans kokende tii na komiboma.

Dan 9:4 Nabondelaki Yehova Nzambe na ngai mpe nayambolaki epai na ye ete: Nkolo, Nzambe monene mpe ya nsómɔ, oyo abatelaka kondimana na yo mpe ayokelaka baoyo balingaka yo mpe batosaka mibeko na yo mawa.

4a- Nkolo, Nzambe monene pe ya somo

Yisalaele azali na boombo na Babilone mpe afutaki mpo na koyeba ete Nzambe azali monene mpe ya nsómɔ.

4b- yo oyo otosaka boyokani na yo pe oyokelaka mawa na baye balingi yo pe babatelaka mibeko na yo!

Danyele alakisi ete ayebi Nzambe puisque azui ba arguments na ye na texte ya deuxième na kati ya mibeko zomi ya Nzambe, oyo ba catholiques malheureux bayebi te na ba siècles ya molili, po na souverainement, papa azuaki initiative ya kolongola yango na oyo ya ye version ya mibeko zomi, mpo ete mobeko moko oyo etali mingi mosuni ebakisama mpo na kobatela motango na

zomi; ndakisa malamau ya kozanga kokanisa mpe ya bokosi oyo elobamaki na mokapo oyo eleki.

Dan 9:5 *Tosali masumu, tosali mabe, tozalaki bato mabe mpe batomboki, totiki mibeko na yo mpe bikateli na yo.*

5a- Tokokaki kozala solo mpe polele koleka te mpo ete yango nde mbeba oyo ememaki Yisalaele na bobengani, longola se ete Danyele mpe baninga na ye misato bazalaki na ngambo te mpo na lolenge ya mbeba oyo; yango epekisi ye te kosimba likambo ya bato na ye wana azali komema mokumba ya mbeba na ye.

Ezali bongo nde esengeli na 2021 tososola ete biso mpe, bakristu, tozali kosalela Nzambe oyo kaka oyo abongwanaka te engebene na esakola na ye na Mal.3:6: *Mpo ngai nazali Nkolo, nabongwanaka te; mpe bino, bana ya Yakobo, bosili kosila te* . Ekozala malamau koloba “esili naino te”. Mpo uta Malaki akomaki maloba maye, Klisto abimaki, bana ba Yakobo baboyaki ye mpe babomaki ye, mpe na boyokani na liloba oyo esakolamaki na Dan.8:23, basukaki na kolimwa na 70 na Baloma. Mpe soki Nzambe abongwanaka te, yango elakisi ete baklisto oyo bazali sembo te oyo babuki mibeko na ye, liboso ya nyonso, Sabata oyo esantisami, bakobetama makasi koleka Baebele mpe Bayuda ya ekólo na ntango na bango.

Dan 9:6 *Toyokaki te basaleli na yo basakoli, oyo balobaki na nkombo na yo na bakonzi na biso, na bankumu na biso, na bankoko na biso, mpe na bato nyonso ya mboka.*

6a- Ezali solo, Baebele bazali na ngambo ya makambo maye, kasi tokoki koloba nini mpo na bakristu oyo, ata na institution ya suka oyo ye atie, bazali na ngambo ya misala ndenge moko?

Dan 9:7 *Ee Nkolo, boyengebene ezali ya yo, mpe ya biso ezali nsani na mokolo oyo, mpo na bato ya Yuda, mpe bafandi ya Yelusaleme, mpe epai ya Yisraele mobimba, ezala baoyo bazali penepene mpe baoyo bazali mosika. na mikili nyonso oyo olandaki bango mpo na kozanga bosembo oyo bazalaki na ngambo epai na yo.*

7a- Etumbu ya Israël ezalaki somo, liwa ezalaki ebele mpe kaka babiki nde bazwaki libaku ya kobengana bango na Babilone mpe uta kuna kopalangana na mikili nyonso ya bokonzi ya Bakaladi mpe bokonzi ya Perse oyo elandaki ye. Ekolo ya Bayuda epanzani na mikili ya bapaya mpe atako bongo, engebene elaka na ye, mosika te Nzambe akosangisa Bayuda na mabele ya ekolo na bango, mokili ya batata na bango. Oyo nde nguya mpe nguya Nzambe oyo ya bomoi azali na yango! Na libondeli na ye, Danyele amonisi boyamboli nyonso oyo bato yango basengeli komonisa liboso ya kozonga na mokili na bango mosantu, kasi kaka ntango Nzambe azali pembeni na bango.

Daniel ayamboli infidélité ya bayuda oyo Nzambe apesi etumbu mais alors etumbu nini pona ba chrétiens oyo basalaka ndenge moko? kobengana bango na mboka, to liwa?

Dan 9:8 *Nkolo, soni ya elongi na biso, na bakonzi na biso, na bankumu na biso, pe na batata na biso, po tosali yo lisumu.*

8a- Liloba ya nsomo, liloba “lisumu” etangami. Nani akoki kosukisa lisumu oyo ezali kobimisa mpasi monene boye? Mokapo oyo ekopesa eyano. Liteya moko ebongi koyekola mpe komikundola: Yisalaele enyokwamaki na mbano ya

maponi mpe bizaleli ya bakonzi, bakambi mpe batata oyo bazalaki koyangela yango. Na yango, talá ndakisa moko epai wapi kozanga botosi epai ya bakambi ya kanyaka ekoki kolendisama mpo na kotikala na lipamboli ya Nzambe. Oyo ezali boponi oyo Daniel na baninga na ye misato basalaki mpe bapambolami mpo na yango.

Dan 9:9 *Epai ya Nkolo Nzambe na biso, motema mawa mpe bolimbisi, mpo tozangaki botosi epai na ye.*

10a- Na situation ya masumu etikali kaka elikia moko; tyá motema na Nzambe malamu mpe ya motema mawa mpo apesa ye bolimbisi. Processus ezali perpétuel, moyuda ya alliance ya kala na chrétien ya ya sika bazali na besoin moko ya bolimbisi. Awa lisusu Nzambe azali kobongisa eyano oyo ekosengela kofuta yango na ntalo mingi.

Dan 9:10 *Totosi mongongo ya Yehova Nzambe na biso te, mpo na kolanda mibeko na ye oyo atye liboso na biso na nzela ya basaleli na ye basakoli.*

10a- Ezali mpe bongo mpo na bakristu na mobu 2021.

Dan 9:11 *Yisraele mobimba babuki mobeko na yo, mpe batiki koyoka mongongo na yo. Bongo bilakeli mabe mpe kofinga esopamaki likolo na biso, oyo ekomami na mobeko ya Moize, mosaleli ya Nzambe, mpo tosali lisumu na Nzambe.*

11a- Na mobeko ya Moize, Nzambe akebisaki solo Israel na kozanga botosi. Kasi nsima na ye, mosakoli Ezekiele, oyo azalaki na ntango ya Danyele, alongolamaki na mboka na ye mbula 13 nsima ya Danyele, elingi koloba, mbula 5 nsima ya Mokonzi Yoyakine, ndeko ya Yoyakime, oyo azwaki esika na ye, amimonaki na boombo na Ebale Kebare oyo ezalaki na katikati ya Ebale Tigre mpe ebale Efrate. Kuna, Nzambe apesaki ye elimo mpe atindaki ye akoma bansango oyo tozali kokuta lelo na Biblia na biso. Et c'est dans Ezé.26 que nous trouvons une succession de châtements dont le modèle se retrouvent appliqué spirituellement mais pas que, dans les sept trompettes de l'Apocalypse dans Apo.8 et 9. Cette surprenante ressemblance confirme que Dieu ne change vraiment te. Masumu mazwami etumbu na kondimana ya sika lokola ezalaki na kati ya kondimana ya kala.

Dan 9:12 *Akokisaki maloba oyo alobaki mpo na biso mpe mpo na bakonzi na biso oyo bazalaki koyangela biso, mpe amemeli biso **mpasi monene** , mpe oyo esalemaki naino te na nse ya lola mobimba oyo akómaki na Yerusaleme.*

12a- Nzambe alembi te, akokisaka mayebisi na ye mpo na kopambola to kolakela mabe na bokebi ndenge moko, mpe “ *likama* ” oyo ekwelaki bato ya Danyele ezali na mokano ya kokebisa bikolo oyo bayekolaka makambo maye. Kasi, tozali komona nini? Atako litatoli oyo ekomami na Biblia, liteya yango ezali kaka kozanga kotalela ata na baoyo batángaka yango. Bomikundola nsango oyo: Nzambe azali kobongisa mpo na Bayuda mpe nsima na bango, mpo na bakristu, *mawa mosusu mibale ya minene* oyo ekobima na mokanda oyo etikali ya Danyele.

Dan 9:13 *Lokola ekomami na mobeko ya Moize, mpasi oyo nyonso eyeli biso; mpe tobondeli Yehova Nzambe na biso te, mpe totiki mabe na biso te, mpe toyokaki bosolo na yo te.*

13a- Kotyola makambo oyo Nzambe akomaki na Biblia ezali ya libela, mpe, na 2021 bakristu mpe bazali na ngambo ya mbeba oyo mpe bandimi ete Nzambe akotelemela yango te. Ils ne se détournent pas non plus de leurs iniquités et ne

sont pas davantage attentifs à se vérité biblique mais si importante pour notre temps de la fin, sa vérité prophétique révélée intensément et compréhensible, puisque les clés de la compréhension sont dans la Bible elle- ata.

Dan 9:14 *Yehova azali kokengela mpasi oyo, mpe amemeli biso yango; + mpo Yehova Nzambe na biso azali sembo na makambo nyonso oyo asali, kasi biso tofosi mongongo na ye te.*

14a- Nini lisusu nakoki koloba? Solo mpenza! Kasi yeba malamuru ete likama monene mingi koleka ebongisami na Nzambe mpo na bomoto ya lelo, mpe mpo na ntina moko. Ekoya, kati ya 2021 na 2030, na lolenge ya etumba ya nikleere oyo mission na yango ya bonzambe ezali *koboma moko na misato ya bato* engebene na Em.9:15.

Dan 9:15 *Mpe sikawa, O Nkolo Nzambe wa biso, oyo abimisaki bato na yo libanda ya mboka ya Ezipito na loboko na yo ya nguya, mpe akómisaki nkombo na yo lokola ezali lelo, tosali lisumu, tosali mabe.*

15a- Daniel akundolisi biso pona nini kozanga kondima ezali condamné na Nzambe. Na mabele, bozali ya bato ya Bayuda etatoli likambo oyo ya kokamwa mpo na nguya moko oyo eleki ya bomoto, kobima na Ezipito ya bato ya Baebeli. Lisolo na bango mobimba euti na likambo wana ya likamwisi. Tozali na libaku te ya kotatola bobimisi oyo, kasi moto moko te akoki koboya ete bakitani ya likambo oyo bazali naino kati na biso lelo. Mpe mpo na kosalela malamuru bomoi yango, Nzambe apesaki bato yango na koyina ya Banazi na boumeli ya Etumba ya Mibale ya mokili mobimba. Likebi ya bomoto epesamaki bongo epai na babiki oyo na 1948 bazwaki bozongisi na bango na mabele ya mboka na bango ya kala oyo ebungaki uta mibu 70. Nzambe atikaki bobele kokweya na mitó na bango maloba ya batata na bango oyo balobaki na guvernere ya Loma Ponti Pilato mpo na Yesu , mpo na kozwa liwa na ye, nazongeli maloba “tiká makila na ye ekwea likoló na biso mpe likoló na bana na biso”. Nzambe ayanolaki bango na mokanda. Kasi baklisto ya mangomba nyonso baboyaki likebi na nsóni nyonso liteya oyo ya bonzambe, mpe tokoki kososola ntina, mpamba te bango nyonso bazali na elakeli mabe na bango. Bayuda baboyaki Masiya, kasi baklisto batyolaki mibeko na ye. Na yango, kokweisama ya Nzambe na makambo nyonso mibale ezali mpenza na ntina.

Dan 9:16 *Nkolo, na mawa na yo monene, tika nkanda na yo mpe nkanda na yo elongwa na engumba na yo Yerusaleme, longwa na ngomba na yo mosantu; mpo na ntina ya masumu ma biso mpe mabe ma batata ba biso, Yerusaleme mpe bato ba yo bazali kofinga bato banso nzinganzinga na biso.*

16a- Danyele awa azwi ntembe oyo Moize alakisaki epai ya Nzambe: bato oyo bazali kotatola etumbu ya bato na ye bakoloba nini? Nzambe ayebi mokakatano uta ye moko asakoli na ntina ya Bayuda, na monoko ya Paulo na Rom.2:24: *Mpo nkombo ya Nzambe efigami kati na bapakano mpo na bino, lokola ekomami . Azali kolobela makomi ya Eze.16:27: Mpe, tala, nasembolaki loboko na ngai mpo na yo, nakitisi eteni oyo napesaki yo, **napesi yo na mokano ya banguna na yo, bana basi ya Bafilistia, oyo bayokaki nsóni mpo na etamboli na bino ya mabe .** Na motema mawa na ye, Danyele azali naino na makambo mingi ya koyekola na ntina na etumbu ya Nzambe likoló na engumba na ye Yerusaleme. Kasi ntango alobi ete " *Yerusaleme mpe bato na yo bazali kofinga mpo na bato nyonso oyo**

bazali zingazinga na biso " azali na mabe te, mpo soki etumbu ya Yisalaele ebimisaki epai ya bapakano bobangi ya malamu mpe mposa ya kosalela Nzambe oyo ya solo, etumbu yango elingaki kozala na yango azalaki na bosepeli ya solosolo. kasi likambo wana ya mawa ebotaki mbuma moke, kasi ya ntina te, mpamba te tozali na nyongo ya kobongwana ya Mokonzi Nebukadanesala mpe Mokonzi Dalio Momedé.

Dan 9:17 *Na yango, O Nzambe na biso, yoka losambo mpe mabondeli ya mosaleli na yo, mpe mpo na ntina ya Nkolo tika elongi na yo engenga likolo ya esika mosantu na yo oyo etikali mpamba.*

17a- Oyo Daniel asengi ekopesama kasi te po Nzambe alingi ye, kasi kaka po bozongi oyo na Israel pe botongi lisusu tempelo ezali na projet na ye. Kasi, Danyele ayebi te ete tempelo, oyo ekotongama mpenza, ekobebisama lisusu na mobu 70 na Baloma. Yango wana nsango oyo akozwa na mokapo 9 oyo ekobikisa ye na ntina mpenza ya Bayuda oyo azali kopesa tii lelo na tempelo ya mabanga oyo etongami na Yelusaleme; tempelo ya mosuni ya Klisto mosika te ekokómisa yango mpamba, mpe mpo na ntina oyo ekobebisama lisusu na mobu 70 na mampinga ya Loma.

Dan 9:18 *Nzambe na ngai, pesa matoyi mpe yoka! Fungola miso na yo pe tala bitika na biso, tala engumba oyo kombo na yo ebengami likolo na yango! Mpo ezali te mpo na boyengebene na biso nde tozali kopesa bino mabondeli na biso, kasi mpo na ngolu na bino monene.*

18a- Ezali solo ete Nzambe aponaki Yelusaleme mpo na kokómisa yango esika oyo esantisama na bozali na ye ya nkembo. Kasi esika yango ezali mosantu kaka ntango Nzambe ateleme wana, mpe banda mobu – 586, ezalaki lisusu bongo te. Mpe, na kokesana, bitika ya Yelusaleme mpe tempelo na yango etatolaki ete bosembo na ye ezalaki na koponapona te. Liteya oyo ezalaki na ntina mpo na bato kotala Nzambe ya solo lokola ekelamu ya bomoi oyo azali komona, kosambisa, mpe kosala na bokeseni na banzambe ya bapakano oyo basambelaka bikeko oyo bazali bobele na boyokani na baanzelu mabe ya kaa ya zabololo. Moto ya sembo asalelaka Nzambe kasi moto oyo azali sembo te asalelaka Nzambe mpo na komipesa légitimité religieuse envers ba oyo bazali zinga zinga na ye. Mawa ya *Nzambe* oyo Danyele azali kosenga ezali ya solo mpe mosika te akopesa elembeteli ya kitoko koleka mpo na yango, kati na Yesu Klisto.

Dan 9:19 *Nkolo, yoka! Nkolo, limbisa! Nkolo, tyá likebi! Salá mpe kozela te, mpo na bolingo na yo, O Nzambe na ngai! Mpo nkombo na yo ebengami na engumba na yo mpe na bato na yo.*

19a- Bobange ya Danyele ezali kolongisa kotingama na ye mpo ete, lokola Moize, mposa na ye moko ya bolingo mingi ezali ya kozala na makoki ya kokutana na bozongi oyo na mokili na ye “mosantu.” Alingi kotatola botongi lisusu ya tempelo mosantu oyo ekopesa lisusu nkembo na Nzambe mpe na Yisalaele.

Dan 9:20 *Nzokande nalobaki, mpe nasambelaki, mpe nayambolaki lisumu na ngai, mpe lisumu ya bato na ngai Yisraele, mpe napesaki mabondeli na ngai epai ya Yehova Nzambe na ngai mpo na ngomba mosantu ya Nzambe na ngai;*

20a- Ezali likambo ya kokamwa te ete Nzambe alingaka Danyele, ezali modèle ya komikitisa oyo ezali ko enchanter ye mpe ekokisaka critère ya bosantu oyo ye

azali kosenga. Mobali nionso azali fallible tant que azali ko vivre na nzoto ya mosuni mpe Daniel azali exception te. Ayambolaka masumu na ye, ayebi bolembu na ye ya kolekisa ndelo lokola biso banso tosengeli kosala. Kasi ezaleli na ye ya molimo ekoki te kozipa lisumu ya bato, mpamba te azali kaka moto, ye moko azangi kokoka. Solution ekouta na Nzambe na kati ya Yesu Klisto.

Dan 9:21 *Nazalaki kaka koloba na libondeli, ntango mobali Gabriel, oyo namonaki liboso na emonaneli, ayaki kopumbwa epai na ngai na ntango ya likabo ya mpokwa.*

21a- Ntango oyo Nzambe aponaki mpo na botali ya Gabriele ezali oyo ya mbeka ya mpokwa, elingi koloba oyo ya mbeka ya libela ya mwana na mpate oyo esakoli mpokwa mpe ntongo likabo ya bolingi na mikolo mizali koya ya nzoto ya bosantu ya kokoka mpe ya Yesu Klisto oyo ezali na mbeba te. Akokufa na ekulusu mpo na kozipa masumu ya baponami na ye se moko oyo bazali bato na ye se moko ya solo. Lien na emoniselili oyo ekopesama na se, na Danyele, etiamaki bongo.

Nsuka ya libondeli: Eyano ya Nzambe

Dan 9:22 *Ateyaki ngai, mpe asololaki na ngai. Alobaki na ngai: Danyele, nayezi sikoyo mpo na kofungola bososoli na yo.*

22a- Liloba «fongola mayele na yo» elakisi ete kino tango wana, mayele ezalaki kokangama. Anzeli alobi na likambo ya mwango ya lobiko ya Nzambe oyo ebombamaki kino ntango ya bokutani na ye na profeta oyo Nzambe aponaki.

Dan 9:23 *Tango bobandaki kobondela, liloba ebimaki, pe nayezi koyebisa bino; mpo ozali molingami. Tyá likebi na liloba, mpe sosola emonaneli!*

23a- *Tango bobandaki kosambela, liloba ebimaki*

Nzambe ya lola abongisaki makambo nyonso, ngonga ya bokutani na ngonga ya libela mpe anzeli Gabriele aponi Klisto na “Liloba” lokola Yoane akosala na ebandeli ya Nsango Malamu na ye: *liloba ekómaki mosuni* . Anzeli aye kosakola ye “Liloba” elakisi ete ayezi kosakola ye boyezi ya Klisto esakolamaki uta na Moize engebene na Det.18:15 kino 19: *Nkolo, Nzambe na bino, akosekwisa bino kati na bino , ‘kati na bandeko na yo, mosakoli lokola ngai: okoyoka ye! Boye akoyanola na bosenga oyo bosalaki epai ya Yehova Nzambe na bino na Horebe na mokolo ya liyangani, ntango bolobaki ete: Tiká nayoka lisusu mongongo ya Yehova Nzambe na ngai te, mpe tiká namona lisusu mato monene oyo te, . mpo na kokufa te. Yawe alobaki na ngai ete: Makambo oyo balobi ezali malamumu. Nakotombola mpo na bango uta na bandeko na bango mosakoli lokola yo , nakotia maloba na ngai na monoko na ye, mpe akoloba na bango nyonso oyo nakopesa ye mitindo . Mpe soki moto ayoki maloba na ngai te oyo azali koloba na nkombo na ngai, nakozongisa ye mokumba . Kasi mosakoli oyo azali na mpiko ya koloba na nkombo na ngai liloba oyo napesi ye mitindo te, to oyo azali koloba na nkombo ya banzambe mosusu, mosakoli wana akozwa etumbu ya liwa.*

Mokanda oyo ezali na ntina mingi mpo na kososola ngambo ya Bayuda na koboya na bango Masiya Yesu mpo ete akokisaki masengami nyonso oyo esakolamaki mpo na koya na ye. Lokola azwamaki kati na bato mpe motindiki ya liloba ya bonzambe, Yesu akokanaki na ndimbola oyo mpe makamwisi oyo asalaki etatolaki misala ya bonzambe.

23b- *mpe ozali molingami*

Mpo na nini Nzambe alingaka Danyelee? Bobele mpo ete Danyelee alingaka ye. Bolingo ezali ntina oyo Nzambe akelaki bomoi mpo na bikelamu ya bonsomi liboso na ye. Ezali mposa na ye ya bolingo nde elongisaki motuya monene mpenza oyo akofuta mpo na kozwa yango epai ya bikelamu na ye mosusu oyo bazali bato awa na mabele. Mpe na motuya ya liwa na ye, oyo akosengela kofuta, baoyo akopona bakokoma baninga na ye ya seko.

23c- *Tyá likebi na liloba, mpe sosola emonaneli!*

Liloba nini ezali, liloba ya anzelu to “Liloba” ya bonzambe oyo ebombami kati na Klisto? Oyo ezali ya solo ezali ete nyonso mibale ekoki kosalema mpe ekoki kokokisama mpo ete emonaneli ekotala “Liloba” oyo akoya na mosuni kati na Yesu Klisto. Yango wana, kososola nsango ezali na ntina mingi.

Esakweli ya Pɔsɔ 70

Dan 9:24 *Baposo ntuku nsambo epesameli bato na yo mpe mpo na engumba na yo mosantu, mpo na kopekisa mabunga mpe kosilisa masumu, mpo na kozipa mabe mpe komema boyengebene ya seko, mpo na kotya elembo na emonaneli mpe mosakoli, mpe mpo na kopakola mafuta esika Mosantu ya Bisika ya Bosantu.*

24a- *Baposo ntuku nsambo ekatamaki na bato na yo mpe na engumba na yo mosantu*

Verbe ya Liebele “hatac” elimboli na ndimbola ya liboso kokata to kokatakata ; mpe bobele na elilingi, “kokata to kobongisa.” Nabateli ndimbola ya liboso, po epesi tina na action oyo ya Abraham oyo a concrétiser alliance na ye na Nzambe na nzela ya sacrifice, na Gen.15:10 : *Abram azuaki ba niama oyo nionso, akataki yango na kati, pe atie eteni moko na moko moko epai ya mosusu; kasi azalaki kokabola bandeke yango te* . Molulu yango emonisaki boyokani kati na Nzambe ná mosaleli na ye. Yango wana verbe oyo “kokata” ekozwa ndimbola na yango mobimba na “liyokani oyo esalemi na bato mingi mpo na poso moko” na molongo 27. “Ebele” oyo bazali Bayuda ya ekolo oyo mpo na bolamu na bango, litomba ya kondima na Klisto oyo babakamaki na ekulusu ezali elakisama liboso. Likambo ya mibale ya kosepelisa ya verbe oyo ekata ezali ete baposo 70 ya mibu ya mokapo oyo 9 ekatami na “2300 mpokwa-ntongo” ya Dan.8:14. Mpe liteya moko ebimi na chronologie oyo oyo etie kondima ya boklisto liboso ya kondima ya Bayuda. Na ndenge wana, Nzambe ateyi biso ete na kati ya Yesu Klisto apesi bomoi na ye mpo na kopesa yango lokola bosikoli mpo na mondimi nyonso oyo abongi na lobiko na ye na kati ya bomoto nyonso. Kondimana ya kala esengelaki kolimwa ntango Yesu asopaki makila na ye mpo na kobuka kondimana na ye ya sika elongo na baponami ya mabele mobimba.

Mokanda ya Danyelee ezali na mokano ya koteya lobiko oyo ya mokili mobimba na kolakisa biso mbongwana ya bakonzi ya ntango ya Danyelee; Nebukadanesala, Dalio Momedé mpe Sirise Moperse.

Nsango yango ezali likebisi ya lokumu oyo ezali kobangisa bato ya Bayuda mpe engumba na bango mosantu Yelusaleme, oyo bapesi bango mokolo ya nsuka ya pɔsɔ 70. Awa lisusu code ya Ezé.4:5-6 epesi mokolo moko mpo na mbula moko bolai ezali komonisa na mibu 490 nyonso. Daniel asengeli kozala na

mokakatano mpo na kososola ndimbola ya likama mpo na engumba na ye oyo esilá kobeba.

24b- *kotika masumu pe kosukisa masumu*

Kanisa nini ezalaki koleka na makanisi ya Danyele koyokaka makambo wana ntango autaki kobelega Nzambe na libondeli mpo na bolimbisi ya masumu na ye mpe masumu ya bato na ye. Akososola nokinoki soki ezali nini. Kasi biso moko tososoli malamau bosenga ya bonzambe oyo emonisami. Nzambe alingi kozwa epai ya baponami na ye ete abikisaka, ete basala lisusu masumu te, ete basukisa bobukami na bango ya mibeko na ye boye kosukisa masumu engebene na oyo ekokomama na ntoma Yoane na 1 Yoane 3 : 4: *Moto nyonso oyo asali masumu abuki mobeko, mpe lisumu ezali kobuka mobeko* . Mokano oyo etali mibali oyo basengeli kobundisa ezaleli na bango ya mabe mpo na kosala lisumu lisusu te.

24c- *mpo na kozipa mabe mpe komema bosembo ya seko*

Mpo na Moyuda Danyele , nsango oyo ezali kolamusa molulu ya “mokolo ya bomikabi” feti ya mbula na mbula epai wapi tosepelaka kolongola masumu na nzela ya mbeka ya ntaba. Elembo oyo ya lisumu ya momesano emonisaki Grèce na Dan.8 mpe bozali na yango etie esakweli na mopepe ya molimo ya "mokolo ya bomikabi" oyo. Kasi ndenge nini liwa ya ntaba ekoki kolongola masumu soki liwa ya banyama mosusu oyo bapesaki mbeka na boumeli ya mbula mobimba elongi te kolongola yango? Eyano na mokakatano oyo epesami na Ebr.10:3 kino 7: *Kasi bokundoli ya masumu ezongisamaka sika mbula na mbula na bambeka oyo; mpo ete makila ya bangambe mpe bantaba ekoki te kolongola masumu* . *Yango wana Klisto, akoti o mokili, alobaki: Mbeka mpe likabo olingaki te, kasi nzoto osali mpo ya ngai ; Ondimi te bambeka ya kotumba to bambeka mpo na lisumu. Bongo nalobaki: Tala, naye (na rulo ya buku elobeli ngai) mpo na kosala, . Ee Nzambe, mokano na yo* . Bandimbola oyo ntoma Paulo apesaki ezali mpenza polele mpe ezali na ntina. Elandi ete Nzambe abombi mpo na ye moko, kati na Yesu Klisto, mosala ya bomikabi mpo na masumu oyo anzelu Gabriele asakolaki epai ya Danyele. Kasi Yesu Klisto azalaki wapi kati na molulu wana ya “mokolo ya bomikabi”? Bozangi mbeba na ye ya kokoka, oyo na ndenge ya elilingi ekomisaki ye mwana ya mpate ya elekeli ya Nzambe oyo alongolaka masumu ya mokili, ezwaki mokumba ya masumu ya baponami na ye oyo emonisami na ntaba ya molulu ya bomikabi. Mwana ya mpate abombamaki na ntaba na boye ete mwana ya mpate akufa mpo na ntaba oyo ye abatelaki. Na kondimaka liwa na ye na ekulusu mpo na kozipa masumu ya baponami na ye, masumu oyo azalaki na mokumba na yango, kati na Klisto Nzambe apesaki bango elembeteli ya kitoko koleka ya bolingo na ye mpo na bango.

24d- *mpe komema bosembo ya seko*

Oyo ezali mbano ya esengo ya liwa ya mobikisi Masiya. Bosembo oyo moto, uta Adama, akokaki kobimisa te etangami na baponami mpo ete na nzela ya kondima na bango na elakiseli oyo ya bolingo ya bonzambe, na ngolu ya peto, bosembo ya kokoka ya Yesu Klisto ekoki kotangama na bango , na ebandeli , kino etumba ya kondima elongi lisumu. Mpe ntango likambo yango esili mpenza, balobaka ete bosembo ya Klisto epesami. Moyekoli akomi lokola Nkolo na ye. Ezali likoló na miboko wana ya mateya nde kondima ya bantoma ya Yesu

etongamaki. Liboso ete ntango mpe nguya ya molili ebongola bango, na bongo koyeisa monene nzela ya moke oyo Yesu Klisto ateyaki. **Bosembo** oyo ekozala **ya seko** kaka mpo na baponami ya sembo, baoyo bayokaka mpe bakoyanola na botosi masengi ya bosembo ya Nzambe.

24th- *mpe na kokanga elembo na emonaneli mpe mosakoli*

To, mpo ete emonaneli ekokisama na komonana ya mosakoli oyo asakolamaki. Elembo ya verbe ezali kolobela elembo ya Nzambe oyo epesaka bongo na esakweli mpe na mosakoli oyo akomilakisa bokonzi mpe bondimi ya bonzambe mobimba mpe oyo ekoki kotyelama ntembe te. Mosala oyo elingi kokokisama ekangami na elembo na yango ya bokonzi oyo euti na Nzambe. Motángo ya elilingi ya elembo yango ezali “sambo: 7”. Ezali mpe kolakisa botondi oyo ezali komonisa lolenge ya Nzambe mozalisi mpe oyo ya Molimo na ye. Moboko ya boponi oyo ezali botongi ya projet na ye na boumeli ya mibu nkoto nsambo, yango wana akabolaki ntango na baposo ya mikolo nsambo lokola mibu nkoto nsambo. Esakweli ya baposo 70 epesi bongo mokumba na motango (7), elembo ya Nzambe ya bomoi na Em.7. Baverse oyo ekolanda ekondimisa ntina ya motángo oyo “7”.

24f- *mpe mpo na kopakola Mosantu ya Bosantu*

Oyo ezali kopakolama ya Molimo Mosantu oyo Yesu akozwa na tango ya libatisi na ye. Kasi tósala libunga te, ebenga oyo ekitisaki ye uta na likoló ezalaki kaka na mokano moko, oyo ya kondimisa Yoane ete Yesu azalaki mpenza Masiya oyo asakolamaki; likoló ezali kotatola mpo na ye. Na mabele, Yesu azalaki ntango nyonso Klisto mpe na lolenge ya mituna oyo eponami oyo batunaki banganganzambe, mateya na ye na sinagoga ntango azalaki na mbula 12 ezali elembeteli ya likambo yango. Mpo na bato ba ye, kati na bango abotamaki mpe akolaki, mission officielle na ye ezalaki ya kobanda na batisimo na ye na automne ya mobu 26 mpe asengelaki kotika bomoi na ye na printemps ya mobu 30. Titre Basantu ya Basantu the azali kopesa nkombo na lokumu mpamba te azali kosangisa na lolenge ya mosuni Nzambe ya bomoi oyo azalaki kobangisa Baebela na ntango ya Moize. Kasi Esika Mosantu ya bomoi ezalaki na elembo ya mosuni awa na mabele; esika oyo eleki bosantu to esika mosantu ya tempelo ya Yelusaleme. Ezalaki elembo ya lola, dimension oyo ekoki kozuama te na bomoto esika Nzambe na baanzelu na ye batelemi. Kiti ya bosambisi ya bonzambe mpe esika ya kiti na ye ya bokonzi, Nzambe lokola Mosambisi azalaki makila ya Klisto mpo na kondimisa bolimbisi ya masumu ya baponami na boumeli ya mibu nkoto 6 oyo etiamaki mpo na boponi oyo. Na bongo liwa ya Yesu ekokisaki “elambo ya bomikabi” ya nsuka. Bolimbisi ezwami mpe bambeka ya kala oyo Nzambe andimaki, nyonso endimami. Kopakolama na Esika Mosantu ya Bosantu esalemaki na Mokolo ya Bomikabi na kosopa makila ya ntaba oyo babomaki na kiti ya ngolu, etumbelo oyo etiamaki likolo ya sanduku oyo ezalaki na mibeko ya Nzambe oyo ebukamaki. Mpo na likambo yango, mbala moko na mbula, nganganzambe monene azwaki ndingisa ya kokota na ngambo mosusu ya elamba ya kokabwana, na esika oyo eleki bosantu. Na bongo nsima ya lisekwa na ye, Yesu amemaki na lola bomikabi ya makila na ye mpo na kozwa bokonzi, lotomo ya kobikisa baponami na ye na kofunda bosembo na ye mpe lotomo ya kokweisa basumuki oyo babongoli motema te, bakisa mpe baanzelu mabe mpe mokambi na

bango Satana, zabololo . Esika ya bosantu, oyo ezali mpe kolakisa lola, makila oyo Yesu asopaki na mabele, ekopesa ye nzela, na Mikaele, abengana zabololo mpe bademo na ye uta na lola, likambo oyo emonisami na Em.12:9. Na yango, libunga ya bato ya mangomba ya Bayuda ezalaki te ya kososola ezaleli ya esakweli ya “mokolo ya bomikabi” ya mbula na mbula. Bandimaki na mabe ete makila ya nyama oyo epesami na feti yango ekokaki kondimisa ndimbola mosusu ya nyama oyo esopamaki na boumeli ya mbula. Moto asalemi na elilingi ya Nzambe; nyama oyo ebimisami na bomoi ya mabelé , ndenge nini tokoki kolongisa bokokani ya motuya mpo na mitindo yango mibale?

Lokola azalaki Nzambe, Yesu Klisto azalaki ye moko mafuta ya kopakola lokola Molimo Mosantu mpe na komata na lola amemi elongo na ye mafuta ya mafuta ya ndingisa na ye oyo alongi na mabele.

Fungola ya kosala ba calculs

Dan 9:25 *Boye bóyeba, mpe bósosola! Uta ntango oyo liloba esakolaki ete Yelusaleme ekotongama lisusu epai ya Bapokolami, epai ya Mokambi, baposo nsambo mpe baposo tuku motoba na mibale eleki, bisika mpe mabulu ekozongisama, kasi na ntango ya mpasi.*

25a- *Yeba likambo oyo bongo, mpe sosola!*

Anzeli azali na raison ya kobengisa Danyele na attention mpo azali ko aborder ba données oyo esengaka concentration spirituelle mpe intellectuelle monene; mpo ekosengela kosala ba calculs.

25b- ***Uta tango liloba lisakolaki ete Yelusaleme ekotongama lisusu na Bapokolami, na Mokambi***

Bobeleteni oyo ya verse ezali na ntina mingi mpamba te elobeli na mokuse ntina ya emonaneli. **Nzambe apesi bato na ye oyo bazali kozela Masiya na bango nzela ya koyeba na mbula nini akomilakisa epai na bango** . Mpe ngonga oyo ntango liloba esakolaki ete Yelusaleme ekotongama lisusu esengeli kokatama engebene na boumeli ya mibu 490 oyo esakolamaki. Mpo na mobeko oyo ya kotonga lisusu, na mokanda ya Ezela, tozali kokuta mibeko misato oyo ekoki kozala oyo bakonzi misato ya Perse bapesaki mitindo na molongo: Sirise, Dalio, mpe Artaserzese. Il se révèle que décret oyo etiamaki na oyo ya suka na – 458, epesi nzela na culmination ya 490 ans na année 26 ya époque na biso. Yango wana ekozala mobeko oyo ya Artaserzeze oyo esengeli kobatelama na kotalela eleko oyo ekomamaki: prenta engebene na Esd.7:9: *alongwaki na Babilone na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, mpe akomaki na Yelusaleme na mokolo mokolo ya liboso ya sanza ya mitano, loboko malamumu ya Nzambe na ye ezalaki likoló na ye* . Mbula ya mobeko ya mokonzi epesami na Ezela.7:7: *Mingi kati na bana ya Yisalaele, banganga-nzambe mpe Balevi, bayembi, bakengeli ya baporte, mpe Banetini, bayaki mpe na Yelusaleme na mbula ya nsambo ya Mokonzi Atazelezese* .

Bolongwi ya mobeko kozalaka liziba, Molimo azali ko cibler mpo na esakweli na yango, Pasika ya liziba esika Yesu Klisto akufaki na ekulusu. Ba calculs eko mema biso na objectif oyo.

25c- *poso sambo na poso ntuku motoba na mibale eleki, bisika mpe mabulu ekozongisama, kasi na tango ya mpasi.*

Na ebandeli tozalaka na baposo 70. Anzeli yango alamusu poso 69; 7 + 62. Ba poso 7 ya liboso esukaka na tango ya bozongisi Yelusaleme pe tempelo, na tango ya mawa po Bayuda basalaka na se ya mpasi ya libela ya ba Arabes oyo bayaki kofanda na esika oyo batikaki bonsomi na bobengani na bango. Verse oyo euti na Neh.4:17 elobeli likambo yango malamumu: *Baoyo batongaki efelo, mpe baoyo bazalaki komema to kotya mikumba, bazalaki kosala na loboko moko mpe bazalaki kosimba ebundeli na loboko mosusu* . Oyo ezali detail oyo elakisami, kasi oyo ya monene ezwami na ^{poso ya 70} etangami.

Poso ya ^{mbala ya 70}

Dan 9:26 Mpe nsima ya poso ntuku motoba na mibale, Mopakolami akokatama, mpe akozala na ~~mokitani te, akozala na~~ eloko moko te mpo na ye. Bato ya mokonzi oyo akoya bakobebisa engumba mpe ~~esika~~ mosantu , mpe nsuka na bango ekoya lokola mpela; Ezwami ekateli ete kobebisama ekoumela kino etumba ekosuka.

26a- *Nsima ya baposo ntuku motoba na mibale, Mopakolami moko akokatama*

Ba poso oyo 62 ezali liboso ya poso 7 , elingi koloba ete nsango ya solo ezali "nsima ya baposo 69" *mopakolami akokatama* , kasi kaka mopakolami nyonso te, oyo asakolami bongo azali na kati ya kopakola mafuta ya bonzambe ye moko. Kosalela formule “ *a bapokolami* ”, Nzambe abongisaka bato ya Bayuda mpo na bokutani na bango na moto oyo azali komonana lokola moto mpamba, mosika na mikakatano ya Nzambe. Na boyokani na lisesse na ye ya baloni vinyo, Mwana ya Moto, mwana ya Nkolo ya elanga ya vinyo, amimonisi epai ya baloni vinyo nsima ya kotinda bamemi-nsango na ye oyo bazalaki liboso na ye mpe oyo basalaki bango mabe. Na kotalela bato, Yesu azali bobele *mopakolami* oyo amimonisaka nsima ya bapokolami mosusu.

Anzeli alobaki “ *nsima* ” boumeli mobimba ya poso 69 emonisaki bongo poso ^{ya 70} . Na yango, litambe na litambe, ba données ya anzeli ezali ko diriger biso vers Pasika ya printemps ya année 30 oyo ekozala na kati ya ^{semaine oyo ya 70e} ya jour-années.

26b- *mpe akozala na* ~~mokitani te~~ *mpo na ye*

Libongoli oyo ezali mpenza ya kozanga mibeko lokola mokomi na yango, L.Segond, amonisi polele na marge ete libongoli ya solosolo ezali: ***moto moko te mpo na ye*** . Mpe mpo na ngai libongoli ya solosolo ebongi na ngai malamumu mpenza mpo ete elobi oyo esalemaki mpenza na ngonga ya ekulusu na ye. Biblia etatoli likambo yango, bantoma bango moko batikaki kondima ete Yesu azalaki Masiya oyo bazalaki kozela mpo, lokola bato mosusu ya Bayuda, bazalaki kozela masiya mobundi oyo akobwaka Baloma libanda ya mboka.

26c- *Bato ya mokambi oyo akoya bakobebisa engumba mpe bosantu* ~~ya esika mosantu~~

Yango ezali eyano ya Nzambe na kozanga kondima ya ekolo Bayuda oyo bamonaki: *moto moko te mpo na ye* . Nkanda ya Nzambe ekofutama mpenza na kobebisama ya Yelusaleme mpe *bosantu na yango ya lokuta* ; mpamba te banda mobu 30, *bosantu* ezali lisusu te na mabele ya Bayuda; esika mosantu ezali lisusu moko te. Mpo na likambo yango, Nzambe asalelaki Baloma, baoyo na nzela na bango bakonzi ya mangomba ya Bayuda babakamaki Masiya na ekulusu, bazalaki

na mpiko te mpe bazalaki na likoki te ya kosala yango bango moko, nzokande bayebaki, kozanga bango, kobamba diakono Stefano mabanga “mbula misato na sanza motoba ” nsima.

26d- *mpe nsuka na yango ekoya lokola mpela*

Yango wana ezalaki na mobu 70, nde nsima ya mibu mingi ya kozingama ya Baloma, Yelusaleme ekweyaki na maboko na bango, mpe etondaki na koyina ya kobebisa, oyo epelisami na molende ya bonzambe, babebisaki na nsomo, lokola esakolamaki, *engumba mpe bosantu* oyo ezalaki lisusu te, kino kuna *etikalaki libanga moko te likolo ya mosusu* lokola Yesu asakolaki liboso ya liwa na ye na Mat.24:2: *Kasi alobaki na bango: Bomoni nyonso oyo? Solo nazali koyebisa bino ete, libanga moko te ekotikala likolo ya mosusu awa oyo ekobukana te .*

26e -^{ezwami mokano} ete *kobebisama ekowumela kino nsuka ya etumba*

Na Mat.24:6, Yesu alobaki: *Bokoyoka bitumba mpe nsango ya bitumba: bokeba ete botungisama te, mpo makambo oyo esengeli kosalema. Kasi ekozala naino nsuka te.* Nsima ya Baloma, bitumba ekobaki na boumeli ya mbula nkoto mibale mobimba ya eleko ya boklisto mpe ntango molai ya kimya oyo tozali na yango banda Etumba ya Mibale ya mokili mobimba esilaki ezali ya kokamwa kasi Nzambe nde abongisi yango. Bomoto ekoki bongo kobimisa mbuma ya bobebisi na yango kino na nsuka ya makanisi na yango ya kokanisa liboso ya kofuta motuya na yango na ndenge ya liwa.

Nzokande, tosengeli kobosana te ntango tozali kolobela Baloma ete bolandi na bango ya papa ekoyeisa molai misala ya “ *mobebisi to mobebisi* ” ya bapakanano mpe kuna mpe kino na nsuka ya etumba oyo esalemaki na baponami ya Klisto Nzambe.

Dan 9:27 *Akosala kondimana makasi na bato mingi na boumeli ya pso moko , mpe na boumeli ya ndambo ya pso akosilisa mbeka mpe mbeka ya mbuma; Mpe [ekozala] na lipapu ya biloko ya nsani ya kobebisama mpe kutu kino na kobomama (to kobebisama mobimba), mpe ekobukana, [engebene na] oyo epesamaki, na [mabele] oyo etikali mpamba .*

27a- *Akosala boyokani makasi na bato mingi mpo na poso moko*

Molimo asakoli botiami ya *boyokani ya sika* ; ezali makasi mpo ekomi moboko ya lobiko oyo epesami tii na nsuka ya mokili. Na nse ya liloba mingi, Nzambe azali kopesa motuya na bana mboka ya Bayuda, bantoma na ye mpe bayekoli na ye ya liboso ya Bayuda oyo bakokota na *kondimana na ye* na boumeli ya **mibu nsambo ya nsuka** ya mokolo ya suka oyo epesami na ekolo ya Bayuda mpo na kondima to koboya na ndenge ya ofele Masiya oyo babakamaki na ekulusu. Ezali kondimana oyo nde “ *ekatami* ” na verse 24 kati na Nzambe mpe basumuki Bayuda oyo babongoli motema. Na automne ya 33, suka ya poso oyo eleki ekozala *marqué* na acte oyo mosusu ya injuste mpe ya koyina oyo emonisami na kobwaka mabanga ya Stephen diacre ya sika. Mabe na ye kaka moko ezalaki ya koyebisa Bayuda makambo ya solo oyo bakokaki kokanga motema te mpo na koyoka, nzokande Yesu atyaki maloba na ye na monoko na ye. Lokola Yesu amonaki ete alandi moko ya likambo na ye abomami, akomaki ndenge oyo ekolo moko eboyaki kobondela ye. Uta na otone ya mobu 33, batomboki Bayuda bapelisaki nkanda ya Baloma oyo esilaki na bloc moko na Yelusaleme na mobu 70.

27b- *mpe na ndambo ya poso akosala ete mbeka mpe likabo esila*

Moment oyo na katikati to *ndambo ya poso* ezali printemps 30 cibl  na prophetie ya 70 semaines. Oyo ezali ngonga oyo misala nyonso oyo etangami na molongo 24 ekokisami: **Nsuka ya lisumu, bomikabi na yango, koya ya mosakoli oyo akokisaka emonaneli na kotiaka bosembo na ye ya seko mpe kopakolama ya Klisto oyo asekwi oyo azali komata na lola Molongi mpe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso** . Liwa ya bomikabi ya Masiya elobelami awa na nse ya likambo ya mbano oyo yango esangisi: kotika mpenza *mbeka mpe makabo* ya banyama oyo esalemaki mpokwa mpe ntongo na tempelo ya Bayuda, kasi mpe kobanda ntongo tii na mpokwa , mpo na masumu ya bato. Liwa ya Yesu Klisto ekomisi bilembo ya banyama oyo ezalaki komonisa ye liboso na kondimana ya kala, mpe yango ezali mbongwana ya ntina mingi oyo mbeka na ye ememaki. Kopasola rido ya tempelo oyo Nzambe azali kosala na ngonga oyo Yesu akokufa endimisi bosilisi ya sikisiki ya milulu ya losambo ya mabele, mpe kobebisama ya tempelo, na mobu 70, ezali kolendisa bondimisi oyo. Na ngala na yango, bafeti ya Bayuda oyo bazalaki kosala mbula na mbula, oyo nyonso ezalaki esakweli ya koya na ye, esengelaki kolimwa; kasi na likambo moko te, momesano ya Sabata ya poso na poso oyo ezwi na liwa oyo ndimbola na yango ya solo: esakoli bopemi ya lola ya mibu nkoto ya nsambo oyo, na nzela ya elonga na ye, Yesu Klisto azwi mpo na Nzambe mpe baponami na ye ya solo oyo azali kotanga na ye ya kokoka bosembo ya seko oyo etangamaki na verse 24.

Ebandeli ya “ *poso* ” oyo ya mikolo-mbula esalemi na otone ya 26 na libatisi ya Yesu oyo abatisamaki na Yoane Mobatisi.

27c- *Mpe [ekozala] na lipapu ya biloko ya nsomo ya libebi*

Pardon, mais eteni oyo ya verset ebongolami mabe na version ya L.Segond po e interpr t  mabe. Na kotalaka bimoniseli oyo epesami na Apocalypse ya Yoane, nazali kolakisa libongoli na ngai ya makomi ya Liebele oyo mabongoli mosusu endimisi. Phrase " *na lipapu* ", elembo ya bizaleli ya lola mpe bokonzi, ezali kopesa likanisi ya mokumba ya lingomba oyo etali mbala moko Loma ya p pa, oyo " *emati* " na Dan.8:10-11, mpe baninga na yango ya losambo ya mikolo ya nsuka. *Mapapu ya mpongo* ezali elilingi ya botomboli ya likolo ya titre ya bokonzi, na ndakisa *nkosi oyo ezali na mapapu ya mpongo* oyo etali Mokonzi Nebukadanesala, to ya Nzambe ye moko, oyo amemaki na *mapapu ya mpongo* bato na ye ya Baebele oyo abikisaki na boombo ya Ezipito. Ba empires nionso e adopter symbole oyo ya *aigle* y compris, na 1806, Napol on 1er oyo eko confirmer na Apo.8:13, sima ba ampeurs Prusse na Allemagne, ya suka ezali dictateur A.Hitler. Kasi banda wana, USA ezali mpe na aigle imp rial oyo na vert ya mbongo na yango ya ekolo : dollar.

Kotika likambo oyo eleki, Molimo azongi mpo na ko cibler monguna na ye oyo alingaka mingi: Loma. Sima ya mission ya mabele ya Yesu Klisto, acteur cibl  ya ba *abominations oyo esalaka d solation finale* ya mabele ezali vraiment Rome oyo phase imp riale na yango ya pagan ewuti kobebisa Yelusaleme na 70 na verset 26. Mpe action ya kosala " *abominations of desolation* " ekosala kob  na ntango tii na nsuka ya mokili. Makambo ya *nsomo*, na boike, ekoki bongo kozala, liboso ya nyonso, na Loma ya bokonzi oyo ekonyokola baponami ya sembo na kobomaka bango na “ba  tapes” ya kokamwa mpo na kosepelisa bato

ya Loma oyo bazalaki na mposa ya makila, makambo oyo ekosila na 313. Kasi mosusu likambo ya nsɔni eyaka nsima mpe ezali kosukisa momeseno ya Sabata ya mokolo ya nsambo, 7 Marsi 321; likambo yango ekoki tii lelo oyo Bokonzi ya Loma mpe mokambi na yango ya ampire Constantin¹ Elongo na ye, bokonzi ya Loma ekómaki na nse ya bokonzi ya bakonzi ya Byzance. Na mobu 538, na ngala na ye, amperere Justinien 1er^{asalaki likambo} mosusu ya nsɔni na ndenge atyaki likoló na kiti na ye ya Loma boyangeli ya pápa ya Vigilius 1er mpe na nsima, koyeisa molai wana ya makambo ya nsɔni tii na nsuka ya mokili, esengeli na nsima koloba ete euti na eteni oyo ya mobeko ya pápa oyo Nzambe azali kotyola banda Dan.7. Tomikundoli ete nkombo “ liseke moke ” ezali kolakisa biteni mibale ya bokonzi ya Loma na Dan.7 mpe Dan.8. Nzambe azali komona na ba phases mibale oyo elandi kaka continuité ya mosala moko ya abominable.

Boyekoli ya mikapo oyo eleki epesi biso nzela ya koyeba mitindo mikeseni ya makambo ya nsɔni oyo verse oyo ezali kopesa ye.

27d- mpe kino kobomama (to kobebisama mobimba) mpe **ekobukana** , [engebene] oyo epesamaki mobeko, na [mabele] oyo etikali mpamba .

“ **Akobukana** [engebene] oyo epesameli mobeko ” mpe emonisami na Dan.7:9-10 mpe Dan.8:25: *Na ntina ya bozwi na ye mpe bolongi ya mayele mabe na ye, akozala na lolendo na motema na ye, akosala mingi bato oyo bazalaki kofanda na kimya bakokufa, mpe akotelema na mokonzi ya bakonzi; kasi ekobukana, kozanga milende ya loboko moko.*

Makomi ya Liebele epesi likanisi wana ya Nzambe ekeseni na mabongoli ya lelo.

Nuance oyo esalemi na projet ya Nzambe ya kotia faute ya batu na planète Mabele oyo ba vivre ; oyo Em.20 eteyi biso. Toyeba likambo oyo ete bondimi ya lokuta ya boklisto ezali koboya mosala oyo ya bonzambe oyo ekozala na koboma bato na etando ya mabele, na bozongi ya nkembo ya Klisto. Kozangaka kotalela bimoniseli oyo epesami na Emoniseli 20, bazali kozela mpamba ete bokonzi ya Klisto etyama awa na mabele. Kasi, kobebisa mobimba ya likolo na yango ekanamaki awa mpe na Em.20. Bozongi na nkembo ya Klisto oyo alongi na bonzambe na ye nyonso ekozonga na mabele lolenge na yango ya mobulu uta ebandeli ya lisolo na yango oyo elimbolami na Genese 1. Koningana ya mabele ya minene ekoningisa yango mpe ekozonga na nse ya nkombo libulu mozindo na ezalela na yango ya mobulu “ ezangi lolenge mpe mpamba ” , “tohu wa bohu”, ebandeli. Mobali ya bomoi akotikala likolo na ye te, kasi akozala boloko ya zabolo oyo ekabwani likolo na ye na boumeli ya mibu nkoto kino ngonga ya liwa na ye.

Na eteni oyo ya boyekoli, esengeli napesa sango mosusu oyo etali libosoliboso “^{poso ya 70}” oyo euti koyekola. Kokokisama na yango na mikolo-mbula ya esakweli esangani na kokokisama ya solosolo. Pamba te na nzela ya litatoli ya manaka ya Bayuda, toyebi configuration ya poso ya Pasika ya mobu 30. Centre na yango ezalaki veille ya mercredi ya Sabata ya tango na tango oyo elongamaki na Pasika ya Bayuda oyo ekweaki na mbula wana na jeudi. Na bongo tokoki kotonga lisusu mobimba nzela ya Elekeli oyo oyo Yesu akufaki. Bakangaki ye mardi na mpokwa, Basambisami na butu, Yesu babakamaki na ekulusu mokolo ya misato

na ntongo na ngonga ya 9 heures. Ezali kosila na ngonga ya 3 p.m. Liboso ya ngonga ya 6 p.m., Yozefe ya Arimatea atyaki ebembe na ye na lilita mpe abalusaki libanga oyo ekangaki yango. Sabata ya Pasika ya mokolo ya minei eleki. Na mokolo ya mitano na ntongo, basi ya Nzambe basombaka biloko ya nsolo kitoko oyo babongisaka na moi mpo na kosala embalse na nzoto ya Yesu. Na mpokwa ya mokolo ya mitano na ngonga ya 6 p.m. Sabata ya poso na poso ebandi, butu moko, mokolo moko elekaka na bopemi oyo Nzambe asantisami. Mpe mokolo ya Samedi na mpokwa na ngonga ya 6 p.m., mokolo ya liboso ya poso ya mokili ebandi. Butu eleki mpe na pole ya liboso ya ntongo, basi bakei na lilita na elikya ya kozwa moto oyo akobalusaka libanga yango. Bakuti libanga yango ebalusami mpe lilita efungwami. Kokota na lilita, Maria Magdalena na Maria, mama ya Yesu, bamoni anzelu afandi oyo ayebisi bango ete Yesu asekw, anzelu ayebisi bango bakende kokebisa bandeko na ye, bantoma na ye. Ntango azali koumela na elanga, Maria Magdalena amoni mobali moko alati bilamba ya mpembe oyo azwi ye lokola mosali ya elanga, ayebi Yesu; Mpe awa, likambo moko ya ntina mingi oyo ezali kobebisa bindimeli oyo epalangani mingi, Yesu alobi na Maria ete: “ *Nazongi naino epai ya Tata na ngai te* ”. Moyibi oyo azalaki na ekulusu na Yesu ye moko akoti na paradis te, bokonzi ya Nzambe, kaka mokolo ya kobaka bango na ekulusu, puisque 3 jours entiers après, nanu Yesu azongi nanu na lola te. Bongo nakoki koloba na kombo ya Nkolo, baoyo bazali na eloko ya koloba te epai na Ye, bazala kimia! Mpo ete mokolo mosusu onyokwama te mpo na kotyola to koyokisa nsani.

Eloko ya mibale ezali ya ko profiter na date – 458 oyo ezali liboso elembo ya ebandeli ya ba poso 70 ya mikolo-mbula oyo etiamaki mpo na bato ya Bayuda oyo Nzambe apesaki bango bilembo mibale ya minene ya bomoto: Sabata mpe kokatama ngenga ya mosuni.

Engebene na Rom.11, bapakanano oyo babongwanaki oyo bakoti na kondimana ya sika baktisami na mosisa mpe mokuwa ya Baebele mpe ya Bayuda. Kasi ba bases ya alliance ya sika ezali purement ya bayuda mpe Yesu asali point ya ko rappeler likambo oyo na Yoane 4:22 : *Osambelaka oyo oyebi te; tosambelaka oyo toyebi, pamba te lobiko ewuti na Bayuda*. Lelo oyo, nsango yango ezwi ntina ya bomoi mpamba te Yesu azali koloba yango epai ya bapakanano oyo babongwanaki na lokuta na bileko nyonso. Mpo na kobebisa bango malamukoleka, zabolo atindaki bango bayina Bayuda mpe boyokani na bango; oyo ebalusaki bango mosika na mitindo ya Nzambe mpe Sabata na ye mosantu. Yango wana tosengeli kobongisa libunga oyo mpe **kotala kondimana ya sika oyo ezali na bomoto ya Bayuda**. Bantoma mpe bayekoli ya sika oyo babongwanaki Bayuda bazali “ *mingi* ” wana oyo basali *boyokani makasi na Yesu*, na Dan.9:27, kasi moboko na bango etikali ya Bayuda, bazali mpe komitungisa mpo na ebandeli ya eleko ya “ *poso 70* ” . oyo Nzambe apesi na ekolo ya Bayuda mpo na kondima to koboya etinda ya kondimana ya sika oyo etongami likolo na makila ya bato oyo Yesu Klisto asopaki na bolingo na ye moko. Na bolongoli na makanisi maye mokolo – 458 ekomi ebandeli ya “2300 mpokwa-ntongo” ya Dan.8:14.

Na nsuka ya ntango molai oyo ya esakweli, mibu 2300, makambo misato esengelaki kosila engebene na Dan.8:13.

- 1- bonganganzambe ya seko
- 2- lisumu oyo ezali kobebisa
- 3- minyoko ya bosantu mpe mampinga.

Makambo misato yango emonisami:

- 1- bonganga-nzambe ya seko na mabele ya pápa
- 2- mokolo oyo etikali ya mokolo ya liboso ezwaki nkombo mosusu: Dimanche.
- 3- Minyoko ya bosantu ya bakristu mpe basantu, bana mboka ya bokonzi ya lola.

Mbongwana yango ezalaki na mokano ya:

- 1- Zongela Yesu Klisto bonganganzambe na ye ya selesitale ya libela ya bule.
- 2- bopemi ya sabata ya mokolo ^{ya 7}.
- 3- Tala nsuka ya minyoko ya bosantu ya boklisto mpe ya basantu.

Calcul oyo e proposer pona « 2300 soirée-tongo » kobanda na date – 458, suka ya durée oyo esukaka na printemps ya 1843 : $2300 - 458 = 1842 + 1$. Na calcul oyo tozali na 1842 mbula mobimba oyo esengeli tobakisa +1 mpo na ko désigner printemps na ebandeli ya mobu 1843 esika esakolamaki “2300 soirée-tongo” esukaka. Dati oyo ezali ebandeli ya bozongi ya bokoti ya Nzambe oyo alingi bongo kosikola basantu na ye ya solo na lokuta ya losambo oyo azwaki na Lingomba ya Katolike ya pápa ya Loma na boumeli ya mbula 1260. Na yango, kozwaka mokano ya kokela kolamuka ya molimo na USA epai wapi Baprotesta bazwi ekimelo, Molimo efulaka epai ya William Miller bosepele na esakweli ya Danyele 8:14 mpe mikolo mibale oyo elandaki oyo esengami esakoli bozongi ya Yesu Klisto , ya yambo mpo na na prenta ya mobu 1843, ya mibale mpo na otone ya mobu 1844. Mpo na ye, kopetola esika mosantu elimboli ete Yesu azongi mpo na kopetola mabele. Nsima ya kozanga bosepele mibale na mikolo oyo ekanamaki, Molimo apesi elembo na baye baleki molende oyo bazwaki esika na mimekano mibale ya bondimi. Emonaneli moko ya lola ezwamaki na ntongo ya 23 octobre 1844 na moko ya basantu oyo azalaki kokatisa bilanga. Lola efungwamaki mpo na esika moko oyo elakisaki Yesu Klisto lokola Nganga Monene oyo azali kosala mosala na esika mosantu ya likoló. Na emonaneli alekaki uta na esika mosantu kino na esika ya bosantu koleka. Na bongo nsima ya mbula 1260 ya molili, Yesu Klisto akómaki lisusu na boyokani na bato na ye ya sembo oyo bakabolamaki na mimekano mibale oyo elandaki.

- 1- **Kozongela mosala ya libela** . Yango wana ezali na nzela ya emonaneli oyo nde Nzambe azongisaki na ndenge ya ofele bokonzi na ye ya bonganganzambe na ye ya likoló oyo ezalaki libela na mokolo ya 23 Okotobe 1844.
- 2- **Bozongi ya Sabata** . Kaka na sanza wana, mosusu ya Basantu abandaki kotosa Saba ya mokolo ya nsambo, nsima ya botali uta na Madame Rachel Oaks oyo apesaki ye mwa buku moko uta na lingomba na ye: “Babatasi ya mokolo ya nsambo.” Moko na moko, na boumeli ya ntango, basantu oyo baponaki na mimekano mibale bazwaki mpe Sabata ya mokolo ya nsambo. Oyo ezali ndenge Nzambe asukisaki lisumu ya kobebisa oyo

Loma ya bapakanano etyaki, kasi epesamaki na mibeko na Loma ya pápa na nkombo na yango “Dimanche”.

- 3- **Kotika minyoko** . Likambo ya misato etalelaki bosantu mpe baklisto oyo banyokolamaki na boumeli ya mbula 1260. Mpe kuna lisusu, na 1843 mpe 1844, kimya ya losambo eyangelaki bisika nyonso na mokili ya Mpótó oyo esakweli yango etalelaki. Yango ezali bongo mpo France révolutionnaire ekangaki monoko na guillotine na yango baye bazalaki responsables ya ba abuses religieux oyo esalemaki. Na bongo nsima ya bambula ya nsuka ya makila ya etumbu ya *bakobo ya lingomba* engebene Apo.2:22-23, na nsuka ya mibu 1260 oyo ebandaki na mobu 538, dati oyo ekangisamaki na kolongolama ya *libela* na kofandisama ya boyangeli ya pápa, . i.e. na 1798, kimya ya lingomba ezali koyangela. Mpe bonsomi ya lisosoli oyo etiamaki epesaka basantu nzela ya kosalela Nzambe engebene na boponi na bango mpe boyebi na bango ete Nzambe akobakisa. Na 1843, *bato ya... bosantu* mpe *limpinga ya basantu* , bana-mboka wana ya bokonzi ya likoló oyo Yesu Klisto aponaki, bazali lisusu konyokolama te, ndenge esakweli ya Danye 8:13-14 esakolaki yango.

Makambo oyo nyonso ebongisamaki mpe etambwisamaki na Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso oyo na bozangi komonana mobimba akambaka makanisi ya bato mpo ete bakokisa miango na ye, manaka na ye mobimba, kino na nsuka ya mokili ntango koponama na ye ya baponami ekozala kosila. Ezali kobima na nionso oyo ete moto aponaka te kokumisa Sabata mpe pole na yango, ezali Nzambe nde apesi ye biloko oyo ezali ya ye lokola elembo ya kondimama na ye mpe bolingo na ye ya solo mpo na ye lokola Ezé ateyaka .20:12 -20: *Napesaki bango pe ba sabata na ngai lokola elembo kati na ngai na bango, po bayeba éte nazali Nkolo oyo asantisaka bango...Bosantisa ba sabata na ngai, pe ezala kati ngai ná yo elembo oyo ekoyebana ete nazali Yehova Nzambe na bino* . Lokola ezali ye nde azali koluka mpate na ye oyo ebungaki, tozala na ntembe te ete moponami moko te akozanga libiangi.

Na Dan.8, na eyano oyo ekeseni na mosusu oyo Nzambe apesi na molongo 14 na motuna oyo ezali na molongo 13, liloba " *bosantu* " ekokani mpenza mpo ete bosantu etali mingimingi makambo nyonso oyo ezali ya Nzambe mpe oyo etali ye mingimingi. Yango ezalaki likambo ya bonganga-nzambe na ye ya likoló oyo ezalaki seko na seko , ya *sabata na ye oyo esantisamaki* banda na moboko ya mokili mokolo oyo elandaki kokela Adama, mpe ya *basantu na ye* , baponami na ye ya sembo.

Makambo oyo esakolamaki na Danye 8:13-14 ekokisamaki kati na 1843 ntango mobeko ya Nzambe ebandaki kosala mpe na kokweya ya 1844, nyonso mibale etongamaki likoló na elikya ya kozonga ya Yesu Klisto na badati wana, na bongo kotya motema na likanisi ya koya ya Yesu Klisto , ba contemporains ya expérience oyo bapesaki ba participants oyo bazalaki balandi ya ba expectations wana kombo "Adventiste", ewutaka na latin "adventus" oyo elingi koloba précisément " koya." Tokokuta likambo oyo ya “Adventiste” na mokapo 12 ya

buku oyo ya Danyeale, epai wapi Molimo akonyata ntina ya “boyokani” oyo ya nsuka oyo esalemi na mibeko.

Danyeale 10

Dan 10:1 *Na mbula ya misato ya bokonzi ya Sirise mokonzi ya Perse, liloba moko emonisami epai ya Danyeale, nkombo na ye Belteshazare. Liloba oyo, oyo ezali solo, esakoli likama monene. Ayokaki liloba oyo, mpe asosolaki emonaneli.*

1a- *Na mbula ya misato ya Sirise, mokonzi ya Perse, liloba moko emonisami epai ya Danyele, oyo nkombo na ye Belteshazare*

Cyrus 2 ayangelaki banda – 539. Na yango, mokolo ya emonaneli ezali – 536.

1b- *Liloba oyo, oyo ezali ya solo, esakoli likama monene.*

Terme oyo, *calamité munene*, esakoli massacre na échelle munene.

1c- *Ayokaki liloba oyo, pe asosolaki emonaneli.*

Soki Danyele asosolaki ndimbola, biso mpe tokososola yango.

Dan 10:2 *Na ntango wana, ngai, Danyele, nalelaki pɔsɔ misato.*

Mawa oyo ya moto ye moko oyo etali Daniel, endimisi lolenge ya matanga ya kobomama oyo ekosalema ntango likama monene oyo esakolamaki ekosalema.

Dan 10:3 *Nalyaki bilei kitoko te, misuni to vinyo ekɔtaki na monɔkɔ na ngai te, mpe namipakolaki mafuta te tii pɔsɔ misato esilaki.*

Bobongisi oyo ya Danyele oyo azali koluka bosantu oyo ebakisami esakoli ezalela ya nsɔmɔ oyo anzelu akosakola na Dan.11:30.

Dan 10:4 *Na mokolo ya ntuku mibale na minei ya sanza ya liboso, nazalaki pembeni ya ebale monene Hidekele.*

Hiddékel azali na kombo Tigre na français. Oyo ezali *ebale* oyo ekitisaki mai na Mesopotamia elongo na Efrate oyo ekatisaki mpe epesaki mai na engumba ya Bakaladea ya *Babilone* mpo na lolendo ya Mokonzi Nebukadanesala oyo ezwaki etumbu. Daniel akokaki kososola yango te, kasi bososoli oyo esalemaki mpo na ngai. Mpamba te ezalaki bobele na 1991 nde nayebisaki bandimbola ya solosolo ya Danyele 12 epai Ebale **Tigre** ekosala mosala ya “ **tigre** ” oyo ezali kolya milimo ya bato. Momekano ya kondima emonisami na kokatisa na yango ya likama. Kaka baponami nde bakoki kokatisa yango mpe kokoba mobembo na bango elongo na Yesu Klisto. Ezali lisusu, elilingi oyo ezwamaki kopi uta na kokatisa Mbu Motane na Baebele, kokatisa oyo ekoki kosalema te mpe ya koboma mpo na basumuki ya Ezipito. Kasi oyo Danyele 12 elamusi eponi “Baadventiste” ya nsuka oyo baponami oyo misio na bango ekolanda kino bozongi ya Klisto. Ya nsuka kati na bango akokutana na *likama monene ya nsuka* , lolenge na yango ya kolekisa ndelo oyo ekosenga intervention ya Klisto na bozongi ya nguya mpe ya nkembo ya lobiko mpe ya kozongisa mabe.

Likama ya liboso oyo esakolamaki epai ya Danyele elobelami na Dan.11:30. Ezali mpo na bato ya Bayuda ya kala, kasi *likama mosusu ya ndenge wana* ekosakolama na elilingi moko oyo ekokani na yango na Em.1. Yango ekosalema nsima ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba oyo *ndambo moko likoló na misato ya mibali bakobomama* . Mpe matata oyo elakisami na Em.9:13 kino 21 na bilembo, kasi ekolisami na monoko ya polele na mokanda oyo ya Danyele na nsuka ya mokapo 11 na baverse 40 kino 45. Mpo ete tokokuta na molongo, na mokapo oyo 11, likama monene ya Bayuda, bongo na Dan.12:1, likama monene oyo ekozala na ntina na baponami ya boklisto mpe Bayuda ya sembo ya ntango ya nsuka oyo bakobongwana epai ya Klisto Oyo likama elobelami na nse ya maloba “ntango ya mpasi” mpe mokano monene ekozala momesano ya Sabata oyo esantisami na Nzambe.

Kokokanisa bimonaneli mibale ya makama oyo esakolamaki

1- Na bana ya bato ya Danyeleye ya kondimana ya kala: Dan.10:5-6.

2- Na bana ya bato ya Danyeleye ya kondimana ya sika: Em.1:13-14.

Mpo na kosepela mpenza na bosepeleli oyo tosengeli kopesa na makama oyo mibale, tosengeli kososola ete atako elandi moko na mosusu na ntango, ya liboso ezali elilingi oyo esakolaka ya mibale, oyo ekozala na ntina na bozongi ya Yesu Klisto, sembo ya nsuka bana ya Nzambe ya lolenge ya Danyeleye na baninga na ye misato. Nsima ya bambula mingi ya kimya, oyo elandaki na etumba ya atomike ya nsomo mpe ya kobebisa mpenza, mokolo ya bopemi ya mokolo ya lomingo ya Loma ekotindama na guvernema ya mokili mobimba oyo ebongisami na bato oyo babikaki na likama yango. Na nsima lisusu, liwa ekoya mpo na kotya bomoi ya baponami ya sembo na likama, lokola na mikolo ya Danyeleye, Hanania, Mishaele, mpe Azaria; mpe lokola na ntango ya “Bamakabe” na –168, oyo **likama** esakolaki na mokapo oyo ya Danyeleye etali; mpe na nsuka, ba Adventistes ya nsuka batikali sembo kino na Sabata ya mokolo ya nsambo na 2029.

Kasi liboso ya mpasi oyo ya nsuka, boyangeli molai ya pápa ya mbula 1260 ekozala esilaki kosala ete ebele ya bikelamu ekufa na nkombo ya Nzambe.

Na bokuse, kososola nsango oyo epesamaki na emonaneli oyo epesami na Danyeleye ekopesa biso nzela ya kososola ndimbola ya oyo apesi na Yoane na Em.1:13 kino 16.

Dan 10:5 *Mpe natombolaki miso na ngai, mpe natali, mpe, tala, mobali moko alataki bilamba ya lini, mpe alati mokaba ya wolo na loketo na ye uta na Ufaze.*

5a- *ezalaki na moto moko alataki bilamba ya lini*

Mosala ya bosembo oyo emonisami na lini ekosalema na Nzambe na nzela ya moto. Na elilingi oyo elimbolami Nzambe azwi komonana ya mokonzi ya Greke Antiochos 4 oyo ayebani na nkombo Epiphane. Akozala monyokoli ya Bayuda kati na – 175 mpe – 164, ntango ya bokonzi na ye.

5b- *kozalaka na loketo mokaba ya wolo ya Ufaze*

Soki batye yango na ba reins, mokaba yango emonisaka solo oyo esalemi na makasi. Lisusu, wolo oyo esalemi na yango euti na Ufaze, oyo na Yir.10:9 elobeli kosalelama na yango na losambo ya bikeko ya bapakano.

Dan 10:6 *Nzoto na ye ezalaki lokola krisolite, elongi na ye ezalaki kongenga lokola nkake, miso na ye ezalaki lokola milinga ya móto, maboko na ye mpe makolo na ye ezalaki lokola motako oyo epetolami, mpe lokito ya mongongo na ye ezalaki lokola makelele ya ebele ya bato.*

6a- *Nzoto na ye ezalaki lokola chrysolite*

Nzambe azali mokomi ya vision kasi asakoli boyei ya nzambe ya bapakano d'où cette glorieux aspect surnaturel.

6b- *elongi na ye engengaki lokola nkake*

Bozali ya Bagreke ya Nzambe oyo endimami. Oyo ezali Zeus, nzambe ya Bagreke ya Mokonzi Antiochos 4. Nkake ezali elembo ya nzambe ya Olympique Zeus; nzambe ya banzambe ya Olympique ya masapo ya Bagreke

6c- *miso na ye ezalaki lokola milinga ya móto*

Akobebisa oyo azali kotala mpe oyo andimi te; miso na ye ekozala na Bayuda engebene na Dan.11:30: ... *akotala baoyo basundolaki kondimana mosantu*. Makámá eyaka kozanga ntina te, lipengwi ekómisaka bato mbindo.

6d- *maboko na ye na makolo ezalaki lokola motako oyo epoli*

Mobomi oyo Nzambe akotinda ye akozala na masumu lokola bato oyo batuni ye. Misala na ye ya kobebisa oyo emonisami na maboko mpe makolo na ye ya motako ezali elembo ya lisumu ya Bagreke na ekeko ya Dan.2.

6th- *mpe lokito ya mongongo na ye ezalaki lokola makelele ya ebele ya bato*

Mokonzi ya Grèce akosala ye moko te. Akozala na nsima mpe liboso na ye ebele ya basoda oyo bazali bapakano lokola ye mpo na kotosa mitindo na ye.

Nsuka mpe nsuka ya liyebisi oyo ya esakweli ekokóma na ngonga ya kokokisama ya Dan 11:31 : *Basoda bakobima na etinda na ye; bakobebisa esika mosantu, ndako makasi, bakosilisa ~~mbeka ya seko~~, mpe bakotelemisa eloko ya nsomo ya mobebisi*. Mpo na bosembo ya Biblia, nakatisaki liloba mbeka oyo ekomami te na makomi ya Liebele, mpo ete Nzambe apesi mpo na “ *libela* ” mikumba mibale ekeseni oyo elandi na kondimana ya kala mpe na kondimana ya sika. Na kala ezali kopesa mwana-mpate na mpokwa mpe na ntongo lokola mbeka ya kotumba. Na lisolo mokuse, ezali kolakisa intercession celestiale ya Yesu Klisto oyo ekundoli mbeka na ye mpo na kobondela mpo na mabondeli ya baponami. Na likambo oyo ya Dan.11:31, oyo ya kondimana ya kala, mokonzi ya Bagreke akosukisa makabo *ya seko* ya mobeko ya Moize. Na yango, ezali kaka contexte ya tango oyo ezali évoqué nde e déterminer interprétation ya ministère ya intercession libela ya nganga-nzambe ya mabele to ya nganga-nzambe monene ya lola: Yesu Klisto. Yango wana, oyo *ya seko* ezali na boyokani na mosala ya bato to, na ndenge ya mibale mpe na ndenge ya sikisiki, na mosala ya bonzambe ya likoló ya Yesu Klisto.

Dan 10:7 *Ngai Danyele, namonaki emonaneli yango ngai moko, mpe bato oyo bazalaki elongo na ngai bamonaki yango te, kasi babangaki mingi, mpe bakimaki mpe bamibombaki.*

7- Kobanga oyo ya lisanga ezali kaka image faible ya accomplishment ya vision. Mpo na mokolo ya kobomama oyo esakolamaki, moyengebene akosala malamumu kokima mpe kobombana, ata soki ezali na libumu ya mabele.

Dan 10:8 *Natikalaki ngai moko, mpe namonaki emonaneli monene oyo; makasi na ngai elongaki ngai te, elongi na ngai ebongwanaki langi mpe epolaki, mpe nabungisaki makasi nyonso.*

8a- Na nzela ya mayoki na ye, Danyele azali kokoba kosakola mbano ya mpasi oyo ekoya.

Dan 10:9 *Nayokaki lokito ya maloba na ye; mpe ntango nayokaki lokito ya maloba na ye, nakweyaki na kokamwa, elongi na nse na mabele.*

9a- Na mokolo ya mawa, mongongo ya mokonzi oyo azali konyokola ekobimisa ba effets ya somo ndenge moko; mabolongó ekokutana mpe makolo ekogumbama, kozanga makoki ya komema nzoto oyo ekokwea na mabele.

Dan 10:10 *Mpe, tala, loboko moko esimbaki ngai, mpe eningisaki mabolongó na ngai mpe maboko na ngai.*

10a- Likambo ya esengo mpo na ye, Danyele azali kaka mosakoli oyo azali na mokumba ya kosakola epai ya bato na ye boyei ya **likama monene oyo** mpe ye moko azali te ciblé na nkanda ya Nzambe ya bosembo.

Dan 10:11 *Bongo alobaki na ngai: Danyele, mobali ya bolingo, tyá likebi na maloba oyo nakoloba na yo, mpe telema esika ozali; mpo natindami sikawa epai na bino. Ntango alobaki na ngai boye, natelemaki na kolenga.*

11a- *Daniel, moto ya bolingo, tyá likebi na maloba oyo nakoloba na yo, pe telema esika ozali*

Molingami ya Nzambe azali na ntina te ya kobanga ba interventions na ye ya lola. Nkanda ya Nzambe ezali epai ya basumuki mabe mpe ya motema mabe oyo batomboki batomboki. Daniel azali opposé na batu oyo Esengeli atikala kotelema mpo ezali elembo mpenza ya bokeseni ya destin oyo na suka ekokweya na baponami. Ata kolala na mputulu ya liwa ya mabele, bakolamuka mpe bakozongisama na makolo. Bato mabe bakolala mpe bato mabe bakolamuka mpo esambiselo ya nsuka ebomama mpo na libela. Anzeli azali ko préciser “na esika ozali”. Mpe azali wapi? Na nature na rive ya ebale « Hiddekel », na français, Efrate, oyo eko désigner Europe chrétienne ya alliance ya sika na Emoniseli. Liteya ya liboso ezali ete moto akoki kokutana na Nzambe esika nyonso mpe kopambolama na Ye kuna. Liteya oyo elongoli makanisi mabe ya losambo ya bikeko oyo mpo na bato mingi, Nzambe akoki kokutana na ye kaka na bandakonzambe, bandako ya bule, na batempelo, na bitumbelo, kasi awa, ezali na moko te ya yango. Na tango na ye, Yesu akozongisa sika liteya oyo koloba na Yoane 4:21 kino 24: *Mwasi, Yesu alobaki na ye, ndimela ngai, ngonga ezali koya oyo ekozala te na ngomba oyo to na Yelusaleme ete okosambela Tata . Osambelaka makambo oyo oyebi te; tosambelaka oyo toyebi, pamba te lobiko ewuti na Bayuda. Kasi ngonga ezali koya, mpe esi ekoki, ntango basambeli ya solo bakosambela Tata na molimo mpe na bosolo; mpo bango bazali basambeli oyo Tata azali kosenga. Nzambe azali Molimo, mpe baoyo bazali kosambela ye basengeli kosambela ye na molimo mpe na bosolo.*

Liteya ya mibale ezali na mayele mabe mingi, etongami na ebale Hiddekel mpo ete Molimo akani kofungola bososoli ya buku na ye kaka epai ya basaleli na ye ya sembo ya nsuka oyo mayele na bango mpe momékano oyo na nzela na yango koponama na bango esalemi emonisami na elilingi ya kokatisa ebale Hiddékel na likama na français, Tigre, lokola nyama ya kombo oyo, mpe na momékano ya kondima, moliaka milimo ya bato.

11b- *mpo ete natindami sikoyo epai na bino. Ntango alobaki na ngai boye, natelemaki na kolenga.*

Bokutani ezali lisusu emonaneli te, ebongwanaka na bosololi, bosangisi kati na bikelamu mibale ya Nzambe, moko euti na lola, mosusu ezali kaka uta na mabele.

Dan 10:12 *Alobaki na ngai: Danyele, kobanga te; mpo uta mokolo ya yambo ete otia motema na yo mpo na kososola, mpe komikitisa liboso ya Nzambe na yo, maloba na yo mayokamaki, mpe ezali na ntina ya maloba na yo nde nazali koya.*

Na verse oyo mobimba, nazali kaka na likambo moko ya koloba. Soki olingaki kobungisa mémoire na yo, ata moke te kobosana te verset oyo oyo ezali koyebisa biso ndenge nini tokoki kosepelisa Nzambe mokeli na biso.

Verse yango ezali ndakisa ya lolenge na yango; molongo ya mayele oyo etongami likoló na likambo oyo ete ntina mokomoko ezali na bopusi na yango epai na Nzambe: mposa ya kososola oyo elongo na komikitisa ya solosolo eyokamaka mpe ekokisami.

Awa ebandi emoniseli moko molai oyo ekosila te kino nsuka ya Buku ya Danyeale, oyo ya mokapo 12 .

Dan 10:13 mpe Mokonzi ya bokonzi ya Perse atelemeli ngai mikolo tuku mibale na moko; kasi, tala, Mikaele, moko wa bakambi banene, ayaki mpo na kosunga ngai, mpe natikalaki kuna elongo na bakonzi ba Perse.

13a- mpe Mokambi ya bokonzi ya Perse atelemeli ngai mikolo tuku mibale na moko

Anzeli Gabriele asalisaka Cyrus 2 mokonzi ya Perse mpe mission na ye mpo na Nzambe ezali ko influencer ba décisions na ye, po ba actions oyo esalemi ezala contre projet na ye munene te. Ndakisa ya kozanga kokoka wana ya anzeli emonisi ete bikelamu ya Nzambe batikali solo na bonsomi mpe na lipanda mpe na yango bazali na mokumba ya maponi mpe misala na bango nyonso.

13b- kasi tala, Mikaele, moko ya bakambi minene, ayaki mpo na kosunga ngai

Ndakisa oyo emonisami eteyaka biso mpe ete na cas ya nécessité ya solo “ moko ya bakambi minene, Michael ”, akoki ko intervenir mpo na ko forcer décision. Lisalisi oyo ya likolo ezali lisalisi ya bonzambe uta Mikaele alingi koloba: “Oyo azali lokola Nzambe”. Ezali ye nde akoya na mabele mpo na kozala moto na kati ya Yesu Klisto. Na lola, azalaki mpo na baanzelu elilingi ya Molimo ya Nzambe elongo na bango. Na likambo oyo, maloba “ moko ya bakambi minene ” ekoki kokamwisa biso na ndenge oyo ebongi. Bon, likambo oyo ezali likambo ya kokamwa te, mpo ete komikitisa, boboto, kokabola mpe bolingo oyo Yesu akomonisa awa na mabele, esilaki kotia na misala na bomoi na ye ya lola elongo na baanzelu na ye ya sembo. Mibeko ya lola ezali oyo Ye alakisaki na ntango ya mosala na Ye awa na mabele. Na mabele, akómaki mosaleli ya basaleli na ye. Mpe toyekoli ete na likoló amikómisaki lokola baanzelu minene mosusu.

13c- mpe natikalaki kuna elongo na bakonzi ya Perse

Na yango, bokonzi ya libota ya bakonzi ya Perse ekolanda mwa ntango tii ntango Bagreke bakoyangela.

Dan 10:14 Sikoyo naye kolakisa yo nini ekokómela bato na yo na mikolo ezali koya; mpo emonaneli yango ezali naino kolobela bantango wana.

14a- Kino nsuka ya mokili, bato ya Danyeale bakomibanzabanza, na ya kala lokola na boyokani ya sika, mpo bato na ye bazali Yisalaele oyo Nzambe abikisaka na lisumu ya Ezipito, na lisumu ya Adam na Yesu Klisto mpe ya lisumu etiamaki na Loma na boklisto oyo epetolamaki na makila ya Yesu.

Ntina ya emoniseli oyo anzeli amemaki epai ya Danyeale ezali ya kokebisa bato na ye na ntina na makambo ya mawa oyo ekoya. Danyeale akoki deja kososola ete oyo emonisami epai na ye etali lisusu ye moko te, kasi azali mpe na ntembe te ete mateya yango ekozala na litomba na mikolo mizali koya mpo na basaleli ya bato na ye mpe na yango mpo na baoyo nyonso Nzambe azali koloba na bango mpe azali kokata yango ye.

Dan 10:15 *Ntango azalaki koloba maloba oyo epai na ngai, natalaki epai ya mabele, mpe nafandaki nyee.*

15a- Yoane azali naino na makanisi na ye emonaneli ya somo ya likama mpe azali koluka komipesa na koyoka oyo ayoki, azali lisusu na mpiko te ya kotombola motó mpo na kotala oyo azali koloba na ye.

Dan 10:16 *Mpe, tala, moto moko na lolenge ya bana ya moto asimbaki mbebu na ngai. Nafungoli monoko na ngai mpe nalobaki, mpe nalobaki na ye oyo atelemaki liboso na ngai: Nkolo na ngai, emonaneli etondisi ngai na bobangi, mpe nabungisi makasi nyonso.*

1a- *Mpe tala, moko oyo azalaki na lolenge ya bana ya bato asimbaki mbebu na ngai*

Atako emonaneli ya nsomo ezalaki elilingi ya mpambampamba oyo ekelamaki na makanisi ya Danyeale, na kokesana, anzelu yango amimonisi na lolenge ya moto oyo ekokani na moto ya mabele. Ya liboso, ye mpe akelamaki na elilingi ya Nzambe, kasi na nzoto ya likoló oyo ezangi mibeko ya mabele. Bozali na ye ya lola epesaka ye accès na ba dimensions nionso mibale na kozalaka na capacité active na moko na moko. Asimbaki mbebu ya Daniel oyo ayoki kosimba oyo.

Dan 10:17 *Ndenge nini mosaleli ya nkolo na ngai akoki koloba na nkolo na ngai? Sikawa makasi na ngai ezali kolemba ngai, mpe nazali lisusu na mpema te.*

17a- Pona moto ya mabele peto, ezalela ekeseni mpenza, mibeko ya mabele etiamaki pe bobangi esali ete abungisa makasi pe mpema na ye.

Dan 10:18 *Bongo moto oyo azalaki lokola moto asimbaki ngai lisusu mpe alendisaki ngai.*

18a- Na bokasi ya malembe, anzelu alongi kozongisa makasi na Danyeale na kokitisa ye motema.

Dan 10:19 *Bongo alobaki na ngai ete: “Banga te, molingami, kimia ezala elongo na yo.” mpiko, mpiko! Mpe ntango azalaki koloba epai ya ngai, nazwaki makasi, mpe nalobaki, Tika nkolo wa ngai alobaka, mpo olendisi ngai.*

19a- Nsango ya kimia! Ekokani na oyo Yesu akoyebisa bayekoli na ye! Eloko moko te lokola kondimisa makanisi oyo ebangaki. Maloba mpiko, mpiko, esalisaka ye akanga mpema mpe azongela makasi na ye.

Dan 10:20 *Alobi na ngai ete: “Oyebi mpo na nini naye epai na yo? Sikawa nazongi mpo na kobunda na mokonzi ya Perse; mpe ntango nakokende, tala, mokonzi wa Javane akoya.*

20a- *Sikawa nazongi mpo na kobunda na mokambi ya Perse*

Mokambi oyo ya Perse ezali Sirise 2 Monene oyo Nzambe azali kotalela lokola mopakolami na ye; oyo epekisi ye te ete asengeli kobunda na ye mpo na kotambwisa bikateli na ye na nzela na ye.

20b- *mpe ntango nakokende, tala, mokonzi ya Javane akoya*

Ntango anzelu akotika Sirise 2, kobundisa ya mokambi ya Bagreke ya ntango wana ekofungola bonguna oyo ezali se kokola kati na bokonzi mibale ya Perse mpe ya Bagreke.

Dan 10:21 *Kasi nakoyebisa bino makambo oyo ekomami na mokanda ya solo. Moto moko te asalisaka ngai contre ba oyo, sauf Michael, leader na bino.*

21a- Emoniseli oyo Danyeale akozwa ebengami mokanda ya bosolo. Lelo na 2021, nakoki kondimisa kokokisama ya nyonso oyo emonisami kati na yango, mpo bososoli na yango epesami mobimba na Molimo oyo ekufaka te ya Mikaele mokambi na biso, mpo na Danyeale na kondimana ya kala mpe mpo na ngai, na kondimana ya sika, banda Yesu Klisto azali koloba nkombo oyo mpo na kosambisa bademo oyo bazali naino kosala tii ntango azongaki na Nkembo.

Danyeale 11

Likebi ! Atako mokapo ebongwanaki, lisolo kati na anzele mpe Danyeale ezali kokoba kolanda verse ya nsuka ya mokapo 10 .

Dan 11:1 *Mpe ngai, na mbula ya liboso ya Dalio Momedé, nazalaki elongo na ye mpo na kosalisa mpe kosunga ye.*

1a- Akelamaki na Nzambe mpo na kozala na bomoi ya seko, anzele oyo azali koloba na Danyeale ayebisi ye ete asalisaki mpe asungaki Darius, mokonzi ya Media, oyo akangaki Babilone na mibu 62 mpe oyo azalaki naino koyangela na Dan.6. Mokonzi yango alingaki Danyeale mpe Nzambe na ye kasi, na motambo, atyaki bomoi na ye na likama na ndenge apesaki ye na maboko ya bankosi. Na yango, ye nde akotaki mpo na kokanga minoko ya bankosi mpe kobikisa bomoi na ye. Na yango, ezalaki mpe ye nde asalisaki mokonzi oyo Dalio asosolaka ete Nzambe ya Danyeale azali Nzambe ya solo se moko, mozalisi ya biloko nyonso oyo ezali, oyo azali na bomoi mpe ete mosusu lokola ye azali te.

Dan 11:2 *Sikoyo nakoyebisa bino solo. Tala, bakonzi misato bakozala naino na Perse. Ya minei akoyanganisa bozwi mingi koleka basusu nyonso; mpe ntango akozala na nguya na bomengo bwa ye, akotelemisa bato banso na bokonzi bwa Javane.*

2a- *Sikoyo nakoyebisa bino bosolo*

Solo eyebani kaka na Nzambe ya Solo pe ezali kombo oyo Nzambe amipesaka na boyokani na ye na baponami na ye ya suka na kati ya Klisto engebene na Em.3:14. Bosolo ezali kaka te mobeko ya bonzambe, makuli na yango mpe mitindo na yango. Ezali mpe kosangisa makambo nyonso oyo Nzambe akani na bokebi nyonso mpe azali kosala ete ekokisama na ntango na Ye. Tozali kaka kozwa mikolo nyonso ya bomoi na biso, eteni ya manaka monene oyo kati na yango tozali kokende liboso kino na nsuka ya bomoi na biso mpe na lisanga, kino na nsuka ya mosala ya kobikisa ya nsuka oyo ekomona boseko ya bozwi ya baponami.

2b- *Tala, bakonzi misato bakozala kaka na Perse*

ya liboso nsima ya Sirise 2: Cambyses 2 (– 528 – 521) abomi mwana na ye Bardiya oyo Bagreke bapesaki ye nkombo ya liseki Smerdis

2ème roi : Smerdis ya lokuta, ^{mage} Gaumâta usurper ya kombo Smerdis ayangelaka kaka mua temps.

ya 3 : Darius 1er ^{Moperse} (- 521 – 486) mwana ya Hystape.

2c- *Ya minei akoyanganisa bomengo mingi koleka basusu nionso*

ya 4 : Xerxe 1er ^(- 486 – 465). Kaka nsima na ye, Artaserzese I ^{akoyangela} mpe akosikola bakangami banso Bayuda **na mobu ya nsambo** ya bokonzi na ye, na eleko ya prenta – 458 engebene na Esd.7:7-9.

2d- *mpe tango akozala na nguya na bomengo na ye, akotombola nionso contre bokonzi ya Javan*

Xerxes I ^{a reprimier} pe a pacifié Ezipito atombokaki sima asali bitumba na Grèce, akoti na Attique pe abebisaki Athènes. Kasi alongamaki na Salami na – 480. Grèce ekobatela bokonzi na territoire na yango. Mpe mokonzi ya Perse atikalaka na Azia, atako bongo abandaki kobundisa oyo emonisaki mposa na ye ya kolonga Grèce.

Dan 11:3 Kasi mokonzi moko ya nguya akobima, oyo akoyangela na nguya monene, mpe akosala nyonso oyo alingi.

3a- Kolongami na territoire na ye, mokonzi ya Perse oyo balukaki Xerxes ^I akosuka na kokufa, abomami na bato na ye mibale ya minene. Alongaki na elenge mobali moko oyo asekaki ye na bokosi. Grèce eponaki lokola mokonzi na yango, Alexandre le Grand, elenge moko ya Macédoine ya mibu 20 (abotami na – 356, ayangelaki na – 336, – akufaki na – 323). Esakweli elobeli ye lokola mobandisi ya 3ème ^{empire} ya ekeko ya Dan.2, nyama ya misato ya Dan.7 mpe nyama ya mibale ya Dan.8.

Dan 11:4 *Mpe ntango akotombolama, bokonzi na ye ekobukana mpe ekokabwana epai ya mipepe minei ya lola; ekozala ya bakitani na ye te, mpe ekozala na nguya te lokola ezalaki, mpo ekopasola, mpe ekoleka epai ya basusu koleka ya bango.*

4a- Tokuti kuna, ndimbola ya sikisiki oyo epesami na liseke monene oyo ebukani ya ntaba ya Greke ya Dan.8:8 mpe ndimbola na yango ya molongo 22: *Maseke minei oyo ebimaki mpo na kozwa esika ya liseke oyo ebukani, oyo ezali makonzi minei oyo ekobima uta na ekolo oyo, kasi oyo akozala na makasi mingi te*

Namikundoli nini “ *maseke minene minei* ” ezali komonisa.

ya liboso ^ˆ bokonzi ya ba Séleucides ya Grèce oyo esalemaki na Syrie na Séleucus 1er ^{Nicator}.

ya 2 : bokonzi ^{ya Bagreke} Lagid oyo etongamaki na Ezipito na Ptolémée I ^{Lagos}

ya 3 : bokonzi ya Bagreke oyo Lysimachus abandisaki ^{na} Trace.

ya 4 ^ˆ bokonzi ya ba grecs oyo esalemaki na Macédoine na Cassandra

Dan 11:5 *Mokonzi ya sudi akokóma makasi. Kasi moko na bakambi na ye akozala makasi koleka ye, mpe akoyangela; bokonzi na ye ekozala na nguya.*

5a- *Mokonzi ya sud akokoma makasi*

Ptolémée I Soter Lagos –383 –285 mokonzi ya Ezipito to “ *mokonzi ya sudi* ”.

5b- *Kasi moko ya bakambi na ye akozala makasi koleka ye, mpe akoyangela; bokonzi na ye ekozala na nguya.*

Séleucus 1er Nicator –312–281 mokonzi ya Syrie to “ *mokonzi ya nord* ”.

Dan 11:6 *Nsima ya mwa bambula bakosala boyokani, mpe mwana mwasi ya mokonzi ya sudi akoya epai ya mokonzi ya n̄rdi mpo na kozongisa boyokani. Kasi mwasi akobatela makasi ya loboko na ye te, mpe ye akotelemela te, ye to loboko na ye te; akobikisama elongo na baoyo bamemaki ye, elongo na tata na ye mpe na moto oyo azalaki lisungi na ye na ntango wana.*

6a- Esakweli yango eleki bokonzi ya Antiochos 1er⁽⁻²⁸¹⁻²⁶¹⁾, “*mokonzi ya nord*” ya mibale oyo abandisaki “**Etumba ya Syrie**” ya liboso (-274-271) contre “*mokonzi ya sud*” Ptolémée 2 Philadelphie (-282 -286) oyo ezali na kati. Na sima eyei **2e "Guerre ya Syrie" (-260 -253)** oyo ezali kotelemela ba Egyptiens “*mokonzi ya nord*” ya sika Antiochos 2 Théos (-261 -246).

6b- *Nsima ya mwa bambula bakosala boyokani, mpe mwana mwasi ya mokonzi ya sudi akoya epai ya mokonzi ya n̄rdi mpo na kozongisa boyokani.*

Bizaleli ya scabrous ebandi. Mpo na kobala Berenice, Antiochos 2 abomi libala na mwasi na ye ya malamumu na nkombu Laodice. Tata azali kokende elongo na mwana na ye ya mwasi mpe afandaka epai na ye na ndako ya bokilo na ye ya mobali.

6c- . *Kasi mwasi akobatela makasi ya loboko na ye te, mpe ye akotelemela te, ye to loboko na ye te; akobikisama elongo na baoyo bamemaki ye, elongo na tata na ye mpe na moto oyo azalaki lisungi na ye na ntango wana.*

Kasi mwa moke liboso ya liwa na ye, Antiochos 2 alongoli Bérénice libula. Laodicée a venger mpe asali que aboma ye elongo na tata na ye na petite fille na ye (*loboko* = mwana). Note: na Em.3:16, Yesu azali kokende koboma libala na mwasi na ye ya adventiste officielle oyo na ndenge ya elilingi nkombu Laodicea; mingi koleka uta Antiochos 2 amibengi “Theos”, Nzambe. Na Angleterre, Mokonzi Henri 8 asalaki malamumu koleka, abomaki libala na kokabwana na bokonzi ya losambo ya Rome, akela lingomba na ye ya Anglican mpe asalaki ete basi na ye nsambo bakufa moko nsima na mosusu. ^{Na nsima, “Etumba ya Syrie”} **ya misato eyei (-246-241).**

Dan 11:7 *Litape moko oyo euti na misisa na ye ekobima na esika na ye; akoya epai ya basoda, akokota na bandako makasi ya mokonzi ya n̄rdi, akobwaka yango ndenge alingi, mpe akomikómisa moto ya nguya.*

7a- *Lisasi oyo euti na misisa na yango ekomata na esika na yango*
Ptolémée 3 Evergetes -246-222 ndeko ya Berenice.

7b- *akoya na mampinga, akokota na ba forteresse ya mokonzi ya nord*
Séleucus 2 Kallinicos -246-226

7c- *akobwaka yango ndenge alingi, mpe akomisala na nguya*

Bokonzi ezali ya mokonzi ya sud. Bokonzi wana ya Ezipito ezali malamumu mpo na Bayuda na bokeseni na Bagreke ya Séleucide. Esengeli tososola mbala moko ete kati na bakonzi mibale oyo bazali kotemela ezali na teritware ya Yisalaele oyo bakaa mibale oyo ezali kobunda esengeli kokatisa na bitumba na bango to na ba retraites na bango.

Dan 11:8 *Akolongola mpe akomema na Ezipito banzambe na bango mpe bikeko na bango ya konyangwa, mpe biloko na bango ya motuya ya palata mpe wolo. Na nsima, akotikala mosika na mokonzi ya n̄rdi na boumeli ya mwa bambula.*

8a- Mpo na kondima, Baecipito bakobakisa na nkombu na ye, Ptolémée 3, nkombu “Evergetes” to mosali malamumu.

Dan 11:9 Mpe akobunda na bokonzi ya mokonzi ya sudi, mpe akozonga na mokili na ye.

9a- Eyano ya Séleucus 2 elongaki te kino ebandeli ya **4e “ Etumba ya Syrie” (-219-217)** oyo etiamaki na Antiochos 3 na Ptolémée 4 Philopator.

Dan 11:10 Bana na ye bakobima mpe bakoyanganisa ebele ya basoda; moko na bango akoya liboso, akopanzana lokola ebale, akotondana, na nsima akozonga; mpe bakotindika banguna na esika makasi ya mokonzi ya sudi.

10a- Antiochos 3 Mégas (-223 -187) contre Ptolémée 4 Philopateur (-222-205). Ba surnoms oyo ebakisami emonisaka état ya koseka ya peuple Lagid, po Philopator elingi koloba na grec, bolingo ya tata; tata oyo Ptolémée abomaki... Encore une fois, ba attaques ya ba Séleucides elongaki te. Domination ekotikala na camp ya mabe.

Dan 11:11 Mokonzi ya sudi akosilika, mpe akobima mpe akobundisa mokonzi ya n̄rdi; akotombola ebele ya bato, mpe mampinga ya mokonzi ya n̄rdi bakopesama na mab̄k̄o na ye.

11a- Bolongi oyo ya Séleucide ya konyata ezali likambo ya malamumu mpo na Bayuda oyo balingaka mingi Baezipito mpo basalelaka bango makambo malamumu.

Dan 11:12 Mpe ebele oyo ekozala na lolendo, mpe motema ya mokonzi ekotombolama; akokitisa bankóto ya bato, kasi akolonga te.

12a- Situation eko changer na **5e “ Guerre syrienne” (-202-200)** oyo eko pit Antiochos 3 contre Ptolémée 5 Epiphanes (-205 -181).

Dan 11:13 Mpo mokonzi ya n̄rdi akozonga mpe akoyanganisa ebele ya bato koleka oyo ya liboso; nsima ya mwa ntango, mwa bambula, akobima na limpinga monene mpe na bozwi monene.

13a- Likambo ya mawa, mpo na Bayuda, ba grecs séleucides bazongaki na territoire na bango mpo na kobundisa Egypte.

Dan 11:14 Na ntango wana bato mingi bakotelema na mokonzi ya sudi, mpe bato ya mobulu kati na bato na yo bakotombokela mpo na kokokisa emonaneli, mpe bakokwea.

14a- Mokonzi ya sika ya sud ya Egypte Ptolémée 5 Epiphanes - to Illustrious (-205-181) ya mbula mitano atiemaki na difficulté na attaque ya Antiochos 3 oyo esungami na ba opposants. Kasi Bayuda bazali kosunga mokonzi ya Ezipito na kobundisa ba Séleucides. Bazali, balongi mpe babomaki kaka te, kasi bauti kosala ete Bagreke ya Séleucide ya Siri bázala banguna ya kufa mpo na bomoi na bango mobimba.

Botomboki ya Bayuda oyo emonisami na verse oyo ezali kolongisama mpo Bayuda bazalaki kolinga mingi kaa ya Ezipito; bazali bongo banguna na camp ya ba Séleucides oyo ezongeli bokonzi ya situation. Kasi, Nzambe akebisaki bato na ye te na boyokani na Baezipito? “Ezipito, mongenge wana oyo et̄b̄laka lob̄k̄o ya moto oyo atye motema na yango,” engebene Yis.36:6: “ *Talá, otye yango na Ezipito, ozwi moindo oyo ebukani, oyo ek̄taka na kati mpe et̄b̄laka lob̄k̄o ya moto nyonso oyo atye motema na yango: oyo azali Farao, mokonzi ya Ezipito, epai ya bato nyonso oyo batyelaka ye motema .*” Emonani lokola ete bato ya Bayuda baboyaka likebisi yango mpe boyokani na bango na Nzambe ezali na ndenge ya mabe mpenza; etumbu yango epusani mpe ebeti. Antiochos 3 asali ete bafuta mbongo mingi mpo na bonguna na bango.

Tosengi bino bóyeba : botomboki oyo ya Bayuda ezali na mokano ya “*kokokisa emonaneli*” na ndimbola oyo ezali kobongisa mpe kotonga koyina ya Basiria na bato ya Bayuda. Na boye *likama monene* oyo esakolami na Dan.10:1 ekoya kobeta bango.

Dan 11:15 *Mpe mokonzi ya n̄rdi akobima, mpe akotonga baterase, mpe akozwa bingumba ya makasi. Ba troupes ya sud na élite ya mokonzi bakotelemela te, bakozanga makasi ya kotelemela.*

15a- Domination e changer côté libela, ezali na camp séleucide. Liboso na ye, mokonzi ya Ezipito azali kaka na mbula mitano.

Dan 11:16 *Moto nyonso oyo akobundisa ye akosala nyonso oyo alingi, mpe moto moko te akotelemela ye; akotika na mboka oyo eleki kitoko, akoboma eloko nyonso oyo ekoya na nse ya loboko na ye.*

16a- Antiochos 3 alongi nanu kolonga Egypte pe soif na ye ya conquête esali ye irritée, peuple juif ekomi pasi na ye. Azali ko vidé surplus ya nkanda na ye na ekolo ya Bayuda oyo ezwaki martiru oyo elobelami na maloba " *mokili oyo eleki kitoko* " lokola na Dan.8:9.

Dan 11:17 *Akopesa likanisi ya koya elongo na mampinga nyonso ya bokonzi na ye, mpe kosala kimya na mokonzi ya sudi; akopesa ye mwana na ye ya mwasi mpo azala mwasi, na mokano ya komema libebi na ye; kasi yango ekosalema te, mpe ekolonga te.*

17a- Lokola etumba elongi te, Antiochos 3 ameki nzela ya boyokani na camp Lagid. Mbongwana wana ya mayele ezali na ntina: Loma ekómaki mobateli ya Ezipito. Yango wana ameki kosilisa bokeseni yango na kopesaka mwana na ye ya mwasi Cléopâtre, oyo ya liboso na nkombo yango, na libala na Ptolémée 5. Libala yango esalemi, kasi babalani yango balingi kobatela lipanda na bango na kaa ya Séleucide. Mwango ya Antiochos 3 mpo na kozwa Ezipito elongaki lisusu te.

Dan 11:18 *Akotya miso na ye na bisanga, mpe akozwa mingi na yango; kasi mokambi akosukisa kofinga oyo alingaki kobenda, mpe akosala ete ekwea likolo na ye.*

18a- Akolonga mabele na Azia kasi akosuka na kokuta na nzela na ye mampinga ya Baloma, awa ebengami lokola na Dan.9:26 na liloba “ *mokonzi* ”; yango mpo Rome ezali kaka république oyo etindi ba armées na yango na ba opérations ya pacification musculaire sous direction ya ba Legates oyo bazali ko représenter pouvoir ya ba sénateurs mpe ya peuple, ba plebs. Transition na bokonzi ya impérial eko changer te lolenge oyo ya organisation militaire. Mokambi oyo abengami Lucius Scipio ayebani lokola africain, mokonzi Antiochos azuaki risque ya ko confronter ye mpe alongamaki na bitumba ya Magnésie na 189 mpe a condamner kofuta Rome lokola compensation ya bitumba nyongo monene ya 15.000 talents . Longola yango, mwana na ye ya nsuka, oyo akokóma Antioko 4 Epiphane, monyokoli ya Bayuda oyo akokokisa na verse 31 “ *likama* ” oyo esakolamaki na Dan.10:1, azwami na boombo na Baloma.

Dan 11:19 *Bongo akokende na bisika makasi ya mboka na ye; mpe akobeta libaku mpe akokwea, mpe akozwama lisusu te.*

19a- Ndoto ya bolongi esukaki na liwa ya mokonzi, azwaki esika na ye mwana na ye ya liboso Séleucus 4 (-187-175).

Dan 11:20 *Moto nyonso oyo akozwa esika na ye akomema mosengi mbongo na eteni eleki kitoko ya bokonzi, kasi na mikolo moke akobukana, kasi na nkanda to na etumba te.*

20a- Pona kosilisa nyongo oyo esengeli kofutama na Baloma, mokonzi atindi ministre na ye Héliodorus na Yelusaleme mpo na kozwa biloko ya motuya ya tempelo, kasi victime ya emonaneli ya somo na tempelo, atiki mosala oyo ya kobangisa. Mofuti oyo azali Héliodorus oyo na sima akoboma Séleucus 4 oyo afundaki ye na mission na ye na Jérusalem. Mokano yango ebongi kosala, mpe Nzambe asalaki ete afuta mpo na mbindo wana ya tempelo na ye mosantu na liwa ya mokambi na ye oyo, abomamaki, akufaki te na nkanda to na etumba .

Antioko 4 moto oyo amonisaki na elilingi na emonaneli ya likama monene

Dan 11:21 *Moto oyo atyolami akozwa esika na ye, kozanga kolata lokumu ya bokonzi; akobima na kati ya kimia, mpe akozwa bokonzi na mayele mabe.*

21a- Oyo ezali Antiochos, mwana ya nsuka ya Antiochos 3. Kangami mpe otage ya Baloma, tokoki kokanisa ba effets oyo ebimaki na bizaleli na ye. Lokola akómaki mokonzi, asengelaki kozongisa mabe mpo na kozwa bomoi. Lisusu, kofanda na ye elongo na Baloma epesaki nzela na bososoli moko boye elongo na bango. Koya na ye na kiti ya bokonzi ya Siri euti na mayele mabe, mpamba te mwana mosusu ya mobali, Demetrio, oyo azalaki mokóló, azalaki na esika ya liboso koleka ye. Lokola bamonaki ete Demetrio asalaki boyokani na Perse, mokonzi ya Masedonia, monguna ya Baloma, bato ya nsuka basepelaki na moninga na bango Antioko mpe batyaki ye na kiti ya bokonzi.

Dan 11:22 *Mpe mampinga oyo masopani lokola ebale makozindisa liboso na ye, mpe makobebisama, lokola mokonzi ya kondimana.*

22a- *Mampinga maye makopanzana lokola ebale makozinda liboso na ye, mpe makobebisama*

Bonguna ebandi lisusu na ^{6e} “ **Etumba ya Syrie** ” (-170-168) .

Na mbala oyo Baloma batikaki Antioko 4 azongela etumba ya tata na ye na kaa ya mabe ya Ezipito. Naino abongi bongo te elembo na ye ya lisumu, grec ezali solo na contexte oyo. Kosambisa nde makambo ya solo, ndenge Nzambe asalaki na ntango wana. Na camp ya Lagid Ptolémée 6 abalani na incestuement na ndeko na ye ya mwasi Cléopâtre 2. Leki na bango Ptolémée 8 oyo ayebani na kombo ya Physcon azali na boyokani na bango. Na nsima, tokoki kososola ntina oyo Nzambe atikaka Antiochus anyata limpinga na bango.

22b- *lokola mpe mokambi ya alliance.*

Menelaus, collaborateur ya ba Séleucides, azali na posa ya ebonga ya nganga-nzambe monene Onias oyo azali na mibeko, asali ete Andronique aboma ye, mpe azwi esika na ye. Oyo ezali kaka Yisalaele ya Nzambe? Na drame oyo, Nzambe abandi komikundola misala oyo Loma ekosala na boumeli ya bikeke. Ya solo, Loma ya bokonzi ekoboma Masiya mpe Loma ya Pápa ekolula mpe ekolongola bonganga na Ye ya libela, kaka ndenge Menelaus abomaki Onias mpo na kozwa esika na ye.

Dan 11:23 *Mpe nsima ya kosangana na ye, akosalela bokosi; akobima, mpe akolonga na bato moke.*

23a- Antiochus asali ba alliances na mutu nionso, prèt ya kobuka yango soki ezali na intéret na ye. Bobele ezaleli oyo ezali elilingi ya lisolo ya bakonzi ya France mpe ya Mpoto; boyokani oyo esalemaki, boyokani ebukanaki, mpe bitumba ya makila oyo ekotaki na boumeli ya bileko mikuse ya kimya.

Kasi verse oyo ezali mpe kokoba, na botangi mbala mibale, mpo na kopesa biso eskeche ya boyangeli ya pápa oyo ekonyokola basantu na boumeli ya mbula 120. Pamba te mokonzi ya Grèce na pápa bakokani mpenza: *bokosi mpe mayele mabe* na nyonso mibale.

Dan 11:24 *Akokota na kimya na bisika oyo ebataka mingi na etúká; akosala oyo batata na ye, to batata ya batata na ye, basalaki te; akokabola biloko oyo epunzami, biloko mpe bozwi; akosala ba projets contre ba forteresses, mpe yango pona tango moko boye.*

24a- Esengeli kofuta nyongo monene oyo esengeli kofutama na Baloma. Mpo na yango, Antiochus 4 azali kofuta mpako na bitúká na ye mpe na yango bato ya Bayuda oyo azali koyangela. Azwi esika alonaki te mpe alongoli bozwi na bango na bato oyo bakómaki baombo oyo bakómaki na nse ya bokonzi na ye. Atikaki te mokano na ye ya kolonga Ezipito na nsinga to na nko. Mpe mpo basoda na ye básepela na ye mpe azwa lisungi na bango, akabolaka biloko oyo bapunzaki na basoda na ye mpe akumisaka mingi banzambe na ye ya Bagreke, oyo ya ntina mingi: Zeus ya Olympique, nzambe ya banzambe ya masapo ya Bagreke.

Na botangi mbala mibale, boyangeli ya pápa ya Loma ekosala mpe bongo. Lokola azali na bolembu na bomoto na ye, asengeli kobenda mpe kopesa bozwi na bato minene ya makonzi mpo báyeba bango mpe básunga bango mpe na mampinga na bango.

Dan 11:25 *Na motó ya limpinga monene akosalela makasi na ye mpe molende na ye mpo na kobundisa mokonzi ya sudi. Mpe mokonzi ya sudi akobunda na mampinga ebele mpe ya nguya mingi; kasi akotelemela te, mpo myango mabe mikokana mpo na kobundisa ye.*

25a- Na – 170, Antiochos 4 azwi Pelusium mpe azwi Ezipito mobimba longola se mboka-mokonzi na yango Alexandrie.

Dan 11:26 *Baoyo bazali kolya na mesa na ye bakobebisa ye; basoda na ye bakopanana lokola ebale, mpe bakufi bakokwea na motángo monene.*

26a- Ptolémée 6 sima asali masolo na yaya na ye Antiochos 4. Akoti na camp ya ba Séleucides. Kasi lokola Baezipito bandimaki te, bazwaki esika na ye, na Alexandrie, na ndeko na ye Ptolémée 8, na yango libota na ye batekaki ye oyo bazalaki kolya bilei na mesa na ye . Etumba ezali kokoba mpe bakufi bazali kokweya na motángo monene .

Dan 11:27 *Bakonzi nyonso mibale bakoluka mabe na mitema na bango, mpe bakoloba lokuta na mesa moko. Kasi likambo yango ekolonga te, mpamba te nsuka ekoya te kino ntango oyo etyami.*

27a- Encore une fois ba intrigues ya Antiochos 4 elongi te. Boyokani na ye na mwana ya ndeko na ye Ptolémée 6 oyo asanganaki na ye euti na bokosi.

27b- *Kasi yango ekolonga te, pamba té suka ekoya kaka na tango oyo etiamaki.*

Verse oyo ezali kolobela ntina nini ? Na bosolo, ezali kopesa likanisi ya nsuka mingi mpe ya liboso, nsuka ya etumba kati na Antiochos 3 mpe bana ya ndeko na ye ya ndeko mpe mwana ya ndeko na ye ya Ezipito. *Nsuka* oyo ekómi

pene. *Nsuka* mosusu ekotala bolai ya mibu 1260 ya bokonzi ya pápa na Dan.12:6 mpe 7 mpe *ntango ya nsuka* ya verse 40 ya mokapo ya lelo oyo ekomona kokokisama ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba oyo ebongisaka contexte mpo na ***likama monene*** ya nsuka oyo esalemaki na molóngó mobimba .

Kasi na verse oyo, elobeli yango ezali na boyokani ya semba te na “ *ntango ya nsuka* ” oyo etángamaki na verse 40 ndenge tokomona mpe tokomonisa yango. Ebongiseli ya mokapo oyo ezali na mayele ya bokosi na lolenge ya komonana.

Dan 11:28 *Akozonga na mokili na ye na bomengo monene; akozala na monguna na motema na ye na alliance mosantu, akosala contre yango, sima azonga na mboka na ye.*

28a- *Akozonga na mboka na ye na bomengo monene*

Lokola azali na mokumba ya bozwi oyo bazwaki epai ya Baezipito, Antioko 4 abandi nzela ya kozonga na Antiokia, atikaki Ptolémée 6 oyo atye lokola mokonzi likoló ya ndambo ya Ezipito oyo elongaki. Kasi elonga wana ya ndambo esilikisaka mokonzi oyo asepelaki te.

28b- Kosilikisa oyo mokonzi akutanaki na yango esalaki ete Bayuda bázala ba cibles ya nkanda na ye. Lisusu, soki akei kotala ndako na bango, akobimisa mwa nkanda yango likoló na bango, kasi akokitisa motema te.

Dan 11:29 *Na ntango oyo etyami, akokende lisusu na sudi; kasi mbala oyo ya nsuka makambo ekosalema te lokola liboso.*

29a- Tozali kokota na mobu ya mpasi monene.

Na – 168, Antiochos ayebaki ete bana ya ndeko na ye bayokanaki lisusu na ye, Ptolémée 6 asali kimia na ndeko na ye Ptolémée 8. Mabele ya Egypte oyo elongamaki ezongaki na camp ya Egypte. Yango wana abandi lisusu campagne contre ba neveux na ye, déterminé ya kobuka résistance nionso, kasi...

Dan 11:30 *Masuwa ya Kitime makoya kobundisa ye; soki alembi nzoto, akozonga nsima. Na nsima, na nkanda makasi mpo na boyokani mosantu, akotikala te kozanga kosala; ntango akozonga, akotala baoyo basundolaki kondimana mosantu.*

30a- *Masuwa ya Kitime ekokende liboso mpo na kobundisa ye*

Na bongo, Molimo azali kotya nkombo ya masuwa ya Loma oyo etongami likoló na esanga ya Chypre oyo ezali lelo. Uta kuna, bazali kotambwisa bato ya Mbu Méditerranée mpe bato ya Azia oyo ezali pembenipembeni ya mbu. Nsima ya tata na ye Antiochos 3 azali kokutana na veto ya Baloma. Azali ko souffrir na humiliation oyo eko enrage ye. Popilius Laenas, mosungi ya Loma, abendi serkle na mabele zingazinga ya makolo na ye mpe apesi ye malako ete atika yango te longola kaka soki azwi ekateli ya kobunda na Loma to kotosa yango. Antiochos, oyo azalaki kala otage, azwi liteya oyo epesami na tata na ye mpe asengeli koboya kolonga na ye Ezipito, oyo etyamaki mobimba na nse ya bokonzi ya Loma. Na contexte oyo ya kanda ya explosif, ayebi que bayuda, bandimi bakufi, basepelaka mpe basalaka fête. Bakoyekola na ndenge ya somo na ndenge ya mpasi ete azali naino na bomoi mingi.

Dan 11:31 *Basoda bakoya na etinda na ye; bakobebisa esika mosantu, ndako makasi, bakosilisa ~~mbeka ya seko~~, mpe bakotelemisa eloko ya nsani ya mobebisi (to mobebisi).*

31a- Verse oyo endimisi makambo oyo elobelami na lisolo ya apokriye ya 1 Mac.1:43-44-45: *Na nsima mokonzi Antiochus akomelaki bokonzi na ye mobimba, mpo bato nyonso bákóma bato moko, mpe ete moto na moto atika mobeko na ye moko. Bikólo nyonso endimaki etinda oyo ya Mokonzi Antiochus, mpe mingi na Yisalaele bandimaki bowumbu oyo, bapesaki bikeko mbeka, mpe babukaki (babebisaki) Sabata.* Tomoni kati na ndimbola oyo mimekano oyo Danyele ná baninga na ye misato bakutanaki na yango na Babilone. Mpe Nzambe azali kolakisa biso na 1 Makabe, ndimbola ya oyo ekozala likama monene ya nsuka oyo biso baye tozali na bomoi kati na Klisto tokosengela kokutana na yango mwa moke yambo ya bozongi na nkembo ya Yesu Klisto. Kati na ntango na biso mpe oyo ya Bayuda ya Makabe, likama mosusu monene esalaki ete basantu ya Yesu Klisto bákufa mbula 120.

31b- *bakobebisa esika mosantu, ndako makasi, bakosilisa ~~mbeka ya seko~~, mpe bakotelemisa eloko ya nsomo ya mobebisi (to mobebisi).*

Misala yango ekondimama na litatoli oyo ya lisolo ya bato oyo Josèphe, moto ya mayele na makambo ya kala, Moyuda mpe Loma, amonisaki. Ntina ya likambo yango ezali kolongisa yango, yango wana totala litatoli oyo kati na yango tozali kokuta makambo mikemike oyo ekokani na mobeko ya mokolo ya lomingu ya mikolo ya nsuka oyo esakolamaki na boyangeli ya mokili mobimba oyo esalemaki na bato oyo babikaki na Etumba ya Misato ya mokili mobimba.

Tala version ya liboso ya 1 Macc.1:41 kino 64:

1Ma 1:41 Bongo mokonzi apesaki mitindo ete bato nyonso oyo bazali na bokonzi na ye bákóma bato moko :

1Ma 1:42 moto nyonso asengelaki kotika mimeseno na ye. Bapakano nyonso bamipesaki na mitindo ya mokonzi

1Ma 1:43 mpe ata na Yisraele bato mingi bayambaki losambo na ye: bapesaki bikeko mbeka mpe babebisaki Sabata.

1Ma 1:44 Mokonzi atindaki bamemi-nsango na Yelusaleme mpe na bingumba ya Yuda mpo na komema mitindo na ye kuna: banda sikoyo esengelaki kolanda mimeseno ya bapaya na mboka.

1Ma 1:45 mpo na kotika bambeka ya kotumba ya Tempelo, bambeka mpe makabo ya masanga. Basabata mpe bafeti esengelaki kobebisama, .

1Ma 1:46 bóbebisa Esika Mosantu mpe biloko nyonso ya bulɛ, .

1Ma 1:47 kotombola bitumbelo mpe bisika ya losambo mpe batempelo mpo na bikeko, koboma ngulu mpe banyama ya mbindo.

1Ma 1:48 Basengelaki kotika bana na bango ya mibali bakatama ngenga te, mpe bongo bamikómisa mbindo na lolenge nyonso ya bosɔɔ mpe ya mbindo.

1Ma 1:49 Na liloba moko, tosengelaki kobosana Mibeko mpe koboya kotosa yango nyonso:

1Ma 1:50 Moto nyonso oyo atosaki mitindo ya mokonzi te, asengeli kobomama.

1Ma 1:51 Boye mikanda ya mokonzi etindamaki na bokonzi na ye mobimba; atyaki bakengeli na bato nyonso mpe apesaki mitindo na bingumba nyonso ya Yuda ete bápesa mbeka.

1Ma 1:52 Bato mingi batosaki, bato nyonso oyo batikaki Mibeko; basalaki mabe na mboka, .

1Ma 1:53 kotindika Yisraele mpo na koluka ekimelo.

1Ma 1:54 Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza Kisleu, na mobu 145, mokonzi atelemisaki Eloko ya nsɔni ya libebi likoló ya etumbelo ya makabo ya kotumba, mpe batombolaki bitumbelo na bingumba ya Yuda oyo ezalaki pembenipembeni.

1Ma 1:55 Bazalaki kotumba mpaka ya malasi na baporte ya bandako mpe na bisika ya bato nyonso, .

1Ma 1:56 Mikanda ya Mibeko epasolamaki mpe ebwakama na mótɔ ntango bamonaki yango.

1Ma 1:57 Mpe soki buku ya Boyokani ezwamaki na moto, to soki moto atosi mobeko ya Nzambe, baboma ye engebene na mobeko ya mokonzi.

1Ma 1:58 Bapesaki Bayisraele etumbu, basanza na sanza na bingumba na bango,

1Ma 1:59 mpe na mokolo ya 25 ya sanza nyonso, bazalaki kopesa bambeka na etumbelo monene na esika ya etumbelo ya bambeka ya kotumba.

1Ma 1:60 Na kolanda mobeko oyo, babomaki basi oyo bakataki bana na bango ngenga.

1Ma 1:61 bana na bango bakangisami na nkingo; bandeko na bango mpe baoyo basalaki kokatama ngenga babomamaki mpe.

1Ma 1:62 Atako makambo nyonso wana, bato mingi na Yisraele batikalaki sembo mpe bazalaki na mpiko ya kolya bilei ya mbindo te.

1Ma 1:63 Balingaki kokufa na esika ya komikómisa mbindo na bilei oyo ezali kobuka Boyokani Mosantu, mpe ya solo babomamaki.

1Ma 1:64 Ezalaki komekama monene mpo na Yisalaele.

Na lisolo oyo, totala ba versets 45 kino 47 oyo endimisi bosilisi ya makabo ya intercession ya *seko* mpe verset 54 oyo etatoli mbindo ya esika mosantu: *mokonzi atelemisaki Eloko ya Nsɔni ya Kobeba likoló ya etumbelo ya makabo ya kotumba.*

Na ebandeli ya mabe wana, lipengwi oyo ya Yisalaele : *1Ma 1:11 Ezalaki na ntango wana nde nkola moko ya bato oyo babunga nzela ebimaki na Yisalaele oyo bamemaki bato mingi nsima na bango: “Tiká tósala boyokani na bikólo oyo ezali zingazinga na biso,” balobaki, “mpo banda tokabwanaki na bango , makambo mingi ya mabe esalemi epai na biso .”* Ba malheurs ezalaki déjá conséquence ya infidélité na bango envers Nzambe mpe bazalaki kokende komema ba malheurs encore plus likolo na bango moko na nzela ya attitude na bango ya botomboki.

Na likambo wana ya mawa oyo etondaki makila mingi, bokonzi ya Bagreke elongaki malamumu elembo na yango ya lisumu oyo ezalaki bisika nyonso na *motako ya ekeko* ya Dan.2; *nkoi oyo babengi léopard* emonanaki elongo na Dan.7; mpe *ntaba* ya nsolo mabe ya Dan.8. Kasi likambo moko ya mikemike esengeli naino koyeba. Moto oyo azali na mokumba ya mission punitive oyo Antiochos 4 atindaki na Yelusaleme na – 168 abengami Apollonius, mpe kombo oyo ya grec oyo elakisi na français « Destructeur » ekoponama na Molimo mpo na ko dénoncer na Apo.9:11, usage destructif ya Biblia Mosantu na nzela ya boklisto ya lokuta, ya Protesta ya mikolo ya nsuka; to, baoyo mpenza bakobongisa *likama monene ya nsuka ya nsuka* . Apolonius ayaki na Yelusaleme elongo na basoda 22 000 mpe na mokolo ya Sabata , na ntango ya botomboki moko ya kokamwa

ya bato nyonso, abomaki Bayuda nyonso oyo bazalaki kotala. Babebisaki Sabata na litomba wana ya mbindo, mpe Nzambe atindaki koboma bango. Mpe nkanda na ye ekiti te mpo nsima ya likambo oyo ya makila, Grèlenisation ya Bayuda epesameli mitindo. Gerontes ya Atene, motindami ya mokonzi, atyaki mpo na bato nyonso ete losambo mpe bizaleli malamumu ezala ya Bagreke na Yelusaleme lokola na Samalia . Na ntango wana, tempelo ya Yelusaleme epesamaki epai ya Zeus, moto ya Olympique , mpe oyo ya Ngomba Gerizime epesamaki na Zeusi oyo azalaki koyamba bapaya. Tozali bongo komona ete Nzambe azali kolongola libateli na ye na tempelo na ye moko, na Yelusaleme, mpe na ekólo mobimba. Engumba mosantu etondi na nkanda, moko na moko ezali nsani koleka oyo ya nsuka. Kasi ezalaki bobele mokano ya Nzambe nde esalelamaki, boye bopemi ya bizaleli malamumu mpe ya losambo ezalaki monene nsima ya likebisi oyo emonisami na bobengani na Babilone.

Dan 11:32 *Akosa bateki ya kondimana na maloba ya kofinga. Kasi baoyo bayebi Nzambe na bango bakosala na bokasi, .*

32a- *Ako seduire ba traîtres ya alliance na flatterie*

Bososoli oyo endimisi ete etumbu ya bonzambe ebongi mpe elongaki. Na bisika mosantu, kotyola ekómaki momeseno.

32b- *Kasi baye ya bato bayebi Nzambe na bango bakosala na bokasi, .*

Na likambo wana ya mawa, bandimi ya sembo mpe oyo babongi bamikesenisaki na bosembo na bango mpe balingaki kokufa lokola bamartiru na esika ya koboya kokumisa mozalisi Nzambe mpe mibeko na ye ya bule.

Na mbala oyo lisusu, na botangi ya mibale, likambo oyo ya makila ya mikolo 1090 ya solo ekokani na makambo ya boyangeli ya pápa ya mibu 1260 ya mikolo esakolamaki na kolandana na lolenge ekeseni na Dan.7:25, 12:7 mpe Em.12:6- 14; 11:2-3; 13:5.

Kotala sima na makambo ya lelo na contexte ya antiquité

Pona ko comprendre clairement oyo ezali koleka, nakozua image ya cameraman oyo azali ko filmer na caméra na ye scène oyo azalaki kolanda malamumu. Na esika oyo azali kosala zoom ntango azali kozwa molai mpe esika oyo azali kotala ezali kokola mingi mpe mingi. Na boye ete ntango esalelami na lisolo ya lingomba, botali ya Molimo etambwisaka lisolo mobimba ya lingomba ya boklisto, uta na ebandeli na yango ya mike, bangonga na yango ya mpasi, ntango ya bamartiru, kino na nsuka na yango ya nkembo oyo emonisami na bozongi ya Mobikisi oyo azelamaki.

Dan 11:33 *mpe bato ya mayele mingi kati na bango bakoteya bato mingi. Ezali na bamosusu oyo bakotika mpo na mwa ntango na mopanga mpe na móto, na bokangami mpe na bopunzi.*

33a- *mpe bato ya mayele mingi kati na bango bakoteya ebele*

Bantoma ya Yesu Klisto, bakisa mpe Paulo ya Talase oyo tozali na nyongo ya mikanda 14 ya boyokani ya sika. Mateya oyo ya sika ya lingomba ezali na nkombo “Nsango Malamumu” to, Nsango Malamumu ya lobiko oyo epesami na ngolu ya bonzambe epai ya baponami. Na lolenge oyo, Molimo azali kokende liboso na ntango mpe cible ya sika oyo etalelami ekomi bondimi ya boklisto.

33b- *Ezali na basusu oyo bakotika mpo na mwa ntango na mopanga mpe na lolemo, na bokangami mpe na bopunzi.*

Pendant un temps alobaki Molimo na nzela ya anzelu mpe mbala oyo ekozala 1260 ba mbula milayi esakolamaki kasi na se ya certains empereurs romains Caligula, Néron, Domitien na Dioclétien kozala chrétien elingaki koloba que asengelaki kokufa lokola martyr. Na Em.13:10, Molimo amikundoli ntango ya bokangami ya pápa ya Baloma, alobi: *Soki moto amemi na bokangami, akokende na bokangami; soki moto abomi na mopanga, esengeli koboma ye na mopanga. Oyo ezali molende mpe kondima ya basantu .*

Dan 11:34 *Na ntango oyo bakozanga te, bakosalisa bango mwa moke, mpe bato mingi bakosangana na bango na bokosi.*

34a- . Ezali na bosolo na tango oyo ya bokonzi ya motema mabe ya papa nde lisungi ya ba hypocrites ya verset oyo ebimaki. Koyeba bango etongami likoló na kozanga kotalela na bango bizaleli mpe mitindo oyo Yesu Klisto ateyaki, mpe na likambo oyo mpo na eleko oyo etalelama, epekiseli ya koboma na mopanga. Soki ozongeli lisolo ya kala, okoki bongo kososola ete lingomba monene ya Protesta kobanda na ^{ekeke ya 15} kino na ntango na biso, Zuzi Yesu Klisto, sembo, asambisamaki lokola bokosi. Na yango, kosundolama na bango mobimba uta 1843 ekozala mpasi te mpo na kososola mpe kondima.

Dan 11:35 *Bato mosusu ya mayele bakokwea, mpo bápétolama, bápétolama mpe bákóma mpembe, tii ntango ya nsuka, mpo ekoya te tii ntango oyo etyami.*

35a- *Bato mosusu ya mayele bakokwea, ete bakoka kopetolama, kopetolama mpe kokóma mpembe, kino ntango ya nsuka*

Soki totali maloba oyo, motindo ya bomoi ya moklisto ezali komekama mpe koponama , na likoki ya koyika mpiko mpe konyokwama na minyoko kino nsuka ya mokili. Na ndenge yango, moto ya mikolo na biso oyo ameseni na kimya mpe na boyokani, azali lisusu kokanga ntina ya eloko moko te. Ayebaka bomoi na ye te na kati ya bansango yango. Yango wana bandimbola ekopesama na likambo oyo na Em.7 mpe 9:5-10. Eleko molai ya kimya ya losambo ya mibu 150 ya solo, to “basanza mitano ya esakweli”, ebongisamaki na Nzambe, kasi uta 1995 eleko oyo esili mpe bitumba ya mangomba ebandi lisusu. Islam ebomaka na France mpe bisika mosusu na mokili mobimba; mpe mosala na yango ezali na mokano ya kokóma makasi tii ekopelisa mabele mobimba.

35b- *mpo ekokoma kaka na ngonga oyo epesameli*

Nsuka oyo ekozala ya mokili mpe anzelu ayebisi biso ete elemba moko te ya kimia to etumba epesi nzela na moto moko amona yango koya. Etaleli likambo moko: “ *ntango oyo Nzambe atye elemba* ”, nsuka ya mbula 6000 oyo epesamaki na koponama na ye ya baponami awa na mabele. Mpe ezali mpo ete tozali na nse ya mibu zomi uta na eleko oyo nde Nzambe apesi biso ngolu ya koyeba mokolo: 20 mars ya printemps oyo ezali liboso ya 3 avril 2030, elingi koloba mibu 2000 sima liwa ya bomikabi ya Klisto. Akomonana lokola azali na nguya mpe alongi mpo na kobikisa baponami na ye mpe koboma batomboki oyo babomaki bato oyo bazalaki na mokano ya koboma bango.

Bokonzi ya pápa ya Katolike ya Loma “ya boklisto”: Monyokoli monene ya lisoló ya losambo ya mokili ya Mpótó.

Ezali epai na ye nde modèle ya Antiochos 4 esengeli ekamba biso. Type ebongisi antitype na yango mpe tokoki koloba nini mpo na comparaison oyo? Na ntembe te na bonene ya kokamwa, monyokoli ya Grèce asalaki na boumeli ya mikolo 1090 ya solosolo, kasi pápa ekosilika na boumeli ya pene na mibu 1260 ya solosolo, na bongo ekoleka bandakisa nyonso ya masolo ya kala.

Dan 11:36 *Mokonzi akosala oyo alingi; akomitombola, akokumisa likolo ya banzambe nyonso, mpe akoloba makambo ya kokamwa mpo na Nzambe ya banzambe; ekolonga kino nkanda ekosila, mpo ete oyo ekanamaki ekokokisama.*

36a- Maloba ma molongo moye matikali na ndimbola mibale mpe makoki naino kobongisama mpo na mokonzi ya Bagreke mpe mokonzi ya pápa ya Loma. Ebongiseli oyo emonisaka makambo ya esakweli esengeli kobombama na bokebi mpo na batángi ya likolólikoló. Atako bongo, mwa likambo moke ezali komonisa moto oyo pápa azali koluka; ezali bosikisiki : *mpe oyo ezwami ekateli ekokokisama*. Maloba oyo ezongeli Dan.9:26: *Nsima ya baposo ntuku motoba na mibale, Mopakolami akokatama, mpe akozala na eloko te mpo na ye moko. Bato ya mokonzi oyo akoya bakobebisa engumba mpe ~~esika~~-mosantu , mpe nsuka na bango ekoya lokola mpela; Ezwami ekateli ete kobebisama (to bisika oyo ebebisami) ekoumela tii na nsuka ya etumba .*

Dan 11:37 *Akotosa banzambe ya bankoko na ye te, mpe nzambe oyo asepelaka na basi te; akomibanzabanza mpo na nzambe moko te, mpo akomikumisa koleka nyonso.*

37a- *Akomemya banzambe ya batata na ye te*

Tala ezali, mwa likambo moke oyo ezali kopesa bososoli na mayele na biso. Tozali awa na elembeteli ya momesano ete mokonzi oyo maloba na ye azali ko cibler akoki kozala te Antiochos 4 oyo azalaki na limemya mpo na banzambe ya batata na ye mpe kati na bango oyo aleki monene, Zeus nzambe ya banzambe ya Olympus oyo apesaki tempelo ya Bayuda na Yelusaleme. Tozwi bongo bilembeteli oyo ekoki koboya te ete mokonzi oyo azali kolukama ezali mpenza boyangeli ya pápa ya Loma na eleko ya boklisto. Kobanda sikoyo, maloba manso mamonisami makozala bongo mpo na *mokonzi oyo akeseni* na Dan.7 mpe *na bozangi bososoli mpe na mayele mabe* na Dan.8; Nabakisi, *mokonzi oyo ya kobebisa to ya kobebisa* ya Dan.9:27. “Ba étapes ya fusée” nyonso esimbaka *motó ya moto ya pápa , ya moke mpe ya lolendo* oyo batye na likoló ya bokonzi.

Loma ya Pápa ezalaki nde komemya banzambe ya batata na yango? Na ndenge ya ofele te, mpamba te kobongwana na ye na boklisto ememaki ye na kotika bankombo ya banzambe ya bapakano ya Loma. Kasi, abatelaki mitindo mpe lolenge ya losambo na bango: bililingi oyo eyemami, oyo eyemami to oyo esalemi na biloko oyo basambeli na ye bafukama mpe bafukamaka liboso na yango mpo na kobondela. Mpo na kobatela etamboli oyo Nzambe akweisamaki na mibeko na ye nyonso, asalaki ete bato mpamba oyo bakufaka bakoki kokota te na Biblia mpe alongolaki mobeko ya mibale kati na mibeko zomi ya Nzambe na bomoi mpo ete epekisi momeseno yango mpe emonisi etumbu oyo ekanamaki mpo na bato oyo babuki mobeko na yango. Nani akoki kolinga kobomba etumbu

oyo azwi soki zabolote? Na yango, bomoto ya boyangeli ya pápa ekwei na kati ya sanduku ya ndimbola oyo epesami na verse oyo.

37b- *to mpe na bonzambe oyo esepelisaka basi*

Ezali na kokanisaka lingomba ya bapakanano ya Loma oyo pápa esundolaki nde Molimo ya Nzambe elamusaka likambo yango ya mpasi. Mpamba te apesaki mokongo na libula na ye ya kosangisa nzoto polele mpo na komonisa bizaleli ya bosantu. Nzambe yango oyo balobaka ete azali Priapus, phallus ya mobali oyo batata ya lingomba ya bapakanano ya Loma bakumisaka lokola nzambe. Ezalaki naino libula ya lisumu ya Bagreke. Mpe mpo na kobukana na libula wana ya kosangisa nzoto, azali kolekisa ndelo mpo na kobatela bopeto ya mosuni mpe ya elimo.

Dan 11:38 *Nzokande akokumisa nzambe ya mabanga makasi na etelemelo na ye; na nzambe oyo, oyo batata na ye bayebaki te, akopesa lokumu na wolo mpe na palata, na mabanga ya ntalo mpe na biloko ya motuya.*

38a- *Nzokande akokumisa nzambe ya ba forteresse na piédestal na ye*

Nzambe ya sika ya bapakanano abotami: *nzambe ya bisika makasi . Piédestal* na yango ezali na makanisi ya bato mpe bosanda na yango ezali likolo lokola impression oyo esalemaki.

Loma ya bapakanano etongaki batempelo ya bapakanano oyo ezalaki polele mpo na mipepe nyonso; ba capitales oyo esimbamaki na makonzí ekokaki. Kasi lokola endimi boklisto, Loma ezali na mokano ya kozwa esika ya ndakisa ya Bayuda oyo ebebisamaki. Bayuda bazalaki na tempelo ya kokangama na lolenge ya nguya oyo epesaki bango nkembo mpe lokumu. Yango wana, Loma ekomekola ye mpe na ngala na yango ekotonga bandako-nzambe ya Romanesque oyo ekokani na bandako minene oyo ebatelami, mpamba te kozanga libateli ezali koyangela mpe Bakonzi oyo baleki na bozwi bakokómisa bandako na bango makasi. Loma esalaka mpe bongo. Etongaki bandako-nzambe na yango na lolenge ya makasi tii na ntango ya bandakonzambe, mpe kuna, makambo nyonso ebongwanaki. Ba toits ronds ekomi ba flèches oyo ezo lakisa na lola, pe oyo, likolo pe likolo. Ba façades extérieures ezuaka apparence ya dentelle, ezali enrichie na ba vitraux ya ba couleurs nionso oyo ememaka na kati lumière iridescente oyo e impressionner ba fêtes, ba followers na ba visiteurs.

38b- *na nzambe oyo, oyo batata na ye bayebaki te, akopesa lokumu na wolo mpe na palata, na mabanga ya motuya mpe na biloko ya motuya.*

Mpo na kobenda bango lisusu, bifelo ya kati ***ekembisami na wolo, palata, mayaka ya motuya, biloko ya ntalo*** : *ndumba Babilone monene* ya Em.17:5 ayebi komilakisa mpo na kobenda mpe kobenda bakiliya na ye.

Nzambe ya solo amitika te ete bábenda ye mpo lokumu wana ezali kopesa ye litomba te. Na esakweli na ye azali kofunda Loma oyo ya pápa oyo azali naino na boyokani ata moke ***te na yango***. Mpo na ye, mangomba na ye ya Romanesque to gothique ezali kaka ba divinités paganes mingi oyo esalaka kaka mpo na ko seduire batu ya molimo oyo ebalusaka ye : nzambe ya sika abotami : nzambe ya ba forteresses mpe ye azali ko seduire ebele oyo ba ndimi que bazui Nzambe akoti na ba murs na yango na nse ya ba plafonds ya likolo koleka ndelo.

Dan 11:39 *Ezali na nzambe ya bapaya nde akosala contre ba places fortified-Pe asala na ba fortifications ya ba forteresses na nzambe ya bapaya pe akotondisa*

lokumu ba oyo bako reconnaître ye, akosala bango ba dominer likolo ya ebele, akokabola mabele epai na bango mpo na kozwa mbano.

39a- *Mpe asalaka na ba fortifications ya ba forteresse alongo na nzambe ya bapaya*

Mpo na Nzambe, ezali kaka na nzambe moko oyo azali kosala liboso na ye, elingi koloba oyo azali *mopaya mpo na ye* : ezali zaboló, Satana oyo Yesu Klisto akebisaki bantoma na ye mpe bayekoli na ye mpo na ye. Na makomi ya Liebele, ezali te motuna ya “kosala mabe” kasi ya “kosala na yango”. Nsango yango moko ekotangama na Em.13:3, na lolenge oyo: *...dalagona apesaki ye nguya na ye, mpe kiti na ye ya bokonzi, mpe bokonzi monene . Dragon* yango oyo ezali zaboló na Em.12:9 kasi na tango moko Roma impérial selon Em.12:3.

Lisusu, na kobongwana na lingomba ya boklisto, bakonzi ya Loma bazwaki Nzambe ya solo oyo azalaki mopaya na yango mpamba te na ebandeli azalaki Nzambe ya Bayuda, ya Baebele bakitani ya Abalayama.

39b- . *mpe akotondisa na lokumu baoyo bayebi ye*

Lokumu yango ezali ya losambo. Pápa ememaka epai ya bakonzi oyo bandimaka yango lokola momonisi ya Nzambe na mabele, elembo ya bokonzi ya bonzambe mpo na bokonzi na bango moko. Bakonzi bakomaka solo bakonzi kaka soki lingomba ebulisi bango na moko ya *ba forteresses na yango ya bonzambe* , na France, Saint-Denis mpe Reims.

39c- *akosala ete ba dominer mingi*

Papa epesaka titre impérial oyo e désigner mokonzi suzerain oyo azali ko dominer ba rois vassals misusu. Bato oyo bayebani mingi: Charlemagne, Charles V, Napoléon I' Hitler.

39d- *akokabola mabele na bango lokola mbano.*

wana ya ntango ya mabele mpe ya likoló, engebene maloba na ye, ebongi mpenza na bakonzi ya mabele. Mpamba te asilisaki matata na bango, mingimungi na oyo etali mikili oyo balongaki to oyo bamonaki. Oyo ezali ndenge na 1494, Alexander 6 Borgia, oyo aleki mabe koleka ba pápa, mobomi oyo azalaki na ebonga, amemamaki na kobongisa ligne méridienne mpo na kokabola kati na Espagne mpe Portugal attribution mpe possession ya territoire ya Amérique du Sud oyo ezwamaki lisusu banda kala.

Etumba ya misato ya mokili mobimba to ^{kelelo ya 6} ya Rev.9 .

Ezali kokitisa bomoto na ndambo ya misato ya bato na yango mpe kosukisa lipanda ya ekolo, ebongisaka régime universel oyo ekotia likama monene ya suka oyo esakolamaki na Apo.1. Parmi ba acteurs agressifs ezali na Islam na ba pays musulmans, yango na offrir bino vue biblique na sujet oyo.

Role ya Islam

Islam ezali mpo Nzambe azali na mposa na yango. Mpo na kobikisa te, mokumba oyo etongami **kaka** na ngolu oyo Yesu Klisto amemi, kasi mpo na kobeta, koboma, koboma banguna na ye. Déjà, na kondimana ya kala, mpo na kopesa etumbu na infidélité ya Yisalaele, Nzambe a recours na peuple « Bafilistia ». Na lisolo yango, mpo na kopesa etumbu mpo na kozanga bosembo ya baklisto, azali kosenga Bamizilma. Na ebandeli ya Bamizilma mpe Baarabe ezali na Ismaele,

mwana ya Abrahamama mpe Agare, mosaleli ya Ezipito ya Sara, mwasi na ye. Mpe deja na tango wana, Yismaele azalaki na matata na Yisaka mwana oyo abongi. Yango ezali mpenza na boye ete na boyokani ya Nzambe, na bosenga ya Sara, Agare ná Yismaele babenganamaki na kaa na Abalayama. Mpe Nzambe azalaki kobatela bato oyo babenganaki bango oyo bakitani na bango, bandeko na bango, bakobatela ezaleli ya bonguna epai ya bana ya Abrahamama; ya liboso, Moyuda; ya mibale, kati na Yesu Klisto, moklisto. Tala ndenge Nzambe asakolaki na ntina ya Ismaele mpe bakitani na ye ya Arabe na Gen.16:12: “ *Akozala lokola mpunda ya zamba; loboko na ye ekozala na bato nyonso, mpe loboko ya bato nyonso ekozala na ye; mpe akofanda liboso na bandeko na ye nyonso .*” Nzambe alingi koyebisa bato makanisi na ye mpe bosambisi na ye na makambo. Baponami ya Klisto basengeli koyeba mpe kokabola mwango oyo ya Nzambe oyo azali kosalela bato mpe nguya ya mabele engebene na bolingi na ye ya likolo. Esengeli koyeba ete mosakoli Muhammad , mobandisi ya Islam, abotamaki na nsuka ya ^{ekeke ya 6} nsima ya kotyama ya pápa ya Katolike ya Loma na mobu 538. Bamizilma emonanaki lokola kobeta Lingomba ya Katolike ya bapakano mpe baklisto ya mingimingi ntango babetami na oyo ya Nzambe elakeli mabe. Mpe ezali bongo banda mokolo ya 7 Mársi 321, banda Amperere Constantin I ^{asalaki ete} bátika bopemi ya Sabata ya mokolo ya nsambo mpo na kopesa ntina ya mokolo na ye ya liboso oyo epesamaki na “moi oyo elongi te” (Sol Invictvs), mokolo ya lomingo na biso ya lelo. Lokola baklisto mingi lelo oyo, Constantin alingaki na libunga nyonso kotya elembo ya bokabwani kati na baklisto mpe Bayuda. Apamelaki baklisto ya ntango na ye mpo bazalaki kokóma Bayuda na kokumisa Sabata mosantu ya Nzambe. Etumbu wana ya kozanga ntina oyo euti na mokonzi moko ya bapakano efutamaki mpe ekolanda kofutama kino na nsuka na bitumbu ya “ *kelelo nsambo* ” oyo emonisami na Emoniseli 8 mpe 9, molóngó ya mawa mpe ya mawa oyo ekatanaki te. Etumbu ya nsuka ekoya na lolenge ya kozanga elikya ya nsomo, ntango Yesu Klisto akobima mpo na kolongola baponami na Ye na mabele. Kasi motó ya likambo oyo euti kotalelama, oyo ya “Etumba ya Misato ya mokili mobimba” ezali yango moko, ya motoba kati na bitumbu oyo esakolamaki ya bonzambe oyo Islam ezali mosani ya ntina mingi. Mpo Nzambe asakolaki mpe mpo na Ismaele, alobaki na Gen.17:20: “ *Mpo na Ismaele, nayoki yo. Tala, nakopambola ye, mpe nakosala ye kobota, mpe nakobakisa ye mingi mpenza; akobota bankumu zomi na mibale, mpe nakokómisa ye ekólo monene .*” Nakangi parenthèse oyo mpo na kozongela boyekoli na Dan.11:40.

Dan 11:40 *Na ntango ya nsuka, mokonzi ya sudi akobundisa ye. Mpe mokonzi ya nrdi akobalukabalukaka likoló na ye lokola mopepe makasi, na makalo mpe na bato oyo batambolaka na mpunda, mpe na masuwa mingi; ekokota na mokili mpe ekopanzana lokola ebale mpe etondi.*

40a- *Na tango ya suka*

Na mbala oyo ezali mpenza nsuka ya lisolo ya bato; nsuka ya ntango ya bikólo ya mabele ya lelo. Yesu asakolaki mbala oyo, alobaki na Mat.24:24: *Nsango malamú oyo ya bokonzi ekosakolama na mokili mobimba lokola litatoli epai ya bikólo nyonso. Na nsima, nsuka ekoya.*

40b- *mokonzi ya sud akobeta ye*

Awa esengeli to admirer subtilité divine immense oyo e permettre ba serveurs na ye ba comprendre oyo etikali kobombama na batu misusu. Emonani ete, kasi bobele na lolenge ya komonana, emonani ete matata kati na bakonzi ya Séleuci mpe bakonzi ya Lagid ezongeli mpe ezali kokoba na verse oyo, oyo ekokaki kobungisa nzela koleka te. Pamba te na bosolo, totikaki contexte oyo kobanda na ba versets 34 tee na 36 mpe tango ya suka ya confrontation oyo ya sika etali époque chrétienne ya régime catholique papal mpe ya protestant universel oyo ekota na alliance oecuménique na yango. Mbongwana oyo ya contexte esengi biso to redistribuer ba rôles.

Na rôle ya “ ye ” : Europe catholique pápale mpe mangomba ya boklisto oyo esanganaki na yango.

Na rôle ya “ mokonzi ya sud ” : Islam oyo elongi oyo esengeli kobongola bato na makasi to kotia bango na boombo, selon ba actions oyo ekambami na fondateur na yango Mohammed.

Toyeba awa boponi ya verbe: *kokutana* ; na Liebele, “nagah” oyo elimboli kobeta na maseke. Lokola adjectif, elakisi mobundi ya nkanda makasi oyo mbala mingi abetaka. Verbe oyo ekokani mpenza na Islam ya Arabe, oyo ezali kosala makasi na mokili ya Mpótó kozanga kokata yango banda Etumba ya Mibale ya mokili mobimba esilaki. Ba verbes possibles “ *kobunda, kobunda, ko collider* ” elakisaka proximité très proche, yango wana likanisi ya quartier national to quartier ya ba villes na ba balabala. Makambo nyonso mibale oyo ekoki kosalema endimisi Islam, oyo esili kofandisama malamau na Mpoto mpo na kozanga bosepeli ya losambo ya bato ya Mpoto. Bitumba ekómi makasi banda Bayuda bazongaki na Palestine na 1948. Likambo ya mpasi oyo bato ya Palestine bazali na yango etye bato ya Bamizilma bábundisa bato ya mikili ya Mpoto oyo bazalaki na bokonzi ya baklisto. Mpe, na 2021, ba attaques islamistes ezali komata mpe ezali ko créer insécurité na kati ya peuples européennes, d’abord mpe liboso France, coloniateur ya kala ya peuples ya Afrique du Nord mpe ya Afrique. Etumba ya monene koleka ya ekólo ekosalema? Mbala mosusu, kasi te liboso ete makambo ya kati ebeba na ndenge ya kobimisa bitumba ya nsomo ya etuluku na etuluku na mabele ya métropole yango moko. Mokolo wana, France ekozala na situation ya guerre civile; na bosolo, etumba ya losambo ya solosolo: Bamizilma na boklisto to bato oyo bandimaka te kozanga Nzambe.

40c- *Mpe mokonzi ya nord akobalukaka likolo na ye lokola mopepe makasi , na makalo mpe na batambwisi mpunda, mpe na masuwa mingi*

Na Ezek.38:1, *mokonzi oyo ya nord abengami Magog, mokonzi ya Rosh (Russie) ya Meshech (Moscou) pe Tubal (Tobolsk) pe totangi na verset 9: Pe bokomata, bokoya lokola a mopepe makasi , okozala lokola lipata mpo na kozipa mokili, yo mpe bitulukuku na yo nyonso, mpe bato mingi elongo na yo.*

Kokabola lisusu mikumba: Na mikumba ya “ *mokonzi ya nord* ”, Russie ya Ortodoxe mpe bato oyo bazali na boyokani na yango ya Bamizilma . Awa lisusu, kopona verbe “ *tourera sur ye* ” epesi likanisi ya kobundisa na mbalakaka monene ya kokamwa uta na mopepe. Moscou, mboka-mokonzi ya Russie, ezali mpenza na ntaka malamau na Bruxelles, mboka-mokonzi ya Mpoto, mpe Paris, motó ya likonga na yango ya basoda. Bozwi ya mikili ya Mpoto esali ete bakambi na yango bákufa miso, tii na ndenge bazali kotyola makoki ya basoda ya Russie oyo

ezali na nguya mingi. Eko lancer na agression na yango, ba avions mpe ba nkoto ya ba chars na ba routes terrestres mpe ebele ya ba masuwa ya bitumba ya mayi mpe ya sous-marin. Mpe mpo etumbu elobama na makasi, bakambi wana ya Europe batiki te kokitisa Russie mpe bakambi na yango kobanda na Vladimir Zhirinovskiy oyo azali na móto kino na “Tsar” na yango ya sika ya lelo, Vladimir Poutine (Vladimir : mokonzi ya mokili na monoko ya Russe).

Lokola ba acteurs ba identifier, ba « rois » misato oyo ba concernés bakokutana na oyo ezui forme ya 7e « Guerre de Syrie » oyo Israël national ya sika ekozala na kati ; oyo verse oyo elandi ekondimisa yango. Kasi mpo na ntango oyo, “mokonzi” (ye) oyo Russie ebundisaki ezali Mpoto ya Boyokani ya Loma.

40d- *ekokende liboso na kati ya mabele, ekopanzana lokola ebale mpe ekotondana.* Koleka na yango monene na basoda epesaka Russie nzela ya kokota na Mpoto mpe kozwa teritware na yango mobimba. Soki totali yango, basoda ya France bazali kokokana te; banyatami mpe babebisami.

Dan 11:41 *Akokota na mokili oyo eleki kitoko, mpe bato mingi bakokwea; kasi Edome, Moaba, mpe mokonzi ya bana ba Amona bakobikisama na loboko na ye.*

41a- *Akokota na mboka oyo eleki kitoko, mpe mingi bakolonga*

Bopanzani ya Russie ezali kosalema na ngambo ya sud na yango esika Israël ezali , allié ya mikili ya Mpótó oyo na ngala na yango ezali kokotisama na basoda ya Russie; Bayuda bakokufa kaka.

41b- *kasi Edome, Moabe, mpe mokonzi ya bana ya Amona bakobikisama na loboko na ye*

Oyo ezali conséquence ya ba alliances militaires oyo ekotia ba kombo oyo oyo ezali ko représenter Jordanie moderne na côté russe. Na 2021, Russie esi ekómi allié officiel ya Syrie, oyo yango epesaka minduki mpe ebatelaka.

Dan 11:42 *Mpe akosembola loboko na ye likolo ya mikili ndenge na ndenge, mpe mokili ya Ezipito ekobika te.*

42a- Ezali kaka banda 1979 nde configuration politique oyo eyei ko confirmer prophetie. Pamba te na mbula wana, na Camp David na USA, président ya Egypte Anwar El Sadat asalaki officiellement alliance na Premier ministre ya Israël Menachem Begin. Choix stratégique mpe politique oyo esalemaki na tango wana ezalaki ya ko embrasser cause ya le plus fort ya heure mpo Israël ezalaki soutenu par puissance na USA. Ezali na sens oyo nde Molimo ya Nzambe azali ko imputer ye initiative ya koluka “ kokima ” libebi mpe likama. Kasi na tango, lisano ebongwanaka maboko, mpe Israël na Egypte ba se retrouver, wuta 2021, presque basundolami na USA. Russie etie mobeko na yango na esika ya Syrie.

Dan 11:43 *Akozala na bozwi ya wolo mpe ya palata, mpe biloko nyonso ya motuya ya Ezipito; ba Libye na ba Éthiopiens bakolanda ye.*

43a- *Akokoma nkolo ya bomengo ya wolo mpe ya palata, mpe ya biloko nyonso ya motuya ya Ezipito*

Na nzela ya mosolo oyo ezwamaki na nzela ya péage oyo bafutaki mpo na kosalela Canal Suez, Ezipito ekómaki na bozwi mingi. Kasi bomengo oyo ezali malamu kaka na tango ya kimia mpo na tango ya bitumba banzela ya mombongo ekomaka mpamba. Ezipito ekómaki na bozwi na nzela ya tourisme. Uta na nsonge minei ya mabelé, bato bayaka komanyola na bapiramide na yango, ba musées na yango oyo ekómi na bozwi mingi na ndenge bato bazali komona malita ya Ezipito

oyo ebombamaki na nse ya mabelé banda kala. Na malita yango, oyo ya elenge mokonzi Tutankhamun emonisaki biloko ya wolo ya makasi oyo motuya na yango eyebani te. Yango wana, Russie ekozwa na Ezipito eloko moko mpo na kokokisa mposa na yango ya kozwa biloko oyo epunzami na bitumba.

Na nsuka ya sabata ya mokolo ya 22 ya sanza ya yambo 2022, Molimo amemeli ngai ntembe oyo endimisi **kozanga ntembe oyo ekoki kozala** , ndimbola oyo napesi na Danye 11. Toyeba na baverse mibale 42 mpe 43, ntina ya kolobelama polele coded te, uta na nkombo “ *Egypte* ” oyo ezali na contexte oyo mboka ekeseni na oyo babengaka “ *mokonzi ya sud* ”. Kasi, na verse 5 tii 32, “ *Ezipito* ” oyo ezalaki na bolembu te ya Ptolémée alataki masque kasi amonisaki ete azali “ *mokonzi ya sudi* ”. **Mbongwana ya contexte historique endimami bongo mpe emonisami na ndenge oyo ekoki koboya** . Kobanda na contexte ya antiquité, lisolo ya Daniel 11 esukaka na “ *tango ya suka* ” ya mokili, oyo “ *Egypte* ”, allié ya camp chrétien et agnostique occidentale depuis 1979, ezali cible ya ya sika “ *mokonzi ya sudi* ” elingi koloba Bamizilma oyo balingaka bitumba, mpe mingimingi oyo ya “ *mokonzi ya nord* ” ya sika , Lingomba ya Ortodoxe ya Russie.

43b- *ba Libye na ba Ethiopiens bakolanda ye*

Mobongoli abongoli malamumu maloba “ *Puth na Cush* ” ya esakweli oyo ezali ko désigner pona “Libye”, ba pays musulmans oyo ezali na nord ya Sahara, ba pays côtiers ya côte africaine pe pona Éthiopie, Afrique noire, ba pays nionso ezwami na sud ya ekólo Sahara. Motángo monene na bango mpe bandimaki mpe bandimaki Lingomba ya Bamizilma; na likambo ya Côte d’Ivoire, na complicité ya président français Nicolas Sarkozy, oyo tozali mpe na nyongo ya mobulu ya Libye.

Na bongo, abetami na Russie, “ *Egypte* ” ekomi nyama ya banyama nyonso oyo elyaka banyama mosusu, mpe ba vultures musulmanes, bandeko na yango, bakiti likoló na yango, mpo na kosukola ebembe na yango mpe kozwa ndambo na bango ya biloko oyo epunzami oyo etikali tii lelo, nsima ya kotóbola Russie.

Na kotanga polele “ *Libye na Éthiopie* ”, Molimo azali kopona ba allié religieux africains ya “ *mokonzi ya sud* ” oyo esengeli kozala identifié na Arabie, esika prophète Mohammed abimaki na 632, mpo na kopalanganisa, banda Mecque, lingomba na ye ya sika oyo babengi Islam. Ezali kosungama na Turquie ya nguya, oyo ezongi, na contexte oyo ya suka, na commitment religieux ya fondamentaliste, ya kolonga, mpe ya kozongisa mabe, sima ya soni ya soumission na yango ya mwa tango moke na ba valeurs seculares ya occident. Kasi mikili misusu ya Bamizilma, oyo ezali na “ *sud* ” te, lokola Iran, Pakistan, Indonésie, ekoki kosangana na “ *mokonzi ya sud* ” mpo na kobundisa bato ya Mpótó oyo bazali na bizaleli malamumu oyo bato nyonso ya Bamizilma bayinaka. Koyina yango ezali na bosolo bobele oyo ya Nzambe ya solo Yesu Klisto oyo baklisto ya Mpótó bazali kotyola. Ezali bongo kopesa etumbu, na nzela ya Bamizilma mpe ya Lingomba ya Ortodoxe, na kozanga bosembo ya Bayuda, ya Katolike, ya Lingomba ya Ortodoxe, ya Protesta, mpe ata ya Lingomba ya Adventiste na mokili ya Mpótó; kondima nyonso ya Nzambe moko oyo ezali na ngambo epai na ye.

Dan 11:44 *Nsango oyo euti na esti mpe na nördi ekoya mpe ekobangisa ye, mpe akobima na nkanda makasi mpo na kobebisa mpe koboma ebele ya bato.*

44a- *Sango ekowuta na est pe na nord ekoya kobangisa ye*

Ba points cardinaux mibale wana " est na nord " etali mboka Russie kaka, selon soki elobelami uta na Europe papa to ewutaki na Israël, mpo esakweli yango emonisi bango lokola babundisami na kolandana na Russie na verse 40 mpe 41. Yango elingi koloba ete bobangi cited euti na teritware ya Russie, kasi nini ekoki kobangisa molongi ya ndenge wana? Nini ekómelaki mboka na ye mpo ebangisa ye mingi? Eyano ezali na mokanda ya Danyele te, kasi na Emoniseli 9, oyo ezali kobimisa mpe etali lingomba ya protestant oyo esika makasi na yango ya mokili mobimba ezali na USA. Mystère ekokoma claire, en prenant en compte existence oyo ya USA. Uta mobu 1917 ntango Russie motomboki ezwaki boyangeli na yango ya socialiste mpe ya communiste, bokeseni ekaboli yango mpo na libela na USA capitaliste impérialiste. Moto yango akoki te komikómisa mozwi na mbongo ya mozalani na ye soki azali communiste; yango wana ba options mibale ezali irreconciliable. Na nse ya mputulu ya kimya, mótó ya koyina ezali kobimisa milinga mpe ezali kosenga ete bámonisa yango. Kaka momekano mpe likama ya nikleere nde elongi kopekisa oyo eleki mabe. Ezalaki équilibre ya Terror Nucléaire. Kaka, kozanga kosalela bibundeli ya nikleere, Russie ekozwa Europe, Israël mpe Egypte. Equilibre oyo ezali ko déranger, USA ekoyoka ba trichés mpe menacées, donc, mpo na ko réduire nombre ya ba morts na yango, eko kota na guerre, ko frapper makasi liboso. Kobebisama ya nikleere ya Russie ekobimisa bobangi kati na mampinga ya Russie oyo epalangani na bateritware oyo ezwami.

44b- *mpe akobima na nkanda monene mpo na kobebisa mpe koboma ebele ya bato.*

Kino na ngonga wana, Russie ekozala na molimo ya kolonga mpe kozwa biloko oyo epunzami, kasi na mbalakaka ezalela na yango ya makanisi ekobongwana, mampinga ya Russie ekozala lisusu na mboka ya kozonga te mpe kozanga elikya na yango ekobongwana na mposa ya " kobebisa mpe koboma ebele ya bato "; oyo ekozala " ^{misato} ya mibali oyo babomami " ya kelelo ya 6 ya Em.9. Na yango, bikólo nyonso oyo ezali na bibundeli ya nikleere ekotindama na makasi na makambo ya solo ete esalela yango mpo na kobundisa banguna na bango moko oyo bakoki kozala banguna na bango.

Dan 11:45 *Akotelemisa bahema ya ndako na ye ya monene kati na mai monene, epai ya ngomba ya nkembo mpe ya bule; na nsima akokóma na nsuka, azangi moto oyo akosalisa ye.*

45a- *Akotelemisa bahema ya ndako na ye ya mokonzi kati ya mbu, epai ya ngomba ya nkembo mpe ya bule*

Bahema kati na mbu , mpamba te bandako na yango ya minene ezali lisusu na mabele te. Situation désespérée ya ba troupes russes e décrit clairement na Molimo oyo a condamner bango na sort oyo. Na nse ya mótó ya banguna na bango bazongisami na mokili ya Yisalaele. Lokola bato nyonso bayinaki bango, bazwaki matomba na lisungi to mawa te mpe babomamaki na mabele ya Bayuda. Na yango, Russie ekofuta matata monene oyo Nzambe alobi ete euti na yango banda esungaki banguna ya elimo ya Yisalaele na boyokani ya kala, na ntango oyo babenganaki yango na Babilone. Atekaki bampunda epai ya bato ya Tulo,

engumba oyo ezalaki na mposa ya bapakano. Ezk.27:13-14 endimisi, Nzambe alobi na Tulo: *Javan, Tubal (Tobolsk) mpe Meshech (Moscou) bazalaki kosala mombongo na yo; bapesaki baombo mpe bisaleli ya motako mpo na kozwa biloko na bino. Ba oyo ya ndako ya Togarma (Arménie) bazalaki kopesa ba marchés na bino ba chevaux, ba riders na ba mpunda. Ezalaki mpe libaku ya mombongo mpo na Bayuda oyo bazalaki mpe kosala mombongo na yango: Ezk.27:17: Yuda mpe mokili ya Yisalaele bazalaki kosala mombongo na bino; bapesaki blé ya Minnith, pâtisserie, mafuta ya nzoi, mafuta mpe balsame, na esika ya biloko na yo. Yango wana, Tire ekómaki kokóma na bozwi mingi na mbongo na bango. Na nsima, na Ezk.28:12, na nsé ya titre “ mokonzi ya Tulo ,” Nzambe alobeli mbala moko na Satana. Tososoli ete ezalaki ye nde a profitaki na luxe mpe bomengo oyo eyanganaki na bingumba minene ya bapakano oyo esalelaki ye na nse ya elamba ya banzambe ebele ya bapakano, kasi na kozanga koyeba, kasi ntango nyonso mpe bisika nyonso na mitindo ya losambo oyo Nzambe atalelaka lokola likambo ya nsóni. Amemi na motema na ye kilo ya kozanga bosepeleli oyo eyanganisamaki, lisusu, na bolai ya bikeke mpe bankóto ya bambula ya lisolo ya bato. Frustration oyo e justifier kanda na ye oyo ezali en partie vide na forme ya conflit international oyo ya sika ya somo destructif.*

Kasi nkanda oyo ya bonzambe contre trafic mercantile ya tango ya kala ebengisi biso to comprendre oyo Nzambe akoki kokanisa na trafic international contemporain na contexte international oyo etongami mobimba na économie ya marché. Nakanisi ete kobebisama ya bandako milai ya World Trade Center na New York na mokolo ya 11 Setembe 2001 ezali eyano. Mingimingi lokola, na Apo.18, esakweli ezali ko souligner rôle ya mabe ya enrichissement en raison ya commerce mpe ba échanges internationales liboso na yango règle to droit religieux divine nionso ekweyi monene boye ezali impieté.

Na suka ya Dan.11, ennemi héritage ya USA, Russie, abebisi. Yango wana ekopesa bango pouvoir absolu likolo ya ba survivants nionso ya conflit international. Mawa mpo na bato oyo balongi! Asengeli kofukama mpe kotosa mobeko ya molongi bisika nyonso oyo azali awa na mabele, kobika.

Danye 12

Dan 12:1 *Na tango wana Mikaele akotelema, mokonzi monene, mobateli ya bana ya bato na yo; mpe ekozala ntango ya mpasi, oyo ezalaki naino te banda bikólo ezalaki tii na ntango wana. Na tango wana ba oyo ya bato na yo oyo bakozwama ekomami na buku bakobika.*

1a- *Na tango wana Mikaele akotelema, .*

Ntango oyo ezali oyo ya nsuka ya mokili ntango azali na liloba ya nsuka, Yesu Klisto azongi na nkembo mpe nguya ya bonzambe na ye oyo banda kala ezali kowelana na mangomba oyo ezali kowelana. Totangi na Em.1:7: Tala, ayei na mapata. Mpe liso nyonso ekomona yango, ata baoyo batóbolaki yango; mpe mabota manso ma mabele makolela mpo ya ye. Iyo. Amen! Esengeli tomesana na likanisi oyo, mpo mpo na moko na moko ya mikumba na ye, Nzambe amipesaki nkombo ekeseni, yango wana na Danye mpe Emoniseli 12:7 amimonisi lokola Mikaele , motó monene ya bomoi ya likoló ya baanzelu oyo epesi ye bokonzi

likoló na zabolo mpe bademo. Nkombo na ye, Yesu Klisto, ezali komonisa yango kaka mpo na baponami ya mabele oyo ayaki kobikisa na nse ya nkombo oyo.

1b- *mokambi monene, .*

Mokambi monene oyo azali bongo YaHWéH Michael Jésus Christ mpe ezali epai na ye nde na impudence na yango caractérisée, régime papa elongolaki mpo na bolamu na yango, mission na ye lokola intercesseur celestiel *perpétuel* tee na 1843, oyo banda mobu 538, ebandi na ebandeli ya boyangeli ya pápa mpe kotyama na yango na engumba Loma, na Ndako ya Mokonzi ya Lateran na Ngomba Caelius. Likambo yango elobelamaki na Danyele 8 .

1c- *mobateli ya bana ya bato ba yo;*

Défenseur moko a intervenir tango attaque esalemi. Mpe yango ekozala bongo mpo na bangonga ya nsuka ya bomoi awa na mabele ya baponami oyo batikalaki sembo, ata mpe batomboki ya nsuka bakatelaki bango etumbu ya liwa. Awa, tokoki kokuta ba modèles nionso oyo e proposer na masolo ya Daniel po ekokisami na situation ya mawa ya suka. Na *likama monene oyo ya nsuka* , tokozongela bomoi ya makamwisi oyo elobelamaki na Dan.3, *litumbu* mpe bato na yango minei ya bomoi, na Dan.5, bokangami ya *Babilone monene* na Nzambe, na Dan.6, *bankosi* bakómisaki bango mabe te kasi lisusu nsuka ya *likama monene* oyo emonisami liboso na oyo ebetaki Bayuda na – 168, na mokolo ya 15 Kisleu, elingi koloba mokolo ya 18 Desembe, na mokolo ya Sabata.

1d- *mpe ekozala ntango ya mpasi, lokola ezalaki naino te banda bikólo ezalaki tii na ntango wana.*

Soki totali maloba oyo, likama monene ya nsuka ekoleka oyo ya Bayuda oyo Bagreke babongisaki. Ya solo, Bagreke bazalaki kobeta kaka Bayuda oyo bakutaki na babalabala to na bandako na bango. Na nsuka ya mokili, makambo ekeseni mpenza, mpe mayele ya sika epesi nzela na bokonzi mobimba likoló na bato oyo bafandi na mabele. Na kosaleláká mayele ya koyeba bato, tokoki bongo kokuta moto nyonso esika nyonso, ata na esika nyonso oyo abombami. Ba listes ya batu oyo bazali kotelemela ba ordres décrets ekoki donc ko établir na précision. Na contexte oyo ya suka, éradication ya ba élus ekosalama na ndenge ya bomoto. Atako batondi na kondima mpe elikia na bosikoli na bango, baponami bakokutana na bangonga ya mpasi; mpo na baoyo bakozala naino na bonsomi, kozanga biloko nyonso, basusu bazali na babolókó ya batomboki bazali kozela kobomama na bango. Mitungisi ekoyangela na mitema ya baponami oyo basalelaka bango mabe soki babomami te.

1e- *Na tango wana, baye ya bato na yo oyo bakokutana bakomi na buku bakobika.*

Ezali buku ya bomoi, mpamba te soki ordinatere ezalaki te, Nzambe asalaki mpe liste ya bikelamu nyonso oyo Adama ná Eva mpe bakitani na bango babotaki. Na nsuka ya bomoi ya moto na moto, nsuka ya nsuka ezwamaki ekateli na Nzambe oyo abatelaki baliste mibale: oyo ya baponami mpe oyo ya bakweyi , engebene na banzela mibale oyo elakisami na bomoto na Det.30:19-20 : *Nabengi lola mpe mabele mpo na kotatola mpo na yo lelo: Natye liboso na yo bomoi mpe liwa, lipamboli mpe elakeli mabe. Pona bomoi, mpo yo ná bakitani na yo bózala na bomoi, kolinga Yawe Nzambe na yo, kotosa mongongo na ye, mpe kokangama na ye: mpo ete bomoi na yo mpe koyeisa mikolo na yo etaleli yango...* Ezali

engebene koponama na ye mpo na *mabe* nde nsuka nsuka ya Pápa ya Loma, *eziki na móto* , emonisami epai na biso na Dan.7:9-10; yango *mpo na maloba na ye ya lolendo* epai ya *Nzambe ya banzambe* engebene na Dan.11:36.

Na Em.20:5, bozongi ya Klisto ezali elongo na lisekwa ya bakufi na kati ya Klisto oyo babengi, *lisekwa ya liboso* : *Esengo mpe basantu baoyo bazali kosangana na lisekwa ya liboso*, mpo liwa ya mibale ezali na *nguya te likolo na bango* .

Dan 12:2 *Mingi kati na baoyo balali na mputulu ya mabele bakolamuka, bamosusu mpo na bomoi ya seko, mpe bamosusu mpo na kofinga mpe koyokisa nsani ya seko.*

2a- *Mingi kati na baye balali na mputulu ya mabele bakolamuka, bamosusu na bomoyi ya seko,* .

Toyeba liboso ete na normalité commune, *bakufi balalaka malamuru na mputulu ya mabele* mpe te na paradisi ya kokamwa to lifelo oyo ezali kozika lokola mangomba ya boklisto ya lokuta to ya bapakano eteyaka mpe endimaka. Bososoli oyo ezongisaka ezalela ya solo ya bakufi lokola eteyami na Mos.9:5-6-10: *Mpo na baye banso bazali na bomoi elikya ezali; mpe ata mbwa ya bomoi eleki nkosi oyo ekufá. Kutu, bato ya bomoi bayebi ete bakokufa; kasi bakufi bayebi eloko te, mpe lifuti ezali lisusu te mpo na bango, lokola bokundoli na bango ebosani. Mpe bolingo bwa bango, mpe boyini bwa bango, mpe zuwa na bango, esilaki kokufa; mpe bakozala lisusu na eteni moko te na likambo nyonso oyo esalemi na nse ya moi . ... Oyo nyonso loboko na yo ekokuta kosala na makasi na yo, sala yango; mpo ezali na mosala te, to makanisi te, to boyebi te, to bwanya te, o lifelo, wapi ozali kokende. (Bofandi ya bakufi oyo ezali **mputulu ya mabele**).*

Likanisi ezali te nsima ya liwa mpo ete makanisi efandaka na boongo ya moto, kaka, ntango azali naino na bomoi mpe aleisami na makila oyo etindi na kobeta ya motema na ye. Mpe makila yango esengeli yango moko kopetolama na nzela ya mpema ya mimpululu. Nzambe alobaki eloko mosusu te, lokola alobaki na Adam oyo akomaki mosumuki na nzela ya kozanga botosi, na Gen.3:19 : *Na motoki ya elongi na yo okolya limpa, kino okozonga na mabele, esika balongolaki yo; mpo ozali mputulu, mpe okozonga na mputulu* . Mpo na kondimisa ezalela oyo ya bozangi ya bakufi, totangi na Nz.30:9: *Ozwi nini na kosopa makila na ngai, na kokita na ngai na libulu? Mputulu ekumisi yo? Elobeli bosembo na yo?* Te, mpo ekoki te engebene na Nz.115:17: *Ezali bakufi te nde bazali kosepela na Nkolo, ezali moko te kati na baye bakiti na esika ya kimia.* Kasi yango epekisi Nzambe te azala na makoki ya kopesa lisusu bomoi oyo ezalaki liboso mpe ezali nguya oyo ya bokeli nde ekomisaka ya Nzambe kasi anzelu to moto te.

Banzela mibale ezali na mbano mibale ya suka mpe Em.20 eyebisi biso ete ekabwani na *mibu nkoto* ya mibu nkoto ya nsambo. Ntango bomoi nyonso ya bato elimwaka na etando ya mabele na ebandeli ya *mibu nkoto oyo* , bakweyi bakosekwa kaka nsima ya kosambisama na bango oyo esalemi na basantu mpe Yesu Klisto na bokonzi na ye ya likoló. Na nsango oyo ekangami na *kelelo* ^{ya 7} , Em.11:18 endimisi, elobi ete: *Mabota masilikaki; mpe nkanda na yo eyei , mpe ntango ekoki mpo na kosambisa bakufi , mpo na kopesa mbano na basali na yo basakoli, basantu mpe baoyo bazali kobanga nkombo na yo, ezala ya mike to ya*

minene, . mpe mpo na kobebisa baoyo bazali kobebisa mabele . Na verse oyo, *kosambisama ya bakufi* ememaka Nzambe na kosekwisa, ya liboso, baponami na ye ya sembo oyo bakufá mpo básambisa bato mabe oyo babombami na ezalela ya liwa.

2b- *mpe basusu mpo na kofinga, mpo na soni ya seko.*

Boseko ekozala kaka ya bato ya bomoi. Nsima ya kobomama na bango ya nsuka na Bosambisi ya Nsuka , *kofinga* mpe *nsoni* ya bakweyi ekotikala kaka na bokundoli ya seko ya baponami, baanzelu mpe Nzambe.

Dan 12:3 *Baoyo bazali kososola bakongenga lokola kongenga ya lola, mpe baoyo bazali koteya boyengebene na bato mingi bakongenga lokola minzoto libela na libela.*

3a- *Baoyo bazali na mayele bakongenga lokola nkembo ya lola*

Mayele etombolaka moto likolo ya banyama. Emonanaka na likoki na yango ya kokanisa, ya kozwa bosukisi na kotalaka makambo to na kolongolaka mbongo na ndenge ya petee. Soki bato bazalaki batomboki te na bonsomi oyo Nzambe apesaka bango, mayele elingaki komema bato nyonso epai ya kondima ndenge moko bozali ya Nzambe mpe mibeko na ye. Mpamba te banda Moize, Nzambe azali na makambo ya ntina mingi ya emoniseli na ye epai na bato oyo ekomamaki na mikanda. Talá nzela ya kokanisa oyo tosengeli kolanda. Kondima ya Nzambe kaka moko ebimaki na lisolo ya bato ya Baebele. Na yango, litatoli na ye mpe makomi na ye ezali na esika ya liboso koleka makomi mosusu nyonso oyo balobaka ete euti na Nzambe wana kaka oyo akeseni na bato mosusu. Ete bato ya Nzambe basengeli kobunda na bango etikali likoki ya momesano, kasi ete makomi mosantu esengeli kobunda na bango ekomi mosala ya diabol. Kondima oyo Yesu Klisto atyaki ezwi maziba na yango mpe maloba na yango na makomi ya Liebele ya kondimana ya kala, oyo epesi yango lotomo. Kasi liteya ya Katolike ya Loma ezali kotosa etinda yango te, yango wana ezala yango to Coran ya Islam ekoki te koloba ete azali Nzambe ya bomoi, mokeli ya biloko nyonso oyo ezali na bomoi mpe oyo ezali. Yesu andimisaki etinda yango na komikundolaka na Yoane 4:22 ete *lobiko eutaka na Bayuda : Osambelaka oyo oyebi te; tosambelaka oyo toyebi, mpamba te lobiko euti na Bayuda* .

Na etuluku oyo ya liboso ya baponami, Nzambe aponi bato oyo babikisami kozanga boyebi ya sikisiki mpo na bosembo na bango oyo emonisami na likama ya bomoi na bango uta Adama mpe Eva; mpe eye kino na 1843. Babikisami mpo ete misala mya bango mitatolaki mayele ma bango mpe boyambi bwa bango bwa mibeko bwa bonzambe mimonisami na botosi bwa bango. Na etuluku oyo, Baprotesta oyo bazalaki sembo mpe ***na kimya*** mingi bazwaki matomba tii na prenta ya mobu 1843 na motema molai ya Nzambe oyo asalaki kaka ete momeseno ya Sabata na ye mosantu ezala obligatoire banda dati wana. Em.2:24-25 ekondimisa bolongoli oyo: *Epai na bino, na basusu banso na Tiatira, oyo bazwi liteya oyo te , mpe oyo bayebi bozindo ya Satana te, ndenge babengaka yango , nalobi na bino: Nazali kosala yango komitya mokumba mosusu te; bosimba kaka oyo bozali na yango tii nakoya.*

3b- *mpe baye bateyaka boyengebene na ebele bakongenga lokola minzoto, libela na libela*

Etuluku oyo ya mibale ekeseni mpo na nivo ya likolo ya bosantu oyo ezali komonisa na mabele uta 1843. Eponami na nzela ya momekano ya kondima, oyo etongamaki na ebandeli na elikya ya bozongi ya Yesu Klisto, na kolandana mpo na prenta ya 1843 mpe ya automne ya 1844, bosantu na ye na Nzambe ekomisamaki officielle na bozongisi na ye Saba oyo asalaki lisusu, sima ya bikeke milai ya molili, kobosana mpe kotyola ye.

Na bokabwani oyo na bituluku mibale , oyo ekesenisaka bango ezali ezalela na bango epai ya bosembo ya Nzambe, ezalela na bango epai ya mibeko na ye zomi mpe bokolongono na ye mosusu mpe makuli mosusu. Na makomi na yango ya ebandeli ya Exo.20:5-6, mobeko ya mibale oyo Loma elongolaki, emonisi polele ntina oyo Nzambe apesi na botosi ya mibeko na ye mpe amikundoli banzela mibale mpe ba destins mibale ya suka oyo ezali kotelemela: ... *Nazali moto ya zuwa Nzambe oyo kopesa etumbu na mabe ya batata likolo ya bana kino na nkola ya misato mpe ya minei likolo ya baye bayini ngai mpe babuki mibeko na ngai, mpe mawa mawa na baye balingaka ngai mpe babatelaka mitindo na ngai kino na nkola nkoto .*

Na molongo oyo, Molimo abimisi ntina ya bozali ya *minzoto* na bozalisi na biso ya mabele. Bazalaki kaka na ntina ya kozala mpo na kosala lokola elembo ya baponami ya mabele oyo Nzambe aponaki; mpe ezali Gen.1:17 oyo emonisi nsango ya bango: *Nzambe atyaki bango na etando ya lola, mpo na kopesa pole na mabele.* Na sima Nzambe asaleli bango pona kolakisa Abraham ebele ya *bakitani na ye* na Gen.15:5: *Kotanga minzoto ya lola soki okoki kotanga yango; bakitani na yo bakozala bongo.*

Nzokande, ezalela ya *minzoto wana ya molimo* ekoki kobongwana na kotalela misala oyo mondimi oyo asikolami azali kosala. Na kokweyaka na elimo na nzela ya kozanga botosi na yango, *monzoto ekwei , ekwei uta na likoló .* Elilingi ekolamusa mpo na elilingi ya kokweya ^{ya} kondima ya Protesta na 1843, esakolamaki na elembo ya solo ya lola na 1833, na *elembo ya 6* ya Em.6:13: *mpe minzoto ya lola ekweaki na mabele, lokola ntango 'a nzete ya figi oyo eningani na mopepe makasi ezali kobwaka figi na yango ya motane.* Mpe lisusu na Em.12:4: *Mokila na ye ebendaki moko na misato ya minzoto ya lola, mpe ebwakaki yango na mabele.* Nsango oyo ezongisaka sika oyo ya Dan.8:10: *Amataki na limpinga ya lola, mpe akitisaki ndambo ya limpinga wana mpe minzoto na mabele, mpe anyataki yango .* Molimo elobi ete boyangeli ya pápa ya Loma ekweaki na elimo ya ndambo moko likoló na misato ya bandimi oyo basikolamaki; bakosaki bato oyo bakondimela mpamba lobiko ya Klisto mpe bakoloba bosembo na ye.

Dan 12:4 *Yo, Danye, bomba maloba oyo na kobombana, mpe kangá elembo na mokanda kino na ntango ya nsuka. Na nsima, bato mingi bakotánga yango, mpe boyebi ekobakisama.*

4a- **Tango** oyo ya suka eyebi ba phases ebele oyo elandi kasi ebandaki, officiellement, na printemps ya 1843, na entrée na application ya décret divine oyo ekomami liboso na Dan.8:14: ***Kino mpokwa-tongo 2300 mpe bosantu ekozala elongisami .*** Na 1994, eleko ya mibale ya nsuka esalemaki na kokweisama ya ebongiseli ya Adventiste oyo ezali na mokili mobimba. Banda 1843, buku ya Danye etangami, kasi elimbolamaki malamuru ata moke te liboso ya mosala oyo nazali naino kobongisa na 2021 mpe oyo banda 2020. Ezali bongo

dati oyo nde ezali kolakisa sommet ya *boyebi na ye* mpe na yango kuna, ba ntango ya nsuka ya solo ya *nsuka* oyo ekosuka na bozongi ya solo ya Yesu Klisto, eyebani mpe ezalamaki, mpo na prenta ya mobu 2030. Tomoni ete mobu oyo 2020 esi etiamaki elembo malamau na Nzambe lokola bato banso babetami na liwa ya Virus ya Covid-19 oyo ebimaki na Chine na 2019, kasi na Europe catholique Papa, kaka banda 2020. Na 2021, ba virus ebongwani mpe ezali kokoba kobeta bomoto ya ngambo mpe ya botomboki.

Momekano ya kondima ya Adventiste emonisami

Dan 12:5 *Mpe ngai, Danyele, natalaki, mpe, talá, mibali mosusu mibale batelemi, moko na ngámbo oyo ya ebale, mpe mosusu na ngámbo mosusu ya ebale.*

5a- Bomikundola! Daniel azali na libongo ya ebale “Hiddekel”, Tigre, oyo eliaka bato. Kasi, ezali na mibali mibale na ngámbo nyonso mibale ya ebale, yango elingi koloba ete moko alongaki kokatisa yango mpe mosusu azali komibongisa mpo na kosala yango. Déjà na Dan.8:13, lisolo esalemaki kati na basantu mibale.

Dan 12:6 *Moko na bango alobaki na moto oyo alataki bilamba ya lini, oyo atelemaki likoló ya mai ya ebale: “Nsuka ya makamwisi oyo ekosalema mokolo nini?”*

6a- Na Dan.8:14 mituna ya basantu ezwaki epai ya Nzambe eyano ya 2300 mpokwa-tongo oyo ezwaki mokolo ya 1843. Bopusani ezongelami awa mpe motuna mbala oyo etali nsuka ya mokili; ngonga oyo esakweli ekotika kozala na ntina. Motuna yango motunami na Klisto oyo amonisami na *mobali oyo alati bilamba ya lini* oyo atelemi *likoló ya ebale* mpe azali kotala ndenge bato bazali kokatisa yango. Nzambe asalelaka elilingi ya kokatisa Mbu Motane oyo ebikisaki Baebele kasi ezindisaki banguna na bango ya Ezipito.

Dan 12:7 *Nayokaki moto oyo alati bilamba ya lini, atelemi likoló ya mai ya ebale; atombolaki loboko na ye ya mobali mpe loboko la ye ya mwasi na lola, mpe alapaki ndai na ye oyo azali na bomoi libela ete ekozala na ntango moko, mpe bantango, mpe ndambo ya ntango, mpe ete makambo maye manso makosila ntango bokasi bwa bato mosantu akobukana mobimba.*

7a- *Mpe nayokaki moto oyo alataki bilamba ya lini, oyo atelemaki likolo ya mai ya ebale; atombolaki loboko na ye ya mobali mpe loboko na ye ya mwasi tii na likoló, .*

Na esika ya Mosambisi, Yesu Klisto atomboli loboko na ye ya mobali ya lipamboli mpe loboko na ye ya mwasi ya etumbu na lola mpo na kosala esakola ya lokumu.

7b- *mpe alapaki ndai na ye oyo azali na bomoi libela ete ekozala na ntango, ntango, mpe ndambo ya ntango*

Na kotanga ntango molai ya esakweli ya boyangeli ya pápa, Klisto amonisi mpe amikundoli esambiselo na ye oyo, kala, ekatelaki lingomba na ye ete enyokwama na makasi ya boyangeli ya pápa mpe bilakeli mabe ya bokoti ya bato ya mobulu oyo ezalaki liboso na yango; yango mpo na kotika Sabata banda mokolo ya 7 Mársi 321. Bandimi na ntango ya mimekano ya Baadventiste bakebisami bongo. Kasi ntina ya mibale ememi Nzambe na kozongisa bokonzi

wana ya pápa; oyo ezali dati ya ebandeli na yango, 538 T.B. Pona ezali na mayele mpamba te dati oyo 538 ekozala moboko mpo na ba calculs oyo esakweli ekopesa biso na kolakisa biso ba durées ya sika ya esakweli na ba versets 11 mpe 12.

7c- *mpe ete makambo maye manso makosila ntango bokasi bwa bato ba bule ekobukana mobimba*

Fraze oyo ya mokuse ezali koloba malamumu mbala oyo ngonga ya solo ya nsuka: oyo epai na nsuka ya *likama monene ya nsuka* , baponami bakomimona na nzela ya kobomama, kosilisa bango na mabele; emonisi bosikisiki: *ebukani mobimba* .

Dan 12:8 *Nayokaki, kasi nasosolaki te; mpe nalobaki: Nkolo wa ngai, nini ekozala mbano ya makambo maye?*

8a- Mobola Daniel! Soki bososoli ya buku na ye ezali naino libombami mpo na baye bazali na bomoi na 2021, boniboni koleka makoki na ye mpe ezalaki na ntina te bososoli oyo mpo na lobiko na ye moko!

Dan 12:9 *Alobaki ete: “Kende, Danyele, mpo maloba oyo ekobombama na kobombana mpe ekokangama tii na ntango ya nsuka.”*

9a- Emano ya anzelu ekotika Daniel na nzala kasi endimisi kokokisama ya retard ya esakweli oyo ebombamaki mpo na tango ya suka ya eleko ya bakristu.

Dan 12:10 *Mingi bakopetolama, bakokóma mpembe mpe bakopetolama; bato mabe bakosala mabe, mpe moko te kati na bato mabe akososola, kasi baoyo bazali na bososoli bakososola.*

10a- *Mingi bakopetolama, bakokóma mpembe mpe bakopetolama*

Na kozongelaka awa maloba ya sikisiki ya liloba ya Dan.11:35, anzelu andimisi bomoto ya pápa ya *mokonzi* ya lolendo mpe ya bokonzi ya bokonzi oyo *amitomboli likolo ya banzambe nyonso mpe ata Nzambe* moko ya solo , na verse 36.

10b- *moto mabe akosala mabe mpe moko te kati na bato mabe akososola, .*

Anzelu azali kolamusa etinda oyo ekolanda kino na nsuka ya mokili, koyeisa molai ya mabe emonisami na bisakweli ya Danyele na bopanzi ya “ *motako* ” ya lisumu ya Bagreke mpe “ *ebende* ” ya nguya ya Baloma kino na bozongi ya Klisto . Bato mabe bakopekisama mbala mibale na bososoli: ya liboso na kozanga bosepeli na bango moko, mpe ya mibale, na *nguya ya bokosi* oyo Nzambe apesi oyo epesi bango makoki ya *kondima lokuta* engebene na 2 Tes.2:11-12: *Lisusu Nzambe atindi bango nguya ya mobulungano, . ete bakoka kondima lokuta* , ete bato nyonso oyo bandimaki bosolo te, kasi basepelaki na *kozanga boyengebene, bakokatela bango etumbu* .

10c- *kasi baye bazali na bososoli bakososola.*

Ndakisa oyo emonisi ete *mayele ya elimo* ezali likabo ya sipesiale oyo Nzambe apesi, kasi ezali liboso na yango kosalela malamumu *mayele* ya moboko oyo epesami na bato nyonso ya malamumu. Mpamba te ata na mobeko yango, bato babulunganisaka kelasi mpe badiplome na yango na *mayele* . Yango wana namikundoli bokeseni oyo : mateya epesaka nzela na kokotisa ba données na mémoire ya moto kasi kaka *mayele nde* epesaka nzela na kosalela yango malamumu mpe na mayele.

Dan 12:11 *Kobanda ntango ~~mbeka ya ntango nyonso ekosila~~, mpe libebi ya nsani ekotyama, mikolo nkóto na nkama mibale na ntuku libwa ekozala.*

11a- *Kobanda tango oyo mbeka ya seko esili*

Nasengeli naino kokundwela bino, kasi liloba “ ~~mbeka~~ ” ezali te na makomi ya Liebele ya ebandeli. Mpe bosikisiki oyo ezali na ntina mingi mpo ete *libela oyo* etali bonganganzambe ya lola ya Yesu Klisto. Na kobotaka lisusu libondeli na ye awa na mabele, pápa elongoli epai na Yesu Klisto mokumba na ye lokola mobondeli mpo na masumu ya baponami na ye.

Mosala oyo ya parallèle oyo ezwamaki na mabele na mabele ebandi na mobu 538; dati oyo Vigilius I' pápa ya liboso oyo azwaki titre, afandaki na Loma, na Ndako ya Mokonzi ya Lateran, na Ngomba Caelius (likoló).

11b- *mpe esika wapi bobebisi ya nsomo ekotia*

Elingi koloba, banda mobu 538, mokolo oyo bokonzi ya pápa ya Loma oyo etángamaki na Dan.9:27 ebandi: *mpe ekozala na lipapu ya makambo ya nsɔni ya libebi, kutu tii na libebi, mpe ekobebisama* [engebene] *oyo epesameli mobeko, na* [mabele] *oyo etikali mpamba* .

Na verset oyo, oyo ezali ko cibler date 538, Molimo azali ko cibler kaka Rome papa, oyo ezali kolimbola singularisation ya liloba « abomination ». Yango ezalaki bongo te na Dan.9:27, epai wapi biteni nyonso mibale ya Loma, ya bapakanano mpe na nsima ya pápa, ekotaki.

Totala bosepeleli mpe ntina ya bosangisi na verse oyo ya makambo mibale: “ *kokamatama ya libela* ” epai ya Klisto na Dan.8:11 mpe “ *lipapu* ” ya pápa oyo ememi “ *bozangisi ya nsɔni* ” oyo etángamaki na Dan. 9:27. Na kokangisaka misala oyo mibale na dati moko 538 mpe na eloko moko, Molimo endimisi mpe emonisi ete mokomi ya misala wana ya mabe azali mpenza pápa ya Loma.

Na Dan.11:31, likambo oyo balobaka ete esalemaki na mokonzi ya Greke Antiochus 4 elakisaki biso ndakisa ya momeseno ya oyo Nzambe abengi “ *eloko ya nsɔni ya kobebisama* .” Pápa ebotaka yango lisusu, kasi na boumeli ya mbula 1260 milai ya makila.

11c- *ekozala mikolo nkoto moko na nkama mibale na tuku libwa.*

Mpo na kosala ete boumeli ya esakweli oyo etangami oyo etali ntango ya nsuka ezala lokuta te, unité etiamaki liboso ya motango na bisakweli nyonso ya Danyele: *mikolo 1290 ; mikolo 1335* (verse oyo elandi); Dan.8:14: *mpokwantsongo 2300* ; mpe deja na Dan.9:24: poso 70.

Tozali kaka na calcul moko très simple ya kosala : $538 + 1290 = 1828$.

Intérêt ya date oyo 1828 ezali ya kopesa événement adventiste ezaleli ya universel puisque ezali ko cibler troisième ya mbula mitano ya ba conférences adventistes oyo esalemaki na Albury Park na Londres en présence ya famille royale ya Angleterre.

Dan 12:12 *Esengo na moto oyo azali kozela mpe akokóma kino mikolo nkóto moko na nkama misato na ntuku misato na mitano.*

12a- Ezali kaka molongo oyo nde epesi biso ndimbola ya ba durées prophetiques mibale oyo. Motó ya likambo ezali oyo ya kozela bozongi ya Klisto, kasi kozela moko ya sikisiki oyo etongami likoló na makanisi ya mituya oyo Biblia epesi. Calcul ya sika esengeli: $538 + 1335 = 1873$. Anzeli azali kolakisa biso ba dates mibale oyo ezali ko marquer respectivement ebandeli mpe suka ya test ya kondima ya ba adventistes oyo esalemaki entre ba mbula 1828 na 1873. Na ndenge wana , attention na biso ezali dirigé na ba dates 1843 na 1844 oyo ezalaki

précisément ba causes ya deux expectations successives ya retour glorieux ya Jésus Christ na USA, donc na mabele Baprotesta.

Na elilingi ya kokatisa ebale “Tigre”, tigre oyo ezali kolya milimo ya bato ezali badati oyo 1843-1844 oyo esalaka ete Protesta oyo aboyami aleka na bomoi ya molimo mpo na kokende na liwa ya molimo. Epai mosusu, moto oyo aleki momekano yango abimi na bomoi mpe apambolami na Nzambe na esika wana ya kokatisa na likama. Azwi epai na Nzambe esengo moko ya sikisiki: “ *Esengo na ye oyo akómi na mobu 1873!* »

Dan 12:13 *Mpe yo, tambola epai ya nsuka na yo; okopema, mpe okotelema mpo na libula na yo na nsuka ya mikolo.*

13a- Danyele ako découvrir sima ya lisekwa ya liboso oyo akosekwa, tina ya makambo nionso oyo a transmettre biso. Kasi mpo na Adventiste oyo azali naino na bomoi, mateya na ye ekobakisama naino na bimoniseli oyo ezali na Apocalypse ya Yoane.

Mokanda ya Danyele ebombi bozwi na yango monene mpenza. Tomoni mateya ya bolendisi oyo Nkolo azali koloba na baponami na ye ya mikolo ya nsuka mpenza mpo ete mikolo oyo ya nsuka ekozonga na momesano ya bobangi mpe bozangi bokengi oyo elongi na lisolo mobimba ya bato na mabele. Encore une fois mais ya suka, bakonzi oyo baponami bakoponama mpe bakozwa mokumba ya mawa oyo ekoyela babiki batomboki ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba oyo esakolamaki na Dan.11:40-45 mpe Em.9:13. Ezekiele 14 ezali kolakisa bandakisa ya kondima: Noa, Danyele, mpe Yobo. Lokola Noa, tokosengela kokima mpe kotelemela mopepe ya makanisi ya mokili na kotonga masuwa na biso ya bosembo epai ya Nzambe. Lokola Danyele, tosengeli kotikala komipesa makasi mpo na kokokisa mokumba na biso lokola baponami na koboyaka mobeko oyo mangomba ya lokuta etie. Mpe lokola Yobo, tokosengela kondima mpasi na nzoto mpe na makanisi ntango nyonso oyo Nzambe akopesa nzela, kozala na litomba koleka Yobo: na nzela ya mayele na ye, toyekolaki mpo na nini Nzambe azali kopesa nzela na komekama wana.

Mokanda ya Danyele epesaki biso mpe nzela ya kososola malamumu bomoi ya likoló oyo emonanaka te. Yango, na ko découvrir personnage oyo kombo na ye Gabriel, kombo oyo elakisi « oyo azali komona elongi ya Nzambe ». Azali na kati ya ba missions nionso ya ntina ya mwango ya lobiko ya bonzambe. Mpe tosengeli kososola ete, na bokonzi ya lola ya Nzambe, ye mpe baanzelu nyonso ya malamumu balongolamaki na bozali ya Mikaele, emoniseli ya banzelu ya Nzambe, na ntango ya bozalisi na ye ya mabele, elingi koloba, mibu 35. Na bokaboli monene ya bolingo, Micaël akabolaka mpe bokonzi na ye, andimi kozala kaka “ *moko ya bakambi minene* ”. Kasi Gabriele alakisaki ye mpe epai ya Danyele, mponami kati na baponami, lokola “ *Mokambi ya bato na yo* ”. Mpe Dan.9 emonisi biso polele mpenza makambo nyonso oyo Yesu ayei kokokisa mpo na kobikisa baponami na ye ya sembo. Mosala ya lobiko ya bonzambe esakolami bongo polele, sima ekokisami na mokolo ya 3, 30 ya sanza ya minei na kobaka Yesu Klisto na ekulusu.

Mokanda ya Danyele emonisaki biso ete kondima ekoki komonisama kaka na mokóló. Mpe ete engebene na Nzambe, mwana akomi mokóló ntango akoti na

mbula na ye ya zomi na misato. Na yango, tokoki komona bobele mbuma ya bololo oyo batisimo ya bana mike mpe libula ya kobotama ya losambo ebotaka kati na mangomba nyonso ya lokuta. Yesu alobaki na Marko 16:16 : *Ye oyo andimi mpe azwi batisimo akobika; oyo akondima te akokweisama* . Yango wana, yango elakisi ete liboso ya kozwa batisimo, esengeli kondima kozala wana mpe komonisama. Nsima ya batisimo, Nzambe amekaki ye. Lisusu, liyaka mosusu oyo emonisami na Danyele, maloba oyo ya Yesu uta na Mat.7:13 endimami: *Kota na ekuke ya moke . Mpo ekuke ezali monene, nzela oyo ememaka na libebi ezali monene mpe ezali mingi oyo baleki nzela wana ; mpe lisusu na Mat.22:14: Mpo bato mingi babengami, kasi bato moke nde baponami ; engebene Dan.7:9, miliare zomi basengaki bázongisa monoko epai ya Nzambe mpo na bobele milio moko ya baponami basikolami babikisami, mpo ete bakozala solo kosalela Nzambe mozalisi malamamu, kati na Klisto na Molimo Mosantu.*

Mokapo 12 euti kotya miboko mpo na ebongiseli ya buku Apocalypse na kokundolaka badati 538, 1798, 1828, 1843-1844 oyo ebombamaki mpe epesamaki makanisi kasi ya ntina mpo na bokaboli ya ntango na Apocalypse, mpe 1873. Date mosusu, 1994, ekozala etongama mpo na mawa ya basusu mpe esengo ya basusu.

Maloba ya ebandeli mpo na elilingi ya esakweli

Na masese nyonso ya Biblia, Molimo asalelaka biloko ya mabele oyo ba critères na yango mosusu ekoki kozala symbole ya ba entités anonymes oyo ezali ko présenter ba critères communs. Na yango, esengeli kotalela elembo mokomoko oyo esalelami na makambo na yango nyonso, mpo na kobimisa na yango mateya oyo Nzambe abombi. Tózwa ndakisa ya liloba “ *mbu* ”. Engebene na Gen.1:20, Nzambe akómisaki yango bato na banyama ya ndenge nyonso, oyo ekoki kotángama te mpe oyo eyebani te. Environnement na yango ezali koboma mpo na mobali oyo azali ko vivre na pema na ye na mopepe. Ekómi bongo elembo ya liwa mpo na moto oyo, na bosembo nyonso, akoki mpe kobanga mungwa na yango oyo esalaka ete mabele ezala stérile. Emonani ete elembo yango ezali malamumu te mpo na bato mpe, mpo na ndimbola na yango ya liwa, Nzambe akopesa nkombo na ye na tanki ya kosukola na Liebele oyo ezali elilingi ya mai ya batisimo. Sikawa kobatisa elakisi kozindisa, kokufa kozinda mpo na kozala na bomoi lisusu kati na Yesu Klisto. Mobange oyo azangi bosembo asekwi lisusu amemi bosembo ya Klisto. Tozali komona kuna, bomengo nyonso ya eloko moko ya bozalisi ya Nzambe: *mbu* . Na nse ya liteya oyo, tokososola malamumu ndimbola oyo Nzambe apesi na molongo oyo uta na Danyele 7:2-3 : “... *mpe tala, mipepe minei ya lola epasuka likolo ya mbu monene* . *Mpe banyama minene minei ebimaki na mbu* , *ekeseni moko na mosusu* . Yebá ete “ *mipepe minei ya likoló* ” ezali kopesa likanisi ya bitumba ya molóngó mobimba oyo ememaka bato oyo balongi na nguya ya koyangela. Awa, “ *mbu monene* ” ezali elilingi ya ebele ya bato ya bato ya bapakano oyo, na kokumisa Nzambe te, na miso na ye, bakokani na banyama ya “ *mbu* ”. Na maloba, “ *mipepe minei ya lola* ”, “ *minei* ” ezali komonisa ba points cardinaux 4 ya ba direction Nord, Sud, Est na Ouest. “ *Mipepe ya likoló* ” ememaka mbongwana na lolenge ya likoló, epepaka mapata, ebimisaka mipepe makasi mpe ememaka mbula; kotindika mapata pembeni, ezali kolendisa moi makasi. Ndenge moko mpe, bitumba esalaka ba changements politiques minene ya société, ba troubles minene oyo epesaka domination na peuple balongi ya sika oyo Nzambe aponaki, kasi sans que bapambolama na ye. Lokola aponami lokola “ *nyama* ,” azali na lotomo te ya kozwa mapamboli oyo ekanamaki mpo na kopesa bato ya solo; baponami na ye ya sembo oyo batambolaka na pole ya bonzambe uta Adama mpe Eva, mpe yango kino na nsuka ya mokili. Mpe baponami na yango bazali banani? Ba oyo na kati na bango ayebi elilingi na ye banda moto asalamaki na elilingi ya Nzambe engebene na Gen.1:26. Talá bokeseni oyo: moto asalemi to akelami na Nzambe na elilingi na ye , nzokande nyama ebimisami na zingazinga na yango, na mbu, na mabele, to na likoló, na molóngó oyo Nzambe apesi. Pona verbe ezali kolakisa bokeseni ya statut.

Lokola ndakisa ya mibale, tozwa liloba “ *mabele* ”. Engebene na Gen.1:9-10, nkombo oyo “ *mabele* ” epesami na mabele ya kokauka oyo ebimaki na “ *mbu* ”; elilingi oyo Nzambe akosalela na Rev.13, mpo na komonisa kondima ya Protesta oyo ebimaki na kondima ya Katolike. Kasi totala makambo mosusu ya “ *mabele* ”. Ezali malamumu mpo na moto ntango ezali koleisa ye, kasi ezali malamumu te soki ezwi lolenge ya esobe oyo ekauki. Yango wana etali kosopela mai malamumu

uta na lola mpo na kozala lipamboli mpo na moto. Kosopela yango mai ekoki mpe kouta na bibale oyo ekatishi yango; yango wana liloba ya Nzambe yango moko ekokanisi na “ *liziba ya mai ya bomoi* ” kati na Biblia. Ezali bozali to bozangi ya “ *mai* ” oyo nde elakisaka lolenge ya “ *mabele* ”, mpe na molimo, lolenge ya kondima ya moto oyo esalemi na 75% ya mai.

Lokola ndakisa ya misato, tózwa minzoto oyo ezali na likoló. Ya liboso, “ *moi* ”, na ngambo ya malam, engengisaka; engebene na Gen.1:16, ezali mwinda ya “ *mokolo* ”, ezongisaka molunge mpe elendisaka bokoli ya banzete oyo moto asalaka na yango bilei na ye. Na ngambo ya mabe, ezikisaka milona mpo na molunge oyo eleki to kozanga mbula. Galilée azalaki na raison, ezali na centre ya univers na biso mpe ba planètes nionso oyo ezali na système na yango ebalukaka zinga zinga na yango. Mpe likolo ya nionso azali monene, Biblia elobeli ye lokola “ *oyo aleki monene* ” na Gen.1:16, moto oyo aleki molunge mpe azali na ntalo moke te. Ba critères nionso wana ekomisi ye image ya perfection ya Nzambe oyo bizaleli wana nionso ezwami kati na ye. Moto moko te akoki komona Nzambe mpe kozala na bomoi, ndenge moko mpe akoki kotya makolo na ye likoló ya “ *moi* ”; monzoto bobele moko ya mobali, mosusu nyonso ezali baplaneti to minzoto oyo ekómi na basi. Nsima na ye, “ *sanza* ”, “ *moke* ”: engebene na Gen.1:16, ezali mwinda ya butu, ya molili oyo azali kokamba. Yango wana “ *Sanza* ” ezali kaka na nsango ya mabe mpo na yango. Atako monzoto yango ezali penepene na biso, banda kala ebombaki libombami ya ngámbo na yango oyo ebombami. Ezali kongenga yango moko te kasi lokola ba planètes mosusu nionso, ezongisaka biso, na cycle progressif, pole ya pete oyo ezuaka na « moyi ». Na ba critères nionso wana, "sanza" ezali elembo ya kokoka mpo na komonisa, ya liboso, lingomba ya Bayuda, mpe ya mibale, lingomba ya boklisto ya lokuta ya pápa ya Katolike ya Loma, kobanda 538 kino lelo, mpe Lingomba ya Protestant ya Luther, ya Calvin mpe ya Anglican, . banda 1843. Ezali mpe na likoló, “ *minzoto* ” oyo engebene Gen.1:14-15-17 ezali na mikumba mibale oyo bakabolaka na “ *moi mpe sanza* Yango ya “ *kotya bilembo na bileko, mikolo mpe bambula* ”, mpe oyo ya “ *kongengisa mabele* ”. Mingi na bango engengaka kaka na ntango ya molili, na butu. Ezali elembo oyo ebongi mpenza mpo na komonisa basaleli ya Nzambe, bato ya solo, tii ntango esakweli yango elobaki ete bakwei; oyo ezali komonisa mbongwana na ezalela na bango ya elimo. Oyo ekozala nsango oyo Nzambe akosalela mpo na kolamusa kokweya ya boklisto oyo ezwami na lokuta ya Baloma na Dan.8:10 mpe Em.12:4; mpe kokweya ya Lingomba ya Protesta ya mokili mobimba na Em.6:13 mpe 8:12. Lokola ezali mosika, “ *monzoto* ” ezali kolakisa bopapaya ya Katolike na Em.8:10-11, kondima ya Protesta na Em.9:1; mpe basanganaki na motole na motango ya 12, Likita ya Baponami oyo elongaki, na Em.12:1. Dan.12:3 elakisaka bango lokola elembo ya “ *baoyo bateyaka boyengebene na ebele* ”, elingi koloba “ *baoyo bazali kongengisa mabele* ” na pole oyo Nzambe apesi.

Bilembo mitano wana bikosala mosala monene kati na esakweli ya Apocalypse. Okoki bongo komeka kozwa bansango oyo ebombami oyo ememami na ba critères ya bilembo oyo elakisami. Kasi misusu ekozala mpasi mpo na kozwa yango, yango wana Nzambe ye moko azali kolakisa fungola ya libombami, na baverse ya Biblia, lokola maloba “ *motó mpe mokila* ” oyo ekoki kososolama

kaka na ndimbola oyo Nzambe apesi yango na Yis.9: 14, epai tozali kotanga ete: “ *magistrat to nkulutu azali motó, mosakoli oyo azali koteya lokuta azali mokila .*” Kasi verse 13 epesi likanisi na ndenge oyo ekokani, na yango ememi bandimbola ndenge moko, “ *etape ya mbila mpe nzete ya mbila* ”; “ *nzete ya nzete* ” oyo ekozala komonisa bokonzi ya pápa ya Loma na Em.11:1.

Ezali mpe na ndimbola ya elilingi ya mituya mpe mituya. Lokola mobeko ya moboko, tozali na molongo ya komata:

Mpo na motango “1”: bokeseni (ya bonzambe to ya motango) .

Mpo na motango “2”: kozanga kokoka.

Mpo na motango “3”: kokoka.

Mpo na motango “4”: universalité (4 points cardinaux) .

Mpo na motango “5” : mobali (moto ya mobali to ya mwasi).

Mpo na motango “6”: anzelu ya likoló (ekelamu ya likoló to momemi-nsango).

Mpo na motango “7”: kotonda. (Lisusu: elembo ya mozalisi Nzambe)

Likolo ya chiffre oyo tozali na ba combinaisons ya ba additions ya ba chiffres sambo ya liboso ya base; bandakisa : $8 = 6+2$; $9 = 6+3$ ezali; $10 = 7+3$ ezali; $11 = 6+5$ mpe $7+4$; $12 = 7+5$ mpe $6+6$; $13 = 7+6$. Maponami yango ezali na ndimbola ya elimo na boyokani na mitó ya makambo oyo elobelami na mikapo oyo ya Emoniseli. Na mokanda ya Danyele tozali kokuta bansango ya esakweli oyo etali eleko ya boklisto ya Masiya na mikapo 2, 7, 8, 9, 11 mpe 12.

Na buku Emoniseli oyo emonisami epai ya Ntoma Yoane, code ya elilingi ya mituya ya mikapo ezali komonisa makambo mingi mpenza. Eleko ya boklisto ekabolami na biteni mibale ya minene ya lisolo ya bato.

Ya liboso, oyo ekangami na motango "2", etali ntango mingi ya "kozanga kokoka" ya mateya ya kondima ya boklisto oyo emonisami kobanda 538 na pápaya catholique romaine, héritier ya norme religieuse oyo esalemaki banda le 7 mars 321 na amperere romain pagan Constantin^{NGA}. Mokapo 2 elobeli ntango nyonso oyo esalemaki kati na mobu 94 mpe 1843.

Eteni ya mibale oyo emonisami na motango “3” etali, kobanda 1843, ntango ya “Adventiste”, ntango oyo Nzambe azali kosenga “bobongi” ya mateya ya bantoma oyo ezongisami engebene na manaka oyo esakolamaki na mobeko ya bonzambe oyo etangami na Dan.8:14. Bobongi nie oyo ekosalema mokemoke kino bozongi ya Klisto oyo ezalamaki na eleko ya prenta ya mobu 2030.

Likolo ya motango 7, motango 8, $2+6$, ezali kolamusa ntango ya kozanga kokoka (2) ya misala ya diabololo (6). Motango 9, $3+6$, ezali komonisa ntango ya kokoka (3) mpe misala ya diabololo ndenge moko (6). Motango 10, $3+7$, esakoli mpo na ntango ya kokoka (3), mobimba (7) ya mosala ya bonzambe.

Motango “11” to, mingimangi, $5+6$, ezali kotalela ntango oyo bato ya France bandimaka Nzambe te oyo moto (5) azali kosangana na zabolo (6).

Motango « 12 », c.a.d. $5+7$, emonisaka boyokani ya moto (5) na Nzambe mozalisi (7 = kotonda mpe elembo na yango ya bokonzi).

Motango “13” to $7+6$, ezali komonisa kotonda (7) ya lingomba ya boklisto oyo esangisi zabolo (6); pápa ya liboso (*mbu*) mpe ya Protesta (*mabele*) na mikolo ya nsuka.

Motango “14” to 7+7, etali mosala ya Adventiste mpe bansango na yango ya mokili mobimba (*Nsango malamuru ya seko*).

Motango “15”, i.e. 5+5+5 to 3x5, evoque tango ya perfection ya mutu (3) (5). Ezali oyo ezali kolakisa nsuka ya ntango ya ngolu. “ *Blé* ” ya elimo eteli mpo na kobuka mpe kobombama na bibombelo ya lola. Bobongisi ya baponami esili mpo bakomi na niveau oyo Nzambe asengi.

Motango “16” etaleli na Emoniseli, ntango oyo Nzambe akosopa “ *basaani nsambo ya nsuka ya nkanda na ye* ” likoló na banguna na ye ya losambo, boklisto oyo ezali sembo te na mokapo 13.

Motango “17” ezwi ndimbola na yango, lokola oyo ya liboso, na motó ya likambo oyo Nzambe apesi yango na esakweli na ye: na Emoniseli 17, elembo ya “ *kosambisama ya mwasi monene ya ndumba* ” na Nzambe. Na Biblia, bosaleli ya liboso ya motango oyo ya elilingi etali poso ya Pasika oyo ebandi na ^{mokolo ya 10} ya sanza ya liboso ya mbula mpe esukaka na ^{mokolo ya 17} . Ekokisami kino na mokanda na nivo ya mikolo mpo na liwa ya “ *Mwana na Mpate ya Nzambe* ” Yesu Klisto, Elekeli esakolami na mibu-mikolo na mokolo ya 70^{ya} “ *baposo 70* ” ya mibu ya Dan.9:24 kino 27. Yango wana esakweli ya ^{poso ya 70} ya verse 27 elobeli ntango ya mbula nsambo kati na dati 26 mpe 33. Cible oyo esakweli yango emonisi ezali Elekeli oyo ezali na printemps, “ *na katikati* ” ya mibu nsambo oyo ya poso ya esakweli oyo etangami na Dan.9:27.

Mpo na “Baadventiste” ya solo ya nsuka, motango 17 ekotalelama bikeke 17 ya momesano ya mokolo ya lomingo ya Loma, lisumu oyo etiamaki na mokolo ya 7 Mársi 321. Date ya anniversaire ya nsuka ya bikeke 17 oyo, 7 mars 2021 efungolaki “ *ntango ya... nsuka* ” esakolamaki na Dan.11:40. “ *Tango* ” oyo ezali malamuru mpo na kokokisama ya etumbu oyo ya nsuka ya likebisi oyo, kopesaka nkombo Etumba ya Misato ya mokili mobimba, esakolami mpe na Nzambe na “ *kelelo ya motoba* ” oyo emonisami na Em.9:13 kino 21. Kobeba ya nkita oyo euti na Covid -19 virus ezali kolakisa mobu 2020 (20 mars 2020 kino 20 mars 2021) lokola oyo ya ebandeli ya bitumbu ya bonzambe.

Motó ya likambo ya mokapo “18” ezali etumbu ya “ *Babilone Monene* ”.

Mokapo “19” etali contexte ya bozongi na nkembo ya Yesu Klisto mpe bokutani na ye na batomboki ya bato.

Mokapo “20” ezongisaka makanisi na mibu nkóto ya nsambo, na mabele oyo etikali mpamba epai wapi zabolo akangami na boloko mpe na likoló, epai wapi baponami bakobi kosambisa bomoi mpe misala ya batomboki mabe oyo bakufá oyo Nzambe aboyaki.

Mokapo “21” ekuti elilingi 3x7, elingi koloba kokoka (3) ya bosantu ya bonzambe (7) oyo ebotami lisusu kati na baponami na yango esikolami uta na mabele.

Tomoni bongo ete esakweli ezwi lokola motó ya likambo na yango baponami ya Adventisme na Emoniseli 3, 7, 14 =2x7 mpe 21 =3x7 (bokoli epai ya kokoka ya bosantu).

Mokapo “22” efungoli ntango ntango, na mabele oyo ebotami lisusu mpe ezongisami sika, Nzambe akotia kiti na ye ya bokonzi mpe baponami ya bokonzi na ye ya seko.

Lingomba ya Adventiste

Bongo bana mibali mpe bana basi oyo ya Nzambe bazali banani? Tokoki mpe koloba yango mbala moko, mpo ete mokanda oyo ekopesa bilembeteli nyonso oyo esengeli, Emoniseli oyo ya bonzambe elobeli yango na Nzambe epai ya baklisto “ya Adventiste”. Mpo ete tolinga to te, mokano ya Nzambe ezali mokonzi, mpe uta na eleko ya prenta ya mobu 1843, ntango mobeko moko esakolamaki na Danyele 8:14 ebandaki kosala, motindo ya "Adventiste ya mokolo ya nsambo" ezali nzela ya bobele moko oyo ezali naino kokangisa Nzambe mpe basaleli na ye ya bato. Kasi kebá! Norme oyo ezali ntango nyonso ko évoluer, mpe koboya évolution oyo, oyo Nzambe alingi, esalaki que représentation institutionnelle officielle na yango esanzama na Yesu Klisto banda 1994. Adventisme ezali nini? Liloba oyo euti na latin “adventus” oyo elimboli: advent. Oyo ya Yesu Klisto, mpo na bozongi na ye monene ya nsuka na nkembo ya Tata, ezalamaki na prenta ya 1843, na otone ya 1844, mpe na otone ya 1994. Bilikya wana ya lokuta oyo ekanamaki na mosala ya Nzambe, atako bongo ememamaki elongo na yango mbano ya mawa ya molimo mpo na baye batyolaki mayebisi wana ya esakweli mpe bilikya na bango, mpo ete ebongisamaki, na bokonzi, na mokeli monene Nzambe. Na yango, moto nyonso oyo akoyeba na mokanda oyo miinda oyo Yesu Klisto a proposer akokoma, lokola conséquence directe, « Adventiste », « ya mokolo ya sambo », soki na kati ya bato te, ekozala bongo mpo na Nzambe; yango, ntango kaka atiki bopemi ya losambo ya mokolo ya liboso, mpo na kosalela mokolo oyo etikali ya mokolo ya nsambo, oyo babengaka Sabata, oyo Nzambe asantisami banda mokili akelamaki. Kozala ya Nzambe elimboli masengami ya Nzambe oyo ebakisaka; na Saba, Adventiste oyo aponami akosengela kososola ete nzoto na ye ya mosuni ezali mpe ya Nzambe, mpe lokola yango, akosengela koleisa mpe kobatela yango lokola eloko ya motuya ya bonzambe, esika mosantu ya mosuni. Mpo Nzambe alaki mpo na moto, na Gen.1:29, bilei na ye ya malamu: “ *Mpe Nzambe alobaki ete: Talá, nazali kopesa bino matiti nyonso oyo ebotaka mboto, oyo ezali na etando ya mabele mobimba, mpe nzete nyonso oyo ezali na kati na ye mbuma ya nzete mpe ya kobota mboto: oyo ekozala bilei na bino .*”

Makanisi ya ba Adventistes ekabwani te na mosala ya boklisto oyo Nzambe abimisaki. Bozongi ya Yesu Klisto elobelami na maloba mingi ya Biblia: Nz.50:3: “ *Azali koya, Nzambe na biso , akotikala nyee te; liboso na ye ezali na móto oyo ezali kolya, zingazinga na ye mopepe makasi* ”; Nz.96:13: “ *...liboso ya*

Nkolo! Mpo ayei, mpo ayei kosambisa mabele ; akosambisa mokili na bosembo, mpe bato engebene na bosembo na ye. » ; Yis.35:4: “ Lobá na baoyo bazali kotungisama na mitema ete: Bózala na mpiko, bóbanga te; awa ezali Nzambe na yo, vengeance ekoya, retribution ya Nzambe; Ye moko akoya kobikisa bino ”; Hos.6:3: “ Tóyeba, tóluka koyeba Yehova; koya na yango ezali ya solo lokola oyo ya ntóngontóngo. Akoya mpo na biso lokola mbula , lokola mbula ya liziba oyo ezali kosopela mabele mai ”; na makomi ya kondimana ya sika tozali kotanga: Mat.21:40: “ Sikoyo ntango Nkolo na elanga ya vinyo akoya , akosala nini na bafuteli oyo? » ; 24:50 : “ ... nkolo ya mosali oyo akoya na mokolo oyo ye azelaki te, mpe na ngonga oyo ayebi te, ”; 25:31 : “ Ntango Mwana na Moto akoya na nkembo na ye , elongo na baanzelu nyonso, akofanda na kiti ya bokonzi ya nkembo na ye. » ; Yi.7:27: “ Nzokande, toyebi esika oyo auti; kasi Klisto, ntango akoya , moto moko te akoyeba esika awuti. » ; 7:31 : “ Mingi kati na ebele ya bato bandimaki ye, mpe balobaki ete: Klisto, ntango akoya , akosala makamwisi mingi koleka oyo asali? » ; Ebr.10:37: “ Mwa ntango moke lisusu: oyo akoya akoya , mpe akozela te .” Litatoli ya nsuka ya Yesu: Yoane 14:3: “ Mpe ntango nakokende mpe nakobongisa esika mpo na bino , nakoya lisusu, mpe nakomema bino epai na ngai , mpo esika nazali bino mpe bozala wana ”; Litatoli ya baanzelu: Misala.1:11: “ Mpe balobi: Bato ya Galile, mpo na nini botiki kotala na likoló? Yesu oyo, oyo alongolami na kati na bino na likoló, akoya ndenge moko na ndenge bomonaki ye azali kokende na likoló. ”. Projet adventiste ya Masiya ezali na : Yis.61:1-2 : “ Molimo ya Nkolo, YaHWéH, ezali likolo na ngai, mpo YaHWéH apakoli ngai mafuta mpo na komema nsango malamumu epai ya babola; Atindi ngai mpo na kobikisa bato oyo mitema ebukani, mpo na kosakola bonsomi epai ya bakangami, mpe kosikolama epai ya bakangami; mpo na kosakola mbula moko ya boboto ya YaHWéH, ... ” Awa, kotanga makomi oyo na sinagoga ya Nazarete, Yesu atikaki botangi na ye mpe akangaki buku, mpo oyo etikali, etali " mokolo ya kozongisa mabe " esengelaki kosalema bobele mibu 2003 na nsima, mpo na bozongi na ye ya bonzambe na nkembo: “ mpe mokolo ya kozongisa mabe uta na Nzambe na biso ; mpo na kobandisa banyokwami nyonso; »

Adventisme lelo ezali na bilongi ebele, mpe ya liboso, aspect institutionnel officiel oyo eboyaki na 1991, ba lumières ya suka oyo Yesu apesaki yango, na nzela ya esaleli ya bomoto ya komikitisa oyo nazali. Makambo ya mikemike ekobima esika oyo esengeli na mokanda oyo. Ebele ya bituluku ya ba Adventistes oyo bazali koboya makanisi na bango ezali oyo epalangani na mabele mobimba. Pole oyo epesameli bango lokola likambo ya liboso. Azali “pole monene” epai na yango ndeko na biso ya mwasi ya molimo ya nkulutu, Ellen White, alingaki kokamba bato ya Adventiste. Alakisaki mosala na ye lokola “pole moko” oyo ememaka na “monene”. Mpe na nsango na ye ya nsuka na miso ya bato nyonso, kotombolaka Biblia Mosantu na maboko nyonso mibale, asakolaki ete: “Bandeko, napesi bino toli ya buku oyo.” Mposa na ye ekokisami sikawa; Danyele mpe Emoniseli elimbolami mobimba na kosalelaka makasi mibeko ya Biblia. Boyokani ya kokoka emonisaka bwanya monene ya Nzambe. Motangi, ata ozali nani, nasengi yo osala mabunga ya kala te, ezali yo nde osengeli komesana na mwango ya bonzambe, mpo ete Mozwi-ya-Nguya-Nyonso akomesana na makanisi na yo te . Koboya pole ezali lisumu ya kufa oyo ezangi nkisi moko;

makila oyo Yesu Klisto asopaki ezipaka yango te. Nakangi parenthèse oyo ya ntina mpe nazongi na “ *likama* ” oyo esakolamaki.

Yambo ya kopusana penepene na lisolo ya Apocalypse, esengeli nalimbolela bino mpo na nini, na motindo ya monene, bisakweli oyo epemamaki na Nzambe ezali mpo na biso, bato, na ntina mingi na ndenge ya monene, lokola boyebi to kotyola na bango ekopesa bomoi ya seko to liwa ya libela. Ntina ezali boye : bato balingaka stabilité mpe lokola ezali bongo, babangaka mbongwana. Na yango, abatelaka stabilité wana mpe abongolaka lingomba na ye na bonkoko, kobwaka nionso oyo ezo se présenter na aspect moko ya nouveauté. Oyo ezali lolenge, na kobebisama na bango, Bayuda ya boyokani ya kala ya bonzambe basalaki liboso, oyo Yesu akakatanaki te mpo na kofunda lokola “ *sinagoga ya Satana* ” na Emoniseli 2:8 mpe 3:9 . Lokola bakangamaki na bonkoko ya batata, bazalaki kondima ete na nzela yango bakokoka kobatela boyokani na bango na Nzambe. Kasi nini esalemaka na likambo oyo? Moto ayokaka lisusu Nzambe te tango azali koloba na ye, kasi asengi Nzambe ayoka ye koloba. Na situation oyo, Nzambe azuaka lisusu compte na ye te, en plus plus puisque, soki ezali ya solo que ye moko a changeaka te na bizaleli na ye pe na judgement na ye oyo etikali libela ndenge moko, ezali pe vrai que projet na ye ezali constamment kokola pe oyo ezali kobongwana ntango nyonso. Verse moko ekoki mpo na kondimisa likanisi oyo: “ *Nzela ya moyengebene ezali lokola pole oyo ezali kongenga, oyo kongenga na yango ezali kobakisama tii na katikati ya moi.* (Mas 4:18).” “ *Nzela* ” ya verse oyo ekokani na “ *nzela* ” oyo ezali na kati ya Yesu Klisto. Yango emonisi ete bosolo ya bondimi na Klisto ekoli mpe na boumeli ya ntango, engebene na boponi ya Nzambe, engebene na mwango na ye. Ba candidats ya seko basengeli kopesa maloba ya Yesu ndimbola oyo ebongi na yango tango alobaki na bango : “ *Na ye oyo abatelaka misala na ngai tii na suka nakopesa...* (Emon.2:26)”. Bato mingi bakanisaka ete ekoki kobatela makambo oyo oyekoli banda na ebandeli tii na nsuka; mpe yango ezalaki deja libunga ya Bayuda ya ekolo mpe liteya ya Yesu na lisesse na ye ya batalanta. Kasi oyo ezali mpo na kobosana ete kondima ya solo ezali boyokani ya libela na Molimo ya Nzambe na bomoi oyo azali komibanzabanza mpo na kopesa bana na ye bilei oyo ebimaka na monoko na ye na ntango nyonso mpe na ntango nyonso. Liloba ya Nzambe ekangami na makomi mosantu ya Biblia te, sima na yango, etikali libela, “Logos” ya bomoi, Liloba ekoma mosuni mpo na mwa ntango moke, Klisto azali kosala na Molimo Mosantu mpo na kokoba masolo na ye na baye bazali na ye. kolinga mpe koluka ye na molimo na bango mobimba. Nakoki kotatola makambo oyo uta ngai moko nazwi litomba na likabo oyo ya pole ya sika oyo nakabolaka na baye balingaka yango mingi lokola ngai. Nouveauté oyo ezwami uta na lola ebongisaka ntango nyonso bososoli na biso ya projet na yango oyo emonisami mpe tosengeli koyeba ndenge ya kozwa ekateli mpe kotika bandimbola oyo esilá ngala ntango ekokóma ya kala. Biblia esengi biso tósala boye: “ *Bótalela makambo nyonso; bosimba makasi na oyo ezali malamú; (1Te.5:21).*”

Bosambisi ya Nzambe ezali ntango nyonso komesana na evolisyó oyo ya mokemoke ya pole oyo epemamaki mpe emonisami na ba dépositaires oyo baponami ya ba oracles na ye. Na yango, limemya makasi mpo na bonkoko esalaka ete bato bábungisa, mpamba te epekisaka bato bámesana na evolisyó ya programe ya kobikisa oyo emonisami mokemoke tii na nsuka ya mokili. Ezali na expression oyo ezuaka valeur na yango mobimba na domaine religieux, ezali: bosolo ya tango ya lelo to bosolo ya lelo . Mpo na kososola malamú likanisi oyo, to sengeli kotala na ntango ya kala, epai wapi na ntango ya bantoma to zalaki na liteya ya kondima ya kokoka. Na sima, na tango esakolamaki ya molili makasi, mateya ya bantoma ezwaki esika ya oyo ya "Baloma" mibale; impérial mpe papal, ba phases mibale ya projet divine moko oyo ebongisamaki mpo na zabolo. Yango wana, mosala ya mbongwana ezali kolongisa nkombó na yango, mpamba te esengaka kolongola mateya ya lokuta mpe kolona lisusu mboto ya malamú oyo ebebisami ya mateya ya bantoma. Na motema molai monene, Nzambe apesaki ntango, ntango mingi, mpo pole na Ye ezingisama na bosukisi mobimba. Na bokeseni na banzambe ya bapakano oyo basalaka makambo te, mpo bazali te, Nzambe mozalisi azali na bomoi ya seko, mpe azali kolakisa ete azali, na ndenge oyo asalaka makambo mpe na misala na ye oyo ekoki komekolama te; na mawa mpo na moto, na nse ya elamba ya bitumbu ya makasi. Ye oyo azali ko commander nature, oyo azali ko diriger nkake, nkake pe nkake, oyo alamusaka ba volcans pe asala que esopa moto na batu oyo bazali na ngambo, oyo asalaka koningana ya mabele pe asala ba mbonge ya marée destructive, azali pe oyo ayaka ko souffrir na makanisi ya ba élus na ye, ndenge mosala na ye ezali kokende liboso, oyo azali komibongisa mpo na kosala, ndenge asakolaki liboso, kala liboso. “ *Mpo Nkolo Nzambe asalaka eloko te kino akoyebisa basaleli na ye basakoli sekele na ye* ,” engebene Amosa 3:7 .

Botali ya liboso na Apocalypse

Na lisolo na ye, Yoane, ntoma ya Nkolo Yesu Klisto, alimboli biso bilili oyo Nzambe apesi ye na emonaneli mpe bansango oyo ayokaka. Na komonana, kasi na komonana kaka, Emoniseli, libongoli ya grec "apocalupsis", emonisaka eloko moko te, mpo ebatelaka aspect na yango ya kobombama oyo ekoki kososolama te na ebele ya bandimi oyo batangi yango. Libombami yango elembisaka bango motema, mpe bakitisaka bango na kozanga kotalela basekele oyo emonisami.

Nzambe asalaka yango kozanga ntina te. Na kosalaka na lolenge oyo, Ateyi biso boniboni Emoniseli na ye ezali mosantu mpe, lokola yango, ekanamaki kaka mpo na baponami na ye. Mpe awa ezali esika oyo ebongi kozala polele na likambo yango, baponi na ye bazali te baoyo balobaka ete bazali bongo, kasi kaka baoyo ye moko ayebi lokola basaleli na ye, mpo ete babimi, bandimi ya lokuta, na bosembo mpe botosi na bango .

*“ Emoniseli ya Yesu Klisto, oyo Nzambe apesaki ye mpo na kolakisa basaleli na ye makambo oyo esengeli kosalema **nokinoki** , mpe oyo ayebisaki, na kotindaka anzelu na ye, epai ya mosaleli na ye Yoane, oyo atitolaki liloba ya Nzambe mpe litatoli ya Yesu Klisto , nyonso oyo amonaki. (Emon.1:1-2).”*

Bongo ye oyo asakolaki na Yoane 14:6, *“ Nazali nzela, solo, mpe bomoi; moto moko te ayaka epai ya Tata longola se na nzela na ngai ”*, ayei, na nzela ya Apocalypse na ye, Emoniseli na ye, mpo na kolakisa basaleli na ye nzela ya bosolo oyo epesi bango nzela ya kozwa bomoi ya seko oyo epesami mpe esengami na nkombo na ye. Yango wana, kaka baoyo ye amoni ete babongi kozwa yango nde bakozwa yango. Nsima ya kolakisa na bosolo na nzela ya mosala na ye ya mabele nini ezali ndakisa ya bondimi ya solo, Yesu akoyeba

baoyo babongi na ye mpe mbeka na ye ya bomikabi ya bolingi, na boye ete bamipesaki solo na nzela oyo ya ndakisa oyo atambolaki liboso na bango. Komipesa na ye mobimba na mosala ya Nzambe ezali motindo oyo esengami. Soki Molakisi alobaki na Pilate : “ *...Nayei na mokili mpo na kopesa litatoli na bosolo... (Yoane 18:37),*” kaka na mokili oyo, baponami na ye basengeli kosala mpe bongo.

Mystère nionso ezalaka na explication na yango, mais po ozua yango il faut osalela ba clés oyo efungolaka pe ekangamaka accès na ba secrets. Kasi mawa mpo na bato oyo bazali na mposa ya koyeba makambo na likolólíkoló, fungola monene ezali Nzambe ye moko, na miso. Na bopemi na ye mpe engebene na bosambisi na ye oyo ezangi mabunga mpe ya bosembo mpenza, afungolaka to akangaka mayele ya bato. Epekiseli oyo ya yambo esalaka ete buku oyo emonisami ezala ya kososolama te mpe Biblia Mosantu na motindo ya monene ekomi, ntango etiamaki na botangi ya bandimi ya lokuta, liboke ya masolo ya alibis ya lingomba. Mpe ezali mingi mpenza ya bandimi ya lokuta oyo, yango wana, na mabele, Yesu abakisaki makebisi na ye na ntina ya baklisto ya lokuta oyo bakobima kino na nsuka ya mokili, engebene na Mat.24:5-11-24 mpe Mat. .7:21 kino 23, epai akebisi mpo na maloba ya lokuta ya bato oyo bazali koganga mpo na ye.

Apocalypse ezali bongo emoniseli ya lisolo ya bondimi ya solo oyo Yesu Klisto andimi na Tata mpe na Molimo Mosantu oyo euti na Tata, Nzambe mozalisi se moko. Kondima yango ya solo ezali kopesa masengami na baponami na yango oyo bazali koleka na ntango ya mobulungano makasi na makambo ya losambo na boumeli ya bikeke ya molili. Situation oyo ezali kolongisa elembo ya *minzoto* oyo Nzambe azali kopesa na baponami oyo ayebi, ata mpo na mwa ntango moke, mpo lokola bango, engebene na Gen.1:15, engengaka na molili, " *mpo na kongengisa mabele .*" »

Fungola ya mibale ya Emoniseli ebombami na mokanda ya mosakoli Danyele, moko ya mikanda ya kondimana ya kala, oyo ezali ya liboso kati na “ *batatoli mibale* ” ya Nzambe oyo batángi na Em.11:3; ya mibale ezali Emoniseli mpe mikanda ya kondimana ya sika. Na boumeli ya mosala na ye awa na mabele, Yesu abendaki likebi ya bayekoli na ye epai ya mosakoli oyo Danyele oyo litatoli na ye etangami na mikanda ya masolo ya kala kati na “Tora” mosantu ya Bayuda.

Emoniseli ya Bonzambe ezwi lolenge ya makonzí mibale ya molimo. Ezali solo mpenza ete mikanda ya Danyele mpe oyo ya Apocalypse oyo epesami na Yoane ezali na boyokani mpe ezali kokokisa mpo na komema, lokola makonzí mibale, mboka-mokonzi ya emoniseli ya likoló ya bonzambe.

Yango wana Emoniseli ezali lisolo ya kondima ya solo oyo Nzambe alimboli na verse oyo: “ *Esengo na ye oyo azali kotánga mpe baoyo bayokaka maloba ya esakweli, mpe oyo abatelaka makambo oyo ekomami kati na yango! Mpo ntango ekómi pene (Emon.1:3).*”

Verbe “tanga” ezali na ndimbola ya sikisiki mpo na Nzambe oyo esangisi likambo ya kososola nsango oyo etangami. Likanisi oyo emonisami na Yis.29:11-12: “ *Emoniseli nyonso ezali mpo na bino lokola maloba ya mokanda oyo*

ekangisami, oyo epesami na moto oyo ayebi kotánga, koloba ete: Tángá oyo! Mpe nani ayanoli: Nakoki te, mpo ete ekangami na elembo; to lokola buku oyo epesami na moto oyo akoki kotanga te, kolobaka: Tanga oyo! Mpe nani ayanoli ete: Nayebi kotánga te .” Na bokokanisi oyo, Molimo andimisi likoki te ya kososola bansango ya bonzambe oyo ekomamaki na code mpo na baye “ bakumisaka Ye na monoko mpe na mbébu, kasi mitema na bango ezali mosika na Ye ”, engebene na Yis.29:13: “ Nkolo alobaki: Ntango oyo bato bapusani penepene na ngai, Bakumisi ngai na monoko na bango mpe na mbébu na bango; kasi motema na ye ezali mosika na ngai, mpe bobangi oyo azali na yango mpo na ngai ezali kaka mobeko ya bonkoko ya bato ”.

Fungola ya misato esanganaka na oyo ya liboso. Ezwami mpe epai na Nzambe oyo aponi na bokonzi nyonso kati na baponami na ye, oyo akopesa likoki ya ‘kotanga’ esakweli mpo na kongengisa bandeko na ye ya mibali mpe ya basi kati na Yesu Klisto. Mpo Paulo amikundolaki yango na 1 Kol.12:28-29: “ *Mpe Nzambe atye na kati ya lingomba liboso bantoma, na mibale basakoli, na misato balakisi, na nsima baoyo bazali na likabo ya makamwisi, na nsima baoyo bazali na makabo ya kobikisa, ya kosalisa, ya koyangela, ya koloba minako ndenge na ndenge. Bango nyonso bazali bantoma? Bango nyonso bazali basakoli? Bango nyonso bazali minganga?* ”.

Na molongo oyo Nzambe akambaka, moto azali kosala improviser te lokola mosakoli na mokano ya moto ye moko. Nyonso ezali koleka ndenge Yesu ateyaki na lisese, esengeli te tokende mbangu mpo na kozwa esika ya liboso na liboso ya estrade, kasi au contraire, tosengeli kofanda na sima ya chambre, pe kozela, soki yango esengeli esalema , ete Nzambe abengisi biso tokende na molongo ya liboso. Nazalaki na mposa ya mokumba moko ya sikisiki te na mosala na ye, mpe nazalaki kaka na mposa monene ya kososola bandimbola ya bansango wana ya kokamwa oyo natangaki na Emoniseli. Mpe ezalaki Nzambe nde, yambo nasosola ndimbola, abengaki ngai na emonaneli. Donc bokamwa te na caractère exceptionnellement lumineux ya ba oeuvres oyo na présenter; ezali mbuma ya misio ya solo ya ntoma.

Kozanga makoki ya mwa ntango moke ya kososola basekele na yango oyo emonisami na code ezali bongo likambo ya momesano mpe ezelamaka na molongo oyo Nzambe atye. Kozanga boyebi ezali mbeba te, soki ezali te mbano ya koboya pole oyo epesami. Na cas ya koboya oyo abimisi na nzela ya ba prophètes oyo a commander pona musala oyo, phrase divine ezali mbala moko : ezali rupture ya relation, protection na espoir. Na boye, profeta moko ya misionele, Yoane, azwaki uta na Nzambe emonaneli ya kode, na ntango ya nsuka, profeta mosusu ya misionele azali kolakisa bino lelo bimonaneli ya kobukana ya Danyele mpe ya Emoniseli, kopesaka bino ba garanties nionso ya lipamboli ya bonzambe na nzela ya polele na yango ya lokumu. Pona décodage oyo, kaka source moko : Bible, eloko mosusu te kaka Biblia, kasi Biblia mobimba, sous éclairage ya Molimo Mosantu. Likebi ya Nzambe mpe bolingo na ye ezali kotalela bikelamu ya bato ya petεε, lokola bana ya botosi, oyo bakómi komonana mingi te na ntango ya nsuka. Kososola makanisi ya bonzambe ekoki kosalema bobele na boyokani ya penepene mpe ya makasi kati na Nzambe mpe mosaleli na

ye. Solo ekoki koyiba te; abongi na yango. Eyambami na baye balingaka yango lokola emanation divine, mbuma, essence ya Nkolo oyo balingami mpe ba adorable.

Botongi mobimba ya Emoniseli monene ememami na lolenge ya kokokisa na mikanda Danyele mpe Emoniseli ezali monene mpe na bokosi ya mindondo. Mpamba te na bosolo, mbala mingi Nzambe alobelaka makambo ndenge moko na nse ya makambo mpe makambo mikemike ekeseni mpe oyo ebakisaka. Na niveau ya maîtrise oyo nazali na yango ya sujet lelo, histoire religieuse révée ezali vraitment très simple ya ko résumer.

Ezali naino na fungola ya minei: ezali biso moko. Tosengeli koponama, mpo ete molimo na biso mpe bomoto na biso mobimba esengeli kokabola na Nzambe, makanisi na ye nyonso ya malamumu mpe mabe. Soki moto azali ya ye te, ezali solo ete akotelemela liteya na ye na likambo moko to mosusu. Emoniseli ya nkembo emonani kaka polele na makanisi ya bule ya baponami. Vérité ezali boye que ekoki ko négocier te, ekoki ko négocier te, esengeli kozua yango ndenge ezali to kotika. Lokola Yesu ateyaki, makambo nyonso ekatamaka na “εε” to “te”. Mpe oyo moto abakisi euti na Mobe.

Ezali naino na critère moko ya moboko oyo Nzambe asengi: komikitisa mobimba. Lolendo mpo na mosala ezali na ntina kasi lolendo ekozala ata moke te: “ *Nzambe azali kotelemela bato ya lolendo kasi apesaka ngolu na bato ya komikitisa* (Yak.4:6).” Lolendo lokola mosisa ya mabe oyo esalaki ete zabolo akweya na mbano na yango ya nsomo mpo na ye moko mpe mpo na bikelamu nyonso ya Nzambe ya lola mpe ya mabele, ekoki kosalema te mpo na ekelamu ya lolendo kozwa maponami kati na Klisto.

Komikitisa, komikitisa ya solo, ezali na koyeba botau na biso ya bomoto mpe kondima maloba ya Klisto ntango ayebisi biso : “ *soki ngai ezali te bokoki kosala eloko te* (Yoane 15:5)”. Na “ *eloko moko te* ” oyo ezwami, libosoliboso, likoki ya kososola ndimbola ya bansango na yango ya esakweli oyo ekomamaki na code. Nakoyebisa yo mpo na nini mpe nakopesa yo ndimbola. Na mayele na ye, mayele na ye ya bonzambe, Nkolo afulamaki Danyele na bisakweli na ye na biloko oyo ekabwani na bambula mingi. Yambo afula ngai na likanisi ya kosala bosangani ya bokokanisi ya bisakweli oyo nyonso ekabwani na mikapo, moto moko te asalaki yango liboso na ngai. Mpo ezali bobele na nzela ya mayele wana nde bifundeli oyo Nzambe alakisaka bizwaka bosikisiki mpe polele. Sekele ya pole etongami na bosangisi ya makomi nyonso ya esakweli, boyekoli ya parallèle ya ba données oyo euti na mikapo na yango ekeseni, mpe likolo ya nyonso koluka na Biblia mobimba ndimbola ya elimo ya bilembo oyo ekutanaki. Kino mayele wana esalelamaki, mokanda ya Danyele, oyo soki ezali te, esakweli ya Emoniseli etikali mpenza kososolama te, bifundeli ya Nzambe oyo elobelamaki etungisaki mingi te baoyo bazalaki komibanzabanza mpo na bango. Ezali mpo na kobongola ezalela oyo nde Molimo Mosantu ya Yesu Klisto afulamaki ngai mpo na kosala polele oyo ezalaki kino ntango wana ebombamaki molili. Boyebani ya mikano minei ya minene ya nkanda ya Nzambe emonisami bongo na lolenge oyo ekoki kotyelama ntembe te. Nzambe ayebi bokonzi mosusu te longola se oyo ya liloba na ye oyo ekomami, mpe ezali yango nde ezali kofunda mpe kofunda, na nkombo

ya “ *batatoli na yango mibale* ” engebene na Emoniseli 11:3, basumuki ya mabele mpe ya lola. Tika sikawa totala lisolo oyo ya esakweli oyo emonisami na bokuse.

Eteni ya yambo : lisolo ya Israël na bobengani uta – 605

Danyeale akomi na Babilone (-605) Dan.1

Bimonaneli ya Danyeale mpo na bokonzi oyo balandaki

1-Bokonzi ya Bakaladea: Dan.2:32-37-38; 7:4.

2-Bokonzi ya Bamede na Perse: Dan.2:32-39; 7:5; 8:20.

3-Bokonzi ya Bagreke: Dan.2:32-39; 7:6; 8:21; 11:3-4-21 , NW.

4-Bokonzi ya Roma: Dan.2:33-40; 7:7; 8:9; 9:26; 11:18-30 (Ntango ya 11:18-30).

5-Bokonzi ya Europe: Dan.2:33; 7:7-20-24 , NW.

6-Bokonzi ya pápa: . . . . . Dan.7:8; 8:10; 9:27; 11:36.

Eteni ya Mibale : Danyeale + Emoniseli

Esakweli oyo elobeli boyei ya liboso ya Masiya oyo Bayuda baboyaki: Danyeale 9.

Minyoko ya Bayuda na mokonzi ya Greke Antiochos IV Epiphane (-168): liyebisi ya *likama monene* : Dan.10:1. Bokokisi: Dan.11:31. Minyoko ya Baloma (70): Dan.9:26.

Nsima ya Bakaladi, Bamede mpe Baperse, Bagreke, bokonzi ya Loma, ya bokonzi, na nsima ya pápa, kobanda mobu 538. Na Loma, kondima ya boklisto ekutani na monguna na yango oyo akufaka na biteni na yango mibale ya bokonzi mpe ya pápa oyo elandana: Dan.2 :40 kino na 43; 7:7-8-19 kino 26; 8:9-12; 11:36-40, mpe 11:36-40; 12:7; Emoniseli.2; 8:8-11; 11:2; 12:3 kino 6-13 kino 16; 13:1-10; 14:8.

Kobanda 1170 (Pierre Valdo), mosala ya Mbongwana tii na bozongi ya Klisto: Apo.2:19-20-24 kino 29; 3:1 kino 3; 9:1-12; 13:11 tii 18.

Kati na 1789 na 1798, action punitive ya athée révolutionnaire française: Rev.2:22; 8:12; 11:7-13.

Bokonzi ya Napoléon I : Apo.8:13.

Kobanda 1843, momekano ya kondima ya Baadventiste mpe mbuma na yango: Danyeale 8:14; 12:11-12; Rev.3. Kokwea ya Lingomba ya Protesta ya bonkoko: Em.3:1 kino 3; etumbu na ye: Em.9:1 kino 12 (ya ⁵ *kelelo*). Babongisinzela ya Adventiste oyo bapambolami: Em.3:4-6.

Kobanda 1873, lipamboli ya Leta ya ebongiseli ya Adventiste ya Mokolo ya Sambo oyo ezali na mokili mobimba: Danyeale 12:12; Em.3:7; elembo ya *Nzambe* : Em.7; mission na yango ya mokili mobimba to bansango oyo euti na baanzelu misato: Em.14:7 kino 13.

Kobanda 1994, na momekano ya kondima ya esakweli, kondima ya ba Adventistes institutionnels ekweyaki: Em.3:14 kino 19. Conséquence: ekota na camp ya ba protestant oyo eboyamaki banda 1844: Em.9:5-10. Etumbu na ye: Em.14:10 (*ye pe akomela ...*).

Kati na 2021 mpe 2029, Etumba ya Mibale ya mokili mobimba: Danyeke 11:40 tii 45; Em.9:13 kino 19 (ya ⁶ kekelelo).

Na 2029, suka ya tango ya ngolu ya lisanga pe ya moto na moto : Apo.15.

Momekano ya bondimi ya mokili mobimba: mobeko ya mokolo ya lomingo oyo etiamaki: Em.12:17; 13:11-18; 17:12-14; malozzi nsambo ya nsuka: Em.16.

Na prenta ya mobu 2030, “ *Armagedone* ”: mobeko ya liwa mpe bozongi ya nkembo ya Klisto: Danyeke 2:34-35-44-45; 12:1; Emoniseli 13:15; 16:16. Kelelo ya nsambo : Em.1:7; 11:15-19; 19:11 kino 19. *Bolozzi ya nsambo ya nsuka* : Em.16:17. *Kobuka mbuma* to kokamatama ya baponami: Em.14:14 kino 16. *Kobuka mbuma* to etumbu ya balakisi ya mangomba ya lokuta: Em.14:17 kino 20; 16:19; 17; 18; 19:20-21.

Kobanda na printemps 2030, millennium ya sambo to Sabata monene pona Nzambe pe baponami na ye: balongi, Satana akangami na minyololo na mabele oyo etikali mpamba na boumeli ya *mibu nkoto* : Em.20:1 kino 3. Na lola, baponami basambisaka baye bakweyi: Danyeke 7 : 9; Emoniseli 4; 11:18; 20:4-6 .

Penepene na mobu 3030, Bosambisi ya Nsuka: nkembo ya baponami: Apo.21. *Liwa ya mibale* awa na mabele: Danyeke 7:11; 20:7 kino 15. Na mabele oyo ezongisami sika: Em.22; Dan.2:35-44 mpe; 7:22-27.

Bilembo ya Loma na Esakweli

Likambo oyo eyebani polele te ya bisakweli yango euti na kosalela bilembo ndenge na ndenge atako etali eloko moko. Yango wana bakomaka complémentaire, au lieu ya ko exclure moko na mosusu. Yango epesaka Nzambe nzela ya kobatela likambo ya kobombama ya makomi mpe kotonga na kati ya eskeche, makambo ndenge na ndenge ya likambo oyo azali koluka. Ezali mpe bongo mpo na cible na yango ya monene: Loma.

Na Dan.2, na emonaneli ya ekeko, ezali bokonzi ya minei oyo ezali na elembo “ *makolo ya ebende* ”. “ *ebende* ” ezali kolakisa ezaleli na yango ya makasi mpe devise na yango ya Latin “DVRA LEX SED LEX”, ebongolami lokola : « mobeko ezali makasi, kasi mobeko ezali mobeko ». Longola yango, “ *makolo ya ebende* ” ekundoli ndenge oyo basoda ya Loma oyo balataki bilamba ya ebende na nzoto, na motó, na mapeka, na maboko mpe na *makolo* , bazalaki kokende liboso na makolo na makonzi milai, oyo ebongisami malamumu mpe oyo ezalaki na dispilini .

Na Dan.7, Rome, na ba phases na yango mibale ya bapakano, républicain na impérial, ezali kaka empire ya minei oyo elobami lokola “ *monstre ya somo na mino ya ebende* ”. Ebende ya *mino na ye* ekangisaka ye na *makolo ya ebende* ya Dan.2 . Ezali mpe na “ *maseke zomi* ” oyo ezali komonisa makonzi zomi ya Europe oyo ezali na lipanda oyo ekosalema nsima ya kokweya ya bokonzi ya Loma. Oyo ezali mateya oyo epesami na Dan.7:24.

Dan.7:8 elimboli komonana ya “ *liseke* ” ya zomi na moko oyo ekokoma na esakweli, cible monene ya nkanda nyonso ya bonzambe. Ezwi nkombo “ *liseke moke* ” kasi, na ndenge ya kokamwa, Dan.7:20 epesi yango “ *komonana monene koleka basusu* ”. Ndimbola ekopesama na Dan.8:23-24, “ *mokonzi oyo ya kozanga mayele mpe ya mayele... akolonga na misala na ye; akoboma bato ya nguya mpe bato ya basantu .*” Yango ezali bobele ndambo ya misala oyo Nzambe alobi ete eutaki na bokonzi wana ya mibale ya Baloma, oyo esalemaki kobanda mobu 538, na kotyama ya boyangeli ya pápa oyo etindaki kondima ya Katolike ya Loma na nzela ya bokonzi ya aampire ya Justinien ¹. Tokosengela kozwa na likebi bifundeli nyonso oyo Nzambe azali kopesa na lolenge ya kopalanganisa, na esakweli mobimba, mpo na boyangeli oyo ya bokonzi mpe ya bokonzi, kasi ya losambo, oyo pápa ya Loma ezali komonisa. Soki Dan.7:24 abengi ye “ *ekeseni na oyo ya liboso* ”, ezali mpenza mpo nguya na ye ezali ya lingomba mpe ete etongami na kondima ya bato ya nguya oyo babangaka ye mpe babangaka bopusi na ye elongo na Nzambe; oyo Dan.8:25 elobi ete “ *elonga ya mayele mabe na ye* ”. Basusu bakoki komona ete ezali likambo ya momesano te ete nakangisa mokonzi ya Danyele 7 na mokonzi ya Danyele 8. Na yango, nasengeli kolakisa bolongi ya boyokani oyo.

Na Dan.8, tozali lisusu kokuta te ba successions minei ya aampire ya Dan.2 mpe 7, kasi kaka mibale ya ba aampires wana, lisusu oyo emonisami polele na makomi: aampire ya Mede na Perse, oyo ebengami na “ *mpate-mobali* ” mpe aampire ya grec elilingi ya “ *ntaba* ” oyo ezalaki liboso ya bokonzi ya Loma. Na mobu 323, Alesandala Monene, molongi monene ya Greki akufaki, “ *liseke monene ya ntaba ebukanaki* ”. Kasi kozanga mosangoli ya libula, bokonzi na ye ekabwani kati na basoda na ye. Sima ya mbula 20 ya bitumba kati na bango, kaka makonzi 4 nde etikali “ *maseke minei emataki na mipepe minei ya lola mpo na kozwa esika na yango* ”. Maseke minei wana ezali, Ezipito, Siri, Grèce mpe Thrace. Na mokapo oyo 8, Molimo azali kolakisa biso mbotama ya bokonzi oyo ya minei oyo, na ebandeli, ezalaki kaka engumba ya occident, liboso monarchiste, sima républicain banda - 510. Ezali na régime na yango ya républicain nde Rome ezuzaki mokemoke nguya na kobongola bato oyo asengaki lisalisi na yango na bikólo ya Baloma. Oyo ezali lolenge, na verse 9, na nkombo “ *liseke moke* ” oyo

esi elakisaka boyangeli ya pápa ya Loma na Dan.7, boyei ya Loma ya République na lisolo ya Ésti epai Yisalaele ezali, ekokisami na nzela ya kokota na yango na Grèce, . “ *moko ya maseke minei* ”. Ndenge nawuti koloba, ebengamaki na – 214 mpo na kosilisa matata kati na ba ligues mibale ya Grèce, ligue ya Achae na ligue Étolienne, mpe mbano ezalaki mpo na Grèce, kobungisa lipanda na yango, mpe bowumbu ya bakolonia na Baloma na – 146. Verset 9 evoque ba conquêtes successives oyo ekosala que petite ville oyo ya Italie ezala empire ya minei oyo e imager na “ *fer* ” na ba propheties ya kala. Esika ya géographie ya raisonnement ezali oyo ya Italie esika Rome ezali. Mbotama ya ba fondateurs na yango Romulus na Remus ezali na mbwa ya zamba oyo alingaki komelisa bango mabele. Na Latin liloba Louve ezali “lupa” oyo elimboli mwasi-mbwa ya zamba kasi mpe ndumba. Na bongo uta bozalisi na yango engumba oyo ezalaki na elembo na Nzambe mpo na nsuka na yango ya esakweli mibale. Tokokuta ye lokola mbwa ya zamba na etonga ya bampate ya Yesu, oyo akokokanisa ye na mwasi ya ndumba na Em.17. Na sima, bopanzani na yango epai ya “ *sud* ” na yango, ekokisami na kolonga Italie ya Sudi (- 496 kino - 272), na nsima ebimaki na elonga uta na bitumba oyo esalemaki na Carthage, Tunisie ya lelo, kobanda 264 B.C. Phase oyo elandi epai ya “ *est* ” na yango ezali oyo ya intervention na yango na Grèce ndenge towuti komona. Ezali kuna nde elobelami lokola “ *etombolaki na moko ya maseke minei* ” ya bokonzi ya Bagreke oyo ebukanaki mpe ezwaki libula na Alesandala Monene. Na nguya mingi, na – 63, Rome ekosuka na ko imposer présence na yango mpe pouvoir colonial na yango na Yudea oyo Molimo abengi “ *mboka oyo eleki kitoko* ” mpo ezali mosala na yango banda bokeli na yango sima ya kobima ya bato na ye ya Egypte. Liloba oyo ezongelami na Ezk.20:6-15. Précision historique : encore une fois, Rome ebengamaki na Hyrcanus mpo na kobunda na ndeko na ye Aristobule. Bolongi misato ya Baloma oyo elobelami, na lolenge moko ya géographie na oyo ya “ *mpate-mobali* ” ya Mede-Perse ya mokapo moko, eyokani na litatoli ya lisolo ya kala. Yango wana mokano oyo Nzambe atye ekokisami: maloba “ *liseke moke* ” ya Dan.7:8 mpe Dan.8:9 etali, na ba références nyonso mibale, bomoto ya Baloma. Eloko yango emonisami mpe ekoki kotyelama ntembe te. Na bosolo oyo, Molimo ya bonzambe akozala na makoki ya kosilisa mateya na yango mpe bifundeli na yango oyo bifundamaki na boyangeli wana ya losambo ya pápa, oyo esangisi nkake nyonso ya lola likoló na yango moko. Bolandani uta na Loma ya pápa kino na Loma ya bokonzi emonisami na Dan.7, awa, na Dan.8, Molimo azali koleka bikeke oyo ekaboli bango, mpe uta na molongo 10, azali lisusu ko cibler entité papal , monguna na ye ya kufa oyo alingaka mingi; mpe kozanga ntina te. Mpamba te ekotaka na lingomba ya boklisto ya bana-mboka ya bokonzi ya likoló oyo Yesu Klisto ayanganisaki: “ *atelemaki na limpinga ya likoló* ”. Likambo yango ekokisamaki na mobu 538 na mobeko ya aampire ya Justinien I ^{oyo} apesaki Vigilius I bokonzi ^{ya losambo} mpe kiti ya bokonzi ya pápa ya Vatican. Kasi na bibundeli na nguya oyo, azali kosala contre basantu ya Nzambe, oyo azali konyokola na kombo ya lingomba ya boklisto, ndenge bakitani na ye ya lisolo bakosala na boumeli ya pene na mibu 1260 (kati na 538 mpe 1789-1793). Précision historique e confirme précision ya durée oyo, koyeba que décret wana ekomamaki na 533. Ba 1260 ans donc esilaki, na calcul oyo, na 1793, année oyo

na « Terror » révolutionnaire, abolition ya église romaine e décret. “ Akweyaki na minzoto mosusu na mabele mpe anyataki yango .” Elilingi ekozwama na Em.12:4: “ Mokila na ye ebendaki ndambo na misato ya minzoto ya lola mpe ebwakaki yango na mabele ”. Bafungola epesami na Biblia. Na oyo etali minzoto , ezali na Gen.1:15: “ Nzambe atyaki yango na etando ya likoló mpo na kongengisa mabele ”; na Eba.15:5 bakokanisi bango na momboto ya Abalayama: “ Talá likoló mpe kotánga minzoto , soki okoki kotánga yango; bakitani na bino bakozala bongo ”; na Dan.12:3: “ baoyo bazali koteya boyengebene na bato mingi bakongenga lokola minzoto libela na libela ”. Le mot « queue » va prendre une grande importance dans l'Apocalypse de Jésus-Christ, puisqu'il symbolise et désigne « le prophète qui enseigne le mensonge », comme Esaïe 9:14 nous le révèle, ouvrant ainsi notre intelligence du message codé ya nzambe. Na yango, boyangeli ya pápa ya Loma, na boumeli ya bikeke nyonso oyo ezalaki koyangela mpe banda ebandeli na yango, ekambami na basakoli ya lokuta, engebene esambiselo ya bulée mpe ya bosembo oyo Nzambe amonisaki.

Na Dan.8:11, Nzambe afundi papa ya kotelema na Yesu Klisto, " Mokonzi ya bakonzi " se moko, lokola molongo 25 ekolimbola yango polele, oyo etangami mpe lokola " Mokonzi ya bakonzi mpe Nkolo ya bankolo ", na Emoniseli .17 :14 mpe; 19:16. Totangi ete: “ Atelemaki epai ya kapiteni ya basoda, alongolaki ye biloko ya libela mpe abalusaki moboko ya esika na ye mosantu .” Libongoli yango ekeseni na mabongoli ya lelo, kasi ezali na litomba ya kotosa mpenza makomi ya Liebele ya ebandeli. Mpe na lolenge oyo nsango ya Nzambe ekómaka na boyokani mpe na bosikisiki. Liloba “ libela ” etali “mbeka” te awa, mpamba te liloba oyo ekomami te na makomi ya Liebele, kozala na yango ezali na mibeko te mpe ezali na ntina te; lisusu, ebebisaka ndimbola ya esakweli. Ya solo, esakweli yango etali eleko ya boklisto oyo, engebene Dan.9:26, *mbeka mpe makabo* elongolamaki. Liloba oyo “ libela ” etali eloko moko ya Yesu Klisto oyo ezali bonganganzambe na ye, elingi koloba, nguya na ye lokola mobondeli mpo na bobele baponami na ye oyo ye azali koyeba mpe kopona. Kasi, na kokangaka likambo yango, boyangeli ya pápa epambolaka bato oyo balakelami mabe mpe elakelaka baoyo Nzambe apambola bango mabe oyo ezali kofunda na lokuta ete bazali bapengwi, mpe ezali komitya lokola ndakisa ya kondima ya Nzambe; likambo oyo Nzambe atelemaki mobimba na emoniseli na ye ya esakweli oyo efundi ye, na Dan.7:25, mpo na " *kosala mwango mpo na kobongola ntango mpe mobeko* ". Na yango, lipengwi ezali na mosala mobimba ya boyangeli ya pápa, oyo ekómi bongo ete ebongi te komema to kopesa etumbu moko ya lingomba. Na yango, oyo ya *seko* ezali na boyokani na mateya ya Ebr.7:24, “ *bonganganzambe oyo ekoki kopesama te* ” ya Yesu Klisto. Yango wana pápa ekoki te koloba ete nguya mpe bokonzi na yango epesamaki epai ya Nzambe kati na Yesu Klisto; akokaki bongo kaka koyiba yango na ndenge oyo eyokani te na mibeko epai na ye na mbuma nyonso oyo moyibi ya ndenge wana ekozala na yango, mpo na ye mpe mpo na bato oyo azali kobenda. Ba conséquences oyo emonisami na Dan.7:11. Na esambiselo ya suka, akonyokwama na " *liwa ya mibale, abwakami na bomoi na laki ya moto mpe ya soufre* ", oyo amibangisaki banda kala, bakonzi mpe bato nyonso, mpo ete básalela ye mpe bábanga ye : “ *Bongo ngai etalaki mpo na maloba ya lolendo oyo liseke elobaki, mpe wana nazalaki kotala, nyama yango* ”

ebomamaki, mpe nzoto na yango ebebaki, epesamaki na m'oto mpo na kotumba ." Na ngala na yango, Emoniseli ya Apocalypse ekondimisa etumbu oyo ya bosambisi ya bosembo ya Nzambe ya solo oyo asilikaki mpe oyo azali na mawa, na Em.17:16; 18:8; 19:20. Naponaki kobongola, " *mpe nakweisaki moboko ya esika na ye mosantu* " mpo na lolenge ya elimo ya bifundeli oyo bifundeli boyangeli ya pápa. Ya solo, liloba ya Liebele "mecon" ekoki kobongolama lokola: *esika to moboko* . Mpe na likambo oyo ebimi, ezali solo *moboko ya esika mosantu ya molimo* oyo ebalusami. Liloba oyo " *base* " etali, engebene na Ef.2:20-21, Yesu Klisto ye moko, " *libanga monene ya coin* ", kasi lisusu, moboko mobimba ya bantoma soki tokokanisi yango na ndako ya molimo, elingi koloba, " *esika mosantu* " ya Yesu Klisto, oyo Nzambe atongaki likoló na ye. Na yango, libula oyo balobaka ete ezali ya santu Pierre, Nzambe ye moko azali kotemela yango. Mpo na Papa, libula se moko ya Pierre ezali bokobi ya mosala ya babomi na ye oyo babaka ye na ekulusu nsima ya Nkolo na ye ya bonzambe. Bokonzi na ye ya inquisition ebimisaki na bosembo nyonso ndakisa ya bapakano ya ebandeli. Lokola " *ebongoli ntango mpe mibeko* " oyo Nzambe atyaki, boyangeli wana ya kondima te mpe ya motema mabe, oyo mikonzi mosusu ya pápa bazalaki babomi, bato mabe oyo bayebani mingi, lokola Alesandala VI Borgia mpe mwana na ye Kaisala, mobomi mpe Cardinal, etatoli ete ezaleli ya diabololo oyo ezalaki na ntina mingi ebongiseli ya pápa ya Katolike ya Loma. Bobomi minene ya bato ya kimya ebimisamaki na bokonzi wana ya lingomba, na kobongwana na makasi, na etumbu ya liwa, mpe mitindo ya losambo ya bitumba ya croisade ememaki na Bamizilma oyo bazwaki mokili ya Yisalaele; mokili oyo Nzambe alakelaki mabe banda mobu 70, epai Baloma bayaki kobebisa " *engumba mpe bosantu* ", engebene na oyo esakolami, na Dan.9:26, lokola mbano ya koboya Masiya na Bayuda . " *Moboko ya esika na ye mosantu* " etali bosolo nyonso ya mateya oyo bantoma bazwaki oyo bapesaki yango na mabota oyo ekoya na nzela ya makomi ya kondimana ya sika; ya mibale ya " *batatoli mibale* " ya Nzambe , engebene na Em.11:3. Na témoin oyo ya kimia, Papa e garder kaka ba kombo ya ba héros ya foi biblique oyo esali que e adorer pe e servir na ebele na ebele ya balandi na yango. Solo engebene na Loma ekomami, na ndambo, na "missal" na yango (motambwisi ya misa), oyo ezwi esika ya " *batatoli mibale* " ya Nzambe ; mikanda ya mayokani ya kala mpe ya sika oyo elongo ezali kosala Biblia Mosantu oyo abundisaki yango na kobomaka balandi na ye ya sembo.

Verse 12 ya Dan.8 ekomonisa biso mpo na nini Nzambe ye moko atindamaki na makasi mpo na kokela lingomba oyo ya ns'oni mpe ya ns'oni. " *Limpinga epesamaki na bato ya seko mpo na lisumu .*" Na boye misala ya nsomo mpe ya nsomo ya boyangeli oyo ezalaki, na mposa ya Nzambe, mpo na kopesa etumbu na " *lisumu* " oyo ezali, engebene na 1 Yoane 3:4, kobuka mobeko. Mpe ezali action oyo ekoki kozala déjà na Rome kasi na phase impériale na yango ya bapakano, mpo lisumu ya makasi mingi, oyo ebongi na etumbu ya boye, esimbaki Nzambe na deux points très sensibles : nkembo na ye lokola Nzambe mokeli mpe Molongi kati na Klisto. Tokomona na Em.8:7-8 ete botiami ya boyangeli ya pápa na mobu 538 ezali etumbu ya mibale, oyo Nzambe apesaki, mpe esakolamaki na elembo ya likebisi ya " *kelelo ya mibale* ". Etumbu mosusu ezali liboso na yango, oyo ekokisami na bokoti ya bato ya mobulu na Mpoto oyo ekómaki boklisto na

bosembo te. Misala wana oyo ebandaki kati na mobu 395 mpe 476, ntina ya bitumbu oyo epesamaki ezali naino komonana liboso ya mobu 395. Na yango, dati ya 7 Mársi 321 endimami, oyo kati na yango, mokonzi ya bapakano ya Loma, Constantin I' oyo na ye apesaki kimya baklisto ya bokonzi, apesaki mitindo na nzela ya mobeko ete bátika momeseno ya Sabata oyo atyaki na esika na yango mokolo oyo etikali ya mokolo ya liboso. Sikawa, mokolo oyo ya liboso epesamaki na losambo ya bapakano ya moi oyo ekómaki Nzambe oyo elongamaki te. Nzambe azwaki nkanda mbala mibale na mbalakaka: kobungisa Sabata na ye, kokanisa mosala na ye lokola mozalisi mpe elonga na ye ya nsuka likoló na banguna na ye nyonso, kasi lisusu, na esika na yango, kobakisama ya lokumu ya bapakano oyo epesami na mokolo ya liboso, na mokolo ya liboso mpenza milongo ya bayekoli ya Yesu Klisto. Bato moke nde bakososola ntina ya mbeba, pamba te tosendeli kososola ete Nzambe azali kaka mokeli ya bomoi te, azali mpe mokeli mpe mobongisi ya ntango, mpe ezali kaka mpo na yango nde akela minzoto ya lola. Moi ebimaka na mokolo ya minei mpo na kotya mikolo, sanza mpo na kotya butu, mpe moi lisusu mpe minzoto mpo na kotya bilembo na bambula. Kasi poso ezali na bilembo te na minzoto, etongami kaka na mokano ya mokonzi ya mokeli Nzambe. Yango wana ekozala komonisa elembo ya bokonzi na ye mpe Nzambe akotala yango.

Pole na mokolo ya Sabata

Bobongisi ya kati ya poso ezali mpe elakiseli ya bolingi na ye ya bonzambe mpe Nzambe akomikundola yango na ntango esengeli na makomi ya mobeko na ye ya minei: “ *Bomikundola mokolo ya bopemi mpo na kobatela yango mosantu. Ozali na mikolo motoba mpo na kosala mosala na yo nyonso, kasi mokolo ya nsambo ezali mokolo ya Yehova Nzambe na yo, osengeli kosala mosala moko te na mokolo yango, ezala yo, to mwasi na yo, to bana na yo, to banyama na yo, to mopaya oyo ezali na kati ya baporte na bino, mpo ete Yawe asalaki likoló mpe mabele mpe mbu mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango na mikolo motoba; yango wana apambolaki mokolo mwa nsambo mpe abulisaki yango* ”.

Tala malamau, na citatio oyo, ezali kaka mpo na mituya “ *motoba mpe nsambo* ”; liloba sabata elobelami kutu te. Mpe na lolenge na yango ya “ *nsambo* ”, motango ya ordinale, Mokeli Mokeli Mobeko ya Mibeko azali kotingama na etelemelo ete oyo ya *nsambo mokolo* ya mosala mingi . Mpo na nini kotingama boye? Nakopesa bino ntina ya kobongola, soki esengeli, makanisi na bino na ntina ya etinda oyo. Nzambe alingaki kozongisa sika molóngó ya ntango oyo atyaki uta moboko ya mokili. Et soki azali ko insister mingi boye, ezali mpo semaine etongami na image ya temps plein ya projet na ye ya économie : 7000 ans ou plus précisément, 6000 + 1000 ans. Mpo ete abebisaki mwango na ye ya lobiko, na kobetaka mbala mibale libanga ya Horebe, Mose apekisamaki kokota na Kanana na mabele. Yango ezalaki liteya oyo Nzambe alingaki kopesa na ntina na kozanga botosi na ye. Uta 1843-44, bopemi ya mokolo ya yambo ememaka mbuma ndenge moko, kasi na mbala oyo epekisi kokota na Kanana ya lola, mbano mpo na kondima ya baponami oyo epesami na liwa ya bomikabi ya Yesu Klisto. Bosambisi oyo ya bonzambe ekweyi likolo ya batomboki, mpo ete, lokola mosala ya Moize, oyo etikali ya mokolo ya yambo ezali na boyokani te na mwango oyo Nzambe abongisi. Bankombo ekoki kobongwana kozanga ete ezala na mbano mingi, kasi ezaleli ya mituya ezali kozanga kobongwana na yango. Mpo na Nzambe mozalisi, oyo azali kotambwisa bozalisi na ye, bokóli ya ntango mokemoke esalemaka na nzela ya baposo oyo elandana ya mikolo nsambo. Na kobongwana te, mokolo ya liboso ekotikala mokolo ya liboso mpe “ *ya nsambo* ” ekotikala “ *ya nsambo* ”. Mokolo mokomoko ekobatela libela motuya oyo Nzambe apesaki yango banda na ebandeli. Mpe Genese eteyi biso, na mokapo 2, ete mokolo ya nsambo ezali likambo ya nsuka moko boye: “ *esantisami* ” elingi koloba, ekabolami pembeni. Kino sikoyo, bomoto ezali koboya ntina ya solo ya

motuya oyo ya sipesiale, kasi lelo, na nkombo na yango, napesi ndimbola ya Nzambe. Na pole na yango, boponi ya Nzambe ezali polele mpe elongisami: mokolo ya nsambo esakoli mibu nkoto ya nsambo ya projet mondial divine ya mibu 7000 ya moi, oyo " *mibu nkoto* " ya nsuka oyo etangami na Apo.20, ekomona baponami ya Yesu- Klisto kokota na esengo mpe bozali ya Nkolo na bango ya bolingo. Mpe mbano yango ekozwama na nzela ya elonga oyo Yesu alongaki lisumu mpe liwa. Sabata oyo esantisami ezali lisusu kaka te bokundoli ya bokeli ya molóngó na biso ya mabele na Nzambe, ezali mpe elembo ya poso na poso liboso mpo na kokota na bokonzi ya lola epai wapi, engebene na Yoane.14:2-3, Yesu " *abongisaka esika* " mpo na baponami na ye ya bolingo. Tala ntina moko kitoko mpenza ya kolinga ye mpe kokumisa ye na mokolo oyo ya nsambo ya bule, ntango amonani lokola azali kosala elembo ya nsuka ya baposo na biso, na kolala ya moi, na nsuka ya ^{mokolo ya 6}.

Kobanda sikoyo, ntango ozali kotánga to oyoki maloba ya mobeko oyo ya minei, osengeli koyoka nsima ya maloba ya makomi, Nzambe alobi na bato: "Bozali na mibu 6000 mpo na kobimisa misala ya kondima ya baponami, mpo ete bozali na yango ekomi na suka banda tango oyo, tango ya **1000 ans** ya **millennium sambo** ekozala lisusu ya bino te; ekokoba kaka mpo na baponami na ngai oyo bakoti na boseko na ngai ya lola, na nzela ya kondima ya solo oyo Yesu Klisto andimi."

Sabata ezali bongo komonana lokola elembo ya elilingi mpe ya esakweli ya bomoi ya seko oyo ebombami mpo na basikolami na mabele. Lisusu, Yesu amonisaki yango na " *liyaka ya motuya mingi* " ya lisesse na ye oyo etángamaki na Mat.13:45-46: " *Bokonzi ya likoló ezali naino lokola moteki oyo azali koluka mayaka kitoko. Akuti liyaka moko ya motuya monene ; mpe akendaki koteka biloko nyonso oyo azalaki na yango, mpe asombaki ye .* " Verse oyo ekoki kozwa bandimbola mibale oyo ebongwani. Maloba " *bokonzi ya likoló* " elimboli mosala ya kobikisa ya Nzambe. Na elilingi ya mosala na ye, Yesu Klisto amikokanisi na " *liyaka* " " *motekisi* " oyo azali koluka *liyaka* , oyo eleki kitoko, oyo eleki kokoka mpe na yango, na ntina na yango, oyo ezali kozwa ntalo mingi. Mpo na kozwa *mayaka wana oyo emonanaka mingi te, mpe na yango ezali na motuya mingi* , Yesu atikaki likoló mpe nkembo na yango mpe na mabele na ntalo ya liwa na ye ya nsambo, asombaki mayaka wana ya elimo mpo ete ekóma biloko na ye mpo na libela. Kasi na ngambo mosusu, *mombangi* azali moto oyo aponami oyo azali na mposa ya kokoka ya bonzambe oyo ekozala mbano ya kondima ya solo. Awa lisusu, mpo na kolonga mbano oyo ya libiangi ya lola, atiki bizaleli ya mabele ya mpamba mpe ya bosembo te mpo na komipesa na kopesa na mokeli Nzambe losambo oyo esepelisaka ye. Na version oyo, *liyaka ya talo monene* ezali bomoi ya seko oyo Yesu Klisto apesaki na baponami na ye na printemps ya mobu 2030.

oyo ya *ntalo monene* ekoki kotalela kaka eleko ya nsuka ya Lingomba ya Adventiste; oyo bamonisi na ye ya nsuka bakozala na bomoi tii ntango Yesu Klisto akozonga mpenza. Yango wana *liyaka oyo ya motuya monene* esangisaka Sabata, bozongi ya Klisto mpe bosantu ya baponami ya nsuka. Bobongi nie ya mateya oyo ezwami na eleko oyo ya nsuka epesi basantu elilingi ya *liyaka* . Expérience spécifique na bango ya kokota na seko na bomoi endimisi image oyo ya *perle* . Mpe bokangami na bango na Sabata ya mokolo ya nsambo oyo bayebi

kosakola mibu nkoto ya nsambo epesi na Sabata mpe na mibu nkoto ya nsambo elilingi ya libanga ya motuya oyo ekeseni na mosusu oyo eloko moko te ekoki kokokana na yango longola se “ *liyaka ya motuya monene* ”. Likanisi oyo ekobima na Em.21:21: “ ***Bikuke zomi na mibale ezalaki mayaka zomi na mibale ; porte mokomoko ezalaki ya biliki moko*** . Esika ya monene ya engumba ezalaki wolo ya peto, lokola vitre oyo ezali kongenga .” Verse oyo ezali komonisa bokeseni ya motindo ya bosantu oyo Nzambe asengi, mpe na ntango moko, mbano oyo ekeseni na mosusu ya kozwa bomoi ya seko na nzela ya bokoti na bango na Sabata ya mbula nkoto ya nsambo na nzela ya “ *baporte* ” ya elilingi oyo ezali komonisa mimekano ya kondima ya ba Adventistes. Basikolami ya nsuka baleki te baoyo bazalaki liboso na bango. Ezali kaka bosolo ya mateya oyo Nzambe ayebisaki bango nde ezali kolongisa elilingi na bango ya *mayaka* oyo elandi oyo ya *mabanga ya motuya oyo bakati* . Nzambe asalaka ata moke te exception mpo na bato kasi, na kotalela ntango oyo etali, azali na lotomo ya kosala exception na norme ya bosantu oyo esengeli mpo na kozwa lobiko. Eleko ya boklisto oyo etalelami etaleli mingimingi ntango oyo emonisami na bozongi ya lisumu oyo epesamaki na ndenge ya losambo banda boyangeli ya pápa ya Loma esalemaki, elingi koloba banda mobu 538. Lisusu, ebandeli ya Mbongwana ezipami na mawa na yango mpe mawa na yango, mpe na kobuka mobeko ya Sabata ezwamaki te kino mobeko ya Dan.8:14 ebandaki kosala, uta na prenta ya mobu 1843. Na maloba ya mayele mabe, kosomba liyaka yango epesameli likanisi ya Yesu na Em.3:18: “ *Nazali kopesa yo toli ete osomba epai na ngai wolo oyo emekami na móto, mpo okóma mozwi, mpe bilamba ya mpembe, mpo olata, mpe ete nsóni ya bolumbu na yo ebima te , mpe nkisi pakola miso na yo, mpo omona* .” Makambo oyo, oyo Yesu apesi na baoyo bazangi yango, ezali biloko oyo epesaka moto oyo aponami lolenge na ye ya elilingi ya “ *liyaka* ” na miso mpe na kosambisama ya Nkolo Yesu Klisto. Esengeli “ *liyaka* ” “ *esombama* ” epai na Ye, ezwami ofele te. Ntalo ezali oyo ya komiboya, moboko ya etumba mpo na kondima. Na molongo oyo etali yango, Yesu apesi likanisi ya koteka kondima oyo emekami na komekama oyo epesaka moto oyo aponami bozwi na ye ya elimo; bosembo na ye ya peto mpe ya litono te oyo ezipi bolumbu ya molimo ya mosumuki oyo alimbisami; lialisi ya Molimo Mosantu oyo afungoli miso mpe mayele ya moto ya masumu na projet oyo Nzambe abimisaki na Makomi na ye ya bule ya Biblia.

Na ntango ya mibu 6000 ya eleko ya boklisto, Nzambe azelaki kino nsuka ya zingazinga oyo ya mabele mpo na kosala ete baponami na ye ya nsuka bazwa nkembo ya mokolo na ye ya sambo ya bule to Sabata oyo esantisama mpo na bopemi na ye. Baponami oyo basosoli ndimbola na yango bazali sikawa na bantina nyonso ya kolinga mpe kokumisa yango lokola likabo ya Yesu Klisto. Mpo na baoyo balingaka yango te mpe babundisaka yango, bazali mpe bakozala na bantina nyonso ya koyina yango mpamba te ekozala nsuka ya bomoi na bango ya banyama awa na mabele.

Mobeko ya Danyele 8:14

Dan.8:12 ekobi, kolobaka ete, “ *liseke ebwakaki solo, mpe elongaki misala na ye .* ” “ *Solo* ” ezali, engebene Nz.119:142, “ *mobeko .* ” Kasi ezali mpe bokeseni mpenza na “ *lokuta* ” oyo, engebene na Yis.9:14, ezali komonisa “ *mosakoli ya lokuta* ” ya pápa na liloba “ *mokila* ” oyo ezali kofunda ye mbala moko na Emoniseli 12:4. Kutu, abwakaka solo na mabele mpo na kotya “ *lokuta* ” na ye ya losambo na esika na yango. “ *Misala* ” na ye ekokaki bobele “ *kolonga* ”, mpamba te Nzambe ye moko asalaki ete amonana mpo na kopesa etumbu na bozangi bosembo ya boklisto oyo esalemaki banda mokolo ya 7 Mársi 321.

Verse 13 mpe 14 ekokóma na ntina mingi tii na nsuka ya mokili. Na verse 13, basantu bamitunaka ntango boni kobótola “ *lisumu ya libela* ” mpe “ *ya kobebisa* ” ekoumela ntango boni; makambo oyo touti koyeba. Kasi tófanda mwa moke na “ *lisumu oyo ebebisaka* ” oyo. Kobebisama oyo ezali kolobelama ezali oyo ya milimo to bomoi ya bato. Na nsuka, bomoto mobimba oyo ebebisami ekotika, na boumeli ya “ *mibu nkoto* ” ya mibu nkoto ya nsambo, planeti mabele na lolenge na yango ya ebandeli “ *ezangi lolenge mpe mpamba* ” oyo ekozala na motuya mpo na yango, na Apo.9:2-11, 11: 7, 17:8 mpe 20:1-3, nkombo “ *mozindo* ” ya Gen.1:2.

“ *Basantu* ” mpe batunaka tii ntango boni “ *bosantu mpe lisangá* ” “ *moklisto* ” *ekonyatama?* ”. Na esika oyo, “ *basantu* ” wana bazali komitambwisa lokola basaleli ya sembo ya Nzambe, oyo bazali na bomoi lokola Danyele, oyo apesameli lokola ndakisa na Dan.10:12, ya mposa oyo ebongi “ *mpo na kososola* ”

» projet ya bonzambe. Bazwi mpo na makambo misato oyo balobeli, eyano moko oyo epesami na verse 14.

Engebene mabongisi mpe kobongisama oyo Nzambe akambaki ngai nasala uta na makomi ya Liebele ya ebandeli, eyano epesami ezali ete: “ *Kino na ntongo ya mpokwa, nkóto mibale na nkama misato, mpe bosantu ekolóngisama .*” Ezali lisusu te, makomi ya molili ya bonkoko: “ *Kino nkóto mibale na nkama misato na mpokwa mpe ntóngo mpe esika mosantu ekopetolama* ”. Ezali lisusu likambo ya *bosantu* te kasi ya ***bosantu*** ; lisusu, verbe “ *epetolami* ” ezwami na esika ya “ ***kolongisami*** ”, mpe mbongwana ya misato etali liloba “ *ntongo ya mpokwa* ” oyo ezali solo bomoko na makomi ya Liebele. Na lolenge yango, Nzambe alongoli bolongi nyonso epai na baoyo balukaka kobongola motángó mobimba na kokabolaka yango na mibale, balobaka ete bakabolaka mpokwa na ntóngó. Ndenge na ye ya kosala ezali na kolakisa unité ya calcul “ *tongo ya mpokwa* ” oyo elimboli mokolo ya ngonga 24 na Gen.1. Kaka na tango wana nde Molimo amonisaka motango ya unité oyo : « 2300 ». Motángó mobimba ya mikolo ya esakweli oyo etángamaki ebatelami bongo. Verbe “ *justifié* ” ezali na mosisa na yango, na Liebele, liloba “justice” “tsedek”. Bobongoli oyo na proposer ezali donc yango moko justifié. Na nsima, libunga moko oyo etali liloba ya Liebele “qodesh” ebongoli liloba yango lokola “ *esika mosantu* ” oyo na Liebele ezali “miqdash”. Liloba “ *esika mosantu* ” ebongolami malamumu na molongo 11 ya Danyele 8, kasi ezali na esika te na molongo 13 mpe 14 esika wapi Molimo asaleli liloba “qodesh” oyo esengeli kobongolama lokola “ *bosantu* ”.

Ntango toyebi ete “ *lisumu oyo ebebisaka* ” etali mpenzampenza kotika Sabata, yango moko eloko ya **kosantisama ya bonzambe moko boye** , liloba oyo “ *bosantu* ” ezali kongengisa mingi ndimbola ya nsango ya esakweli. Nzambe asakoli ete na nsuka ya “ *mpokwa mpe ntóngo 2300* ” oyo etángamaki, limemya mpo na “ *mokolo ya nsambo* ” na ye ya solo ekosengama, epai ya moto nyonso oyo azali koloba ete azali bosantu mpe “ *bosembo ya seko* ” oyo Yesu azwi. Nsuka ya “ *lisumu ya kobebisa* ” esengaka kotika losambo ya losambo ya mokolo ya lomingo, mokolo ya kala ya moi, oyo Constantin I ' mokonzi ya bapakano abandisaki. Nzambe azongisaka bongo, na ngala na ye, mibeko ya mateya ya lobiko oyo ezalaki mingi na tango ya bantoma. Liloba oyo “ *bosantu* ” yango moko esangisi bosolo nyonso ya mateya ya miboko ya kondima ya boklisto. Lokola ezali lokola ndakisa mpe ebandeli na yango liteya oyo epesami na Bayuda, kondima ya boklisto ememaka kaka ya sika, kozwa esika ya mbeka ya banyama, na makila oyo Yesu Klisto asopaki na kiti ya mawa oyo ebombamaki na libulu moko ya nse ya mabele oyo ezali na nse ya makolo na ye na Golgota , lokola esepelisaki Mobikisi na biso kobimisa mpe kolakisa, na mosali na ye Ron Wyatt, na 1982. Bokutani ya makambo oyo liloba “ *bosantu* ” etali ezali kokende liboso mpe epanzani na ntango ya bomoi mobimba, kasi banda wana 2018, mbala oyo etangami mpe ezali na ndelo, mpe lelo, na 2020, etikali kaka mbula 9 mpo na kozongisa makambo nyonso.

Danyele 8:14 ezali mobeko oyo ebomaka molimo, mpamba te kobongola esambiselo ya Nzambe esali ete bábungisa likabo ya lobiko ya Klisto mpo na baklisto nyonso ya mokolo ya lomingo ya Katolike ya Loma oyo bazali kosala. Na yango, elimo ya bonkókó oyo euti na libula ekosala ete ebele ya bato bákufa

libela na libela, oyo mbala mingi bayebi te ete Nzambe azali kokweisa bango. Ezali awa nde kolakisa bolingo ya bosolo epesi Nzambe nzela ya kotya elembo na “ *bokeseni* ”, na oyo etali nsuka oyo etali “ *baoyo basalelaka ye mpe baoyo basalelaka ye te* (Mal.3:18)” .

Milimo mosusu ya botomboki bakolinga kotelemela likanisi mpenza ya mbongwana oyo ekoki kozala na Nzambe oyo ye moko asakoli ete: “ *Nabongwanaka te* ”, na Mal.3:6. Ezali na ntango wana nde tosengeli koyeba ete mbongwana oyo esalemaki na 1843-44 ezali kaka na kozongisa mobeko moko ya ebandeli oyo ebongwani banda kala mpe ebongwanaki. Yango wana lipamboli ya baponami ya Mbongwana, oyo etangami atako misala na bango ya kokoka te, ezali kolakisa ezaleli ya kokamwa, oyo likambo ya mateya na yango ekoki te kolakisa lokola ndakisa ya kondima ya solo. Esambiselo oyo ya sikisiki mpo na babongoli ya liboso ezali mpenza ya kokamwa na boye ete Nzambe azwi yango mpe abimisi yango na Em.2:24 epai wapi alobaki na Baprotesta, liboso ya mobu 1843, “ *Nazali kotya mokumba mosusu te likolo na bino, kaka oyo bozali na yango bomba yango kino.*” *Nazali koya* .”

“ *Mawa* ” oyo ekangami na bokoti na bosaleli mobeko oyo ya Dan.8:14 ezali mpenza “ *monene* ” ete Nzambe apesi yango elembo na kosakola “ *mawa minene* ” misato na Em.8:13. Mpe lokola mbuma mabe ndenge wana, esengeli koyeba nokinoki mokolo oyo ekobanda kosala. Oyo ezalaki mpenza likambo ya “ *basantu* ” ya Dan.8:13. Bolai emonisami sikawa lokola “ *mikolo 2300* ” ya esakweli, to mibu 2300 ya solo ya moi, engebene na code oyo epesami na Ezekiele, mosakoli ya ntango na Danye (Ezek.4:5-6). Mokapo oyo 8, oyo motó ya likambo na yango ezali ya kosukisa “ *lisumu* ” ya Baloma, ekokuta biloko oyo ezangi na Dan.9 esika, kuna mpe, ekozala motuna ya “ *kosukisa lisumu* ”, kasi mbala oyo, . na “ *lisumu ya ebandeli* oyo esalaki ete bato bábungisa bomoi ya seko, banda Adama ná Eva. Lisalisi ekotongama na mosala ya mabele ya Masiya Yesu mpe na likabo ya bolingi ya bomoi na ye ya kokoka, na bosikoli mpo na masumu ya baponami na ye, mpe nazali koyebisa polele, ya bango moko. Ntango ya koya na ye kati na bato etyami na esakweli na mikolo ya esakweli. Nsango yango etali bato ya Bayuda oyo bazali na esika ya liboso mpamba te bazali na boyokani na Nzambe. Apesi bato ya Bayuda, mpo na “ *kosukisa masumu* ”, eleko ya “ *baposo ntuku nsambo* ” oyo ezali komonisa mibu 490 ya solo ya mokolo. Kasi ezali mpe kolakisa nzela ya koyeba dati ya ebandeli ya calcul. “ *Lokola liloba esakolaki ete Yelusaleme ekotongama, kino bapokolami, ezali na... (7 + 62 = 69 semaines)*.” Bakonzi misato ya Perse bapesaki ndingisa yango, kasi kaka oyo ya misato, Artaserzese I' nde akokisaki yango mobimba engebene Ezela 7:7 . Mobeko na ye ya mokonzi esakolamaki na prenta ya mobu 458 liboso ya ntango na biso. Mbula ya poso 69 etie ebandeli ya mosala ya Yesu Klisto na mobu 26. Mingimingi kotalaka “mbula nsambo” ya nsuka oyo ebombami mpo na mosala ya Yesu, oyo atye, na nzela ya liwa na ye ya bomikabi, miboko ya kondimana ya sika , the Molimo azali kolakisa na molongo 27 ya Dan.9, “ *poso* ” oyo ya mikolo-mbula “ *na katikati* ” oyo, na liwa na ye ya bolingi, “ *azali kosala ete mbeka mpe likabo esila* ”; biloko bipesami kino Yesu Klisto, mpo na kozipa masumu. Kasi liwa na ye eleki nyonso mpo na “ *kosilisa lisumu* ”. Ndenge nini tosengeli kokanga ntina ya nsango yango? Nzambe apesi elakiseli ya bolingo na ye oyo

ekokanga mitema ya baponami na ye oyo, na bozongi ya bolingo mpe ya boyebi, bakobunda na lisalisi na ye na lisumu. 1 Yoane 3:6 endimisi, elobi ete, “ *Moto nyonso oyo afandi kati na ye asalaka lisumu te; moto nyonso oyo asali masumu amoni ye te, mpe ayebi ye te .*” Mpe azali kolendisana nsango na ye na maloba mosusu mingi.

Na niveau doctrinal, alliance ya sika oyo Yesu Klisto atongaki ezo remplacer kaka oyo ya kala. Na yango, mayokani nyonso mibale epemami na moboko ya esakweli moko oyo emonisami na Dan.9:25. Mokolo – 458 ekoki bongo kozala moboko mpo na kosala calcul ya baposo 70 oyo etiamaki mpo na bato ya Bayuda, kasi mpe mpo na oyo ya mibu 2300 ya mokolo ya solo ya Dan.8:14 oyo etali kondima ya boklisto. Na nzela ya bosikisiki oyo ya dati, tokoki kotya mpo na mobu 30 liwa ya Masiya mpe mpo na mobu 1843 bokoti ya bosaleli mobeko ya Dan.8:14. Nsango nyonso mibale eyei na “ *kosukisa masumu* ” na mbano ya seko ya kufa mpo na baye bazali kotingama na koboya yango, moko lokola mosusu, kino liwa ekobeta bango, to nsima ya nsuka ya ntango ya ngolu ya lisanga mpe ya moto na moto oyo ekozala liboso ya bozongi ya nkembo ya Yesu Klisto. Kino na esika oyo ya suka, bomoi epesaka nzela na mbongwana ya bosembo oyo epesaka nzela ya kozwa ezalela ya baponami.

P kobongisa mpo na Apocalypse

Bokomi ya buku yango esalemi mobimba na Nzambe. Ezali ye nde aponi maloba mpe na Em.22:18-19, akebisi babongoli mpe bakomeli oyo bakozala na mokumba ya kotinda to kokoma lisolo ya ebandeli, uta nkola kino nkola, ete mwa mbongwana moke na maloba ekozala na bopusi na bango .ekozala na ntina ya kobungisa lobiko. Donc awa tozali na mosala moko très particulier ya bosantu ya likolo mingi. Nakoki kokokanisa yango na “puzzle” moko monene oyo bosangisi na yango ekokaki kosila te soki basengelaki kobongisa mwa eteni ya ebandeli. Mosala ezali bongo monene na bonzambe mpe engebene lolenge na yango, makambo nyonso oyo Nzambe alobi kuna ezali ya solo, kasi ya solo mpo na bosilisi mosala na ye ya kobikisa; mpo azali koloba esakweli oyo epai ya “basaleli” na ye, na bosikisiki mpenza, “ *baombo na ye* ”, ya nsuka ya mokili. Esakweli yango ekozala kaka oyo ekoki kolimbolama ntango makambo oyo esakolamaki elingi kokokisama to, mingimingi, ekokisama.

Bolai ya ntango mobimba oyo mosala ya kobikisa ya bonzambe esengelaki koumela, bato bazalaki ntango nyonso kotalela yango te. Na lolenge oyo, na ntango nyonso, mosaleli ya Nzambe akokaki kolikya ete akotatola nsuka ya mokili, mpe Paulo atatoli yango na maloba na ye: “ *Talá oyo nazali koloba, bandeko, ete ntango ezali mokuse ; ete uta sikawa baye bazali na basi bakoka kozala lokola baye bazali na moko te, baye bazali kolela lokola bazali kolela te, baye bazali kosepela lokola bazali kosepela te, baye bazali kosomba lokola bazali na yango te, mpe baye bazali kosalela mokili lokola bazali kosalela yango te, mpo na lolenge ya mokili oyo eleki (1 Kol.7:29 kino 31).*”

Tozali na, likolo ya Paulo, litomba ya komimona na ntango oyo ntango Nzambe akotia nsuka na koponama na ye ya baponami ya seko. Mpe lelo toli na ye efulama esengeli kosalelama na baponami ya solo ya eleko na biso ya nsuka. Mokili ekoleka, mpe bobele bomoi ya seko ya baponami nde ekolanda. Lisusu, maloba ma Nzambe na kati ya Klisto, " *Nayei noki* ", na Em.1:3, ezali solo, kolongisama na ndenge ya kokoka mpe ebongisami mpo na ntango oyo ya nsuka oyo ezali ya biso; mbula libwa nsima ya bozongi na ye, na ntango ya kokoma makomi oyo.

Tomonaki na Dan.7:25 ete mokano ya Loma ezalaki ya " *kobongola tango mpe mobeko ya bonzambe.*" Bososoli ya mabombami ya Apocalypse ya Yesu Klisto, oyo epesami na ntoma Yoane oyo akangamaki na esanga ya Patmo, etongami mpenza likoló na boyebi ya ntango ya solo oyo Nzambe atyaki. Na yango, likambo ya ntango ezali na ntina mingi mpo na kososola Apocalypse, oyo Nzambe abongisi na likanisi oyo ya ntango. Akosakana donc na imprécision ya ba données oyo mpo livre e garder caractère mystérieux na yango sans danger oyo eko permettre yango e traverser 20 siècles ya époque na biso sans que ebebisama na ba entités accusées mpe dénoncée. Ntango oyo ebongwanaki, mpe mingiminsi manaka oyo Loma etyaki na dati ya lokuta oyo ekangisamaki na mbotama ya Yesu, epesi nzela te ete baponami bákosa bango ntango bazali kolimbola bisakweli ya Nzambe; yango mpamba te Nzambe azali kolakisa na bisakweli na ye, ba durées oyo ebandeli mpe nsuka na yango etongami likoló na misala ya masolo ya kala oyo bato ya mayele na makambo ya kala oyo bayebi makambo ya kala bakoki koyeba na petee nyonso mpe batángi dati na yango.

Kasi na Apocalypse, likanisi ya ntango ezali na ntina mingi, mpamba te ebongiseli mobimba ya buku yango etongami likoló na yango. Na yango, mpo na yango, bososoli na yango etalelaki ndimbola ya malamumu ya Sabata oyo Nzambe asengaki mpe azongisaki na 1844. Mosala na ngai, oyo ebandaki na 1980, ezalaki na mokano ya komonisa ntina ya mokumba ya esakweli ya Sabata , oyo esakoli bopemi monene ya mibu nkoto ya nsambo, ya Nzambe mpe baponami na ye, motó ya likambo ya Em.20. Engebene na verse 2Pe.3:8, " *mokolo moko ezali lokola mbula nkóto, mpe mbula nkóto ezali lokola mokolo moko* ", boyokani oyo esalemi kati na elilingi ya mikolo nsambo ya bozalisi oyo emonisami na Gen.1 mpe 2 mpe nsambo mibu nkoto ya ntango mobimba ya mosala ya bonzambe, yango moko epesaki nzela na bososoli na ngai ya bosangisi ya ebongiseli ya buku. Na boyebi oyo, esakweli ekomi polele mpe emonisaka, liyaka na liyaka, basekele na yango nyonso.

Na yango, esakweli ekómaka na bomoi mpe ekómaka na matomba bobele soki nsango yango ekoki kokangisama na dati moko na lisolo ya eleko ya boklisto. Oyo ezali oyo bofuli ya Molimo Mosantu ya Nzambe kati na Yesu Klisto epesaki ngai nzela ya kososola. Lisusu, tika nasakola “ *buku moke, polele* ” oyo, kondimisa kokokisama ya mwango ya bonzambe oyo esakolamaki na Em.5:5 mpe 10:2.

Na oyo etali architecture na yango, vision ya Apocalypse etali tango ya époque chrétienne entre fin ya temps apostolique, vers 94 na suka ya millennium sambo oyo ekolanda retour final ya Yesu Klisto na 2030. Yango wana ekabolaka na Daniel mokapo 2, 7, 8, 9, 11 mpe 12 botali ya eleko ya boklisto. Mpo na baklisto, liteya monene oyo ezwami na boyekoli ya buku oyo ezali dati ya ntina mingi ya prenta ya mobu 1843 oyo etiamaki na Dan.8:14, kasi lisusu ya mbula ya mbula 1844 oyo komekama ya kondima esukaki. Ezalaki lisusu uta na otone ya mobu 1844 nde Nzambe atyaki miboko ya kondima ya Adventiste ya mokolo ya nsambo. Mikolo oyo mibale ezali na ntina mingi na boye ete Nzambe akosalela yango mpo na kobongisa emonaneli na ye ya Emoniseli. Mpo na kososola malamumu motuya ya badati mibale wana ya penepene, tosengeli kozongela 1843 ebandeli ya momekano ya kondima mpo na liloba ya esakweli. Bato ya liboso oyo bazwaki mpasi na elimo bakweyaki na dati oyo na nzela ya koboya na bango na kotyola liyebisi ya liboso ya Lisakoli ya Lingomba ya Adventiste ya William Miller. Kasi ntango ya bosambisami epesi bango libaku ya mibale na liyebisi na yango ya mibale ya bozongi ya Yesu mpo na mokolo ya 22 Okotobe 1844. Na mokolo ya 23 Okotobe kosambisama esili mpe esambiselo ya Nzambe ekoki bongo kosalama mpe kobimisama. Momekano ya lisanga esili, kasi mbongwana ya moto na moto ezali kaka likoki. Lisusu, kutu, ba Adventistes bango nyonso basalaka bopemi ya mokolo ya lomingo ya Loma oyo emonisami naino te ete ezali lisumu. Mpe Sabata endimami mokemoke na ba Adventistes moko na moko, kozanga ete mokumba na yango monene ekokisama na ba Adventistes nionso. Makanisi oyo ememi ngai na bopemi mpo na nsuka ya kondima ya lokuta ya Protesta, dati ya prenta 1843 mpe mpo na ebandeli ya Adventisme oyo Nzambe apambolaki, dati ya otone ya 23 Okotobe 1844. Deja, kati na Baebele, prenta mpe Otone ezalaki na boyokani na kopesaka nzela na ba fêtes oyo ezalaki ko fête ba thèmes complémentaires diamétriques opposés; bosembo ya seko ya “ *mwana-mpate* ” oyo abomamaki ya “Elekeli” ya eleko ya prenta, na ngambo moko, mpe nsuka ya lisumu ya “ *ntaba* ” oyo ebomamaki mpo na “mokolo ya bomikabi” ya masumu, ya otone, ya bisika mosusu. Bafeti yango mibale ya losambo ekokisamaki na Elekeli ya mobu 30 oyo Masiya Yesu apesaki bomoi na ye. Printemps ya 1843 mpe 22 octobre 1844 ezali mpe na boyokani na ndimbola uta mokano ya momekano ya kondima ezali ya “ *kosilisa lisumu* ” engebene Dan.7:24; oyo ezali momeseno ya nsani ya bopemi ya poso na poso na mokolo ya liboso, nzokande Nzambe atyaki yango mpo na mokolo ya nsambo oyo asantisaki kutu mpo na kosalela yango , banda na nsuka ya poso ya liboso ya bozalisi ya mabele; na 2021, mbula 5991 liboso na biso.

Tokoki mpe kopesa nzela na dati ya mobeko ya Danyele 8:14 oyo elimboli dati ya prenta 1843. Mpo na kolongisa boponi oyo, tosengeli kotalela ete ngonga

oyo ekati boyokani nyonso oyo esalemaki kino ntango wana kati na Nzambe mpe bikelamu na ye; Nzambe oyo azwi, banda dati oyo, koponama ya nsuka oyo etongamaki likoló na mayebisi mibale ya Baadventiste oyo elandanaká. Kobanda na printemps ya 1843, Sabata esengelaki, kasi Nzambe alingaki kopesa yango te na balongi ya momékano kino na automne ya 1844, lokola elembo epambolami mpe esantisama ete bazalaki ya ye, engebene na mateya ya Biblia ya Ez.20:12-20, ndenge tomonaki yango liboso.

Na buku oyo, mokapo 5 ezali na mokano ya kokundolisa biso ete, soki elonga oyo efutamaki na motuya mingi te na Yesu Klisto, " *Mwana na Mpate ya Nzambe* ", lisalisi nyonso ya bonzambe, pole nyonso oyo emonisami elingaki kosalema te, mpe na yango, molimo moko te ya moto akokaki te kobika. Pole na ye ya esakweli ebikisaka baponami na ye mingi lokola kobakama na ye na ekulusu oyo andimami na bolingi na ye. Kondima na mbeka na ye etie biso " *bosembo ya seko* " na ye engebene na Dan.7:24, kasi Emoniseli na ye ezali kongenga nzela na biso mpe ezali kolakisa biso mitambo ya molimo oyo zabolo atye, mpo na kosala ete tókabola nsuka na ye ya nsomo. Na likambo oyo, lobiko ezuaka lolenge ya solo.

Talá ndakisa ya mitambo yango ya mayele mabe. Ebongi mpenza kotalela Biblia mpe etalelami lokola Liloba ya Nzambe oyo ekomami. Kasi, maloba yango ekomamaki na bato oyo bazindisaki na kati ya makambo oyo esalemaki na ntango na bango. Kasi, soki Nzambe abongwanaki te, monguna na ye zabolo, Satana, abongolaka na libaku malamú mayele mpe bizaleli na ye epai ya baponami ya Nzambe, na boumeli ya ntango. Yango wana zabolo azali kosala lokola elilingi ya " *dalagona* " ya etumba na ye ya konyokola polele, na ntango na ye, kasi kaka mpo na ntango wana, Yoane akokaki kosakola na 1Yoane 4:1 kino 3: " *Balingami, bondimela elimo nyonso te; + kasi komeka bilimo soki ezali ya Nzambe, mpo basakoli mingi ya lokuta babimi na mokili. Boyeba Molimo ya Nzambe na likambo oyo: molimo nyonso oyo endimi ete Yesu Klisto ayei na nzoto ezali ya Nzambe; mpe molimo nyonso oyo ezali koyambola Yesu te ezali ya Nzambe te, ezali oyo ya motemeli ya Klisto, oyo boyoki boyei na ye, mpe oyo azali sikoyo na mokili.* » Na maloba na ye, Yoane amonisi polele " *yaka na mosuni* " kaka mpo na koyeba Klisto na litatoli na ye oyo amonaki na miso. Kasi bondimisi na ye " *molimo nyonso oyo endimi ete Yesu Klisto aya na nzoto ezali ya Nzambe* " ebungisi motuya na yango uta lingomba ya boklisto ekweaki na lipengwi mpe na lisumu kobanda mokolo ya 7 Mársi 321, na kosundolaka momeseno ya Sabata ya solo ya mokolo ya nsambo ya solo oyo esantisami na Nzambe. Momeseno ya lisumu, kino na 1843, ekitisaki motuya ya " *koyambola Yesu Klisto aye na nzoto* " mpe uta kaka dati wana, elongoli yango motuya nyonso; banguna ya nsuka ya Yesu Klisto balobaka ete basalelaka " ***nkombo*** " **na ye** lokola asakolaki na Mat.7:21 kino 23: " *Moto nyonso te oyo akoloba na ngai, Nkolo, Nkolo, akokota na Bokonzi ya likoló, kasi kaka ye oyo azali kosala mokano ya Tata na ngai oyo azali na likoló. Mingi bakoloba na ngai na mokolo wana, Nkolo, Nkolo, tosakoli **na nkombo na yo te** ? Tobengani bademo **na nzela ya kombo na yo te** ? Mpe tosali makamwisi mingi te **na nzela ya nkombo na yo** ? Bongo nakoloba na bango polele ete: Nayebaki bino ata mokolo moko te , bólongwa na ngai, bino bosalaka*

mabe.” “*Eyebani ata mokolo moko te*”! Yango wana, zabolo mpe bademo na ye nde basalaki “*makamwisi* ” *yango*.

Apocalypse na bokuse

Na maloba ya ebandeli ya mokapo 1, ebandeli ya Emoniseli na Ye ya nkembo, Molimo azali kolakisa biso menu ya elambo oyo ebongisami. Kuna tozali kokuta motó ya likambo ya liyebisi ya bozongi ya nkembo ya Yesu Klisto, oyo ebongisamaki deja na 1843 mpe 1844, mpo na komeka kondima ya mokili mobimba mpe mingimingi ya Baprotesta ya Amerika; motó ya likambo oyo ezali bisika nyonso: verse 3, *Mpo ntango ekómi pene* ; verset 7, *tala azali koya na mapata...* ; verse 10, *Nazwaki Molimo na mokolo ya Nkolo mpe nayokaki nsima na ngai mongongo makasi lokola lokito ya kelelo* . Molimo azali komema ye, Yoane amimoni na mokolo ya bozongi ya nkembo ya Yesu, *Mokolo ya Nkolo* , " *mokolo monene mpe ya kobangisa* " engebene na Mal.4:5, mpe azali na *nsima na ye* , makambo ya kala ya lisolo ya eleko ya boklisto elakisami na nsé ya elembo ya bankombo nsambo oyo badefaki na *bingumba nsambo ya Azia* (lelo Turquie). Na nsima, lokola na Danyele, mitó ya makambo misato ya *mikanda, bilembo mpe bakelelo* ekozipa eleko mobimba ya boklisto na ndenge oyo ekokani, kasi mokomoko na yango ekabolami na mikapo mibale. Boyekoli ya sikisiki ekomonisa ete bokabwani oyo esalemi na mokolo ya ntina mingi ya 1843 oyo etiamaki na Dan.8:14. Na kati ya motó ya likambo mokomoko, bansango oyo ebongisami na mitinda ya elimo oyo etyamaki na Danyele, mpo na bileko oyo etalelama, ezali komonisa bantango 7 ya ntango oyo elobelami; 7, motango ya **bosantu ya bonzambe** oyo ezali kosala lokola " *elembo* " na yango mpe oyo ekozala motó ya likambo ya Em.7.

Ndimbola oyo eyaka esalemaki ata moke te na bokasi mpo ete likanisi ya ntango emonisami kaka na ndimbola ya bankombo ya "mangomba nsambo" oyo etangami na mokapo ya yambo. Na motó ya likambo ya mikanda, ya Emoniseli 2 mpe 3, tozali kokuta bosikisiki te na lolenge : « anzelu ya liboso, anzelu ya mibale...etc. » ; lokola ekozala na " *bilembo, bakelelo, mpe malózi nsambo ya nsuka ya nkanda ya Nzambe* ." Na lolenge yango bamosusu bakokaki kondima ete bansango yango epesamaki, ya solo mpe ya solo, epai na baklisto oyo bazalaki kofanda na bingumba wana ya Kapadosi ya kala, ya Türkiye ya lelo. Molóngó oyo esakweli yango emonisi bankombo ya bingumba yango elandaka molóngó oyo makambo ya masolo ya kala ya losambo ekokisamaki na eleko mobimba ya boklisto. Mpe ezali engebene na bimoniseli oyo mokanda ya Danyele esi ezwamaki, nde Nzambe alimboli ezaleli oyo apesi na eleko moko na moko na ndimbola ya nkombo ya engumba na ye. Na molandana, molongo oyo emonisami ebongolami boye:

1- *Efese* : elingi koloba : lancement (oyo ya Assemblée to sanctuaire ya Nzambe).

2- *Smyrne* : elingi koloba : mirre (nsolo ya esengo pe ko embalmation ya bakufi pona Nzambe; minyoko ya ba romains ya baponami ya sembo kati ya 303 na 313).

3- *Pergamon* : elingi koloba : ekobo (banda basundolami ya Saba le 7 mars 321. Na 538, régime papal établi e formalisé na ndenge ya losambo mokolo oyo etikali ya liboso ezwaki kombo ya mokolo ya lomingo).

4- *Thyatira* : elingi koloba : abomination mpe pasi mortel (ezali ko désigner époque ya Réformation protestant oyo e dénoncer polele nature diabolique ya croyance catholique; période concernant le ^{siècle 16} tango grâce na impression mécanique, dispersion ya Bible ezalaki favorisée).

5- *Sardis* : ba significations doubles et opposées : convulsif et libanga ya talo. (Ezali komonisa etumbu oyo Nzambe alekisaka na momékano ya kondima ya 1843-1844 : ndimbola ya koningana etali kondima ya Protesta oyo eboyamaki: “ *Okufi* ”, mpe libanga ya motuya ezali kolakisa balongi oyo baponami na momékano: “ *bakotambola na bango ngai na bilamba ya mpembe mpamba te babongi* .”)

6- *Philadelphie* : elingi koloba : Bolingo ya bondeko (mabanga ya motuya ya *Sarde* esangisi na institution ya Adventiste ya journée sambo banda 1863; nsango epesami mpo na mobu 1873 oyo elimbolami na Dan.12:12. Apambolami na tango oyo, azali nzokande bakebisaki na likama ya kozala na *motole ya moto "ezwami"*).

7- *Laodicée* : elingi koloba : bato basambisaki : « *malili te mpe molunge te kasi ya molunge te* ” (ezali *Philadelphie* nde “ *bazwi motole na ye* ” : “ *Ozali na esengo te, mawa, mobola, miso ekufá, mpe bolumbu* ”. Institution ekanisaki bongo te ekomekama mpe komekama, kati na 1980 mpe 1994, na momékano ya kondima oyo ekokani na oyo ezwaki ba pionniers na yango ya 1844 lipamboli na bango ya bonzambe: na 1994, institution kokweya, kasi nsango ezali kokoba na nzela ya ba Adventistes oyo bapalangani oyo Nzambe azali koyeba mpe aponi na bolingo na bango mpo na pole na ye ya esakweli oyo emonisami, mpe na bomoto ya bopolo mpe ya kotosa oyo ezali komonisa bayekoli ya solo ya Yesu Klisto na bileko nyonso).

“ *Na bokobi* ” ya ntango ya mabele oyo esukaki na bozongi ya nkembo ya Klisto Nzambe, Apo.4 akosala elilingi na elembo ya “bakiti ya bokonzi 24”, esika ya bosambisi ya lola (*na lola*) esika Nzambe akosangisa baponami na ye mpo ete ‘basambisaka bato mabe bakufi. Na boyokani na Em.20, mokapo oyo etali “mbula nkoto” ya mibu nkoto ya nsambo. Clarification: pourquoi 24, et non 12, ba kiti ya bokonzi? Na ntina na bokabwani ya eleko ya boklisto na biteni mibale na badati 1843-1844 ya ebandeli mpe nsuka ya momékano ya kondima ya ntango wana.

Na nsima, lokola pembeni ya ntina, Em.5 ekomonisa ntina ya kososola buku ya bisakweli; oyo ekosalama kaka na elonga oyo Nkolo mpe Mobikisi na biso ya bonzambe Yesu Klisto azwi.

Ntango ya eleko ya boklisto ekotalelama lisusu na Em.6 mpe 7 na nse ya botali ya motó ya likambo ya sika; oyo ya “makambo nsambo”. Motoba ya liboso ekolakisama na ba acteurs ya minene na scène mpe bilembo ya tango oyo ezali ko caractériser biteni mibale ya bokabwani ya époque chrétienne : tee na 1844, mpo na Apo.6; mpe kobanda 1844, mpo na Apo.7.

Na sima eyei motó ya likambo ya “ *kelelo* ” oyo ezali elilingi ya bitumbu ya likebisi mpo na motoba ya liboso ya Emoniseli 8 mpe 9, mpe etumbu ya sikisiki, mpo na “ *kelelo ya nsambo* ”, oyo etyami ntango nyonso pembeni, na Emoniseli 11:15 na 19.

Nsima ya Apo.9, Apo.10 etali ntango ya nsuka ya mokili, kolamusaka ezalela ya molimo ya banguna minene mibale ya Yesu Klisto oyo balobaka ete

bazali ye: kondima ya Katolike mpe kondima ya Protesta, oyo esangani na Adventisme officiel oyo ekweaki banda wana 1994. Mokapo 10 ekangi eteni ya yambo ya bimoniseli ya buku. Kasi mitó ya makambo minene ya ntina ekotalelana mpe ekokolama na mikapo oyo ekolanda.

Na boye Apo.11 ekozongela botali ya eleko ya bakristu mpe ekokola, mingi mingi, rôle ya ntina ya Révolution française, oyo athée nationale na yango oyo etiamaki esalelami na Nzambe, na kombo ya elilingi ya " *nyama oyo etombolaka na mozindo* ", mpo na kobebisa nguya ya boyangeli ya Katolike ya " *nyama oyo etombolaka na mbu* ", na Em.13:1. Kimya ya losambo ya mokili mobimba, oyo elobelami na Apo.7, ekozwana bongo mpe ekoyebana na 1844. Na nsima, kozwa boyangeli oyo ya mbongwana lokola elilingi ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba oyo ezali koya to " *6e kelelo* " ya Apo.9:13, oyo ezali kosala oyo ya solo " *mawa ya mibale* " na nzela ya liyebisi ya Em.8:13, motó ya likambo ya nsuka ya " *kelelo ya nsambo* ", oyo ekokisami na bozongi na nkembo ya Yesu Klisto, elakisami.

Na Em.12, Molimo azali kolakisa biso botali mosusu ya eleko ya boklisto. Asilisaka ba informations na ye, surtout na situation ya zabolo na ba anzelu ba supporters na ye. Ateyi biso ete sima ya elonga na ye na ekulusu, na kombo ya lola ya *Mikaele* oyo esi etangami na Dan.10:13, 12:1, kombo oyo amemaki na lola liboso ya kozala moto na ye na kati ya Yesu, Nkolo na biso apetolaki lola na bango bozali ya mabe mpe ete babungisaki libela nzela ya kozwa bonene ya lola oyo Nzambe akelaki. Talá mwa nsango malamumu! Elonga ya Yesu ebimisaki mbuma ya esengo na likoló mpo na bandeko na biso ya likoló oyo babikisamaki na komekama mpe makanisi ya bademo. Bazali, uta bobengani oyo, bakangami na dimension na biso ya mabele, esika bakobomama elongo na banguna ya Nzambe ya mabele, na 2030 na bozongi ya nkembo ya Klisto Nzambe. Na botali oyo ya monene, Molimo azali elilingi ya bolandi ya " *dragon* " mpe " *nyoka* " oyo ezali ko désigner, respectivement, ba stratégies mibale ya etumba ya zabolo: bitumba ya polele, ya Rome impériale to ya papa oyo efundami, mpe séduction religieuse ya bokosi ya Loma Papa ya Vatican, sans masque, presque humaniste. Na bililingi ya mayele mabe oyo badefaki na makambo oyo Baebete bakutanaki na yango, " *mabele efungoli monoko na yango* " mpo na komela mobulu ya pápa ya bituluku ya Lingomba ya Katolike. Ndenge towuti komona, mosala yango ekosalema na ba révolutionnaires français oyo bandimaka Nzambe te. Kasi ekobanda mpe na basoda ya Protesta ya boklisto ya lokuta ya nkanda mpe ya bitumba. Botali ya monene ekosuka na kolobela " *ba reste ya posterité ya mwasi* ". Na nsima Molimo apesi ndimbola na ye ya basantu ya solo ya ntango ya nsuka: " *Oyo ezali molende ya basantu oyo babatelaka mibeko ya Nzambe mpe babatelaka litatoli ya Yesu* ". Molimo azali kopona na maloba oyo baoyo, lokola ngai, bakangami na Emoniseli na ye ya esakweli mpe batiki te moto moko abotola yango, kosangisaka tii na nsuka, mayaka oyo lola epesi.

Mokapo 13 ezali komonisa banguna mibale ya mangomba oyo bazali na nkanda makasi oyo bazali komema kondima ya boklisto. Lokola bongo, azali elilingi na bango, na " *banyama* " mibale oyo ya mibale ebimaki na oyo ya liboso lokola emonisami na boyokani ya maloba " *mbu mpe mabele* " uta na lisolo ya Genese oyo elimboli yango na mokapo oyo 13. Ya liboso esalaki liboso 1844 mpe

ya mibale ekobima bobele na mobu ya nsuka ya ntango ya mabele, na bongo elembo ya nsuka ya ntango ya ngolu oyo epesami na bato. “ *Banyama* ” mibale wana ezali, mpo na ya liboso, ya Katolike, lingomba ya mama, mpe mpo na ya mibale, mangomba ya Protesta ya Mbongwana oyo eutaki na yango, bana na yango ya basi.

Kozipaka bobele eteni ya mibale ya eleko ya boklisto uta 1844, Emoniseli 14 elamusi bansango misato ya bosolo ya Adventiste ya mokolo ya nsambo na makambo ya seko: nkembo ya Nzambe oyo esengi kozongisama ya momesano ya Sabata na ye ya bule, kokweisa na ye Lingomba ya Katolike ya Loma , mpe kokweisa na ye Lingomba ya Protesta oyo ekumisaka mokolo ya lomingo na yango oyo azali kobenga lokola “ *elembo* ” ya bokonzi ya bomoto mpe ya diabol ya Loma ya bokonzi mpe ya pápa. Tango tango ya mission préparation ekosila, successivement, na rapture ya ba santu oyo baponamaki image na “ *la récolte* ”, mpe na déstruction ya ba professeurs batomboki mpe ba incroyants nionso, actions imaged na “ *the vintage* ”, mabele ekokoma lisusu ba “ *libulu mozindo* ” ya mokolo ya liboso ya bozalisi, oyo elongobani na mitindo nyonso ya bomoi ya mabele. Ekobatela na bomoi, nzokande, mpo na “ *mibu nkoto* ”, mofandi ya kopona, Satana, zabolo ye moko, kozelaka kobebisama na ye na esambiselo ya nsuka lokola mpe batomboki mosusu nyonso mibali mpe baanzelu.

Rev.15 etali mingi tango ya suka ya probation.

Emon Sabata ya bosembo ya bonzambe liboso ya bolózi ya nsambo.

Em.17 epesameli mobimba na identification ya “ndumba monene” oyo babengi “ *Babilone Monene* ”. Ezali na maloba oyo nde Molimo azali kopesa nkombo “ *engumba monene* ” ya bokonzi mpe ya pápa, Loma. Na yango, etumbu ya Nzambe epai na ye emonisami polele. Mokapo yango esakoli mpe kosambisama na ye na mikolo ezali koya mpe kobebisama na ye na móto, mpamba te Mwana-Mpate mpe baponami na ye ya sembo bakolonga ye.

Emoniseli 18 etali ntango ya “ *kobuka mbuma* ” to etumbu ya “ *Babilone Monene* ”.

Emon.

Em.20 etali ntango ya mibu nkoto ya mibu nkoto ya nsambo oyo emonanaki na ndenge ekeseni mpenza, na lola na baponami, mpe na mabele oyo etikali mpamba, na bozangi bato na Satana. Na nsuka ya mibu nkoto, Nzambe akobongisa bosambisi ya nsuka: bobebisi na moto ya mabele ya lola mpe ya nse ya mabele ya batomboki banso ya bato ya mabele mpe ya baanzelu ya lola.

Em.21 ezali kolakisa nkembo ya Likita oyo esalemi na bosangisi ya baponami oyo basikolamaki na makila ya Yesu Klisto. Bobongi nie ya baponami emonisami na bokokanisi na oyo mabele epesaka na motuya mingi koleka mpo na bato: wolo, palata, mayaka mpe mabanga ya motuya.

Apo.22 evoke na image bozongi na Edene oyo ebungaki, ezwami mpe etiamaki mpo na seko na mabele ya masumu oyo ezungisami mpe ebongwanaki mpo na kokoma kiti ya bokonzi ya mokili mobimba ya Nzambe monene moko mpe se moko, mokeli, mokeli mibeko mpe mosikoli oyo azali koyangela likolo ya ba univers na yango nyonso na oyo ya yango ya mabele oyo esikolami.

Awa nde esukisi botaleli wana ya nokinoki ya buku Emoniseli, oyo boyekoli na yango na bozindo ekondimisa mpe ekolendisa makambo oyo euti kolobama.

Nabakisi ndimbola oyo ya molimo mingi oyo emonisaka makanisi ya kobombama ya makanisi ya Nzambe. Azali kopesa bansango oyo bato bakanisaka te na nzela ya maloba ya nkuku oyo elobaka ete Biblia ekopesa biso pole. Na kolandaka, na botongi ya Apocalypse, ba procédés kaka oyo asalelaki mpo na botongi ya ba revelations na ye oyo epesamaki na Danyele, Nzambe andimi ete “ *abongwanaka te* ” mpe akozala “ *libela ndenge moko* ”. Lisusu, nakuti na Apocalypse lolenge moko ya kosala parallèle na ba thèmes misato oyo ezali “ *mikanda na ba Assemblées* ”, “ *ba sceau* ” mpe “ *ba kelelo* ”. Engebene na Apo.5, esika Apocalypse ezali elilingi na buku oyo ekangami na “ *bilembo nsambo* ”, kaka bofungoli ya “ *elembo ya nsambo* ” nde ekopesa ndingisa ya kozwa bilembeteli oyo ekondimisa na mikapo 8 kino 22 , bandimbola mpe bifundeli etombolami na boyekoli ya mikapo 1 kino 6. Na yango, mokapo 7 ezali fungola mpo na kokota na bososoli ya mabombami oyo emonisami. Mpe kokamwa te, mpo ete motó ya likambo na yango ezali mpenza Sabata, oyo esalaki bokeseni nyonso kati na bosantu ya solo mpe ya lokuta banda 1843. Tozali bongo kokuta na Apo.7, bosolo monene oyo etombolaki lingomba ya Protesta na prenta ya 1843. Ba Apocalypse ekondimisa bobele liteya wana ya moboko oyo emonisami epai na Danyele. Kasi, mpo na Adventisme, oyo ebimaki na mokolo wana lokola molongi, Apocalypse ekobimisa mpo na 1994, momekano oyo ekotambola na ngala na yango. Pole oyo ya sika ekosala, mbala moko lisusu, “ *lisusu* ”, ekosala “ *bokeseni kati na baoyo basalelaka Nzambe mpe baoyo basalelaka ye te* ”, to mingi koleka.

Eteni ya mibale: boyekoli ya mozindo ya Apocalypse

Emoniseli 1: Maloba ya ebandeli – Bozongi ya Klisto – . motó ya likambo ya Lingomba ya Adventiste

Ndenge ya kolakisa

Verse 1: “ *Emoniseli ya Yesu Klisto, oyo Nzambe apesaki ye mpo na kolakisa ~~basaleli na ye-baombo~~ makambo oyo esengeli kosalema **nokinoki**, mpe oyo ayebisaki, na kotindaka anzelu na ye, epai ya mosaleli na ye Yoane,... ” .*

Yoane, ntoma oyo Yesu alingaki, azali mobombi ya Emoniseli oyo ya bonzambe oyo azwi epai ya Tata na nkombo ya Yesu Klisto. Yoane, na Liebele “Yohan”, elakisi: Nzambe apesaki; mpe ezali mpe nkombo na ngai ya liboso. Yesu alobaki te: “ *Na oyo azali na yango, akopesama* ”? Nsango oyo “ *epesami* ” na “ *Nzambe* ” Tata, na yango ezali na makambo oyo ezangi ndelo. Mpamba te uta lisekwa na ye, Yesu Klisto azongeli bizaleli na ye ya bonzambe, mpe ezali lokola Tata ya likoló nde akoki, uta na likoló, kosala mpo na kosalisa basaleli na ye to na bosikisiki mpenza “ *baombo* ” na ye. Ndenge balobaka, “prewarned is forearmed”. Nzambe azali na likanisi oyo mpe azali kolakisa yango, na kolobaka epai ya basaleli na ye bimoniseli oyo etali mikolo mizali koya. Liloba “ *nini esengeli kosalema **nokinoki*** ” ekoki kokamwisa ntango toyebi ete nsango yango epesamaki na mobu 94 nsima ya liwa ya Klisto mpe ete tozali sikoyo na mobu 2020-2021, ntango oyo mokanda oyo ekomamaki. Kasi soki tomoni bansango na ye, tokososola ete likambo yango “ ***nokinoki*** » ezwi ndimbola ya solo, mpamba te bato oyo bakozwa yango bakozala na ntango moko na bozongi ya nkembo ya

Yesu Klisto. Motó ya likambo oyo ekozala na Emoniseli oyo ezali bisika nyonso, mpamba te Emoniseli etalisami na "ba Adventiste" ya nsuka oyo Nzambe aponaki, na kondima oyo emonisami na momekano ya nsuka oyo etongami likoló ya ba données ya Em.9:1-12, oyo etali motó ya likambo ya “ *kelelo ya mitano* ”. Na mokapo oyo, verse 5 mpe 10 etáangi eleko moko ya esakweli ya “ *sanza mitano* ” oyo elimbolamaki mabe tii na ngai. Na boyekoli na ngai ya likambo yango, boumeli oyo ezwaki ekateli ya mokolo ya sika oyo esengelaki kosakola bozongi ya Yesu mpo na 1994, mobu ya solosolo 2000 ya mbotama ya solo ya Klisto. Momekano oyo ya kondima emekaki, mpo na mbala ya nsuka, Adventisme officiel, oyo ekomi ya molunge mpe ya momesano, mpe oyo ezalaki komibongisa mpo na kosala boyokani na baye Nzambe abimisi ete bazali banguna na ye na Apocalypse na ye. Uta 2018, nayebi mokolo ya bozongi ya solo ya Yesu Klisto mpe etongami te na ba données moko te oyo euti na bisakweli ya Danyele mpe ya Emoniseli, ba durées quantifiées oyo nionso ekokisamaki na kokokisaka rôle na bango ya ko tambola na ba temps oyo etiamaki. Bozongi ya solo ya Yesu ekoki kososolama uta na lisolo ya Genese, kondimaka ete mikolo nsambo ya baposo na biso etongami likolo ya elilingi ya mibu 7.000 ya mwango mobimba oyo Nzambe abongisi, mpo na kolongola lisumu mpe basumuki, mpe komema na boseko na ye ya ye baponami ya bolingo oyo baponamaki na boumeli ya mibu 6000 ya yambo. Lokola biteni ya esika mosantu to tabernakle ya Baebele, ntango ya mibu 6000 ezali na ndambo misato na misato ya mibu 2000. Ebandeli ya misato ya nsuka etiamaki elembo, na mokolo ya 3, 30 ya sanza ya minei, na liwa ya bomikabi ya Mobikisi na biso Yesu Klisto. Manáka moko ya Bayuda endimisi dati yango. Yango wana, bozongi na yango ebongisami mpo na eleko ya prenta 2030, mbula 2000 na nsima. Koyebaka ete bozongi ya Klisto ezali liboso na biso, penepene mpenza, liloba “ *noki* ”. » ya maloba ya Yesu elongisami mpenza. Na yango, atako eyebanaki mpe etangamaki na boumeli ya bikeke, mokanda Emoniseli etikalaki kokangama, ekangamaki na malili, ekangamaki, kino na ntango ya nsuka, oyo etali nkola na biso.

Molongo 2: “... oyo atatolaki liloba ya Nzambe mpe litatoli ya Yesu Klisto, nyonso oyo amonaki .”

Yoane atatoli ete azwaki emonaneli na ye epai ya Nzambe. Emonaneli oyo ezali litatoli ya Yesu Klisto oyo Em.19:10 elimboli lokola ezali “ *molimo ya esakweli* ”. Nsango yango euti na bililingi oyo “ *bamoni* ” mpe maloba oyo bayoki. Yoane apasolamaki na makambo oyo esalemaki na mabele na nzela ya Molimo ya Nzambe oyo amonisaki ye na bililingi mitó ya makambo minene ya lisolo ya losambo ya eleko ya boklisto; ekosuka na bozongi na ye ya nkembo mpe ya nsomo mpo na banguna na ye.

Verse 3 : “ *Esengo na moto oyo akotánga mpe akoyoka maloba ya esakweli, mpe akobatela makambo oyo ekomami kati na yango! Mpo ntango ekómi pene .*”

Nazwaka mpo na ngai moko eteni oyo esengeli na ngai, esengo mpo na “ *oyo azali kotanga* ” maloba ya esakweli, mpo ete Nkolo apesi verbe kotanga ndimbola ya sikisiki ya logique. Apesi ndimbola na Yis.29:11-12: “ *Emoniseli nyonso ezali mpo na bino lokola maloba ya buku oyo ekangami na elembo oyo epesami na moto oyo ayebi kotánga, alobi ete: Tángá oyo! Mpe nani ayanoli:*

Nakoki te, mpo ete ekangami na elembo; to lokola buku oyo epesami na moto oyo akoki kotanga te, kolobaka: Tanga oyo! Mpe nani ayanoli ete: Nayebi kotanga te .” Verse 13, oyo elandi, emonisi ntina ya kozanga makoki wana: “ *Nkolo alobaki ete: Ntango bato oyo bapusanu pene na ngai, bakumisaka ngai na monoko mpe na mbebu na bango; kasi motema na ye ezali mosika na ngai, mpe bobangi oyo azali na yango mpo na ngai ezali kaka etinda ya bonkoko ya bato .”* Liloba “ *ekangami* ” to ekangami elimboli likambo ya Apocalypse, oyo ekoki kotangama te mpo ete ekangami na elembo. Yango wana ezali mpo na kofungola mpe kofungola yango mobimba ete ngai, Yoane mosusu ya mbala ya nsuka, nabyangamaki na Nzambe; yango mpo ete baponami na ye nyonso ya solo, “ *bayoka mpe babatela* ” bosolo oyo emonisami na maloba mpe bililingi ya esakweli. Ba verbe oyo elakisi « kososola pe kotia na misala ». Na molongo oyo, Nzambe akebisu baponami na ye ete bakozwa, epai ya moko ya bandeko na bango kati na Klisto, “ *oyo azali kotanga* ”, pole oyo ezali kolimbola mabombami ya esakweli mpo ete bakoka, na ngala na bango, kosepela mpe kotia mateya na ye na misala. Lokola na tango ya Yesu, kondima, bondimi mpe komikitisa ekozala bongo na ntina. Na nzela ya mayele yango, Nzambe apetolaka mpe alongolaka bato oyo bazali na lolendo mingi mpo bateya bango. Na yango, nalobi na baponami: “Bobosana moto, mobongoli mpe mopanzi-nsango oyo ya Leta moke, mpe botala Mokomi ya solo: Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso Yesu Klisto.”

Verse 4: “ *Yoane epai ya mangomba nsambo oyo ezali na Azia: Ngolu mpe kimia euti na ye oyo azali, mpe oyo azalaki, mpe oyo akoya, mpe epai ya bilimo nsambo oyo ezali liboso ya kiti na ye ya bokonzi, ...”*

Kolobela “ *Assemblées sambo* ” ezali suspect, mpo *Assemblée* oyo ezali na capital A ezali, moko, perpétuellement. Na yango, “ *Makita nsambo* ” elimboli mpenza *Liyangani ya bomoko* ya Yesu Klisto na bileko nsambo oyo etyami elembo mpe elandana. Eloko eko confirmer pe toyebi déjà que Nzambe akabolaka époque chrétienne na 7 temps particuliers. Kolobela Azia ezali na ntina mpe ezali na ntina , mpamba te bankombo oyo emonisami na verse 11 ezali oyo ya bingumba oyo ezali na Azia Mineure, na Anatolie ya kala oyo ezali na westi ya Turquie ya lelo. Molimo esi endimisi ndelo ya Europe pe ebandeli ya continent ya Asie. Kasi liloba Azia lokola liloba Anatolie ebombaka nsango moko ya elimo. Balingi koloba: **moi oyo ezali kobima** na monoko ya Akkadien mpe na Greke, mpe bongo kopesa likanisi ya kaa ya Nzambe oyo Yesu Klisto akendaki kotala, “ *moi oyo ezali kobima* ”, na Luka 1:78-79: “ *Matondi na misopo ya ngolu ya Nzambe na biso, na bolamu na yango moi oyo ezali kobima ekendaki kotala biso uta likolo, mpo na kopesa pole na baoyo bafandi na molili mpe na elili ya liwa, mpo na kotambwisa matambe na biso na nzela ya kimia. »* Azali mpe “ *moi ya boyengebene* ” ya Mal.4:2: “ *Kasi mpo na bino oyo bozali kobanga nkombo na ngai, moi ya boyengebene ekobima , mpe kobikisama ekozala na nse ya mapapu na ye; okobima mpe okopumbwa lokola bana ya ngombe longwa na ndako ya bibwele .”* Formule ya mbote eyokani na mikanda oyo baklisto bapesanaki na ntango ya Yoane. Nzokande, Nzambe aponami na maloba ya sika, oyo eyebani naino te: “ *uta na ye oyo azali, oyo azalaki, mpe oyo akoya* ”. Liloba oyo ezali komonisa kaka, na monoko ya Greke ya ebandeli mpe na mabongoli mosusu, ndimbola ya nkombo ya Nzambe na Liebele: “YaHWéH”. Ezali verbe “kozala”

oyo esangisami na moto ya misato na bomoko na ntango ya kozanga kokoka ya Liebele. Ntango oyo babengi imperfect ezali komonisa oyo ekokisami oyo eumelaka na ntango, mpamba te ntango ya lelo ezali te na conjugation ya Liebele. “ *mpe nani akoya* ”, endimisi lisusu motó ya likambo ya bozongi ya Yesu Klisto, Adventisme. Kofungwama ya kondima ya boklisto epai ya bapakano endimami bongo; mpo na bango Nzambe abongolaka nkombo na ye. Na nsima, likambo mosusu ya sika emonani ete ezali komonisa Molimo Mosantu: “ *Bilimu nsambo oyo ezali liboso ya kiti na ye ya bokonzi* ”. Citation oyo ekobima na Em.5:6. Motángó 7 ezali komonisa bosantu, na likambo oyo, oyo ya Molimo ya bonzambe oyo esopamaki kati na bikelamu na ye, na yango, “ *liboso ya kiti na ye ya bokonzi* ”. Na Em.5:6, “ *mwana-mpate oyo abomami* ” ekangami na bilembo wana, esakweli yango endimisi bongo nguya nyonso ya bonzambe ya Yesu Klisto. “ *Milimo nsambo ya Nzambe* ” ezali elilingi na “ *etanda ya miinda ya bitape nsambo* ” ya tabernakle ya Liebele oyo esakoli mwango ya lobiko ya Nzambe. Na yango, programe na ye elobelamaki polele. Lokola Adama, mibu 4000, mpe na liwa na ye Yesu azongisaka masumu ya baponami na mokolo ya 3, 30 ya sanza ya minei, apasoli bongo elamba ya masumu mpe afungoli nzela ya kokende na lola mpo na baponami oyo basikolamaki na boumeli ya mibu nkoto mibale ya nsuka ya mibu nkoto motoba oyo ebongisamaki mpo na koponama ya baponami bapalanganaki, kino nsuka ya mokili, o ntei ya bikolo ya mabele mobimba.

Molongo 5: “ *...mpe uta na Yesu Klisto, motatoli ya sembo, mwana ya liboso ya bakufi, mpe mokonzi ya bakonzi ya mabele! Epai na ye oyo alingaka biso, oyo abikisaki biso na masumu na biso na nzela ya makila na ye .*

Nkombo “ *Yesu Klisto* ” ezali na boyokani na mosala ya kosakola awa na mabele oyo Nzambe ayaki kokokisa awa na mabele. Verse oyo ekundolisi biso misala na ye oyo akokisaki mpo na kozwa lobiko na ngolu oyo apesi kaka na baponami na ye. Na bosembo na ye ya kokoka epai na Nzambe mpe na bizaleli na ye, Yesu azalaki “ *motatoli ya sembo* ” oyo apesamaki lokola ndakisa ya komekola, epai ya bantoma mpe bayekoli na ye ya ntango nyonso, ata mpe oyo ya biso. Liwa na ye esakolamaki na liwa ya nyama ya liboso oyo babomaki mpo na kolata bolumbu ya Adama ná Eva nsima ya lisumu na bango. Na nzela na ye, na yango, azalaki mpenza “ *mwana ya liboso ya bakufi* ”. Kasi azali mpe, mpo na ntina na ye ya bonzambe, liwa na ye kaka ezalaki na efficacité mpe nguya ya kokweisa zabolo, masumu mpe basumuki. Azali kaka “ *mwana ya liboso* ” koleka “bana ya liboso” nyonso na lisolo ya mangomba. Ezalaki na kokanisa liwa na ye, oyo esalemaki na ntina mpo na kosikola lisumu ya baponami na ye, nde Nzambe abomaki bato nyonso “ *bana ya liboso* ” mpe banyama ya Ezipito ya botomboki, elilingi ya lisumu, mpo na “ *kobikisa* ” bato na ye ya Liebele na boombo, . déjà elembo mpe elilingi ya “ *lisumu* ”. Lokola azali “ *mwana ya liboso* ,” lotomo ya kobotama na elimo ezali ya ye. Na komilakisa lokola “ *mokonzi ya bakonzi ya mabele* ” Yesu akómi mosaleli ya basikolami na ye. “ *Bakonzi ya mabele* ” ezali baoyo bakokota na bokonzi na ye basikolami na makila na ye; bakozwa libula ya mabele oyo ezongisami sika. Ezali likambo ya kokamwa kozwa nivo ya komikitisa, mawa, boninga, bondeko mpe bolingo ya bikelamu ya lola oyo batikali sembo na mibeko ya bonzambe ya bomoi ya lola. Na mabele, Yesu asukolaki makolo ya bantoma na ye, wana azalaki kondimisa ete azali “ *Nkolo*

mpe Nkolo ". Na likoló, akozala libela " *mokonzi* " ya " *bakonzi* " na yango. Kasi " *bakonzi* " bakozala mpe basaleli ya bandeko na bango. Lisusu, na komipesa titre ya " *prince* ", Yesu amitie na niveau ya zabolo, ennemi na ye mpe concurrent alongi, oyo ye abengi, " *prince ya mokili oyo* ". Kokóma moto ya Nzambe kati na Yesu etindamaki na miso na miso ya " *bakonzi* " mibale; nsuka ya mokili mpe ya bikelamu na yango etali nguya ya molongi monene Yesu Michael YaHWÉH. Kasi Yesu azali na nyongo ya elonga na ye kaka na ndambo na bonzambe na ye, mpo abundisaki zabolo na ndenge ekokani, na nzoto ya mosuni oyo ekokani na oyo ya biso, mbula 4000 sima ya etumba oyo Adama ya liboso abungisaki. Ezalela na ye ya makanisi mpe ekateli na ye ya kolonga mpo na kobikisa baponami na ye ye moko epesaki ye elonga na ye. Afungolaki nzela mpo na baponami na ye komonisáká ete " *mwana-mpate* " ya botosi akoki kolonga " *bambwa ya zamba* " oyo bazali kolya mosuni mpe bilimo, na lialisi ya Nzambe ya sembo mpe ya solo.

Verse 6 : " *Mpe nani akómisi biso bokonzi, banganga-nzambe mpo na Nzambe Tata na ye, nkembo mpe nguya ezala na ye libela na libela! Amen!* »

Ezali Jean nde alimboli nini ezali Assemblée ya ba élus. Na Yesu Klisto, Yisalaele ya kala ezali kokoba na mitindo ya elimo oyo esakolamaki na milulu ya kondimana ya kala. Na kosaleláká " *Mokonzi na bakonzi mpe Nkolo na bankolo* ," baponami ya solo bazali kosangana na bokonzi na ye, mpe elongo na ye, bazali bana-mboka ya bokonzi ya likoló. Bazali mpe " *banganga-nzambe* " ya elimo, mpamba te basalaka mosala na tempelo ya nzoto na bango, oyo kati na yango bazali kosalela Nzambe, komipesa na bosantu mpo na mosala na ye. Mpe na nzela ya mabondeli na bango epai ya Nzambe, bazali koyebisa malasi oyo bapesaki na etumbelo ya mpaka ya malasi ya tempelo ya kala ya Yelusaleme. Bokabwani kati na Yesu mpe Tata ezali kobungisa nzela, kasi eyokani na likanisi oyo baklisto mingi ya lokuta bazali na yango mpo na likambo yango. Yango ekómi tii na koloba ete "tozali kokumisa" Mwana na ntalo ya Tata. Oyo ezalaki mbeba, to lisumu, ya bondimi ya boklisto uta 7 ya sanza ya misato 321. Mpo na mingi, bopemi ya Saba ezali makuli oyo etali kaka Bayuda ya kondimana ya kala, eleko ya Tata. Tata na Yesu lokola bazali kaka moto moko, bakonyokwama na nkanda ya Yesu oyo bakanisaki ete bazali kokumisa. Na bomoto na ye ya bonzambe lokola Tata, Yesu asimbi, mpe mpo na libela, " *nkembo mpe nguya, libela na libela! Amen!* » " *Amen* " oyo elakisi: ezali ya solo! Solo mpenza!

Motó ya likambo ya Lingomba ya Adventiste

Verse 7: " *Talá, azali koya elongo na mapata. Mpe liso nyonso ekomona yango, ata baoyo batóbolaki yango; mpe mabota manso ma mabele makolela mpo ya ye. Iyo. Amen!* »

Ezali mpenza, ntango akozonga, nde Yesu akomonisa nkembo na ye mpe nguya na ye. Engebene Mis . " *baoyo batóbolaki ye* " na kotemelaka mosala na ye ya solosolo. Po expression oyo etali kaka batu ya contemporain na koya na ye. Ntango basaleli na ye babangisami na liwa to kobomama, Yesu akabolaka nsuka na bango mpamba te azali komimonisa na bango: " *Mpe mokonzi akoyanola bango: Nazali koyebisa bino solo, mbala nyonso oyo bosali makambo oyo epai na*

moko ya bato oyo ya mike bandeko na ngai, bosala yango mpo na ngai. (Mat.25:40).” Bayuda mpe basoda ya Roma oyo babaka ye na ekulusu bakotisami na nsango oyo te. Molimo ya Nzambe azali ko imputer action oyo na bato banso oyo bazali kopekisa mosala na Ye ya lobiko mpe ba frustrer mpo na bango moko mpe basusu offrande na Ye ya ngolu mpe lobiko ya seko. Na kotánga “ *mabota ya mabele* ,” Yesu azali kobundisa bakristo ya lokuta oyo na nzela na bango mabota ya Yisraele masengeli kokota na kondimana ya sika. Koyebaka na bozongi na ye ete bazalaki komibongisa mpo na koboma baponami na ye ya solo, bakozala na ntina ya kolela, komimona banguna ya Nzambe oyo asengelaki kobikisa bango. Makambo ya mikemike ya programe mpo na mikolo ya nsuka mpenza ekobima epalanganani na mikapo nyonso ya buku Emoniseli. Kasi nakoki koloba ete Em.6:15-16 elimboli likambo yango na maloba oyo: “ *Bakonzi ya mabele, bato minene, bakonzi ya basoda, bato ya bozwi, ya nguya, baombo nyonso mpe bato ya bonsomi, bamibombaki na kati.*” *mabulu mpe mabanga ya ngomba. Mpe balobaki na bangomba mpe na mabanga ete: “Bokweya likolo na biso, mpe bomba biso na elongi ya moto oyo afandi na kiti ya bokonzi, mpe na nkanda ya Mwana-Mpate; ”.*

Verse 8 : “ *Nazali alfa mpe omega, elobi Nkolo Nzambe, oyo azali, mpe oyo azalaki, mpe oyo akoya, Mozwi-ya-Nguya-Nyonso.* »

Moto oyo azali komimonisa boye ezali Yesu ya elengi oyo azwaki nkembo na ye ya bonzambe na lola, azali “ *Mozwi-ya-Nguya-Nyonso* ”. Ekoki kokangisa verse oyo na oyo ya Em.22:13-16 mpo na kozala na elembeteli: “ *Nazali alfa mpe omega, ya liboso mpe ya nsuka, ebandeli mpe nsuka... /... Ngai, Yesu, nazali na yango atindaki anzelu na ngai mpo na kotatola makambo oyo epai na bino na Mangomba. Nazali mosisa mpe momboto ya Davidi, monzoto ya ntongo oyo ezali kongenga .*” Lokola na verse 4, Yesu amimonisi na nse ya bizaleli ya Nzambe mozalisi, moninga ya Moize, oyo nkombo na ye ya Liebele ezali “YaHWéH” engebene na Exo.3:14. Kasi nazali ko préciser que kombo ya Nzambe ebongwanaka selon soki ezali ye nde amipesaka kombo to soki mibali bapesaka ye kombo : « Nazali » ekomi « Azali » na forme « YaHWéH ».

Liyebisi oyo ebakisami na 2022: Maloba “ *alpha mpe omega* ” elobeli na mokuse emoniseli mobimba oyo Nzambe apesaki na Biblia na ye, kobanda na Genese 1 tii na Emoniseli 22. Nzokande banda 2018, ndimbola ya esakweli ya mbula “nkóto motoba” epesami na mikolo motoba ya poso endimami kozanga kotya ntembe na motuya na yango lokola mikolo motoba ya solosolo, oyo na boumeli na yango Nzambe akelaki mabele mpe bomoi oyo esengelaki kosunga. Kasi, kobatelaka ndimbola na yango ya esakweli, mikolo motoba oyo to mibu “6000” epesaki nzela ya kolimbola mpo na prenta ya 2030 bozongi ya nsuka ya elonga ya Yesu Klisto mpe kokamatama ya basantu na ye ya sembo. Na nzela ya maloba “ *alpha mpe omega* ”, Yesu apesi Basantu na ye ya Mikolo ya Nsuka fungola oyo ekopesa bango nzela ya kozwa ntango ya solo ya koya na ye ya mibale. Kasi tosengelaki kozela kino na printemps 2018 mpo na kososola lolenge nini kosalela mibu 6000 wana, mpe le 28 janvier 2022, mpo na kosangisa yango na maloba oyo : “ *alpha mpe omega* ”, “ *ebandeli mpe nsuka* ”.

Verse 9 : “ *Ngai Yoane, ndeko na yo, oyo nazali kokabola elongo na yo bolózi mpe bokonzi mpe koyika mpiko kati na Yesu, nazalaki na esanga oyo babengi Pamose, mpo na liloba ya Nzambe mpe litatoli ya Yesu.* »

Mpo na moombo ya solo ya Yesu Klisto, makambo misato oyo ezali na boyokani: eteni ya bolózi, eteni ya bokonzi, mpe eteni ya molende kati na Yesu. Yoane atatoli contexte esika azwaki emonaneli na ye ya bonzambe. Lokola Baloma bamonaki ete emonani ete akoki kobebisama te, nsukansuka Baloma balongolaki ye, na boombo na esanga ya Patmose, mpo na kosukisa litatoli na ye kaka na bato. Na bomoi na ye mobimba, atikaki ata moke te kotatola mpo na liloba ya Nzambe mpo na kokumisa Yesu Klisto. Kasi tokoki mpe kososola ete Yoane amemamaki na Patmos mpo na kozwa, na kimia, litatoli ya Yesu oyo ezali Emoniseli, oyo azwaki kuna epai ya Nzambe.

Tóyeba na koleka ete bakomi mibale ya bisakweli mibale Danyele mpe Emoniseli babatelamaki na lolenge ya likamwisi na Nzambe; Danyele abikisamaki na mino ya nkosi mpe Yoane abimisamaki kozanga ete azoki na mbeki oyo etondi na mafuta oyo ezali kotóka. Likambo oyo bakutanaki na yango eteyi biso liteya: Nzambe azali kosala bokeseni kati na basaleli na ye na kobatelaka na lolenge ya nguya mpe oyo eleki ya bomoto baoyo bazali kokumisa ye mingi mpe bazali kolakisa likambo ya ndakisa oyo alingi mingimungi kolendisá. Mosala ya esakweli etiamaki bongo na 1Kol.12:31 lokola “ *nzela eleki malamú koleka* ”. Kasi ezali na basakoli mpe basakoli. Baprofeta nyonso te babengami mpo na kozwa bimonaneli to bisakweli uta na Nzambe. Kasi baponami nyonso balendisami na kosakola, elingi koloba, kopesa litatoli na bosolo ya Nkolo epai ya bazalani na bango mpo na komema bango na lobiko.

Likanisi ya Yoane mpo na ntango ya Baadventiste

Verse 10 : “ *Nazalaki na Molimo na mokolo ya Nkolo, mpe nayokaki nsima na ngai mongongo makasi, lokola lokito ya kelelo,* ”

Maloba “ *mokolo ya Nkolo* ” ekosepelisa bandimbola ya mawa. Na libongoli na ye ya Biblia, J.N. oyo ezali kotemela mbala moko “ *elembo* ” na ye ya bokonzi, mokolo na ye ya nsambo ya bopemi oyo esantisami. Na étymologie, liloba "mokolo ya lomingu" elakisi "mokolo ya Nkolo", kasi mokakatano euti na likambo oyo ete epesaka mokolo ya yambo ya poso mpo na kopema, oyo Nzambe apesaki mitindo ata moke te, kozalaka na ngambo na ye, lolenge ya libela, oyo esantisami mpo na yango kosalela yango na mokolo ya nsambo. Bongo “ *mokolo ya Nkolo* ” oyo etáangi na verse oyo elimboli mpenza nini ? Kasi eyano esi epesameli na molongo 7 kolobaka, “ *Tala, azali koya na mapata.* ” » Tala ezali “ *mokolo ya Nkolo* ” oyo Nzambe azali koluka: “ *Tala, nakotindela yo mosakoli Eliya, yambo mokolo ya YaHWéH eya, mokolo wana monene mpe ya nsámó . (Mal.3:5)* ” ; oyo akelaki Lingomba ya Adventiste mpe “bilikya” na yango misato ya bozongi ya Yesu, oyo esilaki kokokisama na mbuma nyonso ya malamú mpe ya mabe oyo ememamaki na mimekano misato wana, na 1843, 1844, mpe 1994. Na bongo kofanda na 94, Yoane azali komema na Molimo na ebandeli mpenza ya mibu nkoto ya nsambo, epai Yesu azongi na nkembo na ye ya bonzambe. Bongo azali na nini “ *nsima* ” na ye? Makambo nyonso ya kala ya kala ya eleko ya boklisto; banda liwa ya Yesu, mbula 2000 ya lingomba ya boklisto; Mibu 2000 oyo Yesu atelemaki kati na baponami na ye, kosalisa bango, na Molimo Mosantu, mpo na kolonga mabe lokola ye moko alongaki zabolo, lisumu, mpe liwa. “

Mongongo makasi ” oyo eyokami “ *nsima* ” na ye ezali oyo ya Yesu oyo lokola “ *kelelo* ” akoti, mpo na kokebisa baponami na ye mpe komonisela bango lolenge ya mitambo ya losambo ya diabololo oyo bakokutana na yango na bomoi na bango kati na “sambo” nyonso ” bileko oyo verse oyo elandi ekopesa nkombo.

Verse 11: “ *Oyo alobaki ete: Oyo bozali komona, komá yango na buku, mpe tindela yango na mangomba nsambo, na Efese, na Smirne, na Pergamo, na Tiatira, na Sarde, na Filadelefi, mpe na Laodikia.* ”.

Lolenge oyo emonanaki lokola ya makomi yango emonanaki lokola ete ezali komonisa lokola bato oyo batindelaki bango, na maloba mpenza, bingumba ya Azia oyo epesamaki nkombo na ntango ya Yoane; mokomoko ezali na nsango na yango. Kasi yango ezalaki bobele komonana ya bokosi oyo ekanamaki mpo na kobomba ndimbola ya solo oyo Yesu apesaka na bansango na ye. Na Biblia mobimba, bankombo mpenza oyo balobaka ete ezali bato ezali na ndimbola moko oyo ebombami na mosisa na yango, euti na Liebele, na monoko ya Kaladi to na Greke. Etinda yango etaleli mpe bankombo ya Greke ya bingumba yango nsambo. Nkombo mokomoko emonisaka bizaleli ya eleko oyo yango ezali komonisa. Mpe molongo oyo bankombo yango emonisami ekokani na molongo ya bokoli ya ntango oyo Nzambe abongisi. Tokomona na boyekoli ya Em.2 mpe 3 esika wapi molongo ya bankombo oyo etosami mpe endimami, ndimbola ya bankombo oyo nsambo, kasi oyo ya yambo mpe ya nsuka, “ *Efese mpe Laodicée* ”, emoniseli bango kaka, . bosaleli oyo Molimo azali kosala na bango. Elingi koloba, respectivement, "ko lancer" mpe "bato basambisami," tozali kokuta “ *alpha mpe omega, ebandeli mpe nsuka* ,” ya eleko ya ngolu ya boklisto. Ezali likambo ya kokamwa te ete Yesu amilakisaki na verse 8, na nse ya ndimbola oyo: “ *Nazali alfa mpe omega* ”. Na bongo, akomisi bozali na ye epai ya baombo na ye ya sembo, na eleko mobimba ya boklisto.

Verse 12 : “ *Nabalukaki mpo na koyeba mongongo nini ezalaki koloba na ngai. Mpe ntango nabalukaki, namonaki babungi nsambo ya wolo* , .

Mosala ya “ *kobalusa* ” ememi Yoane na kotala eleko mobimba ya boklisto uta ye moko amemamaki na ngonga ya bozongi ya Yesu na nkembo. Sima ya précision “ *sima* ”, tozali awa “ *Nabalukaki* ”, mpe lisusu, “ *mpe, sima ya kobaluka* ”; Molimo azali ko insister makasi na kotala oyo epai ya makambo ya kala, mpo ete tolanda yango na logique na yango. Mpe nini bongo Jean amoni? “ *Ba bougies nsambo ya wolo* ”. Awa lisusu likambo ezali suspect lokola ba “ *sambo Assemblées* ”. Mpo ete ndakisa “ *esika ya kokangama* ” ezwamaki na tabernakle ya Liebele mpe ezalaki na bitape nsambo oyo esilaki komonisa, elongo, bosantu ya Molimo ya Nzambe mpe pole na ye. Observation oyo elingi koloba ete, lokola “ *nsambo Assemblées* ”, “ *ba bougies sambo* ” ezali elilingi ya kosantisama ya pole ya Nzambe, kasi na ba moments sambo oyo etiamaki elembo na eleko mobimba ya boklisto. Bougies ezali komonisa baponami ya eleko moko , ezwa mafuta ya Molimo ya Nzambe oyo etali kongengisa baponami na pole na yango.

Kosakola ya likama monene

Verse 13: “ *Mpe na katikati ya bitelemelo nsambo , moko lokola mwana ya moto, alati elamba molai, mpe azali na mokaba ya wolo na ntolo na ye. »*

Awa ebandi ndimbola ya elilingi ya Nkolo Yesu Klisto. Esika oyo ezali komonisa bilaka ya Yesu: Luka 17:21 : “ *Moto moko te akoloba: Azali awa, to: Azali wana. Mpo tala, bokonzi bwa Nzambe bozali o ntei ya bino . »* ; Mat.28:20: “ *Mpe teyá bango bátosa nyonso oyo napesi yo mitindo. Mpe tala, nazali elongo na bino ntango inso, kutu kino nsuka ya mokili. ”*. Emonaneli oyo ekokani mpenza na oyo ya Danye 10 epai verse 1 emonisi yango lokola liyebisi ya “ *likama monene* ” mpo na bato na yango ya Bayuda. Yango wana oyo ya Emoniseli 1 esakoli mpe “ *likama monene* ”, kasi na mbala oyo, mpo na Likita ya boklisto. Kokokanisa bimonaneli mibale ezali mpenza kotonga, mpo ete makambo mikemike ebongisami na mokomoko ya makambo mibale oyo ekeseni mpenza na makambo ya kala. Bandimbola ya elilingi oyo ekopesama etali Yesu Klisto na ntina ya bozongi na ye ya nsuka na nkembo. “ *Makámá* ” mibale yango ekokani na oyo ete esalemaka na nsuka ya boyokani mibale oyo Nzambe atyaki na molongo. Tokokanisa sikawa bimonaneli mibale: “... *mwana ya moto* ” na molongo oyo azalaki “ *moto* ” na Danye, mpo ete Nzambe akómaki naino moto te kati na Yesu. Au contraire, na “ *mwana ya moto* ”, tozali kokuta “ *mwana ya moto* ” oyo Yesu azali ntango nyonso kotánga nkombo ntango azali kolobela ye na Baevanzile. Soki Nzambe a insister mingi na expression oyo, ezali mpo ezali légitimiser makoki na ye ya kobikisa bato. Azali awa “ *alati elamba molai* , ” “ *alati lini* ” kati na Danye. Fungola ya ndimbola ya *elamba molai* oyo epesami na Em.7:13-14. Ezali komema na baoyo bakufaka lokola bamartiru ya kondima ya solo: “ *Mpe moko ya bankulutu ayanolaki mpe alobaki na ngai: Baoyo balati bilamba ya mpembe, bazali banani, mpe bauti wapi? Nalobaki na ye: Nkolo na ngai, oyebi yango. Mpe alobaki epai ya ngai: Bango bazali baye bawuti na botungisi bonene; basukoli bilamba na bango, mpe bakómisi yango mpembe na makila ya mwana-mpate. ”*. Yesu alati “ *mokaba ya wolo na ntolo na ye* ” to, na motema na ye, kasi “ *na loketo na ye* ”, bilembo ya makasi, na Danye. Mpe “ *mokaba ya wolo* ” ezali elilingi ya solo engebene na Ef.6:14: “ *Boye, telemá: kangá solo na loketo na yo ; kolata elamba ya ntolo ya boyengebene ; ”*. Lokola Yesu, solo ekumisamaka kaka na bato oyo balingaka yango.

Verse 14 : “ *Motó na ye mpe nsuki na ye ezalaki mpembe lokola nsuki ya mpate, lokola mbula-mpembe; miso na ye ezalaki lokola móto ya móto; »*

Pembe, elembo ya bopeto ya kokoka, ezali komonisa Nzambe Yesu Klisto oyo, na ntina na yango, azali na nsomo ya lisumu. Nzokande, kosakola ya “ *likama monene* ” ekoki kozala bobele na mokano ya kopesa etumbu na basumuki. Ntina oyo etali makama nyonso mibale, yango wana tozali kokuta, awa mpe na Danye, Nzambe, Mosambisi monene, oyo “ *miso na ye ezali lokola milinga ya móto* ”. Talatala na ye esilisaka lisumu to mosumuki, kasi moponami ya Yesu aponi koboya lisumu, na bokeseni na Moyuda ya lokuta mpe moklisto ya lokuta motomboki oyo etumbu ya Yesu Klisto ekosilisa na nsuka. Mpe maloba ya nsuka ya “ *likama* ” yango ezali komonisa banguna na yango ya lisolo ya bato, bango nyonso bamonisami na mikapo ya buku oyo, mpe na oyo ya Danye. Apo.13 elakisi yango epai na biso na nse ya eteni ya “ *banyama* ” mibale oyo emonisami na bankombo na bango “ *mbu mpe mabele* ” oyo ezali kolakisa kondima ya

Katolike mpe kondima ya Protesta oyo euti na yango, lokola bankombo na bango ezali kolakisa engebene na Gen.1:9- 10 . Na bozongi na ye, banyama mibale oyo esanganaki ekomi moko, esangani mpo na kobundisa Sabata na ye mpe sembo na ye. Banguna na ye bakobanga, engebene na Em.6:16, mpe bakotelema te.

Verse 15 : “ *Makolo na ye ezalaki lokola motako oyo ezali kopela, lokola nde azali kozika na litumbu; mpe mongongo mwa ye mozalaki lokola lokito mwa mai mingi. »*

Makolo ya Yesu ezali peto lokola nzoto na ye mosusu, kasi na elilingi oyo ekómi mbindo na konyataka makila ya basumuki batomboki. Lokola na Dan.2:32, “ *motako* ”, ebende ya alliage ya peto, ezali elilingi ya lisumu. Na Em.10:2 totangi boye: “ *Azalaki na buku moko ya moko oyo efungwami na loboko na ye. Atyaki lokolo na ye ya mobali na mbu , mpe lokolo na ye ya mwasi na mabele ;* ”. Em.14:17 kino 20 epesi mosala oyo nkombo “ *kobuka mbuma ya vinyo* ”; motó ya likambo moko ekoli na Yisaya 63. “ *Mai mingi* ” ezali elilingi , na Emon . nkombo oyo ezali komonisa lingomba ya Katolike ya Loma oyo ezalaki na pápa. Boyokani oyo ya miniti ya nsuka ekosangisa bango mpo na kotelemela Saba oyo esantisami na Nzambe. Bakokende tii na kozwa ekateli ya koboma batali na ye ya sembo. Yango wana tososoli bilembo ya nkanda na ye ya sembo. Na emonaneli, Yesu amonisi baponami na ye ete “ *mongongo* ” na ye moko ya bonzambe ezali na nguya mingi koleka oyo ya bato nyonso ya mabele basangani.

Verse 16: “ *Azalaki na minzoto nsambo na loboko na ye ya mobali. Na monzoto na ye mopanga moko ya makasi mpe ya mino mibale ebimaki; mpe elongi na ye ezalaki lokola moi ntango ezali kongenga na makasi na yango. »*

Elembo ya “ *minzoto nsambo* ” oyo esimbami “ *na loboko na ye ya mobali* ” ekundoli bokonzi na ye ya libela oyo yango moko ekokaki kopesa lipamboli ya Nzambe; mbala mingi mpe mingi mpenza oyo banguna na yango oyo bazangi kondima balobaka na ndenge ya mabe. *Monzoto* ezali elembo ya momemi-nsango ya lingomba mpamba te lokola *monzoto* ya Gen.1:15, mokumba na yango ezali ya “ *kongengisa mabele* ”, na likambo na ye, ya bosembo ya bonzambe. Na mokolo ya bozongi na ye, Yesu akosekwisa (akozongisa na bomoi, to akosekwisa lisusu nsima ya kobomama mobimba mpo na mwa ntango moko oyo babengaka liwa) baponami na ye uta na bileko nyonso oyo emonisami na bankombo ya *Makita nsambo* . Na likambo oyo ya nkembo, mpo na ye mpe baponami na ye ya sembo, amimonisi lokola “ *Liloba ya Nzambe* ” oyo elembo na ye “ *ya mopanga ya mino mibale* ” etangami na Ebr.4:12. Oyo ezali ngonga oyo *mopanga oyo* ekopesa bomoi mpe liwa, engebene na kondima oyo emonisami na liloba oyo ya bonzambe oyo ekomami na Biblia oyo Emoniseli 11:3 ezali elilingi lokola ezali “ *batatoli mibale* ” ya Nzambe. Na bato, kaka lolenge ya elongi nde emonisaka bango mpe epesaka nzela ya kokesenisa bango; ezali bongo élément ya identification par excellence. Na emonaneli oyo, Nzambe abongoli mpe elongi na ye na contexte oyo azali ciblé. Na Danyele, na emonaneli, Nzambe azali elilingi ya elongi na ye na “ *nkake* ”, elembo ya momesano ya nzambe ya Bagreke Zeus, mpo ete monguna ya esakweli akozala bato ya Bagreke Séleucides ya Mokonzi Antiochos IV, oyo akokisaki esakweli na – 168 In emonaneli ya Apocalypse, elongi ya Yesu mpe ezwi lolenge ya monguna na ye oyo mbala oyo ezali “ *moi ntango ezali kongenga na makasi na yango* ”. Ezali solo ete komeka oyo ya nsuka,

ya kosilisa na mabele moto nyonso oyo azali kotala Sabata mosantu ya bonzambe, ezali nsonge ya etumba ya batomboki na ngámbo ya komemya “mokolo ya moi oyo elongi te” oyo etiamaki na mokolo ya 7 Mársi 321, na mokonzi Constantin 1er. Kaa oyo ya batomboki ekokuta liboso na yango “ *moi ya bosembo ya bonzambe* ” na nguya na yango nyonso ya bonzambe, mpe oyo, na mokolo ya liboso ya prenta 2030.

Verse 17: “ *Ntango namonaki ye, nakweyaki na makolo na ye lokola nde akufi. Atyaki loboko na ye ya mobali likolo na ngai, kolobaka: Kobanga te!* »

Na kosalaka ndenge wana, Yoane azali kaka kokanisa liboso makambo oyo bakokutana na ye na ntango ya kozonga na ye. Danyele azalaki na bizaleli ndenge moko, mpe na makambo nyonso mibale, Yesu akitisi motema mpe alendisi mosaleli na ye ya sembo, moombo na ye. “ *Loboko na ye ya mobali* ” endimisi lipamboli na ye mpe na bosembo na ye, na bokeseni na batomboki ya kaa mosusu, mophonami azali na ntina te ya kobanga Nzambe oyo ayei kobikisa ye mpo na bolingo. Liloba “ *kobanga te* ” endimisi contexte ya suka oyo emonisami uta 1843 na nsango oyo ya Adventiste uta na anzelu ya liboso ya *Em eyei; mpe bofukama liboso ya ye oyo asalaki lola, mpe mabele, mpe mbu, mpe maziba ya mai.* » ; elingi koloba Nzambe mozalisi.

Verse 18: “ *Nazali moto ya liboso mpe ya nsuka, mpe moto ya bomoi. Nakufaki; mpe tala, nazali na bomoi libela mpe libela. Nasimbaka bafungola ya liwa na lifelo.* »

Ezali solo Yesu, molongi likolo ya zabolo, lisumu mpe liwa nde azali komimonisa na maloba maye. Maloba na ye “ *ya liboso mpe ya nsuka* ” endimisi nsango ya ebandeli mpe nsuka ya ntango oyo esakweli yango elobeli, kasi na ntango yango moko, Yesu andimisi bonzambe na ye oyo epesaka bomoi banda na bikelamu na ye ya liboso tii na oyo ya nsuka. Ye oyo “ *asimbi bafungola ya liwa* ” azali na nguya ya kokata nani asengeli kozala na bomoi mpe nani asengeli kokufa. Ngonga ya bozongi na ye ezali ntango basantu na ye bakosekwa na “ *lisekwa ya liboso* ” oyo ebombami mpo na “ *bakufi oyo bapambolami kati na Klisto* ” engebene na Em.20:6. Tolongola masapo nyonso ya bonkoko ya boklisto ya lokuta ya libula ya Bagreke mpe ya Baloma, mpe tososola ete “ *lilita ya bakufi* ” ezali mpenza kaka mabele ya mabele oyo esangisi bakufi oyo ebongwanaki mputulu, lokola ekomami na Gen .3:19: “ *Na motoki ya elongi na yo okolya limpa, kino okozonga na mabele epai balongolaki yo; mpo ozali mputulu, mpe okozonga na mputulu.* ”. Bitika yango ekozala lisusu na ntina ata moke te, mpamba te Mozalisi na yango akosekwisa bango na bomoto na bango nyonso oyo eyemami na bokundoli na ye ya bonzambe, na nzoto ya likoló oyo ekoki kopola te (1Kol.15:42) oyo ekokani na oyo ya baanzelu oyo batikali na bosembo epai ya Nzambe: “ *Mpo na lisekwa, bato bakobala te mpe bakobala te, kasi bakozala lokola baanzelu ya Nzambe na likoló.* Mat.22:30 ».

Nsango ya esakweli oyo elobeli mikolo ezali koya endimami

Verse 19 : “ *Komá makambo oyo omoni, mpe oyo ezali, mpe oyo ekosalema nsima na yango,* ”

Na ndimbola oyo, Yesu andimisi bozipi ya esakweli ya tango ya mokili mobimba ya eleko ya boklisto oyo ekosuka na bozongi na ye na nkembo. Ntango

ya bantoma etali maloba " *oyo bomoni* " mpe Nzambe aponi bongo Yoane lokola motatoli ya solo ya mosala ya bantoma. Amonaki " *bolingo ya liboso* " ya Moponami oyo etangami na Em.2:4. "... *baye bazali* " etali nsuka ya ntango oyo ya bantoma oyo Yoane atikali na bomoi mpe na mosala. "... , *mpe oyo esengeli koya nsima na yango* " ezali kolakisa makambo ya losambo oyo ekosalema kino ntango ya bozongi ya Yesu Klisto, mpe koleka, kino nsuka ya mibu nkoto ya nsambo.

Verse 20: " *libombami ya minzoto nsambo oyo omonaki na loboko na ngai ya mobali, mpe ya bapelipli nsambo ya wolo. Minzoto nsambo ezali baanzelu ya Mangomba nsambo, mpe bitemeli nsambo ezali Mangomba nsambo.* ".

" *Baanzelu ya Makita nsambo* " bazali baponami na bileko nyonso wana nsambo. Mpamba te liloba " *anzelu* ", euti na Greke "aggelos", elimboli momemi-nsango, mpe elakisi baanzelu ya likoló kaka soki liloba "bato ya likoló" emonisi yango polele. Ndenge moko mpe, " *ba bougies nsambo* " mpe " *Assemblées sambo* " oyo ba suspecter na commentaire na ngai esangisi awa. Na yango, Molimo endimisi ndimbola na ngai : " *bapegi-bungi nsambo* " ezali komonisa bosantu ya pole ya Nzambe na bileko nsambo oyo epesamaki na bankombo ya " *Makita nsambo* ".

Emoniseli 2: Liyangani ya Klisto **kobanda na ebandeli na yango tii na 1843**

Na motó ya likambo ya *mikanda* , tozali kokuta na Rev.2, bansango minei oyo etali ntango oyo ezalaki kati na 94 mpe 1843, mpe na Rev.3, bansango misato oyo etali ntango kobanda 1843-44 tii 2030. Toyeba na bosepele bosikisiki oyo ezali komonisa bankombo ya *baletre ya liboso mpe ya nsuka* : “ *Efese mpe Laodikia* ” oyo elimboli, na kolanda: bato ya kobwaka, mpe ya kosambisa; ebandeli mpe nsuka ya eleko ya ngolu ya boklisto. Na Em.2, na suka ya mokapo, Molimo azali kolamusa ebandeli ya “motó ya likambo ya Adventiste ya bozongi ya Klisto” oyo etali mokolo ya 1828 oyo etiamaki liboso na Dan.12:11. Lisusu, na kolandana ya ntango, ebandeli ya mokapo 3 ya Emoniseli ekoki kozala na boyokani na ndenge ya malamuna na dati 1843 oyo ezalaki ebandeli ya momékano ya kondima ya ba Adventistes. Nsango moko oyo ebongwani eyei mpo na kopesa etumbu na kondima ya Protesta oyo emonisami ete: “ *Okufi* ”. Bandimbola yango ezalaki na ntina mpo na kondimisa boyokani ya bansango yango na badati oyo etiamaki na Danyele. Kasi emonaneli ya Emoniseli ememi bimoniseli oyo etali ebandeli ya eleko ya boklisto oyo Danyele akolisa te. Mikanda to bansango oyo Yesu azali kotindela basaleli na ye na eleko na biso mobimba elongolaka bososoli mabe ya mangomba ya makanisi ya lokuta mpe ya kozimbisa oyo etali ebele ya bandimi baklisto. Kuna tozali kokuta Yesu ya solosolo na masengi na ye oyo ebongi mpe kofinga na ye oyo ebongi ntango nyonso. *Mikanda* minei ya Rev.2 etali, na kolandana, bileko minei oyo ezwami kati na 94 mpe 1843.

1er période : Efese

Na mobu 94, motatoli ya nsuka ya bobandi ya Likita ya Klisto

Verse 1: “ *Komela anzelu ya lisangá ya Efese : Talá oyo moto oyo asimbi minzoto nsambo na loboko na ye ya mobali, oyo azali kotambola na kati ya etelemelo nsambo ya wolo alobi: ”*

Na kombo ya *Efese* , uta na ya liboso, libongoli ya grec "Ephese" oyo elakisi ko lancer, Nzambe alobaka na basali na ye banda tango ya lancement ya Assemblée ya Christ, na tango ya ampereur romain Domitien (81-96). Molimo azali bongo kopesa motuya na ntango oyo Yoane azwi epai ya Nzambe emoniseli oyo alimboli epai na biso. Azali ntoma ya nsuka oyo atikali na bomoi na ndenge ya likamwisi mpe ye moko azali komonisa motatoli ya nsuka oyo amonaki na miso na bobandi ya Likita ya Yesu Klisto. Nzambe amikundoli nguya na ye ya bonzambe; ezali ye moko nde “ *asimbi na loboko na ye ya mobali* ”, elembo ya lipamboli na ye, bomoi ya baponami na ye, “ *minzoto* ”, oyo asambisaka misala na bango, mbuma ya kondima na bango. Na kotalela likambo yango, apambolaka to alakelaka mabe. Nzambe " *atambolaka* ", basosola ete azali kokende liboso na tango ya projet na ye na ko accompagner, génération après génération, ba vie ya ba élus na ye pe ba événements ya mokili oyo a organiser to abundisaka : " *pe*

koteya bango ba respecter nionso oyo na prescrire epai na bino. Mpe tala, nazali elongo na bino ntango inso, kutu kino nsuka ya mokili. Mat.28:20.” Kino na nsuka ya mokili, baponami na ye bakosengela kokokisa misala oyo abongisaki liboso mpo na bango: “ *Mpo tozali mosala na ye, tokelamaki kati na Klisto Yesu mpo na misala malam, oyo Nzambe abongisaki uta liboso, mpo tókoka komeka yango. Ef.2:10.*” Mpe ekosenga bámesana na makambo ya sikisiki oyo esengeli na eleko mokomoko ya bileko nsambo. Mpo liteya oyo epesami na “ *Efese* ” ezali na ntina mpo na bileko nsambo; “ *minzoto nsambo oyo esimbami na loboko na ye ya mobali* ” akoki kotika yango ekwea mpe ekwea na mabele, oyo etali baklisto batomboki. Bomikundola likanisi oyo ete “ *bougie* ” ezali na ntina kaka ntango epesaka pole, mpe mpo na kopesa pole, esengeli kotondisama na mafuta, elembo ya Molimo ya bonzambe.

Verse 2: “ *Nayebi misala na yo, mosala na yo, mpe molende na yo. Nayebi ete okoki kokanga motema te na bato mabe; ete omeki baoyo bamibengi bantoma mpe baoyo bazali bantoma te, mpe ete omeki yango bazwaki bato ya lokuta;* »

Likebi ! Ba temps ya conjugation ya verbe ezali na ntina mingi, lokola nde e déterminaka temps ciblé ya époque ya apostolo. Na verse oyo verbe oyo esangisami na ntango ya lelo ezali kolobela mobu 94 nzokande oyo ezali na ntango ya kala ezali kolobela ntango ya minyoko oyo Néron mokonzi ya Loma abimisaki, kati na mobu 65 mpe 68.

Na mobu 94, bakristu balingaka bosolo oyo ezali naino na mbeba mpe ebebisami te, mpe bayinaka bapakano " *mabe* " mpe mingimingi kati na bango, Baloma oyo bazalaki na bokonzi ya ntango wana. Ezali na ntina ya likambo oyo, mpe yango ezali mpo ete Ntoma Yoane azali naino na bomoi, lokola mpe batatoli mosusu mingi ya kala mpo na bosolo oyo Yesu Klisto ateyaki. Na yango, “ *Bato ya lokuta* ” balongolamaka na petee nyonso. Mpo na eleko nyonso, matiti mabe oyo ebongwanaki te emekaka kosangana na blé, mpamba te kobanga Nzambe ezali naino monene, mpe nsango ya lobiko ezali kobenda mpe kobenda likebi. Bazali kokotisa makanisi ya lokuta na liteya yango. Kasi na momekano ya bolingo ya bosolo, balongi te mpe balongolami masque na baponami ya solo oyo bazwami na pole. Ndenge moko mpe, na oyo etali makambo ya kala ya eleko ya bantoma, " *bomekaki* ", Molimo akundoli lolenge nini momekano ya liwa ekitisaki masque ya bokosi ya bakristu ya lokuta, " *bato ya lokuta* " ya solo oyo ba ciblé na verset oyo, kati na 65 na 68, tango Néron apesaki Moponami ya Klisto epai ya banyama ya zamba na Colosseum na ye, mpo na kopesa spectacle ya makila epai ya bafandi ya Loma. Kasi tómonisa ete Yesu azali kolamusa molende wana ya eleko moko oyo eleká.

Verse 3: “ *ete ozali na motema molai, ete onyokwamaki mpo na nkombo na ngai, mpe olembi te.* ” »

Awa mpe, tyá likebi na ba temps ya ba conjugations ya verbe!

Soki litatoli ya molende ebatelami naino, oyo ya mpasi ezali lisusu te. Mpe Nzambe asengeli komikundola kondimama ya mpasi oyo emonisami mpe ekumisamaki na lokumu mingi pene na mibu 30 liboso, kati na mibu 65 mpe 68, ntango Moloma oyo azalaki na mposa ya makila, Néron, akabolaki baklisto na liwa, oyo bapesaki lokola eloko ya kotala, epai ya bato na ye ya mabe mpe ya

kobeba. Ezalaki bobele na ntango oyo nde kaa ya Baponami “ *enyokwamaki* ” na “ *nkombo* ” na yango mpe “ *elembaki* ” te .

Verse 4: “ *Kasi likambo oyo nazali kotemela yo ezali ete osundoli bolingo na yo ya liboso.* »

Likama oyo epesami likanisi ekomi polele mpe endimami. Na ntango wana baklisto bazalaki sembo, kasi molende oyo emonisami na ntango ya Néron esilaki kolemba to ezalaki lisusu te; oyo Yesu abengi " *kobungisa bolingo na yo ya liboso* ", kopesaka bongo likanisi mpo na eleko ya 94, bozali ya bolingo ya mibale, oyo ezali na nse mingi koleka oyo ya liboso.

Verse 5: “ *Na yango, kanisá esika oyo obuemaki, mpe tyóbongola motema, mpe salá misala na yo ya kala; soki te, nakoya epai na yo, mpe nakolongola etelemiselo na yo na esika na yango, longola se soko oyamboli.* »

Bobele limemya to bobele koyeba solo ememaka lobiko te. Nzambe asengaka mingi epai ya baoyo abikisaka mpo na kokómisa bango baninga na ye ya seko. Kondima na bomoi ya seko elimboli kokitisa motuya ya bomoi ya liboso. Nsango ya Yesu etikali libela ndenge moko engebene na Mat.16:24 kino 26: “ *Bongo Yesu alobaki na bayekoli na ye: Soki moto alingi kolanda ngai, amiwangana, azwa mokumba ya ekulusu na ye, mpe tika ye bolanda ngai. Mpo moto nyonso oyo alingi kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi oyo abungisaki bomoi na ye mpo na ngai, akozwa yango. Mpe litomba nini moto akozwa na mokili mobimba, soki abungisi molimo na ye? To, moto akopesa nini na esika ya molimo na ye?* » Likama ya kolongola Molimo na ye, oyo emonisami na “ *esika ya bougies* ”, ezali kolakisa ete, mpo na Nzambe, kondima ya solo ezali mosika na kozala elembo ya pete oyo ekangami na molimo. Na eleko ya Efese, eloko ya elilingi ya molimo ya Nzambe ezalaki na Est, na Yelusaleme epai kondima ya boklisto ebotamaki mpe na mangomba oyo Paulo akelaki na Grèce mpe na Turquie ya lelo. Mosika te, esika yango ya losambo ekokende na mikili ya Mpótó mpe mingimingi na Loma na Italie.

Verse 6: “ *Nzokande bozali na likambo oyo ete boyinaka misala ya Banikolaita, misala oyo ngai mpe nayinaka.* »

Na mokanda oyo, Baloma bapesameli nkombo na ndenge ya elilingi, na nkombo ya " *bato mabe* ": " *ba Nikolaita* ", oyo elakisi, bato balongi to bato ya Elonga, bakonzi ya ntango wana. Na Greke, liloba “Nike” ezali nkombo ya elonga oyo emonisami na moto. Bongo Nzambe mpe baponami na ye bayinaka “ *misala ya Banikolaita* ” nini ? Bopakano mpe syncrétisme ya lingomba. Bapesaka lokumu na ebele ya banzambe ya bapakano, oyo oyo eleki monene ezali na mokolo moko ya pɔsɔ oyo epesameli bango. Manáka na biso ya lelo, oyo epesaka mikolo nsambo ya pɔsɔ bankombo ya minzoto nsambo, baplaneti to monzoto, ya ebongiseli na biso ya moi, ezali libula ya mbala moko ya lingomba ya Loma. Mpe losambo ya mokolo ya liboso oyo epesameli “moi oyo elongi te” ekopesa na ntango, kobanda na mobu 321, ntina moko ya sikisiki epai na mozalisi Nzambe ya koyina “*misala*” ya losambo ya Baloma.

Verse 7: “ *Moto oyo azali na litoi ayoka oyo Molimo azali koloba na mangomba: Ye oyo alongi nakopesa ye mbuma ya nzete ya bomoi, oyo ezali na paladiso ya Nzambe.* »

Nsango mibale na verse oyo ezali kolamusa ntango ya elonga ya mabele, " oyo alongi ", mpe ntango ya likoló ya mbano na ye.

Formule oyo ezali nsango ya nsuka oyo Yesu azali kotindela basaleli na ye na moko ya bileko nsambo oyo esakweli yango elobeli. Molimo azali ko adapter yango na ba conditions particulières ya époque moko na moko. Oyo ya Efese ezali elembo ya ebandeli ya ntango oyo esakweli elobeli, yango wana Nzambe azali kolakisa lobiko ya seko epai na yango na lolenge ya ebandeli ya lisolo ya mabele. Elilingi ya Yesu elamusamaki kuna na nse ya oyo ya *nzete ya bomoi* ya elanga ya mabele oyo Nzambe akelaki mpo na kotya moto oyo asali eloko te mpe ya peto kuna. Apo.22 esakoli bozongisi oyo ya Edene oyo ezongisami sika mpo na esengo ya baponami balongi na mabele ya sika. Formule oyo elakisami mbala nyonso etali likambo moko ya bomoi ya seko oyo Yesu Klisto apesaki kaka na baponami na ye.

ya 2ème : Smirne

Kati na mobu 303 mpe 313, minyoko ya nsuka ya “ya ampire” ya Loma

Verse 8: “ *Komela anzelu ya lisangá ya Smirne : Talá maloba ya moto ya liboso mpe ya nsuka, oyo akufaki mpe azali na bomoi lisusu: ”*

Na kombo " *Smyrne* " ya letre ya mibale, ebongolami uta na liloba ya grec "smurna" oyo elimboli " *mirre* ", Nzambe azali ko cibler tango ya minyoko ya somo oyo ekambamaki na ampereur romain Dioclétien. “ *Mire* ” ezali malasi oyo ezalaki kotya nkisi na makolo ya Yesu mwa moke liboso ya liwa na ye mpe oyo bato ya mayele oyo bautaki na Esti bamemelaki ye lokola likabo ntango abotamaki. Yesu amoni kati na mpasi yango molende ya kondima ya solosolo oyo azwaki lisusu te na 94. Baoyo bandimaka kokufa na nkombo na ye basengeli koyeba ete Yesu alongi liwa, mpe ete ntango akozala lisusu na bomoi, akozala na likoki ya kosekwisa bango lokola ye .’ ‘asalaki yango mpo na ye moko.’ Esakweli yango elobeli kaka baklisto oyo Yesu ye moko azali momonisi “ *ya liboso* ” na bango. Na kosangisáká bomoto na ye na bomoi ya basaleli na ye, akozala mpe komonisama na moklisto “ *ya nsuka* .”

Verse 9 : “ *Nayebi bolózi na yo mpe bobola na yo (atako ozali mozwi), mpe kofinga ya baoyo bamibengi Bayuda mpe bazali te, kasi bazali sinagoga ya Satana. »*

Lokola Baloma banyokolamaki, bakristo bazalaki kobótola biloko na bango mpe mbala mingi bazalaki koboma bango. Kasi bobola wana ya mosuni mpe ya mosuni ekomisaka bango ba riches na elimo na ba critères ya kondima ya lisambisi ya Nzambe. Epai mosusu, abombi bosambisi na ye te mpe abimisi, na maloba ya polele mpenza, motuya oyo apesi na lingomba ya Bayuda oyo eboyaki mobeko ya bonzambe ya lobiko, na kondimaka te Yesu Klisto, lokola Masiya asakolaki na Makomami mosantu. Basundolami na Nzambe, Bayuda bazwami na zabolo mpe bademo na ye mpe bakomi mpo na Nzambe mpe baponami na ye ya solo, “ *sinagoga ya Satana* ”.

Verse 10: “ *Kobanga te mpasi oyo okomona. Tala, zabolo akobwaka basusu kati na bino o boloko, ete bokoka komekama, mpe bokozwa bolózi mikolo zomi. Zala sembo kino na liwa, mpe nakopesa yo motole ya bomoi. »*

Na verse oyo, babengaka zabolo Dioclétien, mokonzi wana ya motema mabe ya Loma mpe “ba tetrarches” oyo bazalaki kosangana na ye bazalaki koyina makasi baklisto oyo balingaki koboma bango. Monyoko to " *bolɔzi* " oyo esakolamaki ekobaki na boumeli ya " *mikolo zomi* " to "mbula zomi" na bosolo kati na mobu 303 mpe 313. Na bamosusu kati na bango oyo bazalaki " *sembo kino liwa* " lokola ba martiru mingi oyo bapambolamaki, Yesu akopesa “ *motole ya bomoi* ” . ; bomoi ya seko elembo ya elonga na bango.

Verse 11: “ *Moto oyo azali na litoi, ayoka oyo Molimo azali koloba na mangomba: Ye oyo alongi akoyoka mpasi na liwa ya mibale te.* »

Motó ya likambo ya nsango ya nsuka ya eleko ezali: liwa. Na mbala oyo, Molimo azali kolamusa lobiko na kokundwelaka biso ete baoyo bandimaka te liwa ya liboso ya martiru mpo na Nzambe bakosengela konyokwama, kozanga ete bákoka kokima, “ *liwa ya mibale* ” ya “*laki ya mótɔ* ” ya bosambisi ya nsuka . “ *Liwa ya mibale* ” oyo ekosimba baponami te mpo bakokota na bomoi ya seko mpo na libela.

Période ya 3ème : Pergame

Na mobu 538, boyangeli ya pápa esalemaki na Loma

Verse 12 : “ *Komela anzelu ya lisangá na Pergamo : Talá oyo moto oyo azali na mopanga na mino mibale ya makasi alobi:* ”

Na nkombo *Pergamo* , Nzambe azali kolamusa ntango ya *ekobo ya elimo* . Na nkombo *Pergame* , misisa mibale ya Greke, “pérao, mpe gamos”, ebongolami lokola “kobuka libala”. Ezali ngonga ya destin ya ebandeli ya ba *malheurs* oyo ekobeta ba peuples chrétiens tii na suka ya mokili. Na kotalelaka dati ya mobu 313, eleko oyo elekaki epesaki likanisi ete Amperere Constantin I ‘ mwana ya mokonzi ya bokonzi Constantin Chlore, mpe alongaki Maxentius, akómaki kozwa bokonzi mpe boyangeli ya bapakanano . Na mobeko ya mokonzi ya 7 Marsi 321, atikaki bopemi ya poso na poso ya Sabata mosantu ya mokolo ya nsambo ya bonzambe, mokolo ya samedi na biso ya lelo, kolinga mokolo ya yambo oyo epesamaki, na ntango wana, na losambo ya bapakanano ya nzambe ya moi, “Sol Invictus” , Moi oyo elongi te. Na kotosaka ye, baklisto basalaki “ekobo ya elimo,” oyo kobanda mobu 538 ekozala momeseno ya Leta ya Pápa ya Loma oyo ezalaki na boyokani na eleko ya *Pergamo* . Baklisto oyo bazangi sembo balandi Vigilius, mokonzi ya sika ya lingomba oyo Amperere Justinien ^I atyaki. Moto yango oyo azalaki kosala makambo ya kokamwisa asalelaki boyokani na ye na Théodora, mwasi ya ndumba oyo amperere abalaki, mpo na kozwa esika wana ya pápa oyo ekómaki monene na nguya na ye ya sika ya losambo na mokili mobimba, elingi koloba, ya Katolike. Na yango, na nkombo ***Pergame*** , Nzambe azali kofunda momeseno ya "Dimanche", nkombo ya sika mpe ntina ya ***ekobo ya molimo*** , na nse na yango "mokolo ya moi" ya kala oyo ezwaki libula epai ya Constantin ezali kokoba kokumisama na lingomba moko ya boklisto ya Loma . Ezali koloba ete ezali Yesu Klisto mpe elobi ete ezali, na titre ya mokonzi na yango ya pápa, « vicaire ya Mwana ya Nzambe » (Remplacement to substitut ya Mwana ya Nzambe), na latin « VICARIVS FILII DEI », motango ya ba lettres ya oyo ezali “ 666 ”; motango oyo ekokani na oyo Em.13:18 elobi ete ezali na eloko ya lingomba ya " *nyama* ." Na yango, eleko oyo babengi *Pergamo* ebandi na bokonzi

ya pápa oyo ezali kokanga motema te mpe oyo ezali kobotola bato oyo elongolaka Yesu Klisto, Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso oyo akómaki moto, titre na ye ya Mokonzi ya Likita, engebene Dan.8:11; Ef.5:23: “ *Mpo mobali azali motó ya mwasi, ndenge Klisto azali motó ya lingomba, oyo ezali nzoto na ye, mpe oyo azali Mobikisi na yango.* » Kasi kebá! Mosala oyo epemamaki na Nzambe ye moko. En réalité, ezalaki ye nde alongolaki mpe apesaki na régime ya papa kondima ya boklisto oyo ekomaki officiellement infidèle. Impudence ya régime oyo, oyo e dénoncer na Dan.8:23, ekeyi tii na kosala que ezua initiative ya “ *ko changer ba temps na mibeko* ” oyo Nzambe atie, en personne, selon Dan.7:25. Mpe lisusu, kozanga kotalela likebisi na ye ya kobenga moto moko te na molimo "tata", amisali ete basambela ye na titre "Tata ya Mosantu koleka", na ndenge wana amitomboli likolo ya mokeli Nzambe, mokeli mibeko, mpe akomona mokolo mosusu ete ezali na litomba : “ *. Mpe kobenga moto moko te tata na yo na mabele; mpo Tata na bino azali moko, oyo azali na likoló.* (Mat.23:9).” Mokonzi oyo ya bato azali na bakitani oyo na nzela na bango boyangeli mpe ba excès na yango ekolanda kino mokolo ya bosambisi oyo ebongisami na monene, ya makasi mpe ya bosembo, ya solo “Tata ya Lola Mosantu koleka”.

^{Yango wana,} Amperere Justinien I atyaki boyangeli wana ya losambo oyo Nzambe atalelaki lokola “ekobo” epai na ye. Yango wana esengeli kotyama elembo mpe kokomama na ntina ya nkanda yango na lisolo ya bato. Tomoni na 535 mpe 536, na ntango ya bokonzi na ye, ba éruptions volcaniques minene mibale oyo ekosala molili na mopepe mpe ekosala na 541 épidémie fatal ya peste oyo ekokufa te kino na 767, na sommet ya attaque maximale, na 592 La malédiction divine ekokaki kozwa lolenge ya nsomo koleka te, mpe makambo mikemike oyo etali likambo yango ekopesama na verse oyo ekolanda.

Verse 13 : “ *Nayebi esika ofandi, nayebi ete kiti ya bokonzi ya Satana ezali kuna. Bozali komikundola nkombo na ngai, mpe owanganaki kondima na ngai te, ata na mikolo ya Antipas, motatoli na ngai ya sembo, oyo abomamaki kati na bino, epai Satana afandi.* »

Esakweli yango elobeli mingi “ *kiti ya bokonzi* ” mpe esika oyo ezali mpo na lokumu na yango mpe lokumu oyo basumuki bazali kopesa yango tii lelo. Ezali lisusu “Rome” oyo ezongeli bokonzi na yango, mbala oyo, na nse ya likambo oyo ya lingomba ya boklisto ya lokuta mpe ya bopakano mobimba. Moto oyo alobi ete azali “moto oyo azwi esika na ye” (to vicaire), pápa, asalaka kutu te ete Nzambe abenga ye ye moko. Moto oyo azwi esakweli yango azali moto oyo aponami, azali moto oyo akwei te, to mpe moto oyo azali kozwa nkembo na milulu ya bapakano. Esika oyo ya likolo ya kondima ya Katolike ya Loma ezali na *kiti na yango ya bokonzi ya pápa* na Loma, na Ndako ya Ndako ya Lateran oyo, na bokabi nyonso, Constantin I ^{apesaki} na Episkopo ya Loma. Ndako monene oyo ya Lateran ezali na Ngomba Caelius, moko ya “ngomba nsambo ya Loma” oyo ezali na sudi-esti ya engumba; Nkombo Caelius elimboli: lola. Ngomba oyo eleki molai mpe monene koleka ngomba nsambo, na etando. Pene na Église Lateran, oyo ezali tii lelo oyo, mpo na pápa mpe bakonzi na yango ya mangomba, lingomba ya Katolike oyo eleki ntina na mokili mobimba, etomboli obelisque oyo eleki monene oyo ezali na Loma epai ezali na 13, mpamba te ekómaka na bosanda ya metre 47. Ezwamaki na nse ya metre 7 ya mabele mpe ekabolamaki na biteni misato, esalemaki na

1588 na Pápa Sixte V oyo, na ntango yango moko, abongisaki bokonzi ya Leta ya Vatican na eleko ya esakweli oyo elandaki oyo babengaki *Thyatira*. Elembo oyo ya losambo ya moi ya Ezipito ezali na makomi monene na stele oyo ememi yango oyo ekundoli offrande ya Constantin. Kutu, ezalaki mwana na ye Constantin II nde, nsima ya liwa ya tata na ye, amemaki yango longwa na Ezipito kino na Loma, mpo na kokokisa ndambo mposa moko ya tata na ye oyo alingaki komema yango na Constantinople. Komipesa oyo na nkembo ya Constantin I ^{euti} mingi na mposa ya Nzambe koleka mwana ya Constantin. Pamba te obelisque mobimba na piédestal na yango ya likolo endimisi lien oyo esakolamaki, oyo ekomisi Constantin I ^{autorité} civile oyo a installaka reste ya "mokolo ya moyi", mpe pápa, na tango wana simple episkopo ya La Église chrétienne de Rome, bokonzi ya lingomba, oyo ekotia, na lingomba, mokolo oyo ya bapakano na nkembo "Mokolo ya lomingo" to, mokolo ya Nkolo. Na nsonge ya obelisque oyo ezali na bilembo minei oyo bimonisaka oyo elandi moko na mosusu na molongo oyo ya komata: bankosi 4 oyo bafandi na nsonge na yango, oyo etali na bisika minei ya minene, oyo likoló na yango ezali na bangomba minei oyo ezali likoló na kongenga ya moi, mpe likoló na yango elongo ezali koyangela moklisto kokatisa. Etalelami na bisika minei ya ntina, elembo ya nkosi elakisi bokonzi na nguya na yango ya mokili mobimba; ce qui confirme, sa description révélée dans Dan.7 et 8. Apo.17 :18 confirmera disant à propos de Rome : « *Et la femme que tu as vue, c'est la grande ville qui a la royauté sur les rois de la mabele.* » Longola yango, cartouche ya Ezipito oyo eyemami na obelisque ezongisaka "mposa ya mbindo oyo mokonzi azali kotindela Amona" nzambe ya moi. Makambo oyo nyonso ezali komonisa lolenge ya solosolo ya kondima ya boklisto oyo ezali koyangela na Loma banda Constantin I ' banda mobu 313, mokolo oyo alongaki. Obelisque oyo, mpe bilembo oyo ememi, etatoli "elonga" ya mosaleli ya zabolo oyo esakolamaki na Dan.8:25, oyo, na nzela ya Constantin I ' alongaki kopesa kondima ya boklisto komonana ya syncretisme religieux oyo Nzambe akweisamaki makasi kati na Yesu Klisto. Nazali koloba na mokuse nsango ya bilembo oyo: "ekulusu": Bondimi ya boklisto; "kongenga ya moi": losambo ya moi; "ngomba": nguya ya mabele; "bankosi minei": bokonzi mpe makasi ya mokili mobimba; "obelisk": Ezipito ezala, lisumu, banda botomboki ya Farao ya kobima, mpe mpo na lisumu oyo ezali kosambela bikeko ya nzambe ya moi Amon. Nzambe alobi ete mitinda yango euti na kondima ya Lingomba ya Katolike ya Loma oyo Constantin I ' akolisa. Mpe na bilembo yango, na nzela ya cartouche ya Ezipito, abakisi bosambisi na ye na ntina na komipesa ya losambo ya baepiskopo ya Loma, oyo bango mibale amoni ete bazali mbindo; bandeko ya mangomba ya engumba yango basilá kobenga bango "ba pápa." Bosangisi ya bondimi ya boklisto na culte solaire oyo esi esalemi mpe ekumisami na Constantin ye moko, ezali na ebandeli ya elakeli mabe ya nsomo oyo bomoto ekofuta, ntango nyonso, kino na nsuka ya mokili. *Kiti* wana ya bokonzi ya Lateran ezali na momekano te na bakonzi ya Loma, mpamba te banda Constantin I ', bafandaka lisusu na Loma te, kasi na Esti ya bokonzi yango, na Constantinople. Na bongo, na kozangaka kotala emoniseli ya esakweli oyo Yesu Klisto apesaki na Yoane, ebele ya bato bazali kokweya na bokosi ya lingomba oyo eleki monene ya ntango nyonso. Kasi kozanga boyebi na bango ezali masumu mpo ete balingaka

solo te mpe na bongo, na Nzambe ye moko, bamipesi na lokuta mpe bato ya lokuta ya ndenge nyonso. Kozanga mateya ya bato ya eleko ya *Pergamon* elimboli elonga ya boyangeli ya pápa oyo etiamaki mpe esungami na bakonzi ya Loma oyo balandanaki na ntango wana. Oyo epekisi te ba élus mosusu mosusu koboya mpe koboya bokonzi oyo ya sika oyo ezali na mibeko te; oyo ezali kotinda Yesu ayeba ete bazali basaleli na ye ya solo. Esika ya baponami ya Baloma esalemi, yeba ete Molimo ezwaki kuna na basali 538 oyo babatelaki kondima na nkombo ya Yesu ntango bazalaki kokumisa mokolo ya lomingo. Kasi, na esika oyo ya Loma, ba martirs ya suka to "batatoli ya sembo" bamonamaki kaka na tango ya Néron, na 65-68 mpe oyo ya Diocletien kati na 303 mpe 313. Targeting the city of Rome , the Spirit recalls the fidelity of “ *Antipas* ” “ *motatoli na ye ya sembo* ” ya bantango eleki. Nkombo oyo ya Greke elimboli: kotelemela bato nyonso. Emonani lokola ete ezali komonisa ntoma Paulo, mosakoli ya liboso ya Nsango Malamu ya Yesu Klisto na engumba oyo epai akufaki lokola martiru, akatamaki motó, na mobu 65, na nse ya mokonzi Néron. Na yango, Nzambe azali kotemela titre ya lokuta mpe ya kobungisa nzela ya “vicar ya Mwana ya Nzambe” ya ba pápa. Vicaire ya solo ezalaki Paulo sembo, mpe Vigilius oyo azalaki sembo te, to moko te kati na bakitani na ye.

Nzambe mozalisi oyo azali na nguya nyonso akomi na kati ya biloko oyo ezalisamá bantango ya ntina mingi ya lisolo ya losambo ya eleko ya boklisto; bantango oyo elakeli mabe ezwi ezaleli makasi mpe mbuma mabe mpo na bato ya boklisto. Déjà na boumeli ya mosala na ye awa na mabele, Yesu Klisto apesaki bantoma na ye zomi na mibale oyo bakamwaki mpe bakamwaki bilembeteli ya bokonzi na ye na mopepe makasi na Laki ya Galilai; mopepe makasi oyo akitisaki motema na mbala moko, na etinda na ye. Na eleko na biso, eleko oyo ezalaki kati na mobu 533 mpe 538 ekómaki na ezaleli wana oyo elakelamaki mpenza mabe, mpamba te na kotyá boyangeli ya pápa na Amperere Justinien I' Nzambe alingaki kopesa etumbu na baklisto oyo batosaki mobeko oyo Amperere Constantin Ier asakolaki , oyo esalaki ete ezala mokumba mpo na kopema na “mokolo ya Moi oyo elongi te” na mokolo ya liboso ya p̄s̄s̄, banda mokolo ya 7 Mársi 321. Na eleko oyo alakelami ^{mabe} ye, Nzambe asalaki ete bangomba mibale ya móto elamuka oyo ekangamaki na hémisphère du Nord ya planète mpe etikalaki bilembo na hémisphère ya Sudi mpe tii na Antarctique. Mwa basanza na bokeseni, ezwami na ba antipodes moko na mosusu na esika ya équateur, kopalangana ya molili ezalaki malamau mingi mpe ebomaki mingi. Bamiliare ya batoni ya mputulu epalanganaki na mopepe, mpe yango elongolaki bato pole mpe milona oyo bamesaná kolya. Moi na zenith na yango kopesaka pole ndenge moko na sanza mobimba oyo yango moko elimwaki mobimba. Bato ya mayele na makambo ya kala bamoni litatoli yango oyo engebene na yango mampinga ya Justinien mazwaki lisusu Loma na maboko ya ba Ostrogoths na nzela ya mopepe makasi ya neige na katikati ya sanza ya Yuli. Ngomba ya liboso oyo babengi “Kakatoa” ezali na Indonésie mpe elamukaka na sanza ya Oktobre 535 na bonene oyo ekoki kokanisama te mpe ebongoli esika moko ya bangomba na esika ya mai oyo ezali na bolai ya kilomètre koleka 50. Mpe ya mibale, oyo ezali na nkombo “Ilopango” ezali na Amerika ya ntei mpe ebimaki na Febwali 536.

Verse 14 : “ Nzokande nazali na likambo moko oyo ezali kotemela yo, ete ozali na bato oyo basimbaka mateya ya Balama, oyo ateyaki Balaka ete abetisa libaku liboso ya bana ya Yisraele, mpo bálya biloko oyo bapesaki bikeko mbeka mpe basangisaki nzoto na pite. »

Molimo elimboli ezalela ya molimo oyo etiamaki na Loma. Banda mobu 538, baponami ya sembo na ntango wana bamonaki ndenge mokonzi moko ya losambo oyo Nzambe akokanisi na mosakoli “ Balama ” ebandisami. Moto yango asalelaki Nzambe kasi atikaki kobendama na kobendama ya litomba mpe biloko ya mabele; biloko nyonso oyo boyangeli ya pápa ya Loma ekabolaki. Lisusu, “ Balama ” asalaki ete Yisraele ekwea na ndenge amonisaki “ Balaka ” nzela oyo akokaki kokweisa yango: ekokaki kotinda yango endima mabala kati na Bayuda mpe bapakanu; makambo oyo Nzambe apamelaki makasi. Na kokokanisaka ye na “ Balaama ”, Nzambe apesi biso eskeche ya boyangeli ya pápa. Na nsima, oyo aponami azali kososola ndimbola ya misala oyo Nzambe ye moko azali kosala ete zabolo mpe baninga na ye ya lola mpe ya mabele básala. Elakeli mabe ya lingomba ya boklisto etongami na boyambi ya "mokolo ya moi oyo elongami te" ya bapakanu, oyo ekumisami uta mobu 321 na bakristu oyo bazali sembo te. Mpe boyangeli ya pápa, lokola “ Balaam ”, ekosala mpo na kokweya na bango mpe ekobakisa elakeli mabe na bango ya bonzambe. “ Misuni oyo bapesaka mbeka na bikeko ” ezali kaka ekeko oyo tokokanisi yango na “mokolo ya moi” ya bapakanu. Loma ememi losambo ya bapakanu na lingomba ya boklisto. Kasi oyo esengeli bo comprendre ezali que bazali ya nature moko pe ba mema ba conséquences graves ndenge moko sous jugement ya Nzambe.... Mingimingi lokola bilakeli mabe oyo ebimisamaki na “ Balama ” ya eleko ya boklisto ekolanda kino nsuka ya mokili, oyo emonisami na bozongi na nkembo ya Yesu Klisto. Kozanga bosembo ya baklisto ekokani mpe na oyo ya Baebele oyo bamipesaki na “ pite ” nsima wana Nzambe asalisaki bango bákanga ntina ya mibeko na ye zomi. Kati na mobu 321 mpe 538, baklisto oyo bazalaki sembo te basalaki lokola bango. Mpe likambo yango ezali kokoba tii lelo.

Verse 15: “ Ata bongo, bozali mpe na bato oyo basimbaka mateya ya Banikolaita. »

Na nsango oyo, nkombo ya “ Banikolaita ” oyo batángi na Efese ezali lisusu na mokanda oyo. Kasi “ misala ” oyo etali bango na Efese ekomi “ liteya ” awa. Baloma mosusu bakómi mpenza, banda Efese , bakristu, na nsima baklisto oyo bazalaki sembo te banda mobu 321, mpe yango, na ndenge ya losambo ya Leta banda mobu 538, na kokumisaka " liteya " ya Katolike ya Loma .

Verse 16: “ Bongo boyamboli; soki te, nakoya epai na bino noki, mpe nakobunda na bango na mopanga ya monoko na ngai. »

Na kolamusaka “ etumba ” oyo ekambami na “Liloba” na ye, “ mopanga ya monoko na ye ”, Molimo ebongisaka contexte mpo na nsango ya minei oyo ekoya. Ekozala oyo ya ^{ekeke ya 16}, epai Biblia, liloba na yango mosantu oyo ekomami, “ batatoli na yango mibale ” engebene Emon.

Verse 17: “ Moto oyo azali na litoi ayoka oyo Molimo azali koloba na mangomba: Moto oyo alongi nakopesa mana oyo ebombami, mpe nakopesa ye libanga ya mpembe; mpe likolo lya libanga liye ekomami nkombo ya sika, eye moto moko te ayebi longola se moto oyo azwi yango. »

Lokola ntango nyonso, Molimo elamusaka likambo moko ya bomoi ya seko. Awa azali kolakisa biso yango na elilingi oyo esakolamaki na mana oyo epesami na Baebele oyo bazalaki na nzala na esobe ya kokauka, ya kobota mpe ya kokauka. Na nsima, Nzambe ateyaki ete akoki kobatela mpe koyeisa bomoi ya baponami na ye molai na nguya na ye ya kokela; oyo akokokisa na kopesaka bomoi ya seko na baponami na ye oyo basikolami. Yango ekozala nsuka ya mosala na ye mobimba ya kobomba mbongo.

Moaponami ya ntango akozala na lokola mbano bomoi ya seko oyo Molimo alimboli na bilili. “ *Manna* ” elilingi ya bilei ya likoló ebombami na bokonzi ya likoló, Nzambe ye moko azali mobimisi yango. Na bilembo ya kala, mana ezalaki na esika ya bosantu mingi oyo esilaki kozala elilingi ya lola esika Nzambe azali koyangela na bokonzi na kiti na ye ya bokonzi. Na mimeseno ya Baloma, “ *libanga ya mpembe* ” ezalaki komonisa voti ya “εε”, oyo ya moindo ezalaki komonisa “te”. “ *Libanga ya mpembe* ” ezali mpe komonisa bopeto ya bomoi ya moto oyo aponami oyo akómi ya seko. Bomoi na ye ya seko ezali εε ya bonzambe oyo ezali komonisa boyambi ya molende mpe ya monene uta na Nzambe. Lokola moto oyo aponami asekwi na nzoto ya likoló, ezalela na ye ya sika ekokanisi na “ *nkombo ya sika* ”. Mpe bomoto oyo ya lola ezali, mpo na baponami na yango, libela na libombami mpe ya moto na moto: “ *moto moko te ayebi yango* ”. Tokosengela bongo kozwa libula mpe kokota na bozalisi oyo mpo na koyeba nini ezali.

4e époque : Tiatira

Kati na mobu 1500 mpe 1800, bitumba ya mangomba

Verse 18: “ *Komela anzelu ya lisangá na Tiatira : Talá oyo Mwana ya Nzambe alobi, oyo miso na ye ezali lokola mɔtɔ ya mɔtɔ, mpe oyo makolo na ye ezali lokola motako oyo ezali kopela: ”*

Mokanda ya minei ezongisaka makanisi na nkombo “ *Thyatira* ” ntango oyo kondima ya boklisto ya ligue ya Katolike mpe ya Protesta epesaki likambo moko ya nsɔni na nzela ya bitumba na bango oyo ebimisaki makila mingi. Kasi nsango oyo ezali na makambo minene ya kokamwa. Na nkombo *Thyatira*, misisa mibale ya Greke “*thuaio, téiro*” ebongolami “eloko ya nsɔni mpe komema liwa elongo na mpasi”. Liloba ya Greke oyo ezali kolongisa ndimbola oyo ya nsɔni ezali komonisa, na diksionere ya Greke ya Bailly, ngulu to ngulu ya zamba ntango bazali na molunge. Mpe awa, esengeli kopesa bososoli. Na ^{ekeke ya 16}, Baprotesta balamukaki mpe batemelaki bokonzi ya boyangeli ya pápa ya Loma. Lisusu, mpo na kolendisa bokonzi na yango ya ntango moke, papa oyo Pápa Sixte V amonisaki ebandisaki Etat na yango ya Vatican oyo ekopesa yango légitimité civile oyo ezali na boyokani na bokonzi na yango ya losambo. Yango wana, banda ^{ekeke ya 16}, boyangeli ya pápa epesaki biro monene na yango, oyo ezalaki liboso na Ndako ya Mokonzi ya Lateran, na esika na yango na Vatican, oyo esilaki kozala ekólo ya pápa oyo ezalaki na lipanda. Kasi transfert oyo ezali kaka deception, mpo mutu oyo alobi que awuti Etat Vatican afandi kaka na Palais Lateran; mpo ezali kuna, na Lateran, nde ba pápa bayambaka ba émissions ya ba Etats étrangers oyo bakendaka kotala yango. Mpe bongo, na 1587, obelisque oyo ebongisamaki oyo etongamaki lisusu pene na ndako ya mokonzi ya Lateran banda mokolo ya 3

Augusto 1588 ezwamaki na nse ya metre 7 ya mabele mpe na biteni misato Leta ya Vatican ezali na libándá ya Loma, na ngomba ya Vatican, na libongo ya westi ya Tiber oyo ezali na ndelo ya engumba yango kobanda na Nördi tii na Sudi. Ntango tozalaki kotala plan ya engumba oyo ya Vatican, nakamwaki mingi ntango namonaki lolenge ya motó ya ngulu, matoi na nördi, mpe monoko na sudi-westi. Na bongo, nsango ya “thua” ya Greke endimami mbala mibale mpe alongisami na Nzambe, mobongisi ya makambo yango. Kondima ya Lingomba ya Katolike oyo euti na *Pergame* ekómi na nsonge ya makambo na yango ya nsóni. Asalaka na mobulu na koyina mpe na motema mabe epai ya baoyo, na kongengisama na Biblia, na nsuka bapalanganisaki matóndi na masini ya konyata mikanda, bazali kofunda masumu na yango mpe mabe na yango. Likambo ya malamumu koleka, kino ntango wana, mobateli ya Makomami Mosantu oyo ye abotamaki lisusu na basango na ye na bamonastère mpe na ba abbeyes, anyokolaki Biblia oyo ezalaki kofunda mabe na ye. Mpe abomaka bato oyo bazali kofunda na nguya ya bakonzi oyo bakufá miso mpe oyo bamipesaki na makambo; ba exécuteurs dociles ya testament na ye. Maloba oyo Yesu amimonisi na nse na yango kozongela maloba, “ *ye oyo azali na miso lokola móto ya móto mpe oyo makolo na ye ezali lokola motako ya móto* ”, emonisaka mosala na ye ya etumbu epai ya banguna na ye ya losambo oyo akobebisa bango na bozongi na ye na mabele. Wana ezali mpenza makanisi mibale ya boklisto oyo ebundaki tii na liwa “na mopanga” mpe na minduki na contexte historique oyo ya époque ya *Thyatira* . “ *Makolo na ye* ” ekopema sima na “ *mbu mpe na mabele* ” elembo ya kondima ya Katolike mpe kondima ya Protesta na Em.10:5 mpe Em.13:1-11. Lingomba ya Katolike mpe ya Protesta, nyonso mibale ya masumu (lisumu = *motako*), oyo ebongoli motema te, elobelami lokola “ *motako oyo ezali kozika* ” oyo ebendaka nkanda ya kosambisama ya Nzambe Yesu Klisto. Na kokamataka elilingi oyo na nzela na yango asakoli “ *likama* ” monene na Emon esakweli mobimba. Kobanda na François 1er Louis XIV, bitumba ya mangomba elandaki. Mpe esengeli to noter ndenge Nzambe abimisi malédiction ya peuple français, soutien armée ya papacy depuis Clovis mokonzi ya liboso ya ba Francs. Mpo na komonisa ete elakeli mabe yango ekómaki makasi, Nzambe atyaki elenge Louis XIV, oyo azalaki na mbula “mitano,” na kiti ya bokonzi ya France. Verse oyo ya Biblia oyo euti na Mos.10:16, emonisi nsango na yango: “ *Mawa na yo, mokili oyo mokonzi na yango azali mwana moke, mpe bakonzi na yango bazali kolya na ntongo!* » Louis XIV abebisaki France na mbongo mingi oyo abimisaki mpo na Palais de Versailles mpe bitumba na ye oyo esengaki mbongo mingi. Atikaki sima na ye France oyo e plongeaki na pauvreté mpe successeur na ye Louis XV a vivre kaka mpo na libertinisme oyo akabolaki na compagnon na ye inséparable na débaucher, Cardinal Dubois. Moto moko ya nsóni, Louis Na ko cibler mobali moko ya boboto mpe ya kimia lokola cible ya nkanda wana, Nzambe amonisaki mokano na ye ya kobeta régime monarchique héritage, mpo na confiance aveugle oyo etie na injustement na ba prétentions religieuses ya pápa banda Clovis.

Verse 19 : “ *Nayebi misala na yo, bolingo na yo, kondima na yo, mosala na yo ya sembo, molende na yo, mpe misala na yo ya nsuka koleka oyo ya liboso.* »

Maloba maye, Nzambe azali koloba na basaleli na ye “ *sembo kino liwa* ”, komipesa mpo na mbeka na elilingi ya Nkolo na bango; “ *misala* ” na bango

endimami na Nzambe mpo ete ezali kotatola “ *bolingo* ” na bango ya solo mpo na Mobikisi na bango. “ *Kondima* ” na bango ekolóngisama mpamba te ezali elongo na “ *mosala ya sembo* ”. Liloba “ *constance* ”, oyo etangami awa, ezwi ntina ya masolo ya kala. Ezalaki na “Linóngi ya Constance” na engumba Aigues-Mortes nde Marie Durand aumelaki na bokangami na ye na boumeli ya mibu 40 milai mpe ya komekama, lokola ndakisa ya bondimi. Baklisto mosusu mingi mpe bapesaki litatoli ya ndenge wana, mbala mingi batikalaki koyebana te na lisoló ya bato. Ezali bongo mpamba te motángó ya bato oyo bakufaki martyr ekómaki mingi na boumeli ya ntango. Mikanda ya sika elobeli ntango ya boyangeli (1643 tii 1715) ya Mokonzi Louis Tala polele mokumba ya kobimisa ya nkombo “ *dragon* ” oyo ezali kolakisa “zabolo” mpe mosala ya makasi ya polele ya Loma ya bokonzi mpe Loma ya pápa na Em.12:9-4-13-16. Moto oyo amibengaki “mokonzi ya moi” akómaki na nsuka na yango etumba mpo na Lingomba ya Katolike, mobateli ya “mokolo ya moi” oyo azwaki banda Constantin¹ Kasi, mpo na kotatola mabe na ye, Nzambe azindisaki boumeli mobimba ya boyangeli na ye ya molai na molili, koboya ye molunge mpe pole mobimba ya moi ya solo oyo ebimisaki mbuma mabe mpo na bilei ya bato ya France.

Verse 20 : “ *Kasi likambo oyo nazali kotemela yo ezali ete otiki mwasi Yezabele, oyo amibengi mosakoli mwasi, ateya mpe kobenda basaleli na ngai mpo básala pite mpe bálya misuni oyo epesameli mbeka mpo na bikeko.* »

Na mobu 1170, Nzambe atindaki Pierre Vaudès abongola Biblia na monoko ya Provençal. Azalaki moklisto ya liboso oyo azwaki lisusu liteya ya solo ya bantoma oyo ezali na ntina mingi, bakisa mpe limemya mpo na Sabata ya solo mpe kondima kolya ndunda. Ayebani na nkombo Pierre Valdo, azali na ebandeli ya “*Vaudois*” oyo bafandaki na Piedmont Alpes ya Italie. Mosala ya Mbongwana oyo bazalaki komonisa ezalaki kotemelama na pápa mpe nsango yango elimwaki. Na boye ete Nzambe apesaki Europe mobimba na invasion ya koboma ya ba Mongoles oyo elandaki na épidémie ya somo ya peste oyo ewutaki na ba Mongoles oyo ebebisaki, kobanda 1348, moko ya misato mpe pene na ndambo ya population na yango. Nsango ya verset oyo, “ *otiki mwasi Jezabel...* ”, ezali kofinga oyo etali ba réformistes oyo bapesaki te mosala ya Pierre Valdo importance oyo esengelaki, mpo ezalaki ya kokoka. Kati na 1170 mpe 1517, baboyaki liteya ya kokoka ya bosolo ya lobiko ya boklisto mpe Mbongwana na bango oyo esalemaki na nsuka ya eleko oyo ezali ya ndambo mpe ya kokoka mpenza te.

Note : perfection doctrine oyo Pierre Valdo asosolaki mpe asalelaki ezali kolakisa ete kati na ye, Nzambe alakisaki programme mobimba ya Mbongwana oyo esengelaki kosalema. Kutu, makambo ekokisamaki na biteni mibale, bosenga ya Saba ebandaki te kino 1843-1844, engebene na ntango oyo etiamaki elembo na mobeko ya Dan.8:14.

Mpo na komonisa kondima ya pápa ya Katolike ya Loma, Nzambe akokanisi yango na mwasi ya mopaya ya Mokonzi Ahaba, “ *Yezabele* ” ya nsomo oyo abomaki basakoli ya Nzambe mpe asopaki makila ya bato oyo basalaki eloko te. Copie yango eyokani na modèle mpe ezali mpe na inconvenient ya kowumela mingi na fonctionnement. Na kopesaka ye nkombo “ *mosakoli mwasi* ”, Nzambe azali kopesa motuya na nkombo ya esika ya sika ya “kiti ya bokonzi” na ye:

Vatican, oyo elimboli na Lifalanse ya kala mpe na Latin, “vaticinare”: kosakola. Makambo ya mikemike ya masolo ya kala oyo elobeli esika yango ezali mpenza komonisa makambo. Na ebandeli, esika yango ezalaki na tempelo moko ya Loma oyo epesamaki na nzambe “ *nyoka* ” Aesculapius. Elembo oyo ekolakisa zabolo pe boyangeli ya pápa na Em.12:9-14-15. Amperere Néron atyaki bisika na ye ya kopota mbangu ya makalo kuna, mpe “Simona Monganga-nkisi” akundamaki na cimetièrre moko kuna. Ezali, emonani lokola, bitika na ye, oyo ekokumisama lokola oyo ya Ntoma Petelo oyo babakamaki na ekulusu na Loma. Awa mpe, basilika oyo Constantin apesaki ezalaki kosepela na nkembo ya boklisto. Na ebandeli, esika yango ezalaki na mabulu. Lokuta oyo etongami bongo ekolóngisa nkombo ya sika ya basilika oyo ya Vatican oyo, ekómi monene mpe ekembisami na ^{ekeke ya 15}, ekozwa nkombo ya kobungisa nzela ya “Basilika ya Santu Pierre ya Loma”. Lokumu oyo, oyo epesami na bosolo na **nganga-nkisi** mpe na “ *nyoka* ” Aesculapius, ekolóngisa nkombo “ *maji* ” oyo Molimo azali kopesa na milulu ya losambo ya Katolike ya Loma na Em.18:23 epai wapi libongoli ya biblia ya Darby eyebisi biso ete: “ *Mpe pole ya mwinda ekongenga lisusu kati na bino te; mpe mongongo ya mobali ya libala mpe ya mwasi ekoyokana lisusu kati na bino te; mpo bato ya mombongo na bino bazalaki bato minene ya mabele; mpo na maji na yo, bikólo nyonso ebungaki nzela.* » Précisément, bosilisi ya mosala ya basilica oyo « Saint-Pierre de Rome », oyo esengelaki mbongo ebele, ekosala que prélat Tetzal ateka ba « indulgences » na ye. Lokola Martin Luther, molakisi ya basango, amonaki ete batekaki masumu mpo na kolimbisama mpo na mbongo, amonaki ndenge lingomba na ye ya Katolike ya Loma ezalaki mpenza. Na bongo, apamelaki ezaleli na ye ya diabololo mpe mwa mabunga na ye na ndenge alakisaki ba thèses na ye 95 oyo eyebani mingi na 1517 na porte ya lingomba ya Allemagne na Augsburg. Na ndenge yango, akómisaki mosala ya Mbongwana oyo Nzambe apesaki likanisi epai ya Pierre Valdo banda mobu 1170.

Kolobaka mbala moko na basaleli na ye oyo babongwanaki na ntango wana, bato ya solo, oyo batikaki mosala na kimya, Molimo azali kofinga bango mpo na kopesa nzela na *Yezabele koteya mpe kobenda basaleli na ye* . Tokoki kotanga na kofinga oyo bozangi kokoka nyonso ya mateya ya ebandeli oyo ya mbongwana. Azali “ *koteya mpe kobenda* ” “ *basali* ” na ye, oyo ya Yesu, oyo ekomisi ye lingomba ya boklisto. Kasi liteya na ye ezali oyo ya eleko ya *Pergamo* epai kuna efundeli ya “ *pite* ” mpe elilingi ya “ *misuni bapesaki bikeko mbeka* ” basilaki kofunda bango. Atako bimoniseli ya bokosi, na verse oyo eloko ya ntina ezali te “ *mwasi Yezabele* ” kasi moklisto ya Protesta ye moko. Uta ebandeli na koyebisa ye “ *otiki mwasi Yezabele...* ” Molimo azali kopesa likanisi ya mabunga oyo Baprotesta ya liboso bakabolaki. Na nsima, abimisi ezaleli ya mbeba yango: losambo ya bikeko ya bapakano. Na kosalaka bongo, abimisi lolenge ya “ *mokumba* ” oyo atyelaki ye naino te, na ntango wana, kasi akosenga uta 1843. Mpe na nsango oyo, Nzambe mozalisi azali kobundisa “mokolo ya lomingo” ya Baloma oyo momeseno na ye ezali na miso na ye mosala ya losambo ya bikeko ya bapakano oyo ezali kokumisa bonzambe ya moi ya lokuta ya bopakano ya kala koleka na lisolo ya bato. Kobanda 1843, asengelaki kotika “mokolo ya lomingo” to boyokani na ye na Yesu Klisto, Mobikisi se moko ya basumuki awa na mabele.

Verse 21 : “ *Napesaki ye ntango, ete abongola motema, mpe abongola motema te na pite na ye.* »

Ntango oyo emonisami uta Dan.7:25 mpe endimami na lolenge misato na Apocalypse na mikapo 11,12, mpe 13. Oyo ezali maloba: " *ntango ya ntango mpe ndambo ya ntango ; mikolo 1260, to sanza 42* " oyo nyonso elobeli boyangeli ya pápa oyo ezalaki kokanga motema te na misala kati na mobu 538 mpe 1798. Kopalanganisa solo na nzela ya Biblia mpe kosakola ya bato ya solo oyo babongoli mbongwana epesaki kondima ya Katolike libaku na yango ya nsuka ya kobongola motema mpe ya kotika." masumu ya moto. Asalaki eloko te, mpe anyokolaki mpe anyokolaki, na nkombo ya nguya na ye ya koluka koyeba, bamemi-nsango ya kimia ya Nzambe na bomoi. Na bongo, ebotaki lisusu misala ya botomboki ya bato ya Bayuda kopesaka lisese ya Yesu kokokisama ya mibale: ezali lisese ya baloni vinyo oyo babomaka bato ya liboso oyo Nzambe atindaki, mpe na nsima babomaka, ntango ayei epai na bango, mwana ya Nkolo ya elanga ya vinyo mpo na koyiba libula na ye.

Verse 22 : “ *Talá, nakobwaka ye na mbeto, mpe nakotinda bolózi monene likoló na baoyo bazali kosala ekobo elongo na ye, longola bobele soki babongoli motema na misala na bango.* »

Nzambe akotalela ye lokola “ *ndumba* ” “ *abwakami na mbeto* ”, oyo epesi biso nzela ya kokangisa “ *mwasi Yezabele* ” ya motó ya likambo oyo na “ *ndumba Babilone monene* ” ya Emoniseli 17:1. “ *Bolózi monene* ” oyo esakolamaki ekoya nsima ya kozanga kolonga ya esakola ya Biblia. Nsango oyo kaka ekondimisa boyokani ya “ *bolózi monene* ” oyo na “ *nyama oyo ezali komata uta na mozindo* ” na Em.11:7. Emati sima ya mosala ya “ *batatoli mibale* ” ya Nzambe oyo ezali makomi ya mayokani ya kala mpe ya sika ya bonzambe ya Biblia Mosantu. “ *ekobo* ” ya molimo endimami mpe epesameli nkombo mpe “ *baoyo* ” Nzambe afundi ete basalaki yango elongo na “ *Jezebele* ” ezali bakonzi mpe bato ya bokonzi ya France. Elongo na ba nganga-nzambe ya Katolike, ba monarchistes bakokoma ba cibles principales ya kanda ya athée nationale révolutionnaire oyo ezalaki kaka expression ya kanda ya Nzambe mozwi-ya-nguya nionso Yesu Klisto. Babongolaki motema te, yango wana nkanda mibale ebetaki bango na ntango oyo Nzambe aponaki mpo na nsuka ya boyangeli ya pápa kati na 1793 mpe 1798.

Liloba “ *bolózi* ” elakisi mbuma ya elakeli mabe ya Nzambe engebene Lom.2:19: “ *Bolózi mpe mpasi na molimo nyonso ya moto oyo azali kosala mabe , liboso na Moyuda, mpe na nsima na Mogreke!* ” ". Kasi “ *bolózi* ” oyo epesaka etumbu na masumu ya bokonzi ya Katolike mpe moninga na yango Lingomba ya Katolike ya Loma emonisami na Em.17:5, na nkombo “ *Babilone the monene* ”, ezali, na lolenge ya mayele, “ *bolózi monene* ”.

Verse 23 : “ *Nakoboma bana na ye na liwa; mpe mangomba manso makoyeba ete nazali ye oyo akolukaka makanisi mpe mitema, mpe nakopesa mbano na moko na moko engebene na misala mya bino.* »

“ *Kokufa liwa* ” ezali maloba oyo Molimo asaleli mpo na kolamusa “ba terrors” mibale ya régime révolutionnaire ya 1793 mpe 1794. Na maloba oyo, aboyi likanisi nyonso ya liwa ya molimo ya pete oyo ekotungisa ba Protesta na 1843 na nsango oyo epesamaki na anzelu ya tango wana “ *Sardes* ” na Em.3:1.

Bato bayebi naino te mosala ya makila ndenge wana oyo esalemaka na bamasini ya koboma bato, oyo monganga Louis abimisaki, kasi oyo monganga Guillotin asepelaki na ye oyo balobaki ete nkombo na ye euti na esaleli yango moko, oyo babengaki banda wana: guillotine . Na nsima, bikateli ya mokuse esakolaki ebele ya mitindo ya liwa , mpe babakisaki etinda ya kobeta liwa epai ya bazuzi mpe bafundi ya mokolo oyo ezalaki liboso. Engebene na etinda oyo, emonanaki lokola ete bomoto esengelaki kolimwa mpe ezali mpo na ntina oyo nde Nzambe abengaki boyangeli oyo ya mbongwana oyo ezali koboma bato “ *libulu mozindo* ”. Na nsuka, alingaki kosala mabele, “ *libulu mozindo* ” kozanga lolenge moko ya bomoi uta mokolo ya yambo ya Bozalisi, engebene na Gen.1:2. Kasi ezali bobele, na likoló, na ntango ya kosambisama ya likoló oyo baponami oyo basanganaki basalelaki nde “ *Mangomba nyonso (to Mayangani)*” bazali, baponami ya bileko nsambo, bakozwa makambo wana ya masolo ya kala na ndimbola oyo Nzambe apesaki yango . Bosembo ya Nzambe ezali ya kokoka; baoyo bazalaki kosambisa na lokuta babetamaki na boyengebene na ye, “ *engebene* ” “ *misala* ” na bango moko. Basalaki ete bato bákufa kozanga bosembo mpe na ngala na bango bakufaki na bosembo ya Nzambe ya kokoka: “ *mpe nakofuta mokomoko na bino na kolanda misala na bino .*”

Verse 24 : “ *Na yo mpe na bato mosusu nyonso ya Tiatira, baoyo bazwi liteya yango te, mpe baoyo bayebi bozindo ya Satana te, ndenge bazali kobenga yango, nazali koloba na bino ete: Nakotyia mokumba mosusu likoló na bino te; »*

Baoyo bazali kofunda kondima ya Katolike mpe kopesa milulu na yango ya losambo nkombo “ *bozindo ya Satana* ” bakoki kozala kaka ba réformistes oyo babimaki kobanda pene na 1200 tii na révolution française ya 1789. Ata soki bizaleli na bango ezali nini, mateya na bango ezalaki mosika mingi na bosolo ya peto oyo eteyamaki Molimo epai ya bantoma mpe bayekoli ya Yesu Klisto. Tomoni na litomba na bango bobele makambo misato ya malamumu: kondima na mbeka ya Yesu kaka, elikya oyo epesami na Biblia bobele, mpe likabo ya bomoto na bango mpe ya bomoi na bango; makanisi mosusu nyonso ya mateya ezwamaki na Lingomba ya Katolike mpe na yango, bazalaki kotya mituna. Na yango, atako bazalaki ya kokoka te na nivo ya liteya ya bosolo ya kondima ya boklisto, bato oyo baponamaki mpo na kobongisa makambo bayebaki ndenge ya kopesa bomoi na bango oyo bapesaki Nzambe na mbeka ya bomoi mpe ntango bazalaki kozela 1844, mokolo oyo mobeko ya Dan. 8:14, Nzambe andimi mosala na bango mpo na mwa ntango. Yango amonisi yango polele mpenza ntango alobi ete: “ *Natye mokumba mosusu te likoló na yo .*” Ezalela ya bosambisi ya bonzambe ya kokamwa ebimi polele na maloba oyo.

Verse 25: “ *Kaka oyo ozali na yango, simbá tii nakoya.*” »

Bantina oyo epesaka Nzambe nzela ya kopambola kondima ya Protesta oyo ezangi kokoka esengeli kobatelama mpe kosalelana na baponami kino Yesu Klisto akozonga.

Verse 26 : “ *Ye oyo alongi, mpe akobatela misala na ngai tii na nsuka, nakopesa bokonzi likoló na bikólo.* »

Verse oyo ezali komonisa nini ekosala ete lobiko ebunga banda ntango oyo ya Mbongwana tii na bozongi ya Klisto. Baponami basengeli kobatela kino nsuka misala mibongisami mpe mimonisami na Yesu Klisto ntango nyonso kino nsuka

ya mokili. Babengami bakweyi na koboya masengi ya sika ya Nzambe. Nzokande, abombaki soko moke te mokano na ye ya kobakisa pole na ye mokemoke kino na ntango ya koya na ye na nkembo. “ *Nzela ya moyengebene ezali lokola mwinda ya kongenga, oyo kongenga na yango ekobakisama kino na katikati ya moi (Mas.4:18)*”; verse oyo ya Biblia endimisi yango. Mpe ezali bongo na kati ya cadre ya projet na ye, que kobanda 1844, masengi ya bonzambe ekobima na ba dates oyo ekanamaki mpe esakolamaki na liloba na ye ya esakweli oyo ezali uniquement biblique. Ezali bobele na lolenge ya mosambisi ya lola nde moto oyo aponami akozwa epai ya Nzambe “bokonzi likoló na bikólo”.

Verse 27 : “ *Akoyangela bango na lingenda ya ebende, lokola moto azali kobuka bambeki ya mabele ya lima, ndenge ngai moko nazwi nguya epai ya Tata na ngai.* »

Liloba oyo ezali kopesa likanisi ya lotomo ya kozwa etumbu ya liwa. Ebongi ete baponami bakokabola elongo na Yesu Klisto na bosambisi na bango ya bato mabe oyo etiamaki mpo na kosambisama ya nsuka, na boumeli ya “ *mibu nkoto* ” ya Sabata monene ya mibu nkoto ya nsambo.

Verse 28: “ *Mpe nakopesa ye monzoto ya ntango.* »

Nzambe akopesa yango pole na yango mobimba ya bonzambe oyo emonisami na mabele na biso ya lelo na oyo ya moi. Kasi Yesu alobaki ete: “Ngai nazali pole.” Asakoli bongo pole ya bomoi ya lola, epai wapi Nzambe ye moko azali liziba ya pole oyo etali lisusu monzoto ya lola te lokola moi na biso.

Verse 29: “ *Oyo azali na litoi, ayoka oyo Molimo azali koloba na mangomba!* »

Botongi ya Apocalypse ezali lokola tour oyo esalemi na étages sambo, ya sambo ekozala tango ya kokutana na Nzambe. Na botongi oyo, mikapo 2 mpe 3 ezali cadre ya moboko ya eleko mobimba ya boklisto kati na 94 mpe 2030. Mitó ya makambo nyonso oyo elobelami na Apocalypse ezwi esika na yango na cadre oyo ya moboko. Kasi na cadre oyo ba étages ya liboso e jouaka kaka rôle ya escalier oyo ememaka na étage ya likolo. Ntina ya emoniseli emonani na niveau 3 oyo babengi *Pergamon* . Importance oyo e renforcé lisusu na niveau 4 oyo babengi *Thyatira* . Ezali na eleko oyo nde kondima ya boklisto ekómi mobulungano mpe kobungisa nzela. Kosambisama ya Nzambe na ntina na ezalela ya elimo ya eleko oyo ekozala na mbano kino na nsuka ya mokili. Yango wana, mpo na kolendisa bososoli na bino ya esambiselo oyo, nakoloba na mokuse nsango oyo Nzambe atindelaki Baprotesta na ye oyo aponami na boyangeli ya Louis XIV.

Bokuse : Na tango ya Mbongwana, bizaleli ya bakristu ezalaki ebele. Tozali kokuta basantu ya solo bazali konyokolama, kasi bazali ntango nyonso na kimya, mpe bato oyo babulunganisaka mangomba mpe politiki, oyo bamipesaka bibundeli mpe bazongisaka fimbo mpo na kobetama na mampinga ya bokonzi ya Katolike. Na Danyeke 11:34, Molimo aponi bango lokola “bakosi.” Bato moke ya mangomba nde basosoli ete kozala moklisto ezali komekola Yesu na makambo nyonso, kotosa mitindo na ye mpe kotosa bipekiselu na ye; kosalela bibundeli ezali moko na yango, mpe yango ezalaki liteya na ye ya nsuka oyo apesaki na ntango oyo bakangaki ye. Kofinga ya Yesu ezali na ntina na likambo oyo ete, kokoba kosalela libula ya Katolike, Baprotesta bango moko bazali kolendisa, na

ndakisa na bango, liteya mpe kobendama oyo ezali ya *Yezabele ya Katolike* . Momeseno na bango ya losambo ya kozanga kokoka ebebisaka bango na kosambisama ya Nzambe oyo bazali kotyola lokumu liboso ya banguna na ye. Eteni wana na ebandeli ya Mbongwana ememaki ye na kozwa bikateli ya kokamwa; oyo azali konyata na kolobáká ete: “ *Natye mokumba mosusu likoló na yo te, bobele bobele oyo bozali na yango kino nakoya .*” Kasi kozanga kokoka na mateya ezali na ntina na ebandeli oyo mpe Nzambe andimi mosala ya baoyo bandimaka minyoko mpe liwa na nkombo na ye. Bakokaki kopesa mingi te, kopesa oyo eleki monene: bomoi na bango. Nzambe azali ko souligner molimo oyo ya mbeka oyo ye azali ko désigner lokola “ *misala mingi koleka oyo ya liboso (verse 19)*”. Lingomba ya bapakanano ya Lingomba ya Katolike ya Loma ekokanisi na *misuni oyo bapesaka bikeko mbeka* . Kokweisa bokosi ya Baloma ebandaki na mikanda ya Pierre Valdo (Vaudés) oyo ezwamaki na pole ya kokoka oyo, kobanda 1170, akomaki libongoli moko ya Biblia na monoko mosusu oyo ezali Latin te, Provençal. Boyebi mpe bososoli na ye ya masengami ya Nzambe ezalaki mobimba na ndenge ya kokamwa mpe nsima na ye kondima ya Protesta ebebaki. Na elimo ya John Calvin, kondima ya Protesta ekómaki kutu makasi, mpe ezwaki elilingi ya monguna na yango ya Lingomba ya Katolike. Mpe maloba “Bitumba ya Lingomba” etatoli likambo ya nsani mpo na Nzambe, mpamba te baponami ya Yesu Klisto, bato ya solo, bazongisaka te makofi oyo bapesaki bango. Kozongisa mabe na bango ekouta na Nkolo ye moko. Na komipesaka bibundeli, Baprotesta, oyo devise na bango ezalaki “sola scriptura”, “Makomi kaka”, bamonisaki kotyola Biblia oyo epekisaki mobulu na bango. Yesu akendaki mosika mpenza na likambo yango na koteyaka bayekoli na ye ete basengeli kobalusa “litama mosusu” epai ya moto oyo azali kobeta bango.

Eleko oyo ntango minyoko ya Bakatolike esalaki ete basaleli ya sembo ya Yesu bákufa, emonisami mbala misato na Apocalypse, awa na eleko oyo *Thyatira* , kasi mpe na ^{5e} *elembo* ya mokapo 6 mpe na ³ *kelelo* ya mokapo 8. Awa, na verse 22, Yesu alendisi basaleli na ye oyo bakufaki martiru, kosakolaka bango mokano na ye ya kozongisa mabe na liwa na bango to bampasi oyo Loma mpe basaleli na yango ya bokonzi bapesaki bango. Liloba ya ntina oyo ebombami na nkombo *Pergame* emonani polele, lingomba ya Katolike ezali na ngambo ya *ekobo* na Nzambe, mpe baoyo basali yango na yango, bakonzi ya Katolike, ba ligues na bango mpe lokumu na bango ya lokuta bakofuta, na nse ya guillotine ya ba révolutionnaires français, makila oyo esopamaki na ndenge ya kozanga bosembo. Em.2:22-23: “ *Talá, nakobwaka ye na mbeto, mpe nakotinda bolózi monene likoló na baoyo bazali kosala ekobo elongo na ye , longola bobele soki babongoli motema na misala na bango. Nakoboma bana na ye ; mpe mangomba nyonso ekoyeba ete nazali moto oyo akolukaka makanisi mpe mitema, mpe nakopesa moko na moko na bino mbano engebene na misala na bino .*” Kasi kebá! Mpamba te nsima ya 1843, “ *baoyo bakosala ekobo elongo na ye* ” bakozala mpe **Baprotesta** , yango wana Nzambe akobongisa na “etumba ya misato ya mokili mobimba” ya nikleere, etumbu ya sika ya ekobo ya Katolike, ya Ortodokse, ya Anglican, ya Protesta mpe ya Baadventiste mosusu. En parallèle, Molimo alobi na ^{5e} *elembo* : Em 6:9 kino 11: “ *Ntango afungolaki elembo ya mitano, namonaki na nse ya etumbelo milimo ya baoyo babomamaki mpo na liloba ya Nzambe mpe*

mpo na litatoli oyo bapesaki. Bagangaki na mongongo makasi, kolobaka: Ntango boni, O Molakisi mosantu mpe ya solo, ozali kozela na kosambisa, mpe na kozongisa mabe mpo na makila na biso na baye bafandi na mabele? Bapesaki mokomoko na bango elamba ya mpembe; mpe bayebisaki bango kotikala na bopemi mpo na mwa ntango molai, kino motango mwa basali baninga ba bango mpe bandeko ba bango baye basengelaki kobomama lokola bango ekosila. "

Scène oyo ya 5ème ^{sceau} ekoki kozala confusion mpe kobungisa nzela na esprit mal éclairé. Tika makambo ezala polele, elilingi oyo emonisi biso makanisi ya sekele ya Nzambe, mpo engebene na Mos.9:5-6-10, bakufi kati na Klisto balalaka na ezalela oyo bokundoli na bango ebosani, bazali lisusu kosangana na makambo nyonso te oyo esalemaka na nse ya moi . Biblia epesi liwa ya liboso ndimbola ya koboma ekelamu mobimba; moto oyo akufi azali lokola nde azalaki naino te na bokeseni oyo ete lokola azalaki, bozali na ye mobimba etikali kokomama na makanisi ya Nzambe. Yango wana ezali epai ya basaleli na ye ya bomoi nde Nzambe azali kotindela bango nsango oyo ya kobondisa mpo na kolendisa bango. Akundolisi bango ete, engebene bilaka na ye, nsima ya mpongi ya liwa, ezali na ntango oyo etyami mpo na kolamuka na bango , ntango bakosekwa, na nzela na ye. Na nsima bakozwa libaku ya kosambisa, na nse ya kotala mpe kosambisama ya Nzambe kati na Yesu Klisto, banyokoli na bango oyo basekwi ndenge moko, kasi na nsuka ya *mibu nkoto* . Na nsango ya *Thyatira* , liwa oyo esakolami mpo na *baoyo basali ekobo* na *Yezabele* Mokatolike ekozala na kokokisama mbala mibale. Na mabele, mosala ya ba révolutionnaires ezali phase ya liboso, kasi sima na yango, ekoya, na tango na yango mpe na phase ya mibale, *liwa ya mibale* ya jugement ya suka, heure tango " *tous Assemblées* " ba infidèles chrétiens to ba fidèles ya ba époques nionso ya Eleko ya boklisto ekomona ete etumbu ya bosembo ya Nzambe esalelami mpo na kobundisa *ekobo ya elimo* .

Na elilingi na yango ya elilingi, ^{4e} *kelelo* ya mokapo 8 endimisi mosala ya " *bolzi monene* " oyo ebongisamaki mpo na kopesa etumbu na *ekobo* ya pápa mpe bato ya bokonzi oyo basungaki yango. *Moi* , pole ya Nzambe, *sanza* , lingomba ya Katolike ya molili, mpe *minzoto* , bato ya losambo, *babetami na ndambo na misato* to, ndambo na yango, na minyoko ya bato ya France oyo bazalaki koboya Nzambe na 1793 mpe 1794.

Na nsuka ya nsango oyo epesamaki na Baprotesta ya kimya, Molimo endimisi kokweisa na yango kosalela bibundeli na komikundolaka ete ezali bobele mpo na esambiselo ya nsuka oyo ebongisamaki na ntango ya bosambisi ya lola ya mibu nkoto ya nsambo nde moto oyo aponami akozongisa mabe. Yango wana azali na ndingisa te ya kozongisa mabe ye moko, liboso ya bosambisi oyo ya lola epai wapi akosambisa na nsima banyokoli na ye, elongo na Yesu Klisto, mpe akosangana na ekateli ya etumbu ya liwa na bango. " *Akoyangela bango na lingenda ya ebende, lokola moto azali kobuka bambeki ya mabele ya lima* ." Ntina ya etumbu oyo ekozala ya koyeba tango ya pasi ya ba culpeurs oyo ba condamné na liwa ya mibale ya etumbu ya suka. Verse 29 elobeli: *monzoto ya ntongo* . " *Mpe nakopesa ye monzoto ya ntongo* ." Liloba yango ezali komonisa moi, elilingi ya pole ya Nzambe. Molongi akokota na pole ya bonzambe mpo na libela. Kasi liboso ya contexte oyo ya seko, liloba oyo ebongisaka letre ya mitano oyo eyei.

*Monzoto ya ntongo etángami na 2 Petelo 1:19-20-21 : “ Mpe tozali kosimba **liloba ya esakweli** na ntembe te , oyo ezali malamumu bozali kotya likebi, lokola mwinda oyo ezali kongenga na esika ya molili, kino na mokolo ebandi mpe **monzoto ya ntongo** ebimi na mitema na bino; koyeba libosoliboso bino moko ete esakweli moko te ya Makomami ekoki kozala eloko ya ndimbola ya moto ye moko, mpo ezalaki te na bolingi ya moto nde esakweli moko ememamaki mokolo moko, kasi epusami na Molimo Mosantu ete bato balobelaki uta na Nzambe . Verse oyo ezali komonisa ntina ya liloba ya esakweli mpo ete contexte ya eleko oyo ezali koya ekozala conditionné na molimo na bokoti na bosaleli ya mobeko ya bonzambe oyo esakolamaki na Dan.8:14. “ Kino na ngonga ya 2300 p.m. mpe bosantu ekolóngisama .” Kasi na ntango wana, verse oyo eyebanaki kaka na libongoli: “ Kino na mobu 2300 mpokwa mpe ntongo mpe esika mosantu ekopetolama .” Ata na libongoli oyo, nsango ya Nzambe ezalaki ndenge moko, kasi ya sikisiki te, ekokaki na lolenge oyo kolimbolama lokola kosakola nsuka ya mokili na nzela ya bozongi na nkembo ya Nkolo mpe Mobikisi na biso Yesu Klisto. Nzambe asalelaki William Miller, Moprotesta ya Amerika mpo na kosala mimekano mibale ya kondima ya Baadventiste na eleko ya prenta ya mobu 1843 mpe na otone ya mobu 1844. Lokola Danyeke 12:11-12 eteyi biso, kati na badati oyo mibale, na 1843, mobeko ya Nzambe elongoli Baprotesta oyo bakweyaki bosembo ya kobikisa oyo Yesu Klisto apesaki; mpamba te bakokisi lisusu te motindo ya bosantu ya sika oyo Nzambe asengi. Bosembo ya Yesu ezali ya seko, kasi ezali kopesa litomba kaka na baponami ya solo oyo Yesu ye moko aponaki, mpe oyo, na ntango nyonso mpe kino na nsuka ya mokili.*

Awa, kati na *Tiatira* mpe *Sarde* , na mokolo ya yambo ya prenta 1843, mobeko ya Dan.8:14 ebandi kosala mpe tokozwa mbano na yango na bansango oyo Molimo atindelaki baklisto ya mokolo wana.

Emoniseli 3: Likita uta 1843 – 1843. **kondima ya boklisto ya bantoma ezongaki**

5e époque : Sardis

Etumbu oyo Yesu Klisto asakolaki nsima ya kosambisama ya Baadventiste na prenta 1843 mpe na mokolo ya 22 Oktobe 1844

Verse 1: “ *Komela anzele ya lisanga ya Sarde : Talá oyo moto oyo azali na bilimo nsambo ya Nzambe mpe minzoto nsambo alobi: Nayebi misala na yo. Nayebi ete bakanisaka ete ozali na bomoi, mpe okufi. »*

“ *Sarde* ,” motó ya likambo ya mokanda ya mitano, ekobimisa bizaleli mibale ya boklisto ya Protesta, oyo ekeseni na oyo elobami: epai na bato oyo bakwei, oyo Yesu asakoli ete: “ *Batalelami lokola ozali na bomoi, mpe okufi* ”; mpe epai ya baponami, na verse 4: “ *bakotambola elongo na ngai na bilamba ya mpembe mpamba te babongi .*” Lokola makambo oyo ezali na bansango na ye mibale, nkombo “ *Sarde* ” ezali na ndimbola mibale oyo bandimbola na yango ekeseni mpenza. Nabatelaka makanisi minene ya mosisa oyo ya Greke: libanga ya kolemba mpe ya motuya, liwa mpe bomoi. Grimacing mpe convulsive elimbolaka

koseka ya sardonic; na Greke, sardonion ezali nsinga ya likoló ya monyama ya kobundisa banyama; sardine ezali mbisi; mpe na ndimbola mosusu, sardo mpe sardonix ezali mabanga ya motuya; sardonix kozala lolenge ndenge na ndenge ya chalcédonie ya langi ya motane. Na ebandeli ya mokanda oyo, Yesu amimonisi lokola " *ye oyo azali na milimo nsambo ya Nzambe mpe minzoto nsambo* " elingi koloba kosantisama ya Molimo mpe kosambisama likoló na basaleli na ye ya bileko nsambo. Lokola na Dan.12, atelemi likolo ya ebale ya koboma, momekano ya kondima ya ba Adventistes, mpe awa azali kopesa ekateli na ye. To noter familiarité oyo elakisaka que interlocuteur ya mutu azali moko na sens collectif. Norme mobimba ya Baprotesta ezali komitungisa. Yesu asukisi bolongoli ya Baprotesta oyo emonisami na nsango ya *Tiatira* . " *Bozito* " ya sika (lokola bandimi batomboki basosoli yango) etiamaki sikawa mpe esengami. Esengeli kotika momeseno ya mokolo ya lomingo ya Baloma mpe kotya Sabata ya Samedi na esika na yango. Mobeko oyo ya Dan.8:14 ezongisaka nsima ezalela oyo etiamaki uta mokolo ya 7 Mársi 321 na Amperere Constantin¹ Na 1833, mbula 11 liboso ya 1844, na nzela ya mbula ya minzoto oyo ezalaki kopumbwapumbwa ntango nyonso, oyo eumelaki kobanda na midi ya butu tii na ngonga ya 5 ya ntongo, mpe ezalaki komonana na États-Unis mobimba, Nzambe amonisaki mpe asakolaki kokwea monene ya baklisto ya Protesta. Mpo na kondimisa yo ndimbola yango, Nzambe alakisaki Abrahamama minzoto ya likoló, ayebisaki ye ete: " *Bakitani na yo bakozala mpe bongo* ." Na yango, kokwea ya minzoto na mobu 1833 esakolaki kokwea monene ya bana wana ya Abalayama. Elembo oyo ya likoló etángami na motó ya likambo ya ^{elembo} ya 6 na Emon.6:13. Yesu alobaki ete: " *Balobaka ete ozali na bomoi mpe okufi* ". Yango wana, oyo alobeli azali na lokumu ya komonisa Nzambe, mpe likambo yango ya moke ekokani na Lingomba ya Protesta oyo, lokola endimi Mbongwana na yango, ekanisaka ete eyokani na Nzambe. Etumbu ya bonzambe ekweyi: " *Nayebi misala na yo* ", " *mpe okufi* ". Ezali epai ya Nzambe ye moko, Mosambisi monene, nde esambiselo oyo euti. Moprotesta akoki koboya etumbu yango, kasi akoki kokima mbuma na yango te. Na 1843, mobeko ya Danye 8:14 ebandaki kosala mpe moklisto moko te azali kozela ete ayeba mobeko ya Nzambe ya bomoi te. Kozanga boyebi oyo euti na kotyola liloba ya esakweli ya Biblia oyo ntoma Petelo alendis biso tótya likebi na biso mobimba na 2 Pet.1:19-20: " *Mpe tozali kosimba liloba ya esakweli mingi koleka, oyo bozali kosala malamau mpo na yango bótya likebi, lokola mwinda oyo ezali kongenga na esika ya molili, tii mokolo ekotana mpe monzoto ya ntongo ekobima na mitema na bino; koyeba libosoliboso bino moko ete esakweli moko te ya Makomami ekoki kozala eloko ya ndimbola ya moto ye moko.* » Koleka kozanga ete bato bámona yango na katikati ya makomi nyonso ya Biblia ya kondimana ya sika, baverse yango esalaka, mingimingi kobanda 1843, bokeseni kati na bomoi mpe liwa.

Verse 2: " *Bókeba, mpe bólendis batikali oyo balingi kokufa; mpo namoni te misala na yo ya **kokoka** liboso ya Nzambe na ngai.* »

Soki bakokisi te etinda ya sika ya bosantu, " *basusu* " ya Lingomba ya Protesta " bakokufa . " Pamba te, Nzambe azali kokweisa ye mpo na bantina mibale. Ya liboso ezali momesano ya mokolo ya lomingo ya Baloma oyo ekweisami na bobandi ya mosala ya mobeko ya Dan.8:14; ya mibale ezali

kozanga bosepeli na liloba ya esakweli, mpamba te soki totali te liteya oyo Nzambe apesaki na nzela ya likambo ya Adventiste, bakitani ya Protesta bakomema ngambo oyo bazwaki epai ya batata na bango. Na makambo nyonso mibale, Yesu alobaki ete, “ *Namoni te misala na yo ya kokoka liboso ya Nzambe na ngai .*” Na kolobaka “ *liboso ya Nzambe na ngai* ”, Yesu akundolisi baprotesta norme ya mibeko zomi oyo ekomami na mosapi ya Nzambe, Tata oyo bazali kotyola na ntina ya Mwana oyo asengeli kobikisa bango. Kondima na ye ya botosi ya kokoka, oyo apesaki lokola ndakisa, ekokani ata moke te na kondima ya Protesta, mosangoli ya masumu mingi ya Katolike, bakisa mpe, libosoliboso, bopemi ya poso na poso na mokolo ya yambo. Ekuke ya lobiko ekangami libela na momesano ya lingomba ya Protesta ya lisanga, “ *minzoto* ” ya “ *elembo ya motoba* ” ekweyi.

Verse 3: “ *Bongo bomikundola lolenge boyambaki mpe boyokaki, mpe bobatela mpe boyamboli. Soki ozali kotala te, nakoya lokola moyibi, mpe okoyeba te ngonga nini nakoyela yo.* »

Verbe oyo, “ *kobosana te* ,” elimboli komanyola malamumalamu na misala ya kala. Kasi kaka baponami ya solo nde bazali na komikitisa mpo na kotyola misala na bango moko. Lisusu, etinda oyo “ *komikundola* ” elamusi “ *komikundola* ” na ebandeli ya mobeko ya minei oyo etindi bopemi ya bule ya mokolo ya nsambo. Awa lisusu, mbala mibale, Lingomba ya Protesta ya officiel ebengisami mpo na kotalela lisusu boyambi oyo epesaki na bansango ya esakweli oyo ebandaki na William Miller na prenta ya 1843 mpe na ɔtone ya 1844, kasi lisusu na makomi ya 4e^{ya} mibeko 10 ya Nzambe ete abuki mobeko na lisumu oyo ekufaka uta 1843. Mbuma ya mabe koleka ya bokabwani na ye na Yesu Klisto ebongisami: “ *Soki bokengeli te, nakoya lokola moyibi, . mpe bokoyeba te ngonga nini nakoya likolo na bino.* » Tokotala ndenge nini banda 2018, message oyo ekomi réalité vivante. Kozanga bokebi, kozanga boyamboli mpe mbuma ya boyamboli, kondima ya Protesta ekufi mpenza.

Verse 4 : “ *Nzokande ozali na bato mosusu na Sarde oyo babebisi bilamba na bango te; bakotambola elongo na ngai na [bilamba] ya mpembe, mpamba te babongi.* »

Bosantu ya sika ekobima. Na message oyo, Yesu azali content ya ko témoigner existence ya “ *quelques hommes* ”, selon ba détails oyo emonisami na Ellen.G.White oyo azalaki parmi nombre, kaka mibali 50 nde bazuaki ndingisa ya Nzambe. “ *Mibali moke* ” oyo baponaka mibali mpe basi oyo bandimami mpe bapambolami, moko na moko, mpo na litatoli ya bondimi na bango engebene na bozelami ya Nkolo. Yesu alobaki boye: “ *Nzokande ozali na bato mosusu na Sarde oyo babebisi bilamba na bango te; mpe bakotambola elongo na ngai na [bilamba] ya mpembe, mpamba te babongi .*” Nani akoki kotyana ntembe na lokumu oyo Yesu Klisto ye moko andimi? Na balongi ya mimekano ya bondimi ya 1843 mpe 1844, Yesu alaki bomoi ya seko mpe kondimama mobimba ya mabele oyo ekozwa lolenge ya officiel na nsango oyo ekoya uta na *Philadelphie* . Kobebisama ya “ *bilamba* ” eutaka na bizaleli ya bonsomi ya bato. “ *Elamba* ” lokola ezali boyengebene oyo Yesu Klisto atangi, na likambo oyo “ *mpembe* ”, mbindo na yango ezali komonisa kobungisa boyengebene yango mpo na kaa ya bonkoko ya Baprotesta. Awa, au contraire, kozanga bosoto ezali kolakisa bokobi

ya imputation ya “ *bosembo ya seko* ” ya Yesu Klisto engebene na Dan.9:24. Mosika te, boyebi mpe momesano ya Sabata ekopesa bango bosantu ya solo, mbuma mpe elembo ya bosembo oyo epesami na Yesu Klisto. Pona oyo ya mayele mpe ya mayele ekosala kala mingi te ete ya seko na bosantu mpe nkembo ya lola oyo emonisami na “ *bilamba ya mpembe* ” ya verse 5 oyo ezali koya. Molimo akosakola bango “ *bazangi mbeba* ” : “ *mpe na monoko na bango lokuta ezwamaki te, mpo bazali na mbeba te* (Emon.14:5)”. Bakokuta, “ *kimia na bato banso mpe bosantu, soki te mosuni moko te ekomona Nkolo* ”, engebene na Paulo, na Ebr.12:14. Na bosolo, “ *bilamba ya mpembe* ” wana ekozwa lolenge ya kolongola lisumu oyo ezali momesano ya mokolo ya lomingo ya Baloma. Lokola bazelaki ye na bosembo mbala mibale, na esika na ye, lokola elembo ya kondimama na ye, elembo ya Nzambe epesami na bango na Sabata oyo eyei mpo na kopelisa baponami ya Nkolo oyo babatelaka bosembo na ye. Na ndenge yango, “kopetola esika mosantu” ekokisamaki, lolenge oyo Danye 8:14 ebongolamaki na ntango wana. Na nse ya kotala oyo, kobanda mokolo ya 23 Okotobe 1844, Yesu apesaki na emonaneli ya likoló epai ya balongi oyo baponami elilingi ya koleka na ye longwa na esika mosantu kino na esika ya bule koleka ya esika mosantu ya mabele. Amikundolaki bongo na ndakisa, ntango oyo akufaki na ekulusu, lisumu ya baponami na ye ezongisamaki masumu, ekokisaki bongo “ *mokolo ya bomikabi* ”, “ *Yom kippur* ” ya Liebele. Lokola likambo oyo esilaki kosalema, bozongisi sika ya misala na emonaneli ezalaki kaka na mokano ya kotia ntembe na bozwi ya yambo ya bosembo ya seko oyo ezwami na liwa ya Yesu. Oyo ekokisami mpenza mpo na bato oyo bakweyaki ya Sarde oyo kondima na bango oyo emonisami ezali kosepelisa Nzambe mokeli te. Mpo na bantina mibale, Nzambe akoki koboya bango mpo na kozanga bolingo mpo na bosolo na ye ya esakweli oyo esakolamaki, mpe mpo na kobuka mobeko ya Sabata oyo ekomi na ntina uta 1843 na bobandi ya mosala ya mobeko ya Danye 8:14.

Verse 5: “ *Ye oyo alongi akolata bongo bilamba ya mpembe; Nakolongola nkombo na ye na mokanda ya bomoi te, kasi nakoyambola nkombo na ye liboso ya Tata na ngai mpe liboso ya baanzelu na ye.* »

Baponami oyo basikolami na Yesu Klisto bazali ekelamu ya botosi, oyo ayebi nyongo ya bomoi na ye mpe boseko na ye epai ya mokeli, Nzambe ya malamu, ya mayele, mpe ya bosembo. Oyo ezali sekele ya elonga na ye. Akoki koswana na ye te, mpo andimaka makambo nyonso oyo alobi mpe asalaka. Lisusu ye moko azali esengo ya Mobikisi na ye oyo ayebi ye mpe abengi ye na nkombo na ye, uta moboko ya mokili esika wapi amonaki ye na boyebi na ye ya liboso. Verse oyo ezali komonisa ndenge oyo maloba ya lokuta ya mangomba ya lokuta ezali mpamba mpe ezali kobungisa nzela ata mpo na baoyo bazali koloba yango. Liloba ya nsuka ekozala ya Yesu Klisto oyo alobi na bato nyonso: “ *Nayebi misala na yo* ”. Engebene misala yango, akabolaka etonga na ye, atye na loboko na ye ya mobali, *bampate na ye* , mpe na loboko na ye ya mwasi, *bantaba* ya botomboki mpe *mbwa ya zamba* oyo esengelaki kobendama na *moto* ya liwa ya mibale ya esambiselo ya nsuka .

Verse 6: “ *Oyo azali na litoi, ayoka oyo Molimo azali koloba na mangomba!* »

Soki moto nyonso akoki mpenza koyoka maloba ya esakweli ya Molimo, au contraire, kaka baponami na ye, oyo azali kofula mpe koteya, bakoki kososola ndimbola na yango. Molimo ezali kolobela makambo ya sikisiki, oyo ekokisami na ntango ya masolo ya kala, moto oyo aponami asengeli bongo kosepela na lisolo ya losambo mpe ya mokili, mpe na Biblia mobimba oyo esalemi na masolo ya matatoli, masanzoli, mpe bisakweli.

Liyebisi : Na molongo 3, Yesu Klisto alobaki na Protesta oyo akweyaki ete: “ *Na yango, kanisá ndenge oyo ozwi mpe oyoki, mpe keba mpe boyamboli. Soki ozali kosenzela te, nakoya lokola moyibi, mpe okoyeba te ngonga nini nakoyela yo.* ” Contrairement, mpo na ba héritiers ya ba gagnants, banda printemps 2018, message oyo ebongwani na : « Soki botali, nakoya lokola moyibi te, **pe bokoyeba** heure nini nakoya **epayi na** bino ». Mpe Nkolo akokisaki bilaka na ye, uta lelo na 2020, baponami na ye bazalaki na boyebi ya mokolo ya bozongi na ye ya solo emonisami mpo na printemps ya 2030. Kasi, kondima ya Protesta e condamné ko ignorer précision oyo, réservée, kaka , na nzela ya Yesu, . na baponami na ye. Pamba te na bokeseni na bizaleli na ye epai ya basaleli mabe, “ *Nkolo asalaka eloko te kozanga kokebisa basaleli na ye basakoli* ” Amo.3:7.

ya 6 : Philadelphie

Adventisme ekoti na mission universelle

Kati na 1843 mpe 1873, Sabata ya bonzambe ya samedi, mokolo ya nsambo ya solo oyo Nzambe apesaki, ezongisamaki mpe endimami na ba pionniers ya Adventisme ya mokolo ya nsambo oyo ezwaki lolenge ya ebongiseli ya lingomba ya boklisto ya Amerika ya Leta oyo ebengami uta 1863: " the Seventh- " mokolo Lingomba ya Adventiste. Na boyokani na liteya oyo ebongisami na Dan.12:12, nsango ya Yesu epesameli baponami na ye oyo basantisami na bopemi ya Sabata, na mokolo ya mobu 1873. Bobele na ntango yango, baponami yango bazwaka matomba na esengo ya Dan :12: “ *Esengo na ye oyo azali kozela tii mikolo 1335!* ”.

Mibeko ya sika oyo esalemaki banda 1843 ekómaki ya bato nyonso na 1873

Verse 7: “ *Komela anzelu ya lisangá ya Philadelphie : Talá oyo Mosantu alobi, Ye ya Solo, oyo azali na fungola ya Davidi, oyo afungolaka mpe moto moko te akangami, oyo akangami mpe moto moko te akofungwama : »*

Na nkombo “ *Philadelphie* ”, Yesu azali kolakisa Moponami na ye. Alobaki, “ *Na yango bato nyonso bakoyeba ete bozali bayekoli na ngai, soki bozali kolingana. Yoane13:35*” Mpe oyo ezali likambo ya *Philadelphie* oyo misisa na yango ya Greke elimboli: bolingo ya bondeko. Aponi baponami oyo bakomi yango, na kotiaka bondimi na bango na komekama, mpe mpo na balongi wana, bolingo na ye etondi. Amimonisi kati na nsango oyo, alobi ete: “ *Talá oyo Mosantu, Moto ya Solo, alobi .*” *Mosantu* , mpo ezali ntango oyo kosantisama ya Sabata mpe ya baponami esengami na mobeko ya Dan.8:14 oyo ebandi kosala uta na eleko ya prenta ya mobu 1843. *Solo* , mpo na ngonga oyo ya esakweli, . mobeko mwa bosolo mozongisami; Nzambe azongeli bosantu ya ^{mobeko na ye ya 4} oyo baklisto banyataki banda mokolo ya 7 Marsi 321. Alobi lisusu: “ *ye oyo azali na*

fungola ya David ". Wana ezali te bafungola ya santu Pierre oyo balobi ete azali na Rome. " *Fungola ya David* " ezali ya " *mwana ya David* ", Yesu, ye moko, na miso. Moto mosusu te longola se ye akoki kopesa lobiko ya seko, mpamba te azwaki fungola oyo na komema yango " *na lipeka na ye* " na lolenge ya ekulusu na ye, engebene na Yis.22:22: " *Nakotia na lipeka na ye fungola ya ndako ya Davidi: ntango ekofungwama, moto moko te akokanga; ntango ekokangama, moto moko te akofungwama .*" Fungola oyo ezali kolakisa ekulusu ya minyoko na ye, mpo na kokokisa molongo oyo, totangi awa: " *ye oyo afungoli, mpe moto moko te akokanga, ye oyo akanga, mpe moto moko te akofungwama .*" Ekuke ya lobiko efungwami mpo na kotonga Adventisme ya Mokolo ya Sambo mpe ekangamaki mpo na bandimi ya losambo ya mokolo ya lomingo ya Loma uta eleko ya prenta ya mobu 1843. Mpo ete bandimaki kotosa bosolo ya mateya oyo elakisami mpe bakumisaki na bondimi na bango liloba na ye na esakweli, Molimo ya Yesu alobaki na basantu ya eleko ya *Philadelphie* : " *Nayebi misala na yo. Tala, lokola ozali na nguya moke, mpe obateli liloba na ngai, mpe owanganaki nkombo na ngai te, natye liboso na yo ekuke ya polele, oyo moto moko te akoki kokanga .*" Etuluku moke oyo ya lingomba ezalaki, na ndenge ya ofele, kaka ya Amerika uta 1863. Kasi na 1873, na ntango ya likita monene oyo esalemaki na Battle Creek, Molimo afungolaki mpo na yango ekuke ya misionele ya mokili mobimba oyo esengelaki kokoba kino bozongi ya solo ya Yesu. Moto moko te akopekisa yango mpe Nzambe akotala yango. Tosengeli koyeba likambo oyo ete makambo nyonso ya malamumu oyo Yesu azali komona kati na basantu ya solo ezali mpe kolimbola bantina oyo kondima ya Baprotesta ekweaki na 1843. Nsango oyo ezali mpenza na bokeseni na oyo Yesu alobeli na bakwei ya *Sarde* na verse 3, mpamba te misala oyo etalisami ezali yango moko kozongisama nsima.

Mabota 12 ya Rev.7 Kokola

Verse 8: " *Nayebi misala na yo. Tala, zambi ozali na nguya moke, mpe obateli liloba lya ngai, mpe owanganaki nkombo ya ngai te, natie liboso lya yo ekuke ya polele, eye moto moko te akoki kokanga. »*

Moponami ya tango wana asambisami malamumu na misala na ye oyo Yesu azali kopesa ye lokola bosembo. " *Nguya moke* " na ye endimisi mbotama ya etuluku oyo etongami likoló na " *bato moke* " ya verse 4. Na 1873, Yesu asakolaki epai ya Baadventiste bokoli na bango mpo na bozongi na ye na elembo ya ekuke ya likoló oyo efungwami oyo ekofungwama na prenta ya 2030, i.e. na mibu 157. Na nsango oyo elandi, oyo epesameli na Laodikia, Yesu akotelema liboso ya ekuke oyo, mpe na ndenge yango, amonisi ete bozongi na ye ekómi pene: " *Talá, natelemi na ekuke, mpe nabeti. Soki moto ayoki mongongo na ngai mpe afungoli ekuke, nakokota epai na ye mpe nakolya elongo na ye, mpe ye elongo na ngai. Emoniseli 3:20 »*

Kokota na kondima ya boklisto oyo Bayuda bapesaki nzela

Verse 9 : " *Talá, napesi bino bato ya sinagoga ya Satana, oyo balobaka ete bazali Bayuda mpe bazali te, kasi bazali lokuta; tala, nakosala bango koya, mpe kosambela o makolo ma yo, mpe koyeba ete nalingaki yo. »*

Na kotánga bokoti ya Bayuda ya solo engebene mposo mpe mosuni na etuluku ya Baadventiste, verse oyo endimisi bozongisi ya bopemi ya Sabata; Mokolo ya lomingo ezali lisusu epekiseli te mpo na kobongwana na bango. Mpamba te banda mobu 321, kosundolama na yango ebimisaki mpe mbuma ya kopekisa Bayuda ya mitema sembo bándima kondima ya boklisto. Kosambisama na ye likoló na Bayuda ya mposo ezalaki te likanisi ya Paulo, motatoli ya sembo; ezalaki oyo ya Yesu Klisto oyo andimisi yango na Emoniseli oyo, oyo esilá kozala na Emoniseli 2:9, na nsango oyo epesamaki epai ya basaleli na ye oyo Bayuda bafingaki mpe Baloma ya eleko ya *Simirne banyokolamaki* . Simbá ete Bayuda ya mposo bakosengela koyeba lobiko ya boklisto na motindo ya Baadventiste mpo na kozwa matomba na ngolu ya Nzambe. Adventisme universel yango moko ememaka pole ya bonzambe oyo ekomi **dépôt officiel exclusif** banda 1873. Kasi keba! Pole oyo, mateya na yango mpe bansango na yango ezali bobele ya Yesu Klisto; moto moko te mpe ebongiseli moko te akoki koboya evolisyo na yango kozanga kotya lobiko na bango na likama. Na nsuka na verse oyo, Yesu alobi “ *ete nalingi yo* ”. Yango ekoki nde koloba ete nsima ya ntango wana ya lipamboli, akoki kolinga ye lisusu te? Eε, mpe yango ekozala ndimbola ya nsango oyo balobi ete eutaki na “ *Laodikia* .”

Mibeko ya Nzambe pe bondimi ya Yesu

Verse 10 : “ *Lokola obateli liloba ya motema molai kati na ngai, nakobatela yo mpe na ngonga ya komekama oyo ekoya na mokili eyebani, mpo na komeka baoyo bafandi na mabele.* »

Liloba motema molai endimisi contexte ya kozela ya ba Adventistes oyo elobelami na Danyele 12:12 : “ *Esengo na ye oyo azali kozela, mpe oyo akoya kino mikolo nkóto moko na nkama misato na ntuku misato na mitano!* ”. Momekano yango etali kondima ya “ *bafandi na mabele* ”, baoyo bafandi na “ *mabele oyo eyebani* ” elingi koloba, oyo Yesu Klisto, Nzambe mozalisi, andimi. Eyei komeka bolingi ya moto mpe kofungola elimo ya botomboki ya kaa “*ecuménique*” oyo ezali kobenga na grec “*oikomèné*” “ *mokili eyebani* ” ya verse oyo.

Elaka oyo ekangi Yesu kaka na condition que institution ebatela qualité ya kondima ya ebandeli. Soki nsango ya Adventiste esengeli kokoba kino na ntango ya momekano ya nsuka ya bondimi ya mokili mobimba oyo esakolamaki na verse oyo, ekozala mpenza te na lolenge ya ebongiseli. Pamba te menace ebalukaka na message oyo na verset 11 oyo elandi, tee na tango wana totalement positive mpe apambolami na Nzambe. Elaka ya Yesu ekotala bana na ye oyo batikalaki na bomoi na 2030. Na tango wana, baponami ya solo ya 1873 bakolala mpongi “ *na Nkolo* ” engebene na Emoniseli 14:13: “ *Mpe nayokaki mongongo moko uta na lola kolobaka: Kokoma : Bapambolami banda sikoyo bakufi oyo bakufaka na Nkolo! Ee, elobi Molimo, ete bakoka kopema na misala na bango, mpo misala na bango ekolanda bango.* » Yango wana ezali esengo ya mibale oyo Yesu Klisto apesi na Moponami oyo ya ndakisa. Kasi oyo Yesu apambolaka ezali bizaleli oyo emonisami na misala. Ba héritiers ya “ *Philadelphie* ” bakobota lisusu na bosembo, na 2030, misala na yango, kondima na yango, kondima na yango ya bosolo oyo Nzambe ya lola apesaki na ba formes ya sika oyo apesaki bango; mpo

ete bakoleka na mbongwana minene kino na nsuka ntango bososoli ya mwango ya bonzambe ekozala ya kokoka.

Elaka ya ba Adventistes ya Yesu Klisto mpe likebisi na yango

Verse 11: “ **Nayaka** *nokinoki* . *Simbá oyo ozali na yango, mpo moto moko te azwa motole na yo.* »

Nsango “ *Nayaka* **nokinoki** ” ezali ya lolenge ya Adventiste. Na yango, Yesu andimisi ete batiki koyambola masumu mosusu nyonso ya losambo. Kozela ya bozongi na ye na nkembo ekotikala kino na suka ya mokili, moko ya ba critères ya minene oyo ezali ko identifier ba vrais élus na ye. Kasi nsango oyo etikali ezali likama monene: “ *Kangá oyo ozali na yango, mpo moto moko te azwa motole na yo.* » Mpe nani akoki kozwa motole na ye longola se banguna na ye? Yango wana, bakitani na ye bakosengela liboso koyeba bango, mpe ezali mpo ete basali bongo te nde, ba victimes ya esprit humaniste na bango, bakosala alliance na bango, kobanda na 1966.

Verse 12 : “ *Moto nyonso oyo alongi, nakokómisa ye likonzí na tempelo ya Nzambe na ngai, mpe akobima soko moko te; Nakokoma likolo na ye nkombo ya Nzambe na ngai, mpe nkombo ya engumba ya Nzambe na ngai, Yelusaleme ya sika oyo ekokita uta na lola uta na Nzambe na ngai, mpe nkombo na ngai ya sika.* »

Na maloba na ye ya nsuka ya lipamboli oyo epesameli na balongi, Yesu asangisi bilili nyonso ya lobiko oyo ezwami. “ *Likonzí na tempelo ya Nzambe na ngai* ” *elakisi* : lisungi ya makasi mpo na komema bosolo na ngai na Likita na ngai, Baponami. “ *...mpe ekobima te mingi koleka* ”: lobiko na ye ekozala ya seko. “ *...; Nakokoma likolo na ye kombo ya Nzambe na ngai* ”: Nakoyema kati na ye elilingi ya ezaleli ya Nzambe oyo ebungaki na Edene. “ *...mpe nkombo ya engumba ya Nzambe na ngai* ”: akokabola na nkembo ya Baponami oyo elimbolami na Em.21. “ *... ya Yelusaleme ya sika oyo ezali kokita uta na lola uta na Nzambe na ngai,* ”: “ *Yelusaleme ya sika* ” ezali nkombo ya bosangisi ya baponami oyo bapesameli nkembo oyo bakomi mobimba ya lola lokola baanzelu ya lola ya Nzambe. Em. Akiti na mabele oyo ezongisami sika mpo na kozala na bomoi ya seko na miso ya Nzambe oyo atye kiti na ye ya bokonzi kuna. “ *... mpe nkombo na ngai ya sika* ”: Yesu asangisaka mbongwana ya nkombo na ye na koleka na ye uta na bozalisi ya mabele kino na bozalisi ya lola. Moponami oyo abikisami, atikali na bomoi to asekwi, ako vivre expérience moko mpe akozwa nzoto ya selesitiale, ekumisami, ekobeba te mpe ya seko.

Na verse oyo, kotingama ya kokokanisa na Nzambe ezali kolongisama na likambo oyo ete Yesu ye moko azwami na baponami na lolenge na ye ya bonzambe.

Verse 13: “ *Oyo azali na litoi, ayoka oyo Molimo azali koloba na mangomba!* »

Moto oyo aponami asosolaki liteya yango, kasi ye moko nde akoki kokanga ntina na yango. Ezali solo ete nsango oyo ebongisamaki kaka mpo na ye. Nsango oyo endimisi likambo oyo ete ndimbola mpe bososoli ya mabombami oyo emonisami etali bobele Nzambe oyo amekaka mpe kopona basaleli na ye.

Adventisme officiel ya temps fin ezui liteya te mpe esambisami na Yesu, esanzami mpo na koboya na yango message ya 3ème^{adventiste} expectation

“ Nakoya **nokinoki** . Simbá oyo ozali na yango, mpo moto moko te azwa motole na yo .” Mawa, mpo na Adventisme officiel ya ntango wana, nsuka ezali naino mosika, mpe na kolemba ya ntango, mibu 150 na nsima, kondima ekozala lisusu ndenge moko te. Likebisi ya Yesu ezalaki na ntina kasi emonanaki te mpe esosolamaki te. Mpe na 1994, institution adventiste ekobungisa na ndenge ya malamau " motole " na yango, na koboya "pole monene" ya suka oyo esakolamaki na Ellen G. White, momemi-nsango ya Yesu Klisto na buku na ye "Makomi ya yambo" na mokapo "Ma emonaneli ya liboso" . , na nkasa 14 mpe 15: Mokanda oyo elandi ezali mwa ndambo ya nkasa yango. Nazali koyebisa lisusu polele na ntina na ye ete asakoli nsuka ya mosala ya Baadventiste **mpe azali koloba na mokuse kati na ye moko mateya nyonso oyo mayangani misato ya Emoniseli 3: 1843-44 Sarde , 1873 Philadelphie , 1994 Laodice elakisaki .**

**Destin ya Adventisme
emonisami na emonaneli ya liboso ya Ellen G. White**

“Ntango nazalaki kosambela na losambo ya libota, Molimo Mosantu apemamaki likolo na ngai, mpe namonanaki lokola natombolaki mingi mpe mingi likolo ya mokili oyo ya molili. Nabalukaki mpo na komona bandeko na ngai ya Adventiste oyo batikalaki na mokili oyo, kasi nazwaki bango te. Na nsima, mongongo moko elobaki na ngai ete: “Talá lisusu, kasi mwa likoló.” Natalaki likolo, mpe namonaki nzela moko ya nse mpe ya moke, mosika likolo ya mokili oyo. Wana nde esika ba Adventistes bakendeki liboso epai ya engumba mosantu. Nsima na bango, na ebandeli ya nzela, ezalaki na mwinda moko ya kongenga, oyo anzelu ayebisaki ngai ezalaki kolela ya minuit. Pole yango ezalaki kongengisa bolai mobimba ya nzela mpo makolo na bango ebeta libaku te. Yesu atambolaki liboso na bango mpo na kotambwisa bango; mpe ntango nyonso oyo bazalaki kotala ye, bazalaki na libateli.

Kasi eumelaki te, bamosusu kati na bango balembaki mpe balobaki ete engumba ezali naino mosika mpenza mpe bakanisaki kokóma kuna nokinoki. Na nsima Yesu alendisaki bango na kotombolaka loboko na ye ya mobali ya nkembo oyo pole moko ebimaki mpe epalanganaki likoló ya Baadventiste. Bagangaki ete: “Aleluya! » Kasi bamosusu kati na bango baboyaki pole oyo na nko, balobi ete ezali Nzambe te nde akambaki bango. Nsukansuka, mwinda oyo ezalaki nsima na bango ekufaki, mpe bamimonaki na molili makasi. Babetaki libaku mpe babungisaki miso ya mokano mpe ya Yesu, nsima bakweyaki longwa na nzela mpe bazindaki na mokili mabe oyo ezalaki na nse. ”.

Lisolo ya emonaneli oyo ya yambo oyo Nzambe apesaki elenge Ellen Gould-Harmon ezali esakweli moko ya code oyo ezali na motuya lokola oyo ya Danyele to ya Emoniseli. Kasi mpo na kozwa matomba na yango, tosengeli kolimbola yango malamau. Yangu wana nakopesa ndimbola.

Liloba “kolela na katikati ya butu” elakisi liyebisi ya boyei ya mobali ya libala na “lisesse ya bangondo zomi” kobanda na Mat.25:1 kino 13. Momekano ya kozela bozongi ya Klisto na eleko ya prenta ya mobu 1843 mpe oyo ya Automne 1844 ezalaki likambo ya liboso mpe ya mibale oyo basalaki; elongo, bilikya oyo mibale ezali komonisa “pole ya liboso” ya lisolo oyo etiamaki “nsima” ya etuluku ya “Ba Adventistes ya Mikolo ya Sambo” oyo bazalaki kokende liboso na ntango, na nzela to nzela oyo Yesu Klisto apambolaki. Mpo na babongisi-nzela ya Adventiste, 1844 ezalaki komonisa dati ya nsuka ya mokili mpe dati ya nsuka ya Biblia oyo liloba ya esakweli ekokaki kopesa likanisi na baponami ya ntango wana. Lokola balekisaki dati oyo ya nsuka, bazalaki bozongi ya Yesu na kokanisaka ete ekómaki pene. Kasi ntango elekaki mpe Yesu azongaki naino te; oyo emonaneli yango elamusi na kolobáká ete: “bamonaki ete engumba yango ezalaki mosika mpenza mpe bakanisaki ete bakokóma kuna nokinoki”; elingi koloba, na 1844 to mwa moke nsima ya dati yango. Lisusu, kolemba nzoto elongaki bango kino pene na mobu 1980 ntango nakotaki na esika yango, nazwaki pole oyo ya sika mpe ya nkembo oyo etongaki **elikya ya misato ya Baadventiste** . Mbala oyo bozongi ya Yesu ebongisami **mpo na Automne 1994** . Na ntembe te, kosakolama ya nsango oyo etalelaki kaka microcosme moko ya Adventisme universel oyo ezalaki na France na Valence-sur-Rhône. Liponi ya Nzambe mpo na mwa mboka oyo na Sudi-Esti ya France ezali na ndimbola na yango. Ezalaki kuna nde Pápa Pie VI akufaki na bokangami na mobu 1799, kokokisaka likambo oyo esakolamaki na Em.13:3. Lisusu, Valencia ezalaki engumba epai Nzambe abandisaki lingomba na ye ya liboso ya Adventiste na mokili ya France. Ezali bongo kuna nde amemaki pole na ye ya nsuka ya nkembo ya bonzambe mpe na nsuka ya 2020, nandimisi ete nazwaki ntango nyonso mpe na bosembo epai na ye bimoniseli na ye ya sika mpe ya motuya mingi oyo nazali kolakisa na mokanda oyo. Microcosme ya Valentinien ya Adventiste esalaki lokola etape ya mokili mobimba mpo na kokokisa eteni oyo etali pole ya nsuka ya nkembo na emonaneli ya ndeko na biso ya mwasi Ellen. Emonaneli oyo ezali komonisa biso etumbu oyo Yesu asali na likambo oyo akutanaki na yango na Valencia, kokokisama ya misato ya lisesse ya bangondo zomi. Yesu ayebi Adventiste ya solo na bizaleli na ye epai ya pole oyo elakisami. Adventiste ya solo amonisi esengo na ye na “Aleluya!” » ; apambolami na Molimo, atondisaki mbeki na ye na mafuta. Contrairement, ba Adventistes ya lokuta “bazali koboya pole oyo na mpiko.” Koboya oyo ya pole ya bonzambe ezali koboma mpo na bango, mpamba te Nzambe akebisaki bango na eyano wana ya mabe na bansango oyo epemamaki, oyo ekanamaki mpo na bango, epai ya momemi-nsango na ye; bakokóma bambeki mpamba oyo ezangi mafuta oyo ebimisaka “pole” ya mwinda. Litomba oyo ekoki kopengolama te esakolami: “pole oyo ezalaki nsima na bango esukaka na kobomama”; bawanganaka moboko ya moboko ya Lingomba ya Adventiste. Yesu asalelaka etinda na ye: “ *Mpo moto oyo azali na yango, oyo azali na yango, akopesama, mpe akozwa ebele, kasi oyo azali na yango te, ata oyo azali na yango ekolongolama. Mat.25:29.*” «...basukaki na kobungisa miso ya mokano mpe ya Yesu », bakomi na bozangi boyokani na bansango ya Adventiste oyo esakolaka bozongi ya Klisto to, koboya mokano ya mouvement adventiste oyo ekomamaki na nkombo mpenza « Adventiste »; "na sima bakweyaki na nzela mpe bazindaki

na mokili mabe oyo elalaki na nse", na 1995 bamipesaki officiellement na alliance mpe oecuménisme protestante. Babungisaki bongo Yesu, mpe bokoti na lola oyo ezalaki mokano ya kondima ya ba Adventistes. Basanganaki engebene na Dan.11:29, " bakosi ", mpe " balangwi masanga ", lokola Yesu asakolaki na Mat.24:50; makambo oyo emonisami na ebandeli ya mosala.

Lelo oyo, maloba wana ya esakweli ezali kokokisama. Bakokisaki yango kati na 1844, mokolo ya pole ya liboso "ezwamaki nsima na bango", mpe 1994, mokolo ya pole monene ya esakweli oyo eboyamaki na lingomba ya liboso ya Adventiste oyo esalemaki na France, na engumba Valence-sur-Rhône, oyo Nzambe esalelamaki mpo na elakiseli na ye. Lelo oyo, Adventisme officiel ezali na "molili mozindo" ya oecuménisme elongo na banguna ya bosolo, Baprotesta mpe Bakatolike.

ya 7 : Laodicée

Suka ya Adventisme institutionnel – koboya elikya ya misato ya Adventiste.

Verse 14: " *Komela anzelu ya lisangá ya Laodikia : Talá oyo Amen, motatoli ya sembo mpe ya solo, ebandeli ya bozalisi ya Nzambe alobi: "*

Laodikia ezali nkombo ya eleko ya nsambo mpe ya nsuka; oyo ya suka ya lipamboli ya Adventisme institutionnel. Nkombo oyo ezali na misisa mibale ya Greke "laos, dikéia" oyo elimboli: "bato basambisami". Liboso na ngai, ba Adventistes babongolaki: «bato ya bosambisi», kasi institution eyebaki te ete bosambisi oyo ekobanda na yango, lokola 1 Petelo 4:17 eteyaka: " **Mpo oyo ezali ntango oyo bosambisi ekobanda na ndako ya Nzambe. Sikawa, soki ebandi na biso, nsuka ya baoyo bazali kotosa nsango malamumu ya Nzambe te ekozala nini? »** Yesu amilakisi kolobaka boye: " *Oyo ezali oyo Amen alobi, motatoli ya sembo mpe ya solo, ebandeli ya bozalisi ya Nzambe: "* Liloba *Amen* elimboli na Liebele: na bosolo. Engebene na litatoli ya Ntoma Yoane, Yesu asalelaki yango mbala mingi (mbala 25), azongelaki yango mbala mibale, na ebandeli, liboso ya maloba na ye. Kasi na momeseno ya losambo ya bonkoko, ekómi liloba mpo na bilembo ya bopemi na nsuka ya mabondeli to maloba. Na nsima, mbala mingi balimbolaka yango na ndimbola oyo ete "ezala bongo" oyo euti na Lingomba ya Katolike. Mpe Molimo esaleli likanisi oyo " *na bosolo* " mpo na kopesa liloba *Amen* ndimbola na yango ya mibale oyo elongisami mpenza. *Laodikia* ezali ngonga oyo Yesu apesi pole monene mpo na kongengisa mpenza bisakweli oyo ebongisami mpo na ntango ya nsuka. Mosala oyo ozali kotanga ezali preuve ya likambo oyo. Oyo ekosala ete bokabwani kati na Yesu mpe institution officielle ya ba Adventistes ezali koboya pole na ye. Na boponi ya lolenge mpe ya ntina, Nzambe atyaki, kati na 1980 mpe 1994, Lingomba ya Adventiste na momekano ya kondima oyo esalemaki na ndakisa oyo esalaki ete Baprotesta babungisa mpe lipamboli ya babongisi-nzela ya Adventiste. Momekano esilaki kotongama na bondimi na bozongi ya Yesu esakolamaki mpo na eleko ya prenta ya 1843, nsima mpo na mbula ya mbula 1844. Na ngala na ngai, uta 1983, nabandaki kokabola liyebisi moko ya bozongi ya Yesu mpo na 1994, nsima ya kosalela " *sanza mitano* " oyo

etangami na nsango ya “ *kelelo ya mitano* ” na Em.9:5-10. Na kopesaka motó ya likambo oyo na elakeli mabe ya Lingomba ya Protesta ya 1844, eleko ya “ *sanza mitano* ” oyo etángamaki, i.e. mbula 150 ya solosolo, ememaki na 1994. Komona kaka bozongi ya Yesu Klisto mpo na komonisa nsuka ya eleko oyo, mpe Nzambe akangaki miso ndambo na likambo moko ya moke ya makomi yango, nalobelaki oyo nazalaki kokanisa ete ezali solo ya Nzambe. Nsima ya makebisi ya Leta, ebongiseli yango esakolaki ete balongolaki ngai na mosala na sanza ya zomi na moko 1991; oyo, nzokande etikali naino mibu misato mpo na kolakisa mpe koboya mayebisi na ngai. Ezalaki bobele na nsima, pene na 1996, nde ndimbola ya solo ya likambo oyo ekómaki polele mpo na ngai. Maloba oyo Yesu alobaki na mokanda na ye epai ya “ *Laodikia* ” eutaki kokokisama mpe sikawa ezwaki ndimbola ya sikisiki. Na mobu 1991, ba Adventistes ya mafutamafuta balingaki lisusu solo te lokola na 1873. Mokili ya mikolo na biso esili mpe kolembisa bango na kobendaka bango mpe kolonga mitema na bango. Lokola na eleko ya “ *Efese* ,” Lingomba ya Adventisme officiel ebungisi “ *bolingo na yango ya liboso* .” Mpe Yesu “ *alongoli etelemelo na ye mpe motole na ye* ,” mpamba te ye mpe abongi lisusu te. Na kotalela makambo yango, nsango yango ekómaka kongenga na polele. Liloba “ *Amen* ” endimisi bosenga ya bosolo ya mobimba mpe nsuka ya boyokani ya kopambolama. *Moto oyo azali “ motatoli sembo mpe solo ”* aboyi Moponami oyo azali sembo te mpe akosi. “ *Mobeko ya bozalisi ya Nzambe* ”, yango wana mokeli, ayei kokanga na lisanga mayele ya bato oyo babongi te mpe kofungola moko moko oyo ya baponi na ye na bosolo oyo ezali mpe ebombami na lisolo ya Genese. Bobele na ntango yango, na kolamusáká “ *etinda ya bozalisi ya Nzambe* ” . oyo azali kosangisa na liloba “ *Amen* ”, Molimo endimisi bozongi ya nsuka ya penepene mpenza ya Yesu Klisto: “ *nokinoki* ”. Nzokande, mbula 36 ekoleka naino kati na 1994 mpe 2030, dati ya nsuka ya bato awa na mabele.

Kozala na molunge makasi oyo ebomaka

Verse 15: “ *Nayebi misala na yo. Nayebi ete ozali malili te mpe molunge te. Tika ete ozala malili to molunge!* »

Adresse informelle epesameli na institution. Oyo ezali mbuma ya mangomba oyo ezwami na tata kino na mwana mobali mpe mwana mwasi, epai wapi bondimi ekomi bonkoko, formaliste, routine mpe kobanga eloko nyonso ya sika; ezalela oyo Yesu akoki lisusu kopambola ye te ntango azali na pole mingi ya sika mpo na kokabola na ye.

Verse 16: “ *Bongo lokola ozali na molulu, mpe na malili te, na molunge te, nakosanza yo na monoko na ngai.* »

Botali yango esalemaki na Yesu na sanza ya zomi na moko 1991, ntango mosakoli oyo amemaki nsango na ye alongolamaki na ebonga na ebongiseli ya Leta. Na prenta ya 1994, ekosanzama, ndenge Yesu asakolaki yango. Ye moko apesaki bilembeteli ya likambo yango na ndenge akotaki, na 1995, na boyokani ya bato nyonso oyo Lingomba ya Katolike ebongisaki, epai akotaki na Baprotesta oyo batomboki, mpamba te sikoyo azali na elakeli mabe na bango.

Ba illusions ya bokosi oyo etongami na libula ya molimo

Verse 17 : “ *Mpo olobi ete, nazali mozwi, nazwi bozwi, mpe nazali na mposa ya eloko te, mpe mpo oyebi te ete ozali moto ya mawa, ya mawa, mobola, mokufi miso mpe bolumbu,* ”

“... *riche* ”, Moponami ya Adventiste azalaki na 1873, mpe ebele ya bimoniseli oyo epesami na Ellen G. White ekómisaki ye lisusu bozwi na molimo. Kasi na nivo ya esakweli, bandimbola ya ntango wana esilaki nokinoki, lokola James White, mobali ya momemi-nsango ya Nkolo, akanisaki malamumu. Yesu Klisto, Nzambe ya bomoi, abongisaki bisakweli na ye mpo na kokokisama na yango ya nsuka ya kokoka mpe kozanga mbeba. Yango wana koleka ya ntango, komema mbongwana monene na mokili, ezali kolongisa mituna ya libela na ntina ya bandimbola oyo ezwami mpe eteyamaki. Lipamboli ya Nkolo ebombami; Yesu alobaki ete: “ *epai na ye oyo akobatela misala na ngai tii na nsuka .*” Kasi, na 1991, mokolo oyo aboyaki pole, nsuka ezalaki naino mosika. Yango wana asengelaki kotya likebi na pole nyonso ya sika oyo Nkolo alingaki kopesa na nzela oyo ye moko aponaki. Oyo nde bokeseni kati na makanisi ya lokuta ya institution mpe ezalela oyo Yesu azali komona yango mpe kosambisa yango! Na maloba nyonso oyo etángamaki, liloba “ *bolumbu* ” ezali oyo eleki monene mpo na ebongiseli moko, mpamba te elakisi ete Yesu alongolaki bosembo na ye ya seko na yango, ezali na monoko na ye, etumbu ya liwa mpe liwa ya mibale ya etumbu ya nsuka ; engebene oyo ekomami na 2 Kol.5:3: “ *Bongo tozali kolela na hema oyo, na mposa ya kolata ndako na biso ya likoló, soki tozwi bilamba mpe bolumbu te .* »

Toli ya motatoli ya sembo mpe ya solo

Verse 18 : “ *Napesi yo toli ete osomba epai na ngai wolo oyo emekami na mótó, mpo okóma mozwi, mpe bilamba ya mpembe, mpo olata, mpe ete nsóni ya bolumbu na yo ebima te, mpe nkisi mpo na kopakola yo miso, mpo bómona.* »

Nsima ya maye mazwamaki na 1991, institution ezalaki naino na mibu misato mpo na kobongisa banzela na yango mpe kobimisa mbuma ya boyamboli oyo eyaki te. Mpe au contraire, boyokani na ye na Baprotesta oyo bakweyaki ekómi makasi kino na kosala boyokani ya Leta oyo ebimisamaki na 1995. Yesu amimonisi lokola mombongi ya kondima ya solo bobele moko, “*wolo oyo emekami na mótó* ” ya komekama . Bilembeteli ya kokweisa ye lingomba ezali komonana na bozangi ya “ *bilamba ya pembe* ” oyo ba pionniers na yango “ *babongi* ” na yango na Em.3:4. Na bokokanisi oyo, Yesu amonisi likambo oyo ete, liboso ya 1994, atyaki Baadventiste ya “ *Laodicée* ” na elikya ya Baadventiste oyo ekokani na oyo ezalaki liboso ya badati 1843 mpe 1844; mpo na komeka kondima na makambo misato oyo ekutanaki na yango, lokola eteyamaki na nsango oyo epesamaki na 1844 epai ya Baadventiste ya “ *Sarde* ”. Na ezaleli ya botomboki ya kokangama, ebongiseli yango ekokaki te kososola nini Yesu azalaki kofinga yango; azalaki “ *mokufi miso* ,” lokola Bafalisai ya mosala ya Yesu awa na mabele. Yango wana akokaki te kososola libyangi ya Klisto mpo na kosomba “ *liyaka ya motuya monene* ” uta na lisese ya Mat.13:45-46 oyo elimboli elilingi ya motindo ya bomoi ya seko oyo Nzambe asengi oyo emonisami na molongo oyo 18 ya Em.3 .

Libenga ya mawa

Verse 19: “ *Bandeko oyo nalingaka, napamelaka mpe napesaka etumbu. Yango wana, bózala na molende mpe bóbongola mitema. »*

Etumbu ezali mpo na baoyo Yesu *alingaka* tii akosanza bango. Libiangi oyo esalemaki, libyangi mpo na boyamboli, eyokamaki te. Mpe bolingo ezwamaka na libula te, ezwamaka na nzela ya lokumu. Lokola institution ekómi makasi, Yesu abandi appel individuel alobi na ba candidats ya vocation ya lola:

Libenga ya mokili mobimba

Verse 20 : “ *Talá, natelemi na ekuke mpe nabeti. Soki moto ayoki mongongo na ngai mpe afungoli ekuke, nakokota epai na ye mpe nakolya elongo na ye, mpe ye elongo na ngai .”*

Na Emoniseli, liloba " *porte* " ezali na Em.3:8, awa na Em.3:20, na Em.4:1 mpe na Em.21:21. Em.3:8 ekundolisi biso ete *baporte* efungwamaka mpe ekanga nzela ya kokota. Bakomi bongo elembo ya mimekano ya bondimi oyo efungoli to ekangami penepene na Klisto, na bosembo na ye mpe na ngolu na ye.

Na verse 20 oyo, liloba “ *porte* ” ezwi bandimbola misato ekeseni kasi ebakisaka. Amonisi Yesu ye moko ete: “ *Ngai nazali ekuke . Yoane 10:9*”; *ekuke ya lola efungwamaki* na Em 4:1 : “ *Ekuke efungwamaki na likoló. »* ; mpe *ekuke* ya motema ya moto oyo Yesu ayei kobeta mpo na kobengisa moto oyo aponami afungolela ye motema na ye mpo na kopesa elembeteli ya bolingo na ye.

Ekoki mpo na ekelamu na ye kofungola motema na ye na bosolo na ye oyo emonisami mpo ete boyokani ya penepene ezala likoki kati na ye mpe mokeli na ye ya bonzambe. Bato *bakabolaka* bilei ya mpokwa na mpokwa, ntango butu ekómi mpo na kosukisa mosala ya mokolo. Mosika te, bato bakokota na lolenge wana ya butu “ *epai moto akoki kosala lisusu te.*” (Yoane 9:4).” Suka ya tango ya ngolu eko congeler libela ba choix religieux ya suka ya batu, mibali na basi également responsables et strictement complémentaires na niveau ya mosuni.

Soki tokokanisi yango na nsango ya *Philadelphie*, moto oyo aponami azali na eleko ya *Laodikia* , oyo ezali pene ya kozonga ya Yesu Klisto. “ *Ekuke ya kofungwama na lola* ” ekofungwama lokola bolandi ya nsango oyo na Em.4:1.

Elendiseli ya nsuka ya Molimo

Epai na molongi mokomoko, Yesu asakoli ete:

Verse 21 : “ *Moto nyonso oyo alongi, nakopesa ngai nzela afanda elongo na ngai na kiti na ngai ya bokonzi, ndenge nalongi mpe nafandaki elongo na Tata na ngai na kiti na ye ya bokonzi. »*

Asakoli bongo mosala ya bosambisi ya lola oyo elandi nsango oyo mpe oyo ekozala motó ya likambo ya Em.4. Kasi elaka oyo epesi ye kaka na molongi oyo aponami mpenza.

Verse 22: “ *Oyo azali na litoi, ayoka oyo Molimo azali koloba na mangomba!* »

Thème ya “ *ba lettres* ” esukaka na échec institutionnel oyo ya sika. Ya nsuka, mpamba te uta sikawa, pole ekomemama na moto moko oyo apemami, na nsima na etuluku moke. Ekopesama moto na moto uta na moto na moto mpe na nzela ya internet oyo Yesu ye moko akokamba na kokamba baponami na ye epai

ya liziba ya bopanzani ya bosolo na ye ya sika, ya bule lokola moto na ye ya bonzambe. Na ndenge wana, bisika nyonso oyo azali awa na mabele: “ *Tiká ye oyo azali na litoi ayoka oyo Molimo azali koloba na mayangani!*” »

Motó ya likambo oyo elandi ekozala lokola likambo oyo ezali na kati na yango mbula nkóto ya likoló ya kosambisama ya bato mabe oyo basantu basalaki. Likambo mobimba etongami na mateya oyo epalangani na Emoniseli 4, 11, mpe 20. Kasi Emoniseli 4 endimisi polele contexte celestial ya mosala oyo oyo na kolandana ya ntango elandi eleko ya nsuka ya Baponami ya mabele.

Emoniseli 4 : Bosambisi ya Lola

Verse 1: “ *Nsima na yango natalaki, mpe talá, ekuke efungwami na likoló . Mongongo ya yambo oyo nayokaki, lokola lokito ya kelelo , oyo elobelaki ngai, elobaki: Mata awa , mpe nakolakisa yo nini ekosalema na nsima .*”

Na kolobaka ete, “ *Mongongo ya yambo nayokaki, lokola lokito ya kelelo* ,” Molimo alimboli nsango ya eleko oyo ya “ *Laodikia* ” lokola oyo amemaki Yoane na Emoniseli 1:10: “ *Nazalaki na molimo likolo mokolo ya Nkolo, mpe nayokaki nsima na ngai mongongo makasi, lokola lokito ya kelelo .*” Na yango, *Laodikia* ezali eleko oyo nsuka na yango emonisami na “ *mokolo ya Nkolo* ”, oyo ya bozongi na ye monene na nkembo.

Na maloba na ye, Molimo endimi mpenza likanisi ya kolandana ya motó ya likambo oyo na nsango ya *Laodikia* . Clarification oyo ezali important, po institution ekoki jamais ko prouver na ba opposants na yango ba doctrines na yango ya judgement celestiel. Lelo, nazali kopesa bilembeteli ya likambo oyo, oyo esalemi na ndimbola ya malamumu ya badati oyo ekangami na bansango ya *mikanda* ya Em.2 mpe 3. Kati na *Laodikia* mpe Em.4, na “ *kelelo ya nsambo* ” ya Em.11 , Yesu elongolaki zabololo mpe batomboki “ *bokonzi na bango likoló na bokonzi ya mokili* ” na mabelé. Na “ *mbuma* ” ya Emoniseli 14, amemi baponami na ye na lola mpe apesi bango mosala ya kosambisa elongo na ye bomoi ya kala ya mabele ya bakufi mabe. Ezali na ntango wana nde “ *oyo alongi akoyangela bikólo na lingenda ya ebende* ” ndenge esakolami na Em.2:27. Soki banyokoli bazalaki, lokola ngai, na ntembe te mpo na nsuka oyo ebombamaki mpo na bango, ntembe ezali te ete balingaki kobongisa bizaleli na bango. Kasi ezali mpenza mposa na bango ya makasi ya koboya likebisi nyonso oyo ememaka bango na misala ya mabe koleka mpe bazali bongo kobongisa, mpo na bango moko, etumbu ya mabe koleka oyo ekoki kobotama lisusu te na makambo ya mabele ya lelo. Tozonga bongo na makomi ya mokapo oyo 4. “ *Mongongo ya liboso oyo nayokaki, lokola lokito ya kelelo, mpe oyo elobelaki ngai, elobaki: Mata awa, mpe nakolakisa yo nini esengeli kosalema na nsima* ”. Yoane azali kolobela molongo 10 ya Em.1: “ *Nazalaki na Molimo na mokolo ya Nkolo, mpe nayokaki nsima na ngai mongongo makasi, lokola lokito ya kelelo* .” Motó ya likambo oyo ya bozongi ya Klisto na nkembo esi elobelami na verse 7 epai ekomami ete: “ *Talá, azali koya elongo na*

mapata. Mpe liso nyonso ekomona yango, ata baoyo batobolaki yango; mpe mabota manso ma mabele makolela mpo ya ye. Iyo. Amen! » Boyokani oyo epesami likanisi ya makomi misato oyo endimisi contexte ya nsuka ya nkembo ya mokolo ya bozongi ya Nkolo Yesu, oyo abengamaki mpe *Mikaele* na ba initiés na ye oyo baponaki mpe na baanzelu na ye ya sembo. Soki mongongo ya Yesu ekokanisi na *kelelo*, ezali mpo ete, lokola esaleli oyo ya mampinga ya mongongo, na motó ya mampinga na ye ya baanzelu ya likoló, Yesu abeti basoda na ye mpo na kobanda etumba. Lisusu, lokola *kelelo*, mongongo na ye etiki te kokebisa baponami na ye mpo na kokebisa bango mpo na kobongisa bango mpo na kolonga lokola ye moko alongaki lisumu mpe liwa. Na kolamusáká liloba oyo “*kelelo*”, Yesu alakisi biso motó ya likambo oyo eleki kobombama mpe ya ntina mingi koleka Emoniseli na ye nyonso. Mpe ezali solo ete mpo na basaleli na ye ya nsuka, motó ya likambo yango ebombaki momékano moko ya kosilisa likambo yango. Awa, na Em.4:1, esika oyo elimbolami ezali ya kokoka te mpo ete etali kaka baponami na ye oyo aye kobikisa na liwa. Bizaleli ya bato mabe na kati ya likambo oyo kaka ekolimbolama na Em.6:16 na maloba oyo ya kobimisa: “*Mpe balobaki na bangomba mpe na mabanga ete: Bokweya likolo na biso, mpe bomba biso na elongi ya ye oyo afandi likolo kiti ya bokonzi, mpe liboso ya nkanda ya mwana-mpate; mpo mokolo monene ya nkanda na ye eyei, mpe nani akoki kotelema?* » Na motuna oyo ekangami, emonani, kozanga eyano, Nzambe akolakisa na mokapo 7 oyo elandi baye bakoki kotelemela: baponami oyo bakangisami elembo oyo emonisami na motango 144.000, ebele ya bato 12 na karé, to 144. Kasi ye Kaka baponami oyo batikalaki na bomoi na bozongi ya Klisto sala kuna. Sikawa, na likambo oyo ya Em. Lisusu, ntango Yesu alobaki na Yoane ete: “*Matá awa!*”, Molimo azali kozela kaka, na nzela ya elilingi oyo, komata epai ya bokonzi ya lola ya Nzambe ya baponami nyonso oyo basikolami na makila ya Yesu Klisto.” Bomati oyo na lola ezali elembo ya nsuka ya bomoto na mabele, baponami basekwi ndenge moko na baanzelu ya sembo ya Nzambe, engebene na mateya ya Yesu ya Mat.22:30. Mosuni na elakeli mabe na yango esili, batiki bango sans regret. Moment oyo na histoire ya batu ezali tellement désirable que Yesu azali continuellement ko rappeler yango na revelation na ye banda Daniel. Lokola mabele, balakelami mabe mpo na moto, baponami ya solo bazali na mposa makasi ya kosikolama na bango. Verse 2 emonani lokola ekomamaki na Emon.1:10; kutu, Molimo endimisi makasi koleka boyokani ya mibale oyo ezali kolobela likambo moko na lisolo ya mosala ya Nzambe, bozongi na ye na “*mokolo monene*” na ye esakolamaki na Em.16:16.

Verse 2: “*Na mbala moko nakómaki na elimo. Mpe, talá, kiti ya bokonzi ezalaki na likoló, mpe moto afandaki na kiti ya bokonzi.*”

Lokola na likambo oyo Yoane akutanaki na yango, komata ya baponami na “*lola*” “*esepelisaka bango na molimo*” mpe ba projecter bango na dimension celestiale oyo etikali libela inaccessible na bato, mpo Nzambe azali koyangela kuna mpe azali komonana.

Verse 3 : “*Ye oyo afandaki azalaki lokola libanga ya yaspere mpe ya sardonike; mpe kiti ya bokonzi ezingamaki na arc-en-ciel lokola émeraude.*”

Kuna, bamimoni kotala kiti ya bokonzi ya Nzambe, oyo Nzambe mozalisi moko afandi na nkembo likoló na yango. Nkembo oyo ya lola oyo ekoki

kolimbolama te emonisami atako bongo na mabanga ya motuya oyo bato bazali na bososoli na yango. “ *Mabanga ya jaspere* ” ekómaka na makambo mpe balangi ekeseni mpenza, mpe na ndenge yango, emonisaka ndenge oyo bozali ya Nzambe ezali mingi. Na langi ya motane, “ *sardoine* ” ekokani na yango. “ *Arc-en-ciel* ” ezali likambo ya bozalisi oyo ekamwisaka mibali ntango nyonso, kasi tosengeli naino komikundola ebandeli na yango. Ezalaki elembo ya kondimana oyo na nzela na yango Nzambe alakaki bato ete bakobebisa yango lisusu te elongo na mai ya mpela, engebene na Gen.9:9 kino 17. Lisusu, mbala nyonso oyo mbula ekutani na moi, elilingi ya elilingi ya Nzambe, . *arc-en-ciel*, emonani lokola ezali kokitisa bikelamu na ye ya mabele. Kasi na kolamusáká mpela ya mai, Petelo amikundoli ete “ *mpela ya móto mpe ya soufre* ” ezali na mwango ya bonzambe (2Pe.3:7). Ezali mpenza, na kotalaka “ *mpela ya móto* ” oyo ezali koboma nde Nzambe abongisi, na likoló na ye, esambiselo ya bato mabe, oyo basambisi na yango bakoza baponami oyo basikolami mpe Yesu, Mosikoli na bango.

Verse 4: “ *Nzinganzinga ya kiti ya bokonzi **namonaki bakiti ya bokonzi ntuku mibale na minei** , mpe na bakiti ya bokonzi **bankulutu ntuku mibale na minei** bafandi, balati bilamba ya mpembe, mpe na mitó na bango mitole ya wolo .* ”

Awa bongo, oyo emonisami na *mibange 24* , basikolami ya bileko mibale ya esakweli bamonisami engebene etinda oyo: kati na mobu 94 mpe 1843, moboko ya bantoma 12; kati ya 1843 mpe 2030, Yisalaele ya molimo “Adventiste” ya “ *mabota 12* ” oyo bakangisaki na “ *elembo ya Nzambe* ”, na mokolo ya 7 Sabata na Apo.7. Configuration oyo ekondimama, na Em.21, na ndimbola ya “ *Yelusaleme ya Sika oyo ekiti uta na lola* ” mpo na kofanda na mabele oyo ezongisami sika; “ *mabota 12* ” emonisami na “ *baporte 12* ” na lolenge ya “ *mayaka* ” 12. Motó ya likambo ya kosambisa elimbolami na Emoniseli 20:4, epai totángi ete: “ ***Mpe namonaki bakiti ya bokonzi; mpe na baoyo bafandaki kuna bapesamaki nguya ya kosambisa** . Mpe namonoki milimo mya bango baye bakatamaki mitu na ntina ya litatoli lya Yesu mpe na ntina ya liloba lya Nzambe, mpe ya baoyo basambelaki nyama te to ekeko na ye te, mpe bazwaki elembo te na bilongi na bango mpe na bango maboko. Bakómaki na bomoi, mpe bayangelaki elongo na Klisto mbula nkóto .*” Bokonzi ya baponami ezali boyangeli ya basambisi. Kasi, tosambisaka banani? Em.11:18 epesi biso eyano: “ *Mabota basilikaki; mpe nkanda na yo ekómi, **mpe ntango ekoki mpo na kosambisa bakufi** , mpe kopesa mbano na basaleli na yo basakoli, basantu, mpe baoyo bazali kobanga nkombo na yo, bato ya mike mpe ya minene, mpe ya koboma baoyo bazali kobebisa mabele .*” Na molongo oyo, Molimo akundoli bolandi ya mitó ya makambo misato oyo emonisami mpo na ntango ya nsuka: “ *kelelo ya motoba* ” mpo na “ *bikólo ya nkanda* ”, ntango ya “ *malózi nsambo ya nsuka* ” mpo ete “ *nkanda na bino eyei* ”, mpe esambiselo ya likoló ya “ *mbula nkóto* ” mpo, “ *ntango ekoki mpo na kosambisa bakufi* ”. Nsuka ya molongo ezali kolakisa manaka ya suka oyo ekokokisama na bosambisi ya suka ya *laki ya moto mpe ya soufre* oyo ekobebisa bato mabe. Bango nyonso bakosangana na oyo ya mibale apesaki likanisi ya *lisekwa* , na nsuka ya “ *mbula nkóto* ” , engebene Emon . Molimo apesi biso ndimbola na ye mpo na bato mabe: “ *baoyo bazali kobebisa mabele* ”. Nsima ya likambo yango ezali na “ *lisumu oyo ebebisaka to ebebisaka* ”

oyo etángamaki na Dan.8:13; lisumu oyo esalaka liwa mpe libebi ya mabele ; oyo akambaki Nzambe mpo na kopesa boklisto na boyangeli ya motema mabe ya pápa ya Loma kati na mobu 538 mpe 1798; oyo ememaka ndambo moko likoló na misato ya bato na móto ya nikleere nsima to na 2021. Moto moko te akokaki kokanisa ete, banda mokolo ya 7 Mársi 321, kobuka mobeko ya Sabata mosantu ya mokolo ya nsambo ya solo ekomema mbuma mingi ya nsámó mpe ya mawa. Ba *mbuta 24* ba différencier kaka na niveau ya décret ya Danyeke 8:14, po bazali na en commun que babikisami na makila moko ya Yesu Klisto. Yango wana, bamoni ete babongi, engebene na Em.3:5, bango banso balataka “ *bilamba ya pembe* ”, mpe “ *motole ya bomoi* ” oyo elakamaki na balongi na etumba ya kondima, na Em.2:10. “ *Wolo* ” ya *mitole* ezali elilingi ya kondima oyo epetolami na komekama engebene na 1 Pet.1:7.

Na mokapo 4 oyo, liloba “ *kofanda* ” ebimi mbala 3. Motángó 3 lokola elembo ya bobongi nie, Molimo atye motó ya likambo oyo ya kosambisama ya mibu nkóto ya nsambo na nse ya elembo ya bopemi ya kokoka ya balongi, lokola ekomami: “ *Fanda na lobókó na ngai ya mobali kino nakokómisa banguna na yo etelemelo ya makolo na yo* ” Nz.110:1 mpe Mat.22:44. Ye mpe baoyo bafandi bazali na **bopemi** mpe na nzela ya elilingi oyo, Molimo azali kolakisa malamumu, mibu nkoto ya nsambo, lokola Sabata monene to bopemi esakolamaki, uta bozalisi, na bopemi busantisami ya mokolo ya nsambo ya baposo na biso.

Verse 5: “ ***Kaka, mingongo, mpe nkake ebimi na kiti ya bokonzi. Liboso ya kiti ya bokonzi, miinda nsambo ya móto, oyo ezali bilimo nsambo ya Nzambe .***”

Bimoniseli oyo “ *ebimi na kiti ya bokonzi* ” elobelami mbala moko na Nzambe mozalisi ye moko. Engebene Kob.19:16, makambo wana esilaki kotya elembo, na nsámó ya bato ya Baebele, kozala ya Nzambe na Ngomba Sinai. Na yango, likanisi oyo ezali kokundola mokumba oyo mibeko zomi ya Nzambe ekosala na mosala wana ya kosambisa bakufi mabe. Bokundoli oyo ezali mpe kozongisa likambo oyo ete amonanaka te na likama ya liwa oyo ekoki kopengolama te mpo na bikelamu na ye na kala, Nzambe oyo abongoli bomoto na ye te amonani kozanga likama na baponami na ye oyo basikolami basekwi mpe bakumisami. **Likebi ! Frazé wana ya mokuse, oyo elimbolami sikawa, ekokóma elembo ya ntina mingi kati na ebongiseli ya mokanda Emoniseli. Mbala nyonso oyo ekobima, motángi asengeli kososola ete esakweli yango ezali kolamusa likambo oyo ezali na ebandeli ya kosambisama ya mibu nkoto ya nsambo oyo ekozala na elembo ya bokóti ya semba mpe oyo emonanaka ya Nzambe na Mikaele, Yesu Klisto.** Na nzela oyo, ebongiseli ya buku mobimba ekopesa biso botali ya mozindo oyo elandi ya eleko ya boklisto na nse ya mitó ya makambo ekeseni oyo ekabwani na elobeli oyo ya ntina: “ *nkake ezalaki, mingongo, mpe nkake* ”. Tokokuta yango na Em.8:5 esika “ *koningana ya mabele* ” ebakisami na fungola. Ekokabola motó ya likambo ya libondeli ya libela ya likoló ya Yesu Klisto na motó ya likambo ya *bakelelo* . Na nsima, na Em.11:19, “ *mbula ya mabanga makasi* ” ekobakisama na fungola. Ndimbola ekobima na Em.16:21 esika wapi “ *mabanga monene* ” oyo ekangi motó ya likambo ya malózi ya *nsambo kati na malózi nsambo ya nsuka ya Nzambe* . Ndenge moko mpe, “ *koningana ya mabele* ” ekomi, na Em.16:18, “ *koningana monene ya mabele* .”

Fungola oyo ezali na ntina mingi mpo na koyekola kotambwisa mateya ya buku Emoniseli mpe kososola etinda ya ebongiseli na yango .

Soki tozongi na verse na biso 5, tomoni ete, etyami mbala oyo “ *liboso ya kiti ya bokonzi* ”, ezali “ *miinda nsambo ya mato oyo ezali kopela* ”. Bazali elilingi ya “ *bilimo nsambo ya Nzambe* ”. Motango “ *nsambo* » ezali elilingi ya bosantu, awa, oyo ya Molimo ya Nzambe. Ezali na nzela ya Molimo na ye oyo ezali na bomoi nyonso nde Nzambe azali kotambwisa bikelamu na ye nyonso; azali na kati na yango, mpe azali kotya bango “ *liboso ya kiti na ye ya bokonzi* ”, mpo akela bango na bonsomi, na ngámbo na ye. Elilingi ya “ *miinda nsambo oyo ezali kopela* ” ezali elilingi ya kosantisama ya pole ya Nzambe; pole na yango ya kokoka mpe ya makasi elongolaka likoki nyonso ya molili. Mpo esika ya molili ezali te na bomoi ya seko ya basikolami.

Verse 6: “ *Liboso na kiti ya bokonzi ezali naino na mbu ya vitre, lokola kristale. Na katikati ya kiti ya bokonzi mpe zingazinga ya kiti ya bokonzi, ezali na bikelamu minei ya bomoi oyo etondi na miso liboso mpe nsima .* ”

Molimo azali koloba na biso na monoko na ye ya elilingi. Oyo ezali “ *liboso ya ... kiti ya bokonzi* ” elakisi bikelamu na ye ya likoló oyo basalisaka kasi basanganaka na kosambisama te. Na motango monene, biloko yango ekómaka lokola *mbu* oyo peto ya bizaleli na yango ezali peto mpenza na boye ete akokanisi yango na *kristale* . Oyo ezali ezaleli ya moboko ya bikelamu ya lola mpe ya mabele oyo batikali sembo epai ya mokeli Nzambe. Na nsima Molimo abengi elembo mosusu oyo etali Nzambe, na katikati ya *kiti ya bokonzi* , mpe bikelamu na ye ya likoló ya mokili mosusu, mpe ya bonene mosusu, *zingazinga ya kiti ya bokonzi* ; *zingazinga* elakisi bikelamu oyo epalangani na nse ya miso ya Nzambe oyo afandi na *kiti ya bokonzi* . Maloba “ *bikelamu minei ya bomoi* ” ezali kolobela lolenge ya bikelamu ya bomoi oyo ezali na mokili mobimba. Ebele ya *miso* elongisami na liloba ebele, mpe etelemelo na yango “ *liboso mpe nsima* ” ezali elilingi ya makambo mingi. Ya liboso, epesaka *bikelamu wana ya bomoi* lolenge ya kotala na nzela mingi, oyo ezali na makambo mingi. Kasi na elimo mingi koleka, maloba “ *liboso mpe nsima* ” ezali kolobela mobeko ya Nzambe oyo eyemami na mosapi ya Nzambe na Ngomba Sinai, na bilongi minei ya bamesa mibale ya mabanga. Molimo akokanisi bomoi ya mokili mobimba na mibeko ya mokili mobimba. Nyonso mibale ezali mosala ya Nzambe oyo ayemi na mabanga, na mosuni, to na milimo, motindo ya bomoi ya kokoka mpo na esengo ya bikelamu na ye oyo basosoli mpe balingaka ye. Ebele ya miso oyo ezali kotala mpe kolanda na mposa mpe na mawa makambo oyo ezali koleka na mabele. Na 1 Kol.4:9, Paulo asakoli ete: “ *Mpo Nzambe, emonani na ngai, akómisi biso, bantoma, bato ya nsuka kati na bato, bakatelaki biso etumbu ya liwa na lolenge moko, mpamba te tozalaki eloko ya kotala na mokili, mpo na baanzelu mpe epai ya bato .*” Liloba “ *mokili* ” na verse oyo ezali “cosmos” ya Greke. Ezali cosmos oyo nde na définir lokola ba monde multidimensionnel. Na mabele baponami mpe bitumba na bango balandi na batali oyo bamonanaka te oyo balingaka bango na bolingo ya bonzambe kaka oyo Yesu Klisto amonisaki. Basepelaka na esengo na bango mpe balelaka elongo na baoyo bazali kolela mpo etumba yango ezali makasi mpe ezali kotungisa. Kasi cosmos oyo ezali mpe kopesa nkombo ya

mokili oyo ezangi kondima lokola bato ya Loma, batali ya kobomama ya baklisto ya sembo na bisika na bango ya masano.

Emoniseli 5 ekolakisa biso bituluku misato oyo ya batali ya lola: *bikelamu minei ya bomoi, baanzelu, mpe bankulutu*, bango nyonso balongi, basangani na nse ya botali ya bolingo ya mokeli monene Nzambe mpo na libela.

Lien oyo ekangisaka “*ebele ya miso*” na mobeko ya bonzambe ezali na nkombo “*litatoli*” oyo Nzambe apesi na mobeko na ye ya mibeko zomi. Tomikundoli ete mobeko oyo ebombamaki na “esika eleki bosantu” oyo ebombamaki kaka mpo na Nzambe mpe epekisamaki mpo na bato longola se mpo na feti ya “Mokolo ya Bomikabi”. Mobeko etikalaki epai ya Nzambe lokola “*litatoli*” mpe “*bamesa mibale*” na yango ekopesa ndimbola ya mibale na “*batatoli mibale*” ya elilingi oyo etangami na Emoniseli 11:3. » Na liteya oyo, “*ebele ya miso*” emonisi bozali ya ebele ya batatoli oyo bamonanaka te oyo bamonaki makambo oyo esalemaki awa na mabele. Na makanisi ya bonzambe, liloba motatoli ekoki kokabwana te na liloba bosembo. Liloba ya Greke “martus” oyo ebongolami lokola “martiru” elimboli yango malamumpenza, mpamba te bosembo oyo Nzambe asengi ezali na ndelo te. Mpe ata moke te, “motatoli” ya Yesu asengeli kokumisa mobeko ya Nzambe ya mibeko na ye zomi oyo Nzambe akokanisi ye na yango mpe asambisaka ye.

MIBEKO YA NZAMBE esakweli

Awa, nafungoli parenthèse, mpo na kolamusa pole ya bonzambe oyo ezwamaki na printemps 2018. Ezali etali mobeko ya mibeko zomi ya Nzambe. Molimo ememaki ngai na kososola ntina ya bososoli oyo elandi: “*Moize azongaki mpe akitaki uta na ngomba na bitanda mibale ya litatoli na loboko na ye; bamesa yango ekomamaki na ngámbo nyonso mibale, ekomamaki na ngámbo moko mpe na ngámbo mosusu*. *Bamesa yango ezalaki mosala ya Nzambe, mpe bokomi ezalaki bokomi ya Nzambe, oyo ekomamaki na bamesa* (Exo.32:15-16).” Na ebandeli nakamwaki ete moto moko te azwaki naino na makanisi bososoli oyo engebene na yango batableau ya ebandeli ya mibeko ekomamaki na bilongi na bango minei, elingi koloba “*liboso mpe nsima*” lokola “*miso ya bikelamu minei ya bomoi*” ya verse oyo eleki oyo bayekolaki. Bosembo oyo etangamaki na molende ezalaki na ntina oyo Molimo epesaki ngai nzela ya kozwa. Na ebandeli, makomi mobimba ekabolamaki ndenge moko mpe na bokatikati na mipanzi minei ya bamesa mibale ya mabanga. Liboso ya oyo ya liboso ezalaki komonisa mobeko ya liboso mpe ndambo ya oyo ya mibale; mokongo na yango ezalaki komema eteni ya mibale ya mibale mpe mobimba ya misato. Na mesa ya mibale, liboso ezalaki kolakisa mobeko ya minei mobimba; mopanzi na yango ya nsima ezalaki na mitindo motoba ya nsuka. Na configuration oyo, ngambo mibale oyo emonanaka ezali kolakisa biso mobeko ya liboso mpe ya mibale, na katikati, mpe ya minei oyo etali bopemi ya bule ya mokolo ya nsambo. Kotala makambo maye emonisaka mibeko misato oyo ezali bilembo ya bosantu na 1843, ntango Saba ezongisamaki mpe esengamaki na Nzambe. Na dati yango, Baprotesta bakweaki na mpasi ya mokolo ya lomingo oyo Baloma bazwaki na libula. Matomba ya

boponi ya Baadventiste mpe boponi ya Baprotesta ekolakisama bongo na nsima ya bamesa mibale. Emonani ete, kozanga limemya mpo na Saba, uta 1843, mobeko mwa misato mobuki mpe: " *Nkombo ya Nzambe ezwami mpamba* ", na maloba mpenza " *na lokuta* ", na baye bazali kobenga yango kozanga bosembo ya Klisto to nsima ya 'babungi.' Bazali bongo kozongisa sika mbeba oyo Bayuda basalaki oyo Yesu Klisto amonisi ete bazali bato ya Nzambe lokola lokuta na *Em* ." Na 1843, ezalaki bongo mpo na Baprotesta, basangoli ya libula ya Bakatolike. Kasi liboso ya mobeko ya misato, eteni ya mibale ya mibale emonisi etumbu oyo Nzambe alekisaka na bakaa mibale minene oyo ezali kotemela. Na Baprotesta oyo bazwi libula ya Lingomba ya Katolike ya Loma, Nzambe alobi ete: " *Nazali Nzambe ya zuwa, oyo apesaka etumbu na mabe ya batata na bana kino na nkola ya misato mpe ya minei ya baoyo bayinaka ngai,* "; na mawa mpo na ye, Adventisme officiel " *esanza* " na 1994 ekokabola destin na bango; kasi alobi mpe, na ngambo mosusu, na basantu oyo bakobatela Sabata na ye mosantu mpe pole na ye ya esakweli kobanda 1843 kino 2030: " *mpe bayoki mawa kino mabota nkoto na baye balingaka ngai mpe batosaka mibeko na ngai* ". Motango " *nkoto* " oyo etangami ezali kolamusa na mayele mabe " *mibu nkoto* " ya mibu nkoto ya nsambo ya Emoniseli 20 oyo ekozala mbano ya balongi baponami oyo bakoti na boseko. Liteya mosusu ebimi. Lokola balongolami lisalisi ya Molimo Mosantu ya Yesu Klisto, na ntina na yango, Baprotesta mpe Baadventiste batikaki Nzambe na kolandana na 1843 mpe 1994 bakokoka te kokumisa mibeko motoba ya nsuka oyo ekomami na nsima ya tableau 2, bakisa mpe oyo ya liboso ezali epesameli na bopemi ya bonzambe ya mokolo ya nsambo. Epayi mosusu, batali bopemi boye bakozwa lisalisi ya Yesu Klisto mpo na kotosa mibeko miye mitali mikumba ya moto epai ya mozalani na ye ya bomoto. Misala ya Nzambe banda kala lokola kopesa ba tableaux ya mibeko na Moize ezui ndimbola, mokumba, mpe bosaleli ya kokamwa lokola ekanisamaki te na tango ya suka, na 2018. Mpe nsango ya bozongisi ya Saba elendisami mpe endimisami na yango na Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso Yesu Klisto.

Tala sikoyo lolenge oyo mibeko zomi ezali komonana.

Tableau 1 – Liboso : ba ordonnances

Nzambe azali komilakisa

" *Nazali Yehova Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na mokili ya Ezipito, na ndako ya boombo* ." (Baponami banso babikisami na masumu mpe babikisami na makila ya bomikabi oyo Yesu Klisto asopamaki, bakotisami; *ndako ya bowumbu* ezali lisumu; mbuma ya zabolo oyo emekolami).

ya 1er : Lisumu ya Katolike banda 538, Protesta banda 1843, mpe Adventiste banda 1994)

" *Zalá na banzambe mosusu te liboso na ngai* ."

2e commandement: 1er^{partie} : Lisumu ya catholique banda 538.

" *Komisala ekeko moko te, to elilingi moko te, ya biloko oyo ezali na likoló, mpe oyo ezali na mabele na nse, mpe oyo ezali na mai na nse ya mabele. Kofukama liboso na bango te, mpe kosalela bango te;* ".

Tableau 1 – Nsima : Ba conséquences

Mobeko ya 2 : Eteni ya 2 .

“... mpo ngai, YaHWéH, Nzambe na bino, nazali Nzambe ya zuwa, oyo apesaka etumbu na mabe ya batata likolo ya bana kino nkola ya *misato mpe ya minei* ya baye bayinaka ngai, (**Bakatolike uta 538; Baprotesta uta 1843; Baadventiste uta 1994**) mpe oyo amonisaka mawa na mabota *nkóto* epai ya baoyo balingaka ngai mpe babatelaka mitindo na ngai . (**Ba Adventistes ya mokolo ya nsambo, banda 1843; oyo ya nsuka, banda 1994**).

3ème commandement : ^{ebukamaki} na ba catholiques banda 538, ba protestantes banda 1843, mpe ba Adventistes banda 1994).

“ Kozwa nkombo ya Yawe Nzambe na yo na lokuta te; mpo YaHWéH akotika ye te azwa etumbu te oyo azwi nkombo na ye na lokuta . »

Tableau 2 – Liboso : mokanda ya monganga

ya 4 : kobuka mobeko na yango na Assemblée chrétienne banda 321 ekomisi yango “ *lisumu ya kobebisa* ” ya Dan.8:13; azali kobuka mobeko na kondima ya Katolike banda 538, mpe kondima ya Protesta banda 1843. Kasi azali kokumisama na kondima ya Adventiste ya mokolo ya nsambo banda 1843 mpe 1873.

“ *Bomikundola mokolo ya Sabata, mpo na kobatela yango mosantu. Salá mikolo motoba, mpe salá misala na yo nyonso. Kasi mokolo ya nsambo ezali sabata ya Yehova Nzambe na yo, bósala mosala te, ezala yo, to mwana na yo ya mwasi, to mwana na yo ya mwasi, to mobali na yo, to mosali na yo ya mwasi, to bangombe na yo, to mopaya oyo azali na baporte na yo. Mpo na mikolo motoba, Yehova asalaki lola, mabele, mpe mbu, mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango, mpe apemaki na mokolo ya nsambo: yango wana Yehova apambolaki mokolo ya sabata mpe asantisaki yango . »*

Tableau 2 : Reverse : ba conséquences : Mibeko motoba oyo ya suka ebukamaki na bondimi ya bakristu banda 321 ; na kondima ya Katolike banda mobu 538; na kondima ya Baprotesta, banda 1843 , mpe na kondima ya Adventiste “ *oyo esanzamaki* ” na 1994. Kasi bato bamemya bango na kondima ya Adventiste ya mokolo ya nsambo oyo epambolamaki na Molimo Mosantu ya Yesu Klisto, banda 1843 mpe 1873; “oyo ya nsuka” kobanda 1994 tii 2030.

Mobeko ya 5

“ *Kumisa tata na yo mpe mama na yo, mpo mikolo na yo ezala molai na mokili oyo Yawe Nzambe na yo akopesa yo. »*

Mobeko ya 6

“ ~~Okoboma te~~. *Koboma bato te .*” (ya lolenge ya koboma bato na mbeba ya mabe to na nkombo ya mangomba ya lokuta)

Mobeko ya 7

“ *Kosala ekobo te. »*

Mobeko ya 8

“ *Koyiba te. »*

Mobeko ya 9

“ *Kopesa litatoli ya lokuta te mpo na mozalani na yo . »*

Mobeko ya 10

“ *Kolula ndako ya mozalani na yo te; kolula mwasi ya moninga na yo te, to mosaleli na ye ya mobali, to mosali na ye ya mwasi, to ngombe na ye, to mpunda na ye, to eloko nyonso oyo ezali ya moninga na yo. »*

Nakangi awa parenthèse oyo ya sublime mpe ya ntina mingi.

Verse 7 : “ *Ekelamu ya liboso ya bomoi ezali lokola nkosi, ekelamu ya mibale ya bomoi ezali lokola mwana ya ngombe, ekelamu ya misato ya bomoi ezali na elongi ya moto, mpe ekelamu ya minei ya bomoi ezali lokola mpongo oyo epumbwaka .”*

Toloba yango mbala moko, oyo ezali kaka bilembo. Nsango yango moko emonisami na Ezek.1:6 na bokeseni na ndimbola. Ezali na banyama minei oyo ekokani, oyo mokomoko na yango ezali na bilongi minei ekeseni. Awa, tozali naino na banyama minei, kasi mokomoko ezali kaka na elongi moko, ekeseni na banyama minei. Yango wana ba monstres wana ezali ya solo te, kasi nsango na bango ya elilingi ezali sublime. Moko na moko na bango azali kolakisa motindo ya bomoi ya seko ya mokili mobimba oyo etali, lokola tomoni, Nzambe Ye moko mpe bikelamu na Ye ya mokili mobimba oyo ezali na biteni mingi. Moto oyo akómaki moto na bobongi nie na ye ya bonzambe, makambo minei oyo ya bomoi ya molóngó mobimba, ezali Yesu Klisto, oyo kati na ye bokonzi mpe makasi ya *nkosi ezwami* engebene na Basambisi 14:18; molimo ya mbeka mpe ya mosala ya *mwana ya ngombe* ; elilingi ya moto ya Nzambe; mpe bokonzi ya botomboli oyo eleki monene ya *mpongo oyo epumbwaka na likoló* . Ba critères minei oyo ezwami na bomoi mobimba ya selestiel ya seko ya univers. Bazali ko constituer norme oyo e expliquer succès ya projet divine oyo ba esprits rebelles babundisaki. Mpe Yesu alakisaki ndakisa ya kokoka epai ya bantoma mpe bayekoli na ye na boumeli ya mosala na ye oyo ezalaki kokoba awa na mabele; kokende tii na kosukola makolo ya bayekoli na ye, yambo ya kopesa nzoto na ye na minyoko ya kobaka na ekulusu, mpo na kozipa, na esika na bango, lokola “ *mwana ya ngombe* ”, mpo na masumu ya baponami na ye nyonso. Lisusu, tika moto nyonso amitalela mpo na koyeba soki abnégation ya norme oyo ya bomoi ya seko ezali en accord na nature na ye, ba aspirations na ye mpe ba posa na ye. Oyo ezali motindo ya likabo ya lobiko oyo esengeli kozwama to koboya.

Verse 8 : “ *Bikelamu minei ya bomoi mokomoko ezali na mapapu motoba, mpe etondi na miso zingazinga mpe na kati. Batiki te koloba butu na moi: Mosantu, mosantu, mosantu azali Nkolo Nzambe, Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, oyo azalaki, mpe azali, mpe azali koya! »*

Na nsima ya bosambisi ya likoló, esika oyo ezali komonisa mitinda oyo esalelamaka libela na likoló mpe na mabele na bikelamu oyo batikali sembo epai ya Nzambe.

Nzoto ya lola ya bikelamu oyo euti na mokili mosusu ezali na ntina te ya mapapu mpo na kotambola mpo ete ezali na nse ya mibeko ya dimension ya mabele te. Kasi Molimo azwi bilembo ya mabele oyo moto akoki kososola. Na kopesaka bango “ *mapapu motoba* ”, abimisi biso motuya ya elilingi ya motango 6 oyo ekomi motango ya ezaleli ya lola mpe ya baanzelu. Ezali kolobela mokili oyo etikali kozanga lisumu mpe baanzelu oyo Satana, anzelu motomboki,

akelamaki liboso. Nzambe lokola amipesaki motango "sambo" lokola "elembo" na ye moko ya bokonzi, motango 6 ekoki kotalelamba lokola "elembo", to na likambo ya zaboló, "elembo", ya bomoto na ye, kasi ekabolaka oyo motango 6 na mokili oyo etikali peto pe ba anzelu nionso oyo Nzambe akela, ya malamú pe ya mabe. Na se ya anzelu aye mobali oyo nombre na ye ekozala « 5 », oyo ezali justifié na 5 sens na ye, 5 misapi ya loboko na ye na 5 misapi ya makolo na ye. Na nse ezali na nimero 4 ya ezaleli ya mokili mobimba oyo emonisami na ba points cardinaux 4, Nord, Sud, Est, mpe Ouest. Na nse ezali na motango 3 ya kokoka, na nsima 2 ya kozanga kokoka, mpe 1 ya bomoko, to bomoko ya kokoka. Miso ya bikelamu minei ya bomoi ezali “ *zingazinga mpe na kati* ,” mpe lisusu, “ *liboso mpe nsima* .” Eloko moko te ekoki kokima kotala ya bomoi oyo ya mokili mobimba oyo ezali na makambo mingi ya likoló oyo Molimo ya bonzambe azali kolukaluka na mobimba na yango mpo ete ebandeli na yango ezali epai na ye. Mateya oyo ezali na ntina mpo ete, na mabele ya lelo, mpo na lisumu mpe mabe ya basumuki, na kobatelaka bango “ *na kati* ” na ye moko, moto akoki kobomba makanisi na ye ya kobombana mpe mabe na ye na bato mosusu. Na bomoi ya likoló makambo ya ndenge wana ekoki kosalema te. La vie céleste est transparente comme le cristal depuis que la méchanceté en a été expulsée, en même temps que le diable et ses mauvais anges, précipités sur la terre, selon Apo.12:9, après la victoire de Jésus sur le péché et la mowei. Kosakola bosantu ya Nzambe ekokisami na bobongi nie na yango (mbala 3: *mosantu*) na bafandi ya mokili oyo ya peto. Kasi esakola oyo esalemi na maloba te; ezali bobongi nie ya bosantu na bango ya moto na moto mpe ya lisanga oyo esakolaka na misala ya libela bobongi nie ya bosantu ya Nzambe oyo akelaki bango. Nzambe abimisi lolenge na ye mpe nkombo na ye na lolenge oyo etangami na Emoniseli 1:8: “ *Nazali alfa mpe omega, elobi Nkolo Nzambe, oyo azali, mpe oyo azalaki, mpe oyo akoya, Mozwi-ya-Nguya-Nyonso* .” Maloba “ *nani azali, nani azalaki, mpe nani akoya* ” elimboli malamú mpenza ezaleli ya seko ya Nzambe mozalisi. Koboya kobenga ye na kombo oyo amipesaki, “YaHWéH”, mibali babengaka ye “Nkolo”. Ezali solo ete Nzambe azalaki na mposa ya nkombo te, mpamba te lokola azali moto mosusu te mpe azali na momékani ya Nzambe te, azali na mposa ya nkombo te mpo na kokesenisa ye na banzambe mosusu oyo bazali te. Atako bongo Nzambe andimaki koyanola na bosenga ya Moize oyo alingaki mpe oyo alingaki ye. Yangó wana amipesaki nkombo “YaHWéH” oyo ebongolami na verbe “kozala”, esangisami na moto ya misato ya bomoko ya Liebele ya kozanga kokoka. Ntango oyo ya “kozanga kokoka” elakisi kokokisama oyo epanzani na ntango, na yango, ntango monene koleka lobi na biso, lolenge “oyo ezali, oyo ezalaki, mpe oyo ekozala” ebongoli malamú mpenza ndimbola ya kozanga kokoka oyo ya Liebele. Formule “ *oyo azali, oyo azalaki, mpe oyo asengeli koya* ” ezali bongo lolenge ya Nzambe ya kobongola nkombo na ye ya Liebele “YaHWéH”, nzokande asengeli kobongisa yango na minoko ya Mpótó, to na nkótá mosusu oyo ezali Liebele te . Eteni “mpe oyo eyei” ezali kolakisa eteni ya suka ya ba adventistes ya bondimi ya boklisto, oyo etiamaki na mwango ya Nzambe na mobeko ya Dan.8:14 banda 1843. Ezali bongo na mosuni ya ba Adventistes baponami nde esakolami ya bosantu ya mbala misato ya Nzambe ekokisami. Mbala mingi, bato batemelaka bonzambe ya Yesu Klisto, kasi ekoki

kotyelama ntembe te. Biblia elobi na ntina na likambo yango na Ebr.1:8: “ *Kasi ye alobaki na Mwana ete, Ee Nzambe, kiti na yo ya bokonzi ezali ya seko; lingenda ya bokonzi na yo ezali lingenda ya bosembo; ”*. Mpe epai na Filipe oyo asengi Yesu alakisa ye Tata, Yesu ayanoli ete: “ *Nazali elongo na yo banda kala, mpe oyebi ngai te, Filipe! **Oyo amoni ngai amoni Tata** ; ndenge nini olobi: Lakisa biso Tata? (Yoane 14:9).”*

Verse 9-10-11 : “ *Ntango moto ya bomoi azali kopesa nkembo mpe lokumu mpe kopesa matondi epai ya moto oyo afandi na kiti ya bokonzi, epai na oyo azali na bomoi libela na libela, bankulutu ntuku mibale na minei bakweaka liboso na ye oyo afandi na kiti ya bokonzi mpe bazali ~~kosambela~~ mpe bofukama liboso lya ye oyo azali na bomoi libela mpe libela, mpe babwaki mitole mya bango liboso lya kiti ya bokonzi, kolobaka: Obongi, Nkolo wa biso mpe Nzambe wa biso, mpo ya kozwa nkembo mpe lokumu mpe nguya; mpo yo nde okelaki biloko nyonso, mpe ezali na mokano na yo nde bizali mpe bizalisamaki .”*

Mokapo 4 esukaka na esika ya kokumisa Nzambe mozalisi. Esika oyo ezali kolakisa ete bosenga ya bonzambe, “ *bobanga Nzambe mpe bopesa ye nkembo ...*”, oyo emonisami na nsango ya anzelu ya liboso ya Em.14:7 eyokanaki mpe esosolamaki malamumu na baponami ya nsuka oyo baponamaki uta 1843; kasi likolo ya nyonso, na baponami oyo batikalaki na bomoi na ntango ya bozongi na nkembo ya Yesu Klisto; mpo ezali kaka mpo na bango nde Emoniseli ya Apocalypse ebongisamaki mpe engengisamaki mobimba na ntango oyo Nzambe aponaki, banda na prenta ya mobu 2018. Basikolami bamonisaka bongo na losambo mpe na masanzoli, botondi na bango nyonso epai ya Yesu Klisto, lolenge oyo, ba Mozwi-ya-Nguya-Nyonso akendaki kotala bango mpo na kobikisa bango na lisumu mpe na liwa, lifuti na ye. L'humanité incrédule ne croit que ce qu'elle voit, comme l'apôtre Thomas, et parce que Dieu est invisible, elle est condamnée à ignorer son extrême faiblesse qui n'en fait qu'un jouet qu'il manipule selon sa divine ako. Azali ata na excuse, oyo eko justifier ye te, ya koyeba Nzambe te, excuse oyo Satana azali na yango te, puisque ayebaki Nzambe, aponaki kokota na etumba contre ye; ezali mpenza kondimama te, kasi ezali solo, mpe etali mpe baanzelu mabe oyo balandaki ye. Na lolenge ya kokamwa, mbuma ebele ekeseni mpe kutu oyo ezali kotelemela ya bonsomi ya kopona etatoli bonsomi ya solo mpe ya mobimba oyo Nzambe apesi na bikelamu na ye ya lola mpe ya mabele.

Emoniseli 5: Mwana ya Moto

Ntango alakisaki Yesu liboso ya bato, Pilato alobaki ete: “ *Talá Moto yango* .” Nzambe ye moko asengelaki koya mpe kozwa lolenge ya mosuni, mpo ete “ *Moto* ” akoka komonana engebene motema na ye mpe bamposa na ye. Liwa ebetaki babalani ya liboso ya bato, mpo na lisumu ya kozanga botosi epai ya Nzambe. Lokola elembo ya ezalela na bango ya sika ya nsoni, Nzambe asalaki ete bazwa bolumbu na bango ya nzoto oyo ezalaki kaka elembo ya libanda ya bolumbu na bango ya molimo ya kati. Uta ebandeli oyo, liyebisi ya liboso ya bosikoli na bango esalemaki na kopesaka bango bilamba oyo esalemi na mposo ya banyama. Na ndenge wana ebomamaki nyama ya liboso na lisolo ya bato, tokoki kokanisa ete ezalaki mwana-mpate-mobali to mwana-mpate mpo na elilingi. Mbula 4.000 na nsima, Mwana na Mpate ya Nzambe, oyo alongoli masumu ya mokili, ayaki kopesa bomoi na ye ya kokoka na mibeko mpo na kosikola baponami kati na bato. Na yango, lobiko oyo epesami na ngolu ya peto na Nzambe etongami mobimba na liwa ya Yesu oyo atiki baponami na ye bázwa matomba na bosembo na ye ya kokoka; mpe na ntango yango moko, liwa na ye ezungisaka masumu na bango oyo amikómisaki momemi na bolingi na yango. Banda wana, Yesu Klisto akómi nkombo se moko oyo ekoki kobikisa mosumuki na mabele na biso mobimba, mpe lobiko na ye esaleli banda Adama ná Eva.

Mpo na bantina oyo nyonso, mokapo oyo 5, oyo etyami na nse ya elilingi ya “ *Moto* ”, epesameli ye. Yesu abikisi kaka te baponami na ye na nzela ya liwa na ye ya bomikabi, kasi abikisi bango na kobatelaka bango na mobembo na bango mobimba ya bomoi ya mabele. Mpe ezali mpo na yango nde akebisi bango na makama ya molimo oyo zabolo atie na nzela na bango. Technique na ye ebongwani te : lokola na tango ya ba ntoma, Yesu alobaka na bango na maseese, po mokili eyoka kasi e comprendre te; oyo ezali bongo te mpo na baponami na ye oyo, lokola bantoma, bazwaka bandimbola na ye mbala moko epai na ye. Emoniseli na ye “Apocalypse” etikali na nse ya nkombo oyo ya Greke oyo ebongolami te, lisese oyo monene oyo mokili esengeli kososola te. Kasi mpo na baponami na ye, esakweli oyo ezali mpenza “ **Emoniseli** ” na ye.

Verse 1: “ *Bongo namonaki na loboko ya mobali ya moto oyo afandi na kiti ya bokonzi, buku moko ekomami na kati mpe na libándá, ekangamaki na bilembo nsambo* .”

Na kiti ya bokonzi Nzambe ateleme mpe azali na loboko na ye ya mobali, yango wana na nse ya lipamboli na ye, buku moko ekomami “ *na kati mpe libanda* ”. Oyo ekomami “ *na kati* ” ezali nsango déchiffré oyo ebombami mpo na baponi na ye oyo etikali kokangama mpe kososolama mabe na bato ya mokili, banguna ya Nzambe. Oyo ekomami “ *libanda* ” ezali makomi oyo ezali na chiffrement, oyo emonanaka kasi ebele ya bato ekoki kososolama te. Mokanda ya Emoniseli ekangami na “ *blembo nsambo* .” Na bososoli oyo, Nzambe ayebisi biso ete bobele kofungwama ya “ *elembo ya nsambo* ” nde ekopesa nzela na kofungwama na yango mobimba. Mpo ntango nyonso oyo elembo etikali mpo na kokanga yango, buku yango ekoki kofungwama te. Bofungoli mobimba ya buku ekotalelama bongo na ntango oyo Nzambe atye mpo na motó ya likambo ya “ *elembo ya nsambo* ”. Ekolobelama na motó ya likambo “ *elembo ya Nzambe na bomoi* ” na Apo.7, epai wapi kopesaka nkombo oyo etikali ya mokolo ya nsambo, Sabata na yango mosantu, kozongisama na yango ekokangisama na mokolo ya

1843 oyo ekozala bongo mpe ntango ya bofungoli ya " *elembo ya nsambo* " oyo ememi, na kati ya pédagogie ya buku, motó ya likambo ya " *kelelo nsambo* ", oyo ezali na ntina mingi mpo na biso, baponami na yango.

Verse 2: " *Mpe namonaki anzelu moko ya nguya azali koganga na mongongo makasi ete: Nani abongi kofungola buku mpe kobuka bilembo na yango?* »

Scène oyo ezali parenthèse na montage ya prophetie. Ezali na likoló te, likambo oyo ezali na mokapo 4 oyo eleki, nde mokanda ya Emoniseli esengeli kofungwama. Baponami bazali na mposa na yango liboso ya bozongi ya Yesu Klisto, ntango bazali kokutana na mitambo ya zabolo. Nguya ezali na kaa ya Nzambe, mpe anzelu ya nguya azali anzelu ya YaHWéH, Nzambe na lolenge na ye ya anzelu ya Mikaele. Buku oyo ekangami ezali na ntina mingi mpe ezali mosantu mpamba te esengaka lokumu ya likoló mpenza mpo na kobuka bilembo na yango mpe kofungola yango.

Verse 3: " *Mpe moto moko te na likoló, to na mabele, to na nse ya mabele, akokaki kofungola rulo yango, mpe kotala yango te.* »

Ekomamaki na Nzambe ye moko, mokanda yango ekoki kofungwama te na bikelamu na ye ya likoló to ya mabele.

Verse 4: " *Mpe nalelaki mingi mpamba te moto moko te abongi kofungola buku to kotala yango.* »

Yoane azali, lokola biso, ekelamu ya mabele mpe mpisoli na ye ezali kolakisa mawa ya bomoto oyo ekutanaki na mitambo oyo zabolo atye. Emonani lokola azali koyebisa biso, "soki emoniseli, nani akoki kobikisama?" ". Ezali bongo komonisa degré ya mawa ya likolo ya kozanga koyeba makambo na yango, mpe mbano na yango ya koboma: liwa mbala mibale.

Verse 5: " *Mpe moko ya mibange alobaki na ngai ete: "Kolela te; tala, nkosi ya libota ya Yuda, Mosisa ya Davidi, alongi mpo na kofungola rulo mpe bilembo na yango nsambo.* »

" *Mibange* " oyo Yesu asikolaki na mabele bazali na esika malamumu mpo na kotombola nkombu ya Yesu Klisto koleka bikelamu nyonso ya bomoi. Bayebi kati na ye bokonzi oyo ye moko asakolaki ete azwaki epai ya Tata mpe bikelamu ya likoló na Mat.28:18: " *Yesu ayaki mpe alobaki na bango boye: Bokonzi nyonso na likoló epesami na ngai mpe na mabele* . Ezalaki na ndenge Nzambe apesaki Yakobo oyo azalaki kosakola mpo na bana na ye, alobaki na ntina na Yuda ete: " *Yuda azali mwana nkosi. Ozongi na bobomami, mwana na ngai! Agumbami mabolongo, alali lokola nkosi, Lokola nkosi mwasi: nani akosembola ye? Likonzi ya bokonzi ekolongwa na Yuda te, mpe lingenda ya Mokonzi moko te na katikati ya makolo na ye, tii ntango Shilo akoya, mpe bato ya bikólo bakotosa ye. Akangi mpunda na ye na nzete ya vinyo, mpe mwana ya mpunda na ye na nzete ya vinyo oyo eleki malamumu; Asukoli elamba na ye na vinyo, mpe elamba na ye na makila ya mbuma ya vinyo. Miso na ye ezali motane na vinyo, mpe mino na ye ezali mpembe na miliki (Gen.49:8 kino 12)."* Makila ya mbuma ya vinyo ekozala motó ya likambo ya " *kobuka mbuma* " oyo esakolami na Em.14:17 kino 20, oyo esakolami mpe na Yisaya 63. Na oyo etali " *Mosisa ya Davidi* ", totangi na Yis.11:1 kino 5 : " *Bongo etape ekobima na mokuwa ya Yese, mpe litape ekobotama na misisa na ye. Molimo ya Nkolo akopema likolo na ye: Molimo ya*

mayele mpe ya bososoli, Molimo ya toli mpe ya nguya, Molimo ya boyebi mpe ya kobanga Nkolo. Akopema bobangi ya Nkolo; Akosambisa na ndenge ya komonana te, Akozwa ekateli te na makambo oyo bayoki. Kasi akosambisa babola na bosembo, mpe akosambisa na bosembo babola ya mabele; Akobeta mabele na liloba na ye lokola na lingenda, mpe na mpema ya mbebu na ye akoboma bato mabe. Bosembo ekozala mokaba na mipanzi na ye, mpe bosembo ekozala mokaba ya loketo na ye .” Elonga ya Yesu likolo ya lisumu mpe liwa, lifuti na ye, epesi ye lotomo ya mibeko mpe ya malamumu ya kofungola mokanda ya Emoniseli, mpo ete baponami na ye bakoka kokebisa mpe kobatelama na mitambo ya losambo oyo ebomaka oyo azali kotya, na zabololo, na molongo mpo na kobenda bato oyo bazangi kondima. Na yango, mokanda yango ekofungwama mpenza na ntango oyo mobeko ya Danyele 8:14 ekobanda kosala, elingi koloba mokolo ya liboso ya prenta na mobu 1843; ata soki bososoli na yango ya kokoka te ekosenga kotalela yango lisusu na boumeli ya ntango, kino na 2018.

Verse 6 : “ Mpe namonaki, na katikati ya kiti ya bokonzi mpe na bikelamu minei ya bomoi mpe na katikati ya bankulutu, mwana-mpate moko oyo azalaki wana lokola nde abomamaki. Azalaki na maseke nsambo mpe miso nsambo, oyo ezali bilimu nsambo ya Nzambe oyo atindamaki na mabele mobimba. »

Esengeli to noter présence ya mwana na mpate " na kati ya kiti ya bokonzi ", po azali Nzambe na bosantu na ye ya ba formes ebele, azali nionso na mbala moko, Nzambe mokeli oyo azali unique, anzelu-mokonzi Mikaele, Yesu Klisto Mwana-mpate ya Nzambe, mpe Mosantu Elimo to “ bilimo nsambo ya Nzambe etindami na mabele mobimba .” “ Maseke nsambo ” na ye ezali elilingi ya kosantisama ya nguya na ye mpe “ miso nsambo ” na ye, kosantisama ya kotala na ye, oyo ezali kotalela na bozindo makanisi mpe misala ya bikelamu na ye.

Verse 7 : “ Ayaki mpe azwaki rulo na loboko ya mobali ya moto oyo afandaki na kiti ya bokonzi. »

Esika oyo ezali komonisa maloba ya Emon . Nsango oyo ezali na mokano ya koyebisa biso ete makambo oyo ezali na **Emoniseli** ekozala na ndelo te mpamba te epesami na Nzambe, Tata, ye moko; mpe yango na kotiaka ye, lipamboli na ye nyonso emonisami na “ loboko na ye ya mobali ”.

Verse 8 : “ Ntango azwaki rulo, bikelamu minei ya bomoi mpe mikóló ntuku mibale na minei bakweaki liboso ya Mwana-Mpate, mokomoko azalaki na nzenze mpe bambeki ya mpaka ya malasi ya wolo, oyo ezali mabondeli ya basantu. »

Tobatela uta na verse oyo, fungola oyo ya elilingi: “ bakopo ya wolo oyo etondi na malasi, oyo ezali mabondeli ya basantu ”. Bikelamu nyonso ya likoló mpe ya mabele oyo baponami na bosembo na bango bafukami liboso ya “ mwana-mpate ” Yesu Klisto mpo na kosambela ye. “ Nzenze ” ezali elilingi ya boyokani ya mokili mobimba ya masanzoli mpe losambo ya bato nyonso.

Verse 9: “ Mpe bayembaki loyembo ya sika, balobi ete: Obongi kozwa rulo mpe kofungola bilembo na yango; mpo bobomamaki, mpe na makila ma bino bosikoli mpo ya Nzambe bato uta na libota, monoko, bato, mpe ekolo inso; »

“ Loyembo ya sika ” oyo ezali kosepela na kosikolama na lisumu mpe, mpo na mwa ntango, kolimwa ya bato oyo batindikaki botomboki. Mpamba te bakolimwa kaka libela nsima ya kosambisama ya nsuka. Basikolami na Yesu

Klisto bawutaka na ebandeli nyonso, na langi nyonso mpe na mabota nyonso, “ *na mabota nyonso, na minoko nyonso, na bato nyonso, mpe na bikolo nyonso* ”; ce qui prouve que le projet salvateur est uniquement proposé au nom de Jésus-Christ, conformément à ce que déclare Act.4:11-12 : « *Jésus est la pierre rejetée par vous qui bâtissez, et qui est devenue la principale de l' angle. Lobiko ezali te kati na mosusu; mpo ezali nkombo mosusu te na nse ya lola epesami o ntei ya bato, na yango tosengeli kobikisama.* ». Na yango, mangomba mosusu **nyonso** ezali bokosi ya lokuta oyo ezali na mibeko te mpe ya diabol. Na bokeseni na mangomba ya lokuta, kondima ya solo ya boklisto ebongisami na Nzambe na ndenge oyo ebongi. Ekomami ete Nzambe azali mopaya na moto te; masengi na ye ezali ndenge moko mpo na bikelamu na ye nyonso, mpe lobiko oyo apesaki ezalaki na motuya oyo ye moko ayaki kofuta. Lokola anyokwamaki mpo na bosikoli oyo, akobikisa kaka bato wana oyo amoni ete babongi kozwa matomba na martiru na ye.

Verse 10: “ *Okómisi bango bokonzi mpe banganga-nzambe epai ya Nzambe na biso, mpe bakoyangela na mabele .*”

Bokonzi ya likoló oyo Yesu asakolaki ezwi lolenge. Kozwa “ *lotomo ya mosambisi* ”, baponami bakokanisami na bakonzi engebene na Em.20:4. Na misala na bango ya kondimana ya kala, “ *banganga-nzambe* ” bazalaki kopesa banyama ya elilingi mpo na lisumu. Na boumeli ya “ *mibu nkoto* ” ya bosambisi ya lola, baponami bakobongisa mpe, na nzela ya bosambisi na bango, baye bazwi mpasi ya nsuka ya mbeka monene ya mokili mobimba, oyo ekobebisa, na mbala moko, bikelamu nyonso ya lola mpe ya mabele oyo ekwei. Moto ya “ *laki na moto ya liwa ya mibale* ” ekolongola bango na mokolo ya kosambisama. Ezali bobele nsima ya kobebisama oyo nde, ebotami lisusu na Nzambe, mabele oyo ezongisami sika ekozwa baponami oyo basikolami. Ezali bobele na ntango wana nde elongo na Yesu Klisto, *Mokonzi ya bakonzi mpe Nkolo ya bankolo ya Emoniseli 19:16*, “ *bakoyangela na mabele* ”.

Verse 11 : “ *Natalaki, mpe nayokaki mongongo ya baanzelu mingi zingazinga ya kiti ya bokonzi mpe bikelamu ya bomoi mpe mikóló, mpe motángo na bango ezalaki bankóto nkóto mpe bankóto .*”

Verse oyo ezali kolakisa biso, na bomoko, bituluku misato ya batali oyo bazali kotatola bitumba ya elimo awa na mabele. Molimo na mbala oyo elobeli polele baanzelu lokola etuluku moko boye oyo motango na bango ezali mingi mpenza: “ *bankoto ya bamiriade mpe bankóto ya bankoto .*” Baanzelu ya Nkolo bazali sikawa babundi ya penepene, batiami na mosala ya basikolami na ye, baponami na ye na mabele, oyo bazali kobatela, kobatela mpe koteya na nkombo na ye. Na molongo ya liboso, batatoli oyo ya liboso mpo na Nzambe bakomaka lisolo ya bomoi ya moto na moto mpe ya lisanga na mabele.

Verse 12 : “ *Balobaki na mongongo makasi ete: Mwana na Mpate oyo abomami abongi kozwa nguya, mpe bozwi, mayele, mpe makasi, mpe lokumu, mpe nkembo mpe masanzoli.* »

Baanzelu basalisaki na mabele mosala ya mokambi na bango Mikaele oyo amilongolaki na nguya na ye nyonso ya bonzambe mpo na kokoma Moto ya kokoka oyo amipesaki na nsuka ya mosala na ye, lokola mbeka ya bolingi, mpo na kozipa masumu oyo esalemaki na baponami na yango bakonzi ya misala. Na

nsuka ya likabo na ye ya ngolu, baponami basekwi mpe bakotaki na boseko oyo elakamaki, baanzelu bazongisaka epai ya Klisto ya Nzambe ya bonzambe, bizaleli nyonso oyo azalaki na yango epai ya Mikaele: “ *nguya, bozwi, mayele, makasi, lokumu, nkembo, mpe masanzoli.* »

Verse 13: “ *Mpe ekelamu nyonso oyo ezali na likoló, mpe na mabele, mpe na nse ya mabele, mpe na mbu, mpe biloko nyonso oyo ezali na kati, nayokaki bango bazali koloba ete: ‘Epai ya moto oyo afandi na kiti ya bokonzi, mpe epai ya Mwana-Mpate masanzoli, lokumu, nkembo, mpe makasi, libela na libela!’* »

Bikelamu ya Nzambe ezali na bomoko. Bango nyonso balingaki kolakisa bolingo na ye oyo emonisami na likabo ya bomoto na ye kati na Yesu Klisto. Mosala oyo Nzambe abongisi ezali elonga ya nkembo. Pona na ye ya bikelamu ya bolingo ekokisami. Verse yango ezwi lolenge ya nsango ya anzele ya liboso oyo euti na Em. *mpe kumbama liboso na ye oyo asalaki likoló, mpe mabele, mpe mbu, mpe maziba ya mai.*” Boponi ya nsuka oyo esalemaki banda 1843 etongami likoló na bososoli ya verse oyo. Mpe baponami bayokaki mpe bayanolaki na kozongisaka kati na kondima ya boklisto momesano ya mokolo ya nsambo ya bopemi oyo bantoma mpe bayekoli ya Yesu basalaki kino kosundolama na yango uta mokolo ya 7 Mási 321. Mozalisi Nzambe akumisamaki na limemya mpo na mobeko ya minei oyo ezali penepene na motema na ye. Litomba ezali esika ya nkembo ya lola epai wapi bikelamu na yango nyonso, kolanda na mokanda nsango ya anzele ya liboso ya Em, *nkembo, mpe makasi, libela na libela!* “. Simbá ete maloba yango ezongeli, na nsima, maloba oyo baanzelu batangi na verse 13 oyo eleki. Uta lisekwa na ye, Yesu azongeli bomoi na ye ya likoló: “*nguya na ye, bozwi na ye, mpe bwanya* ” na ye . Na mabele banguna na ye ya nsuka baboyaki ye “ *masanzoli, lokumu, nkembo mpe makasi* ” oyo esengelaki na ye lokola Nzambe mozalisi. Kobelelaka “ *makasi na ye,* ” nsukansuka alongaki bango nyonso mpe anyataki bango na nse ya makolo na ye. Lisusu, etondi na bolingo mpe botondi, elongo, bikelamu na ye ya bulee mpe ya peto ezongisaka na ndenge oyo ebongi epai na ye bato na ye ya nkembo.

Verse 14: “ *Mpe bikelamu minei ya bomoi balobaki ete: ‘Amen! Mpe mibange bayaki liboso mpe bafukamaki.’* ”

Bafandi ya mokili ya peto bandimaka kozongisama wana, balobi ete: “Ya solo! Eza ya solo ! » Mpe baponami ya mabele oyo basikolami na bolingo ya sublimated bafukami liboso ya mokeli na bango Mozwi-ya-Nguya-Nyonso Nzambe oyo ayaki kozwa nzoto na Yesu Klisto.

Emoniseli 6: Basali, bitumbu ya bonzambe **mpe bilembo ya ntango ya eleko ya boklisto**

Namikundoli liteya epesami na Em.5: buku ekoki kofungwama kaka ntango “ *elembo ya nsambo* ” elongolami. Mpo na kosala bofungoli oyo, mophonami ya Klisto asengeli **mpenza** kondima momeseno ya Sabata ya mokolo ya nsambo; mpe boponi oyo ya molimo ebongisaka ye, mpo na kozwa epai ya Nzambe oyo andimi ye, bwanya na ye mpe bososoli na ye ya molimo mpe ya esakweli. Na bongo, kozanga ete makomi yango moko emonisa yango polele, moto oyo aponami akoyeba “ *elembo ya Nzambe* ” oyo etángamaki na Em.7:2, na “ *elembo ya nsambo* ”, oyo ezali naino kokanga mokanda ya Emoniseli, mpe akosangana, na makambo yango mibale “ *bilembo* ”, mokolo ya nsambo esantisami na bopemi na Nzambe. Kondima esalaka bokeseni kati na pole mpe molili. Na bongo, mpo na moto nyonso oyo andimi Sabata oyo esantisami te, esakweli yango ekotikala mokanda ya kokangama, ya hermétique. Akoki mpenza koyeba makambo mosusu ya polele, kasi akososola te bimoniseli ya ntina mpe ya kokata oyo esalaka bokeseni kati na bomoi mpe liwa. Ntina ya “ *elembo ya nsambo* ” ekobima na Emoniseli 8:1-2 esika wapi Molimo apesi yango mokumba ya kofungola motó ya likambo ya “ *kelelo nsambo* ”. Sikawa ezali mpenza na bansango ya “ *kelelo nsambo* ” wana nde mosala ya Nzambe ekomonana polele. Pamba te motó ya likambo ya *bakelelo* ya Em.8 mpe 9 eyei, na parallèle, mpo na kosilisa bosolo oyo esakolamaki na mitó ya makambo ya “ *mikanda* ” ya Em.2 mpe 3; mpe “ *bilembo* ”, ya Em.6 mpe 7. Mwango ya bonzambe ekokani na oyo asalelaki mpo na kotonga emoniseli na ye ya esakweli oyo epesamaki na Danye. Lokola abongaki mpo na ebonga oyo na kondima na ngai ya momesano ya Sabata oyo esantisami mpe na boponi na ye ya mokonzi, Molimo afungolaki mokanda ya Bimoniseli na ye mpo na ngai na kofungolaka *elembo ya “ elembo ya nsambo ”*. Tóyeba sikoyo bomoto ya “ *bilembo* ” na yango.

Verse 1 : “ *Natalaki, ntango Mwana-Mpate afungolaki moko kati na bilembo nsambo, mpe nayokaki moko kati na bikelamu minei ya bomoi azali koloba lokola na mongongo ya nkake ete: “Yaka.”* »

Ekelamu ya bomoi ” oyo ya liboso ezali kolakisa bokonzi mpe makasi ya “ *nkosi* ” ya Em.4:7, engebene na Basambisi 14:18. Mongongo oyo ya *nkake* ezali

ya bonzambe mpe *euti na kiti ya bokonzi* ya Nzambe na Em.4:5. Yango wana ezali Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso nde azali koloba. Bofungoli ya “ *elembo* ” moko na moko ezali libyangi uta na Nzambe epai na ngai mpo na komona mpe kososola nsango ya emonaneli. Yesu asilaki koloba na Filipino ete: “ *Yaka kotala* ” mpo na kolendisa ye alanda ye.

Verse 2 : “ *Natalaki, mpe talá, mpunda moko ya mpembe ebimaki. Moto oyo amataki na yango azalaki na likonga; bapesaki ye motole, mpe abandaki kolonga mpe kolonga .*”

Pembe elakisi bopeto na yango ya kokoka ; mpunda ezali elilingi ya bato baponami oyo yango ezali kokamba mpe koteya engebene Yakobo 3:3 : “ *Soki totye mwa ndambo na monko ya bampunda mpo ete bátosa biso, tokoyangela mpe nzoto na bango mobimba* ” ; “ *likonga* ” na ye ezali elilingi ya bafléme ya liloba na ye ya bonzambe; “ *motole* ” na ye ezali “ *motole ya bomoi* ” oyo azwi na martiru na ye oyo andimami na bolingo na ye moko; elonga na ye ezalaki ya ekateli banda akelaki vis-à-vis ya liboso; na ntembe te, ndimbola yango ezali oyo ya Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso Yesu Klisto. Elonga na ye ya suka ezali ya solo mpo asi, na Golgota, alongi zabolo, lisumu mpe liwa. Zekalia 10:3-4 endimisi bilili oyo elobi ete, “ *Nkanda na ngai epeli babateli ya mpate, mpe nakopesa bantaba etumbu; mpo ete Yawe ya mampinga akotala etonga na ye, ndako ya Yuda, mpe akokómisa bango mpunda na ye ya nkembo na etumba; epai na ye angle ekouta, epai na ye nsuki, epai na ye **likonga ya etumba** ; epai na ye bakonzi nyonso bakouta esika moko. »* Elonga ya Klisto ya bonzambe esakolamaki na “ ***bosantu ya mokolo ya nsambo*** ” ya baposo na biso, uta bozalisi ya mokili; Sabata, kosakolaka etikali ya mibu nkoto ya “ *nsambo* ”, oyo ebengami “ *mibu nkoto* ” na Em.20:4-6-7, kati na yango, na nzela ya elonga na ye, Yesu akomema baponami na ye mpo na libela. Kofandisama ya Sabata uta bobandi ya mokili ya mabele endimisi maloba oyo: “ *abandaki lokola molongi* ”. Saba ezali elembo ya esakoli ya esakweli ya elonga oyo ya bonzambe mpe ya bato na lisumu mpe zabolo mpe lokola yango, ezali likolo na yango nde Nzambe atongaki programme na ye mobimba ya “ *bosantu* ” soit, ya oyo ezali ya ye mpe ete abotola zabolo.

Verse 3: “ *Ntango afungolaki elembo ya mibale, nayokaki ekelamu ya bomoi ya mibale ete: “Yaka .”*

“ *Ekelamu ya mibale ya bomoi* ” ezali kolobela “ *mwana ya ngombe* ” ya bambeka ya Em.4:7. Elimo ya mbeka epesaki bomoi na Yesu Klisto mpe bayekoli na ye ya solo oyo asakolaki ete: “ *Soki moto alingi kolanda ngai, amiwangana mpe akamata ekulusu na ye mpe akamata ekulusu na ye alanda .*”

Verse 4: “ *Mpe mpunda mosusu ebimaki, motane. Ye oyo afandaki likoló na ye azwaki nguya ya kolongola kimya na mabele, mpo bato bábomana zolo; mpe bapesaki ye mopanga moko monene .*”

“ *Motane* ”, to “ *motane ya móto* ”, ezali kolakisa lisumu oyo elendisami na Mobebisi Monene oyo ezali Satana, na elilingi ya “ *Abbadon Apollyon* ” ya Em.9:11; “ *moto* ” kozalaka nzela mpe elembo ya kobebisa. Akambaka mpe kaa na ye ya mabe oyo esalemi na baanzelu mabe oyo bakweyaki mpe nguya ya mabele oyo babendamaki mpe basalelaki yango. Azali bobele ekelamu oyo “ *azwi* ” epai na Nzambe “ *nguya ya kolongola kimya na mabele, mpo bato bábomana .*”

Mosala oyo ekolobama mpo na Loma, “ *ndumba Babilone monene* ” na Emoniseli 18:24 : “ mpe mpo makila ya basakoli mpe ya basantu mpe ya *baoyo nyonso babomamaki* na mabele ezwamaki kati na ye ”. Na yango, “ *Mobebisi* ” ya baklisto ya sembo ayebani lokola mpe bato oyo akwei. “ *Mopanga* ” oyo azwi ezali komonisa etumbu ya liboso kati na bitumbu *minei ya nsomo* oyo euti na Nzambe oyo etángamaki na Eze.14:21-22: “ *Éé, boye alobi Nkolo, YaHWéH: Atako natindi na Yelusaleme bitumbu na ngai minei ya nsomo , mopanga, nzala, . banyama ya zamba mpe bokono, mpo ya kobebisa bato mpe banyama, nzokande ekozala na batikali moko oyo bakokima, oyo bakobima na yango, bana mibali mpe bana basi ...*”.

Verse 5 : “ *Ntango afungolaki elembo ya misato, nayokaki ekelamu ya misato ya bomoi koloba ete: “Yaka.” Natalaki, mpe tala, mpunda moko ya moindo ebimaki. Moto oyo amataki na yango asimbi balansi na loboko na ye .*”

“ *Ekelamu ya misato ya bomoi* ” ezali “ *moto* ” oyo asalemi na elilingi ya Nzambe ya Em.4:7. Moto oyo azali na makanisi mpamba, kasi azali etumbu ya mibale ya bonzambe mpo na lisumu engebene na Ezek.14:20. Kosalaka na kotelemela bilei ya mibali, mbala oyo ezali mpo na *nzala* . Na eleko na biso, ekotindama na ndenge ya solosolo mpe na elimo. Na bosaleli nyonso mibale ememaka mbano ya kufa, kasi na ndimbola na yango ya molimo ya kozanga pole ya bonzambe, mbano na yango ya semba ezali liwa ya “ *liwa ya mibale* ” oyo ebombami mpo na bakweyi, na bosambisi ya nsuka. Nsango ya mokumbi mpunda oyo ya misato elobami na bokuse boye : lokola moto azali lisusu na elilingi ya Nzambe te, kasi na oyo ya banyama, nazali kolongola ye oyo epesaka ye bomoi: bilei na ye ya mosuni mpe bilei na ye ya molimo. Ba échelles ezali elembo ya bosembo, awa oyo ya Nzambe oyo asambisaka misala ya kondima ya bakristu.

Verse 6 : “ *Mpe nayokaki mongongo na katikati ya bikelamu minei ya bomoi ezali koloba ete: Mezire moko ya blé na denari moko, mpe mezire misato ya orge na denari moko; kasi bósala mabe te na mafuta ná vinyo .*”

Mongongo oyo ezali oyo ya Klisto oyo atyolami mpe azali kotungisama na bozangi bosembo ya bandimi ya lokuta. Na ntalo ndenge moko, tomonaka blé moke *koleka* oyo ya *orge* . Nsima ya likabo oyo ya bokabi *ya orge* nsango ya nivo ya molimo ya likolo mpenza ebombami. Ya solo, na Mit.5:15, mobeko ezali kolakisa likabo ya “ *orge* ” mpo na kosilisa mokakatano ya *zuwa* oyo mobali ayokaki epai ya mwasi na ye. Na yango, tanga na bozindo, mobimba, lolenge oyo elimbolami na verse 12 kino 31 soki olingi kososola. Na pole na yango, nasosolaki ete Nzambe ye moko, *Mobali ya libala* kati na Yesu Klisto ya Liyangani, *mwasi na ye ya libala* , azali kofunda awa mpo na “ *kofundama na zuwa* ”; oyo ekondimama na kolobelama ya “ *mai ya bololo* ” oyo etangami na “ *kelelo ya misato* ” na Em.8:11. Na procédure ya Mituya 5, mwasi asengelaki komela mayi ya mputulu, sans conséquence, soki innocent kasi, akomi bololo soki asali ngambo, akobeta ye na elakeli mabe. *Ekobo* ya Mwasi efundamaki na Em.2:12 (masqué na kombo ^{*Pergame*} : kobuka libala) mpe Em.2:22, mpe ekondimama bongo lisusu na lien oyo esalemi kati na *3ème sceau* na *3ème kelelo* . Ezali *bongo* Déjà, na Daniel, approche moko wana esalaki que Danyele 8 “a confirmer” identité ya Baloma ya “ *liseke moke* ” ya Dan.7 oyo elakisami lokola “hypothèse”. Bokokani oyo ya Danyele 2, 7 mpe 8 ezalaki likambo ya sika oyo

epesaki ngai nzela ya kolakisa bomoto ya Baloma; yango mpo na mbala ya liboso banda Lingomba ya Adventiste esalemaki. Awa na Emoniseli, makambo ezali komonana ndenge moko. Nazali kolakisa botali ya eleko ya boklisto ya parallèle ya mitó ya makambo misato ya minene, baletre, bilembo mpe bakelelo. Mpe na Emoniseli, motó ya likambo “*bakelelo*” ekokisaka mokumba moko na Danyeale 8 mpo na mokanda ya Danyeale. Makambo oyo mibale epesi bilembeteli oyo soki ezalaki te esakweli yango elingaki kopesa kaka “*ntembe*” oyo nabengaki “*hypothèse*” na boyekoli ya Danyeale. Na yango, maloba oyo, “*kobanga likunya*” oyo emonisami na Mit.5:14, etali Nzambe mpe Liyangani kobanda na Em.1 tii na Em.6; na nsima na bofungoli ya buku oyo esalemi na nzela ya botalisi ya “*elembo ya nsambo*” na Sabata ya mokolo ya nsambo, motó ya likambo ya Emoniseli 7, “*bofundami ya ekobo*” ya Likita eko “*kondimama*” na motó ya likambo “*kelelo*” mpe mikapo 10 tii 22 oyo elandi yango. Molimo epesi bongo, na mokapo 7, mokumba ya poste ya douane, esika wapi esengeli kozwa ndingisa ya kokota. Na likambo ya Emoniseli, bokonzi wana ezali Yesu Klisto, Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso mpe Molimo Mosantu, Ye moko. Porte ya accès ezali polele mpo na ye, alobi, oyo “*ayokaka mongongo na ngai*” oyo afungoli ngai tango nabeti na porte na ye (porte ya motema), mpe oyo azali ko supper na ngai mpe ngai na ye”, selon Apo .3:20. “*Vinyo mpe mafuta*” ezali bilembo mokomoko ya makila oyo Yesu Klisto mpe Molimo ya Nzambe basopaki. Longola yango, basalelaka yango nyonso mibale mpo na kobikisa bampota. Mobeko oyo epesami ya “*kosala bango mabe te*” elakisi ete Nzambe apesaka etumbu, kasi azali kaka kosala yango na kosangisa mawa na Ye. Yango ekozala bongo te mpo na “*malizi nsambo ya nsuka*” ya “*nkanda*” na ye ya mikolo ya nsuka awa na mabele engebene Emoniseli 16:1 mpe 14:10.

Verse 7 : “*Ntango afungolaki elembo ya minei, nayokaki mongongo ya ekelamu ya minei oyo ezali na bomoi ete: “Yaka.”*»

“*Ekelamu ya minei ya bomoi*” ezali “*mpongo*” oyo etombwami na likoló. Asakoli kobima ya etumbu ya minei ya Nzambe: liwa.

Verse 8 : “*Natalaki, mpe talá, mpunda moko ya mpembe ebimaki. Moto oyo amataki na yango abengamaki Liwa, mpe Hadès azalaki kokende elongo na ye. Bapesaki bango nguya likoló na ndambo moko na minei ya mabelé, mpo na koboma bato na mopanga, na nzala, na liwa, mpe na banyama mabe na mokili.*”

Liyebisi yango endimami, ezali solo “*liwa*”, kasi na sens na yango ya mortalité imposé na ba punitions circonstantielles. Liwa ezali kotungisa bato nyonso banda lisumu ya ebandeli, kasi awa kaka “*ndambo moko na minei ya mabele*” nde ebetami na yango, “*na mopanga, na nzala, na liwa*” mpo na maladi oyo epalanganaka, mpe “*banyama ya zamba*” ezala banyama to bato. “*Quart ya mabele*” oyo ezali ko cibler na kozanga bosembo Europe chrétienne mpe bikolo ya nguya oyo ekobima na yango pene na ^{ekeke ya 16} : ba continents mibale ya Amerika mpe Australie.

Verse 9: “*Ntango afungolaki elembo ya mitano, namonaki na nse ya etumbelo milimo ya baoyo babomamaki mpo na liloba ya Nzambe mpe mpo na litatoli oyo bamemaki.*”

Bato yango bazali bato oyo bazwi mpasi na misala ya “nyama mabe” oyo esalemi na nkombo ya kondima ya boklisto ya lokuta. Eteyami na boyangeli ya

Katolike ya pápa ya Loma, oyo esi emonisami na elilingi na Em.2:20, na *mwasi Yezabele* oyo Molimo azali kopesa ye likambo ya *koteya* basaleli na ye to na maloba mpenza: “ *baombo na ye* ”. Batye yango “ *na nse etumbelo* ”, yango wana na nse ya litambwisi ya ekulusu ya Klisto oyo epesi bango nzela ya kozwa matomba na “ *bosembo na ye ya seko* ” (tala Dan.9:24). Lokola Em.13:10 eko lakisa, baponami bazali ba victimes ya martyr mpe jamais ba bomami, to babomi ya bato. Baponami oyo bamibanzabanzaki na verse oyo, oyo Yesu ayebaki, bamekolaki ye ata na liwa lokola bamartiru: “ *mpo na liloba ya Nzambe mpe mpo na litatoli oyo bapesaki* ”; mpamba te kondima ya solo ezali na mosala, ata moke te elembo ya petee oyo ekitisaka motema na lokuta. “ *Litatoli* ” na bango ezalaki mpenza ya kotika bomoi na bango mpo na nkembo ya Nzambe.

Verse 10 : “ *Bagangaki na mongongo makasi, balobi ete: “Ee Molakisi mosantu mpe ya solo, okoumela ntango boni mpo na kosambisa mpe kozongisa mabe na makila na biso epai na baoyo bafandi na mabele? »*

Tika ete ekeko oyo ekosa bino te, mpamba te ezali bobele makila na bango oyo esopani na mabele nde ezali koganga kozongisa mabe na matoi ya Nzambe, lokola makila ya Abele oyo ebomaki na ndeko na ye Kaina engebene na Gen.4:10: “ *Mpe Nzambe alobaki ete: Osali nini? Mongongo ya makila ya ndeko na yo ezali koganga uta na mabele epai na ngai.* ”. Ezalela ya solo ya bakufi emonisami na Mos.9:5-6-10. Longola Enoka, Moize, Eliya, mpe basantu oyo basekwisamaki na ntango ya liwa ya Yesu Klisto, basusu “ *kosangana lisusu te na makambo nyonso oyo esalemaka na nse ya moi, mpamba te makanisi na bango mpe bokundoli na bango esili.* ” “ *Mayele ezali te, na bososoli te, to boyebi te na lifelo. mpo bokundoli na bango ebosani.* ” Wana ezali ba critères oyo Nzambe apemamaki na oyo etali liwa. Bandimi ya lokuta bazali ba victimes ya mateya ya lokuta oyo euti na bapakanano ya Platon filozofe grec oyo makanisi na ye na oyo etali liwa ezali na esika te na kondima ya boklisto ya sembo epai ya Nzambe ya solo. Tozongisa na Platon oyo ezali ya ye mpe ya Nzambe oyo ezali ya ye : bosolo na makambo nyonso, mpe tozala na mayele, mpo liwa ezali opposé absolu ya bomoi, mpe lolenge ya sika ya bozali te.

Verse 11 : “ *Bapesaki mokomoko na bango elamba ya mpembe; mpe bayebisaki bango kotikala na bopemi mpo na mwa ntango molai, kino motango mwa baninga na bango basali mpe bandeko ba bango baye basengelaki kobomama lokola bango ekosila .*

“ *Elamba ya pembe* ” ezali elembo ya bopeto ya ba martirs oyo Yesu alataki mpo na mbala ya liboso na Em.1:13. “ *Elamba ya mpembe* ” ezali elilingi ya bosembo oyo batyaki ye na ntango ya minyoko ya losambo. Tango ya ba martyrs ebandi na tango ya Yesu tee na 1798. Na suka ya période oyo, selon Rev.11:7, “ *nyama oyo ebimaka na libulu mozindo* ”, symbole ya Révolution française na ba terrors na yango ba athées ya 1793 na 1794, ekosukisa minyoko oyo ebongisamaki na bokonzi ya bokonzi mpe ya pápa ya Katolike, oyo bango moko babengami lokola “ *nyama oyo ebimaka na mbu* ” na Apo.13:1. Nsima ya kobomama ya bato oyo bakosala mbongwana, kimya ya losambo ekotyama na mokili ya boklisto. Totangi lisusu: “ *Mpe bayebisaki bango ete batikala kimia mpo na mwa ntango lisusu, kino motango ya baninga na bango basali mpe bandeko na bango oyo basengelaki kobomama lokola bango ekosila .* ” Bakufi oyo

batikali kati na Klisto bakokoba kino na bozongi na ye ya nsuka na nkembo. Soki tokanisi ete nsango ya “ *elembo ya mitano* ” oyo epesameli Baprotesta oyo banyokolamaki na inquisition pápa catholique ya eleko ya “ *Thyatira* ”, ntango ya koboma baponami ekosila mpo na action révolutionnaire française oyo ekosalema kala mingi te, kati na 1789 mpe 1798, kobebisa nguya ya makasi ya boyokani ya papa mpe bokonzi ya France. Na yango, “ *elembo ya motoba* ” oyo ekofungwama ekozala na ntina na boyangeli oyo ya mbongwana ya France oyo Emoniseli 2:22 mpe 7:14 ebengi “ *bolzi monene* ”. Na kozanga kokoka ya mateya oyo ezali komonisa yango, kondima ya Protesta ekozala mpe victime ya intolérance ya régime révolutionnaire ya athée. Ezali na nzela ya likambo na ye nde motángo ya bato oyo basengelaki kobomama ekokóma.

Verse 12 : “ *Natalaki ntango afungolaki elembo ya motoba; mpe koningana monene ya mabele esalemaki, moi ekomaki moindo lokola elamba ya saki, sanza mobimba ekomaki lokola makila .* ”

“ *Koningana ya mabele* ” oyo epesami lokola elembo ya tango ya “ *6e sceau* ”, epesi biso nzela ya kotia action na mokolo ya samedi 1 novembre ^{1755 vers} 10 a.m. Esika na yango ya géographie ezalaki engumba Lisbonne oyo ezalaki na mangomba ya Katolike mingi oyo ezalaki na mangomba ya Katolike 120. Na yango, Nzambe amonisaki ba cibles ya nkanda na ye ete “ *koningana ya mabele* ” wana esakolaki mpe na elilingi ya elimo. Action oyo esakolamaki ekosalema na 1789 na botomboki ya peuple français contre monarchie na bango; Lokola Nzambe akweisaki ye mpe pápa ya Katolike ya Loma oyo azalaki moninga na ye, bango mibale bakufaki na 1793 mpe na 1794; ba dates ya ba « deux Terroures révolutionnaires ». Na Em.11:13 action révolutionnaire française ekokanisi na “ *koningana ya mabele* ”. Na likoki ya koyeba dati ya misala oyo etángamaki, esakweli yango ekómaka mpenza sikisiki. “... *moi ekómaki moindo lokola saki ya nsuki ya mpunda* », 19 Mai 1780, mpe likambo oyo emonanaki na Amerika ya Nordi ezwaki nkombo “mokolo ya molili”. Ezalaki mokolo oyo ezalaki na pole ya moi te oyo esakolaki mpe action oyo esalemaki na athée révolutionnaire française contre pole ya liloba ya Nzambe oyo ekomami oyo emonisami awa na “ *moi* ”; batumbaki Biblia Mosantu na auto-da-fé. “ *Sanza mobimba ekomaki lokola makila* ”, na nsuka ya mokolo oyo ya molili, mapata ya minene emonisaki sanza na langi ya motane makasi. Na nzela ya ekeko oyo, Nzambe andimisaki nsuka oyo ebombamaki mpo na kaa ya molili ya pápa-mokonzi, kati na 1793 mpe 1794. Makila na bango ekosopama mingi na mbeli ya makasi ya guillotine ya mbongwana.

Note : Na Em.8:12, na kobetaka “ *moko na misato ya moi, ndambo ya misato ya sanza, mpe ndambo ya misato ya minzoto* ”, nsango ya “ *kelelo ya minei* ” ekondimisa likambo oyo ete bato oyo bazwaki mpasi na ba révolutionnaires bakozala baponami ya solo mpe bakweyi baboyami na Nzambe kati na Yesu Klisto. Yango endimisi mpe ndimbola ya nsango ya “ *elembo ya mitano* ” oyo touti komona. Ezali na nzela ya mosala ya koboya Nzambe nde kobomama ya nsuka ya baponami ya sembo ekokokisama.

Verse 13 : “ *Mpe minzoto ya likoló ekweaki na mabele, lokola nde nzete ya figi oyo eningani na mopepe makasi ebwakaka figi na yango ya motane. »* ”

Elembo oyo ya misato ya ntango, mbala oyo ya likoló, ekokisamaki mpenza na mokolo ya 13 Novembe 1833, oyo emonanaki uta na États-Unis mobimba kati na minuit mpe 5 a.m. Kasi lokola elembo oyo ezalaki liboso, esakolaki likambo moko ya elimo ya bonene oyo ekoki kokanisama te. Nani akokaki kotánga motángo ya minzoto yango oyo ekweaki na lolenge ya parapluie na etando mobimba ya likoló kobanda na minuit tii na ngonga ya 5 a.m.? Oyo ezali elilingi oyo Nzambe apesi biso ya kokweya ya bandimi ya Protesta na 1843, tango bazalaki ba victimes ya décret ya Dan.8:14 oyo ebandaki kosala. Kati na 1828 mpe 1873, mosala ya ebale “Tigre” (Dan.10:4), nkombo ya nyama oyo ebomaki bato, endimami bongo na Dan.12:5 kino 12. Na verse oyo bililingi ya “*nzete ya figi* .” bosembo ya bato ya Nzambe, longola kaka ete bosembo yango ezali kotyama ntembe na elilingi ya “*figi ya motane* ” oyo ebwakami na mabele. Ndenge moko mpe, kondima ya Baprotesta eyambamaki na Nzambe na kobombana mpe na makambo ya ntango moke, kasi kotyola bansango ya esakweli ya William Miller mpe koboya kozongisama ya Sabata ememaki kokweya na yango na 1843. Ezalaki na nzela ya koboya yango nde “*figi* ” etikalaki “*vert* ”, koboya kokola na kondima mwinda ya Nzambe, ekokufa. Akotikala na statut oyo, akweyi na ngolu ya Nkolo kino tango ya bozongi na ye ya nkembo, na 2030. Kasi keba, na koboya na yango ya ba lumières ya suka, banda 1994, Adventisme officiel ekomi, “*yango pe* ”, . “*figi ya motane* ” oyo esengelaki kokufa mbala mibale.

Verse 14 : “ *Likoló elongwaki lokola rulo oyo ezingami; mpe bangomba mpe bisanga binso bilongolamaki uta na bisika bya bango.* »

Koningana ya mabele oyo ezali mbala oyo ya mokili mobimba. Na ngonga ya komonana na ye na nkembo, Nzambe akoningisa mabele mpe biloko nyonso oyo ezali na kati ya bato mpe banyama. Mosala oyo ekosalema na tango ya “*malɔzi ya nsambo kati na malɔzi nsambo ya nsuka ya nkanda ya Nzambe* ”, engebene na Em.16:18. Ekozala mpo na baponami ya solo ngonga ya lisekwa na bango, “*ya liboso* ”, oyo ya “*bapambolami* ”, engebene na Em.20:6.

Verse 15 : “ *Bakonzi ya mokili, bato minene, bakonzi ya basoda, bato ya bozwi, ya nguya, baombo nyonso mpe bato ya bonsomi, bamibombaki na mabulu mpe na mabanga ya bangomba.* »

Ntango Mozalisi Nzambe abimi na nkembo mpe nguya na ye nyonso, nguya moko te ya moto ekoki kotelema, mpe esika moko te ya kobombama ekoki kobatela banguna na ye na nkanda na ye ya sembo. Verse oyo emonisi yango: Bosembo ya Nzambe ezali kobangisa bato nyonso oyo bazali na ngambo.

Verse 16 : “ *Mpe balobaki na bangomba mpe na mabanga ete: “Bókwea likoló na biso, mpe bóbomba biso na elongi ya moto oyo afandi na kiti ya bokonzi, mpe na nkanda ya Mwana-Mpate;* »

Ezali mwana-mpate ye moko nde afandi na kiti ya bokonzi ya bonzambe, kasi na ngonga oyo ezali lisusu mwana-mpate oyo abomami te nde azali komilakisa epai na bango, ezali “*Mokonzi ya bakonzi mpe Nkolo ya bankolo* ” oyo ayei konyata banguna na ye ya mikolo ya nsuka.

Verse 17: “ *Mpo mokolo monene ya nkanda na ye ekómi, mpe nani akoki kotelema?* »

Mokakatano ezali solo ya “ *ko vivre* ”, elingi koloba, kobika sima ya intervention judiciaire ya Nzambe.

Baoyo bakoki “ *kobika* ” na ngonga oyo ya nsomo ezali baoyo basengelaki kokufa, engebene na mwango ya mobeko ya mokolo ya lomingo oyo elobelami na Emoniseli 13:15, engebene na yango batali ya Sabata mosantu ya bonzambe basengelaki kobomama mabele. Nsomo ya baoyo bazalaki kokende koboma bango, oyo emonisami na verse oyo eleki, elimbolami. Mpe bongo baye bakozala na makoki ya kobika na mokolo ya bozongi na nkembo ya Yesu Klisto bakozala motó ya likambo ya Em.7, oyo Nzambe akomonisa biso ndambo ya mosala na ye oyo etali bango.

Lingomba ya Adventisme ya mokolo ya nsambo ekangami na elembo ya Nzambe: Sabata

Verse 1 : “ *Nsima na yango namonaki baanzelu minei batelemi na nsonge minei ya mabele; Bakangaki mipepe minei ya mabele, na boye ete mopepe moko te ezalaki kopumbwa na mabele, to na mbu, to na nzete moko te.* »

“ *Baanzelu minei* ” wana bazali baanzelu ya Nzambe ya likoló oyo bazali kosala mosala moko ya molóngó mobimba oyo emonisami na “ *nsonge minei ya mabelé* ”. “ *Mipepe minei* ” ezali elilingi ya bitumba ya molóngó mobimba, matata; bazali bongo “ *bapekisami* ”, bapekisami, bakangami, mpe yango esalaka ete kimya ya losambo ezala na mokili mobimba. Elembo ya “ *Mbu* ” ya *Lingomba ya Katolike mpe elembo ya “ mabele ”* ya kondima ya Mbongwana ezali na kimya

moko na mosusu. Mpe kimia oyo etali mpe “ *nzete* ”, elilingi ya moto lokola moto moko. Lisoló ya bato eyebisi biso ete kimya yango etiamaki na bolembu ya nguya ya pápa oyo enyatamaki na kondimama ya Nzambe ya ekólo France kati na 1793 mpe 1799, mokolo oyo Pápa Pie VI akufaki na boloko ya Citadelle na Valence-sur-Rhône, epai nabotamaki mpe nafandaka. Mosala oyo elobami mpo na “ *nyama oyo amataka libanda ya mozindo* ” na Em.11:7. Ebengami pe “ *kelelo ya 4* ” na Em.8:12. Nsima na ye, na France, boyangeli ya aampire ya Napoléon I ^{oyo emonisami} na “ *mpongo* ” na Apo.8:13, ekobatela bokonzi na yango likoló na lingomba ya Katolike oyo Concordat ezongisaki.

Verse 2 : “ *Mpe namonaki anzelu mosusu azali komata epai ya moi oyo ezali kobima, asimbi elembo ya Nzambe na bomoi; agangaki na mongongo makasi epai ya baanzelu minei oyo bapesaki bango mpo na kosala mabele mpe mbu mabe, mpe alobaki ete :*

“ *Moi oyo ezali kobima* ” elobelaki Nzambe kotala etonga na ye ya mabele kati na Yesu Klisto na Luka 1:78. “ *elembo ya Nzambe na bomoi* ” ezali komonana na kaa ya Yesu Klisto na likoló. Na “ *mongongo makasi* ” oyo endimisi bokonzi na ye, anzelu abimisi motindo na nguya ya baanzelu ya bademo ya mokili mobimba oyo bazwi ndingisa uta na Nzambe “ *mpo na kosala mabe* ”, na “ *mabele* ” mpe “ *mbu* ” ezala , na Protesta kondima mpe na kondima ya Katolike ya Loma. Bandimbola oyo ya molimo epekisi te bosaleli ya solo oyo ekotala “ *mabele, mbu mpe banzete* ” ya bozalisi na biso; oyo ekozala mpasi mpo na kokima na kosalela bibundeli ya nikleere na ntango ya “ *kelelo ya motoba* ” ya Em.9:13 kino 21.

Verse 3: “ *Bósala mabe te na mabelé, to na mbu, to na banzete, kino tokokanga bilembo na bilongi ya basaleli ya Nzambe na biso. »*

Détail oyo epesi biso nzela ya kotia ebandeli ya action ya bokangami ya baponami kobanda na printemps ya 1843 tii na automne ya 1844. Ezalaki sima ya le 22 octobre 1844, nde Adventiste ya liboso, Capitaine Joseph Bates, akangamaki na adoption, . moto na moto , bopemi ya Sabata ya mokolo ya nsambo. Noki te akomekolama, mokemoke, na bandeko na ye nyonso ya mibali mpe ya basi ya Adventiste ya ntango wana. Bokangami ebandaki nsima ya mokolo ya 22 Octobre 1844, mpe ekolanda mpo na “ *sanza mitano* ” oyo esakolamaki na Em.9:5-10; “ *sanza mitano* ” to mbula 150 ya solosolo na kolanda mobeko ya mokolo na mbula ya Ezé.4:5-6. Mbula 150 wana esakolamaki mpo na kimya ya losambo. Kimya oyo etiamaki epesaki nzela na kosakola mpe kokola na mokili mobimba ya nsango ya “Adventiste ya mokolo ya nsambo,” oyo ezali komonisama lelo na mikili nyonso ya Mpótó mpe bisika nyonso oyo likoki ezali. Mission ya ba Adventistes ezali ya mokili mobimba, mpe lokola ezali bongo, etali kaka Nzambe. Yango wana ezali na eloko moko te ya kozwa na mayamboli mosusu ya boklisto mpe esengeli, mpo na kopambolama, kotya motema bobele na bofuli oyo epesami na Yesu Klisto, Mokonzi na yango ya lola ya mitó, oyo apesi bososoli ya botangi ya “ *Biblia Mosantu*”; Biblia, liloba ya Nzambe oyo ekomami oyo ezali komonisa “ *batatoli na ye mibale* ” na Em.11:3. Ebandaki na 1844, tango ya kimia oyo Nzambe andimi ekosila na Automne ya 1994 lokola boyekoli ya Rev.9 ekolakisama.

Likambo ya ntina na ntina na “elembo ya Nzambe”: Sabata kaka moko ekoki te mpo na kolongisa mokumba na yango lokola “ *elembo ya Nzambe* .” Bokangami elakisi ete ezali elongo na misala mibongisami na Yesu mpo na basantu na ye: bolingo ya bosolo **mpe bosolo ya esakweli** , mpe litatoli ya mbuma oyo elakisami na 1 Kol.13. Mingi oyo babatelaka Sabata kozanga kokokisa masengami yango bakotika yango ntango likama ya liwa mpo na momeseno na yango ekobima. Sabata ezwamaka na libula te, ezali Nzambe nde apesaka yango na moto oyo aponami, lokola elembo **ete ezali ya ye** . Engebene na Ez.20:12-20: “ *Napesaki bango mpe ba sabata na ngai lokola elembo kati na ngai mpe bango, mpo báyebe ete nazali Yehova oyo azali kosantisa bango.../...Bulisa sabata na ngai, mpe ete ezala a elembo kati na ngai ná yo, oyo na nzela na yango ekoyebana ete nazali Yehova Nzambe na bino .* ”. Kozanga kotelemela oyo euti koloba, kasi mpo na kondimisa yango, totangi na 2 Tim.2:19: “ *Nzokande, moboko ya makasi ya Nzambe etikali kotelema, na maloba oyo ezali lokola **elembo na yango** : Nkolo ayebi baoyo bazali na yango na ye ; mpe: Oyo abengi nkombo ya Nkolo, alongwa na mabe.* »

Verse 4: “ *Mpe nayokaki motángo ya baoyo batyamaki elembo, nkóto nkama moko na ntuku minei na minei, na mabota nyonso ya bana ya Yisraele:* ”

Apostolo Paulo alakisaki na Rom.11, na nzela ya elilingi, ete bapakano oyo babongwanaki bakangisami na mosisa ya tata Abrahama oyo Bayuda balobaka ete bazali. Babikisami na kondima, lokola ye, bapakano oyo babongwanaki bazali bobakisi ya molimo ya mabota 12 ya Yisalaele. Yisalaele ya mosuni, oyo elembo na ye ezalaki kokatama ngenga, akweyaki, apesamaki na zabolo, mpo na koboya na yango Masiya Yesu. Kondima ya boklisto oyo ekweaki na lipengwi banda mokolo ya 7 Marsi 321 ezali mpe Yisalaele ya molimo oyo ekweaki banda mokolo wana. Awa, Nzambe azali kolakisa biso Yisalaele ya molimo ya solo oyo apambolamaki na ye uta 1843. Ezali moko oyo ememi mission universel ya Adventisme ya Mokolo ya Sambo. Mpe déjà, nombre, “ *144.000* ”, oyo etangami, ebongi na explication. Ekoki kozwama na ndenge ya solo te, mpamba te lokola tokokanisi bana ya Abrahama na “ *minzoto ya lola* ”, motango yango emonani lokola moke mpenza. Mpo na Nzambe Mozalisi, mituya elobaka mingi lokola baletre. Ezali bongo nde tosengeli kososola ete liloba “ *motango* ” na verse oyo esengeli te kolimbolama lokola motango ya motango, kasi lokola code ya molimo oyo ezali kolakisa bizaleli ya lingomba oyo Nzambe apambolaka mpe akabolaka (oyo ye asantisaka). Na bongo “ *144.000* ” elimbolami boye : $144 = 12 \times 12$, mpe $12 = 7$, motango ya Nzambe + 5, motango ya moto = boyokani kati na Nzambe mpe moto. Cube ya nombre oyo ezali elembo ya perfection mpe carré na yango, oyo ya surface na yango. Ba proportions oyo ekozala oyo ya Yelusaleme ya sika oyo elimbolami na Em.21 :16 na code ya molimo. Liloba “ *nkóto* ” oyo elandi ezali elilingi ya ebele ya bato ebele. Kutu “ *144.000* ” elimboli ebele ya bato ya kokoka oyo basikolami oyo basalaki kondimana na Nzambe. Koloba oyo mpo na mabota ya Yisalaele esengeli kokamwisa biso te mpo Nzambe atikaki mosala na ye te atako boyokani na ye na bato elongaki te. Modèle ya Bayuda oyo balakisaki banda babimaki na Ezipito ekómaki tii na Klisto kozanga ntina. Mpe na nzela ya bosolo na ye ya boklisto mpe limemya mpo na mitindo na ye nyonso, bakisa mpe oyo ya Sabata mingimingi, mpe makuli na ye ya bizaleli malamumu, ya kolongongo ya

nzoto, mpe makuli mosusu oyo ezongisamaki, Nzambe akuti, na Adventisme ya sembo oyo ezali koboya kondima ya mikolo ya nsuka, ndakisa ya Yisalaele ekokani na yango ebongi. Tobakisa ete na makomi ya ^{mobeko ya 4}, Nzambe alobi na ntina ya Sabata epai ya Moponami na ye: “ *Ozali na mikolo motoba mpo na kosala mosala na yo nyonso ... kasi mokolo ya 7 ^{ezali} mokolo ya YaHWéH, Nzambe na yo*”. Emonani ete mikolo 6 ya ngonga 24 ebakisami ngonga 144. Tokoki bongo kozwa likanisi ete bato 144.000 oyo bakangisami bazali batali ya sembo ya makuli oyo ya bonzambe. Bomoï na bango ezali na limemya yango mpo na mikolo motoba oyo epesami ndingisa mpo na misala na bango ya mosuni. Kasi na ^{mokolo ya 7} bakumisaka eloko ya bopemi mosantu ya mobeko oyo. Ezaleli ya molimo ya Yisalaele oyo ya “Adventiste” ekolakisama na baverse 5 kino 8 oyo ekolanda. Bankombo ya batata ya Baebele oyo batangi ezali te baoyo basalaki Yisalaele ya mosuni. Baoyo Nzambe aponi bazali kaka wana mpo na komema nsango oyo ebombami na kolongisama ya ebandeli na bango. Lokola na bankombo ya “ *mayangani nsambo* ”, oyo ya “ *mabota zomi na mibale* ” ememaka nsango mibale. Oyo eleki petee emonisami na libongoli na bango. Kasi oyo eleki bozwi mpe ya mindondo mingi etongami likoló na masakola oyo mama mokomoko asalaki ntango azali kolongisa kopesa mwana na bango nkombo.

Verse 5: “ *na libota ya Yuda, bato nkóto zomi na mibale batyami elembo; na libota ya Rubene, bato nkóto zomi na mibale; na libota ya Gade, bato nkóto zomi na mibale; »*

Mpo na nkombo mokomoko, motango “ *nkóto zomi na mibale oyo batyami elembo* ” elimboli: ebele ya bato oyo basalaki boyokani na Nzambe oyo batyami elembo na Sabata.

Yuda : Masanzoli ya YaHWéH; maloba ya mama ya Gen.29:35: “ *Nakosanzola YaHWéH* ”.

Ruben : Tala mwana mobali; maloba ya mama uta na Gen.29:32: “ *YaHWéH amoni kokitisa ngai* ”

Gad : Esengo ya kozala; maloba ya mama uta na Gen.30:11: “ *Oyo nde esengo!* »

Verse 6: “ *na libota ya Ashere, nkóto zomi na mibale; na libota ya Naftali, bato nkóto zomi na mibale; na libota ya Manase, bato nkóto zomi na mibale; »*

Mpo na nkombo mokomoko, motango “ *nkóto zomi na mibale oyo batyami elembo* ” elimboli: ebele ya bato oyo basalaki boyokani na Nzambe oyo batyami elembo na Sabata.

Asher : Esengo: maloba ya mama uta na Gen.30:13: “ *Nazali na esengo mingi!* »

Naphtali : Kobunda: maloba ya mama uta na Gen.30:8: “ *Nabundaki na bonzambe na ndeko na ngai ya mwasi mpe nalongi .*”

Manase : Kobosana: maloba ya tata uta na Gen.41:51: “ *Nzambe asali ngai nabosana mawa na ngai nyonso* ”.

Verse 7: “ *na libota ya Simeona, nkóto zomi na mibale; na libota ya Levi, bato nkóto zomi na mibale; na libota ya Isakara, bato nkóto zomi na mibale; »* Mpo na nkombo mokomoko, motango “ *nkóto zomi na mibale oyo batyami*

elembo ” elimboli: ebele ya bato oyo basalaki boyokani na Nzambe oyo batyami elembo na Sabata.

Simeon : Yoka: maloba ya mama uta na Gen.29:33: “ *YaHWéH ayokaki ete balingaki ngai te* ”.

Levi : Attaché: maloba ya mama uta na Gen.29:34: “ *Mpo na mbala oyo, mobali na ngai akomikanga na ngai* .”

Isachar : Lifuta: maloba ya mama uta na Gen.30:18: “ *Nzambe apesi ngai lifuti na ngai* ”.

Verse 8: “ *na libota ya Zebulone, nkóto zomi na mibale; na libota ya Yozeze, bato nkóto zomi na mibale; na libota ya Benyamina, bato nkóto zomi na mibale batyami elembo* . »

Mpo na nkombo mokomoko, motángo “ *nkóto zomi na mibale oyo batyami elembo* ” elimboli: ebele ya bato oyo basalaki boyokani na Nzambe oyo batyami elembo na Sabata.

Zebulone : Bofandi: maloba ya mama ya Gen.30:20: “ *Mbala oyo mobali na ngai akofanda na ngai* ”.

Joseph : Alongoli (to abakisi): maloba ya mama na Gen.30:23-24: “ *Nzambe alongoli kofinga na ngai... / (... tika YaHWéH abatela ngai mwana mosusu ya mobali)* ”

Benjamin : Mwana ya mobali: maloba ya mama mpe ya tata uta na Gen.35:18: “ *Mpe lokola alingaki kotika molimo mpo ete azalaki kokufa, apesaki ye nkombo Ben-oni (Mwana ya mawa na ngai) kasi tata abengaki ye Benjamin (Mwana ya Droite)* .

Bankombo oyo 12, mpe maloba ya mama mpe ya tata, ezali komonisa likambo oyo liyangani ya nsuka ya Baadventiste oyo Nzambe aponaki ekutanaki na yango; “ *mwasi ya libala abongisaki* ” mpo na Mobali na ye ya libala Klisto na Em.19:7. Na nse ya nkombo ya nsuka oyo emonisami, oyo ya “ *Benyamina* ”, Nzambe asakoli ezalela ya nsuka ya Moponami na ye, oyo batomboki bazali kobangisa ye na liwa. Mbongwana ya nkombo oyo tata, Yisalaele, atyaki, esakoli ete Nzambe akokota na likambo yango mpo na kopesa nzela na baponami na ye. Bozongi na ye ya nkembo ezongisaka nsima likambo yango. Baoyo balingaki kokufa bakumisami mpe bamemami na lola epai wapi basangani na Yesu Klisto, Nzambe mozalisi ya nguya nyonso mpe ya nkembo. Liloba “*Bana ya lotomo*” ezwi ndimbola na yango mobimba ya esakweli: lotomo ezalaki Moponami, to Yisalaele ya molimo ya nsuka, mpe bana na yango, baponami oyo basikolami oyo basali yango. Lisusu, oyo ezali bampate oyo batie na loboko ya mobali ya Nkolo (Mat.25:33).

Verse 9 : “ *Nsima na yango natalaki, mpe, talá, ezalaki na ebele monene, oyo moto moko te akokaki kotánga, bauti na bikólo nyonso, mpe mabota nyonso, mpe bato nyonso mpe minakó nyonso. Batelemaki liboso ya kiti ya bokonzi mpe liboso ya Mwana-Mpate, balati bilamba ya mpembe, mpe na bitape ya mbila na mabakó na bango* . »

“ *Ebele monene wana, oyo moto moko te akokaki kotánga* ” endimisi ete “ *mituya* ” “144 000” mpe “12 000” oyo etángamaki na baverse oyo eleki, ekomamaki na code ya elimo . Lisusu, allusion esalemi na bakitani ya Abrahama na maloba oyo: “ *moto moko te akokaki kotanga bango* ”; na oyo etali “ *minzoto* ”

ya likoló ” oyo Nzambe alakisaki ye koloba ete: “ *bakitani na yo bakozala bongo* ”. Ebandeli na bango ezali ebele, *euti na ekólo nyonso, libota nyonso, bato nyonso, mpe monako nyonso*, mpe euti na eleko nyonso. Kasi, motó ya likambo ya mokapo oyo etali mingimingi nsango ya sika ya Lingomba ya Adventiste oyo elobeli makambo nyonso oyo Nzambe apesi. Balataka “ *bilamba ya mpembe* ” mpo ete bazalaki pene ya kokufa lokola bamartiru, bakatelaki bango etumbu ya liwa na mobeko oyo batomboki ya nsuka basakolaki engebene na Em.13:15. “ *Maboko* ” oyo basimbaki na maboko na bango ezali elilingi ya elonga na bango na kaa ya basumuki.

Verse 10: “ *Mpe bagangaki na mongongo makasi, balobi ete: “Lobiko ezali ya Nzambe na biso oyo afandi na kiti ya bokonzi, mpe ya Mwana-Mpate.”* »

Mosala yango elamusi contexte ya bozongi na nkembo ya Yesu Klisto, na parallèle na ndimbola ya ba réactions ya camp ya batomboki oyo elimbolami na Em.6:15-16. Awa, maloba oyo ba élus oyo babikisami balobi ezali absolument opposé na oyo ya batomboki. Mosika na kobangisa bango, bozongi ya Klisto esepelisaka bango, ekitisaka bango motema, mpe ebikisaka bango. Motuna oyo batomboki batunaki “ *Nani akoki kobika?* ” » azwi eyano na ye awa: ba Adventistes oyo batikalaki sembo na mission oyo Nzambe apesaki bango tii na suka ya mokili na likama ya bomoi na bango, soki esengeli. Bosembo oyo etongami na bokangami na bango na komemya Sabata mosantu esantisami na Nzambe uta moboko ya mokili, mpe bolingo na bango emonisami mpo na liloba na ye ya esakweli. Yango ezali mingi koleka uta bayebi sikawa ete Saba esakoli bopemi monene ya mibu nkoto ya nsambo kati na yango, kolonga nsima ya Yesu Klisto, bakozala na makoki ya kokota na kozwaka bomoi ya seko oyo elakamaki na nkombo na ye.

Verse 11 : “ *Mpe baanzelu nyonso batelemaki zingazinga ya kiti ya bokonzi mpe mikóló mpe bikelamu minei ya bomoi; mpe bagumbamaki na bilongi na bango liboso ya kiti ya bokonzi, liboso ya Nzambe , .*

Esika oyo emonisami epai na biso elamusi bokoti na bopemi monene ya likoló ya Nzambe. Tozali kokuta bililingi oyo euti na mokapo 4 mpe 5 oyo elobeli motó ya likambo yango.

Verse 12: “ *koloba ete: Amen! Masanzoli, nkembo, mayele, botondi, lokumu, nguya, mpe nguya, ezala mpo na Nzambe na biso libela na libela. Amen!* »

Esengo na nsuka kitoko oyo ya bokutani ya lobiko ya mabele, banzulu bamonisi esengo na bango mpe botondi na bango epai ya Nzambe ya bolamu oyo azali Mozalisi na biso, ya bango, ya biso, oyo azwaki esika ya liboso na bosikoli ya masumu ya baponami ya mabele , koya kokóma moto na bolembu ya mosuni ya moto, mpo na konyokwama na liwa ya nsomo oyo bosembo na ye esengaki. Ebele wana ya miso oyo emonanaka te elandaki eteni nyonso ya mwango oyo ya lobiko mpe bakamwaki na elakiseli ya lokumu ya bolingo ya Nzambe. Liloba ya liboso oyo balobaka ezali “ *Amen!* ” Solo mpenza! Eza ya solo ! Mpo Nzambe azali Nzambe ya solo, Ye ya Solo. Liloba ya mibale ezali “ *ba masanzoli* ” ezalaki mpe nkombo ya liboso ya mabota 12: “ *Yuda* ” = Masanzoli. Liloba ya misato ezali “ *ba nkembo* ” mpe Nzambe azali na ntina ya komibanzabanza mpo na nkembo na ye mpo ete akomikundola yango na Apo.14:7 mpo na kosenga yango,

na titre ya Nzambe mozalisi oyo akeseni na bato mosusu, epai ya baye balobi ete abikisami uta 1843. Liloba ya minei ezali “ *bwanya* ” . . Boyekoli ya mokanda oyo ezali na mokano ya kosala ete baponami na yango banso bazwa yango. Mayele oyo ya bonzambe eleki makanisi na biso. Subtilité, jeux ya esprit, nionso eza wana na format divine. Ya mitano eyei “ *kopesa matondi* .” Ezali lolenge ya losambo ya botondi oyo ekokisami na *maloba mpe misala ya bule*. Na kelasi ya motoba eyaka “ *lokumu*.” *Yango nde batomboki* balembisaki Nzambe mingi. Bazalaki kotyola ye na kotemelaka mokano na ye oyo emonisami. Au contraire, ba élus bapesaki ye, na meko ya possibilité na bango, lokumu oyo esengeli na ye na ndenge ya légitime. Na ya nsambo mpe ya mwambe “ *nguya mpe makasi* ” eyaka. Makambo wana mibale ya kokangisa ezalaki na ntina mpo na kokweisa bakonzi ya mabe ya mabe, mpo na konyata batomboki ya lolendo ntango bazalaki naino koyangela mabele. Soki *nguya mpe makasi* oyo ezalaki te , baponami ya nsuka balingaki kokufa lokola bamartiru mosusu mingi na eleko ya boklisto.

Verse 13: “ *Mpe moko na bankulutu ayanolaki mpe alobaki na ngai ete: Baoyo balati bilamba ya mpembe, bazali banani, mpe bauti wapi? »*

Motuna oyo batuni ezali na mokano ya komonisa biso bokeseni ya elembo ya “ *bilamba ya mpembe* ” na oyo etali bilamba “ *mpembe* ” ya Em.3:4 mpe “ *lini ya malam* ” oyo ezali komonisa, na Em.19:8, “ . *misala ya sembo ya basantu* ” ya ntango ya nsuka “ *mwasi ya libala oyo abongisami* ” ezala, Adventisme ya sembo ya ntango ya nsuka oyo ebongami mpo na komemama na yango na lola.

Verse 14: “ *Nalobaki na ye ete: Nkolo na ngai, oyebi yango. Mpe alobaki epai ya ngai: Bango bazali baye bawuti na botungisi bonene; basukoli bilamba na bango, mpe bakómisi yango mpembe na makila ya mwana-mpate. »*

“ *Bilamba ya mpembe* ” oyo mibange mosusu bazali kolata, Jean akoki, mpo na koloba solo, kolikya ete moko na bango akozwa eyano. Mpe eyano oyo ezelamaki eyei: “ *Bazali baoyo bauti na bolózi monene* ”, elingi koloba baponami, baoyo bazwaki mpasi mpe bamartyr ya bitumba ya mangomba mpe ya koboya Nzambe lokola emonisami epai na biso na “ *5e sceau* ”. na Em.6:9 kino 11: “ *Bapesaki mokomoko na bango elamba ya mpembe; mpe bayebisaki bango kotikala na bopemi mpo na mwa ntango molai, kino motango mwa basali baninga ba bango mpe bandeko ba bango baye basengelaki kobomama lokola bango ekosila. »* Dans Apo.2:22, la « *grande tribulation* » désigne l'hécatombe du régime révolutionnaire athée français accompli entre 1793 et 1794. En confirmation, dans Apo.11:13, nous lisons : « *...sept mille hommes furent tués dans ce koningana ya mabele* ” ; “ *Sambo* ” mpo na bato ya losambo, mpe “ *nkóto* ” mpo na ebele ya bato. Révolution française ezali lokola koningana ya mabele oyo ebomaka pe basali ya Nzambe. Kasi “ *bolózi monene* ” wana ezalaki bobele lolenge ya liboso ya kokokisama wana. Lolenge na yango ya mibale ekokokisama na “ *6e kelelo* ” ya Rev.9, subtilité moko ya édition na Rev.11 ekobimisa likambo oyo. Ebele ya baklisto oyo bazangi bosembo bakobomama na boumeli ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba oyo “ *kelelo ya 6* ” ezali elilingi mpe endimisi. Kasi banda 1843, Nzambe aponi baponami oyo ye asantisaka mpe baoyo ya nsuka oyo akabolaka bango bazali na motuya mingi na miso na ye mpo na kobebisama. Abongisi bango mpo na litatoli ya nsuka ya lisolo ya lobiko ya mabele; litatoli ya bosembo oyo bakopesa ye na kotikala sembo na Sabata na ye ya mokolo ya

nsambo, ata ntango bakangaki liwa na kaa ya batomboki. Momekano oyo ya suka ya mwango ya Nzambe emonisami na nsango oyo epesami na " *Philadelphie* " na Emoniseli 3:10 mpe na Emoniseli 13:15 (mobeko ya liwa). Mpo na Nzambe, mokano ezali na ntina ya kosala, mpe na meko oyo, soki bamekami, bandimaka likama ya liwa, ba assimiler bango na groupe ya ba martyrs mpe bongo ba attribuer bango " *robe ya pembe* " ba martyrs ya solo. Bakokima liwa kaka mpo na intervention ya kobikisa ya Yesu Klisto. Na momekano oyo ya nsuka, nsima ya " *bolzi monene* " ya mibale , na litatoli ya bosembo na bango, bakosukola *bilamba na bango, mpe bakokómisa yango mpembe na makila ya mwana-mpate* " kotikala sembo tii na nsuka na yango bakobangisa bango. Na nsuka ya momekano oyo ya nsuka ya kondima, motango ya baoyo basengelaki bongo kokufa lokola bamartiru ekozala mobimba mpe " *bopemi* " ya kufa ya basantu oyo bakufaki ba martiru ya " *elembo ya mitano* " ekosuka na lisekwa na bango. Uta 1843 mpe mingi mingi uta 1994, mosala ya bosantu oyo Nzambe azwi ekomisi yango na ntina te, liwa ya baponami ya solo oyo atikalaka na bomoi mpe na bosembo kino ngonga ya bozongi na ye mpe nsuka ya ntango ya ngolu oyo ezali liboso na yango ekomisi yango lisusu mingi koleka kozanga ntina.

Verse 15 : " *Mpo na yango bazali liboso ya kiti ya bokonzi ya Nzambe, mpe bazali kosalela ye butu na moi na tempelo na ye. Ye oyo afandi na kiti ya bokonzi akotelemisa hema na ye likolo na bango; »*

Tososoli ete mpo na Nzambe, lolenge oyo ya baponami ezali komonisa bato ya lokumu mingi mpenza. Akopesa ye lokumu ya sipesiale. Na molongo oyo, Molimo asaleli ba temps mibale ya conjugation, ya lelo pe ya mikolo ekoya. Ba verbe oyo esangisami na tango ya lelo " *bazali* " mpe " *basalelaka ye* " emonisaka bolandi ya bizaleli na bango na nzoto na bango ya mosuni oyo ezali tempelo ya Nzambe oyo afandi kati na yango. Mpe likambo yango ekolanda na likoló nsima ya kokamatama na bango na Yesu Klisto. Na ntango oyo ekoya, Nzambe apesi eyano na ye na bosembo na bango: " *Ye oyo azali na kiti ya bokonzi akotelemisa hema na ye likoló na bango* " mpo na libela.

Verse 16 : " *Bakozala lisusu na nzala te, bakozala na mposa ya mai lisusu te, mpe moi ekobeta bango te, mpe molunge ata moko te. »*

Maloba oyo elimboli mpo na ba Adventistes oyo baponamaki na nsuka ete bazalaki " *nzala* " lokola bazangaki bilei mpe " *mposa ya mai* " mpo bazangaki mai na banyokoli na bango mpe bakengeli na bango ya boloko. " *Moto ya moi* ," oyo " *molunge* " na yango ekómi makasi na malózi ya minei kati na malózi nsambo ya nsuka ya Nzambe, ekozikisa bango mpe ekosala ete bányokwama. Kasi ezalaki mpe na móto ya móto ya inquisition ya pápa, lolenge mosusu ya " *molunge* " nde bamartiru ya " *elembo ya mitano* " bazikisamaki to banyokolamaki. Liloba " *molunge* " ezali mpe na boyokani na móto ya bibundeli ya momeseno mpe ya atomike oyo basalelaka na likambo ya *kelelo ya motoba* . Bato oyo babiki na etumba wana ya nsuka bakozala balekaki na móto. Makambo yango ekosalema lisusu te na bomoi ya seko, oyo kaka baponami nde bakokota.

Verse 17 : " *Mpo Mwana-Mpate oyo azali na katikati ya kiti ya bokonzi akoleisa bango mpe akokamba bango na maziba ya mai na bomoi, mpe Nzambe akopangusa mpisoli nyonso na miso na bango. »*

“ *Mwana na Mpate* ” azali mpenza, mpe, Mobateli Malamu oyo akobatela bampate na ye ya bolingo. Bonzambe na ye endimami lisusu awa na esika na ye “ *na katikati ya kiti ya bokonzi* ”. Nguya na ye ya bonzambe ememaka baponami na ye “ *na maziba ya mai ya bomoi* ”, elilingi ya elilingi ya bomoi ya seko. Mpe ko cibler contexte final oyo, na bozongi na ye, ba choix na ye ya suka bakozala na mayi ya miso, ako “ *epangusa mpisoli nionso na miso na bango* ”. Kasi mpisoli ezalaki mpe eteni ya baponami na ye nyonso oyo banyokolamaki mpe banyokolamaki na boumeli ya lisoló mobimba ya eleko ya boklisto, mbala mingi kino na mpema na bango ya nsuka.

Liyebisi : Atako bimonaneli ya kobungisa nzela oyo emonanaki na ntango na biso 2020, oyo kondima ya solo emonani lokola elimwaki, Nzambe asakoli mbongwana mpe lobiko ya “ebele” oyo euti na ebandeli nyonso ya mposo, ya bikolo mpe ya nkota ya mabele. Ezali mpenza libaku malamumu oyo *apesi* na baponami na ye mpo na koyeba ete, engebene Emon *basanza*) kati na 1844 mpe 1994. Critère oyo ekeseni ya baponami ya solo etangami na Molimo na nsango na ye ya Em.17:8: “ *Nyama oyo bomonaki ezalaki, mpe yango ezali lisusu te. Asengeli komata na libulu mozindo, mpe kokende na libebi. Mpe baoyo bafandi na mabele, baoyo bankombo na bango ekomamaki te na buku ya bomoi banda na ebandeli ya mokili, bakokamwa ntango bakomona nyama yango , mpamba te ezalaki, mpe ezali lisusu te , mpe ete ekobima lisusu. » Baponami ya solo bakokamwa te ntango bakomona makambo oyo Nzambe asakoli na bango na nzela ya liloba na ye ya esakweli ekosalema.*

Emoniseli 8: Bakelelo minei ya liboso **Bitumbu minei ya liboso ya Nzambe**

Verse 1 : “ *Ntango afungolaki elembo ya nsambo, kimya ekotaki na likoló na boumeli ya ngonga soki ndambo.* »

Kofungwama ya “ *elembo ya nsambo* ” ezali na ntina mingi mpenza, mpamba te epesi ndingisa ya kofungola mobimba ya buku Emoniseli “ *ekangami na bilembo nsambo* ” engebene na Emoniseli 5:1. Silence oyo e marquer ouverture oyo epesaka action solennité exceptionnelle. Ezali na ba justifications mibale. Ya liboso ezali likanisi ya kokabwana ya boyokani kati na likoló mpe mabelé, oyo euti na kosundolama ya Sabata na mokolo ya 7 Mársi 321. Ya mibale elimbolami boye: na nzela ya kondima, namonisi “ *elembo ya nsambo* ” oyo na “ *. elembo ya Nzambe ya bomoi* ” ya mokapo 7 oyo ezali kolakisa, na makanisi na ngai, Sabata mosantu oyo Nzambe asantisamaki uta moboko ya mokili. Amikundolaki ntina na yango na kokómisáká yango likambo ya mibeko ya minei kati na mibeko zomi na ye. Mpe kuna, namonaki bilembeteli oyo bimonisi ntina na yango oyo eleki ndelo mpo na Nzambe, Mozalisi na biso ya lokumu. Kasi deja na lisolo ya Genese, namonaki ete mokolo ya nsambo elakisami na bokeseni na mokapo 2. Mikolo motoba ya yambo etalelami na mokapo 1. Lisusu, mokolo ya nsambo ekangami te, lokola oyo ya liboso, na formule “ *ezalaki mpokwa mpe na ntongo* ”. Bokeseni oyo ezali kolongisama na mokumba na yango ya esakweli na mibu nkoto ya nsambo ya mosala ya kobikisa ya Nzambe. Etiamaki na nse ya elembo ya boseko ya baponami oyo basikolami na makila ya Yesu Klisto, mibu nkoto ya nsambo ezali yango moko lokola mokolo oyo ezangi nsuka. Mpo na

kondimisa makambo yango, na ndenge oyo emonisami na Biblia ya Liebele, Torah, makomi ya mobeko ya minei ekabwani na mibeko mosusu mpe liboso na yango ezali na elembo oyo ezali kosenga ntango ya kofanda nyee na limemya. Elembo oyo ezali letre "Pé" oyo euti na Liebele mpe bongo ekabwani na elembo ya kobukana na makomi, ezwi nkombo "pétuhot". Bopemi ya sabata ya mokolo ya nsambo na yango ezali na bolongi nyonso mpo na kozala elembo na Nzambe na lolenge moko boye. Banda na prenta ya mobu 1843, esalaki ete lingomba ya bonkoko ya Protesta, oyo ezwaki libula ya "mokolo ya lomingo" ya Katolike, ebunga. Mpe uta mpasi motindo moko, kasi na Automne 1844, ekomi lisusu elembo ya kozala ya Nzambe oyo Ezé.20:12-20 apesi ye: " *Napesaki bango mpe sabata na ngai lokola elembo kati na ngai mpe bango, mpo na yango bakoki koyeba ete nazali YaHWéH oyo azali kosantisa bango.../...Kosantisa Basabata na ngai, mpe ete ezala elembo kati na ngai mpe bino oyo na nzela na yango ekoki koyeba ete nazali Yahwe Nzambe na yo.* » Ezali kaka na nzela na ye nde moto oyo aponami akoki sima kokota na sekele ya Nzambe mpe kozwa programme ya sikisiki ya projet na ye oyo emonisami.

Yango elobami, na mokapo 8, Nzambe azali kolamusa molongó ya bansango ya malakeli mabe. Oyo ememi ngai na kotala bosolo ya Saba na nse ya eteni ya bilakeli mabe oyo kosundolama na yango, na baklisto uta mokolo ya 7 Mársi 321, ebimisi na minyololo na eleko mobimba ya boklisto. Yango ezali mpe oyo verse oyo ekoya ekondimisa na kokangisaka motó ya likambo ya Sabata na " *kelelo nsambo* ", bilembo ya "bitumbu nsambo ya bonzambe" oyo ekobeta bozangi bosembo ya boklisto ya mokolo ya 7 Mársi 321.

Verse 2: " *Mpe namonaki baanzelu nsambo batelemi liboso ya Nzambe, mpe bapesaki bango bakelelo nsambo.* »

Libaku ya liboso kati na mabaku oyo ezwami na kosantisama ya Sabata ya mokolo ya nsambo , oyo yango moko esantisami na Nzambe, ezali ya kososola ndimbola oyo apesi na motó ya likambo ya " *bakelelo nsambo* ". Na lolenge ya lolenge ya kosala oyo epesami na yango, motó ya likambo oyo efungoli mpenza mayele ya moto oyo aponami. Mpamba te epesi bilembeteli ya efundeli ya " *lisumu* " oyo etangami na Dan.8:12 contre Assemblée chrétienne, na Nzambe. Ya solo, "etumbu nsambo" wana elingaki kopesama na Nzambe te soki lisumu yango ezalaki te. Lisusu, na kotalela Levitike 26 , bitumbu yango elongisami na koyina mibeko na ye. Na kondimana ya kala, Nzambe asilaki kozwa etinda yango, mpo na kopesa etumbu na mabe ya Yisalaele ya mosuni oyo ezangi bosembo mpe oyo ebebi. Nzambe mokeli pe mokeli mibeko oyo abongwanaka te, apesi biso preuve kitoko ya likambo oyo. Mayokani nyonso mibale ezali na nse ya masengami moko ya botosi mpe bosembo.

Accès na thème ya " *trompettes* " ekosala que ezala possible ya kolakisa ba condamnations successives ya mangomba nionso ya chrétien : catholique, orthodoxe, protestant depuis 1843, mais pe ba adventistes depuis 1994. Ezali pe ko dévoiler etumbu universel ya " *trompette ya motoba* " oyo akosala kobeta bango esika moko liboso ete eleko ya komekama esila. Tokoki bongo komeka ntina na yango. " *Kelelo ya nsambo* " oyo ekangisami na bozongi ya Klisto, mosala ya Nzambe ya semba, ekotalelama na bokeseni, lokola Sabata, na mokapo 11, na nsima ekokolisa mingi na mokapo 18 mpe 19.

Na boumeli ya bikeke 17 oyo euti koleka uta mobu 321, to na bosikisiki mingi mibu 1709, mibu 1522 esili kozala na bilembo ya bilakeli mabe oyo euti na kobuka mobeko ya Sabata kino bozongisi na yango oyo esengelaki kosalema na mobu 1843 na mobeko ya Dan.8:14. Mpe kobanda mokolo wana ya kozongisama na yango tii na bozongi ya Yesu Klisto na 2030, Sabata epesaki lipamboli na yango bobele mbula 187. Yango wana, banda kala, Sabata ememeli bato oyo bazangi sembo mabe koleka bolamu mpo na baponami ya sembo. Elakeli mabe elongi mpe motó ya likambo oyo ezali bongo na esika na yango na mokapo oyo 8 oyo ezali kolakisa bilakeli mabe ya bonzambe.

Verse 3: “ *Mpe anzelu mosusu ayaki, mpe atelemaki likoló ya etumbelo, azalaki na mbeki ya mpaka ya malasi ya wolo; mpe bapesaki ye mpaka ya malasi mingi, ete akoka kopesa yango, elongo na mabondeli ya basantu banso, likolo ya etumbelo ya wolo eye ezali liboso ya kiti ya bokonzi.* »

Na Danyele 8:13, sima ya kotanga " *lisumu ya kobebisa* ", basantu ya emonaneli bazongisaki " *libela* " oyo etali " *bonganganzambe* " ya lola " *oyo ekoki koyebisama te* " ya Yesu Klisto, engebene na Ebr.7:23. Na mabele, banda mobu 538, boyangeli ya pápa elongolaki yango engebene Dan.8:11. Na 1843, mpo na kozongisa boyokani na Yesu Klisto esengelaki kozongisa yango. Oyo ezali ntina ya motó ya likambo oyo tozali kolobela na verse oyo 3 oyo efungoli lola mpe ezali kolakisa biso Yesu Klisto na mokumba na ye ya elilingi lokola nganganzambe monene ya lola mobondeli mpo na masumu ya baponami na ye, mpe bango moko. Kobosana te, ete na mabele, kati na mobu 538 mpe 1843, esika oyo mpe mokumba oyo ezali kosekisa mpe kozwama na mosala ya bapápa ya Katolike ya Loma oyo bazali kolandana na boumeli ya ntango, mpe bazali ntango nyonso kolembisa Nzambe lotomo na ye ya bokonzi oyo eleki malamau.

Lokola elakisami na mokapo oyo 8 mpe lokola ete esilaki na ntango moko na kosundolama ya Sabata, motó ya likambo oyo ya bosenga ya Yesu Klisto elakisami mpe epai na biso na nse ya likambo ya elakeli mabe ya bosilisi ya kobondela oyo mpo na moklisto ebele ya bato oyo bayebaki te ete “mokolo ya moi” ya Baloma bapakano; oyo, ata mpe mingimingi , nsima ya mbongwana na yango ya bokosi mpe ya kobenda nkombo: “Mokolo ya lomingo”: Mokolo ya Nkolo. Ee, kasi epai ya nkolo nini? Mawa! Oyo ezali awa na nse.

Verse 4: “ *Milinga ya mpaka ya malasi ematamaki elongo na mabondeli ya basantu uta na loboko ya anzelu liboso ya Nzambe.* »

“ *Biloko ya nsolo kitoko* ” oyo ezali elongo na “ *mabondeli ya basantu* ” ezali elilingi ya nsolo kitoko ya mbeka ya Yesu Klisto. Ezali elakiseli na Ye ya bolingo mpe bosembo nde esalaka ete mabondeli ya baponami na Ye endimama na bosambisi na Ye ya bonzambe. Tosengeli koyeba na verse oyo ntina ya kosangisa maloba “ *milinga* ” mpe “ *mabondeli ya basantu* ”. Détail oyo ekosalelama na Em.9:2 pona ko désigner mabondeli ya ba chrétiens ya lokuta ya protestant, puisque situation ya sika esalemaki na 1843.

Oyo Nzambe azali kolamusa na verse oyo ezali ezalela oyo ezalaki kati na ntango ya bantoma mpe mokolo oyo elakelami mabe ya mokolo ya 7 Mársi 321. Yambo ya kotika Sabata, Yesu azwaki mabondeli ya baponami mpe abondelaki na nkombo na ye mpo na bango. Ezali elilingi ya mateya oyo ezali komonisa ete boyokani ya semba kati na Nzambe mpe baponami na ye ebatelami. Ekozala

bongo ntango nyonso oyo bakotatola bosembo epai ya moto na ye mpe mateya na ye ya bosolo, kino na mobu 321. Na 1843, bonganganzambe ya Yesu ekozongela *mosala* na yango nyonso ya mapamboli mpo na bolamu ya basantu ya Adventiste baponami. Kasi, kati na mobu 321 mpe 1843, bato oyo balingaki mbongwana bazwaki matomba na bolimbisi na ye, lokola bato ya eleko ya *Tiatira* .

Verse 5: “ *Mpe anzelu akamataki mbeki ya mpaka ya malasi, mpe atondisaki yango na moto oyo euti na etumbelo, mpe abwakaki yango na mabele. Mpe ezalaki na mingongo, mpe nkake, mpe nkake, mpe koningana ya mabele.* »

Mosala oyo elobelami ezali komonana lokola mobulu. Ezali oyo ya Yesu Klisto na nsuka ya mosala na ye ya kobondela ntango ntango ekoki mpo na nsuka ya ntango ya ngolu. Mosala ya "*etumbelo*" esukaka, mpe "*moto*", elilingi ya liwa ya bomikabi ya Yesu Klisto, "*ebwakami na mabele*", kosenga etumbu epai ya baye bakitisaki yango, mpe mpo na basusu, batyolami. Nsuka ya mokili oyo emonisami na intervention directe ya Nzambe evoqué awa na formule ya ntina oyo emonisami na Em.4:5 mpe Exo.19:16. Botali ya mozindo ya eleko ya boklisto esukaka na boyei oyo ya "Baadventiste" ya Yesu Klisto.

Lokola na Sabata, motó ya likambo ya libondeli ya likoló ya Yesu Klisto elakisami na nse ya likambo ya elakeli mabe ya kosambisama na yango kati na mobu 321 mpe 1843. Basantu oyo bazali kotya ntembe na Molimo oyo etali yango, na Dan.8:13 , bazalaki na bantina malamumu mpo na kolinga koyeba ntango oyo bonganganzambe "*ya seko*" ekozwama na Yesu Klisto.

Livebisi : Kozanga kotya ntembe na ndimbola oyo esalemaki liboso, ndimbola ya mibale ezali na ntina. Na ndimbola oyo ya mibale, nsuka ya motó ya likambo ya bosenga ya Yesu Klisto ekoki kozala na boyokani na mokolo ya 7 Mársi 321, ntango oyo kosundolama ya Sabata na bakristu ememaki Nzambe na kokota na nkanda oyo ekolongolama na bato ya Mpotu Boklisto, na nzela ya "*kelelo nsambo*" oyo euti na verse 6 oyo elandi. Ndimbola oyo ya mibale ezali na ntina mingi koleka mpo ete kotika Sabata ezali na mbano kino na nsuka ya mokili, na 2030, mobu oyo na bozongi na ye ya nkembo oyo emonanaka, Yesu Klisto akolongola libela na boyangeli ya pápa ya Loma mpe ya Amerika ya nsuka Lisungi ya Baprotesta, koloba na bango ya lokuta ete bazali kosalela ye mpe bazali komonisa ye. Na nsima, Yesu akozongela titre na ye ya "*Mokonzi*" ya Lingomba oyo bokonzi ya pápa ezwaki. Ya solo, na bokeseni na baponami ya sembo, baklisto oyo bakweyaki oyo bazangi kondima bakoboya te mobeko ya Dan.8:14 mpe mbuma na yango kino na nsuka ya mokili; oyo ezali kolongisa nsomo na bango ntango Yesu akozonga engebene na mateya ya Em.6:15-16. Liboso ya mobu 2030, "*kelelo*" motoba ya liboso ekokokisama kati na mobu 321 mpe 2029. Na "*kelelo ya motoba*", etumbu ya nsuka ya likebisi liboso ya kobomama ya nsuka, Nzambe azali kopesa etumbu makasi mpenza na baklisto batomboki. Sima ya etumbu oyo ya motoba, akobongisa ba conditions ya test universel ya suka ya kondima mpe na contexte oyo, pole oyo emonisami ekosakolama mpe ekoyebana na babiki nionso. Ezali liboso ya bosolo oyo emonisami ete baponami mpe bakweyi bakokende na nsima, na boponi na bango ya bonsomi, liboso ya likama ya liwa epai ya nsuka na bango ya nsuka oyo ekozala : bomoi ya seko mpo na baponami, liwa ya sikisiki mpe ya mobimba mpo na bato oyo bakweaki .

Verse 6: “ Mpe baanzelu nsambo oyo bazalaki na bakelelo nsambo bamibongisaki mpo na kobeta. »

Uta na verse oyo, Molimo epesi biso botali ya sika ya eleko ya boklisto, kozwaka lokola motó ya likambo na yango “ *kelelo nsambo* ” elingi koloba “bitumbu nsambo oyo elandana” ekabolamaki na eleko mobimba ya boklisto banda mokolo ya 7 Marsi 321, mbula oyo “ *lisumu* ” . esalemaki na ndenge ya officielle mpe **civil** . Namikundoli ete na maloba ya ebandeli ya Emoniseli 1, “*mongongo* ” ya Klisto yango moko esi ekokanisi na lokito ya “ *kelelo* ”. Esaleli oyo esalelami mpo na kokebisa bato na Yisalaele ememi na kati na yango ndimbola mobimba ya emoniseli ya Apocalypse. Likebisi yango ekebisi mpo na mitambo oyo monguna atye.

Verse 7: “ *Mongongo ya liboso ebetaki. Mpe ezalaki na mbula ya mabanga mpe mótó esangani na makila, oyo ebwakama likolo ya mabele; mpe ndambo ya misato ya mabele ezikisamaki, mpe ndambo ya misato ya banzete ezikisamaki, mpe matiti nyonso ya motane ezikisamaki.* »

Etumbu ya liboso : esalemaki kati na mobu 321 mpe 538, na bokoti ndenge na ndenge ya bokonzi ya Loma na bato oyo babengaka “barbare”. Nazali komikundola mingimungi bato ya “Huns” oyo mokambi na bango Attila alobaki ete azalaki, na ntina, “fimbo ya Nzambe”. Fimbo oyo epelisaki ndambo ya Mpoto mótó; nördi ya Gaule, nördi ya Italie mpe Pannonia (Croatie mpe westi ya Hongrie). Devise na ye ezalaki, O boniboni lokumu! “Esika mpunda na ngai elekaka, matiti ezongaka lisusu te.” Misala na ye elobelami malam mpenza na verse oyo 7; eloko moko ezangi te, nionso eza wana. “ *Mabanga ya mabanga ya ntalo* ” ezali elembo ya kobebisama ya milona mpe “ *mótó* ” ezali elembo ya kobebisama ya biloko oyo ekoki kolya. Mpe ya solo, “ *makila oyo esopani na mabele* ” ezali elembo ya kobomama ya bomoi ya bato na mobulu. Verbe “ *ebwakami* ” elakisi nkanda ya mokeli, mopesi mibeko, mpe mobikisi Nzambe oyo azali kofula mpe kotambwisa misala nsima ya “ *kobwaka moto uta na etumbelo* ” na verse 5.

Bobebe na ntango yango, na Lev.26:14 kino 17, tozali kotánga boye: “ *Kasi soki ozali koyoka ngai te mpe ozali kosala mitindo oyo nyonso te, soki ozali kotyola mibeko na ngai, mpe soki molimo na yo ezali koyina bikateli na ngai, bongo ozali kosala mitindo na ngai nyonso te mpe kobukaka kondimana na ngai te, nde nakosala yo boye. Nakotinda likolo na yo nsámá, kolya mpe fièvre, oyo ekosala ete miso na yo elemba mpe molimo na yo enyokwama; mpe okolona mboto na yo mpamba: banguna na yo bakolya yango. Nakotya elongi na ngai liboso na yo, mpe okolonga liboso ya banguna na yo; baoyo bayinaka yo bakoyangela yo, mpe okokima kozanga ete bálanda yo.* »

Verse 8: “ *Mongongo ya mibale ebetaki. Mpe eloko moko lokola ngomba monene oyo ezali kopela na mótó ebwakama na mbu; mpe ndambo moko na misato ya mbu ekómaki makila , .*

Etumbu ya mibale : Fungola ya bilili oyo ezali na Yir.51:24-25: “ *Nakozongisa Babilone mpe bafandi nyonso ya Kaldea mpo na mabe nyonso oyo basali Siona liboso ya miso na bino, elobi YaHWéH. Tala, nazali kotelemela yo, O ngomba ya bobebisi, elobi Yawe, yo oyo obebisaki mabele mobimba! Nakosembola loboko na ngai likolo na yo, nakobalusa yo na nse uta na mabanga,*

mpe nakokómisa yo ngomba ya móto. » Ezali na verse oyo 8 nde Molimo azali kolamusa boyangeli ya pápa ya Loma na nkombo na yango ya elilingi “ *Babilone* ” oyo ekobima na lolenge “ *Babilone the monene* ” na Em.14:8, 17:5 mpe 18:2. “Moto” ekangami na bomoto na ye, kolamusaka mingi oyo ekozikisa ye na bozongi ya Klisto mpe na esambiselo ya nsuka, lokola oyo asalelaka mpo na kopelisa na koyina bato oyo bandimaka mpe bazali kosunga ye: bakonzi ya Mpotu mpe bato na bango ya Katolike . Awa lokola na Danyele, “ *mbu* ” ezali komonisa bomoto oyo etali ezipeli ya esakweli; bomoto ya bato oyo bayebani te oyo batikalaki mpenza bapakanano atako emonani ete babongwanaki baklisto. Litomba ya liboso oyo esalemaki ntango boyangeli ya pápa ebandisamaki na mobu 538 ezalaki ya kobundisa bato mpo na kobongola bango na nzela ya basoda oyo bazalaki na bibundeli. Liloba “ *ngomba* ” elakisi mokakatano moko ya nguya ya géographie. Ezali oyo ebongi kolimbola boyangeli ya pápa oyo, monguna ya Nzambe, atako bongo elamusamaka na mokano na ye ya bonzambe; yango mpo na koyeisa makasi bomoi ya losambo ya bakristu oyo bazangi bosembo oyo esali ete minyoko, mpasi mpe liwa ezala kati na bango mpe bato ya libanda ya mangomba ndenge na ndenge. Lingomba ya makasi ezali likambo ya sika mpo na kobuka mobeko ya Sabata mosantu ya Nzambe. Tozali na nyongo na ye ya kobomama ya kozanga ntina ya kobongwana na makasi oyo Charlemagne asalaki mpe mitindo ya bitumba ya Croisades oyo esalemaki mpo na kobundisa bato ya Bamizilma, oyo Pápa Urban II abandaki; makambo nyonso esakolamaki na “ *kelelo ya mibale* ” oyo.

Verse 9: “ Mpe ndambo moko likoló na misato ya bikelamu oyo ezalaki *na kati ya mbu ekufaki, mpe ndambo moko likoló na misato ya masuwa ekufaki* ”

Matomba na yango ezali ya bato nyonso mpe ekoumela tii na nsuka ya mokili. Maloba “ *mbu* ” mpe “ *masuwa* ” ekozwa ndimbola na yango na bitumba oyo ekobima na Bamizilma ya Mbu ya Mediterane, kasi mpe na bato ya Afrika mpe ya Amerika ya Sudi epai kondima ya Katolike oyo balongi oyo etiamaki ekopesa kobomama ya nsomo ya bato ya mboka .

Bobebe na ntango yango tozali kotánga na Lev.26:18 kino 20 ete: “ *Soki, atako bongo, bozali koyoka ngai te, nakopesa bino etumbu mbala nsambo lisusu mpo na masumu na bino. Nakobuka lolendo ya makasi na yo, nakokómisa lola na yo lokola ebende , mpe mabele na yo lokola motako. Nguya na yo ekosila mpamba, mokili na yo ekobota mbuma na yango te, mpe banzete ya mabele ekobota mbuma na yango te.* » Na molongo oyo, Nzambe asakoli bokasi ya lingomba oyo na eleko ya boklisto ekokisami na bolongwi ya Loma uta na bopakano kino na bopaya. To noter intérêt que na occasion ya changement oyo, domination romaine esundolaki « Capitole » mpo na ko installer papa na palais lateran oyo ezalaki précisément na « Caelius », c’est-à-dire lola. Bokonzi ya makasi ya pápa endimisi bokasi ya lingomba oyo esakolamaki. Mbuma ya kondima ya boklisto ebongwanaka. Boboto ya Klisto ezwami na esika na yango na mobulu mpe motema mabe; mpe bosembo mpo na solo ebongwanaka na kozanga bosembo mpe molende mpo na lokuta ya lingomba.

Verse 10: “ *Motó ya misato ebetaki. Mpe monzoto moko monene oyo ezalaki kopela lokola mwinda ekweaki uta na likoló; mpe ekweaki likolo lya moko na misato ya bibale mpe likolo lya maziba ma mai.* »

Etumbu ya misato : Mabe oyo esalemi ekómaka makasi mpe ekómaka na nsuka na yango pene na nsuka ya Moyen Âge. Bokóli ya mosala ya konyata mikanda na masini epesaki nzela na kobimisama ya Biblia Mosantu. Na kotánga yango, bato oyo baponami bamoni bosolo oyo yango eteyaka. Na bongo alongisaka mokumba ya “ *batatoli mibale* ” oyo Nzambe apesi ye na Emon . » Lokola esepelaka na mateya na yango moko ya losambo, kondima ya Katolike etie motema kaka na Biblia mpo na kolongisa bankombo ya basantu oyo ezali kotinda bato na yango básambela. Pamba te kozala na Biblia ezali condemné na yango mpe e exposer moto oyo azali na yango na minyoko mpe na liwa. Ezali bokutani ya bosolo ya Biblia nde ezali kolongisa elilingi oyo epesami na verse oyo: “ *Mpe monzoto moko monene ekweaki uta na likoló oyo ezali kopela lokola mwinda .*” Mótó yango ezali naino kokangama na elilingi ya Loma oyo emonisami na mbala oyo na “ *monzoto monene ya móto* ” lokola “ *ngomba monene oyo ezali kozika .*” Liloba “ *monzoto* ” emonisi maloba na yango ya “ *kongengisa mabele* ” na losambo engebene na Eba.1:15; mpe yango na nkombo ya Yesu Klisto, oyo alobi ete azali elilingi ya “ *mwinda* ” ya solo, momemi pole oyo akokanisi ye na Apo.21:23. Azali naino “ *monene* ” lokola ntango abandaki, kasi móto na ye ya konyokola ekómi makasi, kolongwa na ezalela ya “ *kozika* ” kino na oyo ya “ *kozika* ”. Ndimbola ezali pete, epamelami na Biblia, nkanda na ye ezali monene koleka lokola azali kotindama na makasi mpo na kotelemela polele baponami ya Nzambe. Oyo engebene na Em.12:15-16 etindi yango elongwa na mayele ya “ *nyoka* ” ya mayele mabe mpe ya bokosi kino na oyo ya “ *dragon* ” oyo ezali konyokola polele. Banguna na yango bazali kaka te baponami ya kimia mpe ya botosi ya Nzambe, ezali mpe mpe likolo ya nyonso liboso na yango, protestant moko ya lokuta, ya politiki koleka ya lingomba, mpo ete ezali koboya mitindo oyo Yesu Klisto apesi mpe ezwi bibundeli, abomi mpe kobomama ya bato mingi lokola na kaa ya Katolike. “ *Bato misato ya bibale* ” elingi koloba eteni moko ya bato ya Mpoto ya boklisto, banyokwamaki na nkanda ya Lingomba ya Katolike ndenge moko na “ *maziba ya mai* ”. Ndakisa ya maziba wana ya mai ezali Nzambe ye moko engebene Yir.2:13: “ *Mpo bato na ngai basali lisumu mibale: Basundoli ngai, nazali liziba ya mai ya bomoi, mpo na komitimola maziba, maziba ya kopasuka, . oyo ebatelaka mai te.* » Na boike, na molongo oyo, Molimo azali kolakisa na “ *maziba ya mai* ” baponami oyo basali na elilingi ya Nzambe. Yoane 7:38 endimisi, elobi ete, “ *Moto nyonso oyo andimi ngai, bibale na mai ya bomoi ekobima na ye, lokola Makomami elobi.*” » Liloba oyo ezali mpe kolakisa momesano ya batisimo ya bana oyo uta kobotama, kozanga ete batuna bango, bazwaka elembo ya lingomba oyo ekosala ete bazala bato ya likambo ya lingomba oyo eponami te. Ntango bakokola, mokolo mosusu bakozwa bibundeli mpe bakoboma batemeli mpo bizaleli na bango ya losambo ezali kosenga bango. Biblia ezali kokweisa etinda oyo mpo elobi boye: “ *Moto nyonso oyo akondima mpe akobatisama akobika, kasi moto nyonso oyo akondima te akokweisama* (Marko 16:16).”

Verse 11 : “ *Nkombo ya monzoto oyo ezali Nzoku; mpe ndambo ya misato ya mai ebongwanaki na nkoni, mpe bato mingi bakufaki pembeni ya mai, mpo ekomaki bololo. »*

Na kotemela mai ya peto mpe oyo esilisaka mposa ya mai oyo ezali komonisa Biblia, liloba ya Nzambe oyo ekomami, liteya ya Katolike ekokanisi na “ *nselele* ”, masanga ya bololo, ya ngenge, mpe kutu oyo ebomaka; yango ezali na ntina mpamba te mbuma ya nsuka ya liteya oyo ekozala moto ya “ *liwa ya mibale ya kosambisama ya nsuka* ”. Eteni moko, “ *moko na misato* ” ya bato, ebongwanaka na mateya ya Katolike to ya lokuta ya Protesta oyo ezwami. “ *Mai* ” ezali bato mpe mateya ya Biblia. Na ^{ekeke ya 16}, bituluku ya Baprotesta oyo bazalaki na bibundeli basalelaki Biblia mpe mateya na yango na ndenge ya mabe, mpe na elilingi ya verse oyo, bato babomamaki na bato mpe na mateya ya mangomba ya lokuta. Ezali bongo mpamba te bato mpe mateya ya losambo ekómi bololo. Na kosakolaka ete “ *mai ekomaki bololo* ”, Nzambe apesi eyano na efundeli ya “ *souçon ya zuwa* ” oyo etikali kosila te banda Em.6:6 na 3ème sceau . Andimisi, na ntango oyo liloba na ye oyo ekomami eyei kosala yango, efundeli ya ekobo oyo azali kotemela Likita uta mokolo ya 7 Mársi 321 oyo ezalaki liboso ya ntango ya ekobo oyo epesamaki nkombo na lingomba Pergame na Apo 2:12 mpo na mobu 538.

Bobebe na ntango yango, tozali kotánga na Lev.26:21-22 ete: “ *Soki ozali kotemela ngai mpe okoyoka ngai te, nakobeta yo mbala nsambo lisusu na kotalela masumu na yo. Nakotinda banyama ya zamba mpo na kobundisa yo, oyo ekoyiba yo bana na yo, oyo ekobebisa bibwele na yo, mpe oyo ekokitisa yo na mwa moke; mpe banzela na yo ekozala mpamba. »* Boyekoli ya parallèle ya Lev.26 mpe kelelo ya 3 ya Emoniseli emonisi bosambisi oyo Nzambe amemi na ebandeli ya tango ya Mbongwana. Baponami na yango ya solo batikali na kimia mpe batiki mosala, bandimaka liwa to bokangami lokola ba martyrs ya solo. Kasi longola ndakisa na bango ya lokumu, amonaka kaka “ *banyama* ” ya motema mabe oyo bakutanaka, mbala mingi, mpo na lolendo ya bango moko, mpe oyo babomaka bato na nkanda makasi ya banyama ya zamba oyo elyaka banyama mosusu. Likanisi oyo ekozwa lolenge na Em.13:1 mpe 11. Ezali nsuka ya ntango oyo, na momesano ya **mpasi**, Moponami azali kokambama “ *na esobe* ” (= komekama) na Em.12:6 - 12. 14 na “ *batatoli mibale* ” ya Nzambe oyo ekomami uta na Em.11:3. Bokonzi ya kozanga kondima ya pápa oyo esakolamaki na boumeli ya mbula 1260 ekosuka.

Verse 12: “ *Molongo ya minei ebetaki. Mpe moko na misato ya moi ebetamaki, mpe ndambo ya misato ya sanza, mpe ndambo ya misato ya minzoto, boye moko na misato ekómaki molili, mpe mokolo ebungisaki ndambo moko likoló na misato ya pole na yango, mpe butu ndenge moko. »*

Etumbu ya minei : Molimo awa ezali komonisa “ *bolzi monene* ” oyo esakolami na Em.2:22. Na bilembo, emonisaka biso mbano na yango: na ndambo, “ *moi* ”, elembo ya pole ya Nzambe, ebetami. Lisusu, na ndambo, “ *sanza* ”, elembo ya camp religieux ya molili oyo etali, na 1793, ba catholiques mpe ba protestants hypocrites, ebetamaki mpe. Na nse ya elembo “ *minzoto* ”, eteni moko ya baklisto oyo babengami *mpo na kongengisa mabele*, mokomoko na bango babetaka mpe. Bongo nani akoki bongo kobeta pole ya lingomba ya boklisto ya

solo mpe ya lokuta? Eyano: idéologie ya athée etalemaki lokola pole monene ya tango wana. Pole na yango esili koleka basusu nyonso. Bakomi oyo bakomaka mikanda oyo elobelaka likambo yango bato batalelaka bango mingi mpe babengaka bango bango moko “ba éclairages” , na ndakisa Voltaire mpe Montesquieu. Nzokande, pole yango ebebisaka, ya liboso, bomoi ya bato na monyololo, esopaka mituka ya makila. Nsima ya motó ya Mokonzi Louis XVI mpe ya mwasi na ye Marie-Antoinette, oyo ya Bakatolike mpe Baprotesta oyo bazalaki kosala mosala yango bakweaki na ngala na bango na nse ya guillotine ya bato oyo balingaki mbongwana. Mosala wana ya bosembo oyo euti na Nzambe ezali kolongisa te ete Nzambe azali; kasi nsuka ezali kolongisa nzela, mpe Nzambe akoki kokweisa bato ya bokonzi bobele na kotemela bango na bokonzi ya mabe oyo eleki, ya nguya mpe ya makasi koleka. “ *Nguya mpe nguya* ” ezali ya Nkolo na Em.7:12.

Bobele na ntango yango, tozali kotánga na Lev.26:23 kino 25 ete: “ *Soki bitumbu oyo ezali kosembola yo te mpe soki ozali kotemela ngai, nakotemela yo mpe nakobeta yo mbala nsambo lisusu mpo na masumu na yo. Nakomema mopanga na yo, oyo ekozongisa mabe na kondimana na ngai ; Ntango bokosangana na bingumba na bino, nakotinda bolózi kati na bino, mpe bokopesama na maboko ya banguna.* ”. “ *Mopanga oyo ekozongisa mabe na boyokani na ngai* ” ezali mpenza mokumba oyo Nzambe apesaki boyangeli ya ekólo France oyo bandimaka Nzambe te na ndenge apesaki yango mitó oyo ezali na ngambo ya ekobo ya elimo oyo basalaki yango. Lokola peste ya verset, régime oyo ya athée ebandaki principe ya koboma bato ebele na ndenge ete babomi ya lobi bakomaki ba victimes ya lobi. Engebene etinda yango, emonanaki lokola ete boyangeli wana ya lifelo ekozipa bato nyonso na liwa. Yango wana Nzambe akopesa ye kombo “ *libulu mozindo* ”, “ *nyama oyo ebimi na libulu mozindo* ”, na Emoniseli 11:7 esika azali kokolisa motó ya likambo na ye. Yango mpo na Gen.1:2, kombo oyo ezali ko désigner mabele oyo ezangi bomoi, ezangi forme, mobulu mpe oyo na long terme, destruction systématique oyo régime athée ekosala ekobota. Lokola ndakisa, tozali kokuta nsuka ya Vendée ya Katolike mpe ya bokonzi ya bokonzi oyo ezwaki nkombo “Venge” na ba révolutionnaires oyo projet na bango ezalaki ya kosala yango mabele ya mpamba mpe oyo bato bafandi te.

Verse 13 : “ *Mpe natalaki, mpe nayokaki mpongo moko ezali kopumbwa na katikati ya likoló, ezali koloba na mongongo makasi ete: Mawa, mawa, mawa na baoyo bafandi na mabele, mpo na makelele mosusu ya bakelelo ya baanzelu misato oyo ekobeta!* »

Révolution française ebimisaki ba effets na yango ya koboma kasi ekokisaki mokano oyo Nzambe alingaki. Esukisaki bokonzi ya mabe ya mangomba, mpe nsima na yango, kokanga motema ekómaki makasi. Oyo ezali ntango oyo, engebene na Em.13:3, “ *nyama ya mbu* ” ya Katolike “ *azokaki tii na liwa kasi abikisamaki* ” mpo na bokonzi ya nguya ya “ *mpongo* ” ya Napoléon, oyo emonisami na verse oyo, oyo azongisaki ye na nzela ya Concordat na ye. “... *mpongo oyo ezali kopumbwa na katikati ya likoló* ” ezali elilingi ya nsonge ya bokonzi ya Amperere Napoléon¹ Akómisaki bokonzi na ye likoló ya bato nyonso ya Mpoto mpe alongaki te liboso ya Russie. Pona oyo epesi biso précision

monene na date ya makambo, période 1800 à 1814 epesami bongo likanisi. Ba conséquences minene ya bokonzi oyo ezali benchmark solide oyo ezali bongo justifie arrivée na date pivotal ya Danyele 8:14, 1843. Régime oyo ya ntina na histoire ya mboka France ekomi, mpo na Nzambe, porteur ya annonce moko ya somo , puisque nsima na ye, kondima ya boklisto ya molóngó mobimba ekokota na ntango oyo ekobetama na Nzambe na bato misato minene “ *makambo ya mawa* ”. Ezongelami mbala misato, ezali kolobela kokoka ya “ *mawa* ”; yango mpamba te kokota na mobu 1843, lokola Apo.3:2 eteyaka yango, Nzambe asengi na baklisto, oyo balobaka ete Yesu Klisto abikisamaki, ete na nsuka basilisa Mbongwana oyo ebandaki uta 1170, dati oyo Pierre Valdo azongisaki mobimba solo ya Biblia, mpe babimisaki “ . *misala ya kokoka* ”; bobongi nie oyo esengami na Em.3:2 mpe na mobeko ya Danyele 8:14. Ba conséquences ya entrée na yango na application emonanaka awa na forme ya ba “ *malheurs* ” misato ya minene oyo tokoyekola sikoyo separatement. Nalingi koloba lisusu ete oyo ekomisi eleko oyo ya kimia ya lingomba, na ndenge ya paradoxe, “ *malheur* ” monene, ezali libula ya athée nationale française oyo ekoti mpe ekokota, tii na nsuka ya mokili, na makanisi ya bato ya Mpotu. Yango ekosalisa bango te mpo na kokokisa mbongwana oyo Nzambe asengaki banda 1843. Kasi deja, “ *elembo ya motoba* ” ya Em.6:13 emonisaki ya liboso kati na “ *mawa* ” wana na elilingi ya “ *minzoto oyo ezali kokweya* ” soki tokokanisi yango na “ . *figi ya vert* ”, yango wana kondima te kokola mobimba ya molimo oyo Nzambe asengaki banda 1843. Mpe elembo ya likoló ya likebisi ya Nzambe epesamaki na mokolo ya 13 Novembre 1833 parallèle na tango oyo ba proposaki ya annonce ya ba grands misatu “ *mawa* ” ya verse oyo bayekolaki.

Na emonisi na ye, Molimo azali kolamusa maloba “ *bafandi na mabele* ” mpo na komonisa bato oyo misato minene bazali koluka *asakolaki* “ *mawa* ”. Lokola bakabwani na Nzambe mpe bakabwani na kozanga kondima mpe lisumu na bango, Molimo ekangisaka bango na “ *mabele* ”. Na bokeseni, Yesu amonisi baponami na ye ya solo ya sembo na maloba “ *bana-mboka ya bokonzi ya likoló* ”; mboka na bango ezali “ *mabele* ” te kasi “ *likoló* ” epai Yesu “ *abongisaki esika* ” mpo na bango engebene Yoane 14:2-3 . Na yango, mbala nyonso oyo maloba oyo “ *bafandi na mabele* ” etángami kati na Apocalypse, ezali mpo na komonisa bato ya botomboki oyo bakabwani na Nzambe kati na Yesu Klisto.

Emoniseli 9: kelelo ya ⁵ mpe ^{ya 6}
“ ya liboso ” mpe “ mawa monene ya mibale ” .

Kelelo ya 5 : “ Mawa monene ya liboso ” .
mpe na Baprotesta (1843) mpe Baadventiste (1994) .

Liyebisi : Na botangi ya yambo, motó ya likambo oyo ya “ *kelelo ya 5* ” ezali kolakisa na bililingi ya elilingi etumbu oyo ^{Nzambe} azali komema na mangomba ya Protesta oyo ekweyi na nsani banda na prenta ya mobu 1843. Kasi ememi mateya mosusu oyo endimisi mayebisi ya esakweli oyo epesami na ndeko na biso ya mwasi ya Adventiste ya mokolo ya nsambo, Madame Ellen Gould White, oyo Yesu aponaki lokola momemi-nsango na ye. Mosala na ye ya esakweli engengisaki mingimingi ntango ya komekama ya nsuka ya nsuka ya kondima; ba prédictions na ye ekozala confirmées na message oyo. Kasi oyo ndeko na biso ya mwasi ayebaki te ezalaki ete elikya ya misato ya Adventiste ekanamaki na Nzambe mpo na komeka lingomba ya Adventiste ya Mokolo ya Sambo yango moko. Na ntembe te, elikya oyo ya misato ezwi te bokoli ya bato nyonso ya mibale oyo eleki, kasi bonene ya bosolo ya sika oyo emonisami oyo ekangami na yango ezali kofuta bolembu wana oyo emonani. Yango wana, lokola amekamaki na Yesu Klisto kati na 1983 mpe 1991 na Valence-sur-Rhône, France, mpe na Maurice, nsima ya koboya na ye miinda na ye ya nsuka ya esakweli, mateya ya Adventisme institutionnel officiel “ esanzamaki ” na Mobikisi ya milimo na 1994, dati oyo etongamaki na kosalelaka “ *sanza mitano* ” ya esakweli ya verse 5 mpe 10 ya mokapo 9 oyo mpo na nini, na botangi ya mibale, esambiselo oyo ya bililingi oyo Nkolo amemaki na makambo ndenge na ndenge ya kondima ya Protesta etali Adventisme institutionnel ya mikolo ya nsambo oyo ekweyi na lipengwi, na ngala na yango, na koboya pole ya esakweli ya bonzambe ; yango, atako makebisi oyo Ellen G. White apesaki na mokapo “koboya pole” ya buku na ye oyo atindelaki balakisi ya Adventiste “Mosala ya Evanzile”. Na 1995, boyokani ya Leta ya Lingomba ya Adventiste na Lingomba ya Protesta endimisaki etumbu ya sembo oyo Nzambe asakolaki. Talá likambo oyo ete kokweya yango mibale ezali na ntina moko: koboya mpe kotyola liloba ya

esakweli oyo Nzambe apesaki likanisi, na mosaleli moko oyo aponaki mpo na mosala yango.

“ *Mawa* ” ezali ngonga ya mabe oyo mobandisi mpe mofuli na yango ezali Satana, monguna ya Yesu mpe basantu na ye oyo baponaki. Molimo akomonisa biso na bilili nini moyekoli ya Yesu Klisto akomi ntango aboyami na ye mpo na kopesama na zabolo; oyo na nsima ezali mpenza “ *mawa* ” monene.

Verse 1: “ *Mongongo ya mitano ebetaki. Mpe namonaki monzoto moko oyo ekweaki longwa na likoló kino na mabele. Bapesaki ye fungola ya libulu ya libulu mozindo* , .

“ *Ya mitano* ”, kasi likebisi monene epesameli na baponami ya Klisto oyo bakabwani uta 1844. “ *Monzoto oyo ekweaki uta na lola* ” ezali “ *monzoto te Absinthe* ” uta na mokapo oyo eleki oyo “ *ekweaki* ” te , “ *na kuna mabele* ”, kasi “ *na bango bibale mpe bango maziba oyo euti na yango ya mai* ”. Ezali oyo ya eleko ya “ *Sarde* ” epai Yesu amikundoli ete “ *asimbi minzoto nsambo na maboko na ye* ”. Mpo na “ *misala* ” na ye oyo esakolamaki ete “ *ezangi kokoka* ”, Yesu abwakaki “ *monzoto* ” ya momemi-nsango ya Protesta na mabele.

Mokakatano ya Lingomba ya Adventiste esalemaki na eleko ya prenta ya mobu 1843 na nsuka ya elikya ya yambo ya bozongi ya Yesu Klisto. Kozela ya mibale mpo na bozongi oyo esukaki na mokolo ya 22 Oktobre 1844. Ezalaki bobele na nsuka ya momekano oyo ya mibale nde Nzambe apesaki na balongi boyebi mpe momeseno ya Sabata na ye ya samedi mosantu. Na nsima, Sabata oyo ezwaki mokumba ya “ *elembo ya Nzambe* ” oyo etangami na verse 4 ya mokapo oyo 9. Na yango, kokangama ya basaleli na yango ebandaki nsima ya nsuka ya momekano ya mibale, na otone ya mobu 1844. Likanisi ezali lokola elandi: liloba “ *oyo ekweaki* ” etali dati ya printemps 1843, suka ya décret ya Dan.8:14 mpe suka ya procès ya liboso ya ba Adventistes, na opposition na oyo ya chute 1844 oyo ezali ebandeli ya bokangami ya balongi oyo baponami mpe oyo ya motó ya likambo ya “ *5e kelelo* ” oyo, oyo mokano na yango mpo na Nzambe ezali ya komonisa kokweya ya kondima ya Protesta mpe ya Adventisme oyo ekosala boyokani na ye nsima ya 1994 , liloba ya “ *sanza mitano* ” esakolamaki na verse 5 mpe 10. Na yango, atako “ *sanza mitano* ” ya motó ya likambo yango ebandi na otone ya mobu 1844, lisolo ya ebandeli ya kokanga, lokola likambo ya ntina mingi, kondima ya Protesta “ *ekweaki* ” liboso ya dati oyo, kobanda na prenta ya mobu 1843. Na nsima tomoni lolenge nini emoniseli ya Nzambe ezali mpenza komemya makambo ya kala oyo ekokisami. Mikolo mibale 1843 mpe 1844 mokomoko ezali na mokumba moko ya sikisiki oyo ekangami na yango.

Esundolamaki na Yesu oyo apesaki yango na zabolo, kondima ya Protesta ekweaki na “ *libulu* ” to “ *bozindo ya Satana* ” ya Katolike oyo Babongoli bango moko bapamelaki na ntango ya Mbongwana na Emoniseli 2:24. Na mayele mabe, na kolobaka ete ekwei “ *na mabele* ”, Molimo endimisi bomoto ya kondima ya Protesta oyo emonisami na liloba “ *mabele* ” oyo ekundolisi kobima na yango na Lingomba ya Katolike oyo babengi “ *mbu* ” na Em.13 mpe 10:2 . Na nsango ya “ *Philadelphie* ,” Yesu azali kolakisa “ *baporte* ” oyo efungwami to ekangami. Awa, fungola moko efungoli bango nzela ekeseni mpenza mpamba te epesaka bango nzela ya kokota na “ *libulu mozindo* ” oyo ezali elilingi ya kolimwa ya bomoi. Oyo ezali ngonga oyo, mpo na bango, “ *pole ekomi molili* ” mpe “ *molili* ”

ekomi *pole* ". Lokola bazwi lokola libula na bango mitinda ya makanisi ya filozofi ya républicain, babungisaka bosantu ya solosolo ya kondima oyo epetolami na makila ya Yesu Klisto. To noter précision " *epesamaki na ye* ". Ye oyo apesi bongo na moto na moto engebene na misala na ye ezali Yesu Klisto Mosambisi ya bonzambe. Mpo azali mpe mobateli ya bafungola; " *fungola ya Davidi* " mpo na baponami oyo bapambolami na 1873 mpe 1994, engebene na Em.3:7, mpe " *fungola ya libulu oyo ezangi nse* " mpo na bakwei na 1843 mpe 1994.

Verse 2: " *Mpe afungolaki libulu ya mozindo. Mpe milinga ebimaki na libulu, lokola milinga ya litumbu monene; mpe moi mpe mopepe ekómaki molili mpo na milinga oyo eutaki na libulu.* »

Kondima ya Protesta ebongoli nkolo mpe destin, mpe misala na yango mpe ebongwanaka. Azali bongo kozwa nsuka oyo ekoki kolula te ya kozala na mpasi ya kobebisama ya esambiselo ya nsuka na " *móto* " ya " *liwa ya mibale* " oyo ekolobelama na Emoniseli 19:20 mpe 20:10. Kokamata elilingi ya " *laki ya móto mpe ya soufre* " " *móto* " oyo ya kosambisama ya nsuka ekozala " *litumbu monene* " oyo ezali kobangisa babuki mibeko ya Nzambe uta basakolaki bango na Ngomba Sinai engebene na Kobima 19:18: " *Ngomba Sinai ezalaki nyonso na milinga, mpamba te Nkolo akitaki kuna na kati ya móto; milinga yango ezalaki komata lokola milinga oyo euti na litumbu* , mpe ngomba mobimba eninganaki makasi. » Na sima Molimo asalelaka technique cinématographique oyo babengi "flashback", flashback, oyo emonisaka misala oyo esalemi tango bazali naino na bomoyi, bakweyi basalelaki zabolo. Liloba " *milinga* " awa ezali na ndimbola mibale: oyo ya móto ya " *litumbu monene* " oyo tozali kotánga na ntina na yango na Emoniseli 14:11 ete: " *Mpe milinga ya mpasi na bango ezali komata libela na libela; mpe bazali na bopemi te butu to moi, baye basambelaka nyama mpe ekeko na ye, mpe oyo azwi elembo ya nkombo na ye* ", kasi lisusu oyo ya " *mabondeli ya basantu* " engebene na Em.5:8, awa, baoyo basantu ya lokuta. Mpamba te mosala monene ya losambo oyo emonisami na mabondeli ezali kolangisa maloba oyo Yesu alobelaki ye na *Sarde* , na 1843: " *Otalelami lokola na bomoi; mpe kufi .* " Liwa, mpe mbala mibale ekufi, mpamba te liwa oyo epesami likanisi ezali " *liwa ya mibale* " ya " *esambiselo ya nsuka* ". Mosala oyo ya losambo ekosaka bato nyonso longola se Nzambe mpe baponami na ye oyo yango ezali kongengisa. Bokosi wana oyo epalangani mingi ezali "kosiba" ndenge mokili ya mikolo na biso elobi. Mpe ezali solo likanisi ya kolangwa masanga nde Molimo azali kopesa likanisi na nzela ya elilingi ya " *milinga* " oyo epalangani na " *mopepe* " kino na esika ya kozipa " *moi* ". Soki oyo ya nsuka ezali elembo ya pole ya solo ya bonzambe, oyo ya " *mopepe* " elakisi bokonzi oyo ebombami ya zabolo, oyo babengi " *mokonzi ya nguya ya mopepe* " na Ef.2:2, mpe oyo Yesu abengi ye " *mokonzi ya mokili oyo* " na Yoane 12:31 mpe 16:11. Na mokili, mokano ya kopesa bansango ya lokuta ezali ya kobomba makambo ya solo oyo esengeli kotikala na sekele. Na niveau religieux, ezali eloko moko : vérité ezali kaka pona oyo aponami. Kobakisama ya bituluku ya Baprotesta esili mpenza na bokasi ya kobomba bozali ya kondima ya Adventiste ya mokolo ya nsambo; yango tii na 1995 ntango bayambaki ye na molongo na bango mpo na " *malheur monene* " na ye. Na ezalela oyo ya sika ya molimo, bakozala ba victimes ya *liwa ya mibale* oyo ekobongola likolo ya mabele na *four ya moto* . Nsango yango ezali kobangisa mpe

tokoki kososola ntina oyo Nzambe apesaki yango polele te. Ebombami mpo na baponami mpo ete basosola nsuka nini bakimaki.

Verse 3: “ *Mayoyo ebimaki na milinga mpe epalanganaki na mabele; mpe nguya epesamaki epai ya bango lokola nguya ya ba scorpions ya mabele.* »

Mabondeli oyo emonisami na “ *milinga* ” eutaka na minoko mpe makanisi ya Baprotesta oyo bakweaki, na yango mibali mpe basi oyo emonisami na “ *mayoyo* ” mpo na motángo na yango mingi. Ezali na bosolo ebele ya bikelamu ya bato oyo bakweyaki na 1843 mpe nakundolisi bino, na 1833, mibu zomi yambo, Nkolo apesaki likanisi ya ebele oyo na “kokweya ya minzoto” oyo ekokisamaki na butu ya 13 ya sanza ya zomi na moko , 1833 kati na minuit mpe 5 a.m., engebene litatoli ya lisolo ya bato oyo bamonaki yango na miso. Na mbala oyo mpe, liloba “ *na mabele* ” ememi ndimbola mibale ya bopanzani ya mabele mpe bomoto ya Protesta. Nani alingaka “ *mayoyo* ” ebebisaka mpe ebebisaka? Basali bilanga te, mpe Nzambe asepelaka te na bandimi oyo bateka Ye mpe basalaka elongo na monguna mpo na kobebisa molona na Ye ya baponami, yango wana elembo oyo esalelami mpo na bango. Na nsima, na Ezekiele 2, mokapo oyo ya mokuse ya baverse 10, liloba “ *motomboki* ” etángami mbala 6 mpo na komonisa “ *batomboki* ” ya Bayuda oyo Nzambe abengi “ *nzube, nzube mpe banzoku* ”. Awa, liloba oyo “ *scorpion* ” etaleli batomboki ya Protesta. Na verse 3, kolobela nguya na ye ebongisaka kosalela elembo moko ya ntina mingi oyo ezali komonana polele te. Nguya ya “ *ba scorpions* ” ezali ya koboma na ndenge ya koboma bato oyo bazwi mpasi na nsomo ya “ *mokila* ” na bango. Mpe liloba oyo “ *mokila* ” ezwi ndimbola ya moboko kati na makanisi ya bonzambe oyo emonisami na Yisaya 9:14 : “ *mosakoli oyo azali koteya lokuta azali mokila* ”. Banyama basalelaka “ *mikila* ” na bango mpo na kobengana mpe kobeta bampuku mpe banyama mosusu oyo ezali na parasite oyo epesaka bango nkanda. Awa tozali kokuta elilingi ya “ *mosakoli mwasi Yezabele* ” ya lokuta . oyo alekisaka ntango na ye na kotungisa mpe kopesa Nzambe mpe basaleli na ye oyo bazangi bosembo oyo bakosamaki mpasi. Momeseno ya kobetama fimbo na bolingo na bango moko mpo na kozipa lisumu ezali mpe na kati ya mateya ya lingomba ya Katolike. Na Em.11:1 Molimo endimisi bokokanisi oyo na kosalelaka liloba “ *mongenge* ” oyo fungola Yisaya 9:14 epesi ndimbola moko na liloba “ *mokila* ”. Elilingi oyo ya lingomba ya pápa etali mpe, uta 1844, mpo na bandimi ya Protesta oyo bakweyaki oyo bakómi basakoli mpo na Nzambe oyo bateyaka lokuta, to basakoli ya lokuta. Liloba “ *mokila* ” oyo epesami likanisi ekotángama polele na verse 10 .

Botongi ya elikya ya 3ème ^{Adventiste}
(mbala oyo, kobanda mokolo ya nsambo)

Verse 4: “ *Bayebisaki bango ete básala matiti ya mabele mabe te, to eloko moko ya motane te, to nzete moko te, kasi kaka baoyo bazali na elembo ya Nzambe te na bilongi na bango .* »

“ *Nzoku* ” yango elyaka matiti ya mbila te, kasi ezali mabe mpo na bato oyo babatelami na “ *elembo ya Nzambe* ” te. Koloba oyo ya “ *elembo ya Nzambe* ” endimisi contexte ya tango oyo esi elobami na Em.7. Na yango, bansango ezali parallèle, mokapo 7 oyo etali baponami oyo bakangisami mpe mokapo 9, bakweyi oyo basundolami. Nakundolisi bino ete engebene na Mat.24:24, ekoki kosalema te kobenda baponami ya solo. Yango wana basakoli ya lokuta bakosakana.

Bosikisiki, “ *elembo ya Nzambe na elongi* ”, ezali kolakisa ebandeli ya bokangami ya basaleli ya Nzambe ya Adventiste oyo baponami, na mokolo ya 23 Okotobe 1844. Détail elobelami kaka liboso ya citatio ya eleko ya esakweli “ *sanza mitano* ” ya verse oyo elandi; bolai ya mibu 150 ya solo oyo ekozala na moboko na mokolo oyo.

Verse 5 : “ *Bapesaki bango te ete báboma bango, kasi bányokola bango na boumeli ya sanza mitano ; mpe minyoko oyo bapesaki ezalaki lokola minyoko oyo scorpion epesaka ntango ezali koswa moto. »*

Nsango ya Nzambe esangisaka na elilingi na yango misala oyo ekokisami na bantango ekeseni; oyo ebulunganisaka mpe esalaka ete ndimbola ya bilili ezala mpasi. Kasi technique oyo lokola e comprendre pe ezuami, message ekomi très clair. Verse oyo 5 ezalaki moboko ya liyebisi na ngai ya bozongi ya Yesu Klisto mpo na 1994. Kuna tozali kokuta “ *sanza mitano* ” ya motuya ya esakweli oyo, kobanda na 1844, epesi nzela ya kotya dati 1994. Nzokande, mpo na kokokisa mosala yango ya Nzambe, nasengelaki mpenza kokangisa bozongi ya nkembo ya Yesu Klisto kino na mokolo oyo. Oyo ezali lolenge, na ndambo ya kokufa miso na bosikisiki moko na makomi oyo elingaki kosala ete elikya oyo ezala likoki te, nayikaki na nzela oyo Mozalisi na ngai alingaki. Ya solo, makomi yango emonisi polele ete: “ *epesamaki na bango, mpo na koboma bango te, kasi mpo na konyokola bango na boumeli ya sanza mitano* ”. Clarification “ *non mpo na koboma bango* ” epesaki nzela te na thème ya “ ^{6e} *kelelo* ”, etumba ya koboma ya nsomo, na ntango oyo “ ^{5e} *kelelo* ”; ntango ya mbula 150 ya solosolo. Kasi na ntango na ye, William Miller asilaki kokufa miso mwa ndambo mpo na kokokisa likambo oyo Nzambe alingaki; kozwa libunga moko oyo ezali kopesa biso nzela ya kozongisa elikya ya bozongi ya Klisto mpo na kokweya ya 1844; libunga ya lokuta, mpamba te ba calculs ya liboso oyo etiamaki na printemps ya 1843 endimami lelo na ba calculs na biso ya sika. Volonté na pouvoir ya Nzambe ezali souverain et heureusement pona ba élus na ye, eloko moko te pe mutu moko te akoki kopekisa projet na ye. Likambo ezali ete libunga oyo ya kosakola ememaki Adventisme officiel na kolakisa, na 1991, ezaleli ya kotyola epai ya elikya ya bozongi ya Yesu Klisto oyo esakolamaki mpo na 1994. Mpe oyo eleki mabe mpo na ba Adventistes ezali ya kozanga pole ya nsuka ya esakweli oyo engengi, na mobimba na yango, mikapo 34 ya mikanda Danyele mpe Emoniseli, lokola moto nyonso akoki kozala na bilembeteli ya lelo na kotanga mokanda oyo. Na kosalaka bongo, balongolami mpe miinda mosusu ya sika oyo Nzambe apesi ngai uta eleko ya prenta ya mobu 2018 na ntina ya mobeko na ye mpe na ntina ya bozongi ya Klisto oyo akozonga, toyebi sikawa, na eleko ya prenta ya mobu 2030; mpe yango likoló na miboko ya sika oyo ekabwani na botongi ya esakweli ya Danyele mpe ya Emoniseli. Kati na 1982 na 1991, mpo na ngai, *sanza mitano* ekangamaki na mosala ya basakoli ya lokuta oyo esengelaki kokoba kino na bozongi ya Yesu

Klisto. Na kondimama na makanisi oyo, lisusu na ntina, namonaki te epekiseli ya ntango oyo epekiseli ya “ *koboma* ” etiamaki. Mpe na ntango wana dati 1994 ezalaki komonisa mobu 2000 ya mbotama ya solo ya Yesu Klisto. Nabakisi ete moto moko te liboso na ngai ayebaki ntina ya libunga na ngai; oyo endimisi kokokisama moko na boyokani na mokano ya Nzambe. Tobalusa sikoyo likebi na biso na bososoli “ *kasi mpo na konyokola bango sanza mitano* ”. Formule yango ezali mpenza kobungisa nzela mpamba te “ *minyoko* ” oyo ezali kolobelama ezali konyokwama te na bato oyo bazwaki mpasi na boumeli ya “ *sanza mitano* ” oyo esakolamaki. “ *Minyoko* ” oyo Molimo azali kolobela ekopesama na bato oyo bakwei na esambiselo ya nsuka, epai ekosalema na kotumba “ *laki ya móto* ”, etumbu ya “ *liwa ya mibale* ”. “ *Minyoko* ” oyo esakolami na nsango ya anzelu ya misato ya Em.14:10-11 oyo verse oyo eleki elamusaki na kotanga “ *milinga* ” “ *ya minyoko na bango* ”; nsango oyo ba Adventistes bayebi malamumu mpamba te yango ezali eloko moko ya mission na bango ya mokili mobimba. Koyebaka liboso kokweya ya Adventisme oyo ya officiel, Molimo alobi na mayele mabe na nsango oyo “ *ye mpe akomela vinyo ya nkanda ya Nzambe oyo esopami kozanga kosangisa na kɔpɔ ya nkanda na ye, mpe akonyokwama na moto mpe na soufre liboso ya baanzelu basantu mpe liboso ya Mwana-Mpate.* ” Bososoli oyo “ *ye mpe* ” etali, na kolandana, kondima ya Protesta, na ntango wana Lingomba ya Adventisme infidèle officiel oyo Yesu Klisto ye moko aboyaki na 1994. Uta mokolo oyo, mpo na kondimisa elakeli mabe na ye, “ *motomboki* ” oyo ya sika akoti na boyokani ya oecuménique oyo esangisaka Bakatolike mpe Baprotesta oyo basila kokatama na Nzambe. Kasi yambo ya kokweya ya Adventisme officiel, formule “ *ye mpe* ” esalelamaki mpo na ba Protesta oyo bakweyaki, mpo lokola bakweyaki na 1844, bakokabola sikawa nsuka ya Bakatolike, ya Ortodokse mpe Bayuda ya lokuta. En fait, “ *ye pe* ” etali ba non-catholiques nionso oyo bakumisaka Église catholique ya Rome, na kokota na alliance oecuménique na yango, mpe na kokumisa ba ordonnances ya Constantin I^e dimanche na ye mpe “ *mokolo ya moyi* ” ya mbotama, (Noël na Mokolo ya 25 Desembɛ). En choisissant la forme du singulier « *lui aussi* », plutôt que son pluriel « *eux aussi* », l'Esprit nous rappelle que le choix religieux est un choix individuel qui responsabilise, justifie ou culpabilise envers Dieu, l'individu, et non, la esika bofandi ; lokola “ *Noa, Danyelee mpe Yobo oyo balingaki kobikisa bana mibali to bana basi te* ” engebene Ezek.14:18.

Minyoko ya liwa ya mibale ya esambiselo ya nsuka

Verse 6 : “ *Na mikolo yango bato bakoluka liwa, mpe bakozwa yango te; bakozala na mposa ya kokufa, mpe liwa ekokima bango.* »

Makanisi yango ezali koleka na ndenge ya malamumu mpenza. Lokola awuti kolamusa “ *minyoko ya liwa ya mibale* ”, Molimo asakoli na molongo oyo 6, na ntina ya mikolo ya bosaleli na yango, oyo ekoya na nsuka ya ^{mibu nkoto ya 7}, oyo etalisami na maloba “ *na mikolo wana* ”. Na nsima, abimisi biso makambo ya sikisiki ya etumbu oyo ya nsuka oyo ezali mpenza nsomo. “ *Bato bakoluka liwa, kasi bakozwa yango te; bakozala na mposa ya kokufa, mpe liwa ekokima bango.* ” Oyo bato bayebi te ezali ete nzoto ya lisekwa ya bato mabe ekozala na bizaleli ekeseni mpenza na oyo ya nzoto ya mosuni ya lelo. Mpo na etumbu na bango ya

nsuka, Nzambe mozalisi akokela lisusu bomoi na bango na kosala ete ezala na likoki ya kokoba na ezalela ya kososola kino kobebisa atome na bango ya nsuka. Lisusu, bolai ya ntango ya mpasi ekobongola moto na moto mpo na moto na moto, na kotalela ekateli oyo ekozwama mpo na ngambo na bango moko na moko. Malako 9:47-48 endimisi na maloba oyo: “... *kobwakama na lifelo, epai nselele na bango ekufaka te, mpe mato ebomaka te.* » Esengeli mpe koyeba ete kondima ya Protesta ekabolaka na Lingomba ya Katolike mateya mingi ya losambo ya lokuta, longola mokolo ya lomingo, mokolo ya yambo oyo epesameli mpo na kopema, ezali na kondima ete molimo ekufaka te, oyo ememaka Baprotesta na kondima kozala ya lifelo oyo Bakatolike bateyaka. Na boye, likama ya lifelo ya Katolike esika wapi, libela, baye balakelami mabe bazali konyokolama na moto, likama oyo etiamaki na bakonzi banso ya mikili ya boklisto na yango, ezalaki na mwa bosolo, kasi likolo ya nyonso lokuta mingi. Mpamba te, ya liboso, lifelo oyo Nzambe abongisaki ekozwa lolenge kaka na nsuka ya “ *mbula nkoto* ” ya kosambisama na likoló mpo na bato mabe na basantu. Mpe ya mibale, mpasi yango ekozala ya seko te, atako ekoumela, soki tokokanisi yango na makambo ya mabele oyo ezali lelo. Kati na baoyo bakomona liwa kokima bango, ekozala na balandi mpe babateli ya molende ya mateya ya bapakano ya Bagreke oyo elobaka ete molimo ekufaka te. Nzambe akopesa bango bongo likambo ya kokanisa ndenge nini nsuka na bango elingaki kozala soki molimo na bango ezalaki mpenza oyo ekufaka te. Kasi koleka nyonso, ezali basambeli ya “mokolo ya moi oyo elongi te” nde bakokutana na bonzambe na bango; mabele yango moko oyo ememaki bango, lokola ekómaki “moi” na kosangisama ya magma ya mato mpe ya soufre.

Emonani ya bokosi oyo ebomaka

Verse 7 : “ *Mayoyo yango ezalaki lokola bampunda oyo ebongisami mpo na etumba; Na mitó na bango ezalaki na mitole lokola wolo, mpe bilongi na bango ezalaki lokola bilongi ya bato.* »

Na bilembo na yango, verse 7 ezali komonisa mwango ya misala ya kaa ya Baprotesta oyo ekweaki. Bituluku ya mangomba (*bampunda*) basangisami mpo na “ *etumba* ” ya molimo oyo ekokokisama kaka na nsuka ya ntango ya ngolu kasi mokano ya nsuka ezali wana. Etumba oyo ezwi nkombo “ *Armagedone* ” na Emoniseli 16:16 . Na nsima, ebongi koyeba ndenge Molimo azali kotingama na kokokanisa yango na bosolo ya makambo; oyo asalaka na ko multiplier usage ya terme “ *lokola* ”. Oyo ezali lolenge na ye ya koboya maloba ya lokuta ya bato ya mangomba oyo bazali na likambo yango. Nyonso ezali kaka komonana ya bokosi: “ *motole* ” oyo elakamaki na molongi ya kondima, mpe kondima (*wolo*) yango moko oyo ezali kaka na “ *bokokani* ” na kondima ya solo. “ *Bilongi* ” ya bandimi wana ya lokuta ezali bango moko ya bokosi mpamba te nyonso oyo batikali ezali komonana ya moto. Ye oyo amonisaka esambiselo oyo alukaka ba reins mpe mitema. Ayebi makanisi ya sekele ya bato mpe akabolaka vision na ye ya réalité na ba oyo baponi.

Verse 8 : “ *Bazalaki na nsuki lokola nsuki ya basi, mpe mino na bango ezalaki lokola mino ya nkosi.* »

Engebene 1Kol.11:15, 16 . nsuki ya basi esalaka lokola rido. Mpe mokumba ya voile ezali ya kobomba elongi, identité ya sujet oyo ezipami. Verse oyo 8 ezali kofunda na nzela ya bilembo na yango ndenge oyo bituluku ya mangomba ya boklisto ezali komonana na ndenge ya kobungisa nzela. Yango wana bazali na lolenge ya libanda (*nsuki*) ya mangomba (*basi* , na Ef.5:23-32), kasi bilimu na bango ezali na bomoi na nkanda (*mino*) ya “ *nkosi* ”. Tososoli malamu mpo na nini bilongi na bango ezali kaka na lolenge ya bomoto. Ezali kozanga ntina te ete Yesu akokanisi bango na bankosi. Na yango, ezali kokundola ezalela ya makanisi ya bato ya Loma oyo basalaki ete bakristo ya liboso bálya bango na bankosi na bisika na bango ya masano. Mpe bokokanisi oyo ezali na ntina uta na nsuka ya mokili, bakolinga lisusu koboma baponami ya solo ya nsuka ya Yesu Klisto.

Verse 9 : “ *Bazalaki na bibende lokola bibende, mpe makelele ya mapapu na bango ezalaki lokola makelele ya makalo na bampunda mingi oyo ezali kopota mbangu na etumba.* »

Verse oyo ezali kotalela lokuta ya panoply ya soda ya solo ya Yesu Klisto oyo alati “ *elamba ya ntolo* ” ya bosembo (Ef.6:14), kasi awa, bosembo oyo ezali makasi lokola “ *ebende* ” oyo ezali déjà elembo ya empire Roman na Danye. “ *Nzoku* ” basalaka makelele na “ *mapapu na bango* ” ntango bazali kosala mosala. Bokokanisi oyo eyaka bongo etali misala. Bososoli oyo elandi endimisi boyokani na Loma, oyo mimekano na yango ya makalo elongo na “ *bampunda mingi* ” esepelisaki Baloma na zongazonga na bango. Na elilingi oyo, “ *bampunda mingi* ” elakisi : bituluku ya mangomba mingi esanganaki mpo na kobenda “ *likalo* ” ya Baloma , mpo na kokumisa bokonzi ya Loma; Rome oyo eyebaki kosala manipulation na bakambi mosusu ya mangomba mpo na ko soumettre bango na nzela ya ba séductions na yango. Oyo ezali ndenge Molimo azali koloba na mokuse mosala ya camp ya batomboki. Mpe bokutani boye bozali na ntina ya Loma ebongisaka bango mpo na “ *etumba ya Armagedone* ” ya nsuka oyo etali batemeli ya mokolo ya lomingo, batali ya sembo ya Sabata oyo Nzambe asantisami, mpe na kozanga koyeba, na Klisto, Mobateli na bango Mobateli.

Verse 10 : “ *Bazalaki na mikila lokola ba-scorpions mpe ba nselele, mpe na mikila na bango ezalaki na nguya ya kosala bato mabe na boumeli ya sanza mitano.* »

Verse oyo etomboli rido ya verse 3, epai bapesaki likanisi ya liloba “ *mokila* ” na nse ya motó ya likambo “ *nguya ya ba scorpions* ”. Etángami polele atako ndimbola na yango ezali polele te mpo na moto oyo azali koluka yango te na Yisaya 9:14. Oyo ezali likambo na ngai te, yango wana namikundoli fungola oyo ya ntina: “ *mosakoli oyo azali koteya lokuta azali mokila* ”. Nazali kopesa bososoli na nsango oyo ekomamaki na code na maloba oyo: bituluku yango ezalaki na basakoli ya lokuta (*mikila*) mpe ya botomboki (*ba scorpions*) mpe minoko ya lokuta (ba stings), mpe ezalaki na basakoli wana ya lokuta (*mikila*) *nde nguya ya kosala bato mabe* mpe, mpo na kobenda bango mpe kondimisa bango ete bákumisa mokolo ya lomingo ya Loma na boumeli ya mbula 150 (*sanza mitano*) ya kimya ya losambo oyo Nzambe andimisami; oyo ezali kotya bango na ndenge oyo ekoki kobongisama te na “ *minyoko ya liwa ya mibale* ” ya esambiselo ya nsuka na nsuka ya ^{mbula nkóto ya 7} . Ntango nakanisi ete ebele ya bato

bamonaka te ntina ya mokolo ya bopemi! Soki bandimaki nsango oyo ebimisamaki oyo e décodé, bakobongola makanisi na bango.

Verse 11 : “ *Bazalaki na mokonzi na bango anzelu ya libulu oyo ezangi nse, nkombo na ye na Liebele Abadone, mpe na Greki Apolyone.* »

Na bosikisiki mingi, efundeli ya Nzambe ekómi na likoló na yango: bitulukuku wana ya mangomba ezali lokola mokonzi, Satana, “ *anzelu ya libulu mozindo* ” . oyo bakokangama na mabele ya mpamba na boumeli ya “ *mbula nkóto* ” engebene na Em.20:3. Liloba “ *mozindo* ” na Gen.1:2 ezali kolobela mabele liboso ete emema mwa elembo ya bomoi. Na bongo liloba yango ezali komonisa mabelé oyo ekómi mpamba, lolenge nyonso ya bomoi esili kolongolama na bozongi ya nkembo ya Klisto. Akozala na ezalela oyo mpo na “ *mibu nkoto* ”, na mofandi se moko oyo ezali anzelu Satana akangaki ye na boloko. Oyo Nzambe abengi na Emoniseli 12, “ *dalagona* ,” mpe *nyoka* , *zabolo mpe Satana* ”, azwi awa nkombo Mobebisi, oyo elimboli maloba “ *Liebele mpe Greki , Abadone mpe Apolyone* ”. Na mayele mabe, Molimo ayebisi biso ndenge nini anzelu oyo azali kokende kobebisa mosala ya Nzambe oyo azali kobunda. “ *Liebele mpe Greki* ” . ezali minoko ya makomi ya Biblia ya ebandeli. Na yango, lokola kondima ya Baprotesta ekweaki, na 1844, ebandeli ya motó ya likambo oyo “ ⁵ *kelelo* ,” zabolo azongisaki ye na bosepeli na ye oyo eyebani mingi mpo na Biblia Mosantu. Kasi na bokeseni na ebandeli ya nkembo ya Mbongwana, ezali sikawa kosalelama mpo na kobebisa mwango ya Nzambe. Satana asaleli elongo na bondimi ya Mbongwana oyo ekweyaki, mbala oyo na elonga, oyo amekaki mpamba mpo na kosala ete Klisto ye moko akweya, na ngonga ya komekama na ye ya botemeli.

Verse 12: “ *Mawa ya liboso eleki. Tala ba malheurs mibale lisusu sima ya likambo oyo .* »

Awa esukaka, na verse 12, motó ya likambo oyo mpenza ya sikisiki ya “ ⁵ *kelelo* .” Moment oyo ezali kolakisa que bomoto ekoti na année 1994 ya calendrier na yango ya momesano. Kino ntango wana, kimya ya mangomba eumelaki kati na mangomba nyonso oyo endimaka Nzambe kaka moko. Moto moko te abomamaki mpo na mokano ya elimo ya komipesa na lingomba. Na yango, epekiseli ya koboma bato na verse 5 etosamaki mpe ekokisamaki ndenge Nzambe asakolaki.

Kasi le 3 août 1994, attaque religieuse ya liboso mpenza ya GIA ebomaki bakonzi mitano ya France pene na ambassade ya France na Alger, elandaki na veille ya Noël chrétien le 24 décembre 1994, attaque contre avion française, oyo ebomaki bato misato na Alger, kati na bango moto moko ya France. Na été oyo elandaki, ba groupes islamistes armés ya GIA ya Algérie ebandaki ba attaques ya koboma na RER ya Paris, capitale ya France. Mpe na 1996, bakataki banganganzambe 7 ya Lingomba ya Katolike ya France mitó na engumba Tibhirine, na Algérie. Na yango, matatoli yango epesi bilembeteli oyo emonisi ete “ *sanza mitano* ” oyo esakolamaki eleki. Na yango, bitumba ya mangomba ekoki kozongela mpe kokoba tii na nsuka ya mokili oyo emonisami na bozongi ya Klisto oyo azwi nkembo.

Kelelo ya 6 : Monene ya mibale “ mawa ” .

Etumbu ya motoba ya bosantu nyonso ya boklisto ya lokuta

Etumba ya Mibale ya mokili mobimba

Verse 13: “ *Mongongo ya motoba ebetaki. Mpe nayokaki mongongo moko uta na maseke minei ya etumbelo ya wolo oyo ezali liboso ya Nzambe.* ”

mawa ” monene ya “ya mibale ” oyo esakolami na Emoniseli 8:13. Ezali liboso ya nsuka ya ntango ya ngolu ya lisanga mpe ya moto na moto mpe ekokokisama bongo kati na 2021 mpe 2029. Na molongo oyo 13, bokoti na motó ya likambo ya “^{6e} kelelo ” ekondimisa bozongi ya bitumba mpe ndingisa “ ya koboma ”. Motó ya likambo yango ya sika etaleli bituluku ya mangomba ndenge moko na oyo ya “^{5e} kelelo » ya liboso. Bilembeteli oyo basaleli ezali ndenge moko. Lisusu makambo ekoki kolimbolama boye : ba peuples ya “^{5e} trompette ” bakomi na momesano ya “ *koboma te* ”, kokende tii na kopekisa etumbu ya liwa, na Europe mpe na ba états mosusu na USA. Bazwaki lolenge ya kosala ete mombongo ya mikili mingi esalaka malamumu, mpe yango ekómisaki bango bozwi. Yango wana bazali lisusu basungi ya bitumba te, kasi bazali ba défenseurs ya kimia ata ndenge nini. Bitumba kati na ba peuples chrétiens donc emonani lokola elongolami, kasi na mawa nyonso lingomba ya misato oyo endimi Nzambe moko ezali na kimia mingi te, ezali Islam nde etambolaka na makolo mibale : oyo ya ba terroristes oyo basalaka mpe oyo ya balandi mosusu oyo babetaka maboko na misala na bango ya koboma. Na yango, moto yango oyo azali kosolola na ye azali kosala ete elikya ya kimya ya koumela ezala likoki te, mpe ekozala ekoki mpo ete Nzambe mozalisi “ *asala* ” ndingisa na ye mpo ete kowelana ya sivilizasio mpe mangomba esalema na mbuma ya koboma mingi. Na mabele oyo etikali, peuple moko na moko ekozala pe na monguna na ye ya bonkoko, bokabwani oyo ebongisami na zabolo na ba démons na ye oyo etali planète mobimba.

Kasi awa, esakweli yango ezali kolobela teritware moko boye, elingi koloba mikili ya Mpótó ya boklisto oyo ezali sembo te.

Etumbu ya nsuka, liboso ya “ *malózi nsambo ya nsuka* ” oyo ezali liboso ya bozongi ya Klisto, eyei na nkombo ya “⁶ kelelo .” Déjà, yambo ya kokende na makambo ya mikemike ya motó ya likambo, toyebi ete motó ya likambo oyo ezali mpenza ya mibale kati na “ *mawa minene* ” oyo esakolamaki na “ *mpongo* ” ya bokonzi ya Napoléon na Apo.8:13. Kasi, na montage oyo e adapter na intention wana, prophetie ya Apo.11 e attribuer kombo oyo “ *deuxième mawa* ” na Révolution française oyo babengi “ *nyama oyo emati na libulu mozindo* ”. Ezali mpe motó ya likambo ya “4e^{kelelo}” ya Em.8. Na yango, Molimo azali kopesa biso likanisi ete boyokani ya penepene ezali kati na makambo oyo “^{4e} mpe^{6e} kelelo .” Tokoluka koyeba soki boyokani yango ezali nini.

Ntango “^{6th} kelelo ” makelele, *mongongo* ya Klisto, mobondeli liboso ya *etumbelo* ya mpaka ya malasi ezali komonisa molongo. (Engebene na elilingi ya

tabernakle ya mabele oyo esakolaki mokumba na yango ya lola na mikolo mizali koya lokola mosungi mpo na mabondeli ya baponami).

Europe occidentale cible ya kanda ya Yesu Klisto

Verse 14: “ *Mpe alobaki na anzelu ya motoba oyo azalaki na kelelo ete: Longola baanzelu minei oyo bakangi na ebale monene Efrate.* »

Yesu Klisto asakoli ete: “ *Bófungola baanzelu minei oyo bakangi na ebale monene Efrate* ”: abimisi nguya ya bademo ya mokili mobimba oyo etali mingimingi Mpoto oyo emonisami na nkombo Efrate; Europe occidentale mpe ba extensions na yango ya Amerika mpe ya Australie esika wapi ebatelami uta 1844, engebene na Em.7:2; Wana ezali *baanzelu minei oyo bapesaki yango mpo na kobebisa mabele mpe mbu* . Ba touches ya interprétation ezali simple mpe logique. “Efrate” ezali ebale oyo ezalaki kosopela Babilone ya kala ya Danyele mai. Na Em.17, “ *mwasi ya ndumba*” oyo abengami “ *Babilone monene* ” afandi “ *na mai mingi* ,” bilembo “ *ya bato, bikólo mpe minako* .” “ *Babilone* ” oyo ezali kopesa nkombo ya Loma, bato oyo balobeli ezali bato ya Mpoto. Na kotindáká Mpoto lokola cible monene ya nkanda na ye ya koboma, Klisto Nzambe azali na mokano ya kopesa etumbu na baoyo bazali koteka ye mpe kotya likebi mingi te na mpasi oyo ayikaki mpiko na ekulusu na ye ya mpasi, oyo verse oyo eleki euti komikundola, na kotángá liloba “ *etumbelo.* ” ”, oyo esakolaki yango na milulu ya elilingi ya kondimana ya kala."

Na ko cibler Europe, Molimo azali ko diriger vengeance na ye contre deux pays oyo e concentrer culpabilité na bango envers ye. Ezali mpo na kondima ya Katolike, lingomba ya mama, mpe mwana mwasi ya liboso, ndenge abengi France oyo esungaki yango mingi na boumeli ya bikeke, banda ebandeli na yango, na Clovis, 1er ^{mokonzi} ya ba Francs.

Lien ya liboso na “ ^{4th} *kelelo* ” emonani, ezali France, peuple révolutionnaire oyo alonaki mboto na yango ya kozanga kondima na kati ya bikolo nionso ya boklisto ya mabele, na kopalanganisaka makomi ya ba philosophes na yango, ba penseurs libres athées. Kasi ezali mpe Rome Papal nde Révolution française esengelaki kobebisa mpe kokanga monoko. Boyekoli ya bokokanisi ya bakelelo na bitumbu ya likebisi oyo epesami na Baebele na Levitike 26 epesi ya minei mokumba ya “ *mopanga* ” ya bonzambe oyo “ *ezongisaka mabe na kondimana na ye* ”. Na mbala oyo, na “ ^{6th} *kelelo* ”, Yesu akozongisa mabe na boyokani na ye ye moko na kobetaka bato mibale oyo bazali na ngambo mpe baninga na bango ya Mpoto." Pamba te engebene na Apo.11, kondima Nzambe ya France “ *esepelaki* ” mpe ezindisaki bato ya zingazinga na “ *esengo* ” : “ *bakotindelana makabo* ” totangi na Apo.11:10 . Na ngala na ye, Klisto ya bonzambe akomemela bango makabo na ye: babombi ya momeseno mpe ya atomike; nyonso wana esalemaki liboso na virus moko oyo ebomaka bato oyo ebimaki na nsuka ya 2019 na Mpoto. Parmi ba dons ya note ezali offre ya Statue of Liberty na France na ville ya New York na USA. Modèle yango ezalaki kitoko mingi na boye ete nsima ya France, mikili mosusu ya Mpoto ekómaki ba républiques. Na 1917, Russie ekozongela modèle yango na kobomama ndenge moko.

Etumba ya nikleere ya mokili mobimba

Verse 15 : “ *Mpe baanzelu minei oyo bamibongisaki mpo na ngonga, mpe mokolo, mpe sanza, mpe mbula, bafungolamaki, mpo báboma ndambo moko likoló na misato ya bato.* »

Ebongisami mpo na " *kosala mabelé mpe mbu mabe* " engebene na Em.7:2, " *baanzelu minei bafungolami mpo ete báboma ndambo moko likoló na misato ya bato* " mpe likambo yango ekanamaki mpe ezelamaki banda kala, lokola the emonisi likambo oyo ya mikemike: “ *nani bazalaki pene mpo na ngonga, mokolo, sanza mpe mbula* ”. Sikoyo, banda ntango nini etumbu yango ekómaki na ntina? Banda mokolo ya 7 Mársi 321, mokolo oyo Constantin I azwaki mokolo ya moi oyo esengamaki ^{ekokisama}. Engebene na Em.17, oyo motó ya likambo na yango ezali “ *kosambisama ya mwasi ya ndumba Babilone Monene* ”, motángo 17 ezali elilingi ya kosambisama ya Nzambe. Soki basaleli yango na motángo ya bikeke kobanda mokolo ya 7 Marsi 321, motángo yango 17 ebimisi na mokolo ya 7 Marsi 2021; kobanda dati oyo, mbula 9 ya nsuka ya elakeli mabe ya bonzambe ekopesa nzela na kokokisama ya “ ^{6e} *kelelo* ” ya Em.9:13.

Tóyeba kolobelama ya “ *moto ya misato ya bato* ” oyo ezali kokundwela biso ete atako ezali nsomo, etumba wana ya mokili ya misato oyo ebebisaka ebatelaka ezaleli ya ndambo (*ya misato*) ya likebisi; yango wana ezali na ntina mpo na komema mbongwana ya lingomba mpe kokamba baponami mpo na komipesa mobimba na mosala ya Adventiste oyo etambwisami na Yesu Klisto. Bobebisi oyo eyei mpo na kopesa etumbu mpe kobengisa na boyamboli, bomoto oyo ezwi litomba na “mbula 150 ya solo” ya kimia ya lingomba, esakolamaki na “ *sanza mitano* ” ya “ *kelelo ya mitano* ”.

Mpo na kososola malamú ndimbola ya etumbu oyo, ya misato na bitumba ya mokili mobimba uta 1914, tosengeli kokokanisa yango mpe kokokanisa yango na bobengani ya misato ya Bayuda na Babilone. Na intervention oyo ya suka ya bitumba, na – 586, Mokonzi Nebukadanesala abebisaki bokonzi ya Yuda, batikali ya suka ya ekolo Israël; Yelusaleme mpe tempelo na yango mosantu ekómi bitika. Bitika oyo Etumba ya Misato ya mokili mobimba etikalaki ekopesa elembeteli ete boyokani ya boklisto epengwi mingi lokola boyokani ya Bayuda ya bato ya Baebele. Na boye, sima ya elakiseli oyo, babiki oyo bandimi te to ya lingomba bakozala na momékano ya suka ya kondima ya mokili mobimba oyo epesaka libaku ya suka ya lobiko na bandimi ya mangomba manso ya Nzambe moko; kasi Nzambe Mozalisi ateyaka bobele bosolo moko oyo etali Yesu Klisto mpe Sabata na Ye ya samedi mosantu, mokolo se moko ya solo ya nsambo.

Bobomi oyo esakolamaki mpo na etumba oyo ya mokili mobimba ezali likambo mosusu ya “ *malheur ya mibale* ” oyo ekangisaka yango na oyo ya athéisme révolutionnaire français ya “ *kelelo ya minei* ”. France mpe mingimíngi mboka-mokonzi na yango, Paris, ezali na kati ya ekulusu ya Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso. Na Em.11:8, a imputer ye ba kombo " *Sodome na Egypte* ", ba kombo ya banguna ya kala oyo babebisamaki par exemple na ndenge ya kobosana te na Nzambe, moko na moto oyo ewutaki na lola, mosusu na nguya na ye ya kozipa miso. Yango epesi biso nzela ya kososola ete akosala na ye na lolenge moko ya nsomo mpe ya sikisiki. Tosengeli kososola mokumba na biso monene na kolimwa ya bondimi ya solo. Sima ya kozua haine ya religion, régime républicain

ekweyi na maboko ya désotique ya Napoléon^{1er} mpo na ye lingomba ezalaki bobele papye ya ntina mpo na nkembo na ye moko. Ezali na lolendo mpe na opportunisme na ye nde kondima ya Katolike ezali na nyongo ya kobika na yango na nzela ya bokeli na yango ya Concordat oyo ezalaki mobebisi ya etinda ya bosolo ya bonzambe.

Précision démographique : ba combattants milio nkama mibale

Verse 16 : “ *Motángo ya basoda oyo batambolaka na mpunda na limpinga ezalaki bamiriade mibale: Nayokaki motángo na bango.* »

Verse 16 epesi biso bososoli moko ya ntina mingi na ntina na motángo ya babundi oyo bazali kosangana na etumba oyo esanganaki: “ *bamiriade mibale ya bamiriade* ” to basoda milio nkama mibale. Kino na 2021 tango nazali kokoma mokanda oyo, bitumba moko te ekomi na motango oyo na ba confrontations na yango. Kasi lelo oyo, lokola bato bazali miliare nsambo na ndambo na mokili mobimba, esakweli yango ekoki kokokisama. **Bosikisiki oyo verse oyo epesi ezali kokweisa bandimbola nyonso oyo elobaki ete matata yango euti na misala ya kala .**

Etumba moko ya makanisi

Verse 17 : “ *Mpe bongo namonaki bampunda na emonaneli, mpe baoyo bafandaki likoló na yango, bazalaki na bilamba ya ntolo na langi ya mótó, ya hyacinte, mpe ya soufre. Mitó ya bampunda ezalaki lokola mitó ya bankósi; mpe na monókó na bango, mótó, mpe milinga, mpe soufre ebimaki.* »

Na molongo oyo 17, motango ya bosambisi ya bonzambe, tozali kokuta bilembo ya “ *kelelo ya 5* ” : bituluku (*bampunda*) mpe baye batindi bango (*batambwisi mpunda*). Bosembo na bango kaka moko (*ntolo*) ezali action ya kotumba na moto, mpe moto nini! Mótó ya nikleere oyo ekokani na mótó ya magma oyo ezali na nse ya mabele oyo ezali na mabele. Molimo azali ko imputer bango bizaleli ya *Hyacinthe* oyo ekokani na bozongeli ya expression na suka ya verset ya *komela likaya* . Oyo esi ezali elilingi ya mabondeli ya basantu na motó ya likambo oyo eleki, ezali ezaleli ya malasi na yango nde tosengeli komikundola, mpe kuna, tozali kososola nini kolobela yango elingi koloba. Nzete yango ezali na ngenge, esilikisaka loposo, mpe nsolo na yango epesaka motó mpasi. Ensemble oyo ya ba critères e définir oyo ya mabondeli ya ba combattants oyo bazali na kati. Moko te kati na mabondeli yango eyambami na Nzambe mozalisi; basalaka ye nausea mpe ba inspirer ye na dégoût makasi. Esengeli kososola ete na matata oyo ya ntina mingi ya losambo mpe ya makanisi kaka mangomba nde ezali na kati, ekatamaki mpenza na yango, kasi atako bongo mingimangi ya Nzambe moko: Lingomba ya Bayuda, Lingomba ya Katolike, Lingomba ya Protesta, Lingomba ya Ortódoksi, Lingomba ya Bamizilma. Elembo ya sika ya ntina oyo euti na Yisaya 9:14 etángami awa: “ *mokonzi azali zuzi to nkulutu.* ” Ezali donc na tête ya ba groupes oyo ezo confronter ba magistrats oyo babengaka lelo "présidents" na ba républiques. Mpe ba présidents wana bazali doté na makasi ya “ *nkosi* ”, mokonzi ya banyama mpe mokonzi ya Zamba. Ndimbola ya makasi epesami na yango na Basambisi 14:18. Na nsango na ye, Molimo asakoli bomipesi ya bitumba oyo etambwisami na mosika na bakonzi ya bikolo ya nguya

mingi, ya bokonzi, mpe oyo bamipesi na lingomba, lokola ezali uta na “ *monoko* ” na bango . tiká mabondeli na bango oyo emonisami na liloba “ *milinga* ”. Uta na “ *monoko* ” na bango moko eutaka mitindo ya kobebisa na “ *moto* ”, mabondeli na “ *milinga* ”, mpe koboma ebele ya bato, na kopesa mitindo ya kosalela babombi ya nikleere oyo ezali na elilingi ya “ *soufre* ”. Ezali polele ete Molimo alingi komonisa ntina ya nguya oyo ya nikleere oyo ezali na maboko ya moto moko. Ata mokolo moko te na lisolo ya mabele, nguya ya kobebisa ndenge wana etalelaki ekateli ya moto moko. Likambo yango ezali mpenza ya kokamwa mpe ebongi kotya likebi mingi. Kasi, mpo na biso oyo tofandi na lolenge oyo ya ebongiseli ya politiki, bonene wana ezali lisusu kutu kokamwisa biso te. Bisu nionso tozali ba victimes ya sorte ya foulée collective.

Verse 18 : “ *Moko na misato ya bato babomamaki na malózi oyo misato, na móto, na milinga mpe na soufre, oyo ebimaki na monoko na bango.* »

Verse 18 ezali kopesa ntina na likambo yango uta na verse oyo eleki oyo emonisi polele ete “ *moto , milinga mpe soufre* ” ezali malózi oyo Nzambe alingi; oyo verse yango endimisaki na ndenge epesaki Klisto oyo azongisaki mabe etinda ya koboma ndambo moko likoló na misato ya bato.

Nguya ya nikleere ya mitó ya bikólo

Verse 19 : “ *Mpo nguya ya bampunda ezalaki na monoko na bango mpe na mikila na bango; mikila na bango ezalaki lokola banyoka oyo ezali na mitó, mpe na yango bazalaki kosala mabe.* »

Verse 19 endimisi ezaleli ya makanisi ya losambo ya matata na kolobaka ete: Mpo nguya ya bituluku ya bitumba (*bampunda*) ezalaki na liloba na bango (*monoko na bango*) mpe na basakoli na bango ya lokuta (*mikila*) oyo bazalaki na lolenge ya komonana bakosi (*banyoka*) oyo bazalaki na bopusi na bakonzi ya bikólo, bazuzi (*bakonzi*) oyo na nzela na bango (babundi) basalaki mabe. Etinda oyo elimbolami bongo ekokani mpenza na ebongiseli ya bato oyo ezali lelo oyo na ntango ya nsuka.

Etumba oyo ya Misato ya mokili mobimba oyo ayaka kokanga motó ya likambo ya “ *kelelo* ” to bitumbu ya likebisi ezali na ntina mingi na boye ete Nzambe asakolaki yango liboso epai ya Bayuda ya kondimana ya kala, na kolandana na Dan.11:40-45 mpe Ezekiele 38 mpe 39, mpe na nsima, epai ya bakristu ya kondimana ya sika kondimana, na buku oyo Emoniseli lokola “ *kelelo ya motoba* ”, lokola likebisi ya nsuka ya bonzambe liboso ya nsuka ya ntango ya ngolu. Donc tozwa awa ba riches leçons complémentaires oyo.

Danye 11:40-45 , NW

Liloba, “ *tango ya suka* ”, ememi biso na koyekola bitumba oyo ya suka ya bikolo, oyo emonisami mpe ekolisami na esakweli ya Dan.11:40 kino 45. Tozali ko découvrir kuna ba phases minene ya organisation na yango. Na ebandeli, mingimingi etyamaki na teritware ya Mpotu ya Westi, Bamizilma ya makasi oyo babengaki “ *mokonzi ya sudi* ” ebundaki na bato ya Mpotu oyo bazalaki mingimingi Lingomba ya Katolike; kondima ya Katolike ya Pápa ya Loma ezali likambo oyo esakweli ezali kotalela banda Dan.11:36. Mokambi ya pápa ya Loma oyo balobeli tii sikoyo amonisami na nse ya liloba “ *ye* ”; na titre ya “ *roi* ”, azali

attaquer na " *roi du sud* ", Islam oyo eko " *clash contre ye* ". Pona verbe " *kokutana* " ezali ya sikisiki mpe ya mayele, mpamba te kaka baoyo bazali na teritware moko nde " *babundaka* " bango na bango. Ezali na ntango wana nde na kosaleláká litomba na lipamboli oyo epesami, likambo yango esili kozindisa Mpoto ya Westi na mobulu mpe na nsomo mpenza, " *mokonzi ya nördi* " (to ya nördi) ako " *balukaka lokola mopepe makasi* " likoló ya nyama yango oyo ezali na mpasi, mpo na kozwa yango mpe kozwa yango. Esalelaka " *masuwa mingi* ", " *ba chars* " mpe ba combattant oyo bazali eloko mosusu te kaka " *ba riders* " mpe bafandaka na nord, mpe na nord ya Europe occidentale te, kasi na nord ya continent Euro-Asia. Mpe na bosikisiki mingi na nordi ya Yisalaele oyo verse 41 epesi likanisi na kobenga yango " *mikili oyo eleki kitoko* ". Russie oyo etali ezali bato ya " *bato oyo batambolaka na mpunda* " (ba Cossagues), babokoli mpe bapesaka bampunda na banguna ya kala ya Yisalaele. Na mbala oyo, na kotalela makambo nyonso wana, ekómi petee mpo na koyeba " *mokonzi ya nördi* " yango na Russie orthodoxe ya nguya, monguna ya losambo ya esti ya Romanisme ya pápa ya Mpótó banda bokabwani ya mangomba ya boklisto ya Leta na mobu 1054.

Towuti kozwa mwa ndambo ya basani ya bitumba ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba. Kasi Europe ezali na ba alliés ya makasi oyo ba négliger yango mua moke mpo na concurrence économique oyo ekomi désastre depuis arrivée ya virus moko, coronavirus ya covid-19. Kozanga makila, nkita ezali kobunda mpo na kobika na yango, bato mokomoko bazali kobalukela kati mingi mpe mingi. Kasi, ntango matata ekobanda na Mpoto, ekólo oyo ezali na boyokani na Amerika ekozela ntango na yango mpo na kosala.

Na Mpoto, basoda ya Russie bakutanaka na botemeli mingi te. Moko nsima na mosusu, bato ya Mpoto ya nördi bazwamaki. Bobele France etyaki botemeli ya basoda ya bolembu mpe mampinga ya Russie ekangamaki na eteni ya nördi ya ekólo yango. Eteni ya sud ezali kokutana na mikakatano minene na Islam oyo esi esalemi na motango monene na esika oyo. Lolenge moko ya boyokani ya intérêt commun ekangisaka babundi ya Bamizilma mpe ba Russes. Bango mibale bazali na lokoso ya kopunza mpe France ezali mboka ya bozwi, kutu ebebi na nkita. Ba Arabes bazali bapunzi na nzela ya libula ya bonkoko.

Na côté israélien situation eza catastrophique, mboka eza occupé. Bato ya Arabe ya Bamizilma oyo bazali zingazinga na yango babikisami: Edome, Moaba, bana ya Amona: Yordani ya mikolo na biso.

Eloko oyo ekokaki kosalema te avant 1979 tango Egypte alongwaki na camp arabe mpo na kosala alliance na Israël, choix oyo esalemaki na tango wana, na soutien makasi ya USA, ebalukaki na désavantage na yango ; ezali na ba Russes. Mpe na ko préciser " *akokima te* ", Molimo abimisi nature opportuniste ya choix oyo esalemaki na 1979. Na kozalaka na ngambo ya ba oyo baleki makasi ya tango wana, andimaki que akokima malheur oyo ezuaki ye. Mpe malheur ezali monene, balongoli ye bomengo na ye na ba Russes oyo ba occuper. Mpe lokola soki yango ekoki te, ba Libyes na ba Éthiopiens bazali mpe kopunza yango sima ya ba Russes.

Eteni ya nikleere ya bitumba ya mokili mobimba

Verse 44 emonisi mbongwana monene na ezalela ya makambo. Ntango bazali kozwa Europe occidentale, Israël mpe Egypte, basoda ya Russie bazali kobanga " *sango* " oyo etali territoire na bango moko ya Russie. Molimo etangi " *esti* " mpo na kolobela ndenge bato ya Mpoto ya Westi bazwaki kasi mpe " *nordi* " mpo na kolobela ndenge bazwaki Yisalaele; Russie kozalaka na " *esti* " ya oyo ya liboso mpe "na *nordi* " ya oyo ya mibale. Sango yango ezali makasi mpenza na boye ete ebimisaka bozoba ya koboma. Ezali awa nde USA ekoti na bitumba, eponi ko annihilier territoire ya Russie na tir nucléaire. Na nsima, eteni ya nikleere ya etumba yango ebandaki. Nsoso oyo ebomaka ebimaka na bisika mingi, mpo na koboma mpe " *koboma*. " *ebele* " ya bomoi ya bato mpe ya banyama. Ezali na action oyo nde " *moko na misato ya bato babomami* " engebene na liyebisi ya " *kelelo ya 6* ". Lokola bazongisaki bango na " *ngomba* " ya Yisalaele, basoda ya Russie ya " *mokonzi ya nordi* " babebisamaki kozanga ete bázwa ata lisalisi ata moke te: " *kozanga ete moto moko aya kosalisa ye* ".

Ezekiele 38 mpe 39

Ezekiele 38 mpe 39 elamusi mpe matata oyo ya nsuka na lisolo ya bato na lolenge na bango moko. Ezali na makambo ya kosepelisa lokola bosikisiki oyo oyo ezali komonisa mokano ya Nzambe ya " *kotya boucle na mbanga* " ya mokonzi ya Russie mpo na kobenda ye mpe kokotisa ye na etumba. Elilingi oyo ezali komonisa libaku moko ya komekama mpo na kozwa bozwi elongo na bato na ye, oyo akokoka te kotemela yango.

Na esakweli oyo ya molai, Molimo apesi biso bankombo lokola ba points de référence: *Gog, Magog, Rosch* (Russie), *Meshech* (Moscou), *Tubal* (Tobolsk). Contexte ya mikolo ya suka endimami na détail moko oyo etali ba peuples oyo babundisami: " *Okoloba: Nakomata na mokili ya polele, nakoya likolo ya bato ba kimia, na kimia na ba ndako na bango, . bango nyonso na bisika ya kofanda oyo ezangi bifelo , mpe oyo ezali na nsinga te mpe na baporte te* (Ezk.38:11)." Bingumba ya mikolo na biso ezali mpenza *polele mpenza* . Mpe nguya oyo ezali kotemela ezali na ndenge ya mawa ndenge moko te. Molimo etie awa na monoko ya " *mokonzi ya nord* " ya Danyele, mbala oyo verbe " *Nakoya* " oyo ezali kopesa likanisi ya agression massive, rapide, mpe aérienne selon verbe mpe image " *ekobalukabalu lokola mopepe makasi* " ya Dan .11:40, uta na esika moko mosika mpenza. Na esakweli oyo ya Ezekiele ezali na libombami moko te mpo na mikili oyo etali yango; Russie mpe Israël emonisami polele. Libombami yango ezalaki bobele na Dan.11:36 kino 45 epai etalelaki bokonzi ya pápa ya Loma mpe teritware na yango ya Mpoto. Mpe na kopesaka nkombo " *mokonzi ya nordi* " na Russie oyo ezali kobundisa Mpoto ya Katolike ya pápa, Nzambe azali kolobela emoniseli na ye oyo apesaki Ezekiele. Lokola nakundolisi bino, ezali mingimangi na oyo etali esika oyo Israël ezali nde Russie ezali na " *nordi* ". Kutu, ezali na " *esti* " ya esika ya Mpoto ya Westi ya Papa ya Katolike ya Loma. Ezali bongo mpo na kondimisa position ya ba troupes russes na Europe papa oyo ba occuper mpe ba dominer, que Molimo a localiser arrivée ya sango ya mabe wuta " *est* ". " *Nakosopela ye mpe mampinga na ye ya moto mpe souffre* (Ezk.38:22)"; " *Nakotinda moto na Magoge ,* " totangi na Eze.39:6. Tala bongo ntina ya nsango mabe oyo ezali kosilikisa " *mokonzi ya nord* " ya Dan.11:44. Lokola na Danyele,

mobundi ya Russie akokangama mpe akobebisama na bangomba ya Yisalaele: “*Yo mpe mampinga na yo nyonso bokokweya na bangomba ya Yisalaele (Ezek.39:4)*”. Kasi mystère ezo couvrir identité ya USA na origine ya action oyo. Namoni na Ez.39:9 likambo moko ya kosepelisa mingi. Mokanda yango ezali kolamusa likoki ya kotumba mato na boumeli ya “*mbula nsambo*” na kotumba bibundeli oyo basalelaki na etumba wana ya nsomo ya mokili mobimba. Mabaya ezali lisusu eloko ya liboso te mpo na bibundeli ya mikolo na biso, kasi “*mbula nsambo*” oyo balobeli ezali komonisa makasi ya etumba yango mpe motango ya bibundeli. Na mokolo ya 7 Mási 2021, etikali bobele mbula libwa kino Klisto akozonga; mbula 9 ya nsuka ya elakeli mabe ya Nzambe oyo na boumeli na yango etumba ya nsuka ya mikili mingi ekosalema; etumba oyo ebebisaka bomoi mpe biloko na ndenge ya nsomo. Engebene verse 12, bibembe ya Russie ekokundama na boumeli ya “*sanza nsambo*.”

Justice divine ya somo mpe implacable

Ekozala na bibembe ebele mpe Nzambe azali ko présenter biso na Ezekiel 9 na idée ya sauvage massacre oyo ako organiser. Pamba te etumba ya misato ya mokili mobimba oyo ezelamaki mpo na eleko kati na 2021 mpe 2029 ezali antitype ya 3ème ^{etumba} oyo Nebukadanesala akambaki na Yisalaele ya kala na – 586. Tala oyo mokeli monene Nzambe apesaki mitindo, frustré mpe kotyolama na bato na ye na Ezek.9: 1 tii 11:

“Ezk.9:1 Bongo agangaki na mongongo makasi na matoi na ngai: Bopusana, bino oyo bosengeli kopesa etumbu na engumba, moto na moto na esaleli na ye ya kobebisa na loboko na ye!

Ezk.9:2 Mpe, tala, bato motoba bayaki na nzela ya ekuke ya likolo na ngambo ya nord, moko na moko na esaleli na ye ya kobebisa na loboko na ye. Kati na bango ezalaki na mobali moko alataki bilamba ya lini, mpe amemaki sanduku ya kokoma na mokaba na ye. Bayaki mpe batelemaki pene na etumbelo ya motako.

Ezk.9:3 Nkembo ya Nzambe ya Yisalaele etombolaki na kerube oyo ezalaki likolo na yango, mpe ekendaki na ekuke ya ndako; mpe abengaki moto oyo alataki bilamba ya lini, mpe amemaki sanduku ya kokoma na mokaba na ye.

Ez.9:4 Yawe alobaki na ye: “Leka na katikati ya engumba, na katikati ya Yelusaleme, mpe tyá elembo na bilongi ya bato oyo bazali kolela mpe kolela mpo na makambo nyonso ya nsomi oyo esalemi kuna.”

Ezk.9:5 Mpe na mayoki na ngai alobaki na basusu ete: “Bóleka nsima na ye na engumba, mpe bóbeta; liso na yo ezala na mawa te, mpe yoka mawa te!

Ezk.9:6 Boboma mpe bobebisa mibange, bilenge mibali, ba ngondo, bana mpe basi; kasi kopusana penepene na moto oyo azali na elembo na ye te; mpe banda na esika na ngai mosantu! Babandaki na bankulutu oyo bazalaki liboso ya ndako.

Ez.9:7 Mpe alobaki na bango ete: “Bóbebisa ndako mpe bótondisa lopango na bato oyo babomi; Bima!... Ba bimi ba beti na ville.

Ez.9:8 Ntango bazalaki kobeta, mpe natikali kaka, nakweaki na elongi na ngai mpe nagangaki ete: “Ah! Nkolo NZAMBE, okobebisa biloko nyonso oyo etikali na Yisalaele na kosopa nkanda na yo na Yelusaleme?

Ez.9:9 *Mpe alobaki na ngai ete: Mabe ya ndako ya Yisraele mpe ya Yuda ezali monene mpenza; mokili etondi na koboma bato, engumba etondi na makambo ya kozanga bosembo, mpo bazali koloba ete: “Yehova asundoli mokili yango.”*

Ez.9:10 *Ngai mpe nakoyokela mawa te, mpe nakoyokela mawa te; Nakomema misala na bango likolo ya mitó na bango.*

Ez.9:11 *Mpe, talá, moto oyo alati bilamba ya lini, mpe azalaki na ekoti ya kokoma na mokaba na ye, apesaki eyano oyo: Nasali ndenge opesaki ngai mitindo. »*

Moto nyonso te oyo babomami mpo na makambo ya losambo azali martiru mpo na kondima. Ezali na kati ya catéorie oyo ba fanatiques ebele prêr ya kopesa vie na bango , peut-être, pona religion na bango, mais pe pona idéologie nionso ya politique to mosusu. Martiru ya solo ya kondima azali, ya liboso, mpe kaka, na Yesu Klisto. Na nsima, ezali, na ntembe te, moponami oyo bomoi na ye oyo epesami na mbeka esepelisaka kaka mozalisi Nzambe , soki liwa na ye ezwamaki liboso na bomoi oyo eyokani na masengami na ye oyo emonisami mpo na ntango na ye.

Tóluka sikoyo, na motó ya likambo ya “⁶ kelelo ” evocation ya contexte moral ya tango oyo elandaki etumba.

Kobongola motema te ya babiki

Na bokeseni na oyo bato mingi bakanisaka mpe babangaka, atako ebebisaka, bibundeli ya nikleere ekobebisa bato te; mpamba te “*babiki*” baktikalala nsima ya nsuka ya etumba. Na ntina na bitumba, Yesu alobaki na Mat.24:6 ete: “*Bokoyoka bitumba mpe nsango ya bitumba: bókeba ete bótungisama te, mpo makambo oyo esengeli kosalema. Kasi ekozala naino nsuka te.* » Bosilisi ya bomoto ekozala mpo na mosala ya mokeli Nzambe sima ya bozongi na ye ya nkembo na bomoto ya Yesu Klisto. Mpamba te baoyo babiki basengeli kokutana na momékano ya nsuka ya kondima. Uta 1945, mokolo oyo basalelaki bibundeli atomique mpo na mbala ya liboso, koleka nkóto mibale ya kopanzana oyo esalemaki mpo na komekama na nguya ya mabele oyo ezali na yango esalemi; ezali solo, na kolandana, na boumeli ya ntango molai ya mibu 75 mpe mabele ezali monene, atako ezali na ndelo, eyika mpiko mpe esungaka ba coups oyo bomoto ezali kopesa yango. Na etumba ya nikleere oyo ezali koya, au contraire, ebele ya ba explosions ekosalema na eleko ya mokuse mpe kopalangana ya radioactivité ekosala ete kokoba ya bomoi awa na mabele ezala likoki te. Na bozongi na ye, Klisto ya bonzambe akosukisa mpasi ya batomboki oyo bazali kokufa.

Verse 20 : “*Bato mosusu oyo babomamaki na malózi oyo te, babongoli motema te na misala ya maboko na bango, mpo básambela bademo te, mpe bikeko ya wolo, ya palata, ya motako, ya mabanga mpe ya nzete, oyo akoki komona te, mpe te bóyoka, bótambola te; »*

Na molongo 20, Molimo asakoli bokasi ya bato oyo babiki. “*Bato mosusu oyo babomamaki na malózi oyo te, babongoli motema te na misala ya maboko na bango.*” “*Mawa ya mibale*” oyo esakolamaki na ntango ya bokonzi ezali solo “*bolózi*” ya bonzambe, kasi ezali liboso ya “*nsambo ya nsuka*” oyo ekokwea na

basumuki oyo bazali na ngambo, nsima ya nsuka ya eleko ya ngolu ya Emoniseli 15 . Ezali naino na ntina ya kokundwela biso awa ete “ *malɔzi* ” wana nyonso epesaka etumbu na bopunzi ya Baloma na molongó ya ntango oyo Nzambe Mozalisi Mozwi-ya-Nguya-Nyonso akelaki.

“... *batikaki te kosambela bademo, mpe bikeko ya wolo, ya palata, ya motako, ya mabanga mpe ya mabaya, oyo ekoki komona te, koyoka te, mpe kotambola te .*”

Na enumeration oyo, Molimo azali ko cibler ba images cultiques ya croyance catholique oyo ezali objets ya adoration na ngambo ya balandi ya religion oyo ya idolatres. Ba effigies oyo ezali komonisa, yambo, « Vierge Maria », mpe sima na ye, na motango monene, mingi to moke basantu oyo bayebani te, mpo ete etikaka moto nyonso bonsomi mingi ya kopona mosantu oyo alingaka mingi. Zando monene ezali polele ngonga 24 na mokolo Tozali kopesa ba pads mpo na ba sous-bras nionso, na ba styles mpe ba taille nionso. Mpe lolenge wana ya momeseno esilikisaka mingiminsi moto oyo anyokwamaki na ekulusu ya Golgota; lisusu, kozongisa mabe na ye ekozala nsomo. Mpe déjà, sima ya koyebisa na 2018 na ba élus na ye bozongi na ye ya nguya mpe ya nkembo mpo na mobu 2030, kobanda 2019, abeta basumuki ya mabele na virus contagieux ya koboma. Oyo ezali kaka elembo moke mpenza ya nkanda na ye oyo ekoya, kasi azali déjà na efficacité na côté na ye, puisque tozali déjà na nyongo na ye ya rue économique sans précédent na histoire ya chrétien original. Mpe ntango ebebi, bikólo eswanaka, na nsima ebundaka mpe ebundaka.

Kofinga oyo Nzambe alobeli ezali na ntina mingi mpo ete na komonana ya Yesu Klisto, Nzambe ya solo ayaki na nzoto, kati na bato mpe kuna lokola moko na bango, “ *amonaki, ayokaki , mpe atekaki* ”, na bokeseni na bikeko oyo eyemami to oyo esalemi na biloko oyo ekoki kosala yango te.

Verse 21 : “ *Mpe bayambolaki te mpo na kobomama na bango, to na kindoki na bango, to na pite na bango, to na moyibi na bango te.* »

Na verse 21, motó ya likambo esili. Na kolamusáká “ *kobomama na bango* ,” Molimo ezali komonisa mobeko ya mokolo ya lomingo oyo ebomaka oyo na nsuka ekosenga liwa ya batali ya sembo ya Sabata mosantu oyo Nzambe asantisami. Na ko cibler “ *enchantments na bango* ”, A cibler masses catholique oyo ekumisami na baye ba justifier “dimanche” na ye, mokolo oyo ya lokuta ya Nkolo mpe “mokolo ya moyi” ya bapakano ya solo. Na komikundolaka “ *ezaleli na bango ya kozanga bosembo* ”, Molimo azali kolakisa kondima ya Protesta lokola mosangoli ya “ *pite* ” ya Katolike ya “ *mosakoli mwasi Yezabele* ” ya lokuta ya Emoniseli 2:20. Mpe na ko imputer bango “ *miyibi na bango* ”, azali kopesa likanisi ya moyibi ya molimo oyo esalemaki, ya liboso, contre Yesu Klisto, ye moko, oyo, engebene na Dan.8:11, mokonzi ya pápa “ *alongolaki bonganga-nzambe* ” ya seko mpe titre na yango oyo ebongi alongisami uta na “ *Mokonzi ya Liyangani* ,” uta na Ef.5:23; kasi lisusu, molongo na yango ya “ *ntango mpe mobeko na yango* ”, engebene na Dan.7:25. Bandimbola oyo ya molimo mingi elongoli te bosaleli ya solo ya momesano, kasi eleki yango mosika na bosambisi ya Nzambe mpe mbano na yango mpo na bakomi oyo bazali na ngambo.

Emoniseli 10 : buku moke oyo efungwami

Bozongi ya Klisto pe etumbu ya batomboki

Mwa buku oyo efungwami mpe mbuma na yango

Bozongi ya Klisto na suka ya quatrième adventiste kozela

Verse 1 : “ *Namonaki anzelu mosusu ya nguya azali kokita longwa na likoló, azipami na lipata; likolo ya motó na ye ezalaki na arc-en-ciel, mpe elongi na ye ezalaki lokola moi, mpe makolo na ye lokola makonzí ya mótó.* »

Mokapo 10 endimisi bobele ezalela ya elimo oyo etiamaki kino na esika wana. Klisto abimi na nse ya eteni ya Nzambe ya boyokani mosantu ya bonzambe, na nse ya elilingi ya “ *arc-en-ciel* ” oyo epesami nsima ya mpela epai ya Noa mpe bakitani na ye. Ezalaki elembo ya elaka ya Nzambe ete akobebisa lisusu bomoi awa na mabele na mai ya mopepe makasi. Nzambe akokokisa elaka na ye, kasi na monoko ya Petelo asakolaki ete mabele sikawa “ *ebombami mpo na mótó* ”; mpela ya mótó. Likambo yango ekokokisama kaka mpo na bosambisi ya nsuka ya mibu nkoto ya nsambo. Nzokande, mótó esili te kobebisa bomoi ya bato, mpamba te ezali ebundeli oyo Nzambe asilá kosalela mpo na kobundisa bingumba ya lobwaku ya Sodoma mpe ya Gomola. Na mokapo oyo ya lelo, Molimo azali kolakisa na mokuse makambo oyo elandaki “^{6e.} *kelelo* .” Mokapo ebandi na elilingi ya bozongi ya nkembo ya Klisto oyo azali kozongisa mabe.

Esakweli oyo elongolami mpenza elembo

Verse 2: “ Azalaki na *mwa buku moko oyo efungwami na loboko na ye* .
Atyaki lokolo na ye ya mobali na mbu, mpe lokolo na ye ya mwasi na mabele; »

Uta ebandeli ya mokanda, engebene Emon . Mosala ya bilembo ekómi polele: “ *elongi na ye ezalaki lokola moi* ” mpe nini ekokómela banguna na ye, basambeli ya “ *moi* ”? Eyano: matambe na ye, mpe mawa na bango! Mpamba te “ *makolo na ye ezali lokola makonzi ya mota* ”. Na yango, verse oyo ya Biblia ekokokisama: “ *Fanda na loboko na ngai ya mobali tii nakokómisa banguna na yo etelemelo ya makolo na yo* (Nz.110:1; Mat.22:44)”. Masumu na bango ebakisami na likambo oyo ete liboso ya bozongi na ye, Yesu “ *afungolaki mwa mokanda moke* ” ya Emoniseli na kofungolaka, uta 1844, “ *elembo ya nsambo* ” oyo ezalaki naino kokanga yango na Emoniseli 5:1 kino 7. Kati na 1844 mpe 2030, . mobu ya contexte oyo elobelami na mokapo oyo 10, bososoli mpe ndimbola ya Saba ekoli na pole mobimba. Lisusu, mibali ya eleko oyo bazali na ntina te ntango baponaka kokumisa ye te. Na nsima, “ *buku moke* ” yango “ *efungwamaki* ” na Molimo Mosantu ya Klisto mpe basambeli ya *moi* bazalaki na likambo moko te na yango. Na verse 2, nsuka na bango emonisami. Mpo na kososola ndimbola ya bilembo ya “ *mbu mpe mabele* ” oyo ezwami na verse oyo, tosengeli koyekola Em . “ *Nyama, oyo ebimaka na mbu* ” ya liboso , ezali elilingi ya régime inhumaine, donc animale, ya coalition ya ba pouvoirs civils mpe religieux, na lolenge na bango ya liboso ya histoire ya ba monarchies mpe ya pápaya catholique romaine. Bokonzi wana ezali elilingi na “ *maseke zomi* ” oyo esangisi elembo oyo ezali kolakisa Loma na Dan.7 na “ *liseke moke* ” mpe Em.12, 13 mpe 17 na “ *mitó nsambo* ”. “ *Nyama* ” oyo , engebene na bosambisi ya motuya ya bonzambe, ezali kolakisa bilembo oyo etangami na Danye 7 : bikonzi oyo ezalaki liboso ya bokonzi ya Loma, na molongo oyo ekeseni na oyo ya Dan.7: *nkoi, ours, nkosi* . “ *Nyama* ” yango moko ezali bongo nyama mabe ya Baloma ya Dan.7:7. Kasi awa, na Emoniseli 13, elembo ya “ *liseke moke* ” ya pápa, oyo elandi “ *maseke zomi* ”, ezwami na esika ya oyo ya “ *mitó nsambo* ” ya bomoto ya Loma. Mpe Molimo azali kotya ye “ *kofinga Nzambe* ”, elingi koloba lokuta ya losambo. Kozala ya “ *mitole* ” na “ *maseke zomi* ” elakisi tango oyo “ *maseke zomi* ” ya Dan.7:24 ebandaki koyangela. Yango wana ezali mpe ntango oyo “ *liseke moke* ” to “ *mokonzi ekeseni* ” yango moko ezali kosala. “ *Nyama* ” identifíé, suite esakoli avenir na yango. Akosala na bonsomi nyonso mpo na “ *ntango moko, mbala moko (mbala 2) mpe ndambo ya ntango* ”. Liloba oyo ezali kolakisa mibu 3 na ndambo ya esakweli, to mibu 1260 ya solo, na Dan.7:25 mpe Em.12:14; tozali kokuta yango na lolenge ya “ *mikolo 1260* ”-mbula to “ *sanza 42* ” ya esakweli na Em.11:2-3, 12:6 mpe Em.13:5. Kasi na verset 3 ya mokapo oyo 13, Molimo asakoli ete akobetama mpe “ *lokola soki azoki tii na liwa* ”, précisément na athée française entre 1789 et 1798. Mpe grâce na Concordat ya Napoléon I ‘ “ *mpota na ye ya liwa ekozala abikisamaki* .” Na yango, baoyo balingaka solo ya Nzambe te bakokoba kokumisa lokuta oyo ebomaka molimo mpe nzoto.

Na nsuka ya mikolo, elilingi ya “ *nyama mabe oyo ebimaki na mbu* ” ya liboso ekobima. Nyama yango ya sika ekeseni na likambo oyo ete na mbala oyo “ *ekobima na mabele* ”. Na kotiaka motema na elilingi ya Genese, esika “ *mabele* ” ebimi na “ *mbu* ”, na ndenge ya mayele mabe, Molimo ayebisi biso ete “ *nyama* ”

oyo ya mibale ebimaki na oyo ya liboso, na ndenge wana azali kopesa nkombo oyo babengi Lingomba ya Katolike oyo ebongwani; ndimbola ya sikisiki ya kondima ya Protesta oyo ebongwani. Na 2021, esi ezali komonisa nguya ya basoda oyo eleki monene na planeti mabele mpe ezali bokonzi banda elongaki Japon mpe Allemagne nazi na 1944-45. Oyo ezali bien sùr USA, na ebandeli mingi mingi protestant, kasi mingi mingi catholique lelo, en raison ya émigration makasi ya ba Hispaniques oyo eyambami. Na kofundaka ye ete asalaki “ *losambo ya nyama ya liboso liboso na ye* ,” Molimo azali kofunda libula na ye ya mokolo ya lomingo ya Baloma. Yango emonisi ete bilembo ya mangomba ezali kobungisa nzela. Kondima ya Protesta ya mikolo na biso ekangami mpenza na libula wana ya Loma na boye ete ekokende tii na kosakola mobeko oyo ekokanga, kosala ete bopemi ya mokolo ya lomingo ezala obligatoire na etumbu ya etumbu: boycott ya mombongo na ebandeli, mpe etumbu ya liwa, na nsuka . Mokolo ya lomingo eponamaki lokola “ *elembo* ” ya bokonzi ya “ *nyama* ” ya Loma, “ *nyama* ” ya liboso . Mpe motángó “ *666* ” ezali motuya oyo ezwami na baletre ya motó ya likambo “VICARIVS FILII DEI”, oyo Molimo abengi “ *motángó ya nyama* ”. Sala matematiki, motango ezali wana:

VICIVILIIDI NA YE

$5 + 1 + 100 + 1 + 5 = 112 + 1 + 50 + 1 + 1 = 53 + 500 + 1 = 501$

$112 + 53 + 501 = 666$. Ezali na ntina mingi

Lisoló moko ya ntina : Elembo ezwamaka bobele “ *na loboko* ” to “ *na elongi* ” na meko oyo “ *loboko* ” ezali elilingi ya mosala, mosala, mpe “ *elongi* ” ezali komonisa bolingi ya moto ye moko ya ekelamu mokomoko oyo ezangi yango maponi lokola Ezé.3:8 ayebisi biso: “ *Nakoyeisa elongi na yo makasi mpo ete otelemela yango na elongi na bango* ”.

Awa emonisami polele “ *matambe* ” ya Yesu Klisto, Mosambisi ya Bonzambe ya Sembo oyo ekoya. Mpe na mayele mabe, na kolakisaka esika ya liboso “ *makolo ya mobali* ” to “ *lokolo ya mwasi* ”, Molimo azali kolakisa nani amoni ete azali na ngambo mingi. “ *Makolo ya mobali* ” oyo ezali kozika ezali mpo na kondima ya Katolike ya Pápa ya Loma oyo Nzambe alobi ete *makila* ya “ *baoyo nyonso babomamaki awa na mabele* ” esopamaki mpo na yango, engebene Emoniseli 18:24. Yango wana, likambo oyo asengeli kotya na esika ya liboso mpo na nkanda ebongi. Na nsima, na ngambo ndenge moko, mpo ete na ngala na ye amekolaki yango, na kokelaka “ *elilingi* ” ya “ *nyama* ” ya liboso ya Katolike, kondima ya Protesta, oyo babengi “ *mabele* ”, ezwi motó oyo euti na “ *lokolo ya loboko ya mwasi* ” ya Yesu Klisto oyo bongo kozongisa mabe na makila ya basantu ya nsuka oyo baponamaki oyo esengelaki kosopama kozanga intervention na ye ya kobikisa.

Verse 3: “ *Mpe agangaki na mongongo makasi, lokola nkosi ezali konguluma. Ntango agangaki, nkake nsambo ebimisaki mingongo na yango.* »

Sekele oyo ebombami to ekangami na baverse 4 tii 7, oyo esakolami na “ *mongongo ya nkake nsambo* ” emonisami sikoyo. Na bongo, “ *Mongongo* ” ya Nzambe ekokanisi na lokito ya “ *nkake* ” oyo esanganaka na motángó “ *nsambo* ” oyo ezali elilingi ya kosantisama na ye. Mongongo oyo esakolaka nsango oyo ebombamaki banda kala mpe bato baboyaka yango. Oyo ezali mobu ya bozongi

na nkembo ya Nkolo na biso Yesu Klisto ya bonzambe mpe ya lokumu. Mokolo yango eyebisamaki na baponami na yango na 2018; Oyo ezali eleko ya prenta ya mobu 2030, oyo, uta liwa ya bomikabi ya Yesu na mokolo ya 3, 30 ya sanza ya minei, mbula ya misato ya misato ya mibu 2000 ya mibu 6000 oyo Nzambe abongisi mpo na koponama na ye ya baponami ekosila.

Verse 4: “ *Mpe ntango nkake nsambo ebimisaki mingongo na yango, nakendaki kokoma; mpe nayokaki mongongo moko uta na lola kolobaka ete: “Kangá elembo oyo nkake nsambo elobaki, mpe kokoma yango te.”* »

Na scène oyo, Nzambe azali na mikano mibale. Ya liboso ezali ete baponami na ye basengeli koyeba ete Nzambe atye mpenza ntango mpo na nsuka ya mokili; ebombami mpenza te, mpamba te etali kondima na biso na manaka ya mibu 6000 oyo esakolamaki na mikolo motoba ya mbindo ya baposo na biso. Mokano ya mibale ezali ya kolembisa boluki ya dati oyo kino ntango yango moko ekofungola nzela ya bososoli. Yango ekokisamaki, mpo na moko na moko ya mimekano misato ya Adventiste oyo ezali na ntina mpo na kotala mpe kopona baponami oyo bamonaki ete babongi kozwa matomba na bosembo ya seko oyo Yesu Klisto apesaki, na 1843, 1844 mpe 1994.

Verse 5: “ *Mpe anzelu, oyo namonaki ateleme likoló ya mbu mpe na mabele, atombolaki loboko na ye ya mobali epai ya likoló,* ”

Na ezaleli oyo ya Mosambisi monene oyo alongi, makolo na ye etiamaki likolo ya banguna na ye, Yesu Klisto akosala ndai ya lokumu oyo ekangisaka ye na bonzambe.

Verse 6: “ *Mpe alapaki ndai na nkombo na ye oyo azali na bomoi libela na libela, oyo akelaki likoló mpe biloko oyo ezali kati na yango, mabele mpe biloko oyo ezali na kati na yango, mpe mbu mpe biloko oyo ezali na kati na yango, ete ‘ekozala na ntango mingi.’, ’.* ”

Ndai ya Yesu Klisto esalemi na kombo ya Nzambe mozalisi mpe epesameli baponami na ye oyo bakumisaka molongo ya anzelu ya liboso ya Em.14:7; yango, na kolakisa na nzela ya botosi na bango, “ *bobangi* ” na bango mpo na Nzambe, na kotosaka mobeko na ye ya minei oyo epesi nkembo na mosala na ye ya kokela. Liloba “ *ete ntango ekozala lisusu te* ” endimisi ete na manaka na Ye Nzambe akanaki bilikya misato ya mpamba ya ba Adventistes ya 1843, 1844, mpe 1994. Lokola nasilaki koloba, bilikya wana ya mpamba ezalaki na ntina mpo na kosembola bandimi ya baklisto. Mpo atako ezalaki mpamba mbano na yango ezalaki mpo na baye bakutanaki na yango, ya nsomo mpe ya kokufa na molimo to, mpo na baponami, bantina ya lipamboli na bango mpe ya kosantisama na bango na Nzambe.

Announce ya 3ème malheur ^{munene} esakolami na Em.8:13.

Verse 7: “ *Kasi na mikolo ya mongongo ya anzelu ya nsambo, ntango akobeta (kelelo), libombami ya Nzambe elingaki kokokisama, ndenge asakolaki basaleli na ye basakoli.* »

Ntango ya kotonga badati ya esakweli esili. Baoyo batiamaki na ba données esakolamaki bakokisi mokumba na bango, mpo na komeka, na kolandana, kondima ya Baprotesta na 1843-44, mpe oyo ya ba Adventistes na 1994. Yango wana, banda sikoyo ekozala lisusu na badati ya lokuta te, bilikya ya

lokuta ekozala lisusu te ; sango, oyo ebandisami uta 2018, ekozala malamumu, mpe baponami bakoyoka, mpo na lobiko na bango, lokito ya “ *kelelo ya nsambo* ” oyo ekozala elembo ya bokoti ya Klisto ya Bosembo ya bonzambe; tango oyo engebene na Em.11:15: “ *bokonzi ya mokili epesameli Nkolo na biso mpe na Klisto na ye* ”, mpe na yango elongolami na zabolu.

Matomba mpe bantango ya mosala ya esakweli

Verse 8: “ *Mpe mongongo oyo nayokaki uta na likoló elobelaki ngai lisusu, mpe elobaki ete: Kende, kamata mwa buku moke na loboko ya anzelu oyo atelemi likoló ya mbu mpe na mabele.* »

Milongo 8 kino 11 ezali kolakisa mayele ya misio ya mosali oyo apesameli mokumba ya kolakisa esakweli oyo ekomamaki na code na monoko ya polele.

Verse 9: “ *Mpe nakendaki epai ya anzelu, mpe nayebisaki ye apesa ngai mwa buku yango. Mpe alobaki epai ya ngai: Kamata yango, mpe mela yango; ekozala bololo na kati na yo, kasi na monoko na yo ekozala elengi lokola mafuta ya nzoi.* ”.

Koyaka liboso, “ *bampasi ya misopo* ” ezali komonisa malamumu mpenza mpasi mpe mpasi oyo euti na koboya pole oyo esengami epai ya baklisto batomboki. Bampasi oyo ekokoma na bosanda na yango mpo na momokano ya nsuka ya bondimi, na ntango ya mobeko ya mokolo ya lomingo, epai wapi bomoi ya baponami ekozala na likama ya liwa. Pamba te kino na suka, pole na ba dépositaires na yango bakobunda na zabolu na ba démons na ye ya lola pe ya mabele, ba alliés conscients to inconscients ya « Mobebisi » oyo, “ *Abaddon to Apollyon* ” ya Em.9:11. “ *Elengi ya... mafuta ya nzoi* ” ezali mpe komonisa malamumu mpenza esengo ya kososola mabombami ya Nzambe oyo akabolaka na baponami na ye ya solo oyo bazali na mposa ya solo. Produit mosusu te na mabele e concentrer sucré na yango naturellement lokola yango. Normalement, batu basepelaka pe balukaka goût oyo ya sukali oyo esepelisaka bango. Lisusu, moponami ya Klisto alukaka kati na Nzambe elengi ya boyokani ya bolingo mpe ya kimia lokola mpe malako na ye.

Na kopesaka emoniseli na ye “Apocalypse” (= Emoniseli) “ *elengi ya mafuta ya nzoi* ”, Molimo ya Nzambe akokanisi yango na “ *mana ya lola* ” oyo ezalaki na “ *elengi ya mafuta ya nzoi* ” mpe oyo eleisaki Baebele, na esobe, na ntango ya Mbula 40 liboso ete bakota na mokili ya elaka oyo bazwaki na maboko ya Bakanana. Kaka ndenge Moebele akokaki kobika te soki alei “ *mana* ” oyo, banda 1994, nsuka ya “ *sanza mitano* ” oyo esakolamaki na Em.9:5-10, kondima ya Adventiste ezali kaka kobika na komileisaka uta na “ 1994 oyo ya nsuka ya esakweli ya molimo . *bilei* ” (Mat.24:45) “ *ebongisami mpo na ntango ebongi ya koya na nkembo* ” ya Yesu Klisto. Mateya oyo Nzambe ya bosolo apesi ngai nasosola bobele na ntongo ya Sabata oyo na ^{ngonga ya 4} ya mokolo ya 16 Yanuali 2021 (kasi 2026 mpo na Nzambe) elingaki kozala na ntina mpo na koyanola na moto oyo atunaki ngai mokolo moko na ntina ya boyekoli ya bisakweli “ . Nini ezali na kati mpo na ngai? ” » Eyano ya Yesu ezali mokuse mpe pete: bomoi ya molimo mpo na kokima liwa ya molimo. Soki Molimo azwi elilingi ya “ *gâteau* ” te, kasi kaka “ *elengi ya mafuta ya nzoi* ”, ezali mpo ete bomoi ya mosuni ya

Moebele ezalaki komibanzabanza mpo na bilei oyo ya “ *mana* ”. Na oyo etali Emoniseli, bilei ezali kaka mpo na molimo ya baponami. Kasi, na bokokanisi oyo, emonani lokola esengeli, esengeli te mpe esengami na Nzambe ya bomoi lokola condition mpo na kobatela bomoi ya molimo. Mpe bosenga oyo ezali na ntina, mpo ete Nzambe abongisaki bilei oyo te mpo basaleli na Ye ya mikolo ya nsuka baboya yango mpe batyola yango. Ezali eloko oyo esantisami koleka banda mbeka ya Yesu Klisto mpe lolenge ya nsuka mpe kokokisama ya nsuka ya Elambo Mosantu”; Yesu azali kopesa baponami na ye mpo na bilei, nzoto na ye mpe mateya na ye ya esakweli.

Verse 10 : “ *Nazwaki mwa rulo na loboko ya anzelu, mpe namelaki yango; ezalaki na monoko na ngai elengi lokola mafuta ya nzoi, kasi ntango namelaki yango, kati na ngai etondaki na bololo.* »

Na expérience vivante, mosali a découvrir na solitude, lumière éblouissante oyo Yesu asakolaki mpe ye vraiment, ya liboso, azuaki “ *elengi ya mafuta ya nzoi* ”, esengo ya esengo oyo ekokani na elengi ya mafuta ya nzoi. Kasi malili oyo bandimi mpe balakisi ya Lingomba ya Adventiste oyo nalingaki kolakisa yango bamonisaki ebimisaki na nzoto na ngai mpasi ya solosolo ya libumu oyo babengaka colite. Yango wana natatoli kokokisama ya molimo mpe ya solo ya makambo oyo.

Kasi, ndimbola mosusu etaleli eleko ya nsuka oyo pole ya esakweli engengisami. Ebandi na tango ya kimia, kasi ekosuka na tango ya bitumba mpe ya somo ya koboma. Dan.12:1 esakolaki yango lokola “ *ntango ya mpasi, oyo ezalaki naino te banda bikolo ebandaki tii na ntango oyo* ”; yango ekoki mpo na kopesa “ *mpasi na misapo* ”. Mingimangi lokola totangi na Lam.1:20: “ *Yawe, talá mpasi na ngai! Kati na ngai ezali kotoka, motema na ngai ezali kosilika na kati na ngai, mpo nazalaki motomboki. Na libanda mopanga ebebisi na yango, na kati ya liwa.* » Lisusu na Yir.4:19: “ *Misapo na ngai ! Kati na ngai : Nanyokwamaka na kati ya motema na ngai, motema na ngai ezali kobeta, nakoki kozala nyee te; mpo oyoki, molimo na ngai, lokito ya kelelo, koganga ya etumba.* » Bololo ya “ *kati* ” ebendaka bokokanisi kati na misio ya nsuka ya Adventiste mpe oyo epesamaki na mosakoli Yilimia. Na makambo nyonso mibale, baponami basalaka na bonguna ya zingazinga ya bakonzi ya botomboki ya ntango na bango. Yilimia mpe ba Adventistes ya solo ya nsuka bazali kofunda masumu oyo bakonzi ya Leta mpe ya mangomba ya ntango na bango basalaki mpe na kosalaka bongo, nkanda ya bato oyo basali ngambo ebaluki na bango, kino nsuka ya mokili oyo emonisami na bozongi na nkembo ya Yesu Klisto , . “ *Mokonzi ya bakonzi mpe Nkolo ya bankolo* ” ya Em.19:16.

Nsuka ya eteni moko ya liboso ya Emoniseli

Na eteni oyo ya liboso, tokutaki maloba ya ebandeli mpe mitó ya makambo misato oyo ekokani, Mikanda oyo epesamaki epai ya baanzelu ya Mangomba nsambo, bilembo to bilembo nsambo ya ntango wana, mpe bakelelo motoba to bitumbu ya likebisi oyo elamusamaki na nkanda ya Nzambe.

Verse 11: “ *Mpe balobaki na ngai ete: Osengeli kosakola lisusu mpo na bikólo mingi, mpe bikólo mingi, mpe minɔkɔ mingi, mpe bakonzi. »*

Verse 11 endimisi bozindo mobimba ya mibu 2000 ya nsuka ya mibu 6000 ya manaka oyo Nzambe abongisaki. Kokóma na ntango ya bozongi ya nkembo ya Yesu Klisto, kolamusama ya bisakweli ekozongela botali ya eleko ya boklisto na mokapo 11 na nse ya motó ya likambo mosusu: “ *Bosengeli kosakola lisusu na ntina ya bato mingi, bikólo , minɔkɔ, mpe bakonzi .”*

Bofungoli ya eteni ya mibale ya Emoniseli

Na eteni oyo ya mibale, na botali ya parallèle ya eleko ya boklisto, Molimo ako cibler makambo ya ntina oyo esi elobelami na eteni ya yambo ya buku, kasi awa, na eteni ya mibale, akomonisela biso bosambisi na ye na ndenge ya kokola mingi koleka mokomoko ya mitó ya makambo yango. Awa lisusu, mokapo mokomoko ekosalela bilembo mpe bililingi ekeseni kasi oyo ekokani ntango nyonso. Ezali na nzela ya kosangisa mateya wana nyonso nde esakweli yango emonisaka makambo oyo etalisami. Uta mokanda ya Danyele, etinda oyo ya

kokokana na mikapo ya bisakweli esalelamaki na Molimo Momonisi, lokola bokoki komona yango.

Emoniseli 11, 12 mpe 13

Mikapo misato oyo ezali kolobela ntango ya eleko ya boklisto na ndenge ya parallèle, ezali kopesa pole na makambo ndenge na ndenge, kasi oyo etikalaka ntango nyonso oyo ebakisami mpenza. Nakoloba na mokuse, na nsima na bozindo, mitó ya makambo.

Emoniseli 11

Bokonzi ya Papa – Athéisme national – Kelelo ya sambo

Verse 1 tii 2: Bokonzi ya mbula 1260 ya mosakoli ya lokuta ya pápa ya Katolike: Monyokoli.

Vers 3 à 6 : na tango ya bokonzi oyo ya kozanga kokanga motema mpe ya konyokola " *batatoli mibale* " ya Nzambe, makomi mosantu ya mayokani mibale, bakonyokwama mpe bakonyokolama, na " *nyama* ", boyokani ya mangomba ya Loma oyo esalaki boyokani na bakonzi ya Mpoto ya Mpoto .

Ba verset 7 kino 13 ezali na sujet na yango " *nyama oyo etombolaka na libulu mozindo* " to, "Révolution française" mpe athée nationale na yango oyo ebimi mpo na mbala ya liboso na histoire ya bomoto.

Verse 15 tii 19 ekozala na motó ya likambo na yango bokoli ya ndambo ya " *kelelo ya nsambo* ".

Mosala ya boyangeli ya pápa

Verse 1: " *Mpe bapesaki ngai mongenge lokola lingenda, balobi ete: Telemá mpe komeka tempelo ya Nzambe, etumbelo mpe baoyo bazali kosambela kati na yango.* »

Ntango oyo etalisami ezali ntango ya etumbu oyo emonisami na liloba " *lingenda* ". Etumbu yango ezali na ntina " *mpo na lisumu* " ezungisamaki na ndenge ya civil banda 321 mpe na losambo banda 538. Banda date oyo ya mibale, lisumu epesamaki na boyangeli ya pápa oyo emonisami awa na " *mongenge* " oyo ezali komonisa " *mosakoli ya lokuta oyo azali koteya lokuta* " na Yis .9:13-14. Nsango oyo ezali elilingi ya oyo ya Dan.8:12: " *mampinga mapesamaki elongo na bato ya seko mpo na lisumu* ", na kati na yango, " *limpinga* " elakisaka Liyangani ya bakristu, " *ya seko* ", bonganga-nzambe ya Yesu oyo elongolamaki na boyangeli ya pápa, mpe " *lisumu* ", kotika Sabata banda mobu 321. Yango ezali kaka kozongela nsango oyo ezungelami mbala mingi na makambo mpe bilembo ndenge na ndenge. Ezali kondimisa mokumba ya kopesa etumbu oyo Nzambe apesaki mpo na kotya boyangeli ya pápa ya Loma. Verbe " *mesure* " elakisi "kosambisa". Na yango etumbu ezali mbuma ya kosambisama ya Nzambe na "

tempelo. " ya Nzambe ", Assemblée collective ya Klisto, elembo ya "etumbelo " ya ekulusu ya mbeka na ye, mpe " *baye basambelaka kuna* " elingi koloba, bakristu oyo balobaka lobiko na ye.

Verse 2: " *Kasi lopango ya libándá ya tempelo, tiká yango libanda, mpe komeka yango te; mpo epesameli bikolo, mpe bakonyata engumba mosantu na nse ya makolo na boumeli ya sanza ntuku minei na mibale.* »

Liloba ya ntina na verse oyo ezali " *libanda* ." Yango moko ezali kolakisa kondima ya likolo ya Katolike ya Loma oyo etali yango na elilingi ya bokonzi na yango ya mibu 1260 ya mikolo oyo elakisami awa lokola " *sanza 42* ". " *Engumba mosantu* " elilingi ya baponami ya solo " *ekonyatama na makolo na bikólo* " oyo esanganaki na boyangeli ya bokonzi ya pápa to bakonzi ya makonzi ya Mpoto " *oyo basali ekobo elongo na* " " *Yezabele* " ya Katolike na boumeli ya boyangeli na ye ya kala ya kozanga kondima ya mobu 1260 bambula ya solo kati na 538 mpe 1798. Na verse oyo, Nzambe amonisi bokeseni kati na kondima ya solo mpe ya lokuta na kotyáká motema na elilingi ya esika mosantu ya Liebele: tabernakle ya Moize mpe tempelo oyo etongamaki na Salomo. Tozali kokuta na makambo nyonso mibale, na " *lopango, libanda ya tempelo* ", milulu ya losambo ya mosuni: etumbelo ya bambeka mpe saani ya kosukola. Bosantu ya solo ya molimo ezwami na kati ya tempelo: na esika mosantu epai ezali: etanda ya mwinda na miinda nsambo, mesa ya mampa 12 ya kolakisa, mpe etumbelo ya mpaka ya malasi oyo etiamaki liboso ya elamba oyo ebombi esika ya bosantu koleka , elilingi ya lola wapi Nzambe afandi na kiti na ye ya bokonzi. Bosembo ya ba candidats mpo na lobiko ya boklisto eyebani kaka na Nzambe, mpe na mabele, bomoto ekosami na lingomba ya façade " *ya libanda* " oyo kondima ya Katolike ya Loma ezali komonisa liboso na lisolo ya lingomba ya boklisto ya eleko na biso .

Biblia Mosantu, liloba ya Nzambe, enyokolami

Verse 3 : " *Nakopesa batatoli na ngai mibale nguya ya kosakola, balati saki, mikolo nkóto na nkama mibale na ntuku motoba.* »

Na boumeli ya bokonzi oyo ya molai oyo endimami awa na lolenge ya " *mikolo 1260* ", Biblia oyo emonisami na elilingi ya " *batatoli mibale* " ekozala kozanga kotalela yango ndambo tii na ntango ya Mbongwana ntango ekozala kutu konyokwama na ba ligue catholique oyo ezali malamuni mpo na ba pápa oyo bazali kosunga na mipanga . Elilingi " *alati elamba ya saki* " ezali komonisa ezalela ya mpasi oyo Biblia ekoyika mpiko tii na mobu 1798. Mpamba te na nsuka ya eleko oyo, koboya Nzambe ya mbongwana ya France ekotumba yango na bisika ya bato nyonso, mpe ekomeka kobebisa yango mobimba.

Verse 4 : " *Wana ezali nzete mibale ya olive mpe bapeli-bungi mibale oyo eteleme liboso ya Nkolo na mabele.* »

" *Banzete mibale ya olive mpe bapelisi mibale* " oyo ezali bilembo ya boyokani mibale oyo elandi oyo Nzambe abongisaki na mwango na ye ya lobiko. Ba dispensations religieuses mibale oyo elandi ememi Molimo na ye oyo héritage na yango ezali Bible na ba textes na yango ya ba alliances mibale. Projet ya ba alliances mibale esakolamaki na Zec.4:11 kino 14, na " *banzete mibale ya olive oyo etiamaki na loboko ya mobali mpe ya mwasi ya bougies* ". Mpe deja, liboso ya " *batatoli mibale* " ya verse 3, Nzambe alobaki mpo na bango na litatoli ya

Zekalia ete: “ Oyo ezali bana mibale ya mafuta oyo batelemi liboso ya Nkolo na mabele mobimba. » Na elilingi oyo “ mafuta ” elakisi Molimo ya bonzambe. “ Esika ya bougie ” esakoli Yesu Klisto oyo na nzoto ya moto akomema pole ya Molimo na bosantu na ye (= 7) mpe akopalanganisa boyebi na yango kati na bato, kaka ndenge etanda ya elilingi epalanganisaka pole na kotumba mafuta oyo ezali na kati ya “ . nsambo ” ya ba vases.

Liyebisi : “ Esika ya kokangama ” oyo ezali na miinda “ nsambo ” ezali na katikati na vase ya katikati; oyo, lokola katikati ya poso oyo esalaka, ^{mokolo ya 4} ya poso ya Pasika, mokolo oyo, na liwa na ye ya bomikabi, Yesu Klisto asalaki “ kotika mbeka mpe mbeka ”, molulu ya lingomba ya Liebele, na boyokani na mwango ya bonzambe esakolamaki na Dan.9:27. Yango wana, “ etelemelo ” oyo ezalaki na miinda nsambo ezalaki mpe na nsango ya esakweli.

Verse 5 : “ Soki moto alingi kosala bango mabe, mato ebimi na monoko na bango mpe esilisaka banguna na bango; mpe soki moto alingi kosala bango mabe, esengeli koboma ye na ndenge wana. »

Awa, lokola na Em. Ezali action oyo azali ko réserver kaka mpo na ye moko. Mabe ekobima na monoko ya mokeli Nzambe. Nzambe ami identifier na Bible oyo tobengi “ liloba na Nzambe ”, po oyo asali ye mabe a attaquer ye directement.

Verse 6 : “ Bazali na nguya ya kokanga likoló, mpo mbula ebeta te na mikolo ya bisakweli na bango; mpe bazali na nguya ya kobongola mai na makila, mpe kobeta mabele na lolenge nyonso ya bolózi, ntango nyonso oyo balingi. »

Molimo atangi makambo oyo elobelami na Biblia. Na ntango na ye, mosakoli Eliya azwaki epai ya Nzambe ete mbula moko te ekokwea longola kaka na liloba na ye; liboso na ye Moize azwaki epai na Nzambe nguya ya kobongola mai na makila mpe kobeta mabele na malózi 10. Matatoli oyo ya Biblia ezali na ntina mingi mpo na mikolo ya nsuka, kotyola liloba ya Nzambe oyo ekomami mpe epemamaki ekozwa etumbu na malózi ya lolenge moko, engebene na Em.16.

Athéisme national ya Révolution française

Miinda ya molili

Verse 7 : “ Ntango bakosilisa litatoli na bango, nyama oyo ekobima na mozindo ekobunda na bango, mpe ekolonga bango, mpe ekoboma bango. »

Molimo abimisi biso awa, likambo ya ntina ya kososola; dati 1793 ezali nsuka ya litatoli ya Biblia, kasi mpo na nani? Mpo na banguna na ye ya ntango wana oyo banyokolaki Biblia koboya bokonzi na yango ya bonzambe na makambo ya kosunga kondima; elingi koloba bakonzi, ba aristocrates ya bokonzi, boyangeli ya pápa ya Katolike ya Loma mpe bakonzi na yango nyonso ya mangomba. Na dati oyo, Nzambe azali mpe kokweisa bandimi ya lokuta ya Protesta oyo na misala bazali deja kotalela mateya na ye te. Na Dan.11:34, na esambiselo na ye, Nzambe azali kopesa bango “ **bokosi** ”: “ Na ntango oyo bakokwea, bakosalisa bango mwa moko, mpe bato mingi bakosangana na bango na **bokosi** . » Ezali kaka eteni ya yambo ya litatoli ya Biblia oyo esili, mpo na 1843, mokumba na yango ekozongela ntina ya ntina mingi na kobengisaka baponami mpo na kozwa bisakweli ya ba Adventistes. Kosalama ya koboya Nzambe ya ekólo na France ekosala ete Biblia elimwa mpe ekoluka kosala ete

elimwa. Kosalela mingi ya makila ya “guillotine na ye” ekomisi yango “ *nyama* ” ya sika oyo, na mbala oyo, esengelaki “ *komata uta na libulu mozindo* ”. Na liloba oyo edefami na lisolo ya bozalisi na Genese 1:2, Molimo akundweli biso ete soki Nzambe, Mozalisi na ye, azalaki te, bomoi moko te elingaki kokola na mabele. “ *Libulu mozindo* ” ezali elembo ya mabele oyo elongolami na bafandi, ntango ezali “ *ezangi lolenge mpe mpamba* ”. Ezalaki bongo “ *na ebandeli* ”, engebene na Gen.1:2, mpe ekokoma lisusu bongo mpo na “ *mibu nkoto* ”, na nsuka ya mokili, nsima ya bozongi ya nkembo ya Yesu Klisto, oyo ezali motó ya likambo oyo elandi yango na mokapo oyo 11. Bokokanisi oyo na mobulu ya ebandeli ebongi mpenza mpo na bokonzi ya ba républicains oyo ebotami na mobulu ya politiki mpe na mobulu oyo eleki monene. Po mibali ya batomboki bayebi kosangana pona kobebisa mais bakabwani mingi na ba formes oyo esengeli kopesama na reconstruction. Litatoli oyo na nsima epesi elakiseli ya mbuma oyo bomoto ekoki kobota ntango ekatami mobimba na Nzambe; kozanga mosala na yango ya litomba.

Kasi na kopesaka yango nkombo “ *libulu mozindo* ” Molimo ya mokeli Nzambe azali mpe kopesa likanisi ya contexte mpe ezalela ya bozalisi ya ebandeli ya mabele na biso. Na yango, kobundisa mokolo ya liboso ya bozalisi oyo, azali kolakisa biso mabele oyo ezindi na “ *molili* ” ya mobimba mpamba te na ngonga wana, Nzambe apesaki naino mabele pole ya monzoto moko te. Mpe likanisi oyo ekangisaka na elimo “ *nyama oyo ezali komata uta na libulu mozindo* ” na “ *elembo ya minei* ” ya Em.6:12 oyo elimbolami lokola “ *moi moindo lokola elamba ya saki* ”. Boyokani yango esalemi mpe na “ *kelelo ya 4* ” ya Emoniseli 8:12 oyo elimbolami na “ *kobeta ya misato, ya moi, ya misato ya sanza, mpe ya misato ya minzoto* ”. Na nzela ya bililingi oyo, Molimo azali kopesa yango ezaleli moko ya “ **molili** ” mingimingi. Kasi, ezali na aspect oyo mpe na état “ **molili** ” oyo nde France ekokumisa ba penseurs libres na yango na kopesa bango titre ya “ **éclairage** ”. Na nsima, tomikundoli maloba ya Yesu Klisto oyo etángamaki na Mat.6:23: “ *kasi soki liso na yo ezali mabe, nzoto na yo mobimba ekozala na molili. Soki pole oyo ezali kati na bino ezali molili, molili yango ekozala monene!* » Na ndenge wana makanisi ya bonsomi ya molili ekendaka na etumba na molimo ya lingomba mpe molimo oyo ya sika **ya bonsomi** ekopanzana na tango mpe ekopanzana likolo ya mokili ya occident... babengi yango chrétien mpe ekobatela influence na yango ya mabe kino na suka ya mokili . Na Révolution française, “molili” efandaki libela na lisumu. Mpamba te, elongo na yango, mikanda oyo bato ya filozofi ya makanisi ya bonsomi bakomaki ebimi; oyo ekangisaka yango na “lisumu” oyo ezali komonisa Grèce na bisakweli ya Danyele 2-7-8. Mikanda yango ya sika ekobunda na Biblia mpe ekolonga kokanga yango, na ndenge monene mpenza. “ *Etumba* ” oyo efundami ezali bongo likolo ya nyonso ya makanisi. Sima ya Révolution mpe sima ya Etumba ya Mibale ya mokili mobimba, molili oyo ekozua aspect ya humanisme ya likolo oyo ekeseni mpe bongo ekobukana na intolérance ya ebandeli, kasi “ *guerre* ” idéologique ezali kokoba. Bato ya Mpótó bakozala pene ya kopesa mbeka nyonso mpo na “bonsomi” yango. Kutu, bakopesa bikólo na bango mbeka, libateli na bango, mpe bakokima te liwa oyo Nzambe akanaki.

Verse 8: “ Mpe bibembe na bango ekozala na esika monene ya engumba monene, oyo ebéngami, na ndimbola ya molimo, Sodoma mpe Ezipito, kutu epai Nkolo na bango abakamaki na ekulusu. »

“ Bibembe ” oyo batángi ezali oyo ya “ batatoli mibale ” oyo babundi na bango ya liboso babomamaki mpe na “ esika monene ” ya “ engumba ” yango moko . “ Engumba ” oyo ezali Paris, mpe “ esika ” oyo etangami ebengamaki, na kolandana, “esika Louis XIV”, “esika Louis XV”, “esika ya Révolution”, mpe ezali kopesa nkombo “esika ya Concorde” ya lelo. Bozangi Nzambe esalaka ata lolenge moko ya lingomba moko te bolamu. Bato oyo bazwaki guillotine babetaka bango mpenza mpo na lingomba na bango. Mpe lokola nsango “ 4e Trompette ” eteyaka, ba cibles ezali pole ya solo (moi), collectif ya lokuta (sanza), mpe momemi-nsango nyonso ya lingomba moko na moko (monzoto). Lisusu, mitindo mosusu ya mangomba oyo ebebi endimami na kondima ete ezali kotosa mibeko ya bato mingi oyo bandimaka Nzambe te. Na yango, banganga-nzambe mosusu bazwaka nkombo “balongolami na mosala” mpo na kotyola. Molimo akokanisi Paris, mboka-mokonzi ya France, na “ Sodome ” mpe “ Ezipito ”. Mbuma ya liboso ya bonsomi ezalaki kolekisa ndelo na kosangisa nzoto oyo esanganaki na kobukana ya boyokani ya bonkoko ya bomoi mpe ya libota. Kokokanisa yango ekozala na mbuma mabe na boumeli ya ntango. Molimo eyebisi biso ete engumba oyo ekonyokwama na nsuka ya “ Sodoma ” mpe oyo ya “ Ezipito ” oyo ekomi mpo na Nzambe elembo ya lisumu mpe botomboki na ye. Lien oyo etiamaki likolo na “ lisumu ” ya filozofi ya “ Greke ” oyo efundami na Danyele 2-7-8 endimami awa. Mpo na kososola malamumalamu kotyola wana ya Nzambe mpo na lisumu ya Bagreke, tótalela likambo oyo ete, lokola azalaki komeka kosalela maloba ya filozofi mpo na kolakisa Nsango Malamu epai ya bafandi ya Athènes, ntoma Paulo alongaki te mpe babenganaki ye na esika yango. Yango wana makanisi ya filozofi ekotikala libela monguna ya Nzambe mozalisi. Na boumeli ya ntango mpe kino nsuka na yango, engumba oyo babengi “Paris” ekobatela, mpe ekopesa litatoli na nzela ya misala oyo, na bosikisiki ya bokokanisi na yango na bankombo oyo mibale, bilembo ya lisumu ya kosangisa nzoto mpe ya lingomba. Nsima ya nkombo na yango "Paris", ezali na libula ya "Parisii", liloba oyo ebandeli na yango ya Celte elimboli "baoyo ya mbeki", nkombo ya esakweli ya kokamwa. Na ntango ya Baloma esika yango ezalaki esika makasi ya basambeli ya bapakano ya Isis, nzambe-mwasi ya Baezipito, na bosikisiki, kasi mpe, estrade mpe elilingi ya kotyola ya Paris, mwana ya mokonzi ya Troie, Priam ya kala. Mokomi ya ekobo na Hélène kitoko, mwasi ya mokonzi ya Grèce Menelaus, akozala na mokumba ya etumba na Grèce. Nsima ya kozingama oyo elongaki te, Bagreke bazongaki nsima, mpe batikaki mpunda moko monene ya mabaya na libongo. Lokola bakanisaki ete ezali nzambe ya Bagreke, bato ya Troie bamemaki mpunda yango na engumba. Mpe na katikati ya butu, ntango vinyo mpe feti esilaki, basoda ya Bagreke babimaki na bampunda mpe bafungolaki baporte mpo na basoda ya Bagreke oyo bazalaki kozonga na nkuku; mpe bafandi nyonso ya engumba yango babomamaki, banda na mokonzi tii na moto oyo aleki na nse. Action oyo ya Troie ekosala que Paris ebunga na mikolo ya suka mpo, ko ignorer liteya, ekozongela ba erreurs na yango en faisant que ba ennemis na yango oyo e colonisaki ba se installer na territoire na yango. Yambo ya kozwa nkombo

Paris, bazalaki kobenga engumba yango “Lutèce” oyo elimboli “mabwaku ya nsolo mabe”; programme mobimba ya destin na ye ya mawa. Kokokanisa na “*Ezipito*” ezali na ntina mpamba te na kondima boyangeli ya républicain, France ekomi officiellement régime ya liboso ya masumu na mokili ya Mpótó. Ndimbola oyo ekondimama na Em.17:3 na langi ya “*motane*” ya “*nyama*”, elilingi ya boyokani ya bokonzi mpe ya ba républicains ya mikolo ya nsuka, oyo etongamaki na ndakisa ya France. Na kolobaka : “*ata esika Nkolo na bango abakamaki na ekulusu*”, Molimo atie bokokanisi kati ya koboya kondima ya bakristu ya athèisme français mpe koboya ya ekolo ya Bayuda ya Masiya Yesu Klisto; mpo ete makambo yango mibale ezali ndenge moko mpe ekobota mbuma ndenge moko mpe mbuma ndenge moko ya kozanga Nzambe mpe ya mabe. Kokokanisa yango ekolanda na baverse oyo ekolanda.

Na kobenga mboka-mokonzi na ye “*Egypte*”, Nzambe akokanisi France na Faraon, modèle typique ya résistance humaine contre volonté na ye. Ekobatela etelemelo wana ya botomboki tii ntango ekobebisama. Boyamboli ya motema ekozala ata moke te na ngambo na ye. Kobenga “*mabe malamumu mpe malamumu mabe*”, akosala masumu ya mabe koleka oyo Nzambe azali kofinga; yango na kobenga « miinda », baye bakanisaka « molili » oyo ba fondaki « makoki na ye ya bomoto », oyo bazali kotelemela makoki ya Nzambe. Mpe na bato mingi, modèle na yango ekomekolama, ata, na 1917, na Russie ya nguya oyo ekobebisa yango na lisasi atomique na tango ya “*kelelo ya motoba*”, oyo ezali oyo kombo na yango “Parisii” esakolaki na Celte monoko, oyo elimboli “baoyo bazali na kati ya mbeki”. Yango wana akotikala tii na nsuka na ye kozanga makoki ya komona Nzambe na mimekano oyo ekobebisa ye tii na ndenge ya kobebisa ye. Po a ciblé ye pe akotika ye akende te tiii akozala lisusu te.

Verse 9 : “*Mikolo misato na ndambo bato na kati ya bikólo, mabota, minako mpe bikólo bakomona bibembe na bango, mpe bakotika te ete bibembe na bango elalisama na lilita.* »

Na France, peuple akoti na Révolution na 1789, mpe na 1793, babomaki mokonzi na bango alors mokonzi-mwasi na bango, bango mibale bakataki mitó na miso ya bato nyonso na esika monene ya katikati ya engumba oyo babengaki na kolandana “Esika Louis XV”, “Esika ya Révolution”, mpe sikawa, “esika ya Concorde”. Na kopesaka “*mikolo misato na ndambo*” na tango ya action destructive, Molimo emonani lokola esangisi bitumba ya Valmy esika wapi na 1792, ba révolutionnaires bakutanaki mpe balongaki mampinga ya bokonzi ya bokonzi ya Europe oyo ebundisaki France républicaine y compris Autriche, . ndako ya libota ya ebandeli ya Mokonzi-mwasi Marie Antoinette. Pona ko comprendre origine ya haine oyo, esengeli tozala na makanisi que 1260 ans ya ba abuses ya ndenge na ndenge na coalition papa-royal esukaki na ko irriter peuple français oyo ba exploités, ba traitées mabe, ba niokola bango pe ba bebisamaki entièrement. Bokonzi mibale ya nsuka ya Louis Likebi ! République ezali lipamboli te mpe ekozala te mpo na France. Akomema kino nsuka na ye, na lolenge na ye ya mitano, akomema bilakeli mabe ya Nzambe mpe ye moko akosala mabunga oyo ekosala ete akweya. Régime oyo ya makila, wuta ebandeli na yango, ekokoma mboka ya « droits de l’homme » mpe humanisme oyo ekosuka na ko défendre baye bazali na ngambo mpe eko frustrer, na nzela ya

injustice na yango, victime. Akoyamba kutu banguna na ye mpe akotya bango na teritware na ye, akomekola, na mabe koleka, ndakisa oyo eyebani mingi ya engumba ya Troie oyo eyebani mingi mpo na kokotisa mpunda ya mabaya oyo Bagreke batikaki, ndenge tomonaki yango liboso.

Verse 10 : “ *Mpe mpo na bango bafandi na mabele bakosepela mpe bakosepela, mpe bakotindelana makabo, mpamba te basakoli wana mibale banyokolaki bafandi na mabele.* »

Na verset oyo, Molimo azali ko cibler tango oyo, lokola gangrene to cancer, mabe ya philosophique ya France ekopanzana pe ekopanzana lokola peste na ba pays misusu ya occident. Ezali kotya elembo na “elembo ya ntango” na “*elembo^{ya6}*”; oyo epai “*moi ekómaka moindo lokola saki ya nsuki ya mpunda*”: pole ya Biblia elimwaka, ekangami na mikanda ya filozofi ya bato oyo bakanisaka bonsomi.

Na botangi ya molimo, na bokeseni na “*bana-mboka ya bokonzi ya likoló*” oyo elimboli baponami ya Yesu, “*bafandi ya mabele*” baponaka Baprotesta ya Amerika mpe mingimingi, bato oyo batombokelaki Nzambe mpe solo na ye. Bato ya bokonzi ya Mpoto mpe kutu mingi koleka ya Amerika batalaka epai ya France. Kuna, bato moko bazali konyata bokonzi na yango mpe lingomba ya boklisto ya Katolike oyo ezali kobangisa bato oyo batángaka Biblia, “*batatoli mibale*”, na “*minyoko*” ya “lifelo” na yango; “*minyoko*” ya solosolo oyo nzokande ebombami kaka mpo na etumbu ya nsuka, mpo na koboma bato ya mangomba ya lokuta oyo bango moko basalelaka na bokosi lolenge ya likama ya lolenge oyo, engebene Emoniseli 14:10-11 . Bapaya, mpe, baye bazwaki mpasi ya mabe ndenge moko na libanda ya France, bazali na elikya ya kozwa matomba na mwango oyo. Yango, mingi koleka, mpamba te na lisungi ya France oyo Louis XVI apesaki, na mokili, mwa bambula liboso, États-Unis ya sika ya Amerika ya Nordi ezwaki lipanda na yango, emisikolaki na bokonzi ya Angleterre. Bonsomi ezali kokende liboso mpe mosika te ekolonga bato mingi. Lokola elembo ya boninga wana, “*bakotindelana makabo* .” Moko ya makabo yango ezalaki likabo ya France oyo bapesaki bato ya Amerika ya “Ekeko ya bonsomi” oyo etongamaki na 1886 na esanga moko oyo etalani na New York. Ba Américains bazongisaki geste wana na kopesa ye réplique oyo, etongamaki na 1889, ezali na Paris na esanga moko na kati ya Seine pene na tour Eiffel. Nzambe azali ko cibler lolenge oyo ya likabo oyo emonisaka kokabola pe échange oyo ezali kosala elakeli mabe ya **bonsomi eleki ndelo** oyo ezali na tina ya ko ignorer mibeko na yango ya molimo.

Verse 11 : “ *Mpe nsima ya mikolo misato na ndambo elimo ya bomoi oyo euti na Nzambe ekotaki na kati na bango, mpe batelemaki na makolo na bango; mpe bobangi bonene boyaki likolo lya baye bamonoki bango.* »

Na mokolo ya 20 Aprili 1792, France ezwaki likama na Autriche mpe Prusse mpe elongolaki mokonzi na yango, Louis XVI, na mokolo ya 10 Augusto 1792. Ba Révolutionnaire balongaki na Valmy na mokolo ya 20 Setembe 1792. Mokonzi Louis XVI azwaki guillotine na mokolo ya 21 Yanuali 1793. Dictateur Robespierre na baninga na ye bazwaki guillotine le 28 juillet. 1794. “Boyokani” ezwaki esika ya “Annuaire” na mokolo ya 25 Okotobe 1795. “Nsomo” mibale ya 1793 mpe 1794 elongo eumelaki kaka mbula moko. Kati na mokolo ya 20 Aprili 1792 mpe mokolo ya 25 Okotobe 1795, namoni mpenza mpenza eleko oyo ya “

mikolo misato na ndambo ” oyo esakolamaki to “mbula misato na ndambo” ya solosolo. Kasi nakanisi ete ntango oyo eumelaka ememaka mpe nsango ya elimo. Eleko oyo ezali komonisa ndambo ya pɔsɔ, oyo ekoki kobimisa kolobela mosala ya Yesu Klisto awa na mabele oyo eumelaki mpenza “mikolo misato na ndambo ya esakweli” mpe esukaki na liwa ya Masiya Yesu Klisto. Molimo akokanisi mosala na yango na oyo ya Biblia, “ *batatoli na yango mibale* ”, oyo mpe basalaki mpe bateyaki liboso ya kotumbama na Place de la Révolution na Paris. Na bokokanisi oyo, Biblia ezali, kondima oyo, oyo emonisami na Yesu Klisto oyo, kati na yango, abakami lisusu na ekulusu mpe “ *atɔbɔlami* ” ndenge emonisami na Emoniseli 1:7. Mpela ya makila esukaki na kobangisa peuple français. Lisusu, nsima ya koboma mokambi na ye ya Convention ya mposa ya makila, Maximilien Robespierre, mpe baninga na ye Couthon mpe Saint-Just, kobomama ya bokuse mpe ya ebongiseli etikalaki. Molimo ya Nzambe elamusaki mposa ya mai ya molimo ya bato mpe momesano ya lingomba ekomaki lisusu na mibeko, mpe likolo ya nyonso, bonsomi. "Kobanga Nzambe" ya malamumu ebimi lisusu mpe bosepeli na Biblia emonisami lisusu kasi kino na nsuka ya mokili ekobunda mpe ekobunda na yango na mikanda ya filozofi oyo ekomami na bato ya makanisi ya bonsomi oyo modèle na bango ya grec ezali na esika ya liboso mitindo na yango ndenge na ndenge.

Verse 12: “ *Mpe bayokaki mongongo moko eutaki na likoló, elobaka na bango ete: “Bómata awa; Mpe bamataki o lola o kati ya lipata; mpe banguna ba bango bamonaki bango.* »

Liloba oyo ya Nzambe etali “ *batatoli mibale* ” ya Biblia nsima ya mobu 1798.

Kokokanisa na Yesu ezali kokoba, mpamba te ezalaki ye nde baponami na ye bamonaki (nsima ya mosakoli Eliya) komata na lola liboso ya miso na bango. Kasi, na ngala na bango, baponami na ye ya mbala ya nsuka bakosala mpe lolenge moko. Banguna na bango bakomona mpe bango komata na likoló kati na lipata epai Yesu akobenda bango epai na ye. Lisungi oyo Nzambe apesaka na likambo na ye ezali ndenge moko, mpo na Yesu Klisto, baponami na ye, mpe na likambo oyo ya Révolution française, Biblia nsima ya 1798. Mpo na kondimisa nsuka ya ntango oyo esakolamaki ya “ *mikolo 1260* ”-mbula, na 1799, Pápa Pie VI akufaki na boloko na Valence-sur-Rhône, mpe yango esalaki ete, kati na 1843-44 mpe 1994, ezala na eleko molai ya kimya Mbula 150 esakolamaki lokola “ *sanza mitano* ” na Em.9:5-10. Liwa ya Louis XVI, bosilisi ya bokonzi, mpe liwa ya pápa mokangami ezali kopesa mpasi ya liwa na bozangi kondima ya lingomba ya “ *nyama oyo ebimi na mbu* ” na Emoniseli 13:1-3. Concordat ya Annuaire ebikisaka mpota na ye kasi azali lisusu ko bénéficié te na soutien royal oyo ebebi, akonyokola lisusu te tee na tango ya suka tango intolérance protestante ekobima na kombo ya “ *nyama oyo emati na mabele* ” na Apo 13:11 .

Verse 13 : “ *Na ngonga wana koningana monene ya mabelé esalemaki, mpe ndambo ya zomi ya engumba ekweaki; bato nkóto nsambo bakufaki na koningana ya mabele oyo, mpe basusu babangaki mpe bapesaki nkembo epai ya Nzambe ya likoló.* »

Na eleko oyo (*ngonga oyo*) ekokisamaki, na lolenge ya molimo, “ *koningana ya mabele* ” oyo esilaki kosakolama na kokokisama ya oyo ya

Lisbonne na 1755, oyo etali likambo ya “ *elembo ya motoba* ” ya Apo. Engebene Molimo ya Nzambe, engumba Paris ebungisaki “ *moko na zomi* ” ya bato na yango. Kasi ndimbola mosusu ekoki kozala na ntina engebene na Dan.7:24 mpe Em.13:1, eteni ya zomi ya “ *maseke zomi* ” to makonzi ya boklisto ya westi oyo ezali na nse ya Lingomba ya Katolike ya pápa ya Loma. France, oyo Loma etalelaki lokola “mwana mwasi ya liboso” ya Lingomba ya Katolike ya Loma, ekweaki na kondima ete Nzambe azali, elongolaki lisungi na yango, mpe ekómaki tii na kobebisa bokonzi na yango. ^{Kelelo} ya 4 emonisaki yango, “ *eteni ya misato ya moi ebetami* ”; nsango “ *mibali nkóto nsambo babomamaki na koningana ya mabelé oyo* ” endimisi likambo yango na kolobaka ete: ebele (*nkóto*) ya “ *mibali* ” ya losambo (*nsambo*: bosantuli ya losambo ya ntango wana), babomamaki na koningana wana ya mabele ya politiki ya bato.

Verse 14: “ *Mawa ya mibale eleki. Tala, mawa ya misato ekoya **noki*** ”.

Na bongo, kosopama makasi ya makila ezungisaki bobangi ya Nzambe, mpe “Nsómá” esilaki , ezwaki esika na yango na bokonzi ya Napoléon 1er ‘ “ *mpongo* ” oyo ezalaki kosakola “ *kelelo* ” misato ya nsuka , “ *mawa minene* ” misato mpo na bafandi ya mabele. Soki totali ete liyebisi yango elandi Révolution française kobanda 1789 tii 1798, “ *mpasi ya mibale* ” oyo balobaka ete eutaki na yango na verse 14 ekoki te kolobela yango mbala moko. Kasi mpo na Molimo, ezali lolenge ya koyebisa biso ete lolenge ya sika ya Révolution française ekobima kaka liboso ya bozongi na nkembo ya Yesu Klisto. Kasi, engebene na Em.8:13, “ *mawa ya mibale* ” etali polele motó ya likambo ya ⁶ *kelelo* ya Em.9:13 oyo, na bosikisiki, “ *ekoboma ndambo na misato ya bato* ” yambo Yesu Klisto azonga mpo na kozongisa mabe na etumbu ya kozanga bosembo ya basaleli na ye basantu ya sembo na kobomaka banguna na bango ya kufa, batomboki ya nsuka. Tokoki ko comprendre que lokola massacre oyo ba Révolutionnaires français basalaki, Nzambe a organiser massacre ya Troisième Guerre mondiale, oyo mbala oyo nucléaire, oyo ekokitisa beaucoup nombre ya ba habitants na mabele, avant elimination na yango complete oyo ekozongisa yango na yango “ *libulu mozindo* ” ya ebandeli, nsima ya kokotela ya nsuka ya kobebisa ya Yesu Klisto.

Ndimbola mibale ya “ *mawa ya mibale* ” ekangisaka *kelelo ya minei* na ya *motoba* mpo na ntina ya elimo. Ebongiseli ya Emoniseli ekaboli ntango ya eleko ya boklisto na biteni mibale. Na oyo ya liboso, “ *mawa* ” epesaka etumbu na bato oyo basali ngambo oyo bazwaki etumbu liboso ya 1844 mpe na oyo ya mibale, baoyo bazwaki etumbu nsima ya 1844, mwa moke liboso ya nsuka ya mokili. Sikawa, misala mibale ya etumbu ezali na ndimbola oyo Nzambe apesi na etumbu na ye ya minei na Levitike 26:25 : “ *Nakotinda mopanga oyo ekozongisa mabe na kondimana na ngai .*” Etumbu ya yambo ekweyaki na bato **oyo bazwaki te** nsango ya Mbongwana, mosala oyo Yesu abongisaki mpo na baponami na ye, mpe ya mibale, na baoyo bayanolaki te na bosenga ya Nzambe **mpo na kosilisa** Mbongwana oyo na kobanda 1843. Pole oyo emonisami na nzela na yango Nzambe atongi Mbongwana oyo ya libela ekolakisama kino ngonga oyo ntango ya ngolu ekosila.

Soki tozwi makambo mpe misala oyo Nzambe alobaki ete bato ya Révolution française esalemaki kobanda 1789 tii 1795, tozali kokuta oyo akoki koloba ete bato ya Mpótó ya mikolo ya nsuka nde basalaki yango. Tozali kokuta

botyoli bobele moko, bozangi bonzambe mpe koyina bobele moko ya makuli ya lingomba mpe ya baye bateyaka yango; bizaleli oyo mbala oyo euti na bokoli ya kokamwa ya siansi mpe ya tekini. Na boumeli ya bambula ya kimya, bato oyo bandimaka Nzambe te mpe mangomba ya lokuta ezwaki bokonzi na mikili ya Mpótó. Na yango, Nzambe azali na ntina malamau ya kopesa biso, mpo na motó ya likambo oyo, botángi mbala mibale; bizaleli ya “ *babiki* ” oyo ezali kosala bokeseni monene kati na eleko ya mbongwana mpe eleko ya siansi ya mikolo ya nsuka ya bomoto. Mpo na kozala polele, engebene na Emoniseli 11:11 kino 13, “ *babiki* ” ya botangi ya yambo oyo etali “ *kelelo ya minei* ” “ *babongoli motema* ”, nzokande “ *babiki* ” ya mibale oyo etali “ *kelelo ya motoba* ” “ *bayambolaki te* ,” engebene na Em.9:20-21.

Mawa monene ” ya misato (mpo na basumuki): Bozongi ya nkembo ya Klisto Mosambisi

Verse 15: “ *Anzeli ya nsambo abetaki. Mpe mingongo makasi ezalaki na lola, kolobaka ete: Bokonzi ya mokili epesameli Nkolo na biso mpe na Klisto na ye; mpe akoyangela libela na libela.* »

Motó ya likambo ya nsuka ya mokapo ezali oyo ya “ *kelelo ya nsambo* ” oyo ezali komonisa, nazali kokundwela bino, ntango oyo Nzambe mozalisi oyo amonanaka te amimonisaka na miso ya banguna na ye oyo ezali kondimisa Apo.1:7: “ *Talá, azali koya na mapata mpe liso nyonso ekomona yango; ata baoyo batobolaki yango.*” “ *Baoyo batobolaki ye* ”, oyo batobolaki Yesu, bazali banguna na ye ya bileko nyonso ya eleko ya boklisto bakisa mpe oyo ya nsuka. Batobolaki ye, konyokolaka bayekoli na ye ya sembo, mpo na bango asakolaki ete: “ *Lokola osali makambo oyo epai na moko ya bandeko na ngai oyo ya mike, osaleli ngai yango (Mat.25:40).*” Uta na likoló, mingongo makasi etombolami mpo na kosepela na likambo yango. Wana ezali baye ya bafandi ya lola oyo basila komimonisa mpo na kosepela na kobengana zabolo na lola ya zabolo mpe bademo na ye na Klisto oyo alongi, oyo abengami “ *Mikaele* ” na Emoniseli 12:7 kino 12. Bazali kosangana na esengo ya baponami, na ngala na bango basikolami mpe balongi na Yesu Klisto. Lisolo ya masumu ya mabele ekosila mpo na kozanga basumuki babebisami na monoko ya Klisto ya bonzambe. Zabolo, “ *mokonzi ya mokili oyo* ” engebene Yesu, abungisaka bozwi na ye ya mokili ya masumu oyo Nzambe abebisi. Akotikala mibu nkóto mosusu na mabele oyo etikali mpamba kozanga kosala moto mabe, wana azali kozela kolongolama mobimba na ye na esambiselo ya nsuka elongo na basumuki mosusu nyonso oyo Nzambe akosekwisa mpo na ntina yango.

Esengo Monene ya Lola ya baponami oyo basikolami na makila ya Yesu Klisto

Verse 16: “ *Mpe bankulutu ntuku mibale na minei, oyo bafandaki liboso ya Nzambe na bakiti na bango ya bokonzi, bakweaki na bilongi na bango mpe basambelaki Nzambe ,” .*

Baponami bakoti na bokonzi ya lola ya Nzambe, bavandi na ba kiti ya bokonzi liboso ya Nzambe, bakoyangela to bakosambisa bato mabe engebene na Em.20:4. Verse oyo ezali kolamusa likambo oyo ezali na ebandeli ya lola ya

basikolami na Em.4. Verse oyo ezali komonisa lolenge oyo losambo ya solo ya Nzambe esengeli kozala. Kofukama, kofukama, elongi na nse, ezali lolenge oyo Nzambe apesi nzela.

Verse 17: “ *Koloba: Totondi yo, Nkolo Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, oyo azali mpe oyo azalaki, mpo ozwi nguya na yo monene mpe ozwi bokonzi na yo.* »

Basikolami bazongisaka sika matondi na bango mpe bafukami liboso ya Yesu Klisto, “ *Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso oyo azali mpe oyo azalaki* ” “ **mpe oyo ayei**”, lokola Emoniseli 1:4 esakolaki. “ *Osimbi nguya na yo monene* ” oyo otikaki mpo na kobikisa baponami na yo mpe olongolaki na liwa na yo motuya ya masumu na bango na mosala na yo ya “ *mwana-mpate* ”; “ *Mwana na Mpate ya Nzambe oyo alongolaka masumu ya mokili.* ” Ozwi “ *bokonzi na yo* ”; contexte oyo epesami likanisi ezali solo oyo esika Molimo amemaki Yoane mosika na Em.1:10; lisolo ya Liyangani ya Klisto awa na mabele ezali na kala. Na eteni oyo, “ *mayangani nsambo* ” ezali nsima ya baponami. Bokonzi ya Yesu, eloko oyo elikia ya kondima ya baponami, ekómi likambo ya solo.

Verse 18: “ *Mabota basilikaki; mpe nkanda na yo eyei, mpe ntango ekoki mpo na kosambisa bakufi, mpo na kopesa mbano na basaleli na yo baprofeta, basantu, mpe baoyo babangaka nkombo na yo, bato ya mike mpe ya minene, mpe ya kobebisa baye babebisaka mabele.* »

Tozali kokuta na verse oyo 18 makambo ya ntina mingi oyo elobeli molongo ya makambo oyo esakolamaki. Mokolo ^{ya 6} *kelelo ebomamaki un tiers de hommes* sont, “ *Les nations sont irritées* ”, et devant miso na biso, na 2020-2021, tozali ko témoigner ba causes ya irritation oyo : Covid-19 na ruin économique oyo esali, agression islamique, et promptment , offensive russe elongo na ba alliés na yango. Nsima ya etumba wana ya nsomo mpe ya kobebisa, nsima ya kosakola mobeko ya mokolo ya lomingo na “ *nyama ya mabelé* ” elingi koloba lisangá ya Baprotesta mpe ya Katolike ya bato ya Amerika mpe ya Mpoti oyo babikaki, Nzambe asopaki bango “ *malózi nsambo ya nsuka ya nkanda na ye* ” . oyo elimbolami na Em.16. Na ntango ya nsambo, Yesu abimaki mpo na kobikisa baponami na ye mpe koboma bato oyo bakweaki. Na nsima, programe oyo ebongisami mpo na “ *mbula nkóto* ” ya mbula nkóto ya nsambo eyei. Na likoló, engebene Emon.4:1, kosambisama ya bato mabe ekosalema: “ *mpe ntango ekoki mpo na kosambisa bakufi.* ” Basantu bazwaka mbano na bango: bomoi ya seko oyo Yesu Klisto alakaki na baponami na ye. Na nsuka bazwi monzoto ya ntongo mpe motole oyo elakamaki na baponami oyo bazwamaki balongi na etumba ya kondima: “ *kopesa mbano na basaleli na yo basakoli* ”. Nzambe amikundoli awa ntina ya esakweli mpo na bileko nyonso (Engebene na 2 Pet.1:19) mpe mingimingi na mikolo ya nsuka. “*Basantu mpe baoyo bazali kobanga nkombo na yo* ” ezali baye bayanolaki malamau na bansango ya baanzelu misato ya Em.14:7 kino 13; oyo ya liboso amikundoli mayeye oyo ezali na kobanga ye, kotosa ye mpe kotemela mitindo na ye te, kolobaka ete: “ *Bobanga Nzambe mpe bopesa ye nkembo* ”, na lolenge na ye ya mozalisi Nzambe, “ *mpo ngonga ya kosambisama na ye ekómi, . mpe bósambela ye oyo asalaki likoló, mpe mbu, mpe mabele, mpe maziba ya mai.* ”

Verse 19 : “ Mpe tempelo ya Nzambe na likoló efungwamaki, mpe sanduku ya kondimana na ye ebimaki na tempelo na ye. Mpe ezalaki na nkake, mpe mingongo, mpe nkake, mpe koningana ya mabele, mpe mabanga minene. »

Ba thèmes nionso oyo e évoqué na buku oyo ya Emoniseli ezo converger vers cette moment historique ya retour munene ya nkembo ya Nkolo na biso divine Yesu Klisto. Verse oyo ezali kotalela makambo oyo ezali na kati oyo mitó ya makambo oyo elandi ekokisami mpe esukisami:

Rev.1: Lingomba ya Adventiste:

Verse 4: “ Yoane epai na mangomba nsambo oyo ezali na Azia: Ngolu mpe kimya epai na yo oyo azali, mpe oyo azalaki, **mpe oyo akoya**, mpe epai ya bilimo nsambo oyo ezali liboso ya kiti na ye ya bokonzi, »

Verse 7: “ **Talá, azali koya elongo na mapata**. Mpe liso nyonso ekomona yango, ata baoyo batobolaki yango; mpe mabota manso ma mabele makolela mpo ya ye. Iyo. Amen! »

Verse 8: “ Nazali alfa mpe omega, elobi Nkolo Nzambe, oyo azali, mpe oyo azalaki, **mpe oyo akoya**, Mozwi-ya-Nguya-Nyonso. »

Verse 10: “ **Nazalaki na elimo na mokolo ya Nkolo**, mpe nayokaki nsima na ngai mongongo makasi, lokola lokito ya kelelo, ”

Apo.3: Liyangani ya nsambo: nsuka ya eleko ya “ Laodikia ” (= bato basambisami).

Em.6:17: Mokolo monene ya nkanda ya Nzambe na batomboki “ mpo mokolo monene ya nkanda na ye eyei, mpe nani akoki kotelema? »

Apo.13: “ nyama oyo ebimi na mabele ” (lisangá ya Baprotesta mpe ya Katolike) mpe mobeko na yango ya mokolo ya lomingo; verse 15: “ Mpe bapesaki ye ete ekeko ya nyama ekóma na bomoi, mpo ekeko ya nyama eloba, **mpe bato nyonso oyo balingi kosambela ekeko ya nyama te báboma . »**

Apo.14: Mitó ya makambo mibale ya “ kobuka mbuma ” (nsuka ya mokili mpe kokangama ya baponami) mpe “ kobuka mbuma ” (bobomami ya babateli mpate ya lokuta na balandi na bango oyo babendamaki mpe bakosamaki).

Em.16: Verse 16: “ mokolo monene ya etumba Armagedone ”

Na molongo oyo 19, tozali kokuta formule ya ntina ya intervention directe mpe visible ya Nzambe, “ mpe ezalaki na nkake, mingongo, nkake, koningana ya mabele ”, esi etangami na Em.4:5 mpe 8 :5. Kasi awa Molimo abakisi “ mpe mbula ya mabanga makasi ”; “ mbula ya mabanga ” oyo motó ya likambo ya **nsambo** kati na “ malózi nsambo ya nsuka ” na Em.16:21 esukaka na yango.

Contexte ya bozongi ya Yesu Klisto ezali bongo elembo na motó ya likambo ya nsuka ya Adventiste oyo mbala oyo ememi , na prenta ya mobu 2030, lobiko ya solo oyo epesami na baponami, oyo ezwami na makila oyo Yesu Klisto asopaki. Ezali ngonga ya bokutani na ye na batomboki oyo bazali komibongisa mpo na koboma baponami na ye oyo baboyi mokolo ya lomingo ya Baloma mpe babatelaka bosembo na bango mpo na Saba oyo esantisami na Nzambe uta poso

ya yambo ya bokeli na ye ya mokili. “ *Elembo ya motoba* ” ya Em. Likambo ya kozanga boyokani etombolami na verse oyo 19. Ezali kolobela mobeko ya bonzambe oyo ebatelami na “ *sanduku ya litatoli* ” na esika ya bulee koleka ya tabernakle mpe na “ *tempelo* ” ya Liebele. Sanduku ezali na nyongo ya lokumu na yango mpe bosantu na yango ya likolo mpenza bobele mpo ete ezali na bamesa ya mibeko oyo eyemami na mosapi ya Nzambe ye moko, na miso, liboso ya Moize, mosaleli na ye ya sembo. Biblia epesi biso nzela ya kososola nini ezali kobimisa nsomo ya batomboki na ntango oyo Yesu Klisto akozonga. Mpo oyo ezali oyo verse 1 tii 6 ya Nzembo 50 esakoli:

“ *Nzembo ya Asafe. Nzambe, Nzambe, YaHWéH, alobaka, mpe abengi mabele, kobanda na kobima ya moi tii na kolala ya moi. Uta Siona, kitoko ya kokoka, Nzambe azali kongenga. Aye, Nzambe na biso, atikali na kimia te; liboso na ye ezali na mótó oyo ezali kolya, zingazinga na ye mopepe makasi . Azali kobelela na lola likolo, mpe na mabele, mpo na kosambisa bato ba ye : Bosangisa epai na ngai bato na ngai ya sembo, baye basalaki kondimana na ngai na mbeka! -Mpe **lola ekosakola bosembo na ye** , mpo ezali Nzambe nde azali mosambisi. »*

Na likambo ya nsomo, batomboki bakomona makomi ya mibeko ya minei kati na mibeko zomi ya Nzambe oyo emonisami **na likoló na baletre ya mótó**. Mpe na nzela ya mosala oyo ya Nzambe, bakoyeba ete Nzambe akateli bango etumbu ya liwa ya liboso mpe ya “ *liwa ya mibale* ”.

Verse oyo ya nsuka ya motó ya likambo “ *kelelo ya nsambo* ” emonisi mpe endimisi ntina oyo Nzambe apesi na mobeko na ye oyo ezali kotyelama ntembe na boklisto ya lokuta ya botomboki. Mibeko ya bonzambe ekitisami na ntina ya kotelemela oyo balobaka ete mibeko mpe ngolu ezali. Libunga yango euti na kotanga mabe maloba oyo ntoma Paulo alobaki na mikanda na ye. Na yango, awa nakolongola ntembe yango na kopesaka bandimbola ya polele mpe ya petee. Na Rom.6, Paulo akesenisaka baye bazali “ *na nse ya mobeko* ” na baye bazali “ *na nse ya ngolu* ”, kaka mpo na contexte ya tango na ye tango kondimana ya sika ebandi. Na formule “ *na nse ya mobeko* ”, azali kopesa nkombo Bayuda ya kondimana ya kala oyo baboyi kondimana ya sika oyo etongami likoló na bosembo ya kokoka ya Yesu Klisto. Mpe azali ko désigner ba élus oyo bakotaka na alliance oyo ya sika na formule « *na loi* ». Pamba té yango ezali litomba liye na ngolu, na kombo na yango Yesu Klisto, na Molimo Mosantu, asalisaka moponi na ye pe ateyi ye alinga pe atosa mobeko mosantu ya bonzambe. Na kotosaka ye, azali bongo “ *elongo na mobeko* ” mpe azali “ *na nse ya ngolu* ”, azali mpe “ *na nse ya mobeko* ” te . Namikundoli lisusu ete Paulo alobi na ntina ya mobeko ya bonzambe ete ezali “ *mosantu mpe ete mobeko ezali sembo mpe malamú* ”; oyo nakabolaka na ye kati na Yesu Klisto. Atako Paulo azali kopesa etumbu ya lisumu, kolukaka kondimisa batangi na ye ete basengeli lisusu kosala masumu te ntango bazali na Klisto, batomboki ya mikolo na biso basalelaka makomi na ye mpo na kotemela ye na kokómisáká Yesu Klisto, oyo balobaka ete azali, “ *mosali ya masumu* ” oyo asili kofandisama na Loma Marsi 7, 321. Tango Paulo asakolaki na Gal.2:17: “ *Kasi tango tozali koluka kolomisama na nzela ya Klisto, soki biso moko tozwamaki lokola basumuki, Klisto akozala mosaleli ya masumu ? Mosika na yango !* » Tóyeba ntina ya bosikisiki, “ **mosika na yango** ”, oyo ezali kokweisa

likanisi ya lingomba ya kondima ya lokuta ya botomboki ya baklisto ya mikolo na biso, mpe yango banda mokolo ya 7 Mársi 321, mokolo oyo “ *lisumu* ” ya Loma ekotaki na kondima ya boklisto ya Mpótó mpe ya Ésti na bokonzi ya mokonzi moko ya Loma oyo azalaki mopakano, Constantin¹

Na likambo oyo ya “ *kelelo ya nsambo* ” mbula nkóto motoba ya liboso oyo Nzambe aponaki mpo na kopona na ye baponami awa na mabele ekómi na nsuka, na mosala na ye mobimba ya mbula nkóto nsambo. Na nsima , mibu nkoto ya nsambo, to “ *mibu nkoto* ” ya Emoniseli 20, efungwami, epesameli na bosambisi ya lola ya batomboki na baponami oyo basikolamaki na Yesu Klisto, motó ya likambo ya Em.4.

Emoniseli 12 : Mwango monene ya katikati

**Mwasi – Mobundi ya Roma – Mwasi na esobe – Parentèse: etumba na lola –
Mwasi na esobe – Mbongwana – Athéisme-
Batikali ya Lingomba ya Adventiste**

Mwasi molongi, mwasi ya libala ya Klisto, Mwana na Mpate ya Nzambe

Verse 1 : “ *Elembo moko monene ebimaki na likoló: mwasi moko azipami na moi, na sanza na nse ya makolo na ye, mpe motole ya minzoto zomi na mibale na motó na ye.* »

Awa mpe, mitó ya makambo mingi elandi moko na mosusu na mayemi to bililingi mingi. Tableau ya liboso ezali kolakisa Lisanga ya Baponami oyo ekozwa litomba na elonga ya Yesu Klisto, Mokonzi na yango se moko, engebene

na Ef.5:23. Na nse ya elembo ya “mwasi,” “Mwasi ya libala” ya Klisto azipami na “moi ya boyengebene” oyo esakolamaki na Mal.4:2. Na kosalela yango mbala mibale, elembo ya “sanza” ya molili ezali “na nse ya makolo na ye”. Banguna yango bazali na lisolo mpe na molongo ya ntango, Bayuda ya kondimana ya kala, mpe baklisto oyo bakweaki, Bakatolike, Ba-Orthodoxe, Baprotesta, mpe Baadventiste, ya kondimana ya sika. Na motó na ye, “motole ya minzoto zomi na mibale” ezali elilingi ya elonga na ye na boyokani na Nzambe, 7, na moto, 5, elimboli motángo 12.

Mwasi oyo banyokolamaki liboso ya kolonga ya nsuka

Verse 2: “Azalaki na zemi, mpe agangaki, azalaki na mpasi ya kobota mpe na mpasi ya kobota. »

Na verse 2, “mpasi ya kobotama” elamusi minyoko ya mabele oyo ezalaki liboso ya ntango ya nkembo ya likoló. Elilingi oyo esalelamaki na Yesu na Yoane 16:21-22 : “Mwasi ntango aboti ayokaka mawa, mpamba te ngonga na ye ekoki; kasi ntango abotaki mwana, azali lisusu komikundola mpasi te, mpo na esengo oyo azali na yango na likambo oyo ete mobali abotami na mokili. Bongo bino pe bozali sikoyo na mawa; kasi nakomona yo lisusu, mpe motema na yo ekosepela, mpe moto moko te akolongola esengo na yo epai na yo. »

Monyokoli ya basi ya bapakano: Loma, engumba monene ya bokonzi

Verse 3: “Mpe elembo mosusu ebimaki na likoló; mpe, tala, ezalaki dalagona moko monene ya motane, ezalaki na mitó nsambo mpe maseke zomi, mpe na mitó na yango mikonzi nsambo. »

Verse 3 ezali komonisa monyokoli na ye: zabolo, ya solo, kasi azali kosala na nzela ya nguya ya mosuni ya mabele oyo ezali konyokola baponami, engebene na mokano na ye. Na action na ye, asalelaka ba stratégies mibale oyo elandi; oyo ya “dalagona” mpe oyo ya “nyoka”. Ya liboso, oyo ya “dragon”, ezali attaque ouverte oyo Rome impérial pagan esalela. Tozali bongo kokuta bilembo oyo esilaki komonana na Dan.7:7 epai Loma ebimaki na komonana ya nyama ya minei ya nsomo oyo ezalaki na “maseke zomi”. Contexte ya bapakano endimami na bozali ya ba “diadems” oyo awa etiamaki na “mitó nsambo”, elembo ya engumba ya Loma engebene na Apo.17. Précision oyo ebongi na attention na biso mobimba, mpo ezali kolakisa biso, mbala nionso image oyo elakisami, na esika ya ba “tiaras”, contexte historique oyo esakolamaki.

Monyokoli ya basi na lingomba: Loma ya Katolike ya Pápa

Verse 4: “Mokila na ye ebendaki ndambo na misato ya minzoto ya likoló, mpe ebwakaki yango na mabele. Dragon atelemaki liboso ya mwasi oyo alingaki kobota, mpo na kolya mwana na ye ntango akobota. »

nse ya bilembo ya sika, nsango ya Em.

Na Danyele, “maseke zomi” ya bokonzi ya Loma esengelaki kozwa “liseke moke” ya pápa (kobanda mobu 538 tii 1798). Bolandi oyo endimami awa na Em.12, na molongo 4.

Liloba “mokila” oyo etali “mosakoli mwasi Yezabele” ya Em.2:20, ezali kolakisa bolandi oyo ya Loma ya lingomba ya pápa oyo ezalaki boklisto ya

lokuta. Efundeli oyo etangami na Dan.8:10 ezongisami sika awa. Bato oyo bazwi mpasi na mayele mabe mpe na kobendama na ye, oyo babongi na “ *nyoka* ” ya Genese, banyatami na nse ya makolo na nse ya elembo ya “ *minzoto ya likoló* ” to, na titre ya “ *bana-mboka ya bokonzi ya likoló* ” oyo Yesu alobi ete bayekoli na ye nde bapesaki bango. . “ *Moto ya misato abendami na kokweya na ye .*” Ya misato etángami te mpo na ndimbola na yango ya solosolo kasi, lokola bipai nyonso kati na bisakweli, lokola eteni ya ntina mingi kati na motángo mobimba ya baklisto oyo bamekami. Bato oyo bazwi mpasi bakoki kutu koleka motángo yango na ndambo ya misato mpenza.

Verse 5: “ *Abotaki mwana mobali, oyo akoyangela bikólo nyonso na lingenda ya ebende. Mpe mwana na ye amemamaki epai ya Nzambe mpe na kiti na ye ya bokonzi.* »

Na kosalelaka yango mbala mibale, esakweli yango ekundoli ndenge zabolo abundisaki likambo ya Masiya banda kobotama na ye tii na liwa na ye ya elonga. Kasi elonga oyo ezali ya mwana ya liboso oyo nsima na ye baponami na ye nyonso bakolonga, mpo na kokoba etumba yango moko tii ntango elonga ya nsuka ekozwama. Na ngonga wana, kozwaka nzoto ya likoló, bakokabola na yango, esambiselo na yango ya bato mabe mpe ezali kuna nde elongo, “ *bakobatela bikólo na lingenda ya ebende* ” oyo ekopesa ekateli ya “ *minyoko ya liwa ya mibale* ” ya esambiselo ya nsuka. Likambo ya Klisto mpe ya baponami na ye esangani na likambo moko ya bato banso, mpe elilingi ya “ *mwana oyo amemami epai ya Nzambe mpe na kiti na ye ya bokonzi* ”, na yango na lola, ezali oyo ya “ *kobikisama* ” ya mabele ya baponami oyo ekokokisama na 2030, na bozongi ya Klisto oyo akozongisa mabe. Bakobikisama na “ *bampasi ya kobota kobota* ”. Mwana azali elembo ya mbongwana ya solo ya moklisto oyo elongi mpe elongi .

Verse 6 : “ *Mpe mwasi yango akimaki na esobe, epai Nzambe abongisaki ye, mpo báleisa ye kuna mikolo nkóto na nkama mibale na ntuku motoba.* »

Assemblée oyo ezali konyokwama ezali na kimia mpe ezali na bibundeli te, ebundeli na yango se moko ezali Biblia, liloba ya Nzambe, mopanga ya Molimo, ekoki kokima kaka liboso ya ba agresseurs na yango. Verse 6 ekundoli ntango ya boyangeli ya pápa oyo ezalaki konyokola bato mpo na “ *mikolo 1260* ” ya esakweli, to bambula ya solosolo 1260 engebene mobeko ya Ezé.4:5-6. Ntango oyo ezali mpo na kondima ya boklisto ntango ya komekama ya mpasi oyo epesami likanisi na kolobela liloba “ *esobe* ” epai “ *etambwisami na Nzambe* ”. Na bongo azali kokabola mpasi ya “ *batatoli mibale* ” ya Emoniseli 11:3 . Na Dan.8:12, fraze oyo ya bonzambe esalemaki boye: “ *limpinga epesamaki elongo na bato ya seko mpo na lisumu* ”; lisumu oyo ekokisami na kotika limemya mpo na mokolo ya bopemi ya sabata uta mokolo ya 7 Mársi 321.

Bofungoli ya parenthèse: etumba na lola

Verse 7: “ *Mpe etumba ezalaki na likoló. Mikaele ná baanzelu na ye babundaki na dalagona yango. Mpe dalagona ná baanzelu na ye babundaki,* .

Kokamatama ya basantu oyo esakolamaki ebongi na ndimbola oyo Molimo azali kolakisa biso na lolenge moko ya parenthèse. Yango ekosalema mpo na elonga ya Yesu Klisto likoló na lisumu mpe liwa. Elonga oyo endimami

sima ya lisekwa na ye, kasi Molimo abimisi biso awa ba conséquences oyo ezalaki na yango pona ba habitants ya lola oyo ba froter mapeka na ba démons pe Satana ye moko tii na moment oyo.

Ezali na ntina mingi : matata oyo ya lola oyo etikalaki komonana te na miso ya bato ezali kongengisa ndimbola ya maloba ya nkuku oyo Yesu alobaki ntango azalaki awa na mabele. Na Yoane 14:1-3, Yesu alobaki, “ *Motema na bino etungisama te. Ndimela Nzambe, pe ndimela ngai. Bandako minene ezali mingi na ndako ya Tata na ngai. Soki ezalaki te, mbele nayebisaki bino. Nakobongisa esika mpo na bino. Mpe ntango nakokende mpe nakobongisa esika mpo na bino, nakoya lisusu mpe nakomema bino epai na ngai moko, mpo esika nazali bino mpe bozala.* » Ndimbola oyo epesami na “ kobongisama ” ya “ esika ” oyo ekobima na verse oyo ekolanda.

Verse 8 : “ *Kasi bazalaki makasi te, mpe esika na bango ezwamaki lisusu na likoló te.* »

Etumba oyo ya lola ezali na eloko moko te oyo ekokani na bitumba na biso ya mabele; ebomaka mbala moko te, mpe bakaa mibale oyo ezali kotemela ekokani te. Nzambe mozalisi monene oyo amimonisi na likambo ya komikitisa mpe ya bondeko ya anzelu-mokonzi “ *Mikaele* ” azali nyonso ndenge moko Nzambe mozwi-ya-nguya-Nyonso oyo liboso na ye bikelamu na ye nyonso esengeli kofukama mpe kotosa. Satana mpe bademo na ye bazali bikelamu wana ya botomboki, oyo batosaka bobele na kotindikama, mpe na nsuka, bakoki kotemela te mpe batindami na makasi mpo na kotosa, ntango Nzambe monene abangani bango na likoló na nguya na ye nyonso. Na boumeli ya mosala na ye awa na mabele, Yesu abangaki na baanzelu mabe oyo batosaki ye mpe batatolaki ete azalaki mpenza “ *Mwana ya Nzambe* ” ya mosala ya Nzambe, mpe na bongo baponaki ye.

Na verset oyo Molimo azali ko préciser: “ *esika na bango ezwamaki lisusu na lola te* ”. “ *Esika* ” oyo ezwamaki na batomboki ya lola na bokonzi ya Nzambe esengelaki kosikolama mpo ete bokonzi oyo ya lola ekoka “ *kopetolama* ” mpe “ *kobongisama* ” mpo na koyamba baponami ya Klisto na mokolo ya etumba na ye ya nsuka na batomboki ya mabele na ntango ya koya na ye na nkembo. Ezali bongo nde, kokamataka baponami na ye elongo na ye, “ bakozala ntango nyonso elongo na ye, bisika nyonso oyo azali ” to, na lola oyo epetolami bongo “ *ebongisami* ” mpo na koyamba bango. Eteni ya mabele ekozala bongo mpamba ya lolenge oyo esakolamaki na liloba “ *mozindo* ” uta Gen.1:2. Na pole ya etumba oyo, mosala ya kobikisa ya bonzambe engengisami mpe liloba moko na moko ya ntina ya mwango na yango emonisaka ndimbola na yango. Ezali bongo mpo na baverse oyo etángamaki na Ebr.9:23: “ *Yango wana esengelaki, mpamba te bililingi biloko biye bizali o lola bisengelaki kopetolama na lolenge eye, soko biloko bya lola bizalaki na nzela ya mabonza maleki koleka maye.* » Na yango, “ mbeka oyo eleki malam ” oyo esengelaki ezalaki oyo ya liwa ya bolingi ya Masiya na nkombo Yesu, oyo apesaki mpo na kozipa masumu ya baponami na ye, kasi koleka nyonso, mpo na kozwa mpo na bikelamu na ye mpe mpo na ye moko lotomo oyo ebongi na mibeko ya kokweisa kino na liwa batomboki ya likoló mpe ya mabele. Ezali na lolenge wana nde “ *esika mosantu ya likoló* ya Nzambe “ *epetolamaki* ”, liboso mpe na nsima, na bozongi ya Klisto molongi, ekozala ngala

ya mabele oyo ye aponi lokola “ *etelemelo ya makolo* ” na ye kasi te lokola “ . esika mosantu” na Yis.66:1-2: “ *Talá oyo Yehova alobi: Likoló ezali kiti na ngai ya bokonzi, mpe mabele ezali etelemelo na ngai . Ndako nini okokaki kotonga mpo na ngai, mpe esika nini okopesa ngai mpo na kofanda? Makambo maye manso loboko na ngai masali, mpe manso mazali, elobi Yawe. Oyo ezali moto oyo nakotala: epai ya moto oyo azali konyokwama mpe azali na molimo ya bolembu, epai ya moto oyo azali kobanga liloba na ngai. » ; to, engebene Ezek.9:4, likoló na “ *baoyo bazali kolela mpe kolela mpo na makambo ya nsɔni* ” oyo basali.*

Verse 9: “ *Mpe babwakaki dalagona monene, nyoka wana ya kala, oyo babengi Zabolo mpe Satana, oyo azali kokosa mabele mobimba: babwakaki ye na mabele, mpe baanzelu na ye babwakama elongo na ye. »*

Bikelamu ya lola bazalaki bato ya liboso oyo bazwaki matomba na bopetoli ya molimo oyo Klisto oyo alongaki asalaki. Abenganaki zabolo na likoló mpe bademo na ye ya baanzelu oyo “ *babwakami* ” na boumeli ya mbula nkóto mibale awa na mabele. Zabolo ayebi bongo “ *ntango* ” oyo etikali mpo na ye moko mpe mpo na bademo na ye mpo na kosala makambo mpo na kotemela basantu oyo baponami mpe solo ya Nzambe.

Note: Yesu amonisaki kaka te bizaleli ya Nzambe na bomoto, alakisaki mpe ezaleli oyo ya somo oyo ezali zabolo oyo kondimana ya kala elobaki mingi te mpo na ye, kotika ye pene na kozanga kotalela. Uta elonga ya Yesu na zabolo, etumba kati na bakaa mibale ekómi makasi mpo na bokangami ya bademo oyo bazali sikawa kofanda na lolenge oyo emonanaka te kati na bato na mabele mpe na dimension na biso mobimba ya mabele oyo esangisi ba planètes mpe minzoto ya lola. Wana ezali kaka ba extra-terrestres na dimension terrestre na biso.

Nasengeli awa kokundolisa bino ete bososoli malamumu ya mosala ya kobikisa mobimba ya manaka oyo Nzambe abongisi ezali libaku malamumu oyo ebombami mpo na baponami na ye. Pamba te kondima ya lokuta eyebani na ndenge ezali ntango nyonso mabe na bandimbola na yango ya projet na yango. Yango emonisami uta Bayuda oyo bapesaki Masiya basakolaki kati na Makomami Mosantu mokumba ya komema lobiko ya mosuni, nzokande Nzambe akanaki bobele kobikisama na elimo; oyo ya lisumu. Ndenge moko mpe, lelo oyo, kondima ya boklisto ya lokuta ezali kozela na bozongi ya Yesu Klisto, kotyama ya bokonzi na ye mpe nguya na ye na mabele; makambo oyo Nzambe atie na programme na ye te ndenge Emoniseli na ye ya esakweli eteyi biso. Au contraire, boyei na ye ya nkembo ekozala elembo ya nsuka ya bomoi na bango, oyo etikali momemi ya masumu na bango mpe ya ngambo na bango nyonso epai na ye.

Moponami ya Klisto ayebi ete bomoi ya bonsomi ebandaki na lola mpe ete nsima ya parenthèse ya mabele oyo esengelaki mpo na kolakisa bolingo na ye mpe bosembo na ye ya kokoka, Nzambe mozalisi akoyeisa bomoi ya bikelamu na ye oyo batikali sembo na lola mpe na mabele, . libela na lolenge na yango ya likoló. Batomboki ya lola mpe ya mabele bakozala na ntango wana kosambisama, kobebisama mpe kobomama.

Bokonzi ya lola esikolami

Verse 10 : “ *Mpe nayokaki mongongo makasi na likoló ete: Sikoyo, lobiko, mpe nguya, mpe bokonzi na Nzambe na biso, mpe bokonzi ya Klisto na ye eyei;*

mpe mofundi ya bandeko na biso abwakami na nse, oyo afundaki bango liboso ya Nzambe na biso butu moi. »

“ *Sikawa* ” oyo etali mokolo ya 7, 30 avril, mokolo ya yambo ya poso oyo elandi mokolo ya misato, 3 avril, oyo na yango kondimaka ekulusu, Yesu alongaki zabolo, lisumu mpe liwa. Na mokolo wana ya liboso ya poso, asakolaki epai ya Malia ete: “ *Kosimba ngai te; Nazali naino komata epai ya Tata na ngai te.* ” Elonga na ye esengelaki naino kozala officielle na lola mpe kobanda wana, na nguya na ye nyonso ya bonzambe, na kombo na ye ya anzelu oyo azwamaki lisusu “ *Mikaele* ”, abenganaki zabolo mpe bademo na ye uta na lola. Tosengeli ko noter citatio “ *mofundi ya bandeko na biso, oyo afundaki bango liboso ya Nzambe na biso butu na moyi* ”. Ezali komonisa biso bondeko monene ya mokili mobimba ya kaa ya Nzambe oyo ekabolaka koboya na yango ya kaa ya batomboki na baponami ya mabele. “ *Bandeko* ” wana bazali banani ? Baoyo bazali na likoló mpe baoyo bazali awa na mabele, na ndakisa Yobo oyo apesameli ndambo na zabolo mpo na komonisa ye ete “ bifundeli ” na ye ezali na ntina te.

Verse 11 : “ *Balongaki ye mpo na makila ya Mwana-Mpate mpe mpo na liloba ya litatoli na bango, mpe balingaki bomoi na bango mingi te na kobanga liwa. »*

Ndakisa oyo elobelami na verse oyo ezali na nsango ya eleko ya “ *Smirne* ,” mpe nsango oyo ezali komonisa motindo ya kondima oyo Yesu Klisto asengaki mpo na bileko nyonso oyo esakolamaki tii na bozongi na ye na nkembo.

Elonga ya “ *Mikaele* ”, nkombo ya bonzambe ya lola ya Mobikisi na biso Yesu Klisto, ezali kolongisa masakola na ye ya lokumu oyo esalemaki na Mat.28:18 kino 20: “ *Yesu ayaki mpe alobaki na bango boye: **Bokonzi nyonso epesami na ngai na lola mpe na mabele.** Bongo bókende mpe bókómisa bato ya bikólo nyonso bayekoli, bóbatisaka bango na nkombo ya Tata mpe ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu, mpe koteya bango bátosa nyonso oyo napesaki bino mitindo. Mpe tala, nazali elongo na bino ntango inso, kutu kino nsuka ya mokili. »*

Na bongo, na moboko ya kondimana na ye ya liboso, Nzambe amonisaki na Moize lisolo ya ebandeli ya bonene na biso ya mabele, kasi ezali kaka epai na biso oyo tozali kobika mikolo ya nsuka ya bomoto nde abimisi bososoli ya mosala na yango ya kobikisa mobimba, na nzela ya kokanga parenthèse ya expérience ya lisumu ya mabele oyo ekowumela mibu nkoto motoba. Yango wana tozali kokabola na Nzambe elikya ya bokutani ya seko ya baponami na ye nyonso ya sembo ya lola mpe ya mabele. Yango wana ezali libaku malamumu oyo toponami ete na ngala na biso tótya likebi na biso na likoló mpe na bafandi na yango. Mpo na ngambo na bango, batiki te kosepela na nsuka ya baponami mpe lisolo na biso ya mabele, kobanda na Bozalisi kino na nsuka ya mokili, lokola ekomami na 1Kol.4:9: “ *Mpo na Nzambe, emonani lokola ngai, asali biso, bantoma, bato ya nsuka na kati ya bato, bakatelami etumbu ya liwa na lolenge moko, lokola **tozalaki spectacle na mokili, na baanzelu** mpe na bato. »*

Ezalela ya mabele ekómi lisusu mabe koleka

Verse 12 : “ *Yango wana, bósepela, bino likoló, mpe bino bafandi na likoló. Mawa na mabele mpe mbu! Mpo Zabolo akiti epai na bino na nkanda makasi, mpo ayebi ete azali na ntango moke. »*

“ Bafandi na likoló ” bazalaki bato ya liboso oyo “ basepelaki ” na elonga ya Klisto. Kasi moninga ya esengo yango ezali kokóma makasi ya “ mawa ” mpo na “ bafandi na mabele ”. Mpamba te zabolo ayebi ete bakatelaki ye etumbu ya liwa na parole conditionnelle, mpe ete azali na “ ntango moke ” mpo na kosala na boyokani te na mwango na ye ya lobiko. Misala oyo esalemaki na boumeli ya mbula 2000 na kaa ya bademo oyo ekangami na mabele, nyonso wana emonisami na Yesu Klisto na Emoniseli to Apocalypse na ye. Oyo ezali likambo ya mosala oyo nazali kokomela bino. Mpe banda 2018, baponami ya Yesu Klisto bakaboli boyebi oyo ya nsuka ya ntango oyo ebombami mpo na zabolo mpo na mosala na ye ya kobenda; ekosuka na prenta ya mobu 2030 na bozongi ya nkembo ya Nkolo na bango ya bonzambe. Parentese ya motó ya likambo yango esukisi na verse 12.

Kokanga parenthèse ya combat na lola

Reprise ya thème ya mwasi oyo azali ko conduire na esobe

Verse 13 : “ *Tango dalagona amonaki ete babwakami na mabele, alandaki mwasi oyo abotaki mwana mobali.* »

Parentese oyo epesi nzela na Molimo azwa motó ya likambo ya boyangeli ya pápa uta na verse 6. Liloba “ *dalagona* ” na verse oyo ezali naino komonisa zabolo, Satana, ye moko. Kasi etumba na ye na “ *mwasi* ” esalemaka na nzela ya misala ya Baloma, na kolandana, ya bokonzi, na nsima ya pápa.

Verse 14 : “ *Mpe mapapu mibale ya mpongo monene epesamaki na mwasi, ete apumbwa na esobe, na esika na ye, epai aleisami mpo na mwa ntango, mpe ntango, mpe ndambo ya ntango, mosika na elongi ya nyoka.* »

Na molongo oyo 14, azongeli nsango na kolakisa bolai ya bokonzi ya pápa na lolenge ya “mbula misato na ndambo”, “ *ntango, ntango na ndambo* ”, esi esalelami na Dan.7:25. Na bozongeli oyo, makambo ya sika ekobima na molongo ya makambo oyo esalemaki. Esengeli koyeba likambo moko ya mikemike: “ *dalagona* ” ya verse 4 ezwami na esika ya “ *nyoka* ” ndenge moko na “ *dalagona* ” ya verse 3 ezwaki esika ya “ *mokila* ”. Maloba “ *nyoka mpe mokila* ” ezali komonisa biso mbongwana na mayele ya mosala oyo Nzambe, “ *mpongo monene* ”, afulaka kati na zabolo mpe na bademo na ye. Nsima ya kobundisa polele ya “ *dalagona* ” elandi mayele mabe mpe lokuta ya losambo ya “ *nyoka* ” oyo ekokisami na boyangeli ya pápa ya mbula 1260 oyo esakolamaki. Kolobelama ya “ *nyoka* ” epesi Nzambe nzela ya kopesa biso likanisi ya kokokanisa na makambo ya lisumu ya ebandeli. Kaka ndenge Eva abendamaki na “ *nyoka* ” oyo na nzela na yango zabolo alobaki; “ *mwasi* ”, “ *mwasi ya libala* ” ya Klisto, azali kokutana na komekama ya maloba ya lokuta oyo zabolo azali kolakisa ye na nzela ya “ *monɔkɔ* ” ya ba agents na ye ya Lingomba ya Katolike ya pápa ya Loma.

Verse 15 : “ *Mpe nyoka atindaki mai na monɔkɔ na ye lokola ebale nsima ya mwasi, mpo na kobenda ye pembeni ya ebale.* »

Verse 15 emonisi minyoko ya Lingomba ya Katolike oyo kondima ya boklisto oyo ezangi bosembo ezali kokutana na yango; lokola “ *mai ya ebale* ” oyo “ *ememaka* ” biloko nyonso oyo ekoki kokóma na yango. “ *Monɔkɔ* ” ya pápa ya Katolike ya Loma ebandaki kosala masano na yango ya Lingomba ya Katolike oyo ezalaki na molende mpe ya motema mabe mpo na kotemela batemeli na

bango ya losambo. Bokokisi ya kokoka ya mosala oyo ezali bokeli ya corps ya “ba dragons” na Louis XIV oyo epehamaki toli na Episkopo Le Tellier. Nzoto wana ya basoda, oyo esalemaki mpo na konyokola botemeli ya kimya ya Baprotesta , ezalaki na mokano ya “ *kopesa formasyo* ” baponami nyonso ya bolembu mpe ya bopolo ya Klisto na mateya na ye, na kotindaka bango na makasi bápona kati na kobongwana na Lingomba ya Katolike to komema bango na boombo to na liwa nsima ya kobebisama mpe minyoko ya nsomo .

Verse 16 : “ *Mpe mabele esalisaki mwasi, mpe mabele efungoli monoko na yango mpe emelaki ebale oyo dalagona abwakaki na monoko na ye.* »

Molimo epesi biso bandimbola mibale oyo etiamaki likolo mpo na verse moko oyo. Simba ete “ *mwasi* ” mpe “ *mabele* ” ezali awa biloko mibale ekeseni , mpe ete “ *mabele* ” ekoki komonisa kondima ya Protesta to mabele ya solosolo, mabele ya planeti na biso. Yango ekopesa molongo oyo bandimbola mibale oyo elandi moko na mosusu na ndenge ya ntango na Emoniseli ya bonzambe.

1er message: false bestiel Protestantisme : Na ordre chronologique, ya liboso, “ *mwasi* ” ekokani na ndimbola ya bililingi ya Baprotesta ya kimya ya Mbongwana oyo “ *monoko* ” na bango ya officiel (oyo ya Martin Luther na 1517) epamelaki masumu ya Bakatolike; oyo elongisaki nkombo na bango: “Baprotesta” ezala baoyo bazali kotelemela kozanga bosembo ya lingomba ya Katolike oyo ezali kosala lisumu epai ya Nzambe mpe koboma basaleli na ye ya solo. Eteni mosusu ya bokosi ya Lingomba ya Protesta oyo emonisami na liloba “ *mabele* ” efungolaki mpe “ *monoko* ” na yango mpo na kokweisa kondima ya Katolike, kasi ezwaki bibundeli mpe babeti na yango ya mobulu “ *emelaki* ” eteni monene ya babundi ya masano ya Lingomba ya Katolike. Liloba “ *mabele* ” awa ezali elilingi ya ba “Huguenots” oyo bayebani mingi, babundi ya protestant ya Cévennes, mpe oyo ya bisika makasi ya basoda lokola La Rochelle na tango ya “bitumba ya mangomba” oyo Nzambe azalaki kosalelana te mpe kokumisama te na bituluku mibale ya bato oyo bazalaki kotemela ba combattants.

2ème message: mopanga ya kozongisa mabe ya ^{athée nationale française} . Na botangi ya mibale, mpe na molongo ya ntango, verse oyo 16 emonisi lolenge nini Révolution française ekomela mobimba agression pápa ya bakonzi ya Katolike. Oyo ezali nsango monene ya verse oyo. Mpe ezali oyo Nzambe apesaka na rôle ya “ ^{4ème} *kelelo* ” ya Em.8:12, mpe “ *nyama oyo ebimi na libulu mozindo* ” ya Em.11:7, na analogie na Lev.26:25, eyei, elobi Nzambe, lokola “ *mopanga, mpo na kozongisa mabe na boyokani na ngai* ” oyo batomboki ya Lingomba ya Katolike batekamaki na basumuki. Elilingi oyo euti na etumbu ya motomboki “ *Kola* ” na Mit.16:32: “ *Mabele efungoli monoko na yango , mpe emelaki bango, mpe bandako na bango, elongo na bato nyonso ya Kora mpe biloko na bango nyonso.* ” Na boyokani ya kokoka na Emoniseli ya bonzambe mpe kokokisama ya lisolo, elilingi oyo ya bokokanisi ekundoli koboya ya mobeko ya bonzambe na batomboki na makambo nyonso mibale.

Monguna ya nsuka ya Dragon : Batikali ya basi ya Adventiste

Verse 17 : “ *Mpe dalagona asilikelaki mwasi, mpe akendaki kobunda na batikali ya bakitani na ye, oyo bazali kotosa mibeko ya Nzambe mpe oyo bazali na litatoli ya Yesu.* »

Koleka na kimia mibu 150 ya mosala ya Baprotesta oyo babetamaki na elakeli mabe ya bonzambe, motó ya likambo ya “ *kelelo ya 5* ”, Molimo azali kolamusa etumba ya nsuka ya mabele ya zabolo mpe ya basali na ye ya lola mpe ya mabele, mpe alakisi biso ba cibles ya koyina na bango elongo. Mikano oyo ya nsuka ekozala Baponami, bakitani ya nsuka mpe basangoli ya libula ya babongisi-nzela ya Adventiste ya 1873 oyo momekano oyo ya nsuka esakolamaki engebene na Em.3:10 . Babongisi-nzela oyo bakosilisa misio na bango, komema lipamboli na bango moko ya bonzambe. Bakosengela kosunga na makasi mpe na bosembo mosala oyo Yesu apesaki bango: koboya kokumisa na lolenge moko to mosusu “ *elembo ya nyama* ” na mokolo ya lomingo ya Baloma, na kobatelaka na bosembo nyonso, ata soki ekosenga mbongo nini, momeseno ya kopema na sabata, na boumeli ya mokolo ya samedi, . mokolo ya nsambo ya solo ya poso, ntango ebongisami mpe etiamaki na mokeli monene mpe ya nguya nyonso Nzambe. Ezali bosolo oyo ezali komonana na ndimbola oyo ya “ *batikali ya momboto ya mwasi* ” na molongo oyo: “ *baoyo babatelaka mitindo ya Nzambe* ”, zomi kasi libwa te; “ *mpe baye babatelaka litatoli ya Yesu* ”, mpo ete batiki te moto moko azwa yango epai na bango; ezala “ *ba dragons* ”, to “ *banyoka* ” te. Mpe “ *litatoli ya Yesu* ” oyo ezali na motuya mingi, mpamba te, engebene Emoniseli 19:10, “ *litatoli ya Yesu ezali elimo ya esakweli* ”. Ezali litatoli oyo ya esakweli nde esalaka ete “ *Zabolo akosa baponami ya solo te* ” ya Klisto, Nzambe ya bosolo, lokola Mat.24:24 eteyi: “ *Mpo ete baklisto ya lokuta bakobima mpe basakoli ya lokuta; bakosala makamwisi minene mpe makamwisi, kino na meko ya kobenda, soki likoki ezalaki, ata baponami .* ”.

Elonga moko pene na...ya mobimba mpo na Satana

Verse 18: “ *Mpe atelemaki likoló ya zélo ya mbu* ”

Verse oyo ya nsuka ezali kolakisa biso zabolo moko ya elonga oyo alongi komema elongo na ye na kokweya na ye mpe na etumbu na ye ya kufa, **bibongiseli nyonso ya losambo ya boklisto** oyo azali koyangela mpe kosimba na nse ya bokonzi na ye. Na Yis.10:22, Nzambe asakoli ete: “ *Ata bato na yo, Ee Yisraele, bazali lokola zelo ya mbu, kaka bato oyo batikali bakozonga; kobebisama esili, ekosala ete bosembo etondana.* » Na boye, engebene na esakweli oyo, na nsuka ya mokili, kaka ba Adventistes dissidents, oyo bazali kosala “ *reste ya mwasi* ”, “ *Aponami, Mwasi ya libala ya Klisto* ”, mpe “ *Israel* ” ya molimo ya Nzambe, bakimi na likambo oyo bokonzi ya satana. Namikundoli ete na nse ya nkombo “Adventiste”, Molimo elimboli motindo ya bondimi mpo na lobiko ya baponami ya nsuka oyo baponamaki uta 1843; na 2020, ezali bizaleli ya losambo, kasi ezali lisusu te institution oyo Nzambe asambisaki, a condanner mpe aboyaki (“ *asanza* ”) na 1994.

Emoniseli 13 : Bandeko ya lokuta ya lingomba ya boklisto

Nyama ya mbu – Nyama ya mabele

Motángó 13 ezali komonisa mpo na bato ya losambo ya bikeko oyo bazali na biyambayamba charme ya chance to charme ya chance ya mabe engebene makanisi mpe mikili ya moto na moto. Awa, na Emoniseli na Ye ya nkembo, Nzambe abimisi biso code ya mituya na Ye moko, oyo etongami na mituya 1 kino 7 mpe bosangani na yango ndenge na ndenge. Motángó 13 ezwami na kobakisa motángó “6”, motángó ya anzelu Satana, mpe motángó “7”, motángó ya Nzambe mpe na yango ya lingomba oyo ebongi oyo epesami na Nzambe mozalisi kati na Yesu Klisto. Tokokuta bongo na mokapo oyo “bandeko ya lokuta ya lingomba ya boklisto” kasi banguna ya solo ya kufa ya baponami ya solo. “ *tarsh* ” oyo ebombami na katikati ya “ *mbuma malamumu* ” na nse ya bimonaneli ya losambo oyo ezali kobungisa nzela oyo mokapo oyo ezali kobimisa masque.

Nyama ya liboso : oyo emati na mbu

Etumba ya Liboso ya *Dragon ya Nyoka*

Verse 1: “ *Bongo namonaki nyama moko ezali kobima na mbu, ezali na maseke zomi mpe mitó nsambo , mpe na maseke na ye mikonzi zomi , mpe na mitó na ye bankombo ya kofinga .*

Lokola tomonaki yango na boyekoli ya Emon . Ya liboso, “ *oyo emati uta na mbu* ”, lokola na Dan.7:2, etali kondima ya Katolike mpe bokonzi na yango ya minyoko ya “ *sanza 42* ” ya esakweli, to mibu 1260 ya solo. Soki tozwi bilembo ya bikonzi oyo ezali liboso na yango na Dan.7, tozali kokuta bokonzi ya “ *liseke moke* ” oyo esengelaki kobima nsima ya “ *maseke zomi* ” kozwa bokonzi na yango engebene na Dan.7:24. “ *Tiaras* ” oyo batye na “ *maseke zomi* ” emonisi ete ezali contexte historique wana nde etalisami. Awa, Loma ya pápa emonisami na “ *mitó nsambo* ” oyo ezali mingimingi komonisa yango na ndimbola mibale. Oyo eleki solo ezali oyo ya “ *bangomba mike nsambo* ” oyo Loma etongami likolo na yango engebene na Em.17:9. Mosusu, oyo azali na elimo mingi, azali na esika ya liboso; maloba “ *mitó nsambo* ” elakisi bosantu ya magistrat: “ *sambo* ” ezali motango ya bosantu, mpe “ *mitu* ” elakisi magistrat to nkulutu na Yis.9:14. Magistrature wana ya likolo ekoki kozala ya Rome ya pápa mpo ezuaka lolenge ya l’Etat indépendant, ezala civil to religieux, oyo mokonzi na yango ezali pápa. Molimo azali koyebisa na bosikisiki: “ *mpe na mitó na ye bankombo ya kofinga* ”. Liloba “ *kofinga* ” ezali na bomoko mpe esengeli tobongola lokola : “ *bankombo ya lokuta*

”, engebene na ndimbola ya liloba “ *kofinga* ”. Yesu Klisto alobi ete “ *lokuta* ” yango euti na boyangeli ya pápa ya Loma. Yango wana apesi ye titre ya “ *tata ya lokuta* ” oyo na nzela na yango aponaki zaboló, Satana ye moko na Yoane 8:44 : “ ***Ozali ya tata na yo zaboló , mpe olingi kosala bamposa ya tata na yo. Azalaki mobomi banda na ebandeli, mpe ateleme na kati ya solo te, mpo solo ezali te kati na ye. Ntango azali kobimisa lokuta, alobaka na motema na ye moko; mpo azali moto ya lokuta mpe tata ya lokuta .***”

Verse 2 : “ *Nyama oyo namonaki ezalaki lokola **nkoi** ; makolo na ye ezalaki lokola oyo ya **urse** , mpe monɔkɔ na ye lokola monɔkɔ ya **nkosi** . Dalagona apesaki ye nguya na ye, mpe kiti na ye ya bokonzi, mpe bokonzi monene. »*

“ *Nyama ya minei* ” ya Dan.7:7 alobaki “ *nsɔmɔ, nsɔmɔ, mpe makasi mpenza* ” ezwi ndimbola ya sikisiki koleka awa. En fait yango moko ezali ko présenter ba critères ya ba empires misatu oyo ezalaki liboso na yango depuis empire ya ba Chaldeens. Azali na agilité ya “ *léopard* ”, nguya ya koleka ya “ *ours* ” mpe makasi ya motema mabe ya kolya misuni ya “ *nkosi* ”. Na Em.12:3, “ *dragon* ” ya verset 3, esika “ *ba diademes* ” ezalaki na “ *mitu sambo* ” elakisaki Loma na phase impériale na yango ya bapakano konyokola bakristu ya liboso. Na bongo, kaka ndenge “ *liseke moke* ” ya Dan.7:8-24 elandi oyo ya Dan.8:9, awa pápa ezwi nguya na yango epai ya bokonzi ya Loma; oyo histoire endimisi na décret impérial oyo ewutaki na Justinien I^{na} 533 (kokoma) mpe 538 (application). Kasi, kebá! “ *Dalagona* ” ezali mpe kolobela “ *zaboló* ” na Emon . Tososoli ntina oyo Nzambe akómisi biloko yango mibale “ *batata ya lokuta* ” na verse oyo eleki.

Note : Na niveau militaire, Rome papa ebatelaka makasi mpe nguya ya forme impériale na yango, mpo mampinga ya bokonzi ya Europe esalelaka yango mpe ekokisaka mikano na yango. Lokola Dan.8:23 kino 25 eteyi, makasi na yango etongami na “ *elonga ya mayele mabe na yango* ” oyo ezali na koloba ete ezali komonisa Nzambe na mabele, mpe lokola ezali bongo, kozala na makoki ya kofungola to kokanga nzela ya kozwa bomoi ya seko oyo esengami na Evanzile ya Klisto: “ Na nsuka ya bokonzi na bango, ntango basumuki bakosilisa, ***mokonzi moko ya mbindo mpe ya mayele akobima . Nguya na ye ekobakisama, kasi na makasi na ye moko te ; akosala dégâts incroyable, akolonga na ba entreprises na ye , akobebisa ba puissants na peuple ya ba santu. Na ntina ya bomengo na ye mpe elonga ya mayele mabe na ye , akozala na lolendo na motema na ye, akobebisa bato mingi oyo bafandaki na kimya, mpe akotelema na mokonzi ya bakonzi; kasi ekobukana, kozanga milende ya loboko moko. »***

Na nsuka ya bambula ya 1260, koboya kondima Nzambe ya Révolution française esukisaki nguya na yango ya bokonzi oyo esalemaki banda mobu 538 .

Verse 3: “ *Mpe namonaki moko na mitó na ye lokola nde azoki kino liwa; kasi mpota na ye ya kufa ebikisamaki. Mpe mabele mobimba ezalaki na nsɔmɔ nsima ya nyama yango. »*

Ebongoli ata mokolo moko te na lisolo na yango mobimba, ezali na nzela ya bopekisami nde magistrat ya pápa ekosengela kotika nguya na yango ya

konyokola. Yango ekosalema kobanda 1792 ntango bokonzi ya bokonzi, lisungi na yango ya bibundeli, ekokweisama mpe ekatami motó na bato ya France oyo bandimaka Nzambe te. Lokola esakolamaki na Em.2:22, “ *bolózi monene* ” oyo ya kondima Nzambe te alingi kobebisa nguya ya losambo ya Loma ya “ *mwasi Yezabele* ” mpe ba cibles na yango ezali “ *baoyo basalaka ekobo na ye* ”; bakonzi, bato oyo balingaka bakonzi mpe banganga-nzambe ya Lingomba ya Katolike. Oyo ezali ndenge oyo asengeli kozala “ *lokola nde azokaki tii akufi* ”. Kasi mpo na bantina ya libaku malamumu, Amperere Napoléon I ^{azongisaki} yango na 1801 na nkombo ya Concordat na ye. Akonyokola lisusu mbala moko te. Kasi nguya na yango ya kobanda ekolanda mpo na ebele ya bandimi ya Katolike oyo bango nyonso bakondimela lokuta na yango mpe na komilakisa na yango kino kozonga na nkembo ya Yesu Klisto: “ *Mpe mabele mobimba ezalaki na botali nsima ya nyama* ”. “ *Mabele mobimba elandaki nyama* ”, mpe liloba oyo *mabele* , na ndimbola mibale, etali planeti, kasi mpe kondima ya Protesta oyo ebongwani oyo eutaki na yango. Alliance oecuménique (= ya mabele, na grec) oyo esalemaki banda wana endimisi liyebisi oyo. Soki Molimo alingaki kobimisa nsango oyo na elobeli ya polele, mbele totángaki ete: “ *lingomba mobimba ya Protesta elandaki lingomba ya Katolike oyo ezali kokanga motema te* . Liloba oyo ekondimama na boyekoli ya “ *nyama* ” ya mibale oyo mbala oyo “ *amati uta na mabele* ” na verse 11 ya mokapo oyo 13.

Verse 4: “ *Mpe basambelaki dalagona, mpamba te apesaki nyama bokonzi; basambelaki nyama yango, balobi ete: “Nani azali lokola nyama, mpe nani akoki kobunda na ye?”* »

Kobenga ezala Loma ya ampire kasi mpe Satana, engebene Emon . yango lokola mbano mpe na kozanga boyebi mobimba, mpamba te ezali ye nde “ *apesaki nguya na ye na nyama* ”. Na yango, “ *elonga ya mosala* ” ya pápa oyo esakolamaki na Dan.8:24 endimami na lisolo ya bato. Azali koyangela likolo ya bakonzi na nguya na ye ya losambo, na lolenge ya mobimba, uta kala kozanga kotelemela. Akabolaka mabele mpe lokumu na batitre baoyo basalelaka ye mpo na kopesa bango mbano, lokola tokoki kotanga na Dan.11:39: “ *Ezali epai ya nzambe mopaya nde akosala na bisika bibateli; mpe akotondisa na lokumu baoyo bayebi ye, akokómisa bango mokonzi likoló na bato mingi, akokabola na bango mabelé lokola mbano* .” Likambo yango ekokisamaki mpenza na ndenge oyo eyebani malamumu ntango Pápa Alesandala VI Borgia (mobomi oyo ayebani mingi) akabolaki mabele yango na 1494 mpe apesaki yango na Portugal, esika oyo Brésil mpe Inde ekendeki liboso na esti, mpe na Espagne, biloko mosusu nyonso oyo bautaki komonana mabele. Molimo azali kotingama. **MoPONAMI YA YESU KLISTO ASENGELI KONDIMA MPENZA ETE KONDIMA YA KATOLIKE EZALI YA DIABOLO, MPE ETE MISALA NA YANGO NYONSO YA NKANDA TO YA BOMOTO ETAMBWISAMI NA SATANA, MONGUNA YA NZAMBE MPE BAPONAMI.** Accent oyo ezali justifié puisque asakoli na Dan.8:25, “ *succès ya ba entreprises na ye pe succès ya mayele mabe na ye* ”. Bokonzi na yango ya losambo oyo endimami na bakonzi, bato ya nguya, mpe bato ya boklisto ya Mpoto epesi yango lokumu oyo etongami likoló na kotyela motema, yango wana na bosolo ezali mpenza ya kolemba. Kasi ntango Nzambe mpe zabolo basangani mpo na kosala etumbu, ebele ya bato, ebele ya bato balandi na botosi nzela ya lokuta oyo elandami mpe koleka nyonso, oyo etiamaki. Na

mabele, nguya esengaka nguya, mpo bato balingaka koyoka nguya, mpe na domaine oyo, régime ya papa, oyo elobi ete ezali komonisa Nzambe, ezali masta ya genre. Lokola na Em.6, motó ya likambo yango ezali kobimisa motuna: " *Nani azali lokola nyama, mpe nani akoki kobunda na ye?*" ". Chapitre 11 na 12 epesaki eyano : Nzambe na kati ya Christ oyo akopesa na 1793 athée révolutionnaire française oyo ekozisa yango na makila. Kasi kino kobima ya " *mopanga oyo ya kozongisa mabe* " (mosala oyo epesamaki na ^{etumbu ya 4} na Lev.26:25), Baprotesta oyo bazalaki na bibundeli bazalaki deja kobunda na yango, kozanga nzokande ete bálonga yango. Mibali, Baprotesta, Bafalanse mpe Allemand, mpe Ba Anglicans, bango nyonso ya makasi lokola ye, bakobundisa ye uta ^{ekeke ya 16}, kozongisa makofi na ye ya liwa, mpamba te kondima na bango ezali likolo ya nyonso, ya politiki.

Verse 5 : " *Mpe bapesaki ye monɔkɔ oyo ezali koloba maloba ya lolendo mpe ya kofinga; mpe apesamaki nguya ya kosala mpo ya sanza ntuku minei na mibale.* »

Maloba oyo ekokani na oyo totangi na Dan.7:8 oyo etali " *liseke moke* " ya pápa ya Loma oyo etombolaka nsima ya " *maseke zomi* " ya makonzi ya Mpoto. Awa tozali kokuta " *lolendo* " na ye kasi awa Molimo abakisi " *maloba ya kofinga* " to ba prétentions ya lokuta mpe lokuta ya lingomba oyo " *elonga na ye* " etongamaki likolo na yango. Nzambe andimi bokonzi na ye ya " *1260* " bambula ya solo oyo elakisami na lolenge ya esakweli ya biblia " *sanza ntuku minei na mibale* ", engebene na code " *mokolo moko mpo na mbula moko* " ya Eze.4:5-6.

Verse 6: " *Mpe afungolaki monɔkɔ na ye mpo na kofinga Nzambe , mpo na kofinga nkombo na ye, mpe hema na ye, mpe baoyo bafandi na likoló.* »

Nasengeli awa kobenda likebi na ndimbola ya bato banso oyo bomoto epesaka na liloba " *kofinga* " to kofinga. Likanisi oyo ezali kobungisa nzela mpamba te, kopesaka lokuta, " *kofinga* " ezali ata moke te na lolenge ya kofinga, mpe mpo na oyo Nzambe azali kotya na Loma ya pápa, ezali, au contraire, na lolenge ya bosantu ya lokuta mpe ya bokosi.

Monɔkɔ ya pápa " *ezali kofinga Nzambe* "; oyo endimisi bomoto na ye na Dan.11:36 esika totangi ete: " *Mokonzi akosala oyo alingi; akomitombola, akokumisa likolo ya banzambe nionso, mpe akoloba makambo ya kokamwa contre Nzambe ya banzambe ; ekolonga kino nkanda ekosila, mpo ete oyo ekanamaki ekokokisama.* » Molimo azali kotya lokuta na boyangeli ya pápa, to " *kofinga Nzambe* ", oyo ezali komonisa mateya na yango nyonso ya losambo; " *contre Nzambe, mpo na kofinga nkombo na ye* ," azwi nkombo ya Nzambe mpamba, abebisi bizaleli na ye, kofunda ye misala na ye ya koboma ya diabol; " *tabernakle na ye* ", elingi koloba esika mosantu na ye ya molimo oyo ezali Liyangani na ye, Baponami na ye; " *mpe baye bafandi na lola* ", mpo ete ezali kolakisa lola mpe bafandi na yango na lolenge na yango ya bokosi, kolamusaka na mateya na yango, lifelo ya lola, libula ya Bagreke oyo bazwaki yango na nse ya mabele, paradis mpe purgatoire. " *Bafandi ya lola* ", ya peto mpe ya bule, bazali konyokwama mpe bazali kosilika mpo ete ndakisa ya mabe mpe motema mabe oyo epemamaki epai na bato na kaa ya bademo ya mabele epesameli bango na bosembo te.

Verse 7: “ *Mpe bapesaki ye ete abunda na basantu, mpe alonga bango. Mpe apesamaki bokonzi likolo lya mabota manso, bato, nkota, mpe ekolo.* »

Verse oyo endimisi nsango ya Dan.7:21: “ *Namonaki liseke oyo ezali kobunda na basantu, mpe kolonga bango.* ” Boklisto ya Mpoto mpe ya mokili mobimba ezali mpenza kolukama, mpamba te kondima ya Katolike ya Loma etiamaki likoló na bato nyonso ya Mpoto oyo, na maloba mosusu, “ *mabota, bato, minɔkɔ mpe bikólo* ” oyo bazalaki na lipanda na makambo ya sivile. “ *Bokonzi na ye likoló ya mabota nyonso, bato nyonso, minɔkɔ nyonso, mpe ekólo nyonso* ” endimisi elilingi na ye lokola “ *ndumba Babilone monene* ”, uta na Emoniseli 17:1 oyo ezali kolakisa ye “ *afandi likoló ya mai mingi* ”; “ *mai* ” oyo ezali elilingi ya “ *bato, ebele, bikólo mpe minɔkɔ* ” engebene na Em.17:15. Tokoki ko noter, na intéré, absence ya liloba « *tribu* » na chapitre oyo 17. Ntina ezali contexte final ya époque ciblée oyo etali Europe na christianisme occidental oyo forme tribal e remplacé na ba formes nationales différentes.

Epai mosusu, na likambo ya ebandeli ya kotyama ya boyangeli ya pápa, bato ya Mpoto babongisamaki mpenza na “ *mabota* ” lokola Gaule ya Loma, oyo ekabwanaki mpe ekabolamaki na “ *minɔkɔ* ” mpe minɔkɔ ndenge na ndenge. Na chronologie, Europe ezalaki populaire na “ *mabota* ”, sima na “ *peuples* ” soumis na bakonzi, mpe na suka, na ^{ekeke ya 18}, na “ *bikolo* ” républicaine, lokola Etats-Unis ya Amérique du Nord oyo ezali ko constituer bokoli na yango ya ntina. Mobeko-mokonzi ya “peuple” esengeli kotosa boyangeli ya pápa ya Loma, mpamba te ezali ye nde andimi mpe atye bokonzi ya bakonzi ya Mpoto ya boklisto, banda Clovis 1er ^{mokonzi} ya Ba-Franc.

Verse 8 : “ *Mpe bato nyonso oyo bafandi na mabele bakosambela ye, oyo nkombo na ye ekomamaki te banda ebandeli ya mokili na mokanda ya bomoi ya Mwana-Mpate oyo abomamaki.* ” »

Na ntango ya nsuka, epai elembo “ *mabele* ” ezali komonisa kondima ya Baprotesta, nsango oyo ezwi ndimbola ya sikisiki: Baprotesta nyonso bakosambela kondima ya Katolike; bango nyonso, longola se baponami oyo Molimo apesi bango ndimbola oyo na mayele mabe: “ ~~*baoyo*~~ *nkombo na bango ekomamaki te-uta ebandeli ya mokili na mokanda ya bomoi ya Mwana-Mpate oyo abomamaki.* » Mpe nakundolisi bino awa, baponami na yango bazali “ *bana mboka ya bokonzi ya lola* ” na bokeseni na batomboki oyo bazali “ *bafandi ya mabele* ”. Makambo mazali kotatola bosolo ya liyebisi oyo ya esakweli oyo esalemi na Molimo ya Nzambe. Mpamba te banda ebandeli ya Mbongwana, longola kaka likambo ya Pierre Valdo na mobu 1170, Baprotesta bazali kosambela kondima ya Katolike na kokumisaka “mokolo ya lomingo” na yango oyo ezwaki epai ya mokonzi ya bapakanano Constantin 1 ^{banda} mokolo ya 7 Marsi 321. Efundeli yango ebongisaka motó ya likambo ya “ *nyama* ” ya mibale oyo emonisami na verse 11.

Verse 9: “ *Soki moto azali na matoi, ayoka!* ” »

Ye oyo azali na “ *litoi* ” ya bososoli oyo Nzambe afungoli akososola nsango oyo Molimo apesi.

Kosakola etumbu oyo esalemaki na mopanga ya kozongisa mabe ya athée nationale française

Verse 10 : “ *Soko moto akomema na boombo, akokende na boombo; soki moto abomi na mopanga, esengeli koboma ye na mopanga. Oyo ezali molende mpe bondimi ya basantu.* »

Yesu Klisto azali komikundola botosi ya kimya oyo azali kosenga na baponami na ye ntango nyonso. Lokola ba martiru ya liboso, bakonzi oyo baponami na boyangeli ya motema mabe ya pápa basengeli kondima nsuka oyo Nzambe abongisaki mpo na bango. Kasi asakoli nini ekozala bosembo na ye oyo ekopesa etumbu na tango esengeli, ba exigences religieuses ya bakonzi mpe ba pápa lokola mpe bakonzi na bango ya mangomba. Lokola “ *bakambaki* ” bakonzi oyo baponami na boombo, bango moko bakokende na baboloko ya bato ya France oyo bazalaki kosala mbongwana. Mpe lokola “ *babomi na mopanga* ” baponami oyo Yesu alingaki, bango moko bakobomama na “ *mopanga* ” ya Nzambe oyo ezali kozongisa mabe oyo mokumba na ye ekokokisama na guillotine ya ba révolutionnaires wana kaka ya France. Ezali na nzela ya Révolution française nde Nzambe akoyanola na mposa ya *kozungisa mabe* oyo emonisami na makila ya bamartiru na Em mpo na *kosambisa, mpe kozungisa mabe mpo na makila na biso na baoyo bafandi na mabele?* ". Mpe guillotine ya révolution eko “ *kobeta na liwa bana ya Katolike* ” ya bokonzi mpe ya bakonzi ya mangomba ya pápa ya Loma ndenge esakolamaki na Em.2:22. Kasi kati na bato oyo bazwaki mpasi na yango tokokuta mpe Baprotesta ya bokosi oyo babulunganisaki kondima na makanisi ya politiki ya bato mpe balobelaki, “ *mopanga* ” na maboko, makanisi na bango moko mpe libula na bango ya losambo mpe ya biloko. Comportement oyo ezalaki ya John Calvin mpe ya ba collaborateurs na ye ya mabe mpe ya makila na Genève. Kolamusaka misala oyo esalemaki na 1793 mpe 1794, esakweli ememi biso na kati ya kimya molai ya lingomba oyo etiamaki mpo na mibu “150” oyo esakolamaki na “ *sanza mitano* ” ya esakweli ya Emoniseli 9:5-10. Kasi nsima ya 1994, nsuka ya eleko yango, kobanda 1995, lotomo ya “ *koboma* ” mpo na bantina ya losambo ezongisamaki. Na nsima, monguna oyo akoki kozala ekomi polele lingomba ya Islam kino na bobakisi na yango ya bitumba oyo ekokamba na “Etumba ya Misato ya mokili mobimba” kati na 2021 mpe 2029. Mwa moke liboso ya bozongi ya Klisto oyo ezelamaki mpo na prenta ya 2030, “ *nyama* ” ya mibale ekobima na mokapo oyo 13.

Nyama ya mibale: oyo etombolaka na mabele

Etelemelo ya Nsuka ya *Dragon-Mwana-Mpate*

Verse 11 : “ *Bongo namonaki nyama mosusu ezali kobima na mabele, oyo ezalaki na maseke mibale lokola oyo ya mwana-mpate, mpe oyo ezalaki koloba lokola dalagona.* »

Fungola mpo na koyeba liloba “ *mabele* ” ezali na Gen.1:9-10: “ *Nzambe alobaki ete, Tiká mai oyo ezali na nse ya likoló esangana esika moko, mpe mabele ya kokauka ebima. Mpe ezalaki bongo. Nzambe abengaki mabele oyo ekauki mabele, mpe ebele ya mai abengaki mbu. Nzambe amonaki ete ezalaki malamumu.* »

Na yango, kaka ndenge “ *mabele* ” oyo ekauki ebimaki na “ *mbu* ” na mokolo ya mibale ya bozalisi ya mabele, ndenge moko mpe “ *nyama* ” oyo ya mibale ebimaki na oyo ya liboso. “ *Nyama* ” oyo ya liboso oyo ezali komonisa lingomba ya Katolike, ya mibale, oyo ezali kobima na yango, etali lingomba ya

Protesta, elingi koloba lingomba ya Mbongwana. Nzokande, emoniseli oyo ya kokamwa esengeli lisusu kokamwisa biso te, mpamba te boyekoli ya mikapo oyo eleki emonisi biso, na lolenge ya kokokisa, ezalela ya molimo oyo Nzambe apesaka na bosambisi na ye ya bonzambe na lingomba oyo ya Protesta oyo, nsima ya eleko oyo babengaki ". *Thyatira* ", andimaki te kosilisa Mbongwana oyo esalemaki. Nzokande kosilisa yango esengelaki na mobeko ya Dan.8:14, oyo azali na nyongo ya nsango ya Nzambe ya Em.3:1: “ *Balobi ete ozali na bomoi; mpe kufi* .” Liwa oyo ya molimo ebwaki ye na maboko ya zabolo oyo azali kobongisa ye na bofuli na ye mpo na “ *etumba na ye ya Armagedone* ”, ya Emoniseli 16:16, ya ngonga ya nsuka ya lisumu ya mabele. Ezali na ngonga ya momekano oyo ya nsuka ya kondima, esakolamaki na nsango oyo epesamaki na basaleli na ye ya Adventiste na ntango wana na *Philadelphie* , nde akozwa mikano ya kozanga kokanga motema oyo ekosala ete azala, “ *nyama oyo ekobima uta na mabele* ”. Azali na “ *maseke mibale* ” oyo verse 12 oyo elandi ekolóngisa mpe ekomonisa yango. Mpo ete basangani na boyokani ya oecuménique, mangomba ya Protesta mpe ya Katolike masangani na etumba na bango mpo na kobundisa mokolo ya bopemi oyo Nzambe asantisami na mokolo ya nsambo ya solosolo ya p̄s̄s̄; mokolo ya samedi to Sabata ya Bayuda, kasi lisusu ya Adama, Noa, Moize, mpe Yesu Klisto oyo batyaki ntembe na yango te na ntango ya mosala na ye mpe mateya na ye awa na mabele mpo ete bifundeli ya kobuka mobeko ya Sabata oyo Bayuda batomboki bamemelaki Yesu ezalaki na ntina te mpe oyo ezali na ntina te. Na kosalaka makamwisi na nko na Sabata, etindamaki na ye ezalaki ya kolimbola lisusu likanisi ya solo ya Nzambe mpo na bopemi na Sabata. Mangomba maye mibale, maye mazali koloba ete lobiko ezwami na " *mwana-mpate oyo elongolaka masumu ya mokili* ", ebongi mpenza, mpo na ba critères na yango ya kolimbola, elilingi ya " *mwana-mpate oyo alobaka lokola dragon* ". Pamba te ko préconiser intolérance envers ba observateurs ya Sabata oyo bakokende tii na ko condamner liwa, ezali vraitement guerre ouverte, stratégie ya “ *dragon* ”, oyo ezo bima lisusu.

Verse 12 : “ *Asalelaki bokonzi nyonso ya nyama ya liboso liboso na ye, mpe atindaki mabele mpe bafandi na yango básambela nyama ya liboso, oyo mpota na yango ya liwa esilaki.* »

Tozali komona lolenge moko ya relais, kondima ya Katolike ezali lisusu koyangela te, kasi bokonzi na yango ya kala epesami na lingomba ya Protesta. Yango, mpo ete lingomba oyo ya Protesta ezali officiellement oyo ya mboka oyo eleki nguya na mabele: Etats-Unis d’Amérique du Nord to USA Bosangisi ya mangomba ya Protesta ya Europe mpe ya Amerika esi esalemi, ata mpe institution adventiste ya mokolo ya nsambo. banda 1995. “ *Babele* ” ya sika ya mabele etindami na makasi na kosangisa mangomba uta etongami na koyamba ba immigrés ya ba confessions ya mangomba ndenge na ndenge. Soki bato bamoni makambo wana normal, mpo na makanisi na bango ya likolo mpe na bozangi bosepeli na bango ya lingomba, na ngambo na ye, Nzambe mokeli oyo abongwanaka te, abongoli mpe makanisi na ye te, mpe apesaka etumbu na bozangi botosi oyo oyo ezali koboya mateya na ye ya lisolo oyo etatoli na Biblia . Na kobatelaka na ngala na ye, mokolo ya lomongo ya Baloma ya mokolo ya liboso, mokolo ya bopemi oyo Constantin I ’ “ *nyama* ” ya mibale ya Protesta “ *asalaki nyama ya liboso ya Lingomba ya Katolike*” losambo oyo endimaki yango

lokola ezalela ya lingomba ya Leta mpe epesaki yango nkombo na yango “ . Mokolo ya lomingo” ezali kobungisa nzela. Molimo ekundolisi biso ete boyokani wana ya sika kati na Baprotesta mpe Bakatolike esalemaki mpo ete “ *mpota ya liwa* ” oyo “ *nyama oyo ezali komata uta na libulu mozindo* ” epesaki “ esili kobikisama .” Abengi ye lisusu mpo nyama ya mibale akozala na chance oyo ya kobika te. Ekobebisama na boyei ya nkembo ya Yesu Klisto.

Verse 13 : “ *Asalaki makamwisi minene, akitisaki mɔtɔ longwa na likoló tii na mabele na miso ya bato.* »

Uta elonga na yango na Japon na 1945, Amerika ya Protesta ekómi nguya ya liboso ya nikleere awa na mabele. Teknolozi na yango ya likolo mpenza emekolamaka ntango nyonso kasi ekokani ata moke te; ezali ntango nyonso liboso ya bato oyo bazali komekana na yango to banguna na yango litambe moko. Primaté oyo ekondimama na contexte ya “Etumba ya Misato ya mokili mobimba” esika engebene na Dan.11:44, ekobebisa monguna na yango, Russie, mboka ya “mokonzi ya nord” na esakweli oyo. Na ntango wana lokumu na ye ekozala monene mpenza, mpe bato oyo babiki na etumba yango, oyo bakamwaki mpe bakosepela na bango, bakopesa ye bomoi na bango mpe bakoyeba bokonzi na ye likoló na bomoi nyonso ya bato. “ *Mɔtɔ oyo euti na likoló* ” ezalaki kaka ya Nzambe, kasi banda 1945, Amerika ezwi yango mpe esili kotambwisa yango. Azali na nyongo na ye ya elonga na ye mpe lokumu na ye nyonso ya lelo oyo ekokola lisusu na elonga na ye na etumba ya nikleere oyo ezali koya.

Verse 14 : “ *Mpe akosaki baoyo bafandi na mabele na bilembo oyo bapesaki ye kosala liboso ya nyama, koyebisa baoyo bafandi na mabele ete básala ekeko na nyama oyo ezokaki na mopanga mpe oyo azalaki na bomoi.* »

Ba “ *prodigies* ” techniques oyo esalemi ezali ebele. “ *Bafandi ya mabele* ” bakomi kozala na bondimi na mayele na yango nyonso oyo ekótisaka bomoi mpe makanisi na bango. Tant que Amérique esengi bango te ba se priver ba gadgets wana oyo e occuper milimo na bango, lokola ba addicts ya drogue, ba « *peuple du terre* » bazali prêt ya ko légitimer intolérance religieuse envers « groupe très petite », « *reste ya muasi* » ” ya Emon.12:17. “... *kosala elilingi ya nyama* ” esengaka kosala kopi ya misala ya lingomba ya Katolike mpe kobimisa yango lisusu na nse ya bokonzi ya Protesta. Bozongi oyo na makanisi makasi ekozala na moboko na misala mibale. “ *Babiki* ” bakobika na misala ya nsomo ya bitumba, mpe Nzambe akobeta bango ntango nyonso mpe mokemoke na “ *malɔzi nsambo ya nsuka ya nkanda na ye* ”, oyo elimbolami na Em.16.

Mobeko ya liwa ya mokolo ya lomingo

Verse 15: “ *Mpe bapesaki ye ete ekeko ya nyama ekóma na bomoi, ete elilingi ya nyama eloba, mpe bato nyonso oyo balingi kosambela ekeko ya nyama te báboma .* »

Mwango ya zabolo, oyo efulamaki na Nzambe, ekozwa lolenge mpe ekokokisama. Molimo emonisi lolenge ya meko ya kolekisa ndelo oyo ekozwama na motoba kati na “malɔzi nsambo ya nsuka.” Na mobeko ya Leta oyo batomboki nyonso oyo batikali na mabele bandimaki, ekozwa ekateli ete na dati oyo ezali kati na ebandeli ya prenta mpe mokolo ya 3 Aprili 2030, bakoboma Baadventiste ya nsuka oyo batikali na mokolo ya nsambo oyo bazali kotosa Sabata. Na lolenge

ya mayele, dati oyo ezali mobu ya kozonga na nkembo ya Yesu Klisto. Printemps ya mobu oyo 2030 ezali forcément moment oyo ako intervenir mpo na kopekisa projet ya mabe ya batomboki ekokisama contre ba choix na ye oyo aye kobikisa na « *ko réduire mikolo* » ya « *pasi munene* » na bango (Mat.24: 22).

Verse 16: “ *Mpe atindaki bato nyonso, ezala mike to minene, bazwi mpe babola, na bonsomi mpe na baombo, elembo na loboko na bango ya mobali to na elongi na bango,* ”

Meko oyo ezwami ekabolaka bato oyo babikaki na eleko yango na bakaa mibale. Oyo ya batomboki emonisami na " *elembo* " ya bokonzi ya bato oyo ezali kolakisa "mokolo ya lomingo" ya Katolike, "mokolo ya moi oyo elongamaki te" ya kala oyo etiamaki na moko ya basambeli na yango, mokonzi ya Loma Constantin I' uta mokolo ya 7 Mârsi 321. “ *Elembo* ” ezwamaka “ *na loboko* ,” mpamba te ezali “mosala” ya moto oyo Yesu asambisaka mpe azali kokweisa. Ezwamaka mpe “ *na elongi* ” oyo ezali elilingi ya bolingi ya moto ye moko ya ekelamu nyonso ya moto oyo mokumba na yango ezali bongo mobimba na nse ya kosambisama ya sembo ya Nzambe mozalisi. Mpo na kondimisa uta na Biblia ndimbola oyo ya elilingi ya “ *loboko* ” mpe “ *elongi* ”, ezali na verse oyo euti na Det.6:8, epai Nzambe alobi mpo na mibeko na ye: “ *Okokanga yango lokola elembo na maboko na yo , mpe bakoza lokola ba frontlets kati na miso na yo.* »

Ba reprises ya kala

Verse 17: . “ *mpe ete moto moko te akokaki kosomba to koteka kozanga kozala na elembo, nkombo ya nyama, to nimeru ya nkombo na yango.* »

Nsima ya liloba oyo “ *moto* ” ezali na kaa ya basantu ya Adventiste oyo batikali sembo na Saba oyo esantisami na Nzambe. Mpamba te koboya kokumisa “ *elembo* ”, na mokolo ya lomingo, ya mokolo oyo etikali ya mokolo ya liboso ya bapakano, batyaka bango pembeni . Na ebandeli, bazalaki ba victimes ya « boycott » oyo eyebani malamumu na ba mesures ya Amerika contre ba opposants oyo batemelaki bango. Mpo na kozala na lotomo ya kosala mombongo, esengeli kokumisa " *elembo* ", na mokolo ya lomingo, oyo etali Baprotesta, " *nkombo ya nyama* ", "vicaire ya Mwana ya Nzambe", oyo etali Bakatolike, to " *motango ya ye nkombo* ”, to nimeru 666.

Verse 18: “ *Oyo ezali bwanya. Ye oyo azali na bososoli asala calcul ya motango ya nyama. Mpo ezali motango ya moto, mpe motango na ye ezali nkama motoba na ntuku motoba na motoba.* »

Mayele ya bato ekoki te mpo na kososola nsango ya Molimo ya Nzambe. Esengeli mpenza kozwama epai na ye, lokola likambo ya Salomo oyo bwanya na ye elekaki oyo ya bato nyonso mpe ekómisaki lokumu na ye na mokili mobimba oyo eyebani. Liboso ya kondimama ya mituya ya Arabe, kati na Baebele, Bagreke mpe Baloma, baletre ya alfabe na bango ezalaki mpe na motuya ya ba chiffres, na boye ete kobakisa motuya ya baletre oyo esalaka liloba nde emonisaka motango na yango. Tozwaka yango na nzela ya “calcul” ndenge verse yango emonisi yango. “... *motango ya nkombo na ye* ” ezali “ 666 ”, elingi koloba *motango* oyo ezwami na kobakisa motuya ya motango ya baletre ya Baloma oyo ezali na nkombo na ye ya Latin “VICARIVS FILII DEI”; eloko oyo emonisami na boyekoli ya mokapo 10. Nkombo oyo ezali na yango moko “ *kofinga Nzambe* ” to

“ *lokuta* ” oyo eleki monene kati na maloba na ye, mpamba te Yesu amipesaki ata moke te “moto oyo azali kozwa esika na yango”, elimboli ya liloba “vicar”.

Emoniseli 14 : Ntango ya Adventisme ya Mokolo ya Sambo

Ba messages ya ba anzelu misato – kobuka mbuma – vintage

Oyo ezali mokapo oyo etali ntango oyo ezali kati na 1843 mpe 2030.

Na 1843, bosaleli ya sikisiki ya esakweli ya Dan.8:14 ememaki “Baadventiste” na kozela bozongi ya Yesu Klisto oyo ebongisamaki mpo na prenta ya dati wana. Ezali ebandeli ya bolandi ya mimekano ya kondima epai wapi bosepeleli na molimo ya esakweli, elingi koloba, “ *litatoli ya Yesu* ” engebene na Emoniseli 19:10, ekolakisama moko na moko na baklisto oyo balobaka ete bazali ya lobiko ya Yesu Klisto na nse ya bilembo ya losambo ebele. “ **Misala** ” oyo emonisami yango moko epesaka nzela na koponama to te. Misala oyo ekoki kozala na bokuse na maponi mibale oyo ekoki kosalema: kondima to koboya pole oyo ezwami mpe masengi na yango ya bonzambe.

En 1844, après une nouvelle attente fixée pour l'automne 1844, Jésus va conduire ses élus sélectionnés vers une mission d'achèvement de l'œuvre de la

Réforme qui commence par la restauration de la pratique du sabbat sanctifié par Dieu depuis la création du mokili. Oyo ezali likambo ya ntina mingi ya “ *bosantu* ” oyo “ *elongisami* ” uta 1844, ntango bobukami oyo ememamaki na likebi ya basaleli na ye. Libongoli oyo ya Dan.8:14, oyo ebongolami tii na mosala na ngai lokola: “ *nkóto mibale na nkama misato na ntóngo ya mpokwa mpe esika mosantu ekopetolama* ”, ezali na bosolo, na boyokani na makomi ya Liebele ya ebandeli: “ *nkóto mibale na nkama misato na ntóngo ya mpokwa mpe bosantu ekozala na ntina* . Moto nyonso akoki komona ete kobuka mobeko ya Sabata ya bonzambe uta mobu 321 ezali elongo na ebele ya botiki mosusu ya bosolo ya mateya oyo Nzambe atyaki na ntango ya bantoma. Nsima ya mbula 1260 ya bokonzi ya lokuta, bakitani ya kondima ya kobebisa, pápa atikaki na mateya ya Protesta lokuta mingi oyo Nzambe ya solo akokaki kokanga motema te. Yango wana, na mokapo oyo 14, Molimo azali kolakisa mitó ya makambo misato ya minene oyo ezali, na kolandana: misio to nsango ya Adventiste ya “ *baanzelu misato* ”; “ *kobuka mbuma* ” ya nsuka ya mokili, kokabola mpe kokamata baponami; “ *kobuka mbuma ya vinyo* ” ya mbuma ya vinyo ya nkanda, etumbu ya nsuka ya babateli ya mpate ya lokuta, balakisi ya mangomba ya lokuta ya boklisto.

Eteyami uta 1844 mpo na kobatela baponami na nkanda ya bonzambe, momekano ya nsuka ebombami mpo na nsuka ya kolekisa ndelo ya ntango epesami na bomoto mpo na komitia kati na bolingi ya bonzambe oyo emonisami mpe bosenga ya batomboki oyo ekweyaki na lipengwi oyo eleki mobimba. Kasi, boponi bosalemi bozali na mbano mpo na baye banso bakufi uta 1844. Kaka baponami ba éclairées mpe ba sembo “ *bakufaka na Nkolo* ” engebene na mateya ya verset 13 esika basakolami “ *bapambolami* ” elingi koloba ba bénéficiaires ya ngolu ya Klisto, na lipamboli na ye nyonso esi endimami na nsango oyo epesamaki na anzele ya “ *Philadelphie* ” oyo etali bango, mpo ete ekoki te kobatisama “Adventiste” mpo na kotalelama, na Nzambe, lokola moponami.

Soki makambo ya mikemike ya basundolami etikali mpo na koyeba, na ngambo mosusu, makambo ya ntina etiamaki na nse mpe elobami na mokuse na Molimo na lolenge ya “nsango ya baanzelu misato” ya verse 7 kino 11. Nsango oyo elandi moko na mosusu na kati succession ya ba conséquences.

Nazali komikundola yango awa, nsima ya noti oyo ezali na ezipeli na lokasa 2 ya mosala oyo, bansango misato oyo ezali komonisa bansango misato oyo esilaki kobimisama na bililingi ya elilingi na mokanda ya Danyele na Dan.7 mpe 8. Bokundoli na bango, na mokapo oyo 14 ya Emoniseli , emonisi mpe endimisi ntina oyo eleki ndelo oyo Nzambe apesaka bango.

Ba Adventistes oyo basikolamaki balongaki

Verse 1 : “ *Natalaki, mpe, talá, Mwana-Mpate atelemaki na Ngomba Siona, mpe elongo na ye [bato] nkóto nkama na ntuku minei na minei, oyo bakomaki nkombo na ye mpe nkombo ya Tata na ye na bilongi na bango.* »

“ *Ngomba Siona* ” ezali kolobela esika oyo batongaki Yelusaleme na Yisraele. Ezali elilingi ya elikia ya lobiko mpe lolenge oyo lobiko oyo ekozwa na nsuka ya mimekano ya bondimi ya mabele mpe ya lola. Projet oyo ekokokisama mobimba na bozongisi sika ya biloko nionso, oyo etali *mabele pe lola* engebene na Em.21:1. Ba “ *144.000 [bato]* ” ezali elilingi ya baponami ya Klisto oyo baponami kati na 1843 mpe 2030, elingi koloba baklisto ya Adventiste oyo

bamekaki, ba prouv  mpe bandimaki na Yesu Klisto oyo bosambisi na bango etali lisanga mpe na moto na moto. Bosambisi ya lisanga esambisaka institution mpe bosambisi ya moto na moto etali ekelamu moko na moko. “ [Bato] 144 000 ” bazali komonisa baponami oyo Yesu Klisto aponaki kati na balandi ya kondima ya Adventiste. Mot ngo yango ezali mpenza ya elilingi mpe mot ngo ya solosolo ya bato oyo baponami ezali sekele oyo Nzambe ayebaki mpe abatelami. Tokoki kososola ntina ya koponama na bango uta na ndimbola ya elilingi oyo esengami. “ Na bilongi na bango ”, elembo ya bolongi na bango mpe makanisi na bango, “ nkombo ya mwana-mpate ”, Yesu, mpe “ oyo ya Tata na ye ”, Nzambe oyo amonisami na boyokani ya kala, ekomami. Yango elingi koloba ete bakutaki mpe babotaki lisusu elilingi ya Nzambe oyo Nzambe mozalisi apesaki moto ya liboso liboso ya lisumu, ntango akelaki ye mpe apesaki ye bomoi; mpe elilingi oyo ezali oyo ya bizaleli na ye. Bazali mbuma oyo Nzambe alingaki kozwa na kosikolaka kati na Yesu Klisto masumu ya baponami na ye se moko ya sembo. Emonani ete na elongi ya baponami oyo baponami, soit, na molimo na bango, makanisi na bango mpe bolongi na bango ezwami, elembo ya Nzambe ya Em.7:3 to, Saba ya mobeko ya minei ya Decalogue mpe ezaleli oyo ekoki kokabwana te ya mwana-mpate Yesu Klisto mpe oyo ya emoniseli na ye na kondimana ya kala lokola Tata, Nzambe mokeli. Na bongo kondima ya solo ya boklisto ezali kotemela te mibeko ya losambo oyo ekangami na Mwana mpe Tata lokola balandi ya mokolo ya lomingo ya Loma balobaka, soki na maloba te, ata na misala.

Verse 2 : “ Mpe nayokaki mongongo moko uta na likol , lokola lokito ya mai mingi, lokola lokito ya nkake monene; mpe mongongo moye nayokaki mozalaki lokola moye babeti nzenze bazali kobeta na nzenze na bango. »

Ba characters contradictoires oyo balobeli na verset oyo ezali en r alit  compl mentaire. “ Mai minene ” ezali elilingi ya ebele ya bikelamu ya bomoi oyo, ntango ezali komimonisa, ek maka lokola “ nkake monene ”. Au contraire, na nzela ya elilingi ya “ nzenze ”, Nzambe abimisi boyokani ya kokoka oyo esangisaka bikelamu na ye oyo elongi.

Verse 3: “ Mpe bayembaki loyembo ya sika liboso ya kiti ya bokonzi, mpe liboso ya bikelamu minei ya bomoi mpe mik l . Mpe moto moko te akokaki koyekola loyembo, longola se nkoto nkama na ntuku minei na minei, baye basikolamaki uta na mabele. »

Nzambe andimisi mpe azali ko souligner awa bosantu ya likolo mpenza ya kondima ya “Adventiste” oyo etiamaki uta 1843-44. Baponami na yango bakeseni na bituluku mosusu oyo ezali na bilembo; “ kiti ya bokonzi, bikelamu minei ya bomoi mpe mik l  ”; oyo ya nsuka ezali komonisa bato nyonso oyo basikolamaki na likambo oyo bafandaki na mabele. Kasi Emoniseli ya bonzambe oyo babengi Emoniseli etali kaka mibu nkoto mibale ya kondima ya boklisto oyo mobeko ya Dan.8:14 ekabwani na biteni mibale oyo elandi. Kino na 1843-44, baponami bazalaki elilingi na “ bankulutu ” 12 kati na “ 24 ” oyo etangami na Em.4:4. “ Bankulutu ” mosusu 12 bazali mabota “ 12 ya ba Adventistes ” “ bakangisami ” na Em.7:3-8 kobanda 1843-44.

Verse 4 : “ Baoyo bazali baoyo bamik mi mbindo na basi te, mpamba te bazali bangond ; balandi mwana-mpate esika nyonso oyo azali kokende.

Basikolamaki na kati ya bato, lokola mbuma ya liboso mpo na Nzambe mpe mpo na Mwana-Mpate; »

Maloba ya verse oyo esalelami bobele na ndimbola ya elimo; liloba “ *basi* ” oyo ezali komonisa mangomba ya boklisto oyo ekweaki na lipengwi banda ebandeli na yango, na ndakisa kondima ya Katolike ya Loma, to banda 1843-44, mpo na kondima ya Protesta, mpe banda 1994, mpo na kondima ya Adventiste oyo ekotisamaki na bibongiseli. “ *mbindo* ” oyo elobelami etali lisumu oyo euti na kobuka mobeko ya bonzambe mpe oyo “ *lifuti na yango ezali liwa* ”, engebene na Rom.6:23. Ezali mpo na kobikisa bango na momeseno ya lisumu oyo Yesu Klisto asantisaki, longola, “ *[bato] 144.000* ” ya elilingi. “ *Ngondo* ” na bango ezali mpe ya molimo mpe ezali komonisa bango lokola bikelamu “ya peto” oyo bosembo na bango ekómi mpembe na makila oyo Yesu Klisto asopaki mpo na bango. Basangoli ya libula ya lisumu mpe ya mbindo na yango, lokola bakitani nyonso ya Adama ná Eva, kondima na bango oyo Yesu Klisto ayebaki “epetolaki” bango na ndenge ya kokoka. Kasi mpo kondima oyo eyebana malamau na Yesu Klisto, bopetoli oyo esengeli kozala ya solo mpe ya solosolo na “ *misala* ” na bango. Yango wana, yango elimboli kotika masumu oyo euti na mangomba ya boklisto ya lokuta to ya Bayuda to, na monene koleka, mangomba oyo endimaka Nzambe kaka moko. Mpe na emoniseli na ye ya esakweli, Nzambe azali kotalela mingimingi kozanga kotosa molongo ya ntango oyo atyaki uta poso ya yambo ya bozalisi na ye ya mabele mpe ebongiseli na yango ya lola.

Nsima ya elilingi ya “ *koyemba nzembo ya sika* ” ezali na likambo moko ya sikisiki oyo ekutanaki kaka na “ *[bato] 144 000* ” oyo bakangisami. Nsima ya “ *loyembo ya Moize* ” oyo ekumisaki kobima na nkembo uta na Ezipito, elembo ya lisumu, “ *loyembo* ” ya baponami “ *144.000* ” ekumisi bonsomi na bango na masumu mpo ete batosaki mobeko ya Dan.8:14 mpe basali elongo na bango kosantisama oyo Nzambe alingaki, mpe kutu asengaki yango banda 1843-44. Na mokolo oyo, emonaneli moko ya likoló ekundolaki kopetolama ya masumu oyo esalemaki na ekulusu ya Golgota na liwa ya Yesu Klisto. Nsango oyo ezalaki mpamela mpe liteya oyo Nzambe alakisaki na lolenge moko ya mondimi ya Protesta oyo azalaki mosangoli ya mokolo ya lomingo ya Baloma mpe mwa masumu na ye mosusu ya lokuta. Na lolenge ya milulu ya Liebele, “ *kopetolama ya masumu* ” yango ezalaki feti ya losambo na eleko ya otone oyo na boumeli na yango bazalaki komema makila ya ntaba oyo babomaki na esika oyo eleki bosantu likoló na kiti ya mawa oyo batyaki na esika wana oyo bato bakoki kokota te mpe bapekisaki yango mpo na ntango oyo etikali mbula. Makila ya ntaba oyo, elilingi ya lisumu ya elilingi, esakolaki makila ya Yesu Klisto oyo ye moko akomaki momemi ya masumu ya baponami na ye mpo na kozipa na esika na bango etumbu oyo ebongi na bango; Yesu ye moko akómaki lisumu. Na molulu oyo, ntaba ezali komonisa lisumu kasi Klisto oyo amemi yango te. Ezali botamboli wana ya nzoto ya nganga-nzambe monene longwa na esika mosantu oyo epesami ndingisa kino na esika ya bosantu mingi oyo epekisami mpo na mbula mobimba nde verse oyo elobeli ntango elobi ete: “ *balandi mwana-mpate bisika nyonso oyo azali kokende* .” Na komikundolaka esika oyo na emonaneli ya 23 Okatobe 1844, Molimo ya Klisto akundwelaki basangoli na ye oyo baponaki oyo bayebaki te lokuta ya mateya, epekiseli ya kosala masumu. Na bongo, kobanda 1844, lisumu ya

ebandeli ya bolingi oyo esalemi, oyo ezali likambo ya mokolo ya lomingo ya Loma, esalaka ete boyokani na Nzambe ezala likoki te, mpe lisumu oyo esundolami epesi nzela na bopanzani ya boyokani oyo oyo ememaka moto oyo aponami oyo azali komibanzabanza mpo na kotonda na bosantu na yango na nzela ya boyambi, bososoli mpe kotia na misala bosolo ya bonzambe oyo emonisami.

Lokola batalelami lokola “ *mbuma ya liboso mpo na Nzambe mpe mpo na Mwana-Mpate* ”, ezali baoyo eleki malamumu oyo Nzambe azwi na kopona na ye baponami awa na mabele. Na milulu ya Liebele, “ *mbuma ya liboso* ” esakolamaki lokola “ *mosantu* ”. Makabo ya mbuma wana ya liboso ya nyama to ya ndunda ebombamaki mpo na Nzambe mpo na kokumisa ye mpe kotya elembo na botondi ya bato epai ya bolamu na ye mpe bokabi na ye. Ntina mosusu, ya solo mpo na “ *mbuma ya liboso ya bulée* ”, ezali boyambi na bango ya pole ya bonzambe oyo emonisami epai na bango na mobimba na yango mpo ete bazali kobika na ntango ya nsuka epai pole oyo emonisami ekomi na nsonge na yango, nsonge na yango ya molimo.

Verse 5: “ *mpe lokuta moko te ezwamaki na monoko na bango, mpo bazali na mbeba te.* »

Moponami ya solo, oyo abotami na bosolo na kobotama ya sika, akoki bobele koyina “ *lokuta* ” oyo azali kosepela na yango te. Kokosa ezali koyinama mpamba te ememaka kaka mbuma mabe mpe esalaka ete bato malamumu banyokwama. Ye oyo andimi “ *lokuta* ” na nsima ayokaka mpasi ya kozanga bosepeli, bololo ya kokosama. Moto moko te oyo Klisto aponi akoki kosepela na kobenda mpe kokosa baninga na ye bato. Epayi mosusu, bosolo ekitisaka motema, etongaka na ndenge ya malamumu boyokani na bandeko ya solo, kasi likolo ya nionso liboso, na Nzambe mokeli mpe mosikoli ya lobiko na biso oyo azali koloba mpe kotombola nkombo na ye lokola “ *Nzambe ya bosolo* ”. Na yango, kosalelaká lisusu lisumu ya mateya te, na kotosaka bosolo oyo emonisami, baponami asambisami “ *kozanga kopamela* ” na Nzambe ya solo ye moko.

Message ya anzelu ya liboso

Verse 6 : “ *Namonaki anzelu mosusu azali kopumbwa na katikati ya likoló, azali na nsango malamumu ya seko, mpo na kosakola yango epai ya baoyo bafandi na mabele, na mabota nyonso, na mabota nyonso, na minoko nyonso mpe na bato nyonso.* »

“ *Anzelu mosusu* ” to momemi-nsango mosusu asakoli pole ya bonzambe mobimba oyo emonisami na “ *katikati ya likoló* ” to nsonge ya moi. Pole yango ezali na boyokani na “ *Nsango Malamumu* ” to “ *nsango malamumu* ” ya lobiko oyo Yesu Klisto amemi. Ebengami “ *ya seko* ” mpamba te nsango na yango ezali ya solo mpe ekeseni te na boumeli ya ntango. Na lolenge yango, Nzambe andimisi ete eyokani na oyo eteyamaki na bantoma ya Yesu Klisto. Bozongi wana na solo eutaki na 1843 nsima ya bobebisi ebele oyo ezwamaki na kondima ya Katolike ya Loma. Esakola ezali ya mokili mobimba na bokokanisi na nsango oyo elakisami na Danye 12:12 oyo ezali komonisa lipamboli ya bonzambe ya mosala ya ba Adventistes. “ *Nsango malamumu ya seko* ” elobelami awa na nse ya eteni ya mbuma ya solo ya kondima, kolanda esengelami ya bonzambe oyo emonisami na mobeko

ya Danyele 8:14. Intérêt na liloba ya esakweli ezali mbuma légitime ya norme ya “*nsango malamuru ya seko*”.

Verse 7 : “ *Alobaki na mongongo makasi ete: Bóbanga Nzambe, mpe bópesa ye nkembo, mpo ngonga na ye ya kosambisa ekómi; mpe bosambela ye oyo asalaki lola, mpe mabele, mpe mbu, mpe maziba ma mai.* »

Na molongo 7, anzelu ya yambo azali kofunda bobukami ya Sabata oyo ekumisi, na décalogue ya bonzambe, nkembo ya Nzambe mozalisi. Na yango, asengaki kozongisama na yango kobanda na Okotóbe 1844, kasi apesaki foti mpo na kobuka mobeko na ye epai ya Baprotesta banda na prenta ya mobu 1843.

Message ya anzelu ya mibale

Verse 8: “ *Mpe anzelu mosusu, anzelu ya mibale alandaki, alobaki ete: Babilone monene akwei, asili komelisa mabota nyonso na vinyo ya nkanda ya pite na ye.* »

Na verset 8, anzelu ya mibale abimisi mbeba monene ya Église catholique papal romaine oyo ebendaki mpe ekosi bato na kopesaka kombo ya "mokolo ya moyi" ya bapakanu ya Constantin I ^{nsima} ya libongoli ya "mokolo ya Nkolo" ya montage latin oyo ezali ebandeli ya “Dimanche” na yango: dies dominica. Ezongeli mbala mibale, maloba, “ *Babilone Monene akwei, akwei,* ” endimisi ete mpo na ye mpe baoyo bazwi libula na ye, ntango ya motema molai ya Nzambe esili mpenza. Moto na moto, kobongwana etikali likoki, kasi na ntalo ya kobota mbuma, to “ **misala** ” ya boyamboli, bobele.

Bokundoli: “ *ekwei* ” elakisi: ezwami mpe elongisami na Nzambe ya **solo** lokola engumba ekwei na maboko ya monguna na yango. Atomboli mpe azali kongengisa nsima ya 1843, kati na 1844 mpe 1873, mpo na basaleli na ye ya sembo ya Adventiste ya mokolo ya nsambo, “ *libombami* ” oyo ezali komonisa yango na Em.17:5. Seduction ya **lokuta na ye** ebungisaka efficacité na yango.

Na verse 8, etumbu oyo epesamaki na bansango oyo eleki endimami, na likebisi moko ya nsómó. Boponi ya mokolo ya bopemi na bososoli mpe **na bolingi oyo Constantin I atyaki** ^{na} mobu 321, uta 1844, esalaka ete batomboki oyo balongisaka yango, kozanga kosala etumbu ya bonzambe ya *minyoko ya liwa ya mibale* ya esambiselo ya nsuka. Mpo na kobomba efundeli na ye na mokolo ya lomingo, Nzambe abombi yango na nkombo ya “ *elembo* ” moko oyo eyebani mabe oyo ezali kotemela “ *elembo* ” na ye moko ya bonzambe. Elembo oyo ya bokonzi ya bato, oyo ezali kotya ntembe na molongo na yango ya ntango, ezali nkanda monene oyo ebongi kopesama etumbu na Ye. Mpe etumbu oyo esakolami ekozala, ya solo, ya nsómó: “ *akonyokwama na mótó mpe na soufre* ” oyo ekobebisa batomboki, kasi bobele na ntango ya kosambisama ya nsuka.

Message ya anzelu ya misato

Verse 9: “ *Mpe mosusu, anzelu ya misato alandaki bango, alobaki na mongongo makasi ete: Soko moto azali kosambela (afukami liboso ya) nyama mpe ekeko na ye, mpe azwi elembo na elongi na ye to na lobakó na ye,* »

Nature complémentaire mpe successive ya message oyo ya misato na mibale oyo eleki ezali précisé na formule “ *bango balandaki* ”. “ *Mongongo makasi* ” endimisi bokonzi monene mpenza ya Nzambe ya moto oyo azali kosakola yango.

Likama yango etali batomboki ya bato oyo bazali kosunga mpe kondima bokonzi ya “ *nyama oyo ebimi uta na mabele* ” mpe oyo bazwi mpe bakumisaka, na nzela ya botosi na bango, na mokolo ya lomongo, “ *elembo* ” ya bokonzi na yango, oyo etangami na Emoniseli 13 : 16 oyo ezali, sikawa, motango mobimba ya bakristu.

Botelemeli ya semba ya “ *elembo* ” oyo na “ *elembo ya Nzambe* ” elingi koloba kobanda mokolo ya lomongo ya mokolo ya yambo kino Sabata ya mokolo ya nsambo, endimami na likambo oyo ete bango mibale bayambami “ *na liboso* ”, kiti ya ekozala, engebene na Em.7:3 mpe 13:16. Boyeba ete “ *elembo ya Nzambe* ” ya Em.7:3 ekomi na Em.14:1: “ *nkombo ya Mwana na Mpate mpe ya Tata na ye* ”. Boyambi “ *na loboko* ” elimbolami na baverse oyo uta na Mib.6:4 kino 9:

“ *Yoka, Yisalaele! YaHWéH, Nzambe na biso, azali kaka YaHWéH . Okolinga Yawe Nzambe na yo na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo mobimba mpe na makasi na yo nyonso . Mpe mitindo oyo, oyo nazali kopesa bino lelo, ekozala na motema na bino . Okokotisa yango na kati ya bana na yo, mpe okolobela yango ntango ozali na ndako na yo, ntango ozali kokende mobembo, ntango ozali kolala mpe ntango ozali kotelema. Okokanga yango lokola elembo na maboko na yo, mpe ekozala lokola biloko ya liboso kati na miso na yo . Okokoma yango na makonzí ya ndako na yo mpe na baporté na yo. »* “ *Loboko* ” elakisi mosala, momesano, mpe “ *liboso* ”, bolingi ya makanisi. Na molongo oyo, Molimo alobi: “ *Okolinga Yawe Nzambe na yo na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo mobimba mpe na makasi na yo nyonso* ”; oyo Yesu atangi na Mat.22:37 mpe oyo azali kolakisa lokola “ *mobeko ya liboso mpe oyo eleki monene* ”. Baponami oyo bazali na “ *elembo ya Nzambe* ” basengeli bongo kokokisa masengami misato oyo: “ *Kolinga Nzambe na motema na bango mobimba* ”; mpo na kokumisa na kosalelaka yango bopemi ya Sabata ya mokolo na yango ya nsambo oyo esantisami; mpe kozala na “ *nkombo ya Mwana na Mpate* ” Yesu Klisto “ *mpe oyo ya Tata na ye* ” YaHWéH na makanisi na ye. Na koyebisaka polele “ *mpe nkombo ya Tata na ye* ,” Molimo endimisi ntina ya kotosa mibeko zomi ya Nzambe mpe malako mpe makuli oyo ezali kolendisa bosantu ya baponami na kondimana ya kala. Ata na tango na ye, ntoma Yoane andimisaki makambo wana na koloba na 1 Yoane 5:3-4 :

“ *Mpo oyo ezali bolingo ya Nzambe, ya kotosa mibeko na ye. Mpe mitindo na ye ezali mpasi te, mpo ete eloko nyonso oyo ebotami na Nzambe elongi mokili; mpe elonga oyo elongi mokili ezali bondimi na biso. »*

Verse 10 : “ *Akomela mpe vinyo ya nkanda ya Nzambe, oyo esopami kozanga kosangisa na kɔpɔ ya nkanda na ye, mpe akonyokwama na mɔtɔ mpe na soufre liboso ya baanzelu basantu mpe liboso ya Mwana-Mpate. »*

Nkanda ya Nzambe ekolóngisama mingi mpamba te baoyo bazwi “ *elembo ya nyama* ” bakumisaka lisumu ya bato wana bazali koloba boyengebene ya Yesu Klisto. Na Em.6:15-17, Molimo amonisaki mbano ya bokutani na bango ya suka na nkanda ya bosembo ya kobebisa ya Yesu Klisto.

Note ya ntina mingi : Mpo na kososola malamuru nkanda oyo ya bonzambe, tosengeli koyeba ntina nini kozanga kotalela Sabata mosantu elamusaka nkanda ya Nzambe mingi. Ezali na masumu ya mpambampamba, kasi Biblia ekebisi biso na masumu oyo esalemi na Molimo Mosantu, koyebisa biso ete mbeka ezali lisusu te mpo na kozwa bolimbisi ya bonzambe. Na tango ya bantoma, ndakisa se moko oyo epesami na biso ya lolenge oyo ya lisumu ezalaki koboya ya Klisto na moklisto oyo abongwanaki. Kasi oyo ezali kaka ndakisa, mpo na bosolo kofinga Molimo Mosantu ezali na koboya mpe koboya litatoli oyo epesami na Molimo ya Nzambe. Mpo na kondimisa mpe koteya bato, Molimo afulamaki na makomi mosantu ya Biblia. Yango wana oyo azali kotelemela litatoli oyo Molimo apesi na kati ya Biblia, azali déjà kofinga Molimo ya Nzambe. Nzambe akoki kosala malamuru koleka mpo na koyebisa mokano na ye na esika ya kokamba baoyo babengami na Biblia mpe na mikanda na yango? Akoki koloba polele mokano na ye, makanisi na ye mpe bosambisi na ye ya mokonzi? Na ^{ekeke ya 16}, kotyola Biblia wana oyo ebundisaki yango emonisaki nsuka mpenza ya motema molai ya Nzambe mpo na lingomba ya Katolike ya Loma; nsuka ya motema molai na ye mpo na liteya oyo ayebaki ata mokolo moko te. Na nsima, na 1843, kotyola liloba ya esakweli emonisaki nsuka ya kozwa kondima ya Protesta na mitindo na yango nyonso, basangoli ya libula ya mokolo ya lomingo ya Loma, elingi koloba “*elembo ya nyama*”. Mpe na nsuka, na ngala na ye, Adventisme esalaki kofinga Molimo Mosantu na koboya emoniseli ya nsuka ya esakweli oyo Yesu alakisaki yango na nzela ya mosaleli na ye ya komikitisa oyo nazali na nzoto; kofinga Nzambe oyo endimami mpe ebakisami na boyokani na bango na batali ya mokolo ya lomingo uta 1995. Kofinga Molimo ezwa mbala nyonso uta na Nzambe eyano ya bosembo oyo ebongi na yango; etumbu ya bosembo ya kokweisa moto ya liboso mpe ya “*liwa ya mibale*” oyo endimami na verse oyo 10 .

Verse 11 : “ *Mpe milinga ya minyoko na bango ezali komata libela na libela; mpe bazali na bopemi te butu to moi, baye basambelaka nyama mpe ekeko na ye, mpe oyo azwi elembo ya nkombo na ye.* »

“*Milinga*” ekozala kaka na ntango ya kosambisama ya nsuka, ngonga oyo batomboki oyo bakwei bakonyokwama na *moto mpe na soufre*” ya “*laki ya moto*” ya Emoniseli 19:20 mpe 20:14; yango, na nsuka ya mbula nkoto ya nsambo. Kasi deja avant moment oyo ya somo, ngonga ya retour ya nkembo ya Yesu Klisto eko confirmer sort na bango ya suka. Nsango ya verse oyo elobeli likambo ya “*kopema*.” Na ngambo na bango, baponami bazali likebi na ntango ya bopemi oyo esantisami na Nzambe, kasi bakweyi bazali, na ngambo mosusu, na komibanabanza ndenge moko te, mpo ete bapesaka te masakola ya bonzambe ntina mpe bonene oyo ebongi na bango. Yango wana, mpo na koyanola na kotyola na bango, na ngonga ya etumbu na bango ya nsuka, Nzambe akopesa bango bopemi ata moke te mpo na kokitisa mpasi na bango.

Verse 12: “ *Oyo ezali koyika mpiko ya basantu, oyo bazali kotosa mibeko ya Nzambe mpe kondima na Yesu.* »

Maloba “*molende to motema molai*” ezali komonisa basantu ya solo ya Masiya Yesu ya bonzambe kobanda 1843-44 kino bozongi na ye na nkembo. Na verse oyo, “*nkombo ya Tata*” oyo euti na verse 1 ekómi “*mitindo ya Nzambe*,” mpe “*nkombo ya Mwana-Mpate*” ebongwani na “*kondima na Yesu*.” Ordre ya

makambo oyo esengeli kozala na esika ya liboso ebongwanaka mpe. Na molongo oyo, Molimo atangi liboso " *mitindo ya Nzambe* ", mpe ya mibale, " *kondima ya Yesu* "; oyo ezali historiquement mpe na niveau ya valeur ordre oyo Nzambe andimi na projet na ye ya lobiko. Verse 1 epesaki esika ya liboso na " *nkombo ya Mwana-Mpate* " mpo na kokangisa baponami " 144 000 " na kondima ya boklisto.

Verse 13: " *Mpe nayokaki mongongo moko eutaki na likoló ete: Komá: Kopambolama uta sikoyo bakufi oyo bakufaka kati na Nkolo! Ee, elobi Molimo, ete bakoka kopema na misala na bango, mpo misala na bango ekolanda bango. »*

Liloba " *kobanda sikoyo* " ebongi kolimbolama na bozindo lokola ezali na ntina mingi. Mpo ete ezali kotalela dati ya prenta ya mobu 1843 mpe oyo ya otone ya mobu 1844 oyo, na kolandana, mobeko ya Danyeleye 8:14 ebandi kosala, mpe mimekano mibale ya Baadventiste oyo William Miller abongisaki ekómi na nsuka.

Na boumeli ya ntango, Adventisme institutionnel officiel ebungisi miso na ba implications ya fraze oyo " *sikoyo* ." Kaka ba pionniers oyo babandisaki kondima ya Adventiste nde basosolaki mbuma ya bosenga ya Nzambe ya Sabata kobanda 1843. Mpo na kondima momesano oyo ya mokolo ya nsambo, bamemamaki na kososola ete mokolo ya lomingo oyo esalemaki kino na ntango wana elakelamaki mabe na Nzambe. Nsima na bango, Lingomba ya Adventisme oyo ezwaki libula ekómaki bonkoko mpe ya momesano, mpe mpo na bato mingi mpenza oyo bazalaki kolanda mpe balakisi, mokolo ya lomingo mpe Saba etyamaki na ndenge ya sembo te na nivo ya bokokani. Kobungisa oyo ya liyoki ya bule mpe ya bosantu ya solo esalaki ete nazala na bosepeli te na liloba ya esakweli mpe nsango ya misato ya Adventiste oyo napesaki kati na 1983 mpe 1994. Lokola botyoli oyo emonanaki na Lingomba ya Adventiste na France, ebongiseli oyo mokili ya Adventiste ekota na boyokani na yango libota ya oecuménique na 1995, mpo na elakeli mabe na yango oyo eleki monene. Likama ya " *minyoko* " na verse 10 etali ye na ngala na ye, na likanisi ya maloba " ye mpe akomela "; banda 1994, Adventisme institutionnel, nsima ya kondima ya Protesta, esambisaki mpe ekweisamaki banda 1843.

Lokola verse oyo emonisi yango, mobeko ya Danyeleye 8:14 esalaka ete baklisto ya Protesta ya 1843 bakabwana na bakaa mibale kati na bango etuluku ya ba Adventistes, bato oyo bazwaki litomba ya esengo oyo esakolamaki ete: " *Bapambolami banda sikoyo bakufi oyo bakufaka kati na Nkolo!* " ". Ezali na ntina te koloba ete Yesu kosakola na " *Laodicée* " ete azalaki kokende " *kosanza* " yango, institution adventiste, motindami officiel ya Klisto na 1991, mokolo ya koboya officielle ya pole, oyo babengi " *bolumbu* " ekoki lisusu kozwa litomba te uta na esengo oyo.

Ntango ya kobuka mbuma

Verse 14 : " *Natalaki, mpe, talá, lipata moko ya mpembe ezalaki, mpe na lipata yango afandaki moto lokola mwana ya moto, na motó na ye motole ya wolo, mpe na loboko na ye mbeli ya makasi. »*

Bolimbisi oyo ezali kozongisa Yesu Klisto na ntango ya bozongi na ye na nkembo. " *Lipata ya mpembe* " ekundoli ezalela ya bolongwi na yango mpe komata na yango na likoló oyo emonanaki mbula nkóto mibale liboso. " *Lipata ya*

mpembe ” ezali komonisa bopeto na ye, “ *motole na ye ya wolo* ” ezali elilingi ya kondima na ye ya elonga, mpe “ *mbeli ya makasi* ” ezali elilingi ya “ *liloba ya kokata* ” ya Nzambe oyo euti na Ebr.4:12, oyo esalelami na “ *loboko na ye* ”.

Verse 15 : “ *Mpe anzelu mosusu abimaki na tempelo, agangi na mongongo makasi epai ya moto oyo afandi likoló ya lipata ete: Bimisa libenga na yo mpe kobuka mbuma; mpo ngonga ya kobuka mbuma ekoki, mpo mbuma ya mabele eteli.* »

Na nse ya likambo ya “ *kobuka mbuma* ”, lokola na lisele na ye, Yesu amikundoli ete na likambo oyo, ntango ekoya mpo na kokabola mpenza “ *blé na matiti ya matiti* ”. Na nzela ya Emoniseli na ye, azali kosala ete tózwa likambo oyo ekabolaka bakaa mibale: Sabata ya baponami mpe mokolo ya lomingo ya bakweyi, mpamba te nsima ya nkombo oyo ya losambo ebombami losambo mpe bokonzi ya bonzambe ya moi ya bapakanu. Mpe atako evolisyu ya ntango ya bato, Nzambe azali kokoba kotala ye mpo na oyo azali mpenza mpo na ye. Makanisi mikeseni ya bato mazali na bopusi te likoló na makanisi na ye; na molongo na yango ya ntango, mokolo ya liboso ezali ya mbindo, ekoki ata moke te kozwa bosantu ya bonzambe. Yango ezali na boyokani bobele na mokolo ya nsambo oyo esantisami na molongo na yango ya ntango oyo eyemami uta ebandeli ya ntango ya seko na mabele; yango mpo na boumeli ya mbula 6000 ya moi.

Verse 16 : “ *Mpe ye oyo afandaki likoló ya lipata abwakaki libenga na ye na mabele. Mpe mabele ebukamaki.* »

Molimo endimisi kokokisama ya mikolo mizali koya ya “ *mbuma ya mabele* .” Klisto Mobikisi mpe Mozongisi mabe akokengela yango mpe akokokisa yango engebene na liyebisi na ye oyo epesamaki na lisele, epai ya bantoma na ye, na Mat.13:30 kino 43. “ *Kobuka mbuma* ” etali mingimingi kokamatama na lola ya basantu baponami oyo batikalaki sembo epai ya Nzambe Mozalisi.

Ntango ya kobuka mbuma (mpe kozongisa mabe) .

Verse 17 : “ *Mpe anzelu mosusu abimaki na tempelo oyo ezali na likoló, mpe azalaki na libenga ya makasi.* »

Soki “*anzelu* ” ya liboso azalaki na misio oyo ebongi na baponami, au contraire, “ *anzelu mosusu* ” oyo azali na mission ya etumbu oyo etali batomboki oyo bakweyaki. “ *Sike* ” oyo ya mibale ezali mpe elilingi ya “ *liloba ya Nzambe ya kokata* ” oyo esalelami na mokano na ye, kasi na loboko na ye te mpamba te, na bokeseni na mbuma ya vinyo, mpo na kobuka mbuma ya vinyo, maloba “ *na loboko na ye* ” ezali te . Yango wana, bakopesa etumbu na ba agents oyo bazali kosala volonté divine; kutu, ba victimes ya ba séductions na ye.

Verse 18: “ *Mpe anzelu mosusu, oyo azalaki na bokonzi likoló na móto, abimaki na etumbelo, mpe alobaki na mongongo makasi epai na moto oyo azalaki na mbeli ya makasi, alobi ete: Tuta libenga na yo ya makasi, mpe longola mbuma ya vinyo vinyo ya mabele; mpo ete mbuma ya vinyo ya mabele eteli.* »

Na nsima, ekoya, nsima ya kokamatama ya baponami na lola, ntango ya “ *kobuka mbuma ya vinyo* ”. Na Yis.63:1 kino 6, Molimo azali kokolisa mosala oyo etalisami na liloba oyo ya elilingi. Na Biblia, bakokanisi mai ya vinyo ya motane na makila ya moto. Kosalela yango na Yesu na Elambo Mosantu endimisi likanisi

yango. Kasi “ *mbuma ya mbuma* ” ezali na boyokani na “ *nkanda ya Nzambe* ” mpe ekotungisa baoyo basalaki na ndenge oyo ebongi te na elamba ya basaleli na ye, mpamba te makila oyo Klisto asopaki na bolingi na bango moko ebongi te ete bâteka bango ebele. Mpamba te Yesu akoki koyoka ete batekami na baoyo bazali kobebisa mosala na ye ya kobikisa kino na esika ya kolongisa lisumu oyo apesaki bomoi na ye mpe amemaki mpasi mpo momeseno na yango esila. Na yango, bato oyo babuki mobeko na ye na nko basengeli koyanola epai na ye. Na bozoba na bango ya miso ekufá, bakokende mosika kino na kolinga koboma baponami na bango ya solo, mpo na kosilisa na mabele, momesano ya mokolo ya nsambo ya Sabata oyo esantisami mpe esengami na Nzambe uta 1843-44. Baponami bazalaki na ndingisa ya Nzambe te ya kosalela makasi mpo na kobundisa banguna na bango ya losambo; Nzambe abombaki likambo yango kaka mpo na Ye moko. Asakolaki epai ya baponami na ye ete: “ *Kozongisa mabe ezali ya ngai, kozongisa mabe ezali ya ngai,* ” mpe ntango ekoki mpo na koboma kozongisa mabe yango.

Na mokapo 14 oyo, verse 17 tii 20 elamusi motó ya likambo yango ya “ *kobuka mbuma* ”. Basakoli ete mbuma ya vinyo oyo ezali na masumu eteli mpo ete emonisi mpenza na misala na yango bomoto na yango ya solo. Makila na bango ekosopana lokola mai ya mbuma ya vinyo na kati ya mbeki ntango makolo ya bato oyo bakataka vinyo enyati bango.

Verse 19: “ *Mpe anzelu abwakaki libenga na ye na mabele. Mpe ayanganisaki nzete ya vinyo ya mabele, mpe abwakaki mbuma ya vinyo na esika monene ya kokatisa vinyo ya nkanda ya Nzambe.* »

Action ezali certifiée na annonce oyo ebimi na scène oyo. Nzambe asakoli na ntembe te etumbu ya lolendo ya Katolike mpe ya Protesta. Bakonyokwama na mbuma ya nkanda ya Nzambe, oyo emonisami na mbeki oyo kati na yango mbuma ya vinyo oyo babukaki enyatami na makolo ya bato oyo babukaka vinyo.

Verse 20 : “ *Mpe banyataki esika ya kokatisa vinyo na engumba; mpe makila ebimaki na libenga, kutu kino na bansinga ya bampunda, mpo na ntaka ya stadia nkóto moko na nkama motoba.* »

Yis.63:3 emonisi polele ete: “ *Nazalaki ngai moko mpo na konyata ekamulo ya vinyo; moto moko te azalaki elongo na ngai...* ”. Nzete ya mbuma ekokisaka etumbu ya Babilone engumba Monene na Em.16:19. Atondisi kopo na nkanda ya bonzambe oyo asengeli sikoyo komela tii na bosoto. “ *Esika ya kokatisa vinyo enyatamaki libanda ya engumba* ” elingi koloba kozanga kozala ya baponami oyo basilaki komema bango na likoló. Na Yelusaleme, bazalaki koboma bato oyo bakatelaki bango etumbu ya liwa na libándá ya bifelo ya engumba mosantu mpo bábebisa yango te. Yango ezalaki bongo mpo na kobaka Yesu Klisto na ekulusu oyo ekundolisi, na nzela ya nsango oyo, motuya ya kofuta mpo na baye batalelaki liwa na ye moko na nse. Ntango ekoki mpo banguna na ye básopa makila na bango mpo na kozipa masumu na bango mingi. “ *Mpe makila ebimaki na mbeki kino na biteni ya bampunda.* ” Bato oyo basilikaka na bango ezali balakisi ya mangomba ya boklisto, mpe Nzambe azali kolobela bango na elilingi ya “ *bit* ” oyo bato oyo batambolaka na mpunda batyaka “ *na monoko ya bampunda,* ” mpo na kotambwisa bango. Elilingi oyo epesami na Yakobo 3:3, oyo motó ya likambo na yango ezali mpenza: balakisi ya mangomba. Yakobo amonisi polele na ebandeli ya mokapo 3: “ *Bandeko na ngai, tiká ete bato mingi*

kati na bino bábanda koteya te, mpo boyebi ete tokosambisama makasi koleka .” Mosala ya “ *kobuka mbuma* ” ezali kolongisa likebisi wana ya bwanya. Na koyebisaka polele “ *kino biteni ya bampunda* ”, Molimo azali kopesa likanisi ete mbeki yango etali, ya liboso, bakonzi ya mangomba ya Katolike ya Loma ya “ *Babilone Monene* ”, kasi ete ekómi tii na balakisi ya Protesta oyo, banda 1843 , basalelaka “na ndenge ya kobebisa.” Biblia Mosantu engebene na efundeli oyo Molimo asali na Em.9:11. Awa tozali kokuta bosaleli ya likebisi oyo epesami na Emoniseli 14:10 : “ ye *mpe akomela* vinyo ya nkanda ya Nzambe oyo esopami kozanga kosangisa na kɔpɔ ya nkanda na ye... ”.

Mpo na nsango “ *koleka bonene ya stades nkoto moko na nkama motoba* ”, na bolandi na nsango oyo eleki, etumbu yango ekómi tii na kondima ya Réforme banda ^{ekeke ya 16} oyo motángo 1600 elobeli. Oyo ezali ntango oyo Martin Luther asalelaki na ndenge ya mibeko efundeli oyo efundaki kondima ya Katolike na mobu 1517. Kasi ezalaki mpe na ^{ekeke oyo ya 16 nde mateya ya Protesta ya} “ *Klisto ya lokuta* ” *mpe baklisto ya lokuta* esalemaki oyo epesaki mobulu mpe mopanga oyo Yesu Klisto apekisaki . Apocalypse epesi bafungola na yango moko mpo na kolimbola mpe ^{ekeke oyo ya 16} epesameli nkombo na Emoniseli 2:18 kino 29 na nkombo ya elilingi ya eleko yango “ *Tiatira* ”. Liloba “ *stade* ” emonisi mosala na bango ya losambo, kosangana na bango na momekano ya mbangu oyo libonza na yango ezali na likama ezali motole ya elonga oyo elakamaki na molongi. Oyo ezali liteya ya Paulo na 1 Kol.9:24: “ *Boyebi te ete baoyo bazali kopota mbangu na esika ya masano, bango nyonso bakimaka, kasi moto moko azwaka mbano? Kima mbangu mpo olonga yango .”* Libonza ya libiangi ya lola elongama bongo na lolenge moko te; bosembo mpe molende na botosi ezali nzela se moko ya kolonga na etumba ya bondimi. Andimisi na Flp.3:14 kolobaka, “ *Nazali kopusana na mokano mpo na mbano ya libiangi ya likolo ya Nzambe kati na Klisto Yesu .”* Na tango ya “ *bokati mbuma* ” maloba oyo ya Yesu ekozala vérifié : “ *Mpo bato mingi babengami, kasi baponami moke (Mat.22:14)*”.

Emoniseli 15: Nsuka ya ntango ya komekama

Yambo ete “ *kobuka mbuma mpe kobuka mbuma* ” ekokisama eyei ntango ya kobanga, nsuka ya ntango ya ngolu. Moko epai wapi maponi ya bato maymami na libanga ya ntango, na likoki te ya kozongisa maponi wana nsima. Na esika wana, likabo ya lobiko kati na Klisto esili. Oyo ezali motó ya likambo ya mokapo 15 oyo ya mokuse mpenza ya Apocalypse ya Yesu Klisto. Nsuka ya ntango ya ngolu esalemaka nsima ya “ *kelelo* ” motoba ya liboso ya mikapo 8 mpe 9, mpe liboso ya “ *malɔzi nsambo ya nsuka ya Nzambe* ” ya mokapo 16. Ezali na ntina te koloba ete elandaka boponi ya nsuka ya nzela oyo Nzambe epesaka moto asala. Na nse ya litambwisi ya bokonzi ya “ *nyama oyo ezali komata uta na mabele* ” ya Emoniseli 13:11 kino 18, banzela mibale ya nsuka ememaka, moko, na mokolo ya samedi to Sabata ya Nzambe oyo esantisami, mosusu, na mokolo ya lomingo, ya bokonzi ya pápa ya Loma . Naino te maponi kati na bomoi mpe malamumu, liwa mpe mabe, ezalaki polele boye. Moto abangaka nani mingi? Nzambe, to moto? Oyo ezali donné ya situation. Kasi nakoki mpe koloba ete: Moto alingaka nani mingi? Nzambe to moto? Baponami bakoyanola na makambo nyonso mibale: Nzambe, koyeba na nzela ya emoniseli na ye ya esakweli makambo mikemike ya nsuka ya mosala na ye. Bomoi ya seko ekozala bongo penepene mpenza, na makoki na bango.

Verse 1: “ *Bongo namonaki elembo mosusu na likoló, monene mpe ya kokamwa: baanzelu nsambo basimbi malɔzi nsambo ya nsuka, mpamba te nkanda ya Nzambe ekokisamaki kati na yango.* »

Verse oyo ezali kolakisa “ *malɔzi nsambo ya nsuka* ” oyo ekobeta bandimi ya lokuta mpo na kopona na bango mokolo ya lomingo ya Baloma. Motó ya likambo ya mokapo oyo, nsuka ya ntango ya komekama, efungoli ntango ya “ *malɔzi nsambo ya nsuka ya nkanda ya Nzambe* ”.

Verse 2 : “ *Mpe namonaki lokola mbu ya vitre, esangani na mótɔ, mpe baoyo balongaki nyama, mpe ekeko na ye, mpe motángo ya nkombo na ye, batelemi likoló na mbu ya vitre, bazali na harpe ya Nzambe.* »

Mpo na kolendisala basaleli na ye, baponami na ye, Nkolo na nsima azali kolakisa esika oyo ezali kolamusa elonga na bango oyo ezali koya na nzela ya bililingi ndenge na ndenge oyo ezwami na mikapo mosusu ya esakweli. “ *Na mbu ya vitre, esangani na mótɔ, batelemi,* ” mpamba te balekaki na komekama ya kondima oyo kati na yango banyokolamaki (*basangisamaki na mótɔ*) mpe babimaki balongi. “ *Mbu ya vitre* ” ezali kolobela bopeto ya bato baponami, lokola na Em.4:1.

Verse 3 : “ *Mpe bayembaki loyembo na Moize mosaleli na Nzambe, mpe loyembo na Mwana na Mpate, balobi ete: Ee Nkolo Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, misala na yo ezali monene mpe ya kokamwa; Nzela na yo ezali sembo mpe ya solo, Mokonzi ya Mabota!* »

“ *Loyembo ya Moize* ” ezalaki kosepela kobima na nkembo ya Yisalaele na Ezipito, mokili mpe elembo ya lisumu oyo ezalaki komonana. Kokota na Kanana

awa na mabele oyo elandaki mbula 40 na nsima ezalaki elilingi ya kokota ya baponami ya nsuka na Kanana ya likoló. Na ngala na ye, nsima ya kopesa bomoi na ye mpo na kozipa masumu ya baponami, Yesu, “ *mwana-mpate* ”, amataki na lola, na nkembo na ye mpe na nguya na ye ya bonzambe ya lola. Batatoli ya sembo ya nsuka ya Yesu, bango nyonso ba Adventistes na kondima mpe mosala, na ngala na bango bakutanaka na bomati na lola ntango Yesu azongi mpo na kobikisa bango. Kotombolaka “ *misala minene mpe ya kokumisama* ” na ye, baponami bapesaka nkembo na Nzambe mozalisi oyo akómisaki bizaleli na ye kati na Yesu Klisto: “ *bosembo* ” na ye ya kokoka mpe “ *bosolo* ” na ye. Evocation ya liloba “ *solo* ” ekangisaka contexte ya action na suka ya époque “ *Laodicée* ” oyo amilakisaki lokola “ *Amen mpe Solo* ”. Ezali bongo ngonga ya “ *kobikisama* ” oyo ezali komonisa nsuka ya ntango ya “ *mwasi oyo azali kobota* ” ya Em.12:2. “ *Mwana* ” amemami na mokili na lolenge ya bopeto ya ezaleli ya lola oyo emonisami na kati mpe na nzela ya Yesu Klisto. Baponami bakoki kosanzola Nzambe mpo na ezalela na ye ya “ *nguya nyonso* ” mpamba te ezali na nguya wana ya bonzambe nde bazali na nyongo ya lobiko mpe kosikolama na bango. Lokola asangisi mpe aponaki basikolami na ye kati na bikólo nyonso ya mabele, Yesu Klisto azali mpenza “ *Mokonzi ya bikólo* ”. Ba oyo batelemelaki ye na ba élus na ye bazali lisusu te.

Verse 4: “ *Nani akobanga te, Nkolo, mpe akokumisa nkombo na yo te? Mpo yo kaka ozali mosantu. Mpe bikólo nyonso ekoya kosambela yo, mpamba te bikateli na yo ebimi.* »

Na mokuse, yango elimboli: Nani akoboya kobanga yo, Nzambe Mozalisi, mpe akozala na mpiko ya kokosa yo nkembo na yo oyo ebongi na koboyaka kokumisa Sabata na yo mosantu ya mokolo ya nsambo? Mpo **yo moko ozali mosantu** mpe kaka yo nde osantisaki mokolo na yo ya nsambo mpe baoyo opesaki yango, lokola elembo ya kondimama na bango mpe kozala ya bosantu na yo. Ya solo, na kolamusáká “ *bobangi na ye* ”, Molimo azali kolobela nsango ya “ *anzelu* ” ya liboso ya Emon . *mpe bósambela (kofukama epai na) ye oyo asalaki likoló mpe mabele mpe mbu mpe maziba ya mai .*” Na mwango ya Nzambe, bikolo ya botomboki oyo ebebisamaki ekosekwa mpo na ntina mibale: oyo ya komikitisa liboso ya Nzambe mpe kopesa ye nkembo, mpe oyo ya konyokwama etumbu na ye ya nsuka ya sembo oyo ekobebisa bango mpenza, na “ *laki ya móto.*” *soufre* ” ya esambiselo ya nsuka, esakolamaki na nsango ya “ *anzelu ya misato* ” ya Em.14:10. Yambo ete makambo maye makokisama, baponami bakosengela koleka na ntango ya bikateli ya bonzambe oyo ekomonana na mosala ya “ *malózi nsambo* ” oyo esakolamaki na verse ya liboso.

Verse 5 : “ *Nsima na yango natalaki, mpe tempelo ya tabernakle ya litatoli efungwamaki na likoló.* »

Bofungoli oyo ya “ *tempelo* ” ya lola ezali elembo ya bosilisi ya kobondela ya Yesu Klisto, mpo ete ntango ya libiangi ya lobiko ezali kosila. “ *Litatoli* ” ezali kolobela mibeko zomi ya Nzambe oyo etiamaki na kati ya sanduku mosantu. Na yango, kobanda na ngonga oyo, bokabwani kati na baponami mpe babungi ezali ya nsuka. Na mabele, batomboki bauti kozwa mokano, na nzela ya mobeko, mokumba ya kotosa bopemi ya poso na poso ya mokolo ya yambo oyo etiamaki na civil mpe na lingomba endimami, na kolandana, na bakonzi ya Loma,

Constantin I' mpe Justinien I' oyo basalaki Vigilius I' the pápa ya liboso, mokonzi ya ntango ya kondima ya boklisto ya mokili mobimba, elingi koloba ya Katolike, na mobu 538. Mobeko ya nsuka ya liwa esakolamaki na Em.13:15 to 17 mpe etyamaki na nse ya mosala monene ya lingomba ya Protesta ya Amerika oyo esungami na lingomba ya Katolike ya Mpoto.

Verse 6 : “*Mpe baanzelu nsambo oyo bazalaki na malózi nsambo babimaki na tempelo, balati lini ya peto mpe ya kongenga, mpe na mikaba ya wolo na ntolo na bango.* »

Na elilingi ya esakweli , " *baanzelu nsambo* " bazali komonisa Yesu Klisto ye moko to " *baanzelu nsambo* " oyo bazali sembo na kaa na ye oyo ekokani na ye. “ *Lini ya malamú, ya peto, ya kongenga* ” ezali elilingi ya “ *misala ya bosembo ya basantu* ” na Em.19:8. “ *Mokaba ya wolo zingazinga ya ntolo* ”, yango wana na bosanda ya motema, elamusaka bolingo ya bosolo oyo esi etangami na elilingi ya Klisto oyo elakisami na Em.1:13. Nzambe ya bosolo azali komibongisa mpo na kopesa etumbu na camp ya lokuta. Na bokundoli oyo, Molimo azali kopesa likanisi ya “ *likama monene* ” oyo lolenge na yango emonisami na elongi na yango soki tokokanisi yango na “ *moi ntango ezali kongenga na makasi na yango* ”. Ngonga ya bokutani ya nsuka kati na Yesu Klisto mpe batomboki ya bapakanano oyo basambelaka moi ekómi.

Verse 7 : “ *Mpe moko kati na bikelamu minei ya bomoi apesaki baanzelu nsambo basaani nsambo ya wolo, oyo etondi na nkanda ya Nzambe oyo azali na bomoi libela na libela.* »

Yesu azalaki ye moko ndakisa oyo “ *bikelamu minei ya bomoi* ” ya Em.4. Azali mpe, “ *Nzambe oyo azali na bomoi libela na libela* ” asilisaki “ *nkanda* ”. Bonzambe na ye ezali bongo kopesa ye mikumba nyonso: Mozalisi, Mosikoli, Mobondeli, mpe mpo na libela, Mosambisi, na nsima kosukisa bosenga na ye, akomi Nzambe ya bosembo oyo abetaka mpe apesaka etumbu ya liwa na batemeli na ye ya botomboki, mpamba te bakokisi “ *ba kopo* ” ya “ *nkanda* ” na ye ya sembo. “ *Kopo* ” etondi sikawa, mpe nkanda yango ekozwa lolenge ya bitumbu “ *nsambo ya nsuka* ” oyo kati na yango mawa ya Nzambe ekozala lisusu na esika na yango te.

Verse 8 : “ *Mpe tempelo etondaki na milinga mpo na nkembo ya Nzambe mpe nguya na ye; mpe moto moko te akokaki kokota o kati ya tempelo kino malózi nsambo ya banzelu nsambo ekokisamaki.* »

Mpo na kolakisa motó ya likambo oyo ya kotika ngolu, Molimo azali kolakisa na verse oyo elilingi ya “ *tempelo oyo etondi na milinga mpo na* ” bozali “ *ya Nzambe* ” mpe amonisi polele ete: “ *mpe moto moko te akokaki kokota na tempelo, kino malózi nsambo ya baanzelu nsambo ekokisamaki* ”. Na yango, Nzambe akebisi baponami na ye ete bakotikala awa na mabele na ntango ya “ *malózi nsambo ya nsuka* ” ya nkanda na ye. Baponami ya nsuka bakozongela likambo oyo Baebele bakutanaki na yango na ntango ya “ *malózi zomi* ” oyo ekwelaki Ezipito oyo batomboki. Malózi ezali mpo na bango te, *kasi* mpo na batomboki, ba cibles ya nkanda ya Nzambe. Kasi pene ya kokota na bango na “ *tempelo* ” endimami bongo, likoki ekopesama, uta nsuka ya “ *malózi nsambo ya nsuka* ”.

Emoniseli 16 : Malɔzi nsambo ya nsuka ya nkanda ya Nzambe

*malɔzi nsambo **ya nsuka** ” yango esopani oyo na nzela na yango “ *nkanda ya Nzambe* ” emonisami.*

Boyekoli ya mokapo mobimba ekondimisa yango, kasi esengeli koyeba ete ba cibles ya “ *nkanda ya Nzambe* ” ekozala ndenge moko na ba oyo babetamaki na bitumbu ya “ *kelelo* ” motoba ya liboso. Molimo emonisi bongo ete bitumbu ya “ *malɔzi nsambo **ya nsuka** ” mpe oyo ya “ *kelelo nsambo* ” epesaka etumbu ya lisumu moko: kobuka mobeko ya bopemi ya sabata ya “ *mokolo ya nsambo basantisami* ” na Nzambe uta moboko ya mokili.*

Nazali kofungola parenthèse awa, na retard. Talá bokeseni oyo ezali komonisa “ *bakelelo* ” mpe “ *malɔzi to malɔzi* ” ya bonzambe. “ *Bakelelo* ” ezali koboma bato nyonso oyo bato basalaka kasi Nzambe nde apesaki mitindo, oyo ya mitano ezali ya elimo. “ *Malɔzi* ” ezali misala ya kosepelisa te oyo Nzambe atye mbala moko na nzela ya bikelamu na Ye ya bomoi. Emoniseli 16 ezali kolakisa biso “ *malɔzi nsambo **ya nsuka** ” oyo ezali kopesa biso likanisi, na mayele mabe, ete ezalaki liboso na yango na “ *malɔzi* ” mosusu oyo bato banyokwamaki liboso ya nsuka ya ntango ya ngolu oyo ekaboli, na molimo, na biteni mibale, “ *ntango ya nsuka* ” oyo etángamaki na Dan.11:40. Na ya liboso, suka oyo ezali ya tango ya bikolo, mpe na ya mibale, ya tango ya gouvernement mondial universel oyo ebongisamaki sous supervision mpe initiative ya USA. Na mise à jour oyo, esalemi le sabbath le 18 décembre 2021, nakoki ko confirmer explication oyo, puisque depuis début ya 2020, batu nionso ba betamaki na détérioration économique en raison ya virus contagieux, Coronavirus Covid- 19, ebimaki mpo na mbala ya liboso na... Chine. Na contexte ya ba échanges globalistes mpe connaissance, mentalement amplifier ba effets na yango ya solo, na panique, ba dirigeants ya peuple batelemisi développement mpe croissance continue ya économie mobimba ya Europe occidentale mpe américaine. Lokola etalelami, na bosembo te, lokola bokono ya bokono, mikili ya Mpótó, oyo ekanisaki ete mokolo mosusu ekolonga liwa, ezali kotungisama mpe kotungisama. Na nsomo, bato oyo bazangi Nzambe bamipesi nzoto mpe molimo na lingomba ya sika oyo ezwi esika na yango: siansi ya monganga oyo ezali na nguya nyonso. Mpe mboka ya bato ya mayele mabe, oyo eleki bozwi na mabele, esalelaki libaku yango mpo na kokómisa mibali bakangami mpe baombo ya ba diagnostics na bango, ba vaccins na bango, ba kisi na bango, mpe ba décisions na bango ya entreprise. En même temps, toyokaka ba directives na France, paradoxique pour dire moins, oyo na résumer boye : « ezali malamumu ko ventiler ba appartements mpe kolata masque protectrice pendant ba heures, sima na yango mutu oyo alati azali ko étouffer ». Monisá “makanisi malamumu” ya bilenge bakonzi ya France mpe ya mikili mosusu oyo bazali komekola. Tomoni na bosepeleli ete mboka oyo ezalaki kokamba etamboli wana ya kobebisa ezalaki liboso Yisalaele; mboka ya liboso oyo*

Nzambe alakelaki mabe, na lisolo ya mangomba. Kolata masque, oyo epekisamaki liboso ntango ezalaki te, na nsima ekómaki na makasi, mpo na komibatela na maladi oyo ezali kotungisa ebongiseli ya mpema. Malakeli mabe ya Nzambe ebotaka mbuma oyo ekanisamaki te , kasi na ndenge ya kobebisa mpenza. Je suis convaincu, qu'entre 2021 et le début de la « sixième trompette », la Troisième Guerre Mondiale, d'autres « fléaux de Dieu » vont frapper l'humanité coupable en divers lieux sur la terre, et particulièrement dans l'occident kobebisa ; “malózi” lokola “ *nzala* ” mpe maladi mosusu ya solosolo oyo ezamaka na mokili mobimba, oyo esi eyebani lokola bolózi mpe choléra. Nzambe asengi lolenge oyo ya etumbu na Eze.14:21: “*Ee, boye alobi Nkolo, YaHWéH: Atako natindi na Yelusaleme bitumbu na ngai minei ya nsomo, mopanga, nzala, banyama ya zamba mpe bokono, mpo na koboma bato mpe banyama* . Notez que liste oyo ezali exhaustive te, po na temps moderne, ba punitions divines ezuaka ba formes multiples : Cancer, SIDA, Chikungunya, Alzheimer... etc... Na noter pe apparition ya kobanga en raison ya chauffage mondial. Ebele ya bato bazali kobanga mpe kobanga na likanisi ya zelo oyo ezali konyangwa mpe mpela oyo ekoki kobima. Lisusu, mbuma ya elakeli mabe ya bonzambe oyo ebetaka makanisi ya bato mpe etongi bifelo ya bokabwani mpe ya koyina. Nakangi parenthèse oyo mpo na kozongela boyekoli na contexte oyo ya après-fin ya ngolu oyo ezali caractériser “ *malózi nsambo ya suka ya nkanda ya Nzambe* ”.

Ntina mosusu ezali kolongisa kopona ba cibles. “ *Malózi nsambo ya nsuka* ” ekokisaka kobebisama ya bozalisi na nsuka ya mokili. Mpo na Nzambe, Mozalisi, ntango ekoki mpo na kobebisa mosala na ye. Na yango, alandi nzela ya bozalisi, kasi na esika ya kokela, abebisi. Na “ *bolózi ya nsambo ya nsuka* ”, na mabele, bomoi ya moto ekobomama, kotika yango, mabele ekokoma lisusu “ *libulu mozindo* ” na ezalela ya mobulu, na mofandi se moko, Satana, mokomi ya lisumu; mokili oyo etikali mpamba ekozala boloko na ye mpo na “ *mibu nkoto* ” kino esambiselo ya nsuka epai wapi ye mpe batomboki mosusu nyonso bakobebisama engebene na Em.20.

Verse 1: “ *Mpe nayokaki mongongo makasi ezali kouta na tempelo, ezali koloba na baanzelu nsambo ete: Bokende kosopa basaani nsambo ya nkanda ya Nzambe na mabele.* »

“ *Mongongo makasi oyo eutaki na tempelo* ” ezali oyo ya mozalisi Nzambe oyo alembisaki ye na lotomo na ye oyo eleki malamumu. Lokola Nzambe mozalisi, bokonzi na ye ezali na ezaleli ya likolo mpe ezali sembo te to mayele te kotelemela mposa na ye ya kosambela mpe kokumisama na kotalaka mokolo ya bopemi oyo ye “ *asantisaki* ” mpo na ntina oyo. Na bwanya na ye monene mpe ya bonzambe, Nzambe asali ete moto nyonso oyo azali kotya ntembe na lotomo mpe bokonzi na ye akoboya basekele na ye ya ntina mingi liboso ya kozongisa na “ *liwa ya mibale* ” motuya ya nkanda na ye epai ya Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso.

Verse 2: “ *Moto ya liboso akendaki mpe asopaki saani na ye na mabele. Mpe mposo moko ya mabe mpe ya mpasi ebetaki bato oyo bazalaki na elembo ya nyama mpe oyo bazalaki kosambela ekeko na ye.* »

Lokola ezali nguya ya bokonzi mpe bokonzi ya liboso ya botomboki ya nsuka, cible ya liboso na contexte oyo ezali " *mabele* " elembo ya kondima ya Protesta oyo ekweyaki.

Fimbo ya liboso ezali " *mpasi ya mabe* " oyo epesaka mpasi ya nzoto na nzoto ya batomboki oyo baponaki kotosa mokolo ya bopemi oyo bato batye. Bato oyo balingi kozwama ezali Bakatolike mpe Baprotesta oyo babikaki na etumba ya nikleere oyo, na boponi oyo ya mokolo ya liboso, mokolo ya lomingo ya Loma, " *ba elembo ya nyama* ."

Verse 3: " *Moto ya mibale asopaki saani na ye na mbu. mpe bikelamu nyonso ya bomoi ekufaki, biloko nyonso oyo ezalaki na mbu* "

" *ya mibale* " ebeti " *mbu* " oyo ebongoli na " *makila* ", ndenge esalaki mpo na Nile ya Ezipito na ntango ya Moize; " *mbu* ", elembo ya Lingomba ya Katolike ya Loma, oyo etali Mbu ya Mediterane. Na ngonga wana, Nzambe asilisaka bikelamu nyonso ya banyama na " *mbu* ." Ezali ko engager processus ya création na reverse, na suka, " *mabele* " ekokoma lisusu " *sans forme et vide* "; ekozonga na ezalela na yango ya ebandeli ya " *libulu mozindo* ."

Verse 4: " *Moto ya misato asopaki saani na ye na bibale mpe na maziba ya mai. Mpe bakómaki makila.* »

" *Ya misato* " ebeti " *mai* " ya sika ya " *bibale mpe maziba* " oyo na mbalakaka na ngala na yango ekómi " *makila* ". Mai mingi mpo na kosilisa mposa ya mai. Etumbu yango ezali makasi mpe ebongi mpo bazalaki komibongisa mpo na kosopa "makila" ya baponami. Etumbu yango ezalaki ya liboso oyo Nzambe apesaki na nzela ya lingenda ya Moize epai ya Baezipito, "bameli makila " ya Baebele oyo basalelaki bango makambo lokola banyama na boombo ya makasi epai bato mingi bakufaki.

Verse 5 : " *Mpe nayokaki anzelu ya mai alobi: Ozali moyengebene, oyo ozali mpe oyo azalaki; ozali mosantu, mpo osaleli bosambisi oyo.* »

Tala deja, na verset oyo, maloba " *moyengebene* " mpe " *mosantu* " oyo endimisi libongoli na ngai ya malamumu ya makomi ya mobeko ya Dan.8:14: " *2300 mpokwa ntongo mpe bosantu ekolóngisama* "; " *bosantu* " oyo esangisi makambo nyonso oyo Nzambe atalelaka mosantu. Na likambo oyo ya nsuka, kobundisa Sabata na ye " *oyo esantisami* " ebongi mpenza na kosambisama ya Nzambe oyo abongoli " *mai* " mpo na komela na " *makila* ". Liloba " *mai* " ezali komonisa na ndenge ya elilingi mpe mbala mibale ebele ya bato mpe mateya ya losambo. Perverted par Papal Rome, na Em.8:11 bango mibale ba changer na " *wormwood* ". Na kolobaka " *ozali sembo...mpe osaleli bosambisi oyo* " anzelu alongisaka meko oyo esengami na bosembo ya solo ya kokoka oyo kaka Nzambe nde akoki kokokisa. Na mayele mabe, mpe na bosikisiki mpenza, Molimo azali kosala ete lolenge " *mpe oyo akoya* " elimwa na nkombo ya Nzambe , mpo ete ayei; mpe komonana na ye efungoli likabo ya libela mpo na ye mpe basikolami na ye, kozanga kobosana, mokili oyo etikalaki peto mpe banzelu basantu oyo batikalaki sembo epai na ye.

Verse 6 : " *Mpo basopi makila ya basantu mpe ya basakoli, mpe opesi bango makila mpo na komela: babongi.* »

Batomboki lokola bazali pene ya koboma baponami oyo bazali na nyongo ya lobiko na bango kaka na intervention ya Yesu, Nzambe azali mpe ko imputer bango ba crimes oyo balingaki kosala. Mpo na bantina wana kaka, na yango batalelaka bango lokola Baezipito ya Kobima. Oyo ezali mbala ya mibale Nzambe alobi ete, “ *Babongi* .” Na eteni oyo ya nsuka, tozali kokuta lokola mobundi ya baponami ya ba Adventistes, momemi-nsango oyo autaki na Sarde oyo Yesu alobaki na ye ete: “ *Bakanisaki ete ozali na bomoi, mpe okufi* ”. Kasi en mème temps, alobaki mpo na ba élus ya 1843-1844 : « *bakotambola na ngai, na bilamba ya pembe, po babongi* ». Na bongo, moto na moto azali na lokumu oyo eyaka epai na ye engebene na misala ya bondimi na ye: “ *bilamba ya mpembe* ” mpo na baponami ya sembo, “ *makila* ” mpo na komela mpo na batomboki oyo bakwei, oyo bazali sembo te.

Verse 7 : “ *Mpe nayokaki na etumbelo anzelu mosusu azali koloba ete: Eε, Nkolo Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, bikateli na yo ezali solo mpe sembo.* »

Mongongo oyo euti na “ *etumbelo* ”, elembo ya ekulusu, ezali oyo ya Klisto oyo abakamaki na ekulusu oyo azali na ntina ya sikisiki ya kondima esambiselo oyo. Mpo ete baoyo azali kopesa etumbu na ngonga oyo bazwaki mpiko ya koloba ete babikisami, nzokande balongisaki lisumu moko ya nsomo, na kolinga kotosa etinda ya moto; yango atako makebisi ya Makomi Mosantu: na Yis.29:13 “ *Nkolo alobaki: Ntango bato oyo bapusani penepene na ngai, bakumisaka ngai na monoko na bango mpe na mbebu na bango; kasi motema na ye ezali mosika na ngai, mpe bobangi oyo azali na yango mpo na ngai ezali kaka mobeko ya bonkoko ya bato* . Mat.15:19: “ *Bazali kokumisa ngai mpamba , bazali koteya malako oyo ezali mibeko ya bato.* »

Verse 8: “ *Ya minei asopaki mbeki na ye likoló ya moi. Mpe epesamelaki ye kotumba bato na moto; »*

Ya minei esalaka “ *na moi* ” mpe esalaka ete ekóma molunge koleka ndenge ezalaka. Mosuni ya batomboki “ *ezikisami* ” na molunge makasi wana. Nsima ya kopesa etumbu na bobukami ya “ *bosantu* ”, Nzambe akopesa sikawa etumbu na losambo ya bikeko ya “ *mokolo ya moi* ” oyo ezwaki libula uta na Constantin^{1er}. “ *Moi* ” oyo bato mingi bakumisaka kozanga koyeba yango sikoyo ebandi “ *kotumba* ” loposo ya batomboki. Nzambe abalusaka ekeko na basambeli ya bikeko. Oyo ezali nsuka ya “ *likama monene* ” oyo esakolamaki na Em.1. Ntango oyo moto oyo azali kopesa mitindo na “ *moi* ” asalelaka yango mpo na kopesa etumbu na basambeli na ye.

Verse 9: “ *Mpe bato bazikisamaki na molunge makasi, mpe bafingi nkombo ya Nzambe oyo azali na bokonzi likoló na malózi oyo, mpe babongolaki motema mpo na kopesa ye nkembo te.* »

Na niveau ya duresse oyo bakomi, batomboki babongoli motema te na faute na bango mpe bamikitisaka te liboso ya Nzambe, kasi bafingaka ye na “ *kofinga* ” “ *kombo* ” na ye. Ezalaki déjà na nature na bango comportement ya momesano, oyo ezwami na bandimi ya likolo; balukaka te koyeba bosolo na ye mpe kolimbola kimia na ye ya kotyola mpo na litomba na bango. Mpe ntango mikakatano ebimi, balakelaka “ *nkombo* ” na ye mabe. Kozanga makoki ya “

koyambola ” endimisi contexte ya “ *babiki* ” ya “ *kelelo ya motoba* ” ya Em.9:20-21. Batomboki oyo bazangi kondima bazali bato, bato ya lingomba to te, oyo bandimaka Nzambe Mozalisi Mozwi-ya-Nguya-Nyonso te. Miso na bango ezalaki motambo ya liwa mpo na bango.

Verse 10 : “ *Ya mitano asopaki mbeki na ye na kiti ya bokonzi ya nyama. Mpe bokonzi bwa ye bozipamaki na molili; mpe bato baswaki minoko na bango na mpasi, .*

“ *Ya mitano* ” ezwi lokola cible na yango ya sikisiki, “ *kiti ya bokonzi ya nyama* ” elingi koloba etúká ya Loma epai Vatican ezali, mwa etúká ya losambo ya pápa epai Basilika ya Santu Petelo eteleme. Kasi, ndenge tomoni yango, “ *kiti ya bokonzi* ” ya solo ya Pápa ezali na Loma ya kala, na Ngomba Caelius na ndakonzambe mama ya mangomba nyonso ya mokili, Basilika ya Santu Jean Lateran. Nzambe azindisi ye na “ *molili* ” ya encre oyo etye moto nyonso oyo amonaka na ezalela ya moto oyo akufá miso. Effet ezali somo pasi, kasi mpo na esika oyo ya ebandeli ya lokuta ya lingomba oyo elakisami na titre ya pole ya Nzambe moko mpe na kombo ya Yesu Klisto, ebongi mpenza mpe elongisami. “ *Koyambola* ” ezali lisusu likoki te , kasi Nzambe azali kopesa ntina mingi na koyeisa makasi makanisi ya ba cibles na ye ya bomoi.

Verse 11 : “ *Mpe bafingi Nzambe ya likoló mpo na mpasi na bango mpe mpo na bisumu na bango, mpe babongoli motema te na misala na bango. »*

Verse oyo epesi biso nzela ya kososola ete malózi ebakisami mpe esilaka te. Kasi na kotingama na bozangi ya “ *boyamboli* ” mpe na bolandi ya “ *maloba ya kofinga* ”, Molimo epesi biso kososola ete nkanda mpe mabe ya batomboki ebakisami kaka. Ezali mokano oyo Nzambe alukaka nde epusaka bango tii na ndelo, na boye ete bapesa mobeko ya liwa ya baponami.

Verse 12 : “ *Moto ya motoba asopaki saani na ye na ebale monene Efrate. Mpe mai na yango ekauki, mpo nzela ya bakonzi oyo bazalaki kouta na Esti ebongisama. »*

“ *Ya motoba* ” etali Europe, oyo ebengami na nkombo ya elilingi ya “ *Ebale Efrate* ” oyo ezali bongo kopesa nkombo, na pole ya elilingi ya Emoniseli 17:1-15, bato oyo bazali kosambela “ *ndumba Babilone Monene* ”, Papa ya Katolike Loma. “ *Kokauka ya mai na yango* ” ekoki kopesa likanisi ya kobomama ya motángo na yango, oyo ezali mpenza pene, kasi ezali naino liboso mpenza mpo ete likambo yango ezala bongo. Kutu, likambo yango ezali bokundoli ya lisolo ya bato, mpamba te ezalaki na nzela ya kokauka ya ndambo ya “ *Ebale Efrate* ” nde mokonzi ya Mede Dalio akangaki “ *Babilone* ” ya Bakaladea. Nsango ya Molimo ezali bongo kosakola ya kolonga mobimba oyo ezali pene ya “ *Babilone* ” ya Katolike ya Loma oyo ezali naino kobatela basungi mpe babateli, kasi mpo na ntango mokuse. “ *Babilone monene* ” eko mbala oyo solo “ *kokweya* ”, kolongama na Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso Yesu Klisto.

Consultation ya ba esprits misato ya mbindo

Verse 13 : “ *Mpe namonaki bilimu misato ya mbindo, lokola ba grenouilles, ebimi na monɔkɔ ya dalagona, mpe na monɔkɔ ya nyama mabe mpe na monɔkɔ ya mosakoli ya lokuta. »*

Verse 13 kino 16 emonisi mabongisi mpo na “ *etumba ya Armagedone* ” oyo ezali elilingi ya ekateli ya koboma babateli ya Sabata oyo bazali kotombokela bato oyo bazali sembo na Nzambe mozalisi kozanga kotika. Na ebandeli, na nzela ya makambo ya bilimu, zabolo, oyo azalaki komekola bomoto ya Yesu Klisto, amonanaki mpo na kondimisa batomboki ete kopona na bango mokolo ya lomingo ebongi. Yango wana alendisi bango baboma bomoi ya babundi ya sembo ya botemeli oyo bakumisaka Saba. Na yango, trio diabolique esangisaka na etumba moko, zabolo, kondima ya Katolike, mpe kondima ya Protesta, elingi koloba, “ *dalagona, nyama mpe mosakoli ya lokuta* ”. Awa “ *etumba* ” oyo elobelami na Em.9:7-9 ekokisami. Kolobela “ *minoko* ” endimisi ba échanges verbaux ya ba consultations oyo ememaka na ko décréter koboma ba vrai élus ; oyo ba ignorer to ba contester totalement. Na ntembe te, mpo na Nzambe, “ *ba grenouilles* ” ezali banyama oyo étangamaki lokola banyama oyo ezali peto, kasi na nsango oyo, Molimo azali kolobela makambo minene oyo nyama yango ezali na likoki ya kosala. Kati na “*nyama*” ya Mpoto mpe “*mosakoli ya lokuta*” ya Amerika ezali na Océan Atlantique ya monene mpe bokutani ya bango mibale esengaka kosala ba sauts minene. Na kati ya ba Anglais na ba Américains, ba français ba caricatures bango lokola « ba grenouilles » na « ba grenouilles oyo baliaka ba grenouilles ». Ba impure ezali spécialité ya France, oyo ba valeurs morales na yango ekweyi na tango, banda Révolution na yango ya 1789 esika etie bonsomi likolo ya nionso . Esprit impure oyo e animation trio ezali oyo ya liberté oyo elingi « ni Nzambe ni Maître ». Bango nyonso batemelaki mokano mpe bokonzi ya Nzambe, mpe na yango bazali na bomoko na likambo yango. Basanganaka mpo bakokani.

Verse 14 : “ *Mpo ezali milimo ya bademo, oyo esalaka makamwisi, mpe oyo eyaka epai ya bakonzi ya mokili mobimba, mpo na koyanganisa bango esika moko mpo na etumba ya mokolo monene ya Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso.* »

Uta elakeli mabe ya mobeko ya Dan.8:14, milimo ya bademo emonisami na elonga monene na Angleterre mpe na USA. Lingomba ya bilimu ezalaki na momeseno na ntango wana, mpe mibali bamesanaki na lolenge wana ya boyokani na bilimo oyo emonanaka te, kasi oyo ezalaki kosala mosala. Na lingomba ya Protesta, mangomba mingi babatelaka boyokani na bademo, bandimaka ete bazali na boyokani na Yesu mpe baanzelu na ye. Bademo bamonaka ete ezali mpasi te mpo na kokosa baklisto oyo Nzambe aboyi, mpe bakozala kaka na likoki ya kondimisa bango na petee nyonso ete bayangana esika moko mpo na koboma, tii na oyo ya nsuka, baklisto ya Nzambe mpe Bayuda oyo batosaka Sabata. Measure oyo ya kolekisa ndelo oyo ezali ko menacer liwa na ba groupes nionso mibale ekosangisa bango na lipamboli ya Yesu Klisto. Mpo na Nzambe, liyangani yango ezali na mokano ya *kosangisa* batomboki “ *mpo na etumba ya mokolo monene ya Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso.* ” Liyangani oyo ezali na mokano ya kopesa batomboki mokano ya koboma oyo ekosala ete bango moko babongi konyokwama na liwa na maboko ya baye babendamaki mpe bakosamaki na lokuta na bango ya lingomba. Ntina monene ya etumba oyo esalemaki ezalaki, na bosikisiki, kopona mokolo ya bopemi, mpe na mayele mabe, Molimo azali kolakisa ete mikolo oyo esengami ekokani te. Mpo ete oyo etali Sabata mosantu ezali moke te engebene lolenge na yango koleka “ *mokolo monene ya Nzambe*

Mozwi-ya-Nguya-Nyonso .” Mikolo ekokani te mpe nguya oyo ezali kotemela ezali mpe te. Lokola abenganaki zabolo mpe bademo na ye na likoló, Yesu Klisto, na kati ya “ *Mikaele* ” ya nguya, akotia elonga na ye likoló na banguna na ye.

Verse 15: “ *Talá, nazali koya lokola moyibi. Esengo na moto oyo azali kotala mpe alati bilamba na ye, mpo ete atambola bolumbu te mpe nsɔni na ye emonana!* »

ya bonzambe ezali oyo ya baklisto ya lokuta oyo bazangi sembo bakisa mpe baoyo ya Lingomba ya Protesta oyo Yesu alobaki na bango, na Em. *Soki ozali kosenzela te, nakoya lokola moyibi, mpe okoyeba te ngonga nini nakoyela yo* .” Na bokeseni, Molimo esakoli na baponami ya Adventiste oyo bazwaka litomba na pole na yango ya esakweli mobimba na eleko ya nsuka ya “ *Laodicea* ”: “ *Esengo na ye oyo azali kotala, mpe kobatela bilamba na ye* ”, mpe kolobelaka institution adventiste oyo esanzamaki banda 1994, ye elobi lisusu ete: “ *mpo ete atambola bolumbu te mpe mpo tómona nsɔni na ye te!* ”. Asakolami mpe atikali “bolumbu”, na bozongi ya Klisto, akozala na kaa ya soni mpe ya koboya, engebene na 2 Cor.5:2-3 : “ *Bongo tozali kolela na hema oyo, na mposa ya kolata oyo ya lola na biso.*” na ndako, soki ata tokutani na bilamba mpe tozali bolumbu te.”

Verse 16 : “ *Bayanganisaki bango esika moko na esika oyo babengi Armagedon na Liebele.* »

“Bosangisi” oyo ezali kolobelama etali esika ya géographie te, mpo ezali “lisangani” ya molimo oyo esangisaka na projet na yango ya kufa camp ya banguna ya Nzambe. Lisusu, liloba “har” elimboli ngomba mpe emonanaki ete ezali mpenza na lobwaku moko ya Megido na Yisalaele kasi ngomba moko te ya nkombo yango.

Nkombo “ *Armagedon* ” elakisi : “ngomba ya motuya”, nkombo oyo ezali kolakisa, mpo na Yesu Klisto, Liyangani na ye, Moponami na ye oyo asangisaka baponami na ye nyonso. Mpe verse 14 emonisi biso pene na polele nini etumba “ *Armagedone* ” elobeli; mpo na batomboki, cible ezali Sabata ya bonzambe mpe batali yango; kasi mpo na Nzambe, cible ezali banguna ya baponami na ye ya sembo.

“Ngomba ya motuya” yango ezali komonisa, na ntango yango moko, “ngomba ya Sinai” epai Nzambe asakolaki mobeko na ye epai ya Yisraele mpo na mbala ya liboso nsima ya kobima na Ezipito. Mpamba te cible ya batomboki ezali ezala Sabata ya mokolo ya nsambo oyo esantisami na mobeko na yango ya minei mpe batali na yango ya sembo. Mpo na Nzambe, ezaleli ya “motuya” ya “ngomba” oyo ezali na ntembe te, mpamba te ekokani na yango te na lisolo mobimba ya bato. Mpo na kobatela yango na losambo ya bikeko ya bato, Nzambe atikaki bato báboya esika oyo ezali mpenza. Lokuta ezwami na Sudi ya péninsule ya Ezipito na bonkoko, ezali na bosolo, na Nord-Est ya “ *Midian* ”, esika “ *Yetro* ” tata ya “ *Zefora* ”, mwasi ya Moize, azalaki kofanda , ezali na koloba na na Nordi ya Arabie Saoudite ya lelo. Bafandi na yango bapesaka Ngomba Sinai ya solo nkombo “al Lawz” oyo elimboli “Mibeko”; nkombo oyo ebongi oyo ezali kotatola na ngámbo ya lisolo ya Biblia oyo Moize akomaki. Kasi ezali te na “ *esika* ” oyo ya géographie nde batomboki bakokutana na Klisto ya nkembo mpe ya bonzambe molongi. Mpamba te liloba “ *esika* ” oyo ezali kobungisa nzela mpe

na bosolo ezwi lolenge ya mokili mobimba, mpamba te baponami bazali, na ntango oyo, naino kopalanganisa na mabele mobimba. Baponami ya bomoi mpe baoyo bakosekwa ‘bakosangana’ na baanzelu malamumu ya Yesu Klisto mpo na kosangana na Yesu na mapata ya likoló.

Verse 17: “ *Ya nsambo asopaki mbeki na ye na mopepe. Mpe mongongo moko makasi ebimaki na tempelo, uta na kiti ya bokonzi, kolobaka: Esili!* »

Na nse ya elembo ya “ *bolzi ya nsambo oyo esopami na mopepe* ”, liboso ete batomboki básala mwango na bango ya mabe, Yesu Klisto, oyo ya solo, amonani na nguya nyonso mpe na nkembo, na nkembo ya likoló oyo ekoki komekolama te, elongo na ebele ya baanzelu. **Tozali kokuta ngonga ya “ kelelo ya nsambo ”** esika wapi engebene na Emoniseli 11:15, Yesu Klisto, Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, alongoli bokonzi ya mokili epai ya zabolo. Na Ef.2:2, Paulo alobeli Satana lokola “ *mokonzi ya nguya ya mopepe* .” “ *Mopepe* ” ezali eloko ya kokabola ya bomoto nyonso ya mabele oyo ezali koyangela kino na bozongi na nkembo ya Yesu Klisto. Moment ya boyei na ye ya nkembo ezali tango nguya na ye ya bonzambe elongoli bokonzi mpe nguya oyo likolo ya bato uta na zabolo mpe esukisi yango.

Bososola motema molai ya Nzambe oyo azali kozela mibu 6000 mpo na ntango oyo akoloba ete: “ *Esili!* » mpe na nsima kososola motuya oyo apesi na “mokolo ya nsambo oyo esantisami” oyo esakoli boyei ya ngonga oyo ntango bonsomi oyo etikali na bikelamu na ye oyo ezali sembo te ekosila. Bikelamu ya botomboki ekotika kolembisa ye, kosilikisa ye, kotyola ye, mpe kotyola ye lokumu mpo bakobomama. Na Dan.12:1 Molimo asakolaki boyei oyo ya nkembo oyo azali kopesa na “ **Mikaele** ”, nkombo ya anzelu ya likoló ya Yesu Klisto: “ Na ntango wana **Mikaele** , *mokambi monene, mobateli ya bana ya bato na yo akobima ; mpe ekozala ntango ya mpasi, oyo ezalaki naino te banda bikólo ezalaki tii na ntango wana. Na ntango wana baoyo kati na bato na yo oyo bakozwama na mokanda bakobika .*” Nzambe azali ko faciliter te compréhension ya projet na ye ya lobiko mpo Biblia elobeli kombo “Yesu” te mpo na ko désigner Masiya mpe epesi ye ba kombo ya elilingi oyo emonisaka bonzambe na ye oyo ebombami: “ **Emmanuel** ” (Nzambe elongo na biso) Yis.7 :14 : “ *Yango wana Nkolo ye moko akopesa bino elembo, tala, mwana mwasi akozwa zemi mpe akobota mwana mobali, mpe akobenga ye nkombo Emanuel* ”; “ **Tata ya Seko** ” na Yis.9:5: “ *Mpo na biso mwana abotami, mwana mobali apesameli biso, mpe bokonzi ekozala na lipeka na ye; akobengama Mokamwa, Mopesi-toli, Nzambe Mozwi-na-Nguya, Tata ya Seko , Mokonzi ya Kimya .*”

Verse 18 : “ *Mpe nkake ezalaki, mpe mingongo, mpe nkake, mpe koningana monene ya mabele, oyo esalemaki naino te banda moto azali na mabele, koningana monene boye.* »

Awa tozali kokuta fraze oyo euti na verset ya référence ya ntina ya Em.4:5 oyo ezongisami sika na Em.8:5. Nzambe abimi na bozangi komonana na ye, bandimi ya sembo te mpe bandimi te, kasi lisusu, ba Adventistes ya sembo oyo baponami, bakoki komona mokeli Nzambe Yesu Klisto na nkembo ya bozongi na ye. Emoniseli 6 mpe 7 emonisaki biso bizaleli ya kotelemela ya bakaa mibale na likambo oyo ya nsomo mpe ya nkembo.

Mpe lokola bamoni koningana ya mabele ya nguya, batatoli na nsomo lisekwa ya liboso oyo ebombamaki mpo na baponami ya Klisto, engebene na Emoniseli 20:5, mpe kokamatama na bango na likoló epai basangani na Yesu. Makambo mazali kosalema lokola esakolamaki na 1 Tes.4:15-17: “ *Oyo ezali oyo tozali kosakola epai na bino **engebene na liloba ya Nkolo** : Biso baoyo tozali na bomoi mpe totikali mpo na koya ya Nkolo, tokokende te liboso ya baoyo bakufi. Mpo Nkolo ye moko akokita uta na lola na etinda, na mongongo ya anzelu-mokonzi, mpe na kelelo ya Nzambe, mpe bakufi kati na Klisto bakosekwa liboso. Bongo biso baoyo tozali na bomoi mpe totikali **tokomemama elongo** na bango na mapata **mpo na kokutana na Nkolo na mopepe** , mpe bongo tokozala ntango nyonso elongo na Nkolo .” Na profiter na verset oyo pona ko noter conception ya apostolo ya état ya “ bakufi ” : “ *biso ba vie, totikali pona koya ya Nkolo, tokokende liboso te baoyo bakufaki* .” Paulo mpe bato ya ntango na ye bakanisaki te lokola baklisto ya lokuta lelo oyo ete baponami “ bakufi ” bazalaki liboso ya Klisto, mpamba te kokanisa na ye emonisi ete au contraire, bato nyonso bakanisaki ete baponami “ *na bomoi* ” bakokota na likoló liboso ya “ bakufi ”.*

Verse 19 : “ *Mpe engumba monene ekabwanaki na biteni misato, mpe bingumba ya mabota ekweaki, mpe Nzambe akanisaki Babilone monene, mpo na kopesa ye kɔpɔ ya vinyo ya nkanda na ye makasi.* »

“ *Biteni misato* ” etaleli “ *dalagona, nyama, mpe mosakoli ya lokuta* ” oyo esangisi na verse 13 ya mokapo oyo. Ndimbola ya mibale etongami na makomi oyo uta na Zac.11:8: “ *Nakobebisa bapastere misato na sanza moko; molimo na ngai ezalaki na motema molai te mpo na bango, mpe milimo na bango mpe ezalaki koyina ngai .*” Na likambo oyo, “ *bapastere misato* ” bazali komonisa biteni misato ya bato ya Yisalaele: mokonzi, bakonzi ya mangomba mpe basakoli. Na kotalaka contexte ya suka, oyo kati na yango kondima ya Protesta mpe kondima ya Katolike ezali na boyokani mpe esangani, “ *biteni misato* ” emonisami na : “ *dragon* ” = zabolo; “ *nyama* ” = bato ya Lingomba ya Katolike mpe ya Protesta oyo babendamaki; “ *mosakoli ya lokuta* ” = bakonzi ya mangomba ya Katolike mpe ya Protesta.

Na kaa oyo balongi, bososoli malamuni esili, “ *engumba monene ekabolamaki na biteni misato* ”; kati na baye bakosami mpe babebisami, bakaa ya nyama mpe mosakoli ya lokuta, koyina mpe nkanda efulaka kozongisa mabe na babebisi ya bokosi oyo bazali na mokumba ya kobungisa lobiko na bango. Ezali na ntango wana nde motó ya likambo ya “ *kobuka mbuma* ” ekokisami na bofandisi ya makila ya ba scores oyo mikano na yango ya minene ezali, na logique mpe justice nionso, balakisi ya mangomba. Na nsima, likebisi oyo euti na Yakobo 3:1 ezwi ndimbola na yango mobimba: “ *Bandeko na ngai, tiká bato mingi te kati na bino bábanda koteya, mpo boyebi ete tokosambisama makasi koleka* ”. Na ntango oyo ya “ *malɔzi* ”, likambo oyo elamusami na maloba oyo: “ *Mpe Nzambe akanisaki Babilone Monene mpo na kopesa ye kɔpɔ ya vinyo ya nkanda na ye makasi* ”. Apo.18 ekozala mobimba mpo na kolamusa etumbu oyo ya bato ya mangomba oyo bazangi Nzambe.

Verse 20 : “ *Mpe bisanga nyonso ekimaki, mpe bangomba ezwamaki te.* »

Verse oyo ezali koloba na mokuse mbongwana ya mabele oyo, na koningana monene, ezwi likambo moko ya mobulu ya mokili mobimba, oyo esi ”

ezangi lolenge " mpe nokinoki " ekómi mpamba " to " etikali mpamba ". Ezali mbuma, mbano, ya “ *lisumu desolator* ” oyo epamelami na Danyele 8:13 mpe oyo etumbu na ye ya nsuka esakolami na Dan.9:27.

Verse 21: “ *Mpe mbula ya mabanga monene, oyo mabanga na yango ezalaki na kilo ya **talanta moko** , ekwelaki bato longwa na likoló; mpe bato bazalaki kofinga Nzambe mpo na **fimbo** ya mbula ya mabanga, mpo **fimbo yango** ezalaki monene mpenza. »*

Mosala na bango ya mabe soki bakokisi yango, bafandi ya mabele, na ngala na bango, bakolongolama na fimbo oyo ekozala likoki te mpo na bango kokima: mabanga ya “ *mabanga ya mabanga* ” ekokwea likoló na bango. Molimo azali ko imputer bango kilo ya “ *talent moko* ”, c.a.d., 44,8 kg. Kasi liloba oyo “ *talent* ” ezali mingimingi eyano ya molimo oyo etongami likoló na “*lisese ya batalanta* ”. Na lolenge yango, azali kopesa bato oyo bakwei mokumba ya baoyo bamemaki te “ *talanta* ” elingi koloba makabo, oyo Nzambe apesaki bango na lisese. Mpe bizaleli mabe oyo esukaka na kofuta bango bomoi na bango, ya yambo, mpe ya mibale oyo ezalaki kaka accessible na baponami ya solo. Kino mpema na bango ya nsuka ya bomoi, bazali kokoba “ *kofinga* ” (kofinga) “ *Nzambe* ” ya likoló oyo azali kopesa bango etumbu.

“*Lisese ya batalanta* ” ekokokisama mpenza. Nzambe akopesa na moto na moto, engebene na litatoli ya misala ya bondimi na ye; epai na baklisto oyo bazangi sembo, akopesa liwa mpe akomimonisa lokola moto makasi mpe motema mabe ndenge bakanisaki mpe basambisaki ye. Mpe na baponami ba sembo akopesa bomoi ya seko engebene na bondimi batiaki na bolingo mpe bosembo na ye ya kokoka ekumisami na Yesu Klisto mpo na bango; nyonso wana engebene na etinda oyo Yesu atáangi na Mat.8:13: “ *engebene kondima na bino esalema na bino* ”.

Nsima ya fimbo wana ya nsuka, mabelé ekómi mpamba, kozanga lolenge nyonso ya bomoi ya bato. Ezali bongo kokuta “ *libulu mozindo* ” ezaleli ya Gen.1:2.

Mokapo 17: Mwasi ya ndumba alongolami masque mpe ayebani

Verse 1: “ *Bongo moko kati na baanzelu nsambo oyo basimbaki basaani nsambo ayaki mpe alobaki na ngai ete: “Yaka, nakolakisa yo esambiselo ya mwasi monene ya ndumba oyo afandi likoló ya mai mingi.” »*

Uta na verse oyo ya liboso, Molimo azali kolakisa mokano ya mokapo oyo 17: “ ***kosambisama*** ” ya “ ***ndumba monene*** ” . oyo “ *efandi na mai minene* ” to, oyo ezali koyangela, engebene verse 15, “ *bato, bibebe, bikólo mpe minoko* ” oyo,

na nsé ya elembo “ *Efrate* ”, esilaki kotya nkombo Mpotó mpe bikólo na yango ya baplaneti ya lingomba ya boklisto na “ . *kelelo ya motoba* ” ya Em.9:14: USA, Amerika ya Sudi, Afrika mpe Australie. Mosala ya kosambisa ezali na boyokani na contexte ya “ *malózi nsambo ya nsuka* ”, to “ *ba fiole nsambo* ” oyo esopamaki na “ *baanzelu nsambo* ” na mokapo 16 oyo eleki.

Ndimbola oyo ya motángo ya “ *esambiselo* ” ya motángo 17 endimami na Danye 4:17 : “ *Fraze* oyo ezali *mobeko ya baoyo bazali kotala* , *ekateli oyo ezali molongo ya basantu, mpo ete bato ya bomoi báyebe ete Oyo-Aleki-Likoló azali na bokonzi likoló na bokonzi ya bato* , *ete apesaka yango na moto oyo alingi* , mpe ete atombola kati na yango bato oyo baleki mabe koleka .

“ *Kosambisama* ” oyo ezali kolobelama ezali oyo Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso amemeli ye oyo ekelamu nyonso na likoló mpe na mabele ezali na mokumba mpe ekozongisa monoko epai na ye; Yango emonisi soki mokapo oyo ezali na ntina. Tomonaki na nsango ya 3ème ^{anzelu} ya mokapo 14 ete identification oyo esali na bomoi ya seko to liwa. Na yango, makambo oyo ezali na kati ya “ *kosambisama* ” yango ezali oyo ya “ *nyama oyo ebimi na mabele* ” na mokapo 13.

Atako makebisi ya lisolo mpe ya esakweli, na ngala na yango, kondima ya Protesta na 1843, mpe kondima ya Adventiste ya Leta na 1994, ekweyaki na kosambisama na Nzambe ete ebongi te na lobiko oyo Yesu Klisto apesaki. Mpo na kondimisa etumbu yango, bango mibale bakotaki na boyokani ya oecuménique oyo lingomba ya Katolike ya Loma epesaki likanisi, nzokande babongisi-nzela ya bituluku yango mibale bapamelaki ezaleli na yango ya diaboló. Mpo na koboya kosala libunga yango, moto oyo aponami asengeli *mpenza* kondima ete monguna monene ya Yesu Klisto azali: Loma, na lisolo na yango nyonso ya bapakano mpe ya pápa. Ngambo ya mangomba ya Protesta mpe ya Adventiste ezali monene koleka mpo ete babongisi-nzela ya mangomba nyonso mibale bapamelaki mpe bateyaki ezaleli wana ya diaboló ya Lingomba ya Katolike ya Loma. Mbongwana oyo ya motema na bango mibale ezali *mosala ya koteka* Yesu Klisto, Mobikisi se moko mpe Mosambisi monene. Ndenge nini yango ekómaki likoki? Mangomba nyonso mibale epesaki ntina bobele na kimya ya mabele mpe bososoli malamú kati na bato; lisusu soki kondima ya Katolike ezali lisusu konyokola te, ekomi mpo na bango, mbala na mbala to kutu malamú koleka, kozala na boyokani kino na meko ya kosala boyokani mpe kosala boyokani na yango. Likanisi oyo emonisami mpe bosambisi ya sembo ya Nzambe ezali bongo kotyola mpe konyatama na nse ya makolo. Libunga ezalaki ya kondima ete Nzambe alukaka mpenza kimia kati na bato, mpo na bosolo, azali kokweisa mabe oyo esalemi na moto na ye, na mobeko na ye, mpe na mitinda na ye ya bolamu oyo emonisami na makuli na ye. Likambo yango ezali mpenza monene mpamba te Yesu amonisaki makanisi na ye polele mpenza na likambo yango na kolobáká na Mat.10:34 kino 36 ete: “ . *Bokanisa te ete naye mpo na komema kimya na mabele; Nayaki mpo na komema kimya te, kasi mopanga. Mpo naye kotia bokabwani kati na mobali mpe tata na ye, kati na mwana mwasi mpe mama na ye, mpe kati na bokilo na ye mpe bokilo na ye; mpe banguna ya moto bakozala bato ya ndako na ye moko .* ” Na ngambo na yango, Adventisme officiel eyokaki te Molimo ya Nzambe oyo, na nzela ya bozongisi na yango Sabata ya mokolo ya nsambo kati na 1843 mpe 1873, elakisaki yango mokolo ya lomingo ya Loma oyo ebengi “ *elembo ya nyama* ”

banda esalemaki na sanza ya misato 7, 321. Mission ya Adventisme institutionnel elongaki te mpo lokola tango ezalaki kokende liboso, esambiselo na yango na mokolo ya lomingo ya Loma ekomaki ya boninga mpe ya bondeko, na bokeseni na oyo ya Nzambe which remains **invariably the same**, Eyenga ya boklisto oyo azwaki na losambo ya bapakano ya moi ezali ntina monene ya nkanda na ye. Bosambisi bobele moko oyo ezali na ntina ezali oyo ya Nzambe mpe Emoniseli na ye ya esakweli ezali na mokano ya kosangisa biso na bosambisi na ye. Yango wana, kimya esengeli te kozipa nkanda oyo ebongi ya Nzambe na bomoi. Mpe tosengeli kosambisa ndenge azali kosambisa mpe koyeba ba régimes civils to religieux selon regard divine na ye. Lokola mbano ya bopusani oyo, tozali komona " *nyama* " mpe misala na yango, ata na tango ya kimya ya bokosi.

Verse 2 : “ *Bakonzi na mokili basali pite epai na ye, mpe bafandi na mabele balangwa na vinyo ya pite na ye.* »

Na verse oyo, boyokani esalemi na misala ya “ *mwasi Yezabele* ” oyo Yesu Klisto afundaki ete azali kotinda basaleli na ye bámela “ *vinyo ya pite (to ya mbindo)* ” ya *elimo* na Em.2:20; makambo endimami na Em.18:3. Misala oyo ezali mpe kokangisa “ *mwasi ya ndumba* ” na “ *monzoto ya Wormwood* ” ya Em.8:10-11; wormwood kozala vinyo na ye ya ngenge oyo Molimo akokanisi na yango mateya na ye ya lingomba ya Katolike ya Loma.

Na verse oyo, kofinga oyo Nzambe azali kosala na lingomba ya Katolike ezali na ntina ata na ntango na biso ya kimya mpo mbeba oyo bafingi ebundisaka bokonzi na ye ya bonzambe. Mikanda ya Biblia Mosantu oyo ezali “ *batatoli mibale* ” na yango, ezali kotatola mpo na kotemela mateya ya losambo ya lokuta ya lingomba oyo ya Loma. Kasi ezali solo ete mateya na ye ya lokuta ekozala na mbuma mabe koleka mpo na bato oyo babendaki ye: liwa ya seko; oyo ekolóngisa mosala na bango ya kozongisa mabe ya “ *mbuma* ” ya Em.14:18 kino 20.

Verse 3: “ *Amemaki ngai na elimo na esobe. Mpe namonaki mwasi moko afandi na nyama motane, atondi na bankombo ya kofinga, azalaki na mitó nsambo mpe maseke zomi.* »

“ *... na esobe* ”, elembo ya momekano ya kondima kasi lisusu ya climat spirituel “ya kokauka” ya contexte ya “ *tango na biso ya suka* (Dan.11:40)”, mbala oyo, momekano ya suka ya bondimi ya bato ya mabele histoire, Molimo ezali elilingi ya ezalela ya molimo oyo ezali kolonga na contexte oyo ya suka. “ *Mwasi azali koyangela nyama motane* ”. Na elilingi oyo, Loma ezali koyangela “ *nyama oyo ezali komata uta na mabele* ” oyo ezali kopesa nkombo USA ya Protesta na ngonga oyo bazali kosala ete Bakatolike “ *basambela elembo ya nyama* ” na kotindaka mokolo na yango ya bopemi oyo ezwaki libula epai ya Amperere Constantin¹ Na contexte oyo ya suka, ba diadèmes ezali lisusu te, ezala na ba « *mitu sambo* » ya Rome religieuse, ni na ba symboles ya « *maseke zomi* », na cas oyo, ya ba dominateurs civils ya peuples chrétiens européens mpe ya mokili mobimba oyo ye azali ko manipuler. Kasi boyokani oyo mobimba ezali na langi ya lisumu: “ *motane* ”.

Na Em.13:3 totangi boye: “ *Mpe namonaki moko ya mitó na ye lokola nde azoki kino liwa; kasi mpota na ye ya kufa ebikisamaki. Mpe mokili mobimba ezalaki na nsam nsima ya nyama yango.* ” Toyebi ete kobikisama wana euti na Concordat ya Napoléon¹ Kobanda na ngonga oyo, pápa ya Katolike ya

Loma ezali lisusu konyokola te, nzokande, toyeba na ntina, Nzambe azali kokoba kobenga yango “ nyama ” : “ *Mpe mabele mobimba ezalaki na botali nsima ya nyama* ”. Yango endimisi ndimbola oyo epesami awa na likoló. Monguna ya Nzambe atikali monguna na ye mpo masumu na ye contre mobeko na ye esilaka te, na tango ya kimia lokola na tango ya bitumba. Mpe monguna wa Nzambe azali bongo mpe oyo ya baponami na ye ya sembo na ntango ya kimia to ya bitumba.

Verse 4 : “ *Mwasi alataki bilamba ya motane-bulé mpe motane-bulé, mpe akembisamaki na wolo mpe na mabanga ya ntalo mpe na mayaka. Asimbaki na loboko na ye kopo ya wolo, oyo etondi na biloko ya nsani mpe na bosoto ya kindumba na ye.* »

Awa lisusu, ndimbola oyo elakisami etali mabunga ya mateya ya elimo. Nzambe azali kokweisa milulu na ye ya losambo; misa na ye mpe Ukaristya na ye ya nsani mpe liboso ya nyonso, goût na ye ya luxe mpe ya bomengo oyo ememaka ye na ba compromis oyo bakonzi, bato minene mpe bazwi nyonso ya mabele balingi. “ *Mwasi ya ndumba* ” asengeli kosepelisa “bakiliya” na ye to balingami na ye.

Langi wana ya “ *motane makasi* ” euti na “ *mwasi ya ndumba* ” ye moko: “ *motane-bulé mpe motane-bulé* ”. Liloba “ *mwasi* ” oyo ezali kolakisa “ *lingomba* ”, liyangani ya lingomba, engebene na Ef.5:23 kasi lisusu, “ *engumba monene oyo ezali na bokonzi likolo ya bakonzi ya mabele* ”, lokola molongo 18 ya mokapo oyo eteyi 17. Na na mokuse, tokoki koyeba balangi ya bilamba ya “bakardinale mpe baepiskopo” ya Vatican ya Loma. Nzambe azali komonisa misa ya Katolike, na kosalelaka kopo ya “ *wolo* ” oyo kati na yango vinyo ya masanga ekanisami ete ezali komonisa makila ya Yesu Klisto. Kasi Nkolo akanisi nini mpo na yango? Alobi na biso: na esika ya makila na ye oyo ezali kosikola, azali komona kaka “ *makambo ya nsani mpe bosoto ya kindumba na ye* ”. Na Dan.11:38, “ *wolo* ” elobelamaki lokola ekembisami ya mangomba na ye oyo Molimo azali kopesa na “ *nzambe ya bisika makasi* ”.

Verse 5 : “ *Na elongi na ye ekomamaki nkombo, libombami* : Babilone monene, mama ya pite mpe ya nsani na mabele. »

“ *Libombami* ” oyo etangami na verse oyo ezali “ *libombami* ” kaka mpo na baoyo Molimo ya Yesu Klisto azali kongengisa bango te; bazali mpe, na mawa nyonso, mingi koleka. Mpo ete, “ *elonga mpe elonga ya mayele mabe* ” ya boyangeli ya pápa oyo esakolamaki banda Dan.8:24-25 ekondimama kino ngonga ya kosambisama na ye, na nsuka ya mokili. Mpo na Nzambe, ezali “ *libombami ya mabe* ” oyo esakolamaki mpe esilaki kosalelama na zabololo na ntango ya bantoma, engebene na 2 Tes.2:7: “ *Mpo ete libombami ya mabe ezali kosala; esengeli kaka ete moto oyo azali naino kokanga ye alimwa.* ” “ *Libombami* ” ezali na boyokani na nkombo “ *Babilone* ” yango moko, oyo ezali na ntina, mpamba te engumba ya kala ya nkombo yango ezali lisusu te. Kasi Petelo asilaki kopesa nkombo oyo na molimo na Loma, na 1 Petelo 5:13 mpe na mawa mpo na ebele ya bato oyo bakosamaki, kaka baponami nde bazali kotya likebi na bosikisiki oyo Biblia epesi. Bokeba na tina mibale ya liloba “ *mabele* ” oyo e désigner pe awa, botosi ya protestant, pamba te ndenge bondimi ya catholique ezali na bomoko, bondimi ya protestant ezali ebele, pona kozala désigné lokola “ *ba ndumba* ”, bana basi ya ba catholiques na bango “ *mama* ” . Bana basi yango bakabolaka “

makambo ya nsɔni ” ya “ *mama* ” na bango. Mpe moko monene kati na “ *makambo yango ya nsɔni* ” ezali mokolo ya lomingo, “ *elembo* ” ya bokonzi na yango ya losambo oyo ekangami na yango.

Ndimbola ya solo ya liloba “ *mabele* ” ezali mpe na ntina mpo ete bozangi boyokani ya mangomba ya Katolike ezali mobandisi ya ba agressions minene ya mangomba ya mokili mobimba. Akómisaki mbindo mpe akómisaki kondima ya boklisto ete báyinama na ndenge azalaki kotinda bakonzi bábongola bato ya mabele mpo bátosa ye. Kasi nsima ya kobungisa nguya na ye, “ *makambo ya nsɔni* ” na ye ekobaki na kopambolaka baoyo Nzambe alakelaki bango mabe mpe kofinga baoyo apambolaka bango. Bozangi na ye ya bapakano emonisami ntango abengi Bamizilma “*ndeko*” oyo lingomba na ye ezali kolakisa Yesu Klisto lokola moko ya basakoli ya mike koleka.

Verse 6: “ *Mpe namonaki mwasi yango alangwaki na makila ya basantu mpe na makila ya batatoli ya Yesu. Mpe, komonaka ye, nakangamaki na kokamwa monene.* »

Verse oyo ezwi maloba oyo euti na Dan.7:21, oyo ezali komonisa polele awa ete “ *basantu* ” oyo ye azali kobunda mpe azali koyangela, bazali solo “ *batatoli ya Yesu* ”. Yango ezali kongengisa mingi libombami ya “ *Babilone Monene* ”. Lingomba ya Loma emelaka “ *makila* ” ya baponami tii na kolangwa masanga. Nani akokanisa ete lingomba ya boklisto, lokola Loma ya pápa ya mikolo na biso, ezali “ *mwasi ya ndumba* ” oyo “ *alangwisamaki na makila oyo batatoli ya Yesu basopaki* ”? Ba élus, kasi kaka bango. Mpo, na nzela ya esakweli, Molimo ayebisaki bango mikano ya koboma ya monguna na bango. Bozongi oyo na bomoto na ye ya mabe mpe ya motema mabe ekozala mbano oyo emonanaka ya nsuka ya ntango ya ngolu. Kasi mabe oyo ekozala likolo ya nyonso, na lolenge ya kokamwa koleka, lolenge ya kondima ya Protesta oyo ezali koyangela na ntango oyo ya nsuka ya mokili. Molimo azali kotánga “ *basantu* ” mpe “ *batatoli ya Yesu* ” na bokeseni. “ *Basantu* ” ya liboso banyokwamaki na minyoko ya bapakano ya ba républicains romains mpe ya aampire; “ *Batatoli ya Yesu* ” bazali kobetama na Loma ya bapakano ya aampire mpe ya pápa. Mpo mwasi ya ndumba azali engumba: Loma; “ *engumba monene oyo ezali na bokonzi likoló na bakonzi ya mabele* ” banda ekomaki na Yisalaele, na Yudea na – 63, engebene na Dan.8:9: “ *mikili oyo eleki kitoko* ”. Lisolo ya lobiko ekosuka na momékano ya kondima oyo kati na yango “ *batatoli ya Yesu* ” bakobima mpe bakosala mpo na kolangwa maloba oyo; bakopesa bongo Nzambe ntina malamau ya kokotela bango mpo na kobikisa bango na liwa oyo ekanamaki. Na ntango na ye, Yoane azalaki na ntina malamau ya kokamwa na “ *libombami* ” oyo etalelaki engumba Loma. Ayebaki ye kaka na aspect impérial na ye ya bapakano ya makasi mpe ya mawa te oyo etindaki ye na boloko na esanga ya Patmos. Na yango, bilembo ya losambo lokola “ *kɔpɔ ya wolo* ” oyo “ *mwasi ya ndumba* ” asimbaki ekokaki mpenza kokamwisa ye.

Verse 7: “ *Mpe anzelu alobaki na ngai ete: Mpo na nini ozali kokamwa? Nakoyebisa bino libombami ya mwasi mpe nyama oyo ememaka ye, oyo ezali na mitó nsambo mpe maseke zomi.* »

“ *Libombami* ” ekanamaki te mpo na koumela libela, mpe uta na molongo 7, Molimo akopesa makambo ya mikemike oyo ekopesa nzela na Yoane mpe biso

moko kotombola “ *libombami* ” mpe koyeba polele engumba ya Loma, mpe mokumba na yango na elilingi ya verse 3 oyo bilembo na yango, lisusu, etángami.

“ *Mwasi* ” ezali komonisa lolenge ya losambo ya Loma ya pápa, oyo elobaka ete ezali “ *mwasi ya Mwana-Mpate* ”, Yesu Klisto. Kasi Nzambe azali kowangana likambo yango na kobenga ye “ *ndumba* .”

“ *Nyama oyo ememaka yango* ” ezali komonisa biyangeli mpe bato oyo bandimaka mpe bapesaka nzela na makambo na yango ya losambo. Bazali na ebandeli na bango ya lisolo na “ *maseke zomi* ” ya makonzi oyo esalemaki na Mpoto nsima ya kosikolama na bokonzi ya Loma ya bokonzi engebene elilingi oyo epesami na Dan.7:24. Bazali kokitana Loma ya bokonzi ya “ *nyama ya minei* ”. Mpe bateritware yango oyo etali yango etikali ndenge moko tii na nsuka. Bandelo etambolaka, biyangeli ebongwanaka, elongwaka na bokonzi ya bokonzi mpe ekómi na ba républiques, kasi momeseno ya boklisto ya lokuta ya pápa ya Loma esangisaka bango mpo na mabe. Na boumeli ya ^{ekéke} ya 20 , boyokani yango oyo ezalaki na nse ya litambwisi ya Loma esalemaki na Union européenne oyo esalemaki na “Boyokani ya Loma” ya mokolo ya 25 Marsi 1957 mpe 2004.

Verse 8: “ *Nyama oyo bomonaki ezalaki, mpe ezali lisusu te.*” **Asengeli komata na libulu mozindo** , mpe kokende na libebi. Mpe baoyo bafandi na mabele, baoyo bankombo na bango ekomamaki te uta ebandeli ya mokili na buku ya bomoi, bakokamwa ntango bakomona nyama yango, mpo ete azalaki, mpe azali lisusu te , mpe ete ekobima lisusu. »

“ *Nyama oyo omonaki ezalaki mpe ezali lisusu te .*” Bobongoli: Bozangi kondima ya mangomba ya boklisto ezalaki uta mobu 538, mpe ezali lisusu te, uta mobu 1798. Molimo epesi likanisi ya ntango oyo esakolamaki na lolenge ekeseni mpo na boyangeli ya pápa oyo ezangi kondima uta Dan.7:25: “ *ntango, ntango , mpe ndambo ya kobeta; sanza 42; mikolo 1260 .*” Atako intolérance na yango esilaki na action ya “ *nyama oyo etombolaka na mozindo* ”, oyo ezali kolobela Révolution française mpe athée nationale na yango na Emoniseli 11:7, awa liloba “ *mozindo* ” elakisami lokola mosala oyo ekangami na zabolo, “ *Mobebisi* ”, oyo abebisaka bomoi mpe alongoli bomoto na planète mabele, mpe oyo Em.9:11 abengi “ *anzelu ya libulu mozindo* ”. Em.20:1 ekopesa ndimbola: “ *zabolo* ” akokangama na boumeli ya “ *mibu nkoto* ” na mabele oyo elongolami bomoto oyo babengi “ *libulu mozindo* ”. Lokola Nzambe alobi ete eutaki na yango na “ *libulu mozindo* ,” amonisi ete engumba yango ezalaki na boyokani na ye **ata mokolo moko te ;** ezala, na ntango ya bokonzi na ye ya bapakano, oyo ezali mpenza na ntina, kasi mpe, na boumeli ya mosala na ye mobimba ya losambo ya pápa, na bokeseni na oyo ebele ya bato oyo bakosami bandimaka **mpo na kokweya na bango** , mpamba te bakokabola na yango, “ *libebi* ” na ye ya nsuka emonisami awa. Lokola batyolaki liloba ya esakweli, bato oyo babebisami na kobendama ya Loma bakokamwa mpamba te kozanga kondima makambo ya mangomba “ ekobima *lisusu* ” na likambo oyo ya nsuka oyo esakolamaki mpe ekobima. Na yango, Nzambe akundweli biso ete ayebi bankombo ya baponami banda “ *moboko ya mokili* ”. “ *Bankombo* ” na bango ekomamaki na “ *mokanda ya bomoi ya Mwana-Mpate* ” Yesu Klisto. Mpe mpo na kobikisa bango, afungolaki makanisi na bango na mabombami ya bisakweli na ye ya Biblia.

Na proposer awa analyse ya mibale ya verset oyo na oyo etali liloba “ *libulu mozindo* ”. Na réflexion oyo, nazui en compte contexte final ciblé na Molimo selon description na ye ya “ *nyama rouge* ” ya verset 3. Tomoni yango, absence ya ba “ *diademes* ” na “ *maseke zomi* ” pe “ *mitó nsambo* ” etye yango na “ *ntango ya nsuka* ”; oyo ya ntango na biso. Banda kala nakanisaki ete likanisi ya “ *zoba* ” ekokaki bobele kotalela likambo ya kozanga kondima mpe ya bokasi, mpe oyo na ntina na yango ekokaki bobele kopesama na boyangeli ya kozanga kondima ya mikolo ya nsuka mpenza oyo emonisami na momekano ya nsuka ya kondima ya mokili mobimba. Kasi mpo na koloba solo, na nsuka ya eleko ya malili 2020 na ntango ya bonzambe, likanisi mosusu epemamaki na ngai. “ *Nyama* ” ezali mpenza koboma milimo ya bato ntango nyonso, mpe bato oyo bazwi mpasi na mateya na yango ya bomoto oyo elekisaka ndelo mpe ya nkanda ezali mingi koleka baoyo ya kozanga kondima na yango. Comportement humaniste oyo ya sika ya kobenda mpe ya bokosi euti wapi? Ezali mbuma ya libula ya makanisi ya bonsomi oyo euti na ba philosophes révolutionnaires oyo Nzambe azali ko cibler na Emoniseli 11:7 na kombo ya “ *nyama oyo abimi na libulu mozindo* ”. Langi “ *motane* ” oyo ekangami na “ *nyama* ” ya ntango na biso, uta na verse 3 ya mokapo oyo, ezali kokweisa lisumu oyo euti na bonsomi oyo eleki ndelo oyo moto amipesi. Azali komonisa nani? Ba dominants occidentaux ya origine chrétienne oyo ba bases religieuses na bango ezuami na catholicisme européen : USA na Europe entièrement séduite na religion catholique. “ *Nyama* ” oyo Nzambe azali kolakisa biso ezali mbuma ya nsuka ya misala oyo esakolamaki na nsango ya “ *kelelo ya mitano* .” Kondima ya Protesta, oyo ebendami na kondima ya Katolike oyo ekómi na kimya, esangisaka Lingomba ya Protesta mpe Lingomba ya Katolike oyo Nzambe alakelaki mabe, oyo esanganaki na Adventisme institutionnel officiel na 1994, mpo na “ *kobongisa mpo na etumba* ” ya Em.9:7-9, “ *ya Armagedone* ”, . engebene na Em.16:16, ete bakokamba elongo, nsima ya “ *kelelo ya motoba* ”, kokamba mpo na kobundisa basaleli ya nsuka ya sembo ya Nzambe, oyo babatelaka mpe basalelaka oyo ya ye Sabata; bopemi ya mokolo ya nsambo ebongisamaki na mibeko ya minei kati na mibeko na ye zomi. Na ntango ya kimya, maloba na bango etombolaka bolingo ya bandeko mpe bonsomi ya lisosoli. Kasi bonsomi wana ya nkanda mpe ya lokuta oyo esalemaki na bonsomi ememaka na “ *liwa ya mibale* ” ebele ya bato oyo batondi na mokili ya Mpótó; oyo emonisami, na ndambo, na kondima te ete Nzambe azali, na ndambo, na kozanga komibanzabanza, mpe na eteni moke, na bilaka ya losambo oyo ekómi na ntina te, mpamba te Nzambe akweisami yango, mpo na mateya na bango ya losambo ya lokuta . Na ndenge wana, “ *nyama* ” oyo ya bomoto ebandi na “ *libulu mozindo* ” ndenge Molimo emonisi yango na verse oyo, na ndimbola oyo ete lingomba ya boklisto ekómi elilingi mpe kosalela makanisi ya bato ya filozofi, Bagreke, Bafalanse to bato ya bapaya . **Lokola lipwepwe ya Yuda mpo na Yesu, . bolingo ya lokuta ya bomoto oyo ezali kobenda likebi ya ntango ya kimya ebomaka mingi koleka mopanga .** “ *Nyama* ” ya ntango na biso ya kimya azwi mpe libula ya ezaleli ya “ *molili* ” oyo liloba “ *mozindo* ” epesi yango na Gen.1:2: “ *Mabele ezalaki na lolenge te mpe mpamba: molili ezalaki na elongi ya mozindo* , mpe Molimo ya Nzambe etambolaki likolo ya mai . Mpe ezaleli oyo ya “ *molili* ” ya masanga ya origine

chrétienne ezali yango moko na ndenge ya paradoxe oyo ezwami na “ **éclairage** ”, kombo oyo epesami na ba français ba penseurs libres révolutionnaires.

Na ko proposer synthèse oyo, Molimo ekokisaka mokano na ye oyo ezali na ko dévoiler na basali na ye ya sembo bosambisi na ye na mokili na biso ya occident mpe ba reproches oyo azali ko adresser na yango. Azali bongo kofunda masumu na ye mingi mpe koteka na ye epai ya Yesu Klisto, Mobikisi se moko oyo misala na bango ezali kotyola lokumu.

Verse 9 : “ *Oyo ezali bososoli oyo ezali na bwanya: mitó nsambo ezali bangomba nsambo, oyo mwasi afandi likoló na yango.* »

Verse oyo endimisi maloba oyo na yango bazalaki kobenga Loma banda kala: “ Loma, engumba ya bangomba mike nsambo ”. Nakuti nkombo oyo etangami na atlas géographique ya eteyelo ya kala ya 1958. Kasi likambo yango ezali na ntembe te; ba “ *nsambo bangomba* ” oyo babengaka "ngomba mike" etikali tii lelo oyo ezali na bankombo oyo: Capitoline, Palatine, Caelius, Aventine, Viminal, Esquiline, mpe Quirinal. Na eteni na yango ya bapakano, bangomba mike wana “bitando milai” nyonso esimbaki batempelo oyo epesamaki na bikeko oyo Nzambe akweisamaki na nzambe. Mpe mpo na kokumisa “ *nzambe ya bandako makasi* ”, kondima ya Katolike na ngala na yango etombolaki basilika na yango, likoló ya Caelius oyo emonisaki “likoló” engebene Loma. Likolo ya Capitole, « tête », emati Palais ya Mairie, aspect civil ya justice. Tomonisa ete moninga ya mikolo ya nsuka, Amerika, ezali mpe koyangela uta na “Capitol” oyo ezali na Washington. Awa lisusu, elembo ya “motó” elongisami na magistrat oyo ya likolo oyo ekozwa esika ya Loma, mpe ekoyangela, na ngala na yango, bafandi ya mabele, “ *na miso na yango* ” engebene na Em.13:12.

Verse 10 : “ *Ezali mpe na bakonzi nsambo: mitano bakwei, moko azali, mosusu ayei naino te, mpe ntango akoya, akotikala mwa ntango moke.* »

Na molongo oyo, na maloba “ *bakonzi nsambo* ”, Molimo azali kopesa na Loma ba régimes “ *sambo* ” ya boyangeli oyo ezali kolandana, mpo na motoba ya liboso : bokonzi kobanda – 753 kino – 510; République, Consulat, Dictature, Triumvirate, Empire depuis Octavien, César Auguste oyo Yesu abotamaki na nse na ye, mpe Tetrarchie (4 ampereurs associés) na position ya sambo entre 284 na 324, oyo e confirmer précision “ *il faut dure a ntango mokuse* ”; ya solo mbula 30. Amperere ya sika Constantin¹ akolongwa nokinoki na Loma mpe akofanda na Esti na Byzance (Constantinople oyo Baturke bapesaki nkombo ya Istanbul). Kasi kobanda mobu 476, bokonzi ya westi ya Loma ekabwanaki mpe “ *maseke zomi* ” ya Danyeleye mpe ya Apocalypse ezwaki lipanda na yango na ndenge basalaki makonzi ya Mpoto ya Westi. Uta mobu 476, Loma etikalaki na nse ya bokonzi ya bato ya mobulu ya Ostrogoth, oyo bazwaki yango epai na bango na mobu 538, na général Belisarius atindaki elongo na mampinga na ye na amperere Justinien oyo azalaki kofanda na Esti na Constantinople.

Verse 11 : “ *Mpe nyama oyo ezalaki, mpe ezali lisusu te, azali mokonzi ya mwambe, mpe azali na motángo ya bato nsambo, mpe ezali kokende na libebi.* »

"Mokonzi ya mwambe" ezali boyangeli ya losambo ya pápa oyo etiamaki na mobu 538 na mobeko ya bokonzi ya malamumu ya Amperere Justinien¹ Ayanolaki bongo na bosenga ya mwasi na ye Théodora, ancien « ndumba », oyo a intervenir na kombo ya Vigile, moko ya baninga na ye. Lokola verse 11 emonisi

yango polele, boyangeli ya pápa ezali komonana na ntango ya biyangeli “sambo” oyo etángamaki wana ezali kosala lolenge ya sika, oyo emonaná naino te, oyo Danyele amonisaki ete ezali mokonzi “*mosusu* .” Oyo ezalaki liboso ya ntango ya bakonzi “sambo” ya liboso ezali titre ya mokonzi ya lingomba ya Loma oyo esilaki kopesama na bakonzi na yango mpe banda ebandeli na yango : « Pontifex Maximus », liloba ya Latin oyo ebongolami lokola « Pontiff Souverain », oyo ezali mpe, banda wana 538, titre ya Leta ya Pápa ya Katolike ya Loma. Bokonzi ya Loma oyo ezali na ntango oyo Yoane azwi emonaneli ezali Bokonzi, boyangeli ya motoba ya Loma; mpe na ntango na ye, amperere ye moko azalaki kolata titre ya “papa mokonzi.”

Kozonga ya Loma na esika ya lisoló ya bato euti na mokonzi ya Ba-Franc, Clovis I oyo “abongwanaki” na kondima ya boklisto ya lokuta ya ntango wana, na mobu 496; elingi koloba, na Lingomba ya Katolike ya Loma oyo etosaki Constantin I ^{mpe} oyo esilaki kobetama na elakeli mabe ya Nzambe banda mokolo ya 7 Marsi 321. Nsima ya bokonzi ya bakonzi, Loma ekotaki mpe etambwisamaki na bato ya bapaya oyo bakomaki na bato mingi oyo bazalaki kokende kofanda na mikili mosusu. Kozanga kososola minoko mpe mimeseno ndenge na ndenge ezali moboko ya mobulu mpe bitumba ya kati oyo ebebisaki bomoko mpe makasi ya Baloma. Action oyo Nzambe asalelaka lelo na Europe pona ko lembisa yango pe ko livrer yango na ba ennemis na yango. Elakeli mabe ya likambo oyo ekómelaki “Linóngi ya Babele” ezali bongo kobatela na boumeli ya bikeke mpe bankóto ya bambula mbuma na yango nyonso mpe bokasi na yango mpo na komema bato na mpasi. Na oyo etali Loma, na nsuka, ekómaki na nse ya bokonzi ya ba Ostrogoths Arians oyo na mateya bazalaki kotemela kondima ya Katolike ya Loma oyo bakonzi ya Byzance basungaki. Yango wana esengelaki kosikolama na bokonzi wana mpo ete boyangeli ya pápa ya Loma na mobu 538 esalema na mabele na yango Mpo na kokokisa yango engebene Dan.7:8-20, “*maseke misato.* ” *bazalaki kokita* liboso ya pápa (*liseke moke*); ezali ba souciés peoples ennemis na catholique romaine ya ba Episkopo ya Rome, successivement, na 476, ba Heruli, na 534, ba Vandales, mpe le 10 juillet 538, « par une tempête de neige », liberées na occupation ya ba Ostrogoths na Général Belisarius atindamaki na Justinien I ' Loma ekokaki kokota na boyangeli na yango ya pápa oyo ezalaki kaka moko, oyo ezalaki koyangela mpe oyo ezalaki kokanga motema te, oyo esalemaki na likambo yango amperere, na bosenga ya Vigilius, moto ya mayele mabe, pápa ya liboso oyo azalaki koyangela. Uta ngonga oyo, Loma ekomi "engumba monene oyo ezali na bokonzi likolo ya bakonzi ya mabele ", kobanda na molongo 18, **oyo ekei na " libebi "**, lokola Molimo elakisaka, awa, mbala ya mibale, sima ya molongo 8.

Yango wana, Pápa ezongaka te epai ya santu Pierre ndenge alobi kasi na mobeko ya Justinien I, ^{mokonzi} ya Byzance oyo apesaki ye titre na ye mpe bokonzi na ye ya losambo. Na yango, mokolo ya lomingo epesamaki mitindo na Amperere ya Loma Constantin I ^{na mokolo} ya 7 Mársi 321 mpe Pápa oyo elongisaki yango etyamaki na Amperere Justinien I ya Byzance ^{na} mobu 538; ba dates mibale na ba conséquences ya somo koleka pona bomoto nionso. Ezalaki mpe na mobu 538 nde Episkopo ya Loma azwaki titre ya Pápa mpo na mbala ya liboso.

Verse 12 : “ *Maseke zomi oyo omoni ezali bakonzi zomi, oyo bazwi naino bokonzi te, kasi bazwi bokonzi lokola bakonzi ngonga moko elongo na nyama.* »

Awa, na bokeseni na Dan.7:24, nsango etali ntango mokuse mpenza oyo ezwami na nsuka ya “ *ntango ya nsuka* ”.

Lokola na ntango ya Danyeke, na ntango ya Yoane, “ *maseke zomi* ” ya bokonzi ya Loma ezwaki naino lipanda te to ezwaki lisusu lipanda na yango te. Kasi, contexte oyo etalisami na mokapo oyo 17 ezali oyo ya suka ya mokili, ezali rôle oyo “ *maseke zomi* ” ezali kosala na contexte oyo ya sikisiki oyo evoqué na Molimo, lokola ba versets oyo elandi ekondimisa. “ *Ngonga* ” oyo esakolamaki ezali kolobela ntango ya momekano ya nsuka ya kondima oyo esakolamaki, na Em. 3:10, epai ya babongisi-nzela ya sembo ya Adventisme ya mokolo ya nsambo na 1873. Nsango ezalaki mpo na biso, basangoli na bango, bandimi ya Adventiste pole oyo Yesu Klisto apesaki na baponami na ye na 2020.

Engebene na mobeko ya esakweli oyo epesami na mosakoli Ezekiele (Ezek.4:5-6), “ *mokolo* ” ya esakweli ezali na motuya ya “ *mbula* ” ya solosolo, mpe na yango, “ *ngonga* ” ya esakweli ezali na motuya ya mikolo 15 ya solo. Insistance monene ya nsango ya Molimo oyo ekotanga mbala misato maloba “ *na ngonga moko* ” na mokapo 18, ememi ngai na ko décider ete “ *ngonga* ” oyo etali ntango kati na ebandeli ya 6^{ya} “ *malzi nsambo ya nsuka* ” . mpe bozongi na nkembo ya Nkolo na biso ya bonzambe Yesu oyo azongi na nkembo ya Anzeli Monene “ *Mikaele* ” mpo na kobikisa baponami na ye na liwa oyo ebongisamaki. Yango wana, “ *ngonga* ” yango ezali oyo “ *etumba ya Armagedone* ” eumelaka.

Verse 13 : “ *Bazali na mokano moko, mpe bapesaka nguya na bango mpe bokonzi na bango epai ya nyama.* »

Kotalelaka ntango ya komekama oyo ya nsuka, Molimo alobi mpo na “ *maseke zomi* ”: “ *Bazali na mokano moko, mpe bapesaka nguya na bango mpe bokonzi na bango epai ya nyama.* ” Mokano oyo bazali na yango ezali ya kosala ete bato nyonso oyo babikaki na Etumba ya Misato ya mokili mobimba ya nikleere bátosa bopemi ya mokolo ya lomingo. Kobebisama ekitisaki mpenza nguya ya basoda ya bikólo ya kala ya Mpoto. Kasi, balongi ya etumba yango, Baprotesta ya Amerika bazwaki epai ya bato oyo babikaki, kotika mpenza bokonzi na bango. Ntina ezali ya diabol, kasi bakweyi bayebi yango te, mpe milimo na bango oyo epesameli na Satana ekoki bobele kokokisa mokano na ye.

Ezali bobele uta na boyokani ya “ *dalagona* ”, “ *nyama* ” mpe “ *mosakoli ya lokuta* ” nde “ *maseke zomi* ” epesi bokonzi na yango na “ *nyama* ”. Mpe bolongoli yango euti na mpasi makasi oyo fimbo ya Nzambe ezali kopesa bango. Kati na kosakola mobeko ya liwa mpe kosalelana na yango, eleko ya mikolo 15 epesami na bato oyo batalaka Sabata mpo na kozwa “ *elembo ya nyama* ”, “ *mokolo ya lomingo* ” na yango ya Baloma oyo ebebisami na losambo ya moi ya bapakano. Bozongi ya Yesu Klisto oyo ekanamaki mpo na eleko ya prenta oyo ezali liboso ya mokolo ya 3 Aprili 2030, longola se soki libunga ezali na ndimbola ya liloba “ *ngonga* ”, esengeli kosakola mobeko ya liwa mpo na mokolo oyo to mokolo oyo ezali kati na yango mpe mokolo ya printemps 2030 ya calendrier na biso ya momesano ya lelo.

Mpo na kososola malamau ndenge nini ntango ya nsuka ekozala, talelá makambo oyo elandi. Nsuka ya ntango ya ngolu ekoki koyebana kaka na

baponami oyo bakangisaka yango na bosakoli mobeko ya mokolo ya lomingo; na bosikisiki mingi, nsima na ye. Mpo na lisanga ya bato oyo bandimi te mpe batomboki oyo bazali naino na bomoi, kosakolama ya mobeko ya mokolo ya lomingo emonani bobele lokola ndelo ya bosepeli ya bato banso kozanga mbano mpo na bango. Mpe ezali bobele nsima ya konyokwama na malozzi mitano ya liboso nde nkanda na bango ya kozongisa mabe etindi bango na kondima mpenza ekateli ya “ *koboma* ” baoyo bamonisami epai na bango lokola baoyo bazali na mokumba ya etumbu na bango ya likoló.

Verse 14 : “ *Bakobunda na Mwana-Mpate, mpe Mwana-Mpate akolonga bango, mpamba te azali Nkolo na bankolo mpe Mokonzi na bakonzi, mpe baoyo babengami mpe baponami mpe sembo oyo bazali elongo na ye bakolonga mpe bango.* »

“ *Bakobunda na Mwana na Mpate, mpe Mwana na Mpate akolonga bango ...*”, mpo ete azali Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso oyo nguya moko te ekoki kotelemela. “ *Mokonzi na bakonzi mpe Nkolo na bankolo* ” akotia nguya na ye ya bonzambe likoló na bakonzi mpe bankolo ya mabele oyo baleki nguya. Mpe baponami oyo bakososola likambo oyo bakolonga elongo na ye. Molimo awa ekundoli ba critères misato oyo Nzambe asengi na baye abikisaka mpe oyo bamipesi na nzela ya lobiko oyo ebandi mpo na bango na ezalela ya molimo ya “ *babengi* ” mpe oyo na sima ebongwanaka, tango ezali bongo, na ezalela ya “ *aponami* ”, na “ *bosembo* ” oyo emonisami epai ya mokeli Nzambe mpe pole na ye nyonso ya Biblia. Etumba oyo balobeli ezali etumba ya “ *Armagedone* ”, ya Em.16:16; “ *ngonga* ” oyo “ *bosembo* ” ya “ *baponami* ” “ *babengami* ” emekami. Na Em.9:7-9, Molimo amonisaki bobongisi ya bondimi ya Protesta mpo na “ *etumba* ” oyo ya molimo. Lokola bakatelaki bango etumbu ya liwa, na ntina ya bosembo na bango na Sabata, baponami batatoli elikia oyo etiamaki na bilaka oyo Nzambe asakolaki mpe litatoli oyo oyo epesameli ye, epesi ye “ *nkembo* ” oyo azali kosenga na nsango ya anzelu ya liboso uta na Em.14:7. Ba défenseurs mpe basungi ya dimanche oyo esalemi obligatoire bakokuta, na expérience oyo, liwa oyo bakomilengela mpo na kopesa na baponami ya Yesu Klisto. Nakundolisi awa, na baye bazali na ntembe mpe bazali na ntembe ete Nzambe apesaka ntina mingi na mikolo ya bopemi, ete bomoto na biso ebungisaki boseko na yango mpo na ntina oyo apesaki na “nzete mibale” ya elanga ya mabele . “ *Armagedon* ” etongami na etinda moko na esika ya “nzete mibale” lelo tozali na “mokolo ya koyeba malamumpe mabe”, mokolo ya lomingo, mpe “mokolo ya bomoi ya bule”, Sabata to mokolo ya samedi .

Verse 15: “ *Mpe alobaki na ngai ete: Mai oyo omoni, oyo mwasi ya ndumba afandi likoló na yango, ezali bikólo mpe bibebe mpe bikólo mpe minɔkɔ nyonso.* »

Molongo ya 15 epesi biso fungola oyo epesi biso nzela ya kopesa na “ *mai* ” oyo “ *mwasi ya ndumba afandi* ”, bomoto ya bato ya Mpoto oyo babengaka “baklisto”, kasi likolo ya nyonso, na lokuta mpe na bokosi “baklisto”. Mpoto ezali na ezaleli ya kosangisa bato oyo balobaka “ *minɔkɔ* ” ekeseni ; oyo elembisaka ba syndicats mpe ba alliances oyo esalemi. Kasi na mikolo oyo euti koleka, monɔkɔ ya Lingelesi ezali lokola pont mpe ezali kolendisaka bosangisi ya mikili mingi; mateya oyo epalangani mingi ya bato ekitisaka bokasi ya ebundeli ya elakeli mabe

ya Nzambe mpe ezali kotemela mayele ya Mozalisi na yango. Eyano na ye ekozala bongo ya nsomo mingi: liwa na etumba mpe na nsuka, na nkembo ya boyei na ye ya nkembo.

Verse 16 : “ *Maseke zomi oyo omoni mpe nyama ekoyina mwasi ya ndumba, mpe ekolongola ye bilamba mpe ekolongola ye bolumbu, mpe ekolya mosuni na ye, mpe ekozikisa ye na môtó.* »

Verse 16 esakoli programe ya mokapo 18 oyo ezali koya. Andimisi bozongisi nsima ya “ *maseke zomi mpe nyama* ” oyo, nsima ya kosunga ye mpe kondima ye, asukaka na kobebisa “ *mwasi ya ndumba* ”. Nazali ko rappeler awa que « *nyama* » ezali régime ya association ya ba pouvoirs civils na religieux mpe que e désigner na contexte oyo, pouvoir ya peuple américain officiellement protestant mpe ya peuple européen catholique na protestante, alors que « *ndumba* » e désigner bakonzi ya mangomba, elingi koloba bakonzi ya mateya ya nguya ya losambo ya Katolike: basango, banganga-nzambe, baepiskôpɔ, bakadinali mpe Pápa. Na yango, na bozongisi nsima, bato ya Mpotó ya Katolike mpe bato ya Amerika ya Protesta, bato mibale oyo lokuta ya Loma bazwaki mpasi, batelemi mpo na kotemela bakonzi ya mangomba ya Lingomba ya Katolike ya pápa ya Loma. Mpe “ *bakozikisa ye na môtó* ” ntango, na nzela ya intervention na ye ya nkembo, Yesu akobuka maske na ye ya bokosi ya diaboló. “ *Maseke zomi* ” “ *ekolongola ye mpe ekolongola ye* ” mpamba te azalaki kofanda na biloko ya kitoko, akolongola ye bilamba, mpe lokola amilataki na lolenge ya komonana ya bosantu, akomonana “ *bolumbu* ” soit, na nsóni ya elimo, kozanga ata moko boyengebene ya lola mpo na kolata yango. Précision, “ *bakolia mosuni na ye* ”, elakisaka ferocité ya makila ya etumbu na ye. Verse oyo endimisi motó ya likambo “ *vintage* ” ya Emoniseli 14:18 kino 20 : Mawa na mbuma ya vinyo ya nkanda!

Verse 17 : “ *Mpo Nzambe atye na mitema na bango mpo na kokokisa mokano na ye mpe kokokisa mokano moko, mpe kopesa bokonzi na bango epai ya nyama, kino maloba ya Nzambe ekokokisama.* »

Verse 17, na nsé ya motángó ya kosambisama, emonisi biso likanisi moko ya ntina mingi ya Nzambe ya likoló ete bato bazali na libunga soki batyolaka to basalélaka yango na kozanga komibanzabanza. Nzambe azali kotingama awa, mpo ete baponami na ye bandimisa, ete azali Nkolo se moko ya “lisano ya nsomo” oyo ekotia na esika na ntango oyo ezelamaki. Programme yango esalemaki na zabolo te, kasi na Nzambe ye moko. Nyonso oyo asakolaki na Emoniseli na ye monene mpe ya lokumu oyo etali Danyele mpe Emoniseli esi ekokisami, to etikali kokokisama. Mpe lokola “ *nsuka ya eloko eleki ebandeli na yango* ” engebene na Mos.7:8, Nzambe azali kopesa biso motuya, momékano oyo ya nsuka ya bosembo oyo ekokabola biso na bakristu ya lokuta mpe ekosala ete tobongi kokota na boseko na ye ya lola nsima kobebisama ya nikleere ya Etumba ya Mibale ya mokili mobimba. Yango wana tosengeli kaka kozela na elikya mpamba te biloko nyonso oyo ekobongisama awa na mabele ezali “ *mwango* ” oyo Nzambe ye moko abongisi. Mpe soki Nzambe azali mpo na biso, nani akotemela biso, soki te baoyo “ *myango* ” na bango ya koboma bato bakobundisa bango?

kino maloba ya Nzambe ekokokisama ” elimboli nini ? Molimo elobeli nsuka ya nsuka oyo ebombamaki mpo na “ *liseke moke* ” ya pápa lokola esi esakolamaki, na Dan.7:11: “ *Bongo natalaki, mpo na maloba ya lolendo oyo liseke elobaki; mpe ntango nazalaki kotala, nyama ebomamaki, mpe nzoto na yango ebebisamaki, epesamaki na móto mpo na kotumba* ”; na Dan.7:26: “ *Bongo lisambisi ekoya, mpe bokonzi na ye ekolongolama epai na ye, mpe ekobebisama mpe ekobebisama libela* ”; mpe Dan.8:25: “ *Na ntina na bozwi na ye mpe na elonga ya mayele mabe na ye, akozala na lolendo na motema na ye, mpe akoboma bato mingi oyo bafandaki na kimya, mpe akotelema na Mokonzi ya bakonzi; kasi ekobukana, kozanga milende ya loboko moko* .” “ *Maloba ya Nzambe* ” oyo etikali oyo etali nsuka ya Loma ekolakisama na Emoniseli 18, 19 mpe 20.

Verse 18 : “ *Mpe mwasi oyo omoni azali engumba monene oyo ezali na bokonzi likoló na bakonzi na mokili.* »

Verse 18 epesi biso elembeteli oyo endimisi biso ete “ *engumba monene* ” ezali mpenza Loma. Tososola yango, anzelu azali koloba na Yoane ye moko. Lisusu, na kolobaka na ye : “ *Mpe mwasi oyo **omoni** ezali engumba monene oyo ezali na bokonzi likoló na bakonzi ya mabele* ”, Yoane amemi na kososola ete anzelu azali kolobela Loma, “engumba ya bangomba mike nsambo”, . oyo, na ntango na yango, ezalaki koyangela na ndenge ya bokonzi na makonzi ndenge na ndenge ya Bokonzi na yango mobimba monene ya bokonzi ya bakolonia. Na likambo na yango ya bokonzi, esilá kozala na “ *bokonzi likoló na bakonzi ya mabele* ” mpe ekobatela yango na nse ya bokonzi na yango ya pápa.

Na mokapo oyo 17, bokoki komona, Nzambe a concentré ba revelations na ye ko permettre biso to identifier na certitude “ *ndumba* ”, ennemi na ye ya “tragédie ya ba siècles” ya chrétien. Na bongo, apesi motángo 17 liyoki ya solosolo ya bosambisi na ye. Ezali observation oyo nde ememaki ngai na valeur na anniversaire ya 17e^{centenaire} ya établissement ya masumu oyo ezali ko constituer adoption ya mokolo ya moyi ya le 7 mars 321 (date officielle mais 320 pona Nzambe) oyo tokutanaki na yango na année oyo 2020 oyo eleki sikoyo. Tokoki komona ete Nzambe atie yango mpenza elembo na elakeli mabe oyo emonaná naino te na lisolo ya eleko ya boklisto (Covid-19) oyo esalaki ete nkita ya mokili mobimba ekita oyo ezali mabe koleka Etumba ya Mibale ya mokili mobimba. Malakeli mabe mosusu ya bosambisi ya bosembo ya bonzambe ekoya sima, toko découvrir yango, mokolo na mokolo.

Emoniseli 18: mwasi ya ndumba azwi etumbu na ye

Nsima ya kobimisa makambo mikemike oyo epesi nzela na koyeba mwasi ya ndumba, mokapo 18 ekomema biso na likambo ya sikisiki mpenza ya nsuka ya “ *etumba ya Armagedone* ”. Maloba emonisi makambo oyo ezali na kati: “ *ngonga ya etumbu ya Babilone monene, mama ya basi ya ndumba na mabele* ”; ntango ya “ *kobuka mbuma* ” ya makila .

Verse 1 : “ *Nsima na yango namonaki anzelu mosusu azali kokita longwa na likoló, azali na bokonzi monene; mpe mabele engengamaki na nkembo ya ye.* »

Anzelu oyo amemi bokonzi monene azali na ngámbo ya Nzambe, mpo na koloba solo, Nzambe ye moko. Mikaele, mokonzi ya baanzelu, ezali nkombo mosusu oyo Yesu Klisto amemaki na likoló liboso ya mosala na ye awa na mabele. Ezalaki na nse ya nkombo oyo, mpe na bokonzi boyebani epai na ye na baanzelu basantu, nde abenganaki zabololo mpe bademo na ye uta na lola, nsima ya elonga na ye na ekulusu. Yango wana ezali na nse ya bankombo oyo mibale nde azongi na mabele, na nkembo ya Tata, mpo na kolongola na yango baponami na ye ya motuya; ya motuya mpo bazali sembo mpe bosembo oyo emekami emonisami. Ezali na kati ya likambo oyo nde ayei kokumisa na bosembo na ye baye batosaki na mayele na kopesaka ye “ *nkembo* ” oyo asengaki uta 1844 engebene na Emoniseli 14:7. Na kobatelaka Sabata, baponami na ye bakumisaki ye lokola Nzambe mozalisi oyo ye moko azali na yango na ndenge oyo ebongi banda akelaki bomoi ya likoló mpe ya mabele.

Verse 2 : “ *Agangaki na mongongo makasi ete: Babilone monene akwei, akwei! Ekómi esika ya kofanda ya bademo, libulu ya elimo nyonso ya mbindo, libulu ya ndeke nyonso ya mbindo mpe ya koyina,* ”

“ *Ye ekwei, ekwei, Babilone monene!* ”. Tozali kokuta maloba oyo euti na Emon. Masque ya bosantu ya Babilone ya pápa ya Loma ekweyi mpe. Ezali mpenza “ *efandelo ya bademo, libulu ya elimo nyonso ya mbindo, libulu ya ndeke nyonso ya mbindo mpe ya nsóni* ” Kotángama ya “ *ndeke* ” ekundolisi biso ete nsima ya misala ya mabele ezali na makanisi ya likoló ya baanzelu mabe oyo bautaki na kaa ya Satana, mokambi na bango, mpe motomboki ya liboso ya bozalisi ya Nzambe.

Verse 3: “ *mpamba te bikólo nyonso bamelaki vinyo ya nkanda ya pite na ye, mpe bakonzi ya mokili basali pite elongo na ye, mpe bato ya mombongo na mabele bakómi na bozwi na nguya ya biloko na yango ya kitoko.* »

“... *mpe ete bikólo nyonso emeli vinyo ya nkanda ya pite na ye,*...” Bobundi ya lingomba ebimaki na botindiki ya nguya ya pápa ya Katolike ya Loma oyo, koloba ete ezali na mosala ya Yesu Klisto, emonisaki kotyola mobimba mpo na mateya ya bizaleli oyo ye ateyaki bayekoli na ye mpe bantoma na ye awa na mabele. Yesu atondi na boboto, ba pápa batondi na nkanda; Yesu, ndakisa ya komikitisa, ba pápa, ndakisa ya mpamba mpe ya lolendo, Yesu azali kofanda na bobola ya biloko, ba pápa bazali kofanda na biloko ya kitoko mpe ya bomengo. Yesu abikisaki bomoi, ba pápa na kozanga bosembo mpe na ntina te babomaki ebele ya bomoi ya bato. Na yango, boklisto wana ya Katolike ya pápa ya Loma ekokanaki te na kondima oyo Yesu apesaki lokola ndakisa. Na Danyeleye, Nzambe asakolaki “ *elonga ya mayele mabe na ye,* ” kasi mpo na nini elonga yango ezwamaki? Eyano ezali pete: mpo Nzambe apesaki ye yango. Mpo

tosengeli komikundola ete ezali na nse ya motó ya likambo ya etumbu ya " *kelelo ya mibale* " ya Emon koyekola na malózi oyo ekokwela Yisalaele mpo na kozanga bosembo na bango na mibeko ya Nzambe, na Lev.26:19, Nzambe alobaki ete: " *Nakobuka lolendo ya makasi na yo, ngai ekozongisa lola na yo lokola ebende , mpe mabele na yo lokola motako .*" Na kondimana ya sika, boyangeli ya pápa etombolamaki mpo na kokokisa elakeli mabe wana kaka. Na projet na ye, Nzambe azali en même temps Victime, Juge mpe Exécuteur mpo na ko satisfaire ba exigences ya loi na ye ya bolingo mpe justice na ye ya perfection. Uta mobu 321, kobuka mobeko ya Sabata efutaki bato mingi, oyo efutaki motuya na yango na bitumba mpe kobomama ya bato oyo ezangi ntina, mpe na bokono ya koboma oyo ebebisami oyo Nzambe mozalisi akelaki. Na verse oyo, " *pite* " (to " *mbindo* ") ezali ya elimo, mpe elobeli bizaleli ya losambo oyo ebongi te. " *Vinyo* " ezali elilingi ya liteya na ye oyo ezali kopetola, na nkombo ya Klisto, " *nkanda* " mpe koyina ya diabololo epai ya bato nyonso oyo bakomi, mpo na ye, bato oyo babundisami to babundisi.

Kozanga ngambo ya mateya ya Katolike esengeli te kobomba ngambo ya bato nyonso, pene na bango nyonso bazali na bizaleli oyo Yesu Klisto atombolaki te. Soki bakonzi ya mabele bamelaki " *vinyo ya pite* " (*mbindo*) ya " *Babilone* ", ezali mpo lokola azalaki " *ndumba* ", soucis na ye kaka ezalaki ya kosepelisa ba clients; wana nde mobeko, il faut client azala satisfait sinon bakozonga te. Mpe Lingomba ya Katolike etombolaki lokoso oyo eleki monene, tii na likambo ya mabe, mpe bolingo ya bozwi mpe ya bomoi ya kitoko. Lokola Yesu ateyaki, lokola etonga elongo. Mibali mabe mpe ya lolendo balingaki kobunga ata ndenge nini soki azalaki na ye to soki azalaki te. Bokundoli: mabe ekota na bomoi ya bato na nzela ya Kaina mobomi ya ndeko na ye Abele uta ebandeli ya lisolo ya mabele. " *Bato ya mombongo ya mabele bakómi na bozwi na nguya ya biloko na yango ya kitoko* ." Yango ezali kolimbola elonga ya boyangeli ya pápa ya Katolike ya Loma. Ba commerçants ya mabele ba ndimaka kaka mbongo, bazali ba fanatiques religieux te mais soki religion e enrichir bango, ekomi partenaire acceptable, et même appréciable. Contexte ya suka ya thème ememi ngai na identifier mingi mingi ba commerçants protestants américains puisque mokili yango ezali na elimo kondima ya Protesta. Uta ^{ekeke ya 16}, Amerika ya Nördi, oyo ezali mpenzampenza Protesta na ebandeli, eyambaki Bakatolike ya Hispanique mpe banda wana, kondima ya Katolike emonisami lokola kondima ya Protesta. Mpo na mboka oyo, epai bobele "mombongo" nde ezali na ntina, bokeseni ya mangomba ezali lisusu na ntina te. Balongaki na esengo ya kozwa bozwi oyo John Calvin, mobongoli ya Genève, alendisaki, bato ya mombongo ya Protesta bamonaki kati na kondima ya Katolike nzela ya kozwa bozwi oyo momeseno ya ebandeli ya Baprotesta epesaki te. Batempelo ya Protesta ezali mpamba na bifelo ya mpamba, nzokande bandakonzambe ya Katolike etondi na biloko oyo esalemi na biloko ya motuya, wolo, palata, mpembe ya nzoku, biloko nyonso oyo motó ya likambo oyo etángi na verse 12. Bozwi ya losambo ya Katolike ezali bongo, mpo na Nkolo Nzambe, oyo ndimbola ya bolembu ya kondima ya Protesta ya Amerika. Dollar, Mammon ya sika, eyei kozwa esika ya Nzambe na mitema, mpe likambo ya mateya ebungisi bosepeli nyonso. Opposition ezali kasi kaka na forme politique.

Verse 4: “ *Mpe nayokaki mongongo mosusu longwa na likoló ete: Bóbima kati na ye, bato na ngai, ete bósangana na masumu na ye te, to na malózi na ye te.* »

Verse 4 ezali kolamusa ntango ya kokabwana ya nsuka: “ *Bóbima na kati na ye, bato na ngai* ”; ezali ngonga oyo baponami bakomemama na lola, mpo na kokutana na Yesu. Oyo molongo oyo ezali kolakisa ezali tango ya “ *kobuka mbuma* ”, motó ya likambo ya Em ” oyo ekobeta Loma ya pápa mpe bakonzi na yango ya mangomba. Kasi, makomi yango emonisi polele ete mpo na kozala kati na baponami oyo balongolami, esengeli te ete “ *asanganaki na masumu na ye* ”. Mpe lokola lisumu ya libosoliboso ezali bopemi ya mokolo ya lomingo, “ *elembo ya nyama* ” oyo Bakatolike mpe Baprotesta bakumisaka na momékano ya nsuka ya kondima, bandimi ya bituluku wana mibale ya minene ya mangomba bakoki te kosangana na kokamata baponami. **Esengeli ya “Kobima na Babilone” ezali ntango nyonso**, nzokande na verse oyo Molimo azali kopesa motuya na ngonga oyo libaku ya nsuka emonisami mpo na kotosa etinda oyo ya Nzambe mpo ete kosakola ya mobeko ya mokolo ya lomingo ezali komonisa nsuka ya ntango ya ngolu. Esakola yango ezali kolendisa bato nyonso oyo babiki na “ *kelelo ya motoba* ” (Etumba ya Misato ya mokili mobimba), oyo epesaka nguya ya kopona na bango na nse ya liso ya bokengi ya Nzambe mozalisi.

Verse 5 : “ *Mpo masumu na ye eyangani na likoló, mpe Nzambe akanisaki mabe na ye.* »

Na maloba na ye, Molimo azali kopesa likanisi ya elilingi ya “linóngi ya Babele” oyo nkombo na yango euti na oyo ya “Babilone”. Uta mobu 321 mpe 538, Loma, “ *engumba monene* ” epai wapi “ *mwasi ya ndumba* ” azali na “ *kiti na ye ya bokonzi* ”, kiti na ye ya pápa “mosantu” uta mobu 538, ebakisaki masumu na yango liboso ya Nzambe. Uta na lola abatelaki kotanga mpe akomaki masumu na ye oyo ayanganisamaki na boumeli ya mibu 1709 (uta 321). Na bozongi na ye ya nkembo, Yesu abimisaki masque ya boyangeli ya pápa mpe mpo na Loma mpe bosantu na yango ya lokuta, ntango ekoki mpo na kofuta mabe na bango.

Verse 6: “ *Zwá ye ndenge afutaki, mpe bózongisa ye mbala mibale na kotalela misala na ye. Na kati ya kɔpɔ epai asopaki, sopa ye mbala mibale.* »

Kolanda progression ya ba thèmes ya Rev.14, sima ya *kobuka mbuma* eyaka *vintage* . Mpe ezali epai ya bato mabe mingi kati na bato ya Katolike mpe ya Protesta oyo bazwaki mpasi na lokuta ya Lingomba ya Katolike nde Nzambe azali koloba maloba na ye: “ *Futa ye ndenge afutaki, mpe zongisa ye mbala mibale engebene misala na ye* ”. Tomikundoli uta na lisolo ya bato ete misala na ye ezalaki ba enjeux mpe minyoko ya ba tribunaux na ye ya inquisiteur. Yango wana ezali lolenge oyo ya nsuka nde balakisi ya mangomba ya Katolike bakonyokwama mbala mibale koleka, soki likoki ezali. Nsango yango moko ezongelami na lolenge oyo: “ *Na kɔpɔ epai asopi, sopa ye mbala mibale.* ” Elilingi ya kɔpɔ ya komela esalelamaki na Yesu mpo na komonisa minyoko oyo nzoto na ye esengelaki kokutana na yango, tii na mpasi ya nsuka na ekulusu, oyo Loma esilaki kotelemisa, na nse ya Ngomba Golgota. Na nzela yango, Yesu amikundoli ete kondima ya Katolike emonisaki kotyola na ndenge ya nsani mpo na bampasi oyo andimaki koyika mpiko, yango wana ezali ngala na ye ya kokutana na yango. Lisese moko ya kala ekozwa motuya na yango mobimba na esika oyo: kosala ata

moke te na basusu oyo okolinga te ete basusu basalela yo. Na mosala oyo, Nzambe akokisaka mobeko ya kozongisa mabe: liso mpo na liso, lino mpo na lino; mobeko moko ya bosembo mpenza oyo abombaki ete moto na moto asalela yango. Kasi na niveau collectif, application na yango epesamaki ndingisa na bato, oyo atako bongo ba condamner yango, kokanisaka que bakokaki kozala juste mpe malamu koleka Nzambe. Conséquence ezali désastreuse, mabe na esprit na yango ya botomboki ebebi mpe e dominer peuples occidentaux ya origine chrétienne.

Na Emon . Clarification oyo etali activité religieuse na ye mpe usage particulier na ye ya kopo ya Ukaristya. Kozanga limemya na ye mpo na molulu mosantu wana oyo Yesu Klisto ateyaki mpe asantisamaki, epesaki ye etumbu ya sipesiale ndenge moko. Nzambe ya bolingo apesi nzela na Nzambe ya bosembo mpe likanisi ya bosambisi na ye emonisami polele epai ya bato.

Verse 7: “ *Lokola amikumisi mpe amizindisi na biloko ya kitoko, bónyokola ye mpe bóyokela ye mawa. Pamba te alobi na motema na ye : Nafandi lokola mokonzi mwasi, nazali mwasi akufelá mobali te, mpe nakomona mawa te!* »

Na molongo 7, Molimo amonisi botemeli ya bomoi mpe liwa. Bomoi oyo esimbami te na mawa ya liwa ezali ya esengo, ya komitungisa te, ya mpambampamba, na kolukaka bisengo ya sika. “Babilone” ya Loma ya Pápa alukaki bozwi oyo esombaka bomoi ya kitoko. Mpe mpo na kozwa yango epai ya bato ya nguya mpe bakonzi, asalelaki mpe azali kosalela tii lelo nkombo ya Yesu Klisto mpo na koteka bolimbisi ya masumu lokola “ba indulgences”. Oyo ezali likambo ya moke oyo ezali na kilo mingi na balansi ya bosambisi ya Nzambe oyo asengeli sikawa kozipa na makanisi mpe na nzoto. Kotyola bozwi mpe biloko wana ya kitoko euti na likambo oyo ete Yesu ná bantoma na ye bazalaki na bomoi ya mabe, bazalaki kosepela na oyo esengelaki. Yango wana, “ *minyoko* ” mpe “ *kolela* ” ezwi esika ya “ *bozwi mpe biloko ya kitoko* ” ya bakonzi ya mangomba ya Katolike ya pápa ya Loma.

Na boumeli ya mosala na ye ya bokosi, Babilone alobaki na motema na ye ete, “ *Nafandi lokola mokonzi-mwasi* ”; oyo endimisi “ *bokonzi na ye likolo ya bakonzi ya mabele* ” ya Em.17:18. Mpe engebene na Em.2:7 mpe 20, “ *kiti na ye ya bokonzi* ” ezali na Vatican (vaticinate = kosakola), na Rome. “ *Nazali mwasi akufelá mobali te* ”; mobali na ye Klisto, oyo alobi ete azali mwasi na ye, azali na bomoi. “ *Mpe nakomona mawa te* .” Lobiko ezali te libanda ya Eklezia, alobaki na batemeli na ye banso. Azongelaki yango mingi na boye ete asukaki na kondima yango. Mpe andimi mpenza ete boyangeli na ye ekoumela libela. Banda afandaki kuna, bapesaki Rome kombo ya "ville ya seko" te? Lisusu, lokola esungami na banguya ya Mpótó ya mabelé, ezalaki na ntina malamu ya kondima ete bato bakoki kosimba yango te mpe ekoki kotungisama te. Abangaki mpe nguya ya Nzambe te uta alobaki ete asalelaka ye mpe azali momonisi na ye awa na mabele.

Verse 8 : “ *Mpo na yango, na mokolo moko malózi na ye ekoya, liwa, mawa mpe nzala, mpe akozikisama na móto. Mpo Nkolo Nzambe oyo asambisaki ye azali na nguya.* »

Verse oyo esukisi makanisi na ye nyonso ya lokuta: “ *mpo na likambo oyo, na mokolo moko* ”; oyo epai Yesu azongi na nkembo, “ *malózi na ye ekoya* ” to, etumbu ya Nzambe ekoya; “ *liwa, kolela, mpe nzala* ” mpo na koloba solo, ezali na molongo oyo ekeseni na oyo ya makambo oyo ezali kokokisama. Tokufaka na

nzala na mokolo moko te, yango wana, ya liboso, “ *nzala* ” ya molimo ezali kobungisa limpa ya bomoi oyo ezali moboko ya kondima ya lingomba ya boklisto. Na nsima, balataka “ *kolela* ” mpo na komonisa liwa ya bato oyo bazali penepene na biso, oyo toyokaka na bango mayoki ya libota. Mpe na nsuka, “ *liwa* ” ebeti mosumuki oyo azali na ngambo, mpamba te “ *lifuti ya lisumu ezali liwa,* ” engebene Rom.6:23. “ *Mpe ekozikisama na móto ,* ” engebene mayebisi ya esakweli oyo ezongelami na Danyele mpe na Emoniseli. **Ye moko asalaki ete bikelamu mingi ezikisama na ba pyres na ye, na bosembo te, ete ezali na bosembo ya bonzambe ya kokoka ete ye moko akufa na moto.** “ *Mpo Nkolo oyo asambisaki ye azali na nguya* ”; na boumeli ya mosala na yango ya kobenda, lingomba ya Katolike ezalaki kosambela Malia, mama ya Yesu oyo abimaki bobele na lolenge ya mwana moke oyo asimbi na maboko na ye. Likambo yango esepelisaki makanisi ya bato oyo ezalaki na momeseno ya kozala na mayoki. Mwasi, malamukoleka, mama, lingomba ekómaki mpenza kolendisala! Kasi ezali ngonga ya bosolo, mpe Klisto oyo asambisaki yango awuti komonana na nkembo ya Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso; mpe nguya oyo ya bonzambe ya Yesu Klisto, oyo elongolaki yango, ebebisi yango, epesi yango na nkanda ya kozongisa mabe ya bato oyo bakosamaki.

Verse 9: “ *Mpe bakonzi nyonso ya mokili, baoyo basalaki pite mpe na biloko ya kitoko elongo na ye, bakolela mpe bakolela mpo na ye, ntango bakomona milinga na ye ezali kozika.* »

Verse oyo ezali komonisa bizaleli ya “ *bakonzi na mokili oyo bamipesaki na pite mpe na biloko ya kitoko.* ” Na kati na yango ezali na bakonzi, baprésidents, ba dictateurs, bakambi nyonso ya bikólo oyo balendisaki elonga mpe mosala ya lingomba ya Katolike, mpe oyo, na mpasi ya nsuka, bandimaki ekateli ya koboma babateli ya Sabata . Ba “ *bakolela mpe bakolela mpo na ye, ntango bakomona milinga na ye ezali kozika.* ” Emonani ete bakonzi ya mabele bamonaka ete likambo yango ezali kokita mosika na bango. Bazali lisusu kokamba moto te mpe bazali komona kaka móto ya Loma oyo epelisami na bato oyo bakosamaki, bisaleli ya koboma ya kozongisa mabe ya Nzambe. Mpisoli mpe kolela na bango ezali na ntina mpo bizaleli ya mokili, oyo ememaki bango na nguya oyo eleki monene, ezali kokwea na mbalakaka.

Verse 10 : “ *Batelema mosika, na kobanga minyoko na ye, bakoloba ete: Mawa! Mawa! Engumba monene, Babilone, engumba ya nguya! Na ngonga moko etumbu na yo eyei!* »

“Engumba ya seko” ekufi, eziki mpe *bakonzi ya mabele* batikali mosika na Loma. Bazali sikawa kobanga ete basengeli kokabola nsuka na ye. Oyo ezali koleka ezali, **mpo na bango , *malheur*** monene : “ *Malheur! Mawa! Engumba monene, Babilone ,* ” mawa ezongelami mbala mibale lokola, “ *akwei, akwei, Babilone monene .* ” “ *Engumba ya nguya!* ” » ; nguya mingi na boye ete ayangelaki mokili na nzela ya bopusi na ye likoló na bakambi ya bikólo ya boklisto; ezali mpenza mpo na lien oyo Nzambe akweisamaki, nde Mokonzi Louis XVI mpe mwasi na ye ya Autriche Marie-Antoinette bamatamaki na échafaudage ya guillotine, lokola mpe basungi na bango, ba victimes ya “ *tribulation monene* ”, ndenge I Molimo asakolaki yango , na Emon.2:22-23. “ *Na ngonga moko etumbu na yo ekómi!* ” » ; kozonga ya Yesu ezali elembo ya ntango

ya nsuka ya mokili. Momekano ya nsuka etiamaki elembo ya “ *ngonga* ” ya elilingi oyo esakolamaki na Em.3:10, kasi ekoka mpo na Yesu Klisto abima mpo ete ezalela mobimba ya lelo ezongisama nsima, mpe na mbala oyo, “ *ngonga moko* ” na ndimbola ya solosolo ekozala ekoki mpo na kozwa mbongwana wana ya kokamwa.

Verse 11 : “ *Mpe bato ya mombongo na mokili bazali kolela mpe kolela mpo na ye, mpamba te moto moko azali lisusu kosomba biloko na bango te,* ”

Molimo na mbala oyo etali “ *ba commerçants ya mabele* ” mingi mingi ko cibler elimo ya mercantile ya Amerika oyo babiki na mabele mobimba bazuaki ndenge elobamaki na boyekoli ya mokapo 17 oyo eleki. Bango mpe “ *bazali kolela mpe kolela mpo na ye, mpo moto moko te asombaka lisusu biloko na bango ; ...*”. Verse oyo ezali komonisa ngambo ya bolingo ya Baprotesta mpo na kondima ya Katolike oyo azali *kolela mpo na yango , mpe na ndenge yango, ezali kotatola ete bakangamaki na yango* moko mpo na matomba ya nkita. Na nsima, ete na bokeseni mpenza, mosala ya mbongwana etombolamaki na Nzambe mpo na kofunda ngambo ya Lingomba ya Katolike ya pápa ya Loma mpe kozongisa solo oyo basosolaki; oyo ba réformistes ya solo basalaki na tango na bango lokola Pierre Valdo, John Wicleff na Martin Luther. Bato ya mombongo bamonaka mpe na mawa nyonso ete bizaleli oyo balingaka ezali kobukana liboso ya miso na bango, mpamba te bafandaka kaka mpo na esengo ya komikómisa bozwi na nzela ya misala na bango ya mombongo; kosala mombongo ezali koloba na mokuse bisengo ya kozala na bango.

Verse 12 : “ *biloko ya wolo, ya palata, ya mabanga ya ntalo, ya mayaka, ya lini ya kitoko, ya motane-bulé, ya soie, ya motane makasi, ya nzete ya sukali ya ndenge nyonso, ya biloko ya ndenge nyonso ya mpembe ya nzoku, ya biloko ya ndenge na ndenge esalemi na mabaya ya motuya mingi, na motako, na ebende mpe na marbre , .* ”

Yambo ya kotanga biloko ndenge na ndenge oyo ezali moboko ya lingomba ya losambo ya bikeko ya Katolike ya Loma, namikundoli awa likambo oyo ya sikisiki ya kondima ya solo oyo Yesu Klisto ateyaki. Asakolaki epai na mwasi Mosamalia ete: “ *Mwasi,*” *Yesu alobaki na ye, “ndimá ngai, ntango ezali koya oyo ekozala te na ngomba oyo to na Yelusaleme ete okosambela Tata. Osambelaka makambo oyo oyebi te; tosambelaka oyo toyebi, mpamba te lobiko euti na Bayuda . Kasi ngonga ezali koya, mpe esi ekoki, ntango basambeli ya solo bakosambela Tata na molimo mpe na bosolo; mpo bango bazali basambeli oyo Tata azali kosenga. Nzambe azali Molimo, mpe baoyo basambelaka ye basengeli kosambela ye na elimo mpe na solo . (Yoane 4:21-23).*” Na yango, kondima ya solo ezali na mposa ya biloko to biloko te, mpamba te etongami bobele na ezalela ya makanisi. Mpe na ntina na yango, bondimi oyo ya solo ezali na ntina mingi te mpo na mokili ya lokoso mpe ya miyibi, mpo ete ekómisaka moto moko te bozwi longola se, na molimo, baponami. Baponami basambelaka Nzambe na elimo, na yango na makanisi na bango, kasi lisusu, na bosolo, oyo elakisi ete makanisi na bango esengeli kotongama na motindo oyo Nzambe alakisaki. Eloko nyonso oyo ezali na libándá ya motindo oyo ezali lolenge moko ya bapakano ya losambo ya bikeko epai Nzambe ya solo azali kosalelama lokola ekeko. Na ntango ya kolonga na yango, Loma ya Républicain ezwaki mangomba ya mikili oyo elongamaki.

Mpe mingi ya mateya na yango ya losambo eutaki na Bagreke, sivilizasio monene ya liboso ya ntango ya kala. Na eleko na biso, na lolenge ya papa, tozali kokuta libula oyo nyonso esangani na “basantu” ya sika “baklisto”, kobanda na bantoma 12 ya Nkolo. Kasi, lokola ekómi tii na kopekisa mobeko ya mibale ya Nzambe oyo ezali kokweisa momeseno wana ya losambo ya bikeko, kondima ya Katolike ezali kokoba kosambela bililingi oyo eyemami, oyo bapakoli langi, to oyo ezali komonana na bimonaneli ya bademo. Yango wana ezali na milulu ya mangomba na yango nde tozali kokuta bikeko wana oyo eyemami oyo esengaka biloko mpo ezwa lolenge; biloko oyo Nzambe ye moko azali kolakisa liste: “...; ... *biloko ya wolo, palata, mabanga ya ntalo, mayaka, lini ya malamumu, violet, soie, motane, lolenge nyonso ya mabaya ya sukali, lolenge nyonso ya mpembe ya nzoku, biloko ya ndenge na ndenge oyo esalemi na mabaya ya motuya mingi, motako, ebende mpe marbre,...* ”. “ *Wolo, palata, mabanga ya ntalo, mpe biloko ya ntalo mingi* ” “ *kopesa lokumu na nzambe ya bisika makasi* ” ya mokonzi ya pápa ya Dan.11:38. Na nsima, “ *motane-bulé mpe motane-bulé* ” balatisi *ndumba Babilone Monene* na Emoniseli 17:4; “ *wolo, mabanga ya ntalo mpe mayaka* ” ezali *biloko na ye ya kokembisa* ; “ *lini ya malamumu* ” *elakisi koloba na ye ete azali bosantu* , engebene Emon . Biloko mosusu oyo balobeli ezali oyo asalaki na yango bikeko na ye oyo ayemamaki. Biloko wana ya kitoko emonisaka ndenge oyo mosambeli ya Katolike oyo asambela bikeko azali komipesa mingi.

Verse 13 : “ *kanela, biloko ya nsolo kitoko, malasi, mire, mpaka ya malasi, vinyo, mafuta, farini ya malamumu, blé, bangombe, bampate, bampunda, makalo, nzoto mpe ya milimo ya bato.* »

Ba “ *malasi, . ya mire, mpaka ya malasi, vinyo, mpe mafuta,* ” oyo batángi emonisi milulu na yango ya losambo. Biloko mosusu ezali biloko ya kolia mpe biloko oyo ezali kolobela bokonzi ya Salomo, mwana ya Davidi, motongi ya tempelo ya liboso oyo etongamaki mpo na Nzambe, engebene na 1 Mikonzi 4:20 kino 28. Na lolenge oyo, Molimo azali kofunda komeka na ye oyo ezali na mibeko te kobota lisusu botongi ya “ *tempelo ya Nzambe* ” oyo ezali “ *kofinga* ”, na Em.13:6, mpe oyo “ *ekwei* ”, na Dan.8:11. Précision finale ya verset, oyo etali “ *nzoto mpe milimo ya bato* ”, e dénoncer collaboration na ye na ba rois oyo akabolaka na bango, illégalement, pouvoir temporel. Na nkombo ya Klisto, na lingomba alongisaki misala ya nsóni, lokola boombo, minyoko, mpe koboma bikelamu ya Nzambe; eloko oyo Nzambe abombi mpo na ye moko na makambo ya losambo; yango tii na esika oyo azali koloba na mokuse misala na ye na maloba oyo: “ *makila ya baoyo nyonso babomamaki na mabele ezwamaki na kati na ye* ”, na verse 18 ya mokapo oyo 18. Kozongelaka “ *milimo ya bato* », Nzambe attribuer to ye kobungisa “ *milimo* ” oyo epesamaki epai ya zabolo na nzela ya mosala na ye mpe na nzela ya komilakisa na ye ya losambo ya lokuta.

Bokundoli : Na Biblia mpe na makanisi ya bonzambe, liloba “ *molimo* ” elakisi moto na makambo na ye nyonso, nzoto na ye ya mosuni mpe makanisi na ye ya makanisi to ya makanisi, mayele na ye mpe mayoki na ye. Likanisi oyo ezali komonisa “ *molimo* ” lokola eloko moko ya bomoi, oyo emikabolaka na nzoto ntango liwa mpe ebikaka na yango, euti kaka na bapakanano ya Bagreke. Na kondimana ya kala, Nzambe amonisi “ *molimo na makila* ” ya bikelamu na ye ya bato to ya banyama: Lev.17:14: “ *Mpo molimo ya mosuni nyonso ezali makila*

na yango oyo ezali kati na yango. Yango wana nalobaki na bana ya Yisraele ete: Bokolya makila ya mosuni moko te; mpo molimo ya mosuni nyonso ezali makila na yango : moto nyonso oyo akolya yango akokatama. ". Azwi bongo likanisi oyo ekeseni na makanisi ya Bagreke oyo ekoya mpe abongisaka defile ya Biblia mpo na kotemela makanisi ya filozofi oyo ekobotama kati na bato ya bapakano. Bomoi ya bato mpe ya banyama etalelaka ndenge makila esalaka. Lokola esopani, to ebebisami na nzela ya kokangama, makila epesaka lisusu oxygène te na biloko ya nzoto ya mosuni bakisa mpe bɔngó, lisungi ya makanisi. Mpe soki oyo ya nsuka ezali na oxygène te, etinda ya makanisi etelemaka mpe eloko moko te etikalaka na bomoi nsima ya eteni oyo ya nsuka; soki te souvenir ya composition ya " molimo " ya bakufi na makanisi ya seko ya Nzambe na tina ya "lisekwa" na ye ya mikolo ekoya, tango ako "kosekwisa" yango to, tango ako "kosekwisa yango lisusu", selon likambo yango, mpo na bomoi ya seko to mpo na kobebisama ya solosolo ya " liwa ya mibale ".

Verse 14 : *“ Mbuma oyo molimo na yo ezalaki na mposa na yango ekei mosika na yo; mpe biloko nyonso ya petee mpe ya kitoko ebungaki epai na yo, mpe okokuta yango lisusu te. »*

Mpo na kondimisa oyo elimbolamaki na verse oyo eleki, Molimo azali kotya “ *bamposa* ” ya Loma ya pápa na “ *molimo* ” na yango, bomoto na yango ya kobenda mpe ya bokosi. Libula ya filozofi ya Bagreke, kondima ya Katolike ezalaki ya liboso oyo etunaki motuna ya kopesa molimo na banyama mpe bato oyo bamonaki na mikili ya sika. Kutu motuna yango ezali na eyano na yango; etongami na kopona verbe auxiliaire oyo ebongi : moto azali **na** molimo te, mpo azali **molimo** .

Molimo azali koloba na mokuse mbano ya liwa ya solo oyo Ye atyaki mpe amonisaki na Mos.9:5-6-10. Makambo maye makozongisama sika te na makomi ya boyokani ya sika. Yango wana, tozali komona ntina ya koyekola Biblia mobimba. Lokola “ *Babilone* ” ebebisami, “ ekobungisa ” libela “ *mbuma oyo molimo na ye ezalaki na mposa na yango* ” mpe “ *biloko nyonso ya petee mpe ya kitoko* ” oyo asepelaki na yango mpe alukaki. Kasi Molimo azali mpe koyebisa na bosikisiki: “ *mpo na bino* ”; mpo ete baponami, na bokeseni na ye, bakozala na makoki ya koyeisa, libela, botandi ya makamwisi oyo Nzambe akokabola elongo na bango.

Verse 15 : *“ Bato ya mombongo ya biloko yango, oyo bazwi bozwi na yango, bakomibatela mosika, na kobanga minyoko na yango; bakolela mpe bakolela, ”*

Na verse 15 tii 19, Molimo azali kobundisa “ *bato ya mombongo oyo bakómaki na bozwi na yango* ”. Ba répétitions emonisaka accent na expression “ *na ngonga moko* ”, oyo ezongelami mbala misato na mokapo oyo, mpe lisusu kolela “ *Mawa! Mawa!* ”. Motángó 3 ezali elilingi ya kokoka. Nzambe azali bongo kotingama, mpo na kondimisa ezaleli oyo ekoki kobongwana te ya liyebisi ya esakweli; etumbu oyo ekokokisama na bobongi nie na yango nyonso ya bonzambe. Koganga, “ *Mawa! Mawa!* ”, oyo bato ya mombongo babandisaki, ezongeli koganga ya likebisi oyo baponami na yango babimisaki na Emoniseli 14:8: “ *Akwei! Akweyaki! Babilone Monene.* ” Bato yango ya mombongo batalaka kobebisama na yango na mosika, “ *na kobanga minyoko na yango* ”. Mpe bazali

na ntina ya kobanga mbuma oyo ya nkanda ya sembo ya Nzambe ya bomoi, mpamba te na koyokaka mawa mpo na kobebisama na yango, bamitia na kaa na ye, mpe na ngala na bango bakobebisama na nkanda ya bato ya koboma ya bato oyo bakoki kobondisa te na bokosi ya lingomba. Verse oyo esalisi biso tóyeba mokumba monene ya matomba ya mombongo mpo na elonga ya Lingomba ya Katolike ya Loma. “ *Bato ya mombongo* ” basungaki mwasi ya ndumba mpe bikateli na ye ya mabe koleka ya motema mabe mpe ya bokonzi, bobele mpo na mposa ya kozwa bozwi ya mosolo mpe ya biloko ya mosuni. Bakangaki miso na mabe na ye nyonso ya nsóni mingi mpe babongi kokabola nsuka na ye ya nsuka. Ndakisa moko ya lisolo etali bato ya Paris oyo bazwaki ngámbo ya kondima ya Katolike mpo na kotemela kondima ya Mbongwana banda ebandeli ya Mbongwana na ntango ya Mokonzi François I^{mpe} nsima na ye.

Verse 16: “ *Mpe akoloba: Mawa! Mawa! Engumba monene, oyo elati bilamba ya lini ya kitoko, ya motane-bulé mpe ya motane-bulé, mpe ekembisamaki na wolo mpe na mabanga ya ntalo mpe mayaka! Na ngonga moko bozwi mingi boye ebebisamaki!* »

Verse oyo endimisi moto oyo azali koluka; “ *Babilone monene, alati bilamba ya lini ya kitoko, ya motane-bulé mpe motane-bulé* ”; balangi ya bilamba ya bakonzi, mpamba te ezali mpo na ntina yango nde basoda ya Loma oyo bazalaki kotyola bazipaki mapeka ya Yesu na elamba ya “ *violet* ”. Bakokaki te kokanisa ndimbola oyo Nzambe apesaki na likambo oyo basalaki: lokola Yesu azwaki mpasi mpo na kozipa, akómaki momemi ya masumu ya baponami na ye oyo emonisami na balangi wana, *motane-bulé, to motane-bulé* , . engebene na Yis.1:18. “ *Ngonga moko* ” ekokoka mpo na kobebisa Loma, pápa na yango, mpe bakonzi na yango ya mangomba, nsima ya bozongi na nkembo ya Yesu Klisto oyo ayei kopekisa liwa ya baponami na ye. Na momekano oyo ya nsuka, bosembo na bango ekosala bokeseni nyonso, boye tokoki kososola mpo na nini Nzambe azali kotingama mingimingi na kolendisa kondima na bango mpe elikya ya mobimba oyo basengeli komesana kotya epai na ye. Na boumeli ya ntango molai, moto akokaki bobele kondimisama ete kobebisama motindo wana “ *na ngonga moko* ” ezalaki likamwisi mpe na yango kokotela ya Nzambe mbala moko, lokola na Sodomo mpe Gomola. Na ntango na biso oyo moto ayebi malamú mótó ya nikleere, likambo yango ezali kokamwisa mingi te.

Verse 17 : “ *Mpe bakumbi mpepo nyonso, baoyo nyonso bazali kokende na masuwa na esika oyo, bato ya masuwa, mpe bato nyonso oyo basalaka mosala na mbu, batelemaki mosika,* ”

Verse oyo etali mingimingi “ *baoyo bazali kosalela mbu, ba pilotes, ba marins oyo bakendeke na masuwa tii na esika oyo, bango nyonso babombamaki mosika* ”. Ezalaki na kosaleláká mposa ya bakonzi ya komikómisa bozwi nde lingomba ya pápa yango moko ekómaki na bozwi. Apesaki maboko mpe alongisaki kolonga mikili oyo bato bayebaki te tii ntango bamonaki yango ntango basaleli na ye ya Lingomba ya Katolike babomaki bato na ndenge ya nsómó na nkombo ya Yesu Klisto. Yango ezalaki mingimingi likambo ya Amerika ya Sudi mpe ya mibembo ya makila oyo etambwisamaki na Général Cortés. Wolo oyo bazalaki kobimisa na bateritware yango ezongaki na Mpoto mpo na kokómisa bakonzi ya Lingomba ya Katolike mpe pápa oyo bazalaki kosala elongo na bango.

Lisusu, kotya likebi mingi na likambo ya mai ekundolisi biso ete ezali lokola boyangeli ya “ *nyama oyo ebimaka na mbu* ” nde boyokani na ye na “ *bato ya masuwa* ” elendisamaki mpo na bozwi na bango elongo.

Verse 18: “ *Mpe bagangaki ntango bamonaki milinga ya kozika na yango ete: Engumba nini ezalaki lokola engumba monene? »*

“ *Engumba nini ezalaki lokola engumba monene? »* koganga bato ya masuwa ntango bamonaki “ *milinga ya móto na yango* ”. Eyano ezali nokinoki mpe pete: moko te. Mpamba te engumba moko te esangisaki nguya mingi boye, ya sivile lokola engumba ya bokonzi, na nsima ya lingomba banda 538. Lingomba ya Katolike etindamaki na mikili nyonso ya mokili longola kaka na Russie epai kondima ya Ortodoxe ya Esti eboyaki yango. Nsima ya koyamba ye, Chine mpe ebundisaki ye mpe enyokolaki ye. Kasi lelo oyo ezali naino koyangela mikili mobimba ya Mpótó mpe na bisika na yango oyo eleki mingi ya Amerika, Afrika, mpe Australie. Ezali esika ya liboso ya ba touristes religieux na mokili oyo ebendaka ba visiteurs ya mokili mobimba. Basusu bayaka komona « bitika ya kala », basusu bakendaka kuna mpo na kotala esika Papa na ba cardinaux na ye bavandi.

Verse 19: “ *Mpe babwakaki mputulu na mitó na bango, mpe balelaki, mpe balelaki, mpe bagangaki, mpe balobaki ete: “Mawa! Mawa! Engumba monene, epai baoyo nyonso bazalaki na masuwa na mbu bakómaki na bozwi na bozwi na yango, ebebisamaki na ngonga moko! »*

Oyo ezali répétition ya misato esika ba expressions nyonso ya liboso esangisi, ainsi que clarification “ *na heure moko, ebebisamaki* ”. “ *Engumba monene epai baoyo nyonso bazali na masuwa na mbu bakómi na bozwi mpo na bozwi na yango.* ” Efundeli ekomi très clair, ezali vraiment na nzela ya opulence ya régime papal nde ba propriétaires maritimes bakomaki ba riches na komema bomengo ya mokili na Rome. Loma ezuaka enrichissement na yango na kokabola na yango biloko ya ba opposants na yango oyo babomamaki na allié na yango ya libela, pouvoir monarchique civil, lipapu na yango ya minduki. Lokola ndakisa ya lisolo, tozali na liwa ya “Batemplaires”, oyo biloko na bango ekabolamaki kati na motole ya Philippe Le Bel mpe bakonzi ya mangomba ya Katolike ya Loma. Na nsima, ekozala bongo mpo na “Baprotesta”.

Verse 20: “ *Likoló, sepela na ye! Mpe bino mpe, basantu, bantoma, mpe basakoli, bósepela! Mpo Nzambe asali yo bosembo na kosambisa ye. »*

Molimo abengisi bafandi ya lola mpe basantu ya solo, bantoma, mpe basakoli, ya mabele, mpo na kosepela na bobebisi ya Babilone ya Loma. Na yango, esengo ekoyokana na bampasi mpe bampasi oyo ye asalaki to alingaki kosala ete basaleli ya Nzambe ya solo báyika mpiko, na oyo etali baponami ya nsuka oyo bazali sembo na Sabata oyo esantisami.

Verse 21 : “ *Bongo anzeli moko ya nguya akamataki libanga lokola libanga monene ya konika, mpe abwakaki yango na mbu, alobi: Boye Babilone engumba monene ekobwakama na mobulu, mpe akozwama lisusu te. »*

Kokokanisa Loma na “ *libanga* ” epesi likanisi misato. Ya liboso, pápa ezali kobunda na Yesu Klisto oyo ye moko azali elilingi na “ *libanga* ” na Dan.2:34: “ *Ozalaki kotala, ntango libanga efungolamaki kozanga lisalisi ya loboko moko, mpe ebetaki makolo ya ebende mpe mabele ya lima ya elilingi, mpe*

abukaki yango biteni. » Baverse mosusu ya Biblia elobaka mpe ete elembo yango ya “ *libanga* ” euti na ye na Zak.4:7; “ *nsonge monene* ” na Nz.118:22; Mat.21:42 mpe oyo; mpe Misala.4:11: “ *Yesu azali libanga oyo boboyami na bino oyo botongi* , mpe oyo ekómi mokonzi ya nsonge ”. Likanisi ya mibale ezali kolobela likambo oyo pápa alobaki ete akozwa esika ya ntoma “ *Petelo* ”; cause principale ya “ *succès ya ba entreprises na ye pe succès ya mayele mabe na ye* ”, makambo oyo Nzambe a dénoncer na Dan.8:25. Yango ezali mingi koleka lokola Ntoma Petelo azalaki ata moke te mokonzi ya Lingomba ya boklisto mpo ete titre oyo ekendaka epai ya Yesu Klisto ye moko. Na yango, “ *mayele mabe* ” ya pápa ezali mpe “ *lokuta* ”. Likanisi ya misato etali nkombo ya esika makasi ya losambo ya pápa, basilika na yango ya lokumu oyo ezali na nkombo “Saint Pierre de Rome”, oyo botongi na yango ya ntalo mingi esalaki ete báteka “ba indulgences” oyo efungolaki yango na miso ya mondele Martin Luther oyo azalaki kosala mbongwana. Ndimbola yango ezali kaka na boyokani makasi na likanisi ya mibale. Esika ya Vatican ezalaki lokola cimetièere kasi lilita oyo ekanisamaki ete ya Pierre Apostolo ya Nkolo ezalaki na bosolo oyo ya “Simon Pierre le magicien”, mosambeli mpe nganga-nzambe ya nzambe ya nyoka na nkombo Aesculapius.

Soki tozongi na mikolo na biso, Molimo asakoli mpo na “ *Babilone* ” ya Baloma. Akokanisi kobebisama na yango na mikolo mizali koya na elilingi ya “ *libanga monene ya konika* ” ya “ *libanga* ” oyo “ *anzelu abwakaka na mbu* .” Na ndakisa oyo, azali kofunda Loma efundeli oyo emonisami na Mat.18:6: “ *Kasi soki moto azali koyokisa moko ya bana mike oyo bandimi ngai, ekozala malamau mpo na ye soki bakangisá libanga ya konika na nkingo na ye. mpe kobwaka yango na nse ya mbu* . Mpe na likambo na ye, ayokaki nsóni te kaka moko ya bana mike wana oyo bandimaka ye, kasi ebele ya bato. Eloko moko etikali ya solo, ezali ete soki “ *ebebisami, ekozwama lisusu te* ”. Akosala lisusu moto mpasi te.

Verse 22 : “ *Mpe makelele ya babeti nzenze, ya babeti miziki, ya babeti bafleti, mpe ya babeti ya kelelo ekoyokana lisusu te kati na bino, mpe moto moko ya misala ya maboko akozwama lisusu te kati na bino, akoyoka lisusu makelele ya libanga ya konika na kati na bino te ndako,* ’

Na sima Molimo elamusaka makelele ya miziki oyo elakisaki bozangi mitungisi mpe esengo ya bavandi ya Loma. Soki babebisami, tokoyoka bango lisusu kuna te. Na ndimbola ya molimo ezali kolobela bamemi-nsango ya Nzambe oyo maloba na bango eyokanaki na bopusi moko na makelele ya miziki ya “ *babeti flûte to kelelo* ”; elilingi oyo epesami na lisese na Mat.11:17. Alobeli mpe “ *makelele* ” oyo bato ya misala ya maboko bazalaki kosala oyo bapesaki mitindo ya mosala mingi, mpamba te uta na engumba moko ya kala kaka “ *makelele* ” ya misala ya mosala nde ezalaki kobima, bakisa mpe “ *makelele ya libanga ya konika* ” oyo ebalukaki mpo na konika mbuma ya mbuma ya mbuma, to mpo na konika bisaleli ya kokata lokola mbeli mpe mbeli, bambeli mpe mipanga; oyo, esilaki na Babilone ya kala ya Bakaladi,engebene Yir.25:10.

Verse 23 : “ *Pole ya mwinda ekongenga lisusu te kati na bino, mpe mongongo ya mobali ya libala mpe ya mwasi ekoyokana lisusu te kati na bino,*

mpo ete bato ya mombongo na bino bazalaki bato minene na mokili, mpamba te mabota nyonso bazalaki ba seduire na ba enchantments na bino , .

“ *Pole ya mwinda ekongenga lisusu na ndako na yo te. »* Na monoko ya molimo, Molimo akebisi Loma ete pole ya Biblia ekoya lisusu te mpo na kopesa yango libaku ya kongenga mpo na koyeba bosolo engebene na Nzambe. Bililingi oyo euti na Yir.25:10 ezongelami kasi “ *banzembo ya mobali mpe ya libala* ” ekomi awa “ *mongongo ya mobali mpe mwasi oyo akoyokana lisusu te na ndako na yo* ”. Na molimo, ezali mingongo ya mabiangi oyo esalemaki na Klisto mpe Liyangani na ye oyo eponami mpo na milimo oyo ebunga mpo na kobongwana mpe kobikisama. Likoki yango ekosila mpo na libela, nsima ya kobebisama na yango. “ *Mpo bato na yo ya mombongo bazalaki bato minene na mokili .*” Ezalaki na nzela ya kobenda bato minene ya mabele nde Loma elongaki kopalanganisa lingomba na yango ya Katolike na bato mingi ya mabele. Asalelaki bango lokola bamonisi ya mombongo na ye ya losambo. Mpe mbuma na yango ezali ete “ *bikólo nyonso ekosami na bikelamu na yo .*” Awa, Nzambe alobeli masse catholique lokola “ *enchantments* ” oyo ezali caractériser ba cultes pagans ya ba ndoki mpe ba ndoki mabe. Ezali solo ete na kosaleláká ba formules formalistes répétitives, ba répétitions ya pamba, lingomba ya Katolike etikaka esika moke mpo na Nzambe mozalisi abimisa makanisi na ye. Ameki kutu kosala bongo te, mpo azali kopesa ye “ *nzambe mopaya* ” na Dan.11:39 mpe ayebaki ye ata moke te lokola mosali; « *vicaire ya Mwana ya Nzambe* », titre ya Papa, ezali bongo vicaire na ye te. Verse oyo elandi ekopesa ntina na yango.

Verse 24: “ *mpe mpamba te makila ya basakoli mpe ya basantu mpe ya baoyo nyonso babomamaki na mabele ezwamaki kati na ye. »*

“... *mpe mpo ete makila ya basakoli, ya basantu ezwamaki kati na yango* ”: Makasi, oyo ekoki kobongwana te, oyo ezangi mayoki mpe motema mabe na boumeli ya lisolo na yango mobimba, Loma esali nzela na yango na makila ya bato oyo bazwaki mpasi. Yango ezalaki solo mpo na Loma ya bapakano kasi mpe mpo na Loma ya pápa oyo esalaki ete bakonzi báboma batemeli na yango, basaleli oyo Nzambe apesaki pole oyo bazalaki na mpiko ya kofunda ezaleli na yango ya diaboló. Basusu babatelamaki na Nzambe lokola Valdo, Wyclif na Luther, basusu bazalaki te mpe basukisaki bomoi na bango lokola ba martyrs ya kondima, na makonzí, na ba blocs, na makonzí to na bibende. Elikya ya esakweli ya komona ete mosala na yango esila mpenza ekoki kosepelisa bafandi ya likoló mpe basantu ya solo ya mabele. “... *mpe ya baye banso babomamaki na mabele* ”: Oyo asali etumbu oyo ayebi nini azali kolobela, mpo azali kolanda misala ya Loma uta ebandeli na yango na mobu 747 L.T.B. Ezalela ya mokili ya mikolo ya nsuka ezali mbuma ya nsuka oyo ebotami na Westi oyo ezali kolonga mpe oyo ezali koyangela bato mosusu ya mabele. Loma oyo ezalaki na bokonzi na ntango wana, oyo ezalaki na républicain, elyaki bato ya mabele oyo ezalaki koyangela. Modèle ya société oyo etikali oyo ya mbula 2000 ya boklisto ya solo mpe ya lokuta. Na sima, Rome ya bapakano, Rome ya papa ebebisaki elilingi ya kimia ya Klisto mpe elongolaki na bomoto modèle oyo elingaki kopesa esengo na bato. Na kolongisaka koboma bayekoli ya solo ya mwana-mpate ya Yesu Klisto, efungoli nzela mpo na bitumba ya mangomba oyo ezali komema bato na etumba ya misato ya mokili mobimba ya koboma bato na ndenge ya nsomo. Ezali sans raison te que

norme ya kokata zolo elakisami na miso ya bato na ba groupes armés islamiques. Koyina wana ya Islam ezali eyano ya retard na bitumba ya Croisades oyo Urban II abandaki wuta Clermont-Ferrand le 27 novembre 1095.

Emoniseli 19: Etumba Armagedone ya Yesu Klisto

Verse 1 : “ *Nsima na yango nayokaki lokola mongongo makasi ya ebele monene na likoló, kolobaka ete: ‘Aleluia! Lobiko, nkembo, mpe nguya ezali ya Nzambe na biso.* ”

Kokoba uta na mokapo 18 oyo eleki, baponami oyo basikolami mpe babikisami bamimoni na lola, bamemi ya “ *nkombo ya sika* ” oyo ezali kolakisa bomoto na bango ya sika ya lola. Esengo mpe esengo ezali koyangela mpe baanzelu ya lola ya sembo batomboli mobikisi Nzambe. Oyo “ *ebele ya bato* ” ebele ” ekeseni na “ *ebele ya bato oyo moto moko te akokaki kotanga* ” oyo etangami na Em.7:9. Ezali komonisa liyangani ya baanzelu basantu ya likoló ya Nzambe oyo bazali kotombola “ *nkembo* ” na ye mpamba te na verse 4, baponami na mabele oyo bazali elilingi na “ *bankulutu 24* ” bakoyanola mpe bakondimisa ete bazali kokangama na maloba oyo elobami, na kolobáká ete: “ *Amen!* » Oyo elakisi: Solo!

Molongo ya maloba “ *lobiko, nkembo, nguya* ” ezali na logique na yango. “ *Lobiko* ” epesamaki na baponami ya mabele mpe baanzelu basantu oyo bapesaki “ *nkembo* ” na Nzambe mozalisi oyo, mpo na kobikisa bango, abengaki “ *nguya* ” na ye ya bonzambe mpo na koboma banguna ya bato banso.

Verse 2: “ *mpamba te bikateli na ye ezali solo mpe sembo; mpo asambisi mwasi monene ya ndumba oyo abebisaki mabele na pite na ye, mpe azongiselaki makila ya basali na ye na kosenga yango na loboko na ye moko.* »

Baponami oyo bazalaki na mposa ya bosolo mpe bosembo ya solo, bazali sikawa kotonda mobimba mpe kokokisama. Na bozoba na yango ya miso ekufá, bomoto oyo bakataki na Nzambe bakanisaki ete ekoki komema esengo na bato ya nsuka na kolembisaka motindo ya bosembo na yango; kaka mabe nde e profitaki na choix wana mpe lokola gangrene, e invadisaki nzoto mobimba ya bomoto. Nzambe malamumu mpe ya motema mawa amonisi na kosambisama na ye mpo na “ *Babilone monene* ” ete moto oyo akopesa liwa asengeli konyokwama na liwa. Oyo ezali mosala ya mabe te, kasi ezali likambo ya bosembo. Na yango, ntango eyebi lisusu te kopesa etumbu na moto oyo azali na ngambo, bosembo ekómaka kozanga bosembo.

Verse 3: “ *Mpe balobi na mbala ya mibale ete: Aleluya! ...mpe milinga na yango emati mpo na libela na libela.* »

Elilingi yango ezali kobungisa nzela, mpamba te “ *minga* ” oyo euti na moto oyo ebebisaki Loma ekolimwa nsima ya kobebisama na yango. “ *Ba eons ya ba âges* ” ezali ko désigner principe ya éternité oyo etali kaka balongi ya ba épreuves universelles celestiales et terrestales. Na liloba oyo, liloba “ *minga* ” ezali kopesa likanisi ya kobebisama mpe liloba “ *bikeke ya bikeke* ” epesi yango bopusi ya seko, elingi koloba kobebisama ya sikisiki; akotelema lisusu te. Kutu, na mabe koleka, “ *minga* ” ekoki komata na makanisi ya bato ya bomoi lokola bokundoli ya likambo ya nkembo ya bonzambe oyo Nzambe akokisaki na Loma, monguna ya makila.

Verse 4: “ *Mpe mikóló ntuku mibale na minei mpe bikelamu minei ya bomoi bakweaki mpe basambelaki Nzambe afandi na kiti ya bokonzi, balobi ete: ‘Amen! Aleluya!’* »

Solo mpenza! Masanjoli na YaHWÉH! ...loba elongo basikolami ya mabele mpe ya mokili oyo etikali peto. Losambo ya Nzambe emonisami na kofukama; formulaire légitime oyo ebombami kaka mpo na yango.

Verse 5: “ *Mpe mongongo moko eutaki na kiti ya bokonzi ete: “Bósanzola Nzambe na biso, bino basaleli na ye nyonso, bozali kobanga ye, ezala mike to minene!”* »

Mongongo oyo ezali oyo ya “ *Mikaele* ”, Yesu Klisto, maloba mibale ya lola mpe ya mabele oyo Nzambe amimonisaka na bikelamu na ye. Yesu alobi: “ *bino oyo bobangaki ye* ”, amikundoli bongo “ *bobangi* ” ya Nzambe oyo esengami na nsango ya anzelu ya liboso ya Em.14:7. “ *Kobanga Nzambe* ” elobeli kaka na mokuse ezaleli ya mayele ya ekelamu epai ya Mozalisi na yango oyo azali na nguya ya bomoi mpe ya liwa likoló na yango. Lokola Biblia eteyaka na 1 Yoane 4:17-18 : “ *bolingo ya kokoka elongolaka bobangi* ” : “ *Lokola azali, biso mpe tozali na mokili oyo: na oyo bolingo ezali ya kokoka kati na biso, mpo tózala na elikya na mokolo ya kosambisa. Kobanga ezali na bolingo te, kasi bolingo ya kokoka elongolaka bobangi; mpamba te kobanga esengaka etumbu, mpe moto oyo azali kobanga azali moto ya kokoka te na bolingo .”* Na yango, soki moto oyo aponami azali kolinga Nzambe mingi, akotosaka ye mingi, mpe azali na ntina mingi te ya kobanga ye. Baponami baponami na Nzambe na kati ya bana mike,

lokola bantoma mpe bayekoli ya komikitisa, kasi lisusu na kati ya bato minene lokola mokonzi monene Nebukadanesala. Mokonzi oyo ya bakonzi ya ntango na ye azali ndakisa ya kokoka ete ata azali monene ndenge nini kati na bato, mokonzi azali kaka ekelamu ya bolembu liboso ya Nzambe mozalisi Mozwi-ya-Nguya-Nyonso.

Verse 6 : “ *Mpe nayokaki lokola mongongo ya ebele monene, lokola lokito ya mai mingi, mpe lokola lokito ya nkake makasi, kolobaka ete: ‘Aleluia! Mpo Nkolo Nzambe na biso Mozwi-ya-Nguya-Nyonso akoti na bokonzi na ye. »*

Verse oyo esangisaka maloba oyo esilá komonana. “ *Ebele ya bato mingi* ” soki tokokanisi yango na “ *makelele ya mai mingi* ” emonisami na Mozalisi na yango na Em.1:15. “ *Mingongo* ” oyo ezali komimonisa ezali mpenza “ *ebele* ” na boye ete tokoki kokokanisa yango bobele na makelele, “ *makelele ya makelele ya nkake* ”. “ *Aeluya! Mpo Nkolo Nzambe na biso Mozwi-ya-Nguya-Nyonso akoti na bokonzi na ye. »* Nsango oyo elakisaki mosala ya “ *kelelo ya nsambo* ” na Em .”

Verse 7 : “ *Tósepela mpe tósepela, mpe tókumisa ye; mpo libala ya Mwana-Mpate ekómi, mpe mwasi na ye ya libala amibongisi , .*

“ *Esengo* ” mpe “ *esengo* ” ebongi mpenza, mpamba te ntango ya “ *etumba* ” eleki. Na “ *nkembo* ” ya lola, “ *mwasi ya libala* ”, Lisanga ya baponami basikolami na mabele esangani na “ *Mobali ya libala* ” na yango, Klisto, Nzambe na bomoi “ *Mikaele* ”, YaHWéH. Na miso ya baninga na bango nyonso ya lola, basikolami mpe Yesu Klisto bakosepela elambo ya “ *libala* ” oyo esangisaka bango. “ *Mwasi ya libala amibongisaki* ” na kozongisaka solo nyonso ya Nzambe oyo kondima ya Katolike esalaki ete elimwa na libongoli na yango ya kondima ya boklisto. “ *Bobongisi* ” ezalaki molai, etongamaki na boumeli ya bikeke 17 ya lisolo ya losambo, kasi mingimingi uta 1843, mokolo ya ebandeli ya bosenga ya bonzambe mpo na bozongisi ndenge na ndenge oyo ekomaki na ntina, i.e. bosolo nyonso oyo ezongisamaki te na bato ya mbongwana ya Protesta oyo banyokolamaki. Bosilisi ya bolengeli oyo esalemaki na ba Adventistes ya suka ya mokolo ya nsambo oyo bazalaki na bokeseni oyo batikalaki na kondimama ya Nzambe mpe na pole oyo Yesu apesaki ye kino na nsuka mpe deja kino na ebandeli ya 2021 ntango nazali kokoma version oyo ya miinda na yango.

Verse 8: “ *Mpe bapesaki ye kolata lini ya kitoko, ya kongenga mpe ya peto. Mpo lini ya malamumu ezali misala ya sembo ya basantu. »*

“ *Lini ya malamumu* ” elakisi “ *misala ya sembo ya basantu* ” “ya solo ya nsuka” .” “ *Misala* ” oyo Nzambe abengi “ *sembo* ” ezali mbuma ya bimoniseli ya bonzambe oyo ememami na kolandana uta 1843 mpe 1994. Mosala oyo ezali mbuma ya sika oyo ezali komonisa bofuli ya bonzambe oyo epesami uta 2018 na baye ye alingaka mpe apambolaka mpe “ *abongisaka* » mpo na “ *libala* ” oyo elobelami na verse oyo. Soki Nzambe apamboli “ *misala ya bosembo* ” ya “ *basantu* ” na ye ya solo, au contraire, alakelaki mabe mpe abundisaki yango, kino abebisaki yango, camp ya basantu ya lokuta oyo “ *misala* ” na bango ezalaki « injuste ».

Verse 9: “ *Mpe anzelu alobaki na ngai ete: Komá: Esengo na baoyo babengami na elambo ya libala ya Mwana-Mpate! Mpe alobaki na ngai: Maloba oyo ezali maloba ya solo ya Nzambe* ”

Bolamu oyo epesami na basantu oyo basikolami na makila ya Yesu Klisto oyo babongisi-nzela na bango bazalaki komibanzabanza mpo na oyo ya Dan.12:12 (*Esengo na baoyo bazelaka kino mikolo 1335*) ya babongisi-nzela oyo bakozala mpenza elilingi na " 144.000 » to." 12 X 12 X 1000 ya Apo.7. Kokota na lola mpo na seko ezali solo ntina ya esengo monene oyo ekosala ete baye bazali na libaku oyo " *esengo* " ya *bonzambe*. Chance ezali te likambo se moko mpo na kozwa litomba na libaku malamumu oyo, kasi likabo ya lobiko epesami na biso na Nzambe lokola "libaku ya mibale" nsima ya libula mpe etumbu ya lisumu ya ebandeli. Elaka ya lobiko mpe bisengo ya lola ya mikolo mizali koya endimami lokola oyo ya bomipesi ya Nzambe na monoko oyo ebongi na bondimi na biso mpo ete abatelaka libela bilaka na ye. Mimekano ya mikolo ya nsuka ekosenga makambo ya solo oyo ntembe ekozala lisusu na esika na yango te. Baponami bakosengela kotia motema na bondimi oyo etongami likolo ya bilaka ya Nzambe oyo emonisami mpo ete oyo ekomami elobami liboso. Yango wana Biblia, Makomami Mosantu, ebengami: Liloba ya Nzambe.

Verse 10 : " *Mpe nakweaki na makolo na ye mpo na kosambela ye; kasi alobaki na ngai: Keba na kosala yango te! Nazali mosaleli moninga na yo, mpe oyo ya bandeko na yo oyo bazali na litatoli ya Yesu. Sambelaka Nzambe. Mpo litatoli ya Yesu ezali elimo ya esakweli.* »

Nzambe a exploiter erreur ya John pona ko dévoiler biso condemnation na ye ya croyance catholique oyo eteya ba membres na yango type oyo ya adoration ya ekelamu. Kasi ezali mpe kopesa motuya na kondima ya Protesta oyo ezali mpe kosala mbeba oyo na kokumisaka "mokolo ya moi" ya bapakano oyo ezwaki libula na Loma. Anzeli oyo azali koloba na ye ezali na ntembe te "Gabriel" mokambi ya misio ya bonzambe oyo azali penepene na Nzambe oyo asilaki komonana na Danyele mpe Maria, mama "motendi" ya Yesu. Atako azali na lokumu mingi, "Gabriele" amonisi komikitisa lokola Yesu. Azali kaka koloba ete azali na titre ya " *moninga na mosala* " ya Yoane kino na ba Adventistes ya nsuka oyo baponami oyo bazalaki na makanisi ekeseni na bango na ntango ya nsuka. Uta 1843, baponami bazali na " *litatoli ya Yesu* " oyo, engebene verse oyo, ezali komonisa "elimo ya esakweli". Ba Adventistes , na bobungisi na bango moko, bapekisaki " *elimo oyo ya esakweli* " na mosala oyo Ellen G. White, momemi-nsango ya Nkolo akokisaki kati na 1843 mpe 1915. Na bongo bango moko batye ndelo na pole oyo Yesu apesaki . Kasi, " *elimo ya esakweli* " ezali likabo ya libela oyo euti na boyokani ya solo kati na Yesu mpe bayekoli na ye mpe oyo etongami likolo ya nyonso na mokano na ye ya kopesa misio na mosali oyo aponi na bokonzi nyonso ya bonzambe na ye. Mosala oyo ezali kotatola likambo oyo: " *elimo ya esakweli* " ezali naino kosala mingi mpe ekoki kokoba tii na nsuka ya mokili.

Verse 11 : " *Bongo namonaki likoló efungwami, mpe talá, mpunda moko ya mpembe ebimaki. Ye oyo amataki likolo na ye abengami Sembo mpe Solo, mpe asambisaka mpe abundaka na bosembo.* »

Na esika oyo, Molimo azongisi biso na mabele, liboso ya elonga ya nsuka mpe bobebisi ya " *Babilone monene* ." Molimo ezali kolakisa ntango oyo, na bozongi na ye, Klisto ya nkembo azali kokutana na batomboki ya mabele. Na Yesu Klisto oyo akumisami, Nzambe abimi na kozanga komonana na ye: " *lola*

efungwami ". Azali komonana na elilingi ya " *elembo ya liboso* " ya Emoniseli 6:2, lokola mokumbi mpunda, Mokambi, oyo azali kokende " *lokola molongi mpe mpo na kolonga* " amati na elilingi ya " *mpunda ya pembe* " ya kaa na ye oyo emonisami na bopeto mpe bosantu . Nkombo " *sembo mpe Solo* " oyo amipesi na scène oyo etie action na extension ya mbala ya suka esakolamaki na kombo " *Laodicea* " na Em.3:14. Nkombo oyo elakisi "bato oyo basambisami" oyo endimami awa na bosikisiki: " *Asambisaka* ". Na kolobaka polele ete " *abundi na bosembo* ", Molimo azali kolamusa ntango ya " *etumba ya Armagedone* " ya Emoniseli 16:16, oyo abundi na kaa ya kozanga bosembo oyo ekambami na zabolo mpe esangisami na lokumu oyo epesami na "mokolo ya moi" ezwaki libula ya Constantin I ^{mpe} bapápa ya Katolike ya Loma.

Verse 12 : " *Miso na ye ezalaki lokola móto ya móto; na motó na ye ezalaki na ba diadems ebele; azalaki na nkombo moko ekomami, oyo moto moko te ayebi longola se ye moko; »*

Koyeba contexte ya scène, tokoki ko comprendre que " *miso na ye* " par rapport na " *flamme ya moto* " tala ba cibles ya kanda na ye, ba rebelles unifiés " *ba préparer pona bitumba* " depuis Rev.9:7-9 i.e., puisque 1843. Ndimbola ya " *ba diadems ebele* " oyo balati na " *motó na ye* " ekopesama na verse 16 ya mokapo oyo: azali " *Mokonzi ya bakonzi mpe Nkolo ya bankolo* ". " *Nkombo na ye oyo ekomami oyo moto moko te ayebi longola kaka ye moko* " ezali komonisa ezaleli na ye ya bonzambe ya seko.

Verse 13: " *Mpe alataki elamba oyo elati langi na makila. Nkombo na ye ezali Liloba na Nzambe. »*

" *Elamba yango ya makila* " ezali komonisa makambo mibale. Ya liboso ezali bosembo na ye oyo azwaki na kosopaka " *makila* " na ye moko mpo na bosikoli ya baponami na ye. Kasi mbeka wana oyo asali na bolingo na ye moko mpo na kobikisa baponami na ye esengaka liwa ya babundi mpe banyokoli na bango. " *Elamba* " na ye ekozipama lisusu na " *makila* ", kasi na mbala oyo ekozala oyo ya banguna na ye " *banyatami na etumbu ya vinyo ya mbuma ya vinyo ya nkanda ya Nzambe* " engebene na Yisaya 63 mpe Emoniseli 14:17 kino 20. Nkombo oyo " *Liloba ya Nzambe* " emonisi ntina monene ya mosala ya Yesu awa na mabele mpe ya bimoniseli na ye oyo epesamaki na kolandana na mabele mpe uta na likoló nsima ya lisekwa na ye. Mobikisi na biso azalaki Nzambe Ye moko abombamaki na lolenge ya komonana ya mabele. Mateya na ye ya libela oyo baponami na ye bazwi ekosala bokeseni nyonso kati na kaa oyo ebikisami mpe kaa oyo ebungaki.

Verse 14 : " *Mampinga oyo ezali na likoló balandaki ye na bampunda ya mpembe, balati bilamba ya lini ya kitoko, ya mpembe, ya peto. »*

Elilingi ezali na nkembo, " *mpembe* " ya bopeto ezali komonisa bosantu ya kaa ya Nzambe mpe ebele na yango ya baanzelu oyo batikali sembo. " *Lini ya malamumu* " emonisaka misala na bango ya " *boyengebene* " mpe ya peto .

Verse 15 : " *Na monko na ye mopanga moko ya makasi ebimaki mpo na kobeta bikólo; akobatela bango na lingenda ya ebende; mpe akonyata esika ya kokatisa vinyo ya nkanda makasi ya Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso .*"

" *Liloba ya Nzambe* " emonisaki Biblia, " *liloba* " na yango mosantu oyo esangisaki mateya na yango oyo etambwisaki baponami na bosolo na yango ya

bonzambe. Mokolo ya bozongi na ye, “ *Liloba ya Nzambe* ” eyei lokola “ *mopanga ya makasi* ” mpo na koboma banguna na ye ya botomboki, ya botelemeli, ya kowelana, oyo bamibongisi mpo na kosopa makila ya baponami na ye ya nsuka. Kobebisama ya banguna na ye ezali kongengisa maloba “ *akoyangela bango na lingenda ya ebende* ” oyo ezali mpe komonisa mosala ya kosambisa oyo baponami oyo bakolonga engebene na Em.2:27. Mwango ya kozongisa mabe ya bonzambe oyo babengi “ *vintage* ” na Emoniseli 14:17 kino 20 endimami lisusu awa. Motó ya likambo oyo ekolisami na Yis.63 esika wapi Molimo azali koyebisa na bosikisiki ete Nzambe asalaka ye moko kozanga moto moko elongo na ye. Raison ezali que ba élus oyo bamemami déjà na lola ba témoigner drame oyo ezo frapper ba rebelles.

Verse 16 : “ *Azalaki na elamba na ye mpe na loketo na ye nkombo ekomami: Mokonzi na bakonzi mpe Nkolo na bankolo.* »

“ *Elamba* ” elakisi misala ya ekelamu ya bomoi mpe “ *cuisse na ye* ” epesi likanisi ya makasi na ye mpe nguya na ye, mpo détail moko ya ntina, abimaka lokola mokumbi mpunda, mpe mpo na kotelema na mpunda, misisa ya “ *cuisse* ”, ba mingi ya bato, batiamaka na komekama mpe basalaka ete action ezala possible to te. Elilingi na ye lokola mokumbi mpunda ezalaki na ntina mingi na kala mpo ete oyo ezalaki lolenge oyo babundi ya bitumba bazalaki kozwa. Lelo totikali na symbolisme ya image oyo oyo eyebisi biso que mokumbi motuka azali molakisi oyo azali ko dominer groupe ya batu oyo ezali symbole na “ *cheval* ” oyo emati na mpunda. Oyo Yesu amataka etaleli baponami na ye oyo bapalangani sikawa na mabele mobimba. Nkombo na ye “ *Mokonzi ya bakonzi mpe Nkolo ya bankolo* ” ezali likambo ya libondisi ya solosolo mpo na baponami na ye ya bolingo oyo bazali na nse ya etinda ya kozanga bosembo ya bakonzi mpe bankolo ya mabele. Likambo oyo ebongi kopesama bososoli. Ndakisa ya bokonzi awa na mabele esalemaki te na mitinda oyo Nzambe andimaki. Ya solo Nzambe apesaki Yisalaele, **engebene bosenga na ye**, ete eyangelama awa na mabele na mokonzi, nazongeli, “lokola bikólo mosusu ya bapakano” oyo ezalaki na ntango wana. Nzambe ayanolaki kaka na bosenga ya mitema na bango ya mabe. Mpamba te na mabelé, mokonzi oyo aleki malamau azali kaka ekelamu “ya nsóni” oyo “ *abukaka esika oyo alonaki te* ” mpe oyo ayebi Nzambe azelaka te ete bato na ye bákweisa ye liboso ya komibongisa. Modèle oyo Yesu alakisaki ezali ko condamner modèle oyo e transmettre na mabele de génération en génération na batu ya ba zoba, ba ignons pe ba mabe. Na mokili ya lola ya Nzambe, mokambi azali mosaleli ya bato na ye, mpe azwi nkembo na ye nyonso epai na bango. Fungola ya esengo ya kokoka ezali wana, mpamba te ekelamu moko te ya bomoi anyokwamaka mpo na moninga na ye ya moto. Na bozongi na ye ya nkembo, Yesu ayei koboma bakonzi mpe bankolo mabe, mpe mabe na bango, oyo balobaka ete bokonzi na bango ezali lotomo ya Nzambe. Yesu akoteya bango ete ezali bongo te; epai na bango, kasi mpe epai na ebele ya bato oyo balongisaka kozanga bosembo na bango. Oyo ezali ndimbola ya “lisese ya batalanta” oyo na nsima ekokisami mpe esalelami.

Nsima ya bokutani

Verse 17: “ *Mpe namonaki anzelu moko ateleme na moi. Mpe agangaki na mongongo makasi, alobi na bandeke nyonso oyo ezalaki kopumbwa na katikati ya likoló ete: “Bóya, bóyangana mpo na elambo monene ya Nzambe .”*

Yesu Klisto " *Mikaele* " aye na elilingi ya moi elembo ya pole ya bonzambe mpo na kobundisa bakristu ya lokuta basambeli ya nzambe ya moi oyo alongisaka mbongwana ya mokolo ya bopemi oyo esalemaki na Amperere Constantin^{1er}. Na bokutani na bango na Klisto Nzambe, bakomona ete Nzambe ya bomoi azali na nsomo koleka nzambe na bango ya moi. Na mongongo makasi, Yesu Klisto abengi liyangani ya bandeke oyo elyaka banyama mosusu.

Note : Esengeli lisusu na préciser awa que batomboki balingi te kosambela bonzambe ya moi na ndenge ya conscience mpe ya volontaire, kasi ba sous estimer le fait que mpo na Nzambe, mokolo ya liboso oyo bakumisaka mpo na bopemi na bango ya poso na poso ebatelaka mbindo ya mopakano na ye kosalela ntango oyo eleki. Ndenge moko mpe, boponi na bango emonisi kotyola monene mpo na molongó ya ntango oyo atyaki uta ebandeli ya bozalisi na ye ya mabelé. Nzambe atángaka mikolo oyo emonisami na kobalukaka ya mabele na axe na yango. Na tango ya ba interventions na ye pona peuple na ye Israël, akundolaki ordre ya semaine na kolakisa, na kopesa yango kombo, mokolo ya sambo oyo babengi « Sabata ». Mingi bandimaka ete bakoki kolongisama na Nzambe mpo na bosembo na bango. Ezala bosembo to kondima ezali na ntina te mpo na baoyo bazali kotya ntembe na solo oyo Nzambe amonisi polele. Bosolo na yango ezali motindo se moko oyo epesi nzela na boyokani na nzela ya kondima na mbeka ya bolingi ya Yesu Klisto. Makanisi ya moto ye moko eyokamaka te to eyebani te na mokeli Nzambe, Biblia endimisi etinda oyo na verse oyo euti na Yisaya 8:20 : “ *Na mobeko mpe na litatoli! Soki tolobi boye te, ntongo ekozala te mpo na bato .* ”

“ *Bafeti* ” mibale ebongisami na Nzambe: “ *elambo ya libala ya Mwana-Mpate* ” oyo bapaya na yango bazali baponami bango moko, mpamba te, na lisanga, bazali komonisa “ *Mwasi ya libala* ”. “ *Elambo* ” ya mibale ezali ya lolenge ya nsomo mpe bato oyo bazwaka matomba na yango ezali bobele “ *bandeke* ” ya nyama oyo elyaka, ba vultures, ba condors, ba kites, mpe mitindo mosusu ya lolenge yango.

Verse 18 : “ *Mpo na kolya mosuni ya bakonzi, mosuni ya bakonzi ya basoda, mosuni ya bato ya nguya, mosuni ya bampunda mpe baoyo batambolaka na yango, mosuni ya bato nyonso, ya bonsomi mpe ya baombo, ya mike mpe ya minene.* ” »

Nsima ya kobebisama ya bato nyonso, moto moko te akotikala mpo na kotya nzoto na nse ya mabele mpe engebene Yir.16:4, “ *ekopanzana lokola bosoto na mabele .* ” Tózwa verse mobimba oyo ezali koteya biso nsuka oyo Nzambe abombi mpo na bato oyo alakelaka bango mabe: “ *Bakokufa basilisi na maladi; bakopesa bango mpisoli te to bakokunda bango te; bakozala lokola bosoto na mabele; bakokufa na mopanga mpe na nzala; mpe bibembe na yango ekozala bilei mpo na bandeke ya likoló mpe ya banyama na mabele .* ” Engebene na botangi oyo Molimo alakisaki na molongo oyo 18, moto moko te akimaka liwa. Nazali kokundwela bino ete “ *bampunda* ” ezali elilingi ya bato oyo bakambami na bakonzi na bango ya Leta mpe ya mangomba engebene Yakobo 3 :3 : “ *Soki totye mwa ndambo na monoko ya bampunda mpo ete batosa biso, tozali mpe kotambwisa nzoto na bango mobimba.* »

Verse 19: “ *Mpe namonaki nyama mabe, mpe bakonzi na mokili, mpe mampinga na bango bayanganaki mpo na kobunda na moto oyo afandi na mpunda mpe na limpinga na ye.* »

Tomoni ete “ *etumba ya Armagedone* ” ezalaki ya elimo mpe ete awa na mabele, likambo na yango ezalaki ya kopesa mobeko ya liwa ya baombo nyonso ya nsuka ya Yesu Klisto. Ekateli oyo ezwamaki liboso ya bozongi ya Yesu Klisto mpe batomboki bazalaki na ntembe te mpo na kopona na bango. Kasi na ntango oyo ekotaki na mosala, likoló efungwamaki mpe emonisaki Klisto oyo azalaki kozongisa mabe na bonzambe mpe mampinga na ye ya baanzelu. Yango wana, ezali lisusu na etumba moko te oyo ekoki kosalema. Moto moko te akoki kobunda na Nzambe ntango akobima mpe mbano ezali oyo Em.6:15-17 emonisaki biso: “ *Bakonzi ya mabele, bato minene, bakonzi ya basoda, bato ya bozwi, ya nguya, baombo nyonso mpe bato ya bonsomi bamibombaki na mabulu mpe na mabanga ya bangomba. Mpe balobaki na bangomba mpe na mabanga ete: “Bokweya likolo na biso, mpe bomba biso na elongi ya moto oyo afandi na kiti ya bokonzi, mpe na nkanda ya Mwana-Mpate; mpo mokolo monene ya nkanda na ye eyei, mpe nani akoki kotelema?* » Na motuna ya suka, eyano ezali : ba élus oyo balingaki kobomama na batomboki ; baponami basantisami na bosembo na bango na Sabata mosantu oyo esakolaki elonga ya Yesu likolo ya banguna na ye banso mpe baye ya basikolami na ye.

Verse 20 : “ *Mpe bakamataki nyama, mpe elongo na ye mosakoli ya lokuta, oyo asalaki bilembo liboso na yango, oyo na yango akosaki baoyo bazwaki elembo ya nyama mpe basambelaki ekeko na ye. Babwakaki bango mibale na bomoi na laki oyo ezalaki kopela mótó mpe na soufre.* »

Likebi ! Molimo abimisi biso nsuka ya nsuka ya esambiselo ya nsuka lokola Nzambe azali kobongisa yango mpo na " *nyama mpe mosakoli ya lokuta* " i.e. kondima ya Katolike mpe kondima ya Protesta oyo basangisaki na ba Adventistes ya lokuta uta 1994. Mpo na " *laki kozika na moto mpe ya soufre* " ekozipa mabele kaka na nsuka ya mibu nkoto ya nsambo mpo na kobebisa mpe koboma basumuki, na ndenge ya sikisiki, nsima ya esambiselo ya nsuka. Verse oyo ezali komonisa biso liyoki ya kokamwa ya bosembo ya kokoka ya Nzambe mozalisi na biso. Ezali kotya bokeseni kati na bato oyo basali mpenza mabe mpe bato oyo bazwi mpasi oyo bakosami kasi bazali na ngambo mpo ete bazali na mokumba ya kopona na bango. Bakonzi ya mangomba “ *babwakami na bomoi na laki ya mótó* ” mpamba te engebene Emon .

Verse 21 : “ *Mpe basusu babomamaki na mopanga oyo ebimaki na monoko ya moto oyo afandaki na mpunda; mpe bandeke nyonso etondaki na mosuni na bango* ” .

Basusu ” yango etaleli bato oyo bazali baklisto te to oyo bazali bandimi te oyo balandaki lingomba ya mikili mingi mpe batosaki ebongiseli ya bato nyonso kozanga ete bango moko bámikotisa na likambo oyo batomboki ya mangomba ya boklisto basalaki. Lokola bazipami te na bosembo ya makila oyo Yesu Klisto asopaki, babiki te na bozongi ya Klisto kasi atako bongo babomami na liloba na ye oyo emonisami na " *mopanga oyo ebimaki na monoko na ye* ". Bikelamu wana oyo bakwei oyo bazali batatoli na miso ya komonana ya Nzambe ya solo bakoya na esambiselo ya nsuka kasi bakonyokwama te na mpasi ya liwa oyo eumelaki

mingi ya “ laki ya móto ” oyo ebombamaki mpo na bato minene ya mangomba oyo bazali kosala mosala na botomboki. Nsima ya kokutana na nkembo ya mozalisi monene Nzambe, Mosambisi Monene, bakobomama na mbalakaka.

Emoniseli 20: .
mbula nkóto ya mbula nkóto ya nsambo
mpe esambiselo ya nsuka

Etumbu ya Zabolo

Verse 1: “ *Bongo namonaki anzelu moko azali kokita uta na likoló, azali na fungola ya libulu oyo ezangi nse mpe monyololo monene na loboko na ye.* »

“ Anzelu ” to momemi-nsango ya Nzambe “ akiti uta na lola ” na mabele oyo, kozanga lolenge nyonso ya bomoi ya mabele, ya bato mpe ya banyama, ezwi awa nkembo na yango “ libulu mozindo ” oyo ezali kolakisa yango na Gen.1:2. “ Fungola ” efungolaka to ekangaka nzela ya kokota na mokili oyo etikali mpamba. Mpe “ monyololo monene ” oyo esimbami na “ loboko na ye ” etikaka tósosola ete ekelamu ya bomoi akokangama na minyololo na mabele oyo etikali mpamba oyo ekokóma boloko na ye.

Verse 2 : “ *Asimbaki dalagona, nyoka ya kala, oyo azali zabolo mpe Satana, mpe akangaki ye mbula nkóto.* »

Maloba oyo ezali kolakisa “ Satana ”, anzelu motomboki, na Emoniseli 12:9 etangami lisusu awa. Bazali kokundwela biso mokumba na ye ya likolo mpenza mpo na mpasi oyo ebimisaki na ezaleli na ye ya botomboki; pasi ya nzoto mpe ya bizaleli malamumu mpe mpasi oyo ba dominants ba imposer na batu soumis na ba inspirations mpe ba influences na ye mpo bazalaki mabe lokola ye. Lokola “ dragon ” akambaki Rome impériale ya bapakano, mpe lokola “ nyoka ”, Rome chrétienne papale kasi alongolamaki masque na tango ya Réformation, a se comporter lisusu lokola “ dragon ” oyo asalelaki na ba ligues catholique na protestante armées mpe na ba « dragonnades ” ya Louis XIV. Uta na kaa ya baanzelu ya bademo, “ Satana ” azali se moko oyo abiki, wana azali kozela liwa na ye ya bomikabi na esambiselo ya nsuka, akotikala na bomoi mpo na “ mibu nkóto ” mosusu oyo azali ye moko, kozanga boyokani ata moko na ekelamu moko, na mabele oyo ezali na yango ekómaka boloko oyo ezangi lolenge mpe ya esobe, oyo etondi kaka na bibembe mpe mikuwa ya bato mpe ya banyama oyo ezali kopola.

Anzelu ya libulu mozindo na mabele oyo etikali mpamba: Mobebisi ya Em.9:11 .

Verse 3: “ *Mpe abwakaki ye na mozindo, mpe akangaki ye mpe akangaki ekuke likoló na ye, mpo akosa mabota lisusu te, kino mbula nkóto ekosila. Nsima na yango, esengeli kofungola ye mpo na mwa ntango moke.* »

Elilingi oyo epesami ezali ya sikisiki, Satana atyami na mabele oyo etikali mpamba na nse ya ezipeli oyo ezali kopekisa ye akota na likoló; na boye ete amimoni ete azali na nse ya ndelo ya momeseno ya bato oyo abungisaki yango

asalaki to alendisaki. Bikelamu mosusu ya bomoi, baanzelu ya lola mpe bato oyo bakomi baanzelu na ngala na bango bazali likolo na ye, na lola oyo azali lisusu na nzela ya kokota te uta elonga ya Yesu Klisto likolo ya lisumu mpe liwa. Kasi situation na ye ekomi mabe mpo azali lisusu na compagnie te, ange te, mobali te. Na likoló ezali na “ *bikólo* ” oyo verse oyo etáangi kozanga kolobela “mabele”. Yango ezali mpo ete basikolami ya bikólo yango bazali bango nyonso na likoló na bokonzi ya Nzambe. Mosala ya “ *monyololo* ” emonisami bongo; etindaka ye atikala ye moko mpe azala ye moko na mabele. Na programme divine, zabolo akotikala prisonnier pendant “ *ans mille ans* ” na suka na yango akobimisama, kozala na accès pe contact na bakufi mabe oyo basekwi na lisekwa ya mibale, pona “ *liwa ya mibale* ” ya ya suka bosambisi, na mabele oyo na nsima, mpo na mwa ntango moke, ekozala lisusu na bato. Akokokisa lisusu bikólo ya botomboki oyo ekweisami na milende mpamba mpo na kobundisa baanzelu basantu oyo basikolami mpe Yesu Klisto Mosambisi monene.

Basikolami basambisaka bato mabe

Verse 4: “ *Mpe namonaki bakiti ya bokonzi; mpe na baoyo bafandaki kuna epesamaki nguya ya kosambisa. Mpe namonoki milimo mya bango baye bakatamaki mitu na ntina ya litatoli lya Yesu mpe na ntina ya liloba lya Nzambe, mpe ya baoyo basambelaki nyama te to ekeko na ye te, mpe bazwaki elembo te na bilongi na bango mpe na bango maboko. Bakómaki na bomoi, mpe bayangelaki elongo na Klisto mbula nkóto .*”

“ *Baoyo bafandi na bakiti ya bokonzi* ” bazali na “ *nguya* ” ya bokonzi ya kosambisa . Yango ezali fungola ya ntina mpo na kososola ndimbola oyo Nzambe apesi na liloba “ *mokonzi* ”. Sikawa, na bokonzi na ye, na Yesu Klisto “ *Mikaele* ”, Nzambe akabolaka bosambisi na ye na bikelamu na ye nyonso ya bato oyo basikolami na mabele. Bosambisi ya bato mabe ya mabele mpe ya lola ekozala ya lisanga mpe ekokabolama na Nzambe. Oyo ezali likambo bobele moko ya bokonzi ya baponami oyo basikolami. Bokonzi ebombami te mpo na lolenge moko ya baponami, kasi mpo na bato banso, mpe Molimo ekundolisi biso ete na ntango oyo eleki na mabele, ezalaki ya yambo na minyoko ya nsomo ya koboma oyo azali kolamusa na kozongelaka maloba: “ *milimo ya baoyo bakataki bango mitó mpo ete ya litatoli ya Yesu mpe mpo na liloba ya Nzambe* ”; Paulo azalaki moko na bango. Molimo ezali bongo kolamusa bakristu oyo bazwaki mpasi na losambo ya bapakanano ya Loma mpe kondima ya pápa ya Loma oyo ezali kokanga motema te oyo ezalaki kosala kati na mobu 30 mpe 1843. Na nsima ezali kobundisa baponami ya nsuka oyo bazali na likama ya liwa na “ *nyama oyo ebimi uta na mabele* ” ya Apo .13:11 -15, na ngonga ya suka ya tango ya mabele; na boumeli ya mobu 2029 kino mokolo ya liboso ya prenta liboso ya Elekeli na mobu 2030.

Na boyokani na liyebisi ya “ *kelelo ya nsambo* ” na Emoniseli 11:18, “ *ntango ekoki mpo na kosambisa bakufi* ” mpe yango ezali litomba ya ntango ya “ *mibu nkoto* ” oyo etangami na verse oyo 4. Yango ekosalisa ezala mosala ya basikolami oyo bakoti na boseko ya lola ya Nzambe. Bakozala na mposa ya “ *kosambisa* ” bato mabe mpe baanzelu ya likoló oyo bakweaki. Paulo alobi na

1 Kol.6:3 ete: “ *Boyebi te ete tokosambisa baanzelu? Mpe boniboni mingi koleka tosendeli te kosambisa makambo ya bomoi oyo?* »

Lisekwa ya mibale mpo na batomboki oyo bakweyaki

Verse 5 : “ *Bakufi mosusu bazwaki bomoi lisusu te tii mbula nkóto esilaki. Oyo ezali lisekwa ya liboso.* »

Kebá na motambo yango! Frazé “ *Bakufi mosusu bazongaki na bomoi te kino mibu nkoto esilaki* ” ezali kosala parenthèse mpe maloba oyo elandi yango “ *Ezali lisekwa ya liboso* ”, etali bakufi ya liboso kati na Klisto oyo asekwaki na ebandeli ya “ *. mbula nkóto* ” oyo etángamaki. Paréthèse evoque sans kopesa yango kombo lisakoli ya “ *lisekwa* ” ya mibale oyo ebombami mpo na bakufi mabe oyo bakosekwa na suka ya “ *mibu nkoto* ” mpo na esambiselo ya suka mpe etumbu ya liwa ya “ *laki ya moto mpe ya soufre* » ; oyo ekokisaka “ *liwa ya mibale* ”.

Verse 6 : “ *Esengo mpe basantu baoyo bazali na lisekwa ya liboso! Liwa ya mibale ezali na nguya te likoló na bango; kasi bakozala banganga-nzambe ya Nzambe mpe ya Klisto, mpe bakoyangela elongo na ye mbula nkóto.* »

Verse oyo ezali kolobela na mokuse mpenza bosambisi ya bosembo oyo Nzambe amonisaki. Esengo epesameli baponami ya solo oyo bazali kosangana na ebandeli ya “ *mibu nkoto* ” na “ *lisekwa ya bakufi kati na Klisto* ”. Bakoya na kosambisama te kasi bakozala bango moko basambisi na bosambisi oyo ebongisami na Nzambe, na lola, na boumeli ya “ *mbula nkóto* ”. “ *Bokonzi* ” oyo esakolamaki ya “ *mbula nkóto* ” ezali kaka “ *bokonzi* ” ya mosala ya bazuzi mpe esuka kaka na “ *mbula nkóto* ” wana. Lokola bakoti na seko, baponami basengeli te kobanga to konyokwama “ *liwa ya mibale* ”, mpo au contraire, ezali bango nde bakosala ete bakufi mabe oyo bakosambisama bányokwama na yango. Mpe toyebi ete bato yango bazali bato ya mangomba oyo baleki minene mpe ya mabe, ya motema mabe mpe ya koboma bato. Bazuzi oyo baponami bakosengela koyeba bolai ya ntango ya mpasi oyo moko na moko ya bikelamu oyo basambisami asengeli, moko na moko, kokutana na yango, na nzela ya kobebisama na bango ya “ *liwa ya mibale* ”, oyo ezali na eloko moko te ya kokokana na liwa ya liboso ya mabele oyo ezali kosalema lelo . Mpo ezali Nzambe mozalisi nde apesi móto lolenge ya mosala na yango ya kobebisa. Móto ezali na bopusi te likoló na biloko ya likoló mpe nzoto ya mabelé oyo Nzambe abatelami lokola likambo oyo baninga misato ya Danyele akutanaki na yango emonisi yango na Danyele 3. Mpo na kosambisama ya nsuka, nzoto ya lisekwa ekosala ndenge mosusu na nzoto ya mabele oyo ezali lelo . Na Marko 9:48, Yesu abimisi particulité na ye epai na biso alobi : “ *esika wapi nselele na bango ekufaka te, mpe esika moto ebomaka te* ”. Kaka ndenge mpete ya nzoto ya nselele etikalaka na bomoi mokomoko, nzoto ya moto oyo alakelami mabe ekozala na bomoi tii na atome na yango ya nsuka. Na yango, mbangu oyo ekosilisa bango ekolanda bolai ya ntango ya mpasi oyo basambisi basantu mpe Yesu Klisto bazwaki ekateli.

Bokutani ya nsuka

Verse 7 : “ *Ntango mbula nkóto ekosila, Satana akobima na boloko na ye.* »

Na suka ya « ans nkoto », mpo na mwa tango moke, akozwa lisusu compagne. Oyo ezali ntango ya “ *lisekwa* ” ya mibale oyo ebombami mpo na batomboki awa na mabele.

Verse 8 : “ *Mpe akobima mpo na kokosa bikólo oyo ezali na nsonge minei ya mabele, Goge mpe Magoge, mpo na koyanganisa bango mpo na etumba; motángo na bango ezali lokola zelo ya mbu* ”

Kompanyi oyo ezali oyo ya “ *bikólo* ” oyo basekwi na mabele mobimba ndenge emonisami na formule ya “ *ba coins minei*”. ya mabele ” to ba points cardinaux minei oyo epesaka action caractère universelle. Bokutani ya boye ezali na eloko ya kokokanisa te, longola se na niveau ya stratégie ya bitumba bokokani na bitumba ya Etumba ya Mibale ya mokili mobimba ya “ *kelelo ya motoba* ” ya Em.9:13. Ezali bokokanisi oyo nde ememi Nzambe na kopesa baye basanganaki na bosambisi ya suka bankombo "Goge na Magog" oyo etangamaki na ebandeli na Ezek.38:2, mpe liboso na yango na Gen.10:2 esika "Magog" azali mwana ya mibale ya Yafete ; kasi mwa likambo moke emonisi kaka likambo ya bokokanisi ya evocation oyo, mpo na Ezekiel, Magoge ezali mboka ya Gog, mpe ezali ko désigner Russie oyo ekotia na misala, na tango ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba, motango monene ya basoda ya ntango nyonso ya bato lisolo ya bitumba; oyo ezali kolongisa kopalangana na yango monene mpe kobotola nokinoki mabelé ya kontina ya Mpotó ya Westi.

Molimo akokanisi bango na “ *zelo ya mbu* ” na bongo azali konyata ntina ya motango ya bato oyo bazwaki mpasi na esambiselo ya nsuka. Ezali pe allusion na soumission na bango na zabolo pe ba agents na ye ya batu oyo emonisami na Em. 12:18 to 13:1 (en fonction ya version biblique): kolobela " *dragon* " totangi: " *Pe atelemaki na zelo ya mbu* " .

Motomboki oyo akoki kobongisama te, Satana abandí lisusu kolikya ete akozala na likoki ya kolonga limpinga ya Nzambe mpe azali kobenda bato mosusu oyo bakatelami etumbu na kondimisáká bango ete bábunda na Nzambe mpe baponami na ye.

Verse 9: “ *Mpe bamataki na mabele, mpe bazingaki kaa ya basantu mpe engumba oyo balingaki mingi. Kasi mótó ekitaki longwa na likoló mpe esilisaki bango.* » Kasi bolongi mabele elimboli lisusu eloko te ntango tokoki te kokanga monguna mpo ete akomi moto oyo akoki kosimbama te; lokola baninga ya Danyele, ezala mótó to eloko mosusu ekoki kosala bango mabe te. Mpe na kokesana, “ *mótó oyo euti na likoló* ” ebetaka bango ata na “ *kaa ya basantu* ” oyo ezali na bopusi te likoló na yango. Kasi mótó yango “ *esilisaka* ” banguna ya Nzambe mpe baponami na ye. Na Zekalia 14, Molimo asakoli bitumba mibale oyo ekabwani na “ *mibu nkoto* ”. Oyo ezali liboso mpe ekokisami na "kelelo ya motoba" elakisami na verse 1 kino 3, oyo etikali etali etumba ya mibale oyo esalemaki na ngonga ya kosambisama ya nsuka, mpe nsima na yango, molongo ya mokili mobimba oyo etiamaki na mabele ya sika . Na verse 4, esakweli yango ezali kolamusa kokita na mabele ya Klisto mpe baponami na ye na maloba oyo: “ *Makolo na ye makotelema lelo na ngomba ya olive, oyo etalani na Yelusaleme, na mopanzi ya ‘est; ngomba ya olive ekokabwana na katikati, na esti mpe na westi, mpe lobwaku moko monene mpenza ekosalema: ndambo ya ngomba ekozonga nsima epai ya nördi, mpe ndambo na ngámbo ya sudi.* » Kaa ya basantu ya

bosambisi ya suka eyebani bongo mpe ezwami. Tóyeba ete ezali bobele na nsuka ya “ *mbula nkóto* ” ya likoló nde “ *makolo* ” ya Yesu “ekotya ” na mabelé, “ *na ngomba ya olive oyo etalani na Yelusaleme, na ngámbo ya esti* ” . . Na ndimbola mabe, verse yango ebimisaki bindimeli ya libunga ya boyangeli ya Yesu Klisto awa na mabele na boumeli ya “mbula nkóto.”

Verse 10 : “ *Mpe zabolo, oyo akosaki bango, abwakami na laki ya mɔtɔ mpe ya soufre, epai nyama na nyama mpe mosakoli ya lokuta bazali. Mpe bakonyokwama butu na moi libela na libela.* »

Ntango ekoki mpo na kosalela etumbu ya batomboki ya lingomba oyo emonisami na Em.19:20. Na boyokani na liyebisi ya verse oyo, “ *zabolo, nyama, mpe mosakoli ya lokuta* ” bazali esika moko, “ *abwakami na bomoi na laki ya mɔtɔ mpe ya soufre* ” oyo euti na mosala ya “ *mɔtɔ oyo euti na likoló* ” oyo Babakisaki kino na yango ezali magma oyo enyangwaki na nse ya mabele oyo ebimaka na kobukana na kati ya libenga ya mabele ya Mabelé likoló na etando mobimba ya planeti. Na nsima, mabele ezwi lolenge ya “moi” oyo “mɔtɔ” na yango ezali kolya mosuni ya batomboki, bango moko bazali basambeli (bazangi koyeba kasi bazali na ngambo) ya moi oyo Nzambe akelaki. Ezali na mosala oyo nde basali mabe ya mabele mpe ya lola bazali konyokwama na “ *minyoko* ” ya “ *liwa ya mibale* ” oyo esakolamaki uta Em.9:5-6. Lisungi ya sembo te oyo epesami na mokolo ya bopemi ya lokuta nde ebimisaki nsuka wana ya nsɔmɔ. Mpamba te likambo ya esengo mpo na bato oyo bakatelami etumbu, ata soki ekoki kozala molai, “ *liwa ya mibale* ” ezali mpe na nsuka. Mpe liloba “ *mpo na libela na libela* ” etali te “ *minyoko* ” yango moko kasi mpo na mbano ya kobebisa ya “ *mɔtɔ* ” oyo ezali kobimisa yango, mpamba te yango ezali mbano oyo ekozala ya sikisiki mpe ya seko.

Mitinda ya esambiselo ya nsuka

Verse 11: “ *Bongo namonaki kiti monene ya bokonzi ya mpembe, mpe moto oyo afandi likoló na yango. Mabele mpe likoló ekimaki na elongi na ye, mpe esika ezwamaki te mpo na bango.* ”

“ *Pembe* ” ya bopeto ya kokoka, “ *kiti na yango ya bokonzi monene* ” ezali elilingi ya ezaleli ya peto mpe ya bosantu ya kokoka ya Nzambe mokeli ya bomoi mpe biloko nyonso. Kobonga na yango ya kokoka ekoki te kondima kozala ya “ *mabele* ” na ezaleli na yango oyo ebebisami mpe esili kosila oyo esambiselo ya nsuka epesaki yango. Lisusu, bato mabe ya ebandeli nyonso basili kobebisama, ntango ya bilembo esili mpe molóngó ya likoló mpe bamiliare ya minzoto na yango ezali lisusu na ntina moko te ya kozala; “ *lola* ” ya bonene na biso ya mabele mpe biloko nyonso oyo ezali na kati elongolami bongo, elimwaki na bozangi. Ezali ntango ya bomoi ya seko na mokolo ya seko.

Verse 12 : “ *Mpe namonaki bakufi, bato minene mpe mike, batelemi liboso ya kiti ya bokonzi. Bafungolaki mikanda. Mpe buku mosusu efungwamaki, oyo ezali mokanda ya bomoi. Mpe bakufi basambisamaki engebene na misala mya bango, engebene na maye makomamaki o mikanda miye.* »

“ *Bakufi* ” wana oyo bazwamaki na ngambo basekwamaki mpo na etumbu ya nsuka. Nzambe kosala exception te mpo na mutu, judgement juste na ye etali ba

« *grands* » na ba « *petits* », ba riches na ba pauvre mpe e imposer bango destin moko, liwa, mpo na mbala ya liboso na vie na bango, égalitaire.

Baverse oyo elandi epesi makambo ya mikemike na ntina na mosala ya esambiselo ya nsuka. Esili kosakolama na Dan.7:10, “ *mikanda* ” ya matatoli ya baanzelu “ *efungwami* ” mpe batatoli wana oyo bamonanaka te bamonaki mabunga mpe mabe oyo bato oyo bakatelamaki etumbu basalaki mpe nsima ya kosambisa likambo mokomoko na baponami mpe Yesu Klisto , . ekateli ya nsuka ya nsuka oyo ekoki kozongisama te ezwamaki na bomoko. Na tango ya etumbu ya suka ekateli oyo epesamaki ekosalema.

Verse 13 : “ *Mbu epesaki bakufi oyo bazalaki na kati na yango; mpe moko na moko asambisamaki engebene na misala mya ye.* »

Etinda oyo elimbolami na verse oyo etaleli lisekwa nyonso mibale. Ba “ *bakufi* ” balimwaka na “ *mbu* ” to na “mabele”; Ezali ba possibilités mibale oyo nde e désigner na verset oyo. Tótalela lolenge “ *azalaki na yango* ” oyo na nzela na yango eloko “mabele” elamusamaka. Mpo ya solo, nkombo oyo elongisami, Nzambe asakoli na moto ya masumu ete: “ *Ozali mputulu mpe okozonga na mputulu* ” na Gen.3:19. “ *azalaki na* ” ezali bongo “ *mputulu* ” ya “mabele”. Liwa esili ntango mosusu kolya bato na móto oyo na yango “ *bazongaka na mputulu* ” te engebene molulu ya momeseno ya bokundi. Yango wana, kolongolaka likambo oyo te, Molimo azali ko préciser que “ *liwa* ”, yango moko, ekozongisa ba oyo ebetaki na ba formes nionso; na kososolaka bopanzani oyo euti na móto ya nikleere oyo etikaka elembo moko te ya nzoto ya moto oyo epanzani mobimba.

Verse 14: “ *Mpe liwa mpe lifelo ebwakama na laki na móto. Oyo ezali liwa ya mibale, laki ya móto.* »

“ *Liwa* ” ezalaki etinda oyo ekesanaki mpenza na oyo ya bomoi mpe ntina na yango ezalaki ya kolongola bikelamu oyo Nzambe asambisaki mpe akweisamaki na bomoi na bango. Ntina bobele moko ya bomoi ezali ya kolakisa epai na Nzambe candidat ya sika mpo na kopona na ye baninga ya seko. Lokola boponi yango esalemaki, mpe bato mabe bazali kobebisama, “ *liwa* ” mpe “mabele” “ *ezalaki na bakufi* ” bazali lisusu na ntina moko te ya kozala. Mitinda ya kobebisa ya makambo oyo mibale ezali yango moko kobebisama na Nzambe. Nsima ya “ *laki ya móto* ”, esika esalemi mpo na bomoi mpe pole ya bonzambe oyo engengisaka bikelamu na yango.

Verse 15 : “ *Moto nyonso oyo akomaki na mokanda ya bomoi te, abwakama na laki ya móto.* ” »

Verse oyo endimisi yango, Nzambe atie solo liboso ya moto kaka banzela mibale, maponi mibale, destin mibale, destin mibale (Deu.30:19). Bankombo ya baponami eyebani na Nzambe uta moboko ya mokili to kutu mosika, uta na manaka ya projet na ye oyo ezali na mokano ya kopesa bikelamu ya ofele mpe ya lipanda mpo na kompanyi. Pona oyo elingaki kofuta ye pasi ya somo na nzoto ya mosuni kasi mposa na ye ya bolingo ezalaki monene koleka bobangi na ye, abandi projet na ye mpe ayebaki liboso kokokisama ya détail ya lisolo na biso ya bomoi ya lola mpe ya bomoi ya mabele. Ayebaki ete ekelamu na ye ya yambo ekokoma mokolo mosusu monguna na ye ya kufa. Kasi apesaki ye, malgré connaissance oyo, chance nionso ya kotika projet na ye. Ayebaki ete ekoki kosalema te kasi atikaki yango esalema. Ayebaki bongo bankombo ya baponami, misala na bango,

litatoli ya bomoi na bango mobimba mpe akambaki mpe akambaki bango epai na ye moko na moko na ntango mpe eleko na ye. Bobele likambo moko oyo ekoki kosalema te mpo na Nzambe: kokamwa.

Ayebaki mpe bankombo ya ebele ya bikelamu ya bato oyo bazalaki komibanzabanza te, ya botomboki, ya losambo ya bikeko oyo mosala ya kobota ya bato esali. Bokeseni ya bosambisi ya Nzambe oyo emonisami na Em.19:19-20 etali bikelamu na ye nyonso. Basusu kati na bango oyo bazali na ngambo mingi te bakobomama na “ *liloba ya Nzambe* ” kozanga koyeba “ *minyoko ya móto ya liwa ya mibale* ” oyo esalemi bobele mpo na bato oyo bazali na ngambo ya mangomba ya baklisto mpe ya Bayuda. Kasi “ *lisekwa* ” ya mibale etali bikelamu na ye nyonso ya bato oyo babotami na mabele mpe bakelamu lokola baanzelu na likoló, mpamba te Nzambe asakolaki na Rom.14:11: “ *Mpo ekomami ete: “Ntango nazali na bomoi, elobi Nkolo, mabɔlɔngɔ nyonso makofukama liboso na ngai.”* , mpe *minɔkɔ nyonso ekopesa Nzambe nkembo .”*

Emoniseli 21: Yelusaleme ya Sika oyo ekumisami ezali elilingi

Verse 1: “ *Bongo namonaki likoló ya sika mpe mabele ya sika; mpo lola ya yambo mpe mabele ya yambo elekaki, mpe mbu ezalaki lisusu te.* »

Molimo akabolaka na biso mayoki oyo efulamaki na bokeli ya molongo ya sika ya makambo mingi nsima ya nsuka ya ^{mibu nkoto ya 7}. Kobanda na ngonga oyo, tango ekotangama lisusu te, nionso oyo ezali na bomoi ekoti na boseko oyo ezangi nsuka. Nyonso ezali ya sika to na bosikisiki ezongisami sika. “ *Likolo mpe mabele* ” ya eleko ya masumu esili, mpe elembo ya “ *liwa* ”, “ *mbu* ” ezali lisusu te. Lokola Nzambe azali Mozalisi, abongolaki ndenge planeti Mabelé ezalaki komonana, mpe asalaki ete biloko nyonso oyo ezalaki komonisa likama to likama elimwa mpo na bafandi na yango; na yango, mai monene ekozala lisusu te, bangomba oyo ezali na bansonge ya mabanga oyo ezali na mabangamabanga te. Ekómi elanga monene lokola “ *Edene* ” ya liboso epai biloko nyonso ezali nkembo mpe kimya; oyo ekondimama na Rev.22.

Verse 2: “ *Mpe namonaki engumba mosantu, Yelusaleme ya sika, kokita uta na likoló epai ya Nzambe, ebongisami lokola mwasi ya libala oyo akembisami mpo na mobali na ye.* »

Bopemi oyo ya sika ekoyamba liyangani ya basantu oyo baponami basikolami uta na mokili oyo etangami na molongo oyo " *engumba mosantu* ", lokola na Em.11:2, " *Yelusaleme ya Sika* ", " *mwasi ya libala* " ya Yesu Klisto " *mobali* " na ye. Ye " *akiti uta na lola* ", uta na bokonzi ya Nzambe esika akoti na bozongi na nkembo ya Mobikisi na ye. Na nsima, akitaki awa na mabele mpo na mbala ya liboso na nsuka ya " *mbula nkóto* " ya kosambisama na likoló mpo na kosambisama ya nsuka. Nsima na yango, kozonga na likoló, azelaki tii ntango " *likoló ya sika mpe mabele ya sika* " ekómaki pene mpo na koyamba ye. Simbá ete liloba " *lola* " ezali na bomoko, mpamba te ezali kolamusa bomoko ya kokoka, na bokeseni na boike, " *lola* ", oyo epesaki likanisi na Gen.1:1, bokabwani ya bikelamu ya likoló na bakaa mibale oyo ezali kotemela.

Verse 3: “ *Mpe nayokaki mongongo makasi uta na kiti ya bokonzi ete: Talá hema ya Nzambe elongo na bato! Akofanda elongo na bango, mpe bakozala bato na ye, mpe Nzambe ye moko akozala elongo na bango.* »

" *Mabele ya sika* " eyambi mopaya ya lokumu, lokola " *Nzambe ye moko* ", kosundolaka kiti na ye ya bokonzi ya kala ya lola, ayei kotia kiti na ye ya bokonzi ya sika na mabele esika alongi zabolo, lisumu mpe liwa. " *Tabernakle ya Nzambe* " elakisi nzoto ya lola ya Nzambe Yesu Klisto " *Mikaele* " (= oyo azali lokola Nzambe). Kasi ezali mpe elembo ya Likita ya baponami oyo Molimo ya Yesu Klisto azali koyangela. " *Tabernakle, temple, synagogue, église* ", maloba oyo nyonso ezali bilembo ya bato ya basantu oyo basikolami liboso ya kozala bandako oyo bato atongaki; mokomoko na yango ezali komonisa eteni moko oyo mosala ya Nzambe ezali kokende liboso. Mpe ya liboso, " *tabernakle* " elakisi kobima na Ezipito ya Baebele oyo batambwisamaki mpe bamemaki bango na esobe na Nzambe oyo emonisami na lolenge ya komonana na lipata oyo ezalaki kokita lokola likonzi likoló ya hema mosantu. Na ntango wana azalaki deja " *elongo na bato* "; oyo ezali kolongisa kosalela liloba yango na verse oyo . Na nsima, " *tempelo* " ezali elembo ya botongi makasi ya " *tabernakle* "; mosala oyo epesamaki mitindo mpe esalemaki na nse ya Mokonzi Salomo. Na Liebele, bobele, liloba " *sinagoga* " elimboli: liyangani. Na Em.2:9 mpe 3:9, Molimo ya Klisto alobeli ekolo ya Bayuda ya botomboki lokola " *sinagoga ya Satana* ." Liloba ya nsuka " *lingomba* " ezali komonisa liyangani na Greke (ecclesia); monoko ya kopalanganisa mateya ya boklisto ya Biblia. Yesu akokanisaki " *ya ye nzoto* " na " *tempelo* " ya " *Yelusaleme* ", mpe engebene na Ef.5:23, Likita, " *Eklezia* " na ye, ezali " *nzoto na ye* ": " *mpo mobali azali motó ya mwasi, lokola Klisto azali mokonzi ya Eklezia, oyo ezali nzoto na ye, mpe oyo azali Mobikisi na yango* . Tozali komikundola mawa oyo bantoma ya Yesu bakutanaki na yango ntango atikaki bango mpo na komata na likoló. Mbala oyo, " *mobali na ngai akofanda na ngai* " akoki koloba Moponami na installation na ye na " *mabele ya sika* ". Ezali na kati ya likambo oyo nde bansango ya bankombo zomi na mibale ya " *mabota zomi na mibale* " ya Emoniseli 7 ekoki komonisa esengo mpe esengo oyo ekotisami te ya elonga na bango.

Verse 4 : “ Akopangusa mpisoli nyonso na miso na bango, mpe liwa ekozala lisusu te, mpe mawa ekozala lisusu te, to kolela te, mpe mpasi te, mpo makambo ya kala eleki. ” »

Lien na Em.7:17 endimami na kokuta awa elaka ya bonzambe oyo Em.7 esukaka na yango: “ Akopangusa mpisoli nyonso na miso na bango ”. Nkisi ya kolela ezali esengo mpe esengo. Tolobeli ngonga oyo bilaka ya Nzambe ekokokisama mpe ekokokisama. Tala malamumu lobi oyo ya kokamwa, mpo ete liboso na biso ezali ntango oyo ebongisami mpo na “ liwa, mawa, kolela, mpasi ” oyo ekozala lisusu te, kaka, bozongisi sika ya biloko nyonso na Nzambe mozalisi na biso ya lokumu mpe ya kokamwa. Nazali ko préciser que makambo wana ya somo ekolimwa kaka sima ya judgement ya suka oyo ekokokisama na suka ya « ans nkoto ». Mpo na baponami, kasi kaka bango, mbano ya mabe ekosila na bozongi na nkembo ya Nkolo Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso.

Verse 5: “ Mpe moto oyo afandaki na kiti ya bokonzi alobaki ete: Talá, nazali kokómisa biloko nyonso ya sika. Mpe alobaki: Kokoma; mpo maloba maye mazali ya solo mpe ya solo. »

Nzambe mozalisi, na miso, amipesi na elaka, mpe atatoli liloba oyo ya esakweli: “ Tala, nazali kosala makambo manso ya sika ”. Ezali na ntina te koluka elilingi na nsango na biso ya mabele mpo na komeka kozwa likanisi ya oyo Nzambe azali kobongisa, mpo ete oyo ezali ya sika ekoki kolimbolama te. Mpe kino ntango wana, Nzambe akundwelaki biso kaka makambo ya mpasi ya ntango na biso na koyebisa biso ete bakozala lisusu te na “ mabele ya sika mpe lola ya sika ” oyo na bongo ebatelaka libombami mpe makamwisi na yango nyonso. Anzeli abakisi na maloba oyo: “ mpo maloba oyo ezali ya solo mpe ya solo. ” Libiangi ya ngolu ya Nzambe kati na Yesu Klisto esengi bondimi ya koningana te mpo na kozwa mbano ya bilaka ya Nzambe. Ezali nzela ya mpasi oyo ezali kokende contre ba normes ya mokili. Esengaka elimo monene ya komipesa, ya komiboya, na komikitisa ya moombo oyo amikitisi na Nkolo na ye. Na yango, milende ya Nzambe mpo na kolendisa elikya na biso ezali mpenza na ntina: “bondimi na solo oyo emonisami mpe emonisami” ezali etinda ya kondima ya solo.

Verse 6: “ Mpe alobaki na ngai ete: Esalemi! Nazali alpha na omega, ebandeli na suka. Na moto oyo azali na mposa ya mai nakopesa na liziba ya mai na bomoi, ofele. ”

Nzambe mozalisi Yesu Klisto azali kokela “ nyonso ya sika ”. “ Esili ! » ; Nz.33:9: “ Mpo alobaki, mpe likambo yango esalemaki; apesi mitindo, mpe ezali. ” Liloba na ye ya bokeli ekokisami ntango kaka maloba ebimi na monoko na ye. Uta mobu 30, nsima na biso, manaka ya eleko ya boklisto oyo emonisami na Danyele mpe Emoniseli ekokisami kino na makambo mikemike. Nzambe abengisi biso tótala lisusu na mikolo mizali koya oyo abongisaki mpo na baponami na ye; makambo oyo ekosakolama ekokokisama ndenge moko, na ntembe mpenza. Yesu ayebisi biso lokola na Em.1:8: “ Ngai nazali alfa mpe omega, ebandeli mpe nsuka ”. Likanisi ya “ ebandeli mpe nsuka ” ezali kaka na ntina na bokutani na biso ya lisumu ya mabele oyo ekosuka mobimba na “ nsuka ” ya mibu nkoto ya nsambo nsima ya kobebisama ya basumuki mpe liwa. Epai ya bana ya Nzambe oyo bapalangani na mokili ya mombongo, Yesu apesi, “ ofele ,” “ uta na liziba ya mai

ya bomoi .” Azali ye moko, “ liziba ” ya “ mai ya bomoi ” oyo ezali elilingi ya bomoi ya seko. Likabo ya Nzambe ezali ofele, éclaircissement oyo ezali ko condamner vente ya ba « indulgences » ya catholique romaine oyo e désignaki pardon oyo ezuami na prix ewutaki na papa.

Verse 7 : “ *Ye oyo alongi akozwa libula ya makambo oyo; Nakozala Nzambe na ye, mpe ye akozala mwana na ngai .* ”

Baponami ya Nzambe bazali basangoli elongo na Yesu Klisto. Ya liboso, na nzela ya “ *elonga* ” na ye moko, Yesu “ *azwaki* ” nkembo ya bokonzi oyo bikelamu na ye nyonso ya likoló eyebi. Nsima na ye, baponami na ye, mpe “ *balongi* ”, kasi na nzela ya “ *elonga* ” na ye, “ *bakozwa libula ya biloko oyo ya sika* ” oyo Nzambe akelaki mpenza mpo na bango. Yesu andimisaki bonzambe na ye epai ya ntoma Filipe, na Yoane 14:9 : “ *Yesu alobaki na ye ete: Nazali elongo na yo banda kala, mpe oyebi ngai te, Filipe! Ye oyo amoni ngai amoni Tata; ndenge nini olobi: Lakisa biso Tata? »* Moto masiya amilakisaki lokola “ *Tata ya Seko* ”, kondimisa bongo liyebisi oyo esakolamaki na Yis.9:6 (to 5) oyo etali ye. Na yango, Yesu Klisto azali mpo na baponami na ye, ezala ndeko na bango mpe Tata na bango. Mpe bango moko bazali bandeko na ye mpe bana na ye ya mibali. Kasi libiangi ezali ya moto na moto, yango wana Molimo alobi, lokola na suka ya ba 7 époques ya thème ya « Mikanda » : “ *na oyo alongi* ”, “ *akozala mwana na ngai* ”. Esengeli kolonga lisumu mpo na kozwa matomba na ezalela ya “ *mwana* ” ya Nzambe na bomoi.

Verse 8: “ *Kasi bato ya kobangabanga, bato oyo bazangi kondima, bato ya nsɔni, babomi, bato ya mbindo, banganga-nkisi, basambeli ya bikeko, mpe bato nyonso ya lokuta, eteni na bango ekozala na laki oyo ezali kozika na mɔtɔ mpe na soufre, oyo ezali liwa ya mibale . »*

Ba critères oyo ya bizaleli ya bato ezwami na bomoto mobimba ya bapakano, nzokande, Molimo azali ko cibler awa mbuma ya lingomba ya lokuta ya boklisto; kokweisa lingomba ya Bayuda emonisami polele mpe emonisami na Yesu na Em.2:9 mpe 3:9.

Engebene na Emon . Lingomba ya boklisto ya lokuta ekeseni te na lingomba ya Bayuda ya lokuta. Mituya na ye ya liboso ezali kokesana na oyo ya Nzambe. Na yango, atako Bayuda Bafalisai bazalaki kofinga bayekoli ya Yesu mpo basukolaki maboko te liboso ya kolya (Mat.15:2), Yesu asalelaki bango ata mokolo moko te kofinga oyo mpe na nsima alobaki, na Mat.15:17 kino 20: “ *Sala bososoli te ete eloko nyonso oyo ekɔtaka na monɔkɔ ekɔtaka na libumu, mpe na nsima ebwakami na bisika ya kobombana? Kasi oyo ebimaka na monɔkɔ eutaka na motema, mpe yango nde ekómisaka moto mbindo. Mpo makanisi mabe, koboma bato, ekobo, pite, moyibi, litatoli ya lokuta, kofinga moto ebimaka na motema . Wana ezali makambo oyo ekómisaka moto mbindo; **kasi kolya kozanga kosukola mabɔkɔ ekómisaka moto mbindo te** ”. Ndenge moko mpe, lingomba ya boklisto ya lokuta ebombaka masumu na yango liboso ya Molimo na kopesaka libosoliboso etumbu masumu ya mosuni. Yesu apesaki likanisi na ye na koyebisa Bayuda na Mat.21:3 ete: “ *bakɔngɔli-mpako mpe basi ya ndumba bakokende liboso na bino na bokonzi ya likoló* ”; emonani ete, na kondima ete bato nyonso báyambola mpe bábwongwana epai ya Nzambe mpe bopeto na ye. Ezali lingomba ya lokuta oyo Yesu azali kolobela “ *batambwisi bakufá miso* ” oyo atyolaka na*

Mat.23:24, mpo na " *kopetola nselele mpe komela kamela* ", to soki te, mpo na " *komona matiti ya matiti na liso ya mozalani kozanga komona makonzi oyo ezali na kati ya ye moko* " engebene na Luka 6:42 mpe Mat.7:3 kino 5.

Elikeya ezali moke mpo na moto nyonso oyo azali komimonisa na makambo nyonso wana ya bomoto oyo Yesu atangi. Soki kaka moko ekokani na ezaleli na yo, ekosenga obundisa yango mpe olonga mbeba na yo. Etumba ya liboso ya kondima ezali na moto ye moko; mpe ezali mpasi oyo eleki mpasi mpo na kolonga.

Na botangi oyo, mpo na kolinga ndimbola na yango ya elimo, Yesu Klisto, mosambisi monene ya Nzambe, atangi mabunga oyo efundamaki na kondima ya boklisto ya lokuta ya lolenge ya Lingomba ya Katolike ya Loma ya papa. Na kobundisaka "bato ya kobangabanga," azali kopona baoyo baboyaka kolonga na etumba na bango ya kondima, mpamba te bilaka na ye nyonso ebombami " *epai na ye oyo alongi* ." Kasi, elonga ezali te mpo na baoyo baboyaka kobunda. " *Motatoli ya sembo* " asengeli kozala na mpiko; bima na moto ya kobangabanga. " *Soki kondima ezali te, ekoki kosepelisa Nzambe te* " (Ebr.11:6); kobima, " *moto oyo azangi kondima* ". Mpe kondima oyo ekokani te na kondima ya Yesu oyo epesami lokola ndakisa ya komekola, ezali kaka kozanga kondima. " *Makambo ya nsani* " ezali koyinama epai ya Nzambe mpe etikali mbuma ya bapakano ; kobima, " *makambo ya nsani* ". Ezali fuite oyo balobaka ete euti na " *Babilone monene, mama ya ndumba mpe makambo ya nsani na mabele* " engebene na Em.17:4-5. " *Babomi* " babukaka mobeko ya motoba; kobima, " *mobomi* ". Balobaka ete kobomama yango euti na kondima ya Katolike mpe kondima ya Protesta ya " *bakosi* " engebene Dan.11:34. Bato oyo " *bazangi bopolo* " bakoki kobongola bizaleli na bango mpe kolonga mabe na bango, soki te; bima " *moto oyo azangi soni* ". Kasi " *bozoba* " ya elimo oyo balobaka ete euti na kondima ya Katolike soki tokokanisi yango na " *mwasi ya ndumba* " ekangaka mpenza ekuke ya likolo mpo na yango. Lisusu, Nzambe azali kokweisa kati na ye " *ezaleli ya peto* " oyo ememaka na " *ekobo* " ya molimo: mombongo na zabolo. " *Bamaji* " bazali banganga-nzambe ya Lingomba ya Katolike mpe balandi ya Lingomba ya bilimo ya bademo ya Protesta; kobima, " *nganga-nkisi* "; action oyo elobami mpo na " *Babilone monene* " na Em.18:23. " *Basambeli ya bikeko* " ezali mpe komonisa kondima ya Katolike, bikeko na yango oyo eyemami biloko ya losambo mpe ya kobondela; kobima, " *mosambeli bikeko* ". Mpe na nsuka, Yesu atangi " *bato ya lokuta* " oyo bazali lokola tata na bango ya elimo " *zabolo, moto ya lokuta mpe mobomi banda na ebandeli mpe tata ya lokuta* " engebene Yoane 8:44; kobima na " *moto ya lokuta* ".

Verse 9 : " *Bongo moko kati na baanzelu nsambo oyo basimbaki bambeki nsambo ya malazi nsambo ya nsuka ayaki mpe alobaki na ngai ete: "Yaka, nakolakisa yo mwasi ya libala, mwasi ya Mwana-Mpate."* »

Na molongo oyo, Molimo atindi nsango ya bolendisi na baponami oyo bakoleka na elonga na ntango ya mawa mpe ya nsomo ya " *malazi nsambo ya nsuka* " ya bonzambe. Libonza na bango ekozala ya komona (" *Nakolakisa bino* ") nkembo oyo ebombami mpo na baponami balongi oyo bazali kosala mpe bazali komonisa, na eteni oyo ya nsuka ya lisolo ya mokili ya masumu, " *mwasi ya libala, mwasi ya Mwana na Mpate* ", Yesu Klisto .

“ *Baanzelu nsambo oyo basimbaki bambeki nsambo oyo etondi na malɔzi nsambo ya nsuka* ” batalelaki bato oyo bakokisi masengami ya lingomba ya boklisto ya lokuta oyo etángamaki na verse oyo eleki. “ *Malɔzi nsambo ya nsuka* ” wana ezalaki eteni oyo Nzambe akopesa mosika te na kaa oyo ekweaki. Akolakisa biso sikawa, na bilili ya elilingi, eteni oyo ekokende epai ya baponami basikolami balongi. Na elilingi oyo ezali komonisa mayoki oyo Nzambe azali na yango mpo na bango, anzelu akomonisa baponami oyo liyangani na bango ezali, na lisanga, “ *mwasi ya libala ya mwana-mpate* ”. Na ko préciser, “ *mwasi ya Mwana na Mpate* ”, Molimo endimisi mateya oyo epesami na Baefese 5:22 kino 32. Apostolo Paulo alimboli boyokani ya mobali na mwasi ya malamumu oyo na mawa nyonso ekozwa kokokisama na yango kaka na boyokani ya Baponami na Klisto . Mpe tosengeli koyekola kotanga lisusu lisolo ya Genese, na pole ya liteya oyo epesami na Molimo ya Nzambe ya bomoi, mokeli ya bomoi nyonso, mpe mokeli ya mayele ya motuya na yango ya kokoka. Liloba “ *mwasi* ” ekangisaka “ *mwasi ya libala* ”, “ *Moponami* ” ya Klisto na elilingi ya “ *mwasi* ” oyo elakisami na Emoniseli 12.

Bolimbisi ya monene ya Baponami oyo bakumisami

Verse 10 : “ *Mpe amemaki ngai na elimo na ngomba monene mpe molai. Mpe alakisaki ngai engumba mosantu Yelusaleme, oyo ekiti uta na lola uta na Nzambe, na nkembo ya Nzambe.* »

Na elimo, Yoane amemami na ngonga oyo Yesu Klisto mpe baponami na ye bakitaka uta na lola nsima ya kosambisama na lola ya “ *mibu nkoto* ” ya mibu nkoto ya nsambo. Na *Em* .Nsima ya “ *mibu nkoto* ” likambo oyo esakolamaki ekokisami na bosolo ya “ *mabele ya sika* ”. Uta bozongi ya Yesu Klisto, baponami bazwi epai ya Nzambe nzoto ya likoló oyo ekumisami oyo ekómi ya seko. Na bongo, bamonisaka “ *nkembo ya Nzambe* ”. Mbongwana oyo esakolami na ntoma Paulo na 1 Kol.15:40 kino 44: “ *Ezali mpe na nzoto ya likoló mpe nzoto ya mabele; kasi kongenga ya biloko ya likoló ekeseni, oyo ya biloko ya mabele ekeseni. Moko ezali kongenga ya moi, mosusu kongenga ya sanza, mpe mosusu kongenga ya minzoto; ata monzoto ekeseni na kongenga na monzoto mosusu. Ezali mpe bongo mpo na lisekwa ya bakufi. Nzoto elonamaki oyo ebebaka; atelemaka kozanga kobeba; elonamaki na kotyola, emati na nkembo; alonami na bolembu, ateleme na makasi; alonami lokola nzoto ya nyama, asekwilokola nzoto ya elimo. Soki nzoto ya nyama ezali, nzoto ya elimo ezali mpe .*”

Verse 11: “ *Kongenga na yango ezalaki lokola libanga ya motuya mingi, libanga ya yaspere oyo ezali polele lokola kristale.* »

Ezwamaki na verse oyo eleki, “ *nkembo ya Nzambe* ” oyo ezali komonisa yango endimami mpamba te “ *libanga ya yaspere* ” ezali mpe komonisa likambo ya “ *Ye oyo afandi na kiti ya bokonzi* ” na Em.4:3. Kati na baverse mibale, tomoni bokeseni mpamba te na Em.4, mpo na contexte ya kosambisama, “ *libanga oyo ya jaspe* ” oyo ezali elilingi ya Nzambe ezali mpe na lolenge ya “ *sardonyx* ”. Awa, mokakatano ya lisumu esi esili, Moponami azali komilakisa na likambo moko ya bopeto ya kokoka “ *transparent comme cristal* ”.

Verse 12: “ *Ezalaki na efelo monene mpe molai. Ezalaki na baporte zomi na mibale, mpe na baporte yango baanzelu zomi na mibale, mpe bankombo ekomami, oyo ya mabota zomi na mibale ya bana ya Yisraele: ”*

Elilingi oyo Molimo ya Yesu Klisto apesi etongami likoló na elilingi ya “*tempelo mosantu ya molimo*” oyo alobelami na Ef.2:20 kino 22.: “*Botongami likolo ya moboko ya bantoma mpe basakoli, Yesu Klisto ye moko azali libanga ya nse. Kati na ye ndako mobimba, oyo ebongisami malamumu, etomboli mpo na kozala tempelo mosantu kati na Nkolo. Na kati na ye bozali mpe kotongama na esika ya kofanda ya Nzambe na Molimo.*”. Kasi ndimbola oyo etali kaka Baponami ya ntango ya bantoma. “*Efelo molai*” ezali komonisa ndenge oyo kondima ya boklisto ekómaki kobanda na mobu 30 tii na mobu 1843; tóyeba ete tii lelo oyo, motindo ya solo oyo bantoma basosoli mpe bateyaka ebongwani te. Yango wana mbongwana ya mokolo ya bopemi oyo etiamaki na mobu 321 ebukaki **kondimana** mosantu oyo esalemaki na Nzambe na makila ya Yesu Klisto. Na oyo etali bayambi ya solo ya Emoniseli ya esakweli oyo, bilembo oyo bizali elilingi ya kondima ya Baadventiste, oyo Nzambe akabolaki uta 1843, emonisami na “*baporte zomi na mibale*”, “*efungwami*” liboso ya baponami ya “*Philadelphie*” (Emon.3: 7) mpe “*ekangami*” liboso ya “*bakufi na bomoi*” oyo bakweyaki ya “*Sarde*” (Emon.3:1). Bazali “*komema bankombo ya mabota 12 oyo ekangami na elembo ya Nzambe*” na Em.7.

Verse 13 : “*Na esti bikuke misato, na nördi bikuke misato, na sudi bikuke misato, mpe na westi bikuke misato.* »

Orientation oyo ya “*ba portes*” na ba points cardinaux minei ezali kolakisa ezaleli na yango ya universel; oyo ezali kokweisa mpe kosala ete lingomba oyo ezali koloba ete ezali universalisme oyo ebongolami na mosisa ya Greke “*katholikos*” to “*catholic*” ezala illégitime. Na yango, banda 1843, mpo na Nzambe, Adventisme ezali lingomba bobeke moko ya boklisto oyo apesi “*Nsango Malamumu na ye ya seko*” (Emon. 14:6) mpo na misio ya mokili mobimba ya koteya bato ya mabele. Longola bosolo oyo abimisi na Baponami na ye ya molimo kino na nsuka ya mokili, lobiko ezali te. Adventisme ebotamaki na lolenge ya lingomba ya bozongisi ya lingomba oyo etindamaki na liyebisi ya bozongi ya Yesu Klisto oyo ezalamaki, mbala ya yambo, mpo na prenta ya 1843; mpe esengelaki kobatela ezaleli oyo kino na bozongi ya suka ya solo ya Yesu Klisto oyo esengelaki kosalema na printemps 2030. Lokola “*mouvement*” ezali activité oyo ezali na évolution constante, soki te ezali lisusu “*mouvement*” te, kasi institution “*bloqué*” mpe ekufi, oyo ezali kopesa nzela na bonkoko mpe formalisme ya lingomba; to, nyonso oyo Nzambe ayinaka mpe azali kokweisa; mpe asilá kokweisa kati na Bayuda batomboki, bato ya liboso oyo bazalaki kondima te.

Bolimbisi ya sikisiki na molóngó ya ntango

Makambo ya moboko ya kondima ya boklisto

Verse 14 : “*Efelo ya engumba ezalaki na miboko zomi na mibale, mpe likoló na yango ezalaki na bankombo zomi na mibale ya bantoma zomi na mibale ya Mwana-Mpate.* »

Verse oyo ezali elilingi ya kondima ya boklisto ya bantoma oyo etali, ndenge tomoni yango, eleko oyo ezalaki kati na mobu 30 mpe 1843, mpe oyo Loma ebebisaki mateya na yango na mobu 321 mpe 538. “*Efelo molai*” esalemi

na liyangani oyo eumeli bikeke mingi ya “ *mabanga ya bomoi* ” engebene 1 Pie.2:4-5: “ *Bópusana penepene na ye, libanga ya bomoi* , oyo bato baboyaka, kasi eponami mpe ya motuya liboso ya Nzambe; mpe bino moko, *lokola mabanga ya bomoi* , *bomitonga mpo na kosala ndako ya molimo* , *bonganganzambe ya bule* , mpo na kopesa ba victimes ya molimo, oyo Nzambe andimami na nzela ya Yesu Klisto .

Verse 15 : “ *Ye oyo alobaki na ngai azalaki na mongenge ya wolo lokola emekeli, mpo na komeka engumba, baporte na yango mpe efelo na yango.* »

Awa , lokola na Em). Soki " moinge " ya Em. 11:1 ezalaki " lokola lingenda " , esaleli ya etumbu, le contraire absolu, oyo ya verset oyo ezali " mongenge ya wolo " ; “ wolo ” kozalaka elembo ya “ kondima epetolami na komekama ” , engebene na 1 Pet.1:7: “ *na boye ete komekama ya kondima na bino, oyo eleki wolo oyo ebebaka (oyo nzokande emekami na mótó), ebimisa masanzoli, . nkembo mpe lokumu, ntango Yesu Klisto akobima* . Na yango, kondima ezali etinda ya kosambisama ya Nzambe.

Verse 16 : “ *Engumba yango ezalaki na lolenge ya karé, mpe bolai na yango ekokani na bonene na yango. Amekaki engumba na mongenge, mpe akutaki stadia nkóto zomi na mibale; bolai, bonene mpe bosanda ekokanaki.* »

“ Carré ” ezali na etando ya likolo forme idéale ya kokoka. Ezwami na ebandeli na eteni ya “esika mosantu ya bisantu” to “esika eleki bosantu” ya tabernakle oyo etongamaki na ntango ya Moize. Lolenge ya “ carré ” ezali preuve ya implication intelligente, nature e présenter “ carré ” ya perfection te. Mayele ya Nzambe ezali komonana na bonene ya esika mosantu ya Baebale oyo esalemaki na boyokani ya “ ba carrés ” misato. Mibale esalelamaki mpo na “ esika mosantu ” mpe ya misato, mpo na “ mosantu ya basantu ” to “ esika ya bosantu mingi ” , oyo ebombamaki kaka mpo na bozali ya Nzambe mpe na yango, ekabolamaki na “ voile ” , elilingi ya lisumu oyo Yesu akomikundola na ngonga na ye. Biteni wana ya misato na misato ezalaki elilingi ya mibu 6000 to mbala misato 2000 oyo epesamaki mpo na koponama ya baponami na mosala ya kobikisa oyo Nzambe abongisaki. Na nsuka ya boponi oyo, baponami oyo baponami bazali bongo elilingi na “ karé ” ya “ esika ya bosantu koleka ” oyo esakolaki mbano ya mosala ya lobiko; esika oyo ya molimo ekomi accessible mpo na boyokani oyo ememami na boyokani kati na Klisto. Mpe “ karé ” ya molimo ya tempelo oyo elimbolami ezwaki bongo moboko na yango na mokolo ya 3, 30 Aprili, ntango lobiko ebandaki na liwa ya bomikabi ya bolingi ya Mosikoli na biso Yesu Klisto. Elilingi ya “ carré ” ekoki te mpo na kokoka mpenza ndimbola oyo ya bobongi nie ya solo, oyo motango ya elilingi na yango ezali “misato”. Lisusu, ezali oyo ya “cube” oyo elakisami epai na biso. Kozalaka na meko moko, na “ bolai, bonene, mpe bosanda ” , tozali na ntango oyo, elembo “misato” ya bobongi nie “cubic” ya kokoka, ya liyangani ya baponami oyo basikolamaki na Yesu Klisto. Na 2030, botongi ya “ engumba ya karé (mpe ata cubique: “ bosanda na yango ”), moboko na yango mpe baporte na yango zomi na mibale ” ekosila. Na kopesaka yango lolenge ya cube, Molimo epekisi ndimbola ya solosolo ya “engumba” oyo ebele ya bato bapesaka yango.

Motango oyo emekami , “ 12.000 stades ,” ememi ndimbola moko na “ 12.000 oyo bakangi ” ya Em.7. Lokola bokundoli: $5 + 7 \times 1000$, elingi koloba

moto (5) + Nzambe (7) x na ebele (1000). Liloba " *ba stades* " ezali kopesa likanisi ya kosangana na bango na momokano ya mbangu oyo mokano na yango ezali ya " *kolonga mbano ya libiangi ya lola* " engebene na mateya ya Paulo, na Flp.3:14: " *Nakimi mbangu epai ya mokano, mpo na kolonga mbano ya libiangi ya lola ya Nzambe kati na Yesu Klisto.* » ; mpe na 1 Kol.9:24 : " *Boyebi te ete baoyo bazali kopota mbangu na stade bango nyonso bakimi, kasi moto moko azwaka mbano? Kima mbangu mpo na kolonga yango.* » Baponami oyo balongaki bakimaki mbangu mpe balongaki mbano oyo Nzambe apesaki na kati ya Yesu Klisto.

Verse 17 : " *Mpe amekaki efelo, mpe amonaki mapeko nkama moko na ntuku minei na minei, emekeli ya moto moko, oyo ezalaki ya anzelu.* »

Na sima ya " *mapeko* ", ba mesures ya lokuta, Nzambe abimisi biso judgement na ye pe abimisi biso que kaka mibali oyo ba symboliser na nombre "5" oyo basali alliance na Nzambe, oyo nombre na bango ezali « 7 ». Motango mobimba ya mituya mibale oyo epesi « 12 » oyo, tango « carré », epesaka motango « 144 ». " *Mezire ya moto* " ya sikisiki endimisi kosambisama ya " *bato* " baponami oyo basikolami na makila oyo Yesu Klisto asopaki. Motango "12" ezali bongo na biteni nyonso ya mosala ya boyokani mosantu oyo esukaki na Nzambe: batata ya libota ya Baebele 12, bantoma 12 ya Yesu Klisto, mpe mabota 12 mpo na elilingi ya kondima ya Baadventiste oyo esalemaki banda 1843-1844.

Verse 18 : " *Efelo etongamaki na yaspere, mpe engumba ezalaki wolo ya peto, lokola talatala ya peto.* »

Na nzela ya bilembo oyo, Nzambe amonisi botondi na ye mpo na kondima oyo baponami na ye baponaki bamonisaki tii na 1843. Mbala mingi bazalaki na pole mingi te, kasi litatoli na bango epai ya Nzambe efutaki ye mpe etondisaki ye na bolingo. " *wolo ya peto mpe vitre ya peto* " ya verse oyo ezali komonisa bopeto ya milimo na bango. Mbala mingi batiki bomoi na bango mpo na kotia motema na bilaka ya Nzambe oyo emonisami na nzela ya Yesu Klisto. Confiance oyo batie na ye ekozala déçu te, ye moko akoyamba bango na " *lisekwa ya liboso* ", oyo ya ba vrais " *bakufi na Klisto* ", na printemps ya 2030.

Moboko ya bantoma

Verse 19 : " *Miboko ya efelo ya engumba ekembisamaki na mabanga ya ntalo ya ndenge nyonso: moboko ya liboso ezalaki ya yaspere, ya mibale ya safire, ya misato ya chalcédonie, ya minei ya émeraude,* "

Verse 20 : " *ya mitano ya sardonix, ya motoba ya sardonix, ya nsambo ya chrysolite, ya mwambe ya berrile, ya libwa ya topaze, ya zomi ya chrysopraxe, ya zomi na moko ya hyacinthe, ya zomi na mibale ya améthyste.* »

Nzambe ayebi makanisi ya bato mpe oyo bayokaka ntango bazali kosepela na kitoko ya mabanga ya ntalo ntango bakati yango to bapolisi yango. Pona kozua biloko wana, ba misusu balekisaka ba fortunes na point ya komibebisa, boye nde bolingo na bango pona bango. Kaka na mosala yango, Nzambe akosalela liyoki wana ya bomoto mpo na komonisa mayoki oyo azali koyoka mpo na baponami na ye ya bolingo mpe ya kopambolama.

" *Mabanga ya motuya* " oyo ekeseni eteyaka biso ete oyo baponami bazali ba clones oyo ekokani te, mpo ete moto na moto azali na bomoto na ye, na nivo

ya nzoto, ezali polele, kasi mingimingi na nivo ya molimo, na nivo ya bizaleli na ye. Ndakisa oyo “ *bantoma zomi na mibale* ” ya Yesu bapesaki endimisi likanisi yango. Kati na Jean mpe Pierre, oyo nde bokeseni! Nzokande, Yesu alingaki bango na bokeseni na bango mpe mpo na bokeseni na bango. Bomengo ya solo ya bomoi oyo Nzambe akelaki ezali na bomoto wana ya ndenge na ndenge oyo bango nyonso basili kozala na likoki ya kopesa ye esika ya liboso na mitema na bango mpe na milimo na bango nyonso.

Lingomba ya Adventiste

Verse 21 : “ *Bikuke zomi na mibale ezalaki mayaka zomi na mibale; ekuke mokomoko ezalaki ya liyaka moko. Esika ya monene ya engumba ezalaki wolo ya peto, lokola vitre oyo ezali polele.* »

Uta 1843, baponami baponami balakisaki te bondimi monene koleka oyo ya baye bazalaki liboso na bango na bosambisi ya Mosambisi ya Mobikisi. Elembo ya “ *liyaka moko* ” ezali mpo na bozwi ya Adventisme oyo epambolami na bososoli mobimba ya mwango ya lobiko ya Nzambe. Mpo na Nzambe, banda 1843, baponami ya Lingomba ya Adventiste oyo baponamaki bamimonisi ete babongi kozwa pole na ye nyonso. Kasi likambo oyo ezali kopesama na bokoli ya ntango nyonso, kaka ba Adventistes ya nsuka oyo bazali koboya makanisi nde bazwaka lolenge ya nsuka ya kokoka ya bandimbola ya esakweli. Oyo nalingi koloba ezali ete Adventiste ya nsuka oyo aponami akozala na motuya monene te koleka basusu oyo basikolamaki uta na ntango ya bantoma. “ *Liyaka* ” ezali komonisa nsuka ya mosala ya kobikisa oyo Nzambe abandi. Ezali komonisa likambo moko ya sikisiki oyo ezalaki na kozongisa bosolo nyonso ya mateya oyo ebebisamaki mpe ebundisamaki na kondima ya Katolike ya pápa ya Loma mpe kondima ya Protesta oyo ekweaki na lipengwi. Mpe na nsuka, emonisi biso ntina monene oyo Nzambe apesi na bokoti na bosaleli mobeko ya Danye 8:14 na eleko ya prenta ya mobu 1843: “ *Kino nkóto mibale na nkama misato na mpokwa mpe bosantu ekolóngisama* ”. “ *Liyaka* ” ezali elilingi ya “ *bosantu oyo elongisami* ” oyo, na bokeseni na mabanga mosusu ya motuya, esengeli te kokatama mpo na komonisa kitoko na yango. Na likambo oyo ya nsuka liyangani ya baponami oyo basantisami emonani lokola ezali na boyokani, “ *oyo ekoki kofundama te* ” engebene na Emoniseli 14:5, kopesaka Nzambe nkembo nyonso oyo ebongi na ye. Sabata ya esakweli mpe mibu nkoto ya nsambo oyo esakolamaki na yango esangani mpe ekokisami na bobongi nie nyonso ya mosala ya kobikisa oyo ekanisamaki na mokeli monene Nzambe. “ *Liyaka na ye ya motuya monene* ” ya Mat.13:45-46 emonisi nkembo nyonso oyo alingaki kopesa yango.

Mbongwana minene ya Yelusaleme ya sika

Molimo emonisi polele ete: “ *esika ya monene ya engumba esalemaki na wolo ya peto, lokola vitre oyo ezali polele.* » Na kotanga “ *esika oyo ya wolo ya peto* ” to kondima ya peto, azali kopesa likanisi ya kokokanisa na oyo ya Paris oyo ememi elilingi ya lisumu na kozwaka bankombo “ *Sodoma mpe Ezipito* ” na Em.11:8.

Verse 22 : “ *Namonaki tempelo moko te na engumba; mpo Nkolo Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso azali tempelo na ye, lokola Mwana-Mpate. »*

Ntango ya bilembo eleki, baponami bakoti na bokokisi ya solo ya mosala ya kobikisa ya bonzambe. Ndenge tozali kososola yango lelo awa na mabele, “ *tempelo* ” ya koyanganisa bato ekozala lisusu na ntina te. Kokota na seko mpe na bosolo ekosala ete “ *bilili* ” oyo esakolaki engebene na Kol.2:16-17 ezala na ntina te: “ *Yango wana, moto moko te asambisa bino mpo na kolia to komela, to mpo na elambo , ya sanza ya sika, to ya sabata : ezalaki elili ya makambo oyo ekoya, kasi nzoto ezali kati na Klisto .*” Likebi ! Na verse oyo, formule “ *ya Basabata* ” etaleli “ *Basabata* ” oyo esalemaka na bafeti ya losambo kasi te “ *Sabata* ya pɔsɔ na pɔsɔ” oyo Nzambe atyaki mpe asantisami na mokolo ya nsambo banda mokili akelamaki. Kaka ndenge boyei ya liboso ya Klisto esalaki ete milulu ya bafeti oyo esakolaki ye na kondimana ya kala ezala na ntina te, bokoti na seko ekosala ete bilembo ya mabele ezala ya kala mpe ekopesa nzela na baponami bámona, báyoka mpe bálanda ‘Mwana na Mpate azala, Yesu Klisto, oyo “ *tempelo* ” ya solo mosantu ya bonzambe oyo akozala, libela, emoniseli oyo emonanaka ya Molimo ya bozalisi.

Verse 23 : “ *Engumba ezali na mposa ya moi te mpe sanza te mpo na kongengisa yango; mpo nkembo ya Nzambe ezali kongengisa ye, mpe Mwana-Mpate azali mwinda na ye. »*

Na boseko ya bonzambe, baponami bafandaka na pole ya libela oyo ezangi liziba ya pole lokola moi na biso ya lelo oyo bozali na yango ezali kaka kolongisama na kobongolabongola ya “ *butu mpe moi* ”; “ *butu to molili* ” kolongisama mpo na lisumu. Lokola lisumu esilisami mpe esili, etikali kaka esika mpo na “ *pole* ” oyo Nzambe asakolaki “ *malamu* ” na Gen.1:4.

Molimo ya Nzambe etikali komonana te mpe Yesu Klisto azali likambo oyo bikelamu na ye ekoki komona ye. Ezali mpo na ntina yango nde alakisami lokola “ *mwinda* ” ya Nzambe oyo amonanaka te.

Kasi ndimbola ya molimo emonisaka mbongwana monene. Kokota na lola, baponami bakoteyama mbala moko na Yesu, na nsima bakozala lisusu na mposa ya “ *moi* ”, elembo ya boyokani ya sika te, to mpe “ *sanza* ”, elembo ya boyokani ya kala ya Bayuda te; *bango* mibale bazali, engebene na Emon . Na mokuse, baponami bakozala lisusu na mposa ya Biblia Mosantu te.

Verse 24 : “ *Bikólo bakotambola na pole na yango, mpe bakonzi na mokili bakomema nkembo na bango kati na yango. »*

“ *Bikólo* ” oyo ezali kolobelama ezali “ *bikólo* ” oyo ezali ya likoló to oyo ekómi ya likoló. Lokola “ *mabele ya sika* ” ekómi mpe bokonzi ya sika ya Nzambe, ezali kuna nde ekelamu nyonso ya bomoi ekoki kozwa Nzambe mozalisi. “ *Bakonzi ya mabele* ” oyo basali baponami bako “ *komema nkembo* ” ya bopeto ya molimo na bango na bomoi oyo ya seko oyo etiamaki na “ *mabele ya sika* ”. Liloba oyo “ *bakonzi ya mabele* ” oyo mbala mingi etali, na ndenge ya kotyola, bakonzi ya mabele oyo batomboki, ezali komonisa, na ndenge ya mayele mabe, baponami na Emoniseli 4:4 mpe 20:4 epai balakisami “ *bafandi* ” na “ *bakiti ya bokonzi* ” . . Ndenge moko mpe, tozali kotánga na Em.5:10 ete: “ *okómisi bango bokonzi mpe banganga-nzambe mpo na Nzambe na biso, mpe bakoyangela na mabele .*”

Verse 25 : “ *Baporte na yango ekokangama na moi te, mpo butu ekozala te.*

»

Nsango yango ezali komonisa ndenge oyo ezangi libateli ya lelo ezali kolimwa. Kimya mpe libateli ekozala ya kokoka na pole ya mokolo ya seko oyo ezangi nsuka. Na lisolo ya bomoi, elilingi ya molili esalemaki kaka na mabele mpo na etumba kati na " *pole* " ya bonzambe mpe " *molili* " ya kaa ya zabolo.

Verse 26 : “ *Nkembo mpe lokumu ya bikólo ekomemama kuna.* »

Pendant 6000 ans mibali ba se organiser na mabota, ba peuples na ba nations. Na eleko ya boklisto, na mikili ya Mpótó, bato babongolaki makonzi na bango na bikólo mpe baponami baklisto kati na bango mpo na “*nkembo mpe lokumu*” oyo bapesaki Nzambe kati na Klisto.

Verse 27 : “ *Eloko ya mbindo ekokota na kati na ye te, to moto oyo asalaka makambo ya nsani to ya lokuta; kaka baoyo bakomami na mokanda ya bomoi ya Mwana-Mpate nde bakokota .*”

Nzambe andimi yango, lobiko ezali likambo ya bosenga monene na ngambo na ye. Kaka milimo ya peto ya kokoka, oyo ezali kolakisa bolingo ya solo ya bonzambe, nde ekoki koponama mpo na bomoi ya seko. Encore une fois, Molimo ezongisaka sika koboya na yango ya " *ba mbindo* " oyo ezali ko désigner kondima ya protestant oyo ekweyi na message ya " *Sardes* " na Em.3:4, mpe kondima ya catholique oyo molandi na yango " *amipesi na abomination mpe na lokuta ya lingomba mpe ya civil* . Pamba te ba oyo bazali ya Nzambe te bamitiki ba manipuler bango na zabolo na ba démons na ye.

Encore une fois, Molimo akundweli biso, makamwisi ebombami mpo na bato mpo Nzambe ayebi uta moboko ya mokili bankombo ya baponami na ye mpo ete “ *ekomami na buku na ye ya bomoi* ”. Mpe na komonisáká polele “ *na mokanda ya bomoi ya mwana-mpate* ”, Nzambe alongoli lingomba nyonso oyo ezali ya boklisto te na mwango na ye ya lobiko . Lokola amonisaki kati na Emoniseli na ye ete mangomba ya boklisto ya lokuta ezali kolongolama, nzela ya lobiko emonani lokola “ *moke mpe moke* ” lokola Yesu asakolaki yango na Mat.7:13-14: “ *Kota na ekuke ya moke. Mpo ekuke ezali monene, mpe nzela ezali monene, oyo ememaka na libebi, mpe ezali na bato mingi oyo bakokota na yango. Nzokande ekuke ezali moke mpe nzela oyo ememaka na bomoi ezali moke , mpe baoyo bazwaka yango bazali moke .*”

Emoniseli 22: Mokolo ya seko oyo ezangi nsuka

Bobongi nie ya ntango ya mabele ya boponi ya bonzambe esukaki na Apo.21: 7 x 3. Motango 22 na ndenge ya paradoxe ezali ebandeli ya lisolo atako ezali, na buku oyo, epilogue na yango. Bozongisi sika oyo, oyo etali “ *nionso* ” engebene na Nzambe, ezali na boyokani na “ *mabele ya sika mpe lola ya sika* ”, oyo nyonso mibale ezali ya seko.

Verse 1 : “ *Mpe alakisaki ngai ebale ya mai na bomoi, oyo ezali peto lokola kristale, oyo ezali kobima na kiti ya bokonzi ya Nzambe mpe ya Mwana-Mpate.* »

Na elilingi oyo ya lokumu, ya kolendisa ya sika, Molimo ekundolisi biso ete liyangani ya baponami oyo ekomi ya seko, oyo emonisami na “ *ebale ya mai ya bomoi* ”, ezali ekelamu, mosala ya Nzambe oyo esalemi lisusu na molimo kati na Klisto oyo bozali na ye ezali komonana epesami likanisi na “ *kiti na ye ya bokonzi* ”; mpe oyo, na nzela ya mbeka ya “ *mwana-mpate* ”, Yesu Klisto; boseko kozalaka mbuma ya mbotama ya sika oyo mbeka oyo ebimisaki kati na baponami.

“ *Ebale* ” ezali mai ya peto oyo ezali koleka mingi. Azali elilingi ya bomoi oyo, lokola ye, ezali na mosala ya ntango nyonso. Mai ya peto ezali 75% ya nzoto na biso ya bato oyo ezali na mabele; yango elakisi ete mai ya peto ezali na ntina mpo na ye, mpe yango nde ntina oyo Nzambe akokanisi liloba na ye, kaka ndenge moko na ntina mpo na kozwa bomoi ya seko, na “ *liziba ya mai ya bomoi* ” engebene Apo.7 :17, kozalaka ye moko oyo “ *liziba ya mai ya bomoi* ” engebene Yir.2:13. Na Emoniseli na Ye, tomonaki na Em.17:15 ete “ *mai* ” ezali elilingi ya “ *bato* ”; awa, “ *ebale* ” ezali elembo ya baponami oyo basikolami kokoma ya seko.

Verse 2: “ *Kati na katikati ya esika monene ya engumba mpe na mabongo mibale ya ebale ezalaki na nzete moko ya bomoi, oyo ezalaki kobota mbuma mbala zomi na mibale, ezalaki kobota mbuma na yango sanza na sanza, mpe nkasa na yango ezalaki mpo na kobikisa bikólo.* »

Na elilingi oyo ya mibale, Yesu Klisto, “ *nzete ya bomoi* ” ezwami “ *na katikati* ” ya liyangani na ye ya baponami oyo basanganaki zingazinga na ye na “ *esika* ” ya bokutani. Azali “ *na katikati* ” na bango kasi mpe na mipanzi na bango, oyo emonisami na “ *mabongo mibale ya ebale* ”. Mpo Molimo ya bonzambe ya Yesu Klisto ezali bisika nyonso; présent partout mpe na mutu

nionso. Mbumba ya “ *nzete* ” oyo ezali “ *bomoi* ” oyo ezongisamaka sika, ntango nyonso, mpamba te “ *mbumba na yango* ” ezwami na moko na moko ya “ *sanza 12* ” ya mobu na biso ya mabele. Oyo ezali elilingi mosusu kitoko ya bomoi ya seko mpe bokundoli ete ebatelami ya seko na bolingi ya Nzambe.

Mbala mingi Yesu akokanisaki moto na “ *banzete* ” ya mbumba oyo “ *tosambisaka na mbumba na yango* .” Azalaki kopesa ye moko, uta ebandeli na Gen.2:9, elilingi ya elilingi ya “ *nzete ya bomoi* ”. Kasi banzete ezali lokola “ *bilamba* ” ekembisami ya “ *nkasa* ” na yango. Mpo na Yesu, “ *elamba* ” na ye ezali elilingi ya misala na ye ya sembo mpe na yango bosikoli na ye na masumu ya baponami na ye oyo bazali na nyongo ya lobiko na bango epai na ye. Na yango, kaka ndenge “ *nkasa* ” ya “ *banzete* ” ebikisaka maladi, misala ya sembo oyo Yesu Klisto akokisaki “ *bibikisaka* ” maladi ya liwa ya lisumu ya ebandeli oyo baponami bazwaki banda Adama ná Eva oyo basalelaki “ *nkasa* ” ya banzete mpo na kozipa nzoto na bango mpe bolumbu ya elimo oyo ezwami na likambo ya lisumu.

Verse 3: “ *Elakelami mabe ekozala lisusu te. Kiti ya bokonzi ya Nzambe mpe ya Mwana-Mpate ekozala na engumba; basaleli na ye bakosalela ye mpe bakomona elongi na ye,* ”

Uta na molongo oyo, Molimo amimonisi na ntango ya mikolo mizali koya, kopesaka nsango na ye ndimbola ya bolendisi mpo na baponami oyo bakozala naino na mposa ya kobundisa mabe mpe mbano na yango kino bozongi ya Klisto mpe kolongolama na bango na mabele ya masumu.

Ezali “ *anathema* ”, elakeli mabe ya lisumu oyo Eva na Adama basalaki, oyo esalaki ete Nzambe amonana te na miso ya bato. Bokeli ya Yisalaele ya kondimana ya kala ebongolaki eloko moko te, mpo lisumu ezalaki kaka kosala ete Nzambe amonana te. Asengelaki naino kobombana na nse ya lolenge ya lipata na moi kokómaka moto ya lokumu na butu. Esika mosantu koleka ya esika mosantu ebombamaki bobele mpo na ye, na etumbu ya liwa mpo na mosali mabe. Kasi makambo wana ya mabele ezali lisusu te. Na mabele ya sika, Nzambe azali komonana na basaleli na ye banso, nini mosala na bango ekozala etikali naino libombami, kasi bakozala na boyokani na ye lokola bantoma bafinaki mapeka na Yesu Klisto mpe basololaki na ye; miso na miso.

Verse 4: “ *Mpe nkombo na ye ekozala na bilongi na bango.* »

Nkombo ya Nzambe ezali “ *elembo ya Nzambe ya bomoi* ” ya solosolo. Bopemi ya Sabata ezali bobele “ *elembo* ” ya libanda ya likambo oyo. Mpamba te “ *nkombo* ” ya Nzambe ezali komonisa bizaleli na ye oyo azali elilingi na bilongi ya “ *banyama minei* ”: “ *nkosi, mwana ya ngombe, moto, mpe mpongo* ” oyo ezali komonisa malamumpenza bokeseni oyo ezali na boyokani ya bizaleli ya Nzambe : mokonzi mpe makasi, kasi prèt mpo na mbeka, lolenge ya bomoto, kasi bomoto ya lola. Maloba ya Yesu ekokisami; baoyo bazali ndenge moko bayanganaka esika moko. Lisusu, baoyo bazali na bizaleli ya Nzambe, baponami na Nzambe mpo na kozala na bomoi ya seko mpe bayanganisi bango epai na ye. “ *elongi* ” ezali na cerveau ya mobali, centre moteur ya makanisi na ye mpe bomoto na ye. Mpe bongó oyo ya bomoi eyekolaka, emonisaka mpe endimi to eboyaka motindo ya bosolo oyo Nzambe azali kolakisa yango mpo na kobikisa yango. Cerveau ya baponami elingaki kolakisa bolingo oyo Nzambe abongisaki na kati ya Yesu

Klisto mpe babundaki, engebene na mibeko oyo etiamaki, mpo na kolonga mabe na lisalisi na ye, mpo na kozwa lotomo ya kofanda elongo na ye.

Na nsuka, baoyo nyonso bazali na bizaleli ya Nzambe oyo Yesu Klisto amonisaki bamimoni elongo na ye mpo na kosalela ye libela. Kozala ya “ *nkombo* ” ya Nzambe “ *ekomami na bilongi na bango* ” ezali kolimbola elonga na bango; mpe yango, mingimingi, na momekano ya nsuka ya kondima ya Baadventiste oyo, bato bazalaki na liponi ya kokoma na “ *elongi na bango* ”, “ *nkombo ya Nzambe* ” to oyo ya “ *nyama* ” ya botomboki.

Verse 5: “ *Butu ekozala lisusu te; mpe bakozala na mposa ya mwinda to mwinda te, zambi Nkolo Nzambe akopesa bango mwinda. Mpe bakoyangela libela na libela.* »

Engebene na Gen.1:5, nsima ya liloba “ *butu* ” etele mi liloba “ *molili* ”, elembo ya lisumu mpe mabe. “ *Mwinda* ” ezali kolakisa Biblia, liloba mosantu oyo ekomami ya Nzambe oyo ezali komonisa motindo ya “ *pole na ye* ”, oyo ya malamumu mpe ya malamumu. Ekozala lisusu na ntina te, baponami bakozala na nzela ya semba na bofuli na yango ya bonzambe, kasi sikawa ezali kobatela, na mabele ya masumu, mokumba na yango ya ntina ya “ *kongenga* ” oyo yango moko ememaka na bomoi ya seko.

Verse 6: “ *Mpe alobaki na ngai ete: Maloba oyo ezali solo mpe ya solo; mpe Nkolo, Nzambe ya milimo ya bapofeta, atindi anzelu na ye mpo na kolakisa basaleli na ye nini esengeli kosalema noki.* ”

Mpo na mbala ya mibale tozali kokuta endimiseli oyo ya bonzambe: “ *Maloba oyo ezali ya solo mpe ya solo.* ” Nzambe asalaka makasi mpo na kondimisa motangi esakweli yango, mpamba te bomoi na ye ya seko ezali na likama na maponi na ye. Face na ba affirmations divines na ye, mutu azali conditionné na ba sens mitano oyo Mozalisi na ye apesaki ye. Mimekano ezali ebele mpe ezali malamumu mpo na kopengwisa ye na makambo ya elimo. Na yango, kotingama ya Nzambe ezali mpenza na ntina. Likama mpo na milimo ezali ya solo mpe ezali ntango nyonso.

Ebongi kozongisa na mikolo botangi na biso ya verse oyo oyo ezali kolakisa ezaleli ya solosolo oyo emonanaka mingi te na esakweli oyo. Elembo moko te ezali na molongo oyo, kasi bondimisi ete Nzambe azali bofuli ya basakoli oyo bakomaki mikanda ya Biblia mpe ete lokola emoniseli ya nsuka, atindaki "Gabriel" epai ya Yoane, mpo ete amonisela ye na bilili nini, na 2020, ekosalema “ noki ”, to esi ekokisama, na ndenge ya monene. Kasi kati na 2020 mpe 2030, ekosengela kokatisa eleko oyo eleki nsom̄; ntango ya nsom̄ oyo emonisami na liwa, libebi ya nikleere, mpe “ *malɔzi nsambo ya nsuka ya nkanda ya Nzambe* ” ya nsom̄; moto mpe biloko bizalisami bakonyokwama makasi kino bakolimwa.

Verse 7: “ *Mpe talá, nazali koya nokinoki. Esengo na ye oyo atosaka maloba ya esakweli ya buku oyo!* »

Bozongi ya Yesu esakolami mpo na printemps ya 2030. Esengo ezali mpo na biso, na meko oyo tozali “ *kobatela* ”, kino na suka, “ *maloba ya esakweli ya buku oyo* ” Emoniseli.

Adverbe “ *nokinoki* ” elimboli komonana ya mbalakaka ya Klisto na ngonga ya bozongi na ye, mpamba te ntango elekaka mbala na mbala kozanga ete akende mbangu to akita. Uta Danyele 8:19, Nzambe akundweli biso ete: “ *ntango* ”

etyami mpo na nsuka ”: “ *Bongo alobaki na ngai: Nakoteya bino oyo ekosalema na nsuka ya nkanda, mpo ete ezali na ntango oyo etyami mpo na nsuka .*” Ekoki ko intervenir kaka na suka ya 6000 ans oyo Nzambe a programmé pona sélection na ye ya ba élus, c'est-à-dire na mokolo ya liboso ya printemps oyo ekomi liboso ya le 3 avril 2030.

Verse 8 : “ *Nazali Yoane, oyo nayoki mpe namoni makambo oyo. Mpe ntango nayokaki mpe namonaki, nakweyaki na makolo ya anzelu oyo alakisaki ngai yango, mpo na ~~kosambela~~ ye-mpe kofukama liboso na ye.* »

Mpo na mbala ya mibale, Molimo ayei kotindela biso likebisi na ye. Na makomi ya Greke ya ebandeli verbe “proskuneo” ebongolami lokola “kofukama liboso”. Verbe “ko adore” ezali héritage ya version latin oyo babengi “Vulgate”. Emonani ete, libongoli oyo ya mabe ebongisaki nzela mpo na kotika kofukama na nzoto na momesano ya losambo ya boklisto ya lipengwi kino na esika ya kobondela "kotelema", mpo na libongoli mosusu ya lokuta ya verbe ya Greke “istemi,” na Malako 11:25. Na makomi, lolenge na yango « stékété » ezali na ndimbola ya « kotikala makasi to koyika mpiko », kasi libongoli ya Oltramare oyo esalelami na version ya L.Segond ebongoli yango na « stase » oyo elakisi « kotelema » na sens literal. Bobongoli ya lokuta ya Biblia ezali bongo kopesa nzela, na bokosi nyonso, ezaleli oyo ebongi te, ya lolendo mpe ya nkanda epai ya mokeli monene Nzambe, Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, epai ya bato oyo babungisaka liyoki ya bosantu ya solo. Mpe oyo ezali kaka moko te... Yango wana ezaleli na biso epai ya mabongoli ya Biblia esengeli kozala ya kobanga mpe ya bokebi, mingimingi lokola na Em.9:11, Nzambe abimisi bosaleli "ya kobebisa" (*Abaddon-Apollyon*), ya Biblia oyo ekomami “ *na Liebele mpe na Greke* ”. Solo ezali bobele na makomi ya ebandeli, oyo ebatelamaki na Liebele kasi elimwaki mpe ezwaki esika na yango na makomi ya Greki ya kondimana ya sika. Mpe kuna, esengeli koyeba, libondeli “ya kotelema” ebimaki kati na bandimi ya Protesta, oyo etalelama na maloba ya bonzambe ya “ *. Kelelo ya 5 .*” Pamba te, na ndenge ya kokamwa, losambo ya kofukama ekobi ntango molai kati na Bakatolike, kasi tosengeli kokamwa te, mpamba te ezali na lingomba wana ya Katolike nde zabolo azali kokamba balandi na ye mpe bato oyo azwi mpasi mpo na kofukama liboso ya bikeko oyo eyemami oyo epekisami na mibeko ya mibale kati na mibeko zomi ya Nzambe; mobeko oyo Bakatolike baboyaka, mpamba te na libongoli ya Baloma, balongolaka yango mpe batyaka yango na esika na yango.

Verse 9: “ *Kasi ye alobaki na ngai ete: Kebá ete osala boye te! Nazali mosaleli moninga na yo, mpe ya bandeko na yo basakoli, mpe ya baoyo bazali kotosa maloba ya buku oyo. ~~Kosambela~~-Liboso ya Nzambe fukamaki.* »

Libunga oyo Yoane asali epesameli likanisi ya Nzambe lokola likebisi oyo epesameli baponami na ye: “bókeba ete bókwea na losambo ya bikeko te!” oyo ezali libunga monene ya mangomba ya boklisto oyo Nzambe aboyaki kati na Yesu Klisto. Abongisi esika oyo ndenge moko na ndenge abongisaki liteya na ye ya nsuka na kopesaka mitindo na bantoma na ye ete bázwa bibundeli na bango mpo na ngonga oyo bakangaki ye. Ntango ntango ekokaki, apekisaki bango básalela yango. Liteya epesamaki mpe alobaki ete: “ *Kebá ete osala yango te .*” Na verse oyo, Yoane azwi ndimbola oyo: “ *Nazali moninga na yo mosaleli .*” “

Baanzelu ”, bakisa mpe “ *Gabriel* ”, bazali, lokola bato, bikelamu ya Nzambe mozalisi oyo apekisi na mibeko ya mibale kati na mibeko na ye zomi kofukama liboso ya bikelamu na ye, liboso ya bikeko oyo eyemami, to bikeko oyo bapakoli langi; mitindo nyonso oyo ekeko yango ekoki kozwa. Tokoki bongo koyekola na verse oyo soki tomoni bizaleli oyo ekeseni ya baanzelu. Awa Gabriele, ekelamu ya likoló oyo abongi mingi nsima ya Mikaele, apekisi kofukama liboso na ye. Epayi mosusu, Satana, na ba apparences na ye ya séducteur, na guisement ya « Vierge », asengi ete ba monuments mpe bisika ya losambo etelemisama mpo na kosambela mpe kosalela ye... masque lumineuse ya molili ekweyi.

Anzelu amonisi lisusu polele “ *mpe oyo ya bandeko na yo, basakoli mpe ya baoyo babatelaka maloba ya buku oyo* ”. Kati na fraze oyo na oyo ya *Em* . esalaki ete bana mosusu ya Nzambe bákabola pole oyo esili kososolama mpe bango na ngala na bango bakotaki na mosala ya “ *basakoli* ”. Bobakisami boye bopesi nzela na ata motango monene ya bato mosusu oyo babengami mpo na kozwa maponami na koyokaka bosolo oyo emonisami, mpe na kotia yango na misala ya solo.

Verse 10: “ *Mpe alobaki na ngai ete: “Tia elembo na maloba ya esakweli ya buku oyo te.” Mpo ntango ekómi pene.* »

Nsango yango ezali kobungisa nzela, mpamba te ezali epai ya Yoane, oyo Nzambe amemi na eleko na biso ya nsuka banda ebandeli ya buku , engebene Emon.1:10. Lisusu, tosengeli kososola ete motindo ya kokanga maloba ya buku te epesameli ngai mbala moko na ntango oyo buku yango elongolami mpenza elembo; na nsima ekomi “ *mwa buku ya polele* ” ya Em.10:5. Mpe ntango “ *efungwami* ” na lisalisi mpe ndingisa ya Nzambe, ezali lisusu na motuna moko te ya kokanga yango na “bilembo”. Mpe oyo, “ *mpe ete ntango ekómi pene* ”; na printemps 2021, etikali mbula 9, liboso ya bozongi ya nkembo ya Nkolo Nzambe Yesu Klisto.

Kasi, bofungoli ya liboso ya “ *mokanda moke* ” ebandaki nsima ya mobeko ya Dan.8:14, elingi koloba, nsima ya 1843 mpe 1844; mpo bososoli ya ntina ya likambo ya momékano ya sika ya bondimi ya Adventiste euti na bimoniseli oyo epesami mbala moko na Yesu Klisto ye moko, to na anzelu na ye, na ndeko na biso ya mwasi Ellen.G.White, na ntango ya mosala na ye.

Verse 11 : “ *Moto oyo azali sembo azala lisusu sembo te, ye oyo azali mbindo akóma lisusu mbindo; mpe tika moyengebene asalaka naino boyengebene, mpe ye oyo azali mosantu amisantisa naino.* »

Na botangi ya yambo, molongo oyo endimisi bokoti na bosaleli ya mobeko ya Dan.8:14. Bokabwani ya ba Adventistes oyo Nzambe aponaki kati na 1843 na 1844 endimisi nsango ya “ *Sardis* ” esika tokuti ba Protesta “ *bazali na bomoi* ” kasi “ *bakufi* ” mpe “ *basili mbindo* ” na molimo, mpe ba pionniers ya ba Adventistes “ *babongi na pembe* ” babengami na verset oyo “ *boyengebene mpe kosantisama* ”. Kasi bofungoli ya “ *buku moke* ” ezali kokende liboso lokola “ *nzela ya moyengebene oyo ezali kokoba kokola lokola pole ya moi, kobanda ntongo kino na zenith na yango* ”. Mpe Ba-Adventiste oyo bazalaki babongisinzela bayebaki te ete ^{komekama} ya kondima esengelaki kopetola bango kati na 1991 mpe 1994 lokola boyekoli ya “ *kelelo ya 5* ” emonisaki biso. Yango wana, botangi mosusu ya verse oyo ekómaka likoki.

Ntango ya bokangami elingi kosila lokola tozali kotanga na Em.7:3: “ *Bósala mabe te na mabele, to na mbu, to na banzete, kino tokokanga elembo na bilongi ya basaleli ya Nzambe na biso.* » Wapi tosengeli kotia ndingisa ya kobebisa mabele, mbu, mpe banzete? Makambo mibale oyo ekoki kosalema ezali. Liboso ya “ *kelelo ya motoba* ” to liboso ya “ *malózi nsambo ya nsuka* ”? “ *Kelelo ya motoba* ” oyo ezali etumbu ya motoba ya likebisi oyo Nzambe apesaki na basumuki ya mabele, emonani lokola ezali na ntina mpo na ngai na likambo oyo kobatela likoki ya mibale. Mpamba te “ *malózi nsambo ya nsuka ya nkanda ya Nzambe* ” ezali na “ *mabele* ” ya Protesta mpe “ *mbu* ” ya Katolike. Tótalela ete libebi oyo ekokisami na “ *kelelo ya motoba* ” ezali kopekisa te, kasi ezali kolendisa mbongwana ya baponami oyo babengami oyo basikolami na makila ya Yesu Klisto.

Ezali bongo, nsima ya “ *kelelo ya motoba* ” mpe kaka liboso ya “ *malózi nsambo ya nsuka* ”, mpe na ntango ya kotelemisa bokangami oyo ezali elembo ya nsuka ya ntango ya ngolu ya lisanga mpe ya moto na moto nde tokoki naino kotia maloba uta na yango verse oyo: “ *Tiká moto oyo azali sembo azala lisusu na bosembo te, tiká ye oyo akómi mbindo akóma lisusu mbindo; mpe tika moyengebene asalaka naino boyengebene, mpe ye oyo azali mosantu amisantisa naino.* » Moto nyonso akozala na makoki ya komona awa lolenge oyo Molimo endimisi na molongo oyo libongoli malamumu oyo nalakisaki mpo na verse ya moboko ya “Adventiste” oyo ezali Danyele 8:14: “... *bosantu ekolóngisama* ”. Maloba “ *boyengebene mpe bosantu* ” esimbami makasi mpe na yango endimisi yango na Nzambe. Na yango, nsango oyo ezali kozela ntango ya nsuka ya eleko ya ngolu, kasi ndimbola mosusu ezali boye. Kokoma na suka ya buku, Molimo azali ko cibler tango oyo buku oyo e déchiffré mobimba ekokoma “ *petite livre ouverte* ” mpe kobanda na moment oyo, kondima to koboya na yango ekosala différence entre “ *oyo azali juste na oyo azali komi mbindo.* ” ” mpe Nkolo na biso abengisi “ *mosantu amisantisa lisusu* ”. Namikundoli lisusu ete “ *mbindo* ” elobamaki mpo na Lingomba ya Protesta kati na nsango “ *Sardes* .” Molimo azali ko cibler na maloba na yango Protestant oyo mpe Adventisme institutionnel oyo ekabolaki malédiction na yango banda 1994, tango esanganaki na yango na kokota na alliance oecuménique. Kondima nsango oyo esili kolimbolama ya buku oyo ekosala bongo “ *mbala moko lisusu* , kasi oyo ya nsuka, *ekosala bokeseni kati na moto oyo azali kosalela Nzambe mpe oyo azali kosalela ye te* ” engebene Mal.3:18.

Yango wana nazali koloba na mokuse mateya ya verse oyo. Ya liboso, endimisi bokabwani ya ba Adventistes na Protestant kati na 1843 na 1844. Na botangi ya mibale, etali Adventisme officiel oyo ezongaki na alliance protestant mpe oecuménique sima ya 1994. Mpe na proposer botangi ya misato oyo ekosalema na suka ya tango ya probation na 2029 avant retour ya Jésus Christ fixé pona début ya printemps oyo eyaka avant le 3 avril ya Pasika Mobu 2030.

Etikali mpo na biso sima ya bandimbola oyo tososola ete ntina ya kokweya ya Adventisme institutionnel, oyo ememaki yango na “ *kosanza* ” na Yesu Klisto na nsango na ye oyo atindelaki Laodicée, ezali moke koboya kondima bozongi na ye mpo na 1994, ete koboya kotalela likabo ya pole oyo eyei kongengisa libongoli ya solo ya Danyele 8:14; pole oyo emonisami na lolenge oyo ekoki kotyelama

ntembe te na makomi ya Biblia ya ebandeli ya Liebele yango moko. Lisumu oyo ekokaki kokweisama bobele na Nzambe ya bosembo oyo azali kotalela te moto oyo azali na ngambo lokola moto oyo azali na ngambo te.

Verse 12: “ *Talá, nazali koya nokinoki, mpe mbano na ngai ezali elongo na ngai, mpo na kofuta moto na moto engebene mosala na ye .”*

Nsima ya mbula 9, Yesu akozonga na nkembo ya Nzambe oyo ekoki kolimbolama te. Na Em. Alakisaki biso lisusu eteni oyo ebombamaki mpo na ba Adventistes na ye baponami oyo batikalaki sembo mpe oyo bakumisaka liloba na ye ya esakweli mpe Sabata na ye ya bule ya mokolo ya nsambo, na Emoniseli 7, 14, 21 mpe 22. “ *Kozongisa mabe* ” ekozonga na moto na moto engebene na nini “ *ezali mosala na ye* ”, oyo etikaka esika moke mpo na baye bazali na ngambo mpo na komilongisa na miso ya Klisto. Maloba ya komilongisa ekomi na ntina te mpo ete na nsima ekozala na nsima mingi mpo na kobongola mabunga ya maponi ya kala.

Verse 13 : “ *Nazali alfa mpe omega, ya liboso mpe ya nsuka, ebandeli mpe nsuka.* »

Oyo ezali na ebandeli ezali mpe na nsuka. Etinda yango etaleli bolai ya ntango ya mabele oyo Nzambe apesaki mpo na kopona na ye baponami. Entre alpha na omega, 6000 ans ekoleka. Na mobu 30 le 3 avril, liwa ya bomikabi ya bolingi ya Yesu Klisto ekozala mpe elembo ya tango ya alpha ya boyokani ya boklisto ya mibu 2000; printemps 2030 ekozala na temps omega na yango na makasi mobimba.

Kasi alpha ezali mpe 1844 na omega na yango 1994. Et enfin, alpha ezali mpo na ngai mpe ba élus ya suka, 1995 na omega na yango, 2030.

Verse 14: “ *Esengo na baoyo bazali kotosa mitindo na ye (mpe te ~~kosukola bilamba na bango~~), mpo na kozala na lotomo ya nzete ya bomoi, mpe kokota na bikuke na engumba!* »

Lolenge ya mibale ya “ *bolózi monene* ” ezali liboso na biso elongo na mbuma na yango ya ebele ya liwa. Yango wana, ekómaka nokinoki kozwa libateli mpe lisalisi epai ya Nzambe na nzela ya Yesu Klisto. Lokola elilingi yango emonisi yango, mosumuki asengeli “ *kobatela mitindo na ye.*” » ; **oyo ya Nzambe mpe oyo ya Yesu, “ *Mwana na Mpate ya Nzambe* ” oyo elakisi ete asengeli kotika lolenge nyonso oyo lisumu ekoki kozala.** Libongoli oyo ezipami ya verse yango oyo ebatelami na Babiblia na biso ya lelo euti na Lingomba ya Katolike ya Loma oyo etambwisami longwa na Vatican. Bamaniskri mosusu, oyo eleki kala, mpe na yango ezali sembo mingi, epesi likanisi oyo: “ *Esengo na baoyo bazali kotosa mibeko na ye* ”. Mpe lokola lisumu ezali kobuka mobeko, nsango ebebisami mpe ezwi esika ya botosi oyo esengeli mpe ya ntina mingi na koloba pete ya kozala ya moklisto. Nani azwa matomba na mbeba yango? Na baoyo bakobunda na Sabata kino na bozongi ya nkembo ya Yesu Klisto. Nsango ya solo elobami na bokuse boye: “ *Esengo na ye oyo atosaka Mozalisi na ye* ”. Nsango oyo ezongeli kaka oyo etangami na Emoniseli 12:17 mpe 14:12, elingi koloba: “ *baoyo babatelaka mibeko ya Nzambe mpe kondima ya Yesu* ”. Bato yango nde bazwi nsango ya nsuka oyo Yesu atindaki. Moto oyo azali kosambisa mbuma oyo ezwami ezali Yesu Klisto ye moko, mpe lisengami na ye ekokani na bampasi oyo ayikaki mpiko na martiru na ye. Mbano mpo na baoyo baponami

ekozaala monene mpenza; bakozwa bozangi kokufa, mpe bakokokota na bomoi ya seko na nzela ya Adventiste oyo emonisami na “ *bikuke zomi na mibale* ” ya “ *Yelusaleme ya sika* ” ya elilingi.

Verse 15: “ *Bóbima elongo na bambwa, banganga-nkisi, bandumba, babomi, basambeli ya bikeko, mpe moto nyonso oyo alingaka mpe asalaka lokuta!* »

Bato oyo Yesu atangi nkombo yango ezali banani? Efundeli oyo ebombami etali kondima mobimba ya boklisto oyo epengwi; kondima ya Katolike, kondima ya Protesta oyo ezali na lolenge mingi bakisa mpe kondima ya Adventiste oyo ekoti na boyokani na yango banda 1994; kondima ya Adventiste oyo apambolamaki mingi mpenza na ye na ebandeli ya bozali na ye, mpe mingi koleka na oyo etali bamonisi na ye ya nsuka oyo batindamaki na makasi mpo na koboya. “ *Bambwa* ” ezali bapakano kasi mpe, mpe koleka nyonso, baoyo balobaka ete bazali bandeko na ye mpe batekaka ye. Liloba oyo “ *mbwa* ” ezali na ndenge ya kokamwa mpo na bato ya Mpótó ya ntango na biso oyo ya nyama oyo esimbami lokola elembo ya bosembo, kasi mpo na bato ya Esi elilingi mpenza ya kofinga. Mpe awa, Yesu azali kutu kotya ntembe na bomoto na bango mpe azali kotalela bango lokola banyama oyo bakoki kotyela motema te. Maloba mosusu endimisi ekateli yango. Yesu andimi maloba oyo elobami na Em.21:8 mpe awa kobakisa liloba “ *bambwa* ” ezali komonisa bosambisi na ye moko. Nsima ya elakiseli ya bolingo ya lokumu oyo apesaki bato, eloko moko te ezali ya nsomo koleka kotekama na bato oyo balobaka ete bazali ya ye mpe ya mbeka na ye.

Na sima, Yesu abengi bango “ *ba magiciens* ” mpo na commerce na bango na ba anzelu mabe, spiritualisme, oyo liboso ebendaki kondima ya catholique na ba apparitions ya « *Vierge Maria* », eloko oyo na biblia ekoki kosalema te. Kasi makamwisi oyo bademo basalaki ekokani na oyo “ *banganga-nkisi* ” ya Farao basalaki liboso ya Moize ná Arona.

Na kobenga bango “ *bato ya peto te* ”, Yesu azali kokweisa bonsomi ya bizaleli malamuni kasi mingimungi boyokani ya losambo oyo ezali ya bomoto te oyo esalemi na mangomba ya Protesta na kondima ya Katolike oyo basakoli ya Nzambe batyoli lokola mosaleli ya zabolo. Bazali kobota, “lokola bana basi,” “*pite* ” ya “ *mama na bango ya ndumba Babilone Monene,* ” oyo efundami na Emoniseli 17:5.

Bapengwi bazali mpe “ *babomi* ” oyo bakomibongisa mpo na koboma baponami ya Yesu soki akoti na likambo te mpo na kopekisa bango na nzela ya koya na ye ya nkembo.

Bazali “ *basambeli ya bikeko* ” mpamba te azali kotya likebi mingi na bomoi ya mosuni koleka bomoi ya elimo. Batikalaka indifférent tango Nzambe apesi bango pole na ye oyo ba boyaka na mpiko na ko démoniser ba vrais messagers na ye.

Mpe mpo na kosilisa verse oyo, amonisi polele ete: “ *mpe moto nyonso oyo alingi mpe azali kosalela lokuta!* » Na kosalaka bongo, azali ko dénoncer ba oyo nature na bango ekangami na lokuta, na point que bazali totalement insensitives na vérité. Elobami mpo na elengi mpe balangi ete ekoki kolobelama te; ezali ndenge moko na bolingo ya solo to lokuta. Kasi mpo na boseko na ye, Nzambe

aponaka, bobele, kati na bikelamu na ye oyo kobotama ya bato ebotaka, baoyo bazali na bolingo wana ya solo.

Mbuma ya nsuka ya mwango ya lobiko ya Nzambe ezali ya nsomo. Babwakama libanda, na kolandana, basumuki oyo bakómaki makasi liboso ya mpela oyo babongoli motema te, boyokani ya kala ya Bayuda oyo bandimaki te, kondima ya Katolike ya pápa ya Loma oyo ezali nsomo, kondima ya Lingomba ya Ortodoxe ya losambo ya bikeko, kondima ya Protesta ya Calvin, mpe na nsuka, kondima ya Adventiste ya institutionnel, victime ya suka ya molimo ya bonkoko oyo bato ya liboso bango nyonso basepelaki na yango ndenge moko.

Nsango ya “Adventiste” ezalaki na mbano ya liwa, ya liboso, mpo na Bayuda, oyo bakweyaki na koboya na bango kondima **koya ya liboso** ya Masiya oyo esakolamaki na Dan.9:24 kino 27. Ya mibale, bakristu babwakama libanda na Yesu oyo bango nyonso bakabolaka ngambo ya kolakisa kozanga bosepeli na nsango ya sika ya “Adventiste” oyo esakoli **koya na ye ya mibale** . Kozanga bolingo na bango mpo na solo na yango ezali koboma bango. Na 2020, mangomba minene wana ya Leta nyonso ezali na nsango oyo ya nsomo oyo Yesu alobelaki na 1843 na Lingomba ya Protesta ya eleko ya “ Sarde ” na Emoniseli 3:1: “ *Balobi ete ozali na bomoi, mpe okufi* ”.

Verse 16: “ *Ngai Yesu, natindi anzelu na ngai mpo atatola bino makambo oyo na kati ya mangomba. Nazali mosisa mpe momboto ya Davidi, monzoto ya ntongo oyo ezali kongenga.* »

Yesu atindaki anzelu na ye Gabriele epai ya Yoane, mpe na nzela ya Yoane epai na biso, basaleli na ye ya sembo ya mikolo ya nsuka. Mpamba te ezali bobele lelo nde nsango oyo esili kososolama mobimba epesi biso nzela ya kososola bansango oyo azali kotindela basaleli mpe bayekoli na ye ya bileko nsambo to Makita nsambo. Yesu alongoli ntembe na evocation na ye ya elilingi ya Apo.5: “ *mosisa mpe bana ya Davidi* ”. Abakisi ete: “ *monzoto ya ntongo oyo ezali kongenga* ”. Monzoto oyo ezali moi kasi azali ko identifier na yango kaka lokola symbole. Mpamba te, kozanga koyeba, bikelamu ya sembo oyo balingaka Yesu Klisto mpo na mbeka na ye bakumisaka moi na biso, monzoto oyo bapakano bakómi nzambe. Soki bato mingi bayebi yango te, ebele ya bato, ata oyo bazwi pole na likambo yango, bazali pene te, mpe bazali na likoki te ya kososola bonene ya likambo wana ya losambo ya bikeko ya bapakano. Il faut mutu amibosana, amitia na place ya Nzambe oyo ayokaka makambu très différemment en raison ya le fait que esprit na ye esi elandi misala ya batu depuis presque 6000 ans. Ezali komonisa mosala mokomoko mpo na oyo ezali mpenza komonisa; oyo ezali te likambo ya bato oyo bomoi na bango ya mokuse etaleli libosoliboso kokokisa bamposa na bango, libosoliboso ya mosuni mpe ya mabele, kasi ezali mpe likambo ya baoyo bazali na elimo mpe bazali na losambo mingi mpe oyo batikali kokangama mpo na limemya mpo na bonkoko ya batata.

Na nsuka ya nsango ya *Tiatira* , Molimo alobaki na “ *moto oyo alongi* ” : “ *Mpe nakopesa ye monzoto ya ntongo.* ” Awa Yesu amimonisi lokola “ *monzoto ya ntongo* ”. Na yango, molongi akozwa Yesu mpe elongo na ye pole nyonso ya bomoi oyo ezali na liziba na yango kati na ye. Bokundoli ya liloba oyo ezali kopesa likanisi ya likebi mobimba ya “Baadventiste” ya nsuka ya solo na baverse oyo ya 1 Petelo.2:19-20-21: “ *Mpe tozali kosimba liloba ya esakweli mingi koleka,*

oyo bozali kosala malamu mpo na kofuta yango likebi, lokola na mwinda oyo ezali kongenga na esika ya molili, kino mokolo ekobima mpe monzoto ya ntongo ekobima na mitema na bino; koyeba liboso na bino moko ete esakweli moko te ya Makomi ekoki kozala eloko ya ndimbola ya moto ye moko, mpo ezalaki te na bolingi ya moto nde esakweli moko ememamaki mokolo moko, kasi etindami na Molimo Mosantu ete bato balobelaki uta na Nzambe. » Tokokaki koloba yango malamu koleka te. Nsima ya koyoka maloba yango, moto oyo aponami abongolaka yango na misala oyo Yesu Klisto atalelaki.

Verse 17: “ Mpe Molimo mpe mwasi ya libala balobaki ete: “Yaka.” Mpe tika oyo ayoki aloba: Yaka. Mpe moto oyo azali na mposa ya mai aya; oyo alingi, azwa mai ya bomoi ofele .”

Uta ebandeli ya mosala na ye awa na mabele, Yesu abandi libiangi oyo: “ Yaka ”. Kasi na kozwaka elilingi ya “ mposa ya mai ”, ayebi ete oyo azali na “ mposa ya mai ” te akoya komela te. Libiangi na ye ekoyokama, kaka, na baoyo “ bazali na mposa ya mai ” mpo na bomoi oyo ya seko oyo bosembo na ye ya kokoka epesi biso na ngolu na ye kaka, lokola libaku ya mibale. Kaka Yesu nde afutaki motuya na yango; yango wana apesi yango “ ofele ”. “Indulgence” moko te ya Katolike to ya bonzambe epesaka nzela ya kozwa yango mpo na mbongo. Libiangi oyo ya mokili mobimba ebongisaka bokutani ya baponami ya bikolo nyonso mpe ya ebandeli nyonso. Libiangi “ Yaka ” ekomi fungola ya lisanga oyo ya baponami oyo momekano ya bondimi ya mikolo ya nsuka ekokela. Kasi, bakokutana na momekano oyo epalangani na mabele mpe bakosangana lisusu kaka ntango Yesu Klisto akozonga na nkembo na ye mpo na kolongola bango na mboka ya masumu.

Verse 18 : “ Nazali kosakola epai na moto nyonso oyo akoyoka maloba ya esakweli ya buku oyo ete: Soki moto abakisi yango, Nzambe akobeta ye na malɔzi oyo elobeli na buku oyo; »

Emoniseli ezali buku ya Biblia ya mpamba te. Ezali mosala ya mikanda oyo ekomamaki na code ya Nzambe na monoko ya Biblia oyo ekoki koyeba na baye balukaka Biblia mobimba uta ebandeli kino nsuka. Maloba ya koloba ekómaka komesana na nzela ya kotángá mbala na mbala. Mpe “ba concordances bibliques” epesaka nzela ya kozwa maloba ya ndenge wana. Kasi mpenza lokola code na yango ezali mpenza ya sikisiki, babongoli mpe bakomi bakebisami ete: “ Soki moto abakisi eloko na yango, Nzambe akobeta ye na malɔzi oyo elobelami na buku oyo ”.

Verse 19 : “ Mpe soki moto alongoli eloko moko na maloba ya mokanda ya esakweli oyo, Nzambe akolongola eteni na ye na nzete ya bomoi mpe na engumba mosantu, oyo elobelami na buku oyo. »

Mpo na bantina yango, Nzambe azali kobangisa moto nyonso oyo “ alongoli eloko nyonso na maloba ya mokanda ya esakweli oyo .” Moto nyonso oyo azwi likama yango akebisami mpe ete: “ Nzambe akokata eteni na ye na nzete ya bomoi mpe na engumba mosantu, oyo elobelami na buku oyo .” Na yango, mbongwana oyo emonisami ekozala na mbuma mabe mpo na baoyo basalaki yango.

Nabendi likebi na bino na liteya oyo. Soki mbongwana ya buku oyo ya code oyo ekoki kososolama te epesameli etumbu na Yesu Klisto na banzela

mibale wana ya makasi, ekozala nini mpo na baoyo baboyaka nsango na yango ya kososolama oyo ekoki kososolama mpenza?

Nzambe azali na bantina malamumu ya kopesa likebisi oyo polele, mpamba te Emoniseli oyo, oyo maloba na yango eponami, ezali na motuya moko na makomi ya “mibeko zomi” na ye “oyo eyemami na mosapi na ye na bitanda ya mabanga” . Sikawa, na Dan.7: 25 , asakolaki ete “ *mobeko* ” na ye ya bokonzi ekobongwana ” lokola mpe “ *ntango* ”. Mosala yango esalemaki, ndenge tomoni yango, na bokonzi ya Loma, na kolandana ya bokonzi na mobu 321, na nsima pápa, na mobu 538. Mosala oyo amonaki ete ezali “ *lolendo* ” ekozwa etumbu ya liwa, mpe Nzambe alendisi biso tóbota lisusu te, . epai ya esakweli, lolenge oyo ya mbeba oyo azali kokweisa makasi.

Mosala ya Nzambe etikali mosala na ye ata soki ezali ntango nini. Koyeba ndimbola ya esakweli na ye ekoki kosalema te soki atambwisi ye te. Yango elingi koloba ete mosala oyo e déchiffré ezali na valeur moko na oyo e chiffré. Boyeba bongo ete mosala oyo esika likanisi ya Nzambe emonisami polele ezali ya “ *bosantu* ” ya likolo mpenza. Ezali “ *litatoli ya Yesu* ” ya nsuka oyo Nzambe azali koloba epai na basaleli na ye ya nsuka oyo bazalaki koboya kondima ya Lingomba ya Adventiste ya mokolo ya nsambo; mpe na ntango moko, na momesano ya Sabata ya solo ya Samedi, ezali na 2021, “ *bosantu* ” ya nsuka oyo ebongisamaki uta mobeko ya Dan.8:14 ebandaki kosala na 1843.

Verse 20 : “ *Moto oyo atatoli makambo oyo alobi ete: Ee, nazali koya nokinoki. Amen! Yaka, Nkolo Yesu!* »

Lokola ezali na maloba ya nsuka oyo Yesu Klisto alobelaki bayekoli na ye, mokanda oyo ya Emoniseli ezali na bosantu ya likoló mpenza. Kati na ye tozali kokuta oyo ekokani na ba tableaux ya mibeko, oyo eyemami na mosapi ya Nzambe mpe epesami na Moize. Yesu atatoli; nani akozala na mpiko ya kotelemela litatoli oyo ya bonzambe? Nyonso elobami, makambo nyonso mamonisami, azali na eloko mosusu ya koloba te longola se: “ *Ee, nazali koya nokinoki.* ” “ *Ee* ” ya pete oyo esangisi moto na ye mobimba ya bonzambe, elakisi ete koya na ye ya penepene ezali ya solo mpo ete azongisaka sika elaka na ye: “ *Nakoya nokinoki* ”; a “ *nokinoki* » daté oyo ezui ndimbola na yango mobimba : na printemps ya 2030. Mpe andimi esakola na ye na kolobaka “ *Amen* ”; oyo elakisi: “Na bosolo”.

Na nsima, nani alobi ete: “ *Yaka, Nkolo Yesu* ”? Engebene verse 17 ya mokapo oyo, bazali “ *Molimo mpe mwasi ya libala* .”

Verse 21: “ *Ngolu ya Nkolo Yesu ezala elongo na basantu nyonso!* »

Verse oyo ya nsuka ya Emoniseli ekangi mokanda na kolamusáká “ *ngolu ya Nkolo Yesu* ”. Oyo ezali motó ya likambo oyo mbala mingi ezalaki kotemela mobeko na ebandeli ya Likita ya boklisto. Na tango wana, ngolu ezalaki enforceable contre mibeko na ba oyo baboyaki likabo ya Klisto. Lokola Bayuda bazwaki libula ya mibeko elimbolaki ete bazalaki komona bosembo ya Nzambe bobele na nzela na yango. Yesu alingaki te kolongola bango na botosi ya mibeko kasi ayaki mpo na “ *kokokisa* ” oyo bambeka ya banyama esakolaki ye. Yango wana alobaki na Mat.5:17 ete: “ *Bokanisa te ete nayaki kobebisa mobeko to basakoli; Naye te mpo na kolongola, kasi mpo na *kokokisa* .*”

Likambo ya kokamwa mingi ezali koyoka bakristu bazali kotemela mibeko mpe ngolu. Mpo, lokola ntoma Paulo alimboli yango, ngolu ezali na mokano ya kosalisa moto akokisaka mobeko kino na esika oyo Yesu asakoli na Yoane 15:5 : “ *Ngai nazali nzete ya vinyo, bino bozali bitape. Ye oyo afandi kati na ngai mpe oyo nafandi kati na ye abotaka mbuma mingi, mpamba te soki ngai te okoki kosala eloko te .” Makambo nini ya “ *kosala* ” azali kolobela mpe ezali “ *mbuma* ” nini? Ya limemya mpo na mobeko oyo ngolu na ye epesaka nzela na nzela ya lialisi na ye na Molimo Mosantu.*

Elingaki kozala malamumu mpe malamumu soki “ *ngolu ya Nkolo Yesu ezalaki* ” mpe ekokaki kosala “ *na nyonso* ”; kasi verse yango oyo ebebisami ezali komonisa bobele mposa oyo ekoki kokokisama te. Tózala banso deja kolikya ete ekozala mingi mpenza; mingi soki likoki ezali; Nzambe, Mozalisi mpe Mobikisi na biso ya kokumisama abongi na yango; abongi mpenza na yango. Na koyebisaka polele “ *elongo na basantu nyonso* ”, makomi ya ebandeli elongolaka bozangi bososoli nyonso; ngolu ya Nkolo kozala na makoki ya kopesa litomba kaka na bango, baye “ *asantisaka na bosolo na ye* ” (Yoane 17:17). Mpe na baye bakanisaka kozwa bomoi ya seko na kokamataka nzela oyo Yesu Klisto alobi, nakundolisi bino ete kati na “ *nzela* ” mpe “ *bomoi* ”, ezali na “ *bosolo* ” ya ntina, engebene na Yoane 14:6. Mabe moko te na batomboki oyo balobi ete lipamboli ya molongo oyo, uta 1843, ngolu ya Nkolo esali kaka litomba na baye asantisaka na bozongisi bopemi na ye ya sabata ya bule na mokolo ya samedi. Ezali mosala oyo nde esanganaki na litatoli ya bolingo mpo na “ *bosolo* ” na yango ekomisaka baponami basantu babongi na ngolu oyo ezali na likambo. Yango wana ngolu ekoki te komipesa na “bato nyonso”. Na yango, kebá na mabongoli ya mabe ya Biblia oyo ezali kobungisa nzela, oyo ememaka na kozanga elikya ya nsuka ya nsomo mpo na baoyo batyelaka yango motema mpo na mpasi na bango!

Emoniseli ya bonzambe oyo emonisami kati na mokanda oyo endimisi mateya oyo esakolamaki na lisolo ya Genese, oyo tosili kozala na likoki ya komona ntina na yango ya ntina mingi. Na nsuka ya mosala oyo, emonani ete ezali na ntina tómikundola mateya wana ya minene. Yango ezali justifié mpe nalingi mpe ko lakisa que na mokili na biso ya contemporain, croyance chrétienne ezali massivement présentée na forme déformée en raison ya héritage culte ya catholique romaine. Bosolo oyo Nzambe asengi etikali na ezalela ya pete mpe ya lolenge oyo bantoma ya liboso ya Yesu Klisto basosolaki kasi bopete oyo mbala mingi ezanga likebi ekomi, na ezaleli na yango ya bato moke, ya mindondo mpo na baye bayebani te. Ya solo, mpo na koyeba Basantu ya Mikolo ya Nsuka ya Yesu Klisto ya nsima mpe ebongiseli ya molimo ya Emoniseli, mobeko ya Danyeale 8:14 ezali na ntina mingi. Kasi mpo na koyeba mobeko yango, boyekoli ya mokanda mobimba ya Danyeale mpe kososola bisakweli na yango ezali mpe na ntina mingi. Makambo oyo tososoli, Apocalypse ebimisi basekele na yango epai na biso. Boyekoli oyo esengeli kolimbola mokakatano oyo tokutani na yango ntango tozali komeka kondimisa moto oyo azali mondimi te ya ntango na biso na mikili ya Mpótó, mpe mingimingi na France.

Yesu alobaki ete moto moko te akoki koya epai na ye longola se Tata oyo azali kokamba ye mpe alobaki lisusu, na ntina ya baponami na ye, ete basengeli kobotama na mai mpe na Molimo. Mateya oyo mibale elingi koloba na boyokani

ete Nzambe ayebi lolenge ya elimo ya baponami na ye kati na bikelamu na ye nyonso. Yango wana, mokomoko na bango akosala engebene lolenge na ye; lisusu baoyo bazali na makanisi mabe mpo na Sabata oyo Bayuda basilaki kosalelama bakondima kozanga mpasi mingi bimoniseli ya esakweli oyo ezali kolakisa ete Nzambe asengaki yango banda 1843. Contrairement, baoyo bazali na makanisi mabe na ntina na yango bakoboya ntembe nyonso oyo Biblia elakisaki mpe akozwa bantina ya malamumu mpo na kolongisa koboya na ye. Kososola etinda oyo ebatelaka biso mpo tózanga mawa na baoyo tozali kolakisa solo ya Klisto epai na bango. Na kobimisáká bosolo ya makanisi ya bonzambe, esakweli yango epesi nguya na yango nyonso na “*Nsango Malamumu ya seko*” ete bayekoli ya Yesu basengeli “*koteya bikólo kino nsuka ya mokili*”.

“banyama” ya Apocalypse

Na kolandana mpe na kolandana banguna ya Nzambe mpe baponami na ye babimaki na elilingi ya “*banyama*”.

Ya liboso ezali komonisa Loma ya ampire oyo emonisami na elilingi ya “*dalagona oyo ezali na maseke zomi mpe mitó nsambo oyo balati badiademe*”, na Emoniseli 12:3; “*Ba Nikolaita*” na Em.2:6; “*zabolo*” na Em.2:10.

Ya mibale etaleli Loma ya Katolike ya pápa oyo ezali elilingi ya “*nyama oyo ebimi na mbu, na maseke zomi oyo elati mikonzi mpe mitó nsambo*” ya Emoniseli 13:1; “*kiti ya bokonzi ya Satana*” na Em.2:13; “*mwasi Yezabele*” na Em.2:20; “*sanza elakolamaki na makila*” na Em.6:12; “*misato oyo engengisami na sanza*” ya “*kelelo ya minei*” na Em.8:12; “*mbu*” na Em.10:2; “*mongenge lokola lingenda*” na Em.11:1; “*mokila*” ya “*dalagona*” na Em.12:4; “*nyoka*” na Em.12:14; mpe “*dalagona*” ya verse 13, 16 mpe 17; “*Babilone monene*” na Em.14:8 mpe 17:5.

Ya misato etali athéisme révolutionnaire français, oyo emonisami na “*nyama oyo ebimi na libulu mozindo*” na Em.11:7; “*bolózi monene*” na Em.2:22; “*kelelo ya minei*” na Em.8:12; “*monoko oyo ezali komela ebale*” oyo ezali elilingi ya bato ya Katolike, na Em.12:16. Yango etali lolenge ya liboso ya “*mawa ya mibale*” oyo etangami na Em.11:14. Lolenge na yango ya mibale ekokokisama na “*kelelo ya motoba*” ya Apo.9:13, engebene na Apo.8:13 na nse ya motó ya likambo “*mawa ya mibale*”, kati na mokolo ya 7 Mársi 2021 mpe 2029, na nse ya likambo ya solosolo ya Mokili moko Etumba ya misato oyo esukaki na etumba ya nikleere. Bobomi ya bato oyo elongolaka bato na mabele (*libulu mozindo*) ezali boyokani oyo esalemi kati na “*kelelo ya minei mpe ya motoba*”. Makambo ya mikemike ya bokoli ya etumba oyo emonisami na Dan.11:40 kino 45.

Nyama” ya minei ezali komonisa kondima ya Protesta mpe kondima ya Katolike, moninga na yango, na momekano ya nsuka ya kondima na lisolo ya mabele. Ye “*abimi na mabele*,” na Em.13:11; oyo elingi koloba ete azali ye moko, kobima na kondima ya Katolike oyo ezali elilingi ya “*mbu*”. Na ndenge ya koleka ndelo, eleko ya Mbongwana ebandisaki lingomba ya Protesta, oyo ezalaki na makambo mingi, oyo emonisami na lipengwi, oyo ezalaki kotatola kati na mikanda ya John Calvin, mpo na ezaleli ya bitumba, ya makasi, ya motema mabe, mpe ya konyokola . Kokota ya mosala ya mobeko ya Dan.8:14 epamelaki yango na mokili mobimba uta na eleko ya prenta ya mobu 1843.

Kondima ya ba Adventistes institutionnels, oyo ebimaki na bomoi uta na momekano ya kondima ya Baprotesta ya 1843-1844, ezongi nsima mpe ezongi na ezalela ya kondima ya Protesta mpe elakeli mabe na yango ya bonzambe uta kokweya ya 1994; yango mpo na boboyami ya officiel ya pole ya esakweli ya bonzambe oyo emonisami na mosala oyo uta 1991. Liwa oyo ya molimo ya lolenge ya institution esakolami na Em.3:16: “ *Nakosanza yo na monoko na ngai* ”.

Bokokisami ya nsuka ya bisakweli ezali liboso na biso, mpe kondima ya moto nyonso ekomekama. Nkolo Yesu Klisto akoyeba, kati na bato banso, baye bazali ya ye, baye bayambi mamoniseli na ye ya ntina, mbuma ya bolingo ya bonzambe, na esengo mpe bosembo ya botondi.

Na ngonga ya boponi ya suka, baponami bakokesana na likambo oyo ete bakoyeba mpo na nini bakweyi bakweyi, Emoniseli ya bonzambe ekosala bongo bokeseni kati na babikisami mpe babungi kino na oyo uta eleko ya bantoma “ *Efese* ”, na Apo 2:5, Nzambe alobaki ete, “ *Na yango, kobosana te epai wapi okwei* ”; mpe na 1843, na eleko ya “ *Sarde* ”, alobaki mpe na Baprotesta, na Em.3:3: “ *bokanisa ndenge boyambaki mpe boyokaki; mpe batela mpe boyamboli* ”; yango ekómi tii na Baadventiste oyo bakweyaki banda 1994, oyo atako bazali batali Saba, bazwaka epai na Yesu nsango oyo ya Emoniseli 3:19 : “ *Napamelaka mpe napesaka etumbu na baoyo nyonso nalingaka; yango wana bózála na molende mpe bó bongola mitema .*”

Na kobongisaka Emoniseli oyo ya esakweli, Nzambe mozalisi, oyo akutanaki na ye na bomoto ya Yesu Klisto, amipesaki mokano ya kopesa nzela na baponami na ye ete báyebe polele banguna na bango; likambo yango esalemi mpe mokano ya Nzambe ekokisami. Bozwi boye na elimo, Moponami na ye akomi “ *Mwasi ya libala oyo abongisami mpo na Elambo ya Libala ya Mwana na Mpate* ”. “ *alatisaki ye lini ya pembe ya malamumu, oyo ezali misala ya bosembo ya basantu* ” na Em.19:7. Yo oyo otangi makambo oyo ezali na kati ya mosala oyo, soki ozali na libaku mpe lipamboli ya kozala kati na bango, “ *mibongisa mpo na kukutana na Nzambe na yo* ” (Amosa 4:12), na bosolo na ye!

Atako bososoli ya bisakweli ya kobombama ya Danyele mpe ya Emoniseli esili mpe ntango ya bozongi ya solo ya Klisto eyebani sikawa epai na biso, motuna oyo euti na Yesu Klisto oyo etángamaki na Luka 18:8 etikaka ntembe moko oyo ezali kotungisa mwa moke: “ *Nalobi na bino, akosala yango komemela bango bosembo noki. Kasi ntango Mwana ya Moto akoya, akozwa kondima na mabele?* ”. Mpo ete ebele ya boyebi ya mayele ya solo ekoki te kofuta bolembu ya ezaleli ya kondima yango. Bomoto oyo ekokutana na bozongi ya Yesu Klisto ekoli na climat oyo ezali malamumu mpo na lolenge nyonso ya moimi oyo elendisami makasi. Elóngá ya moto na moto ekómi mokano oyo esengeli kokokisama ata soki moto ata na ntalo nini, ata na konyata mozalani na ye, mpe yango na boumeli ya eleko molai ya kimya na mokili mobimba na boumeli ya mbula koleka 70. Tango toyebi que ba valeurs ya lola oyo Yesu Klisto a proposer ezali na opposition absolue na norme oyo ya tango na biso, motuna na ye emonani tragiquement justifié, po ekoki ko concerner batu oyo bamindimaki que bazali « *élus* », kasi baktikalala kaka pona mawa na bango ya “babengami”; mpamba te

Yesu akozwa te kati na bango ezaleli ya kondima oyo esengeli mpo na kobonga na ngolu na ye.

Mokanda ebomaka kasi Molimo epesaka bomoi

Mokapo oyo ya nsuka esilisi ko déchiffrer Emoniseli ya Apocalypse. Ya solo, nauti kolakisa ba codes bibliques oyo epesaka nzela ya koyeba bilembo oyo Nzambe asalelaka na bisakweli na ye, kasi atako mokano na yango ezali ya kobimisa bosenga na ye mpo na bozongi ya Saba uta 1843-1844, liloba sabata ezali komonana te bobele mbala moko kati na makomi wana ya esakweli ya Danyele to ya Emoniseli. Epesamaka ntango nyonso likanisi kasi etángamaka polele te. Ntina ya kopesa yango nkombo polele te ezali ete momesano ya Sabata ezali normalité ya moboko ya kondima ya boklisto ya bantoma, mpo ete moto nyonso akoki komona ete likambo ya Sabata ezalaki ata moke te likambo ya ntembe kati na Bayuda mpe bantoma ya liboso, bayekoli ya Yesu Klisto. Kasi, zabolo atiki te kobundisa ye, liboso kotinda Bayuda “babebisa” ye, na nsima baklisto, na kosala ete “a ignorer” mobimba. Mpo na kozwa mbano yango, apesaki mabongoli ya lokuta ya makomi ya ebandeli oyo elobelaki ye. Lisusu, kolakisa oyo ya bosolo ya bonzambe elingaki kozala mobimba te soki bapamelaki misala mabe wana ya nsani, oyo bato oyo bazwi mpasi ezali, liboso, Nzambe kati na Yesu Klisto, na nsima baoyo liwa na ye ya bomikabi ekokaki kopesa bomoi ya seko.

Nandimisi, liboso ya Nzambe, ete ezali na makomi ya mayokani ya kala mpe ya sika, elingi koloba Biblia mobimba, molongo **moko te** oyo eteyaka mbongwana na ezalela ya Saba uta uta na mibeko ya minei kati na mibeko na yango zomi; lisusu, asantisami na Nzambe, uta ebandeli ya bozalisi na ye ya mokili na biso ya mabele.

Uta lipengwi ya Protesta mpo na bokoti ya mosala ya mobeko ya Danyele 8:14, na prenta ya mobu 1843 tii lelo, kotanga Biblia ebomaka. Nalingi kolakisa ete ezali Biblia te nde ebomaka na nko, ezali nde bosaleli oyo esalemi na yango na kotalela mabunga ya libongoli oyo ezali na ba versions

oyo ebongolami ya makomi ya ebandeli ya “ *Liebele mpe ya Greke* ”; mais surtout eza pe problème en raison ya ba interprétations ya mabe. Nzambe ye moko andimisi likambo yango, na bilili, na Em.9:11: “ . *Bazalaki na likoló na bango lokola mokonzi anzelu ya libulu mozindo, oyo azwaki nkombo na Liebele Abadone, mpe na Greke Apolyone* ”. Nazali komikundola awa nsango oyo ebombamaki na verse oyo: “ *Abbadon mpe Apollyon* ” elimboli, “ *na Liebele mpe na Greke* ”: Mobebisi. “ *Anzelu ya libulu mozindo* ” abebisi kondima na kosalelaka “ *batatoli mibale* ” ya Biblia ya Em.11:3.

Lisusu, banda 1843, bandimi ya lokuta basali mabunga mibale na kotánga litatoli ya lisolo ya Biblia. Ya liboso ezali ya kopesa motuya mingi na mbotama ya Yesu Klisto koleka liwa na ye mpe ya mibale ezali kolendisa libunga oyo, na kopesaka ntina mingi na lisekwa na ye koleka liwa na ye. Libunga oyo ya mibale etatoli contre bango, mpo ete kolakisa bolingo ya Nzambe mpo na bikelamu na ye epemami, na tina, na mokano na ye ya bolingi ya kopesa, na Klisto, bomoi na ye mpo na bosikoli ya baponami na ye. Kopesa esika ya liboso na lisekwa ya Yesu ezali na kobebisa mosala ya kobikisa ya Nzambe, mpe yango ememaka mpo na baye bazali na ngambo mbano ya komikata na ye mpe kobuka boyokani na ye ya bule, ya bosembo mpe ya malamau. Elonga ya Klisto etongami na kondima na ye ya liwa, lisekwa na ye ezali kaka mbano ya esengo mpe ya bosembo ya bobongi nie na ye ya bonzambe.

Bakolose 2:16-17 : “ *Yango wana, moto moko te asambisa bino mpo na kolya to komela, to mpo na feti, to sanza ya sika, to sabata: yango ezalaki elili ya makambo oyo ekoya , kasi nzoto ezali kati na Klisto.* »

Mbala mingi, basalelaka verse oyo mpo na kolongisa kotika momeseno ya “ *Sabata* ” ya poso na poso. Ntina mibale ezali kokweisa boponi yango. Ya liboso ezali ete liloba “ *sabata* ” elakisi “ *basabata* ” oyo esalemaka na “ *bafeti* ” ya losambo oyo Nzambe abongisi mbula na mbula na Levitike 23. Yango ezali “ *sabata* ” oyo ezali koningana oyo batyaka na ebandeli mpe ntango mosusu na nsuka na ntango ya “ *bafeti* ” ya losambo ”. Bazali kolamusama na maloba “ *okosala mosala ya bowumbu te na mokolo wana* ”. Bazali na boyokani te na “ *Sabata* ” ya poso na poso longola se nkombo na bango “ *Sabata* ” oyo elimboli “ *kotika, kopema* ” mpe oyo ezali komonana mpo na mbala ya liboso na Gen.2:2: “ *Nzambe apemaki* ”. Esengeli mpe koyeba ete liloba “ *sabata* ” oyo etángamaki na makomi ya Liebele ya mobeko ya minei ezali te na libongoli ya L.Segond oyo ezali komonisa yango, bobele, na nkombo “ *mokolo ya bopemi* ” to “ *mokolo ya nsambo* ” . Kasi, ezwi mosisa na yango na verbe oyo etangami na Gen.2:2: “ *kopema* ” to “ *Sabata* ” oyo epesameli nkombo polele na libongoli ya JNDarby ya Biblia.

Ntina ya mibale ezali oyo: Paulo alobaki na ntina na “ *bafeti mpe sabata* ” ete ezali “ *bilili ya makambo oyo ekoya* ” elingi koloba makambo oyo esakolaka likambo ya solo oyo ezalaki to ekozala. Soki tokanisi ete “ *Sabata ya mokolo ya nsambo* ” etali na verse oyo, etikali na “ *elili oyo ezali koya* ” tii na boyei ya mibu nkoto ya nsambo oyo esakoli. Liwa ya Yesu Klisto emonisaki ndimbola ya “ *Sabata ya mokolo ya nsambo* ” oyo esakoli, na ntina ya elonga na Ye likolo ya

lisumu mpe liwa, “ *mibu nkoto* ” ya lola oyo na boumeli na yango baponami na Ye bakosambisa bakufi ya mabele mpe ya lola oyo bakweyaki.

Na verse oyo, “ *bafeti, basanza ya sika* ” mpe “ *sabata* ” na yango ezalaki na boyokani na bozali ya lolenge ya ekólo ya Yisalaele ya kondimana ya kala. Na kotiaka, na nzela ya liwa na ye, kondimana ya sika, Yesu Klisto akómisaki makambo wana ya esakweli mpamba; basengelaki kotika mpe kolimwa lokola “ *elili* ” oyo ezali kosila liboso ya bosolo ya mosala na ye ya mabele oyo akokisaki. Ntango “Sabata” ya poso na poso ezali kozela koya ya mibu nkoto ya nsambo mpo na kokutana na bosolo na yango esakolamaki mpe kobungisa litomba na yango.

Paulo alobeli mpe “ *kolya mpe komela* .” Lokola mosaleli ya sembo, ayebi ete Nzambe alobeli makambo oyo na Levitike 11 mpe Deteronome 14 epai wapi akomeli bilei ya peto oyo epesami nzela mpe bilei ya mbindo oyo epekisami. Maloba ya Paulos ezali te na tina ya kotelemela makuli oyo ya bonzambe kasi kaka makanisi ya bato (*oyo moto moko te...*) amonisaki na likambo oyo oyo akokola na Baloma 14 mpe 1 Cor.8 esika makanisi na ye emonani polele mingi. Likambo yango elobeli bilei oyo bapesaka bikeko mpe banzambe ya lokuta mbeka. Azali kokundwela baponami oyo basali Yisalaele ya molimo ya Nzambe mikumba na bango epai na ye, kolobaka na 1 Kol.10:31: “ *Soki ozali kolya, to komela, to kosala eloko mosusu nyonso, bósala nyonso mpo na nkembo ya Nzambe* .” Nzambe akumisami na baoyo bazali koboya mpe kotyola makuli na ye oyo emonisami na makambo oyo?

Ezali Yakobo, ndeko ya Yesu nde azali koloba na nkombo ya bantoma **na likambo ya kokatama ngenga** , na Misala 15:19-20-21 : “ *Yango wana nazali na likanisi ete tómitungisa te baoyo ya bikólo oyo bazali kobaluka epai na bango Nzambe, kasi akomela bango ete báboya mbindo ya bikeko mpe pite, mpe biloko oyo bakangi na ntolo mpe makila; mpamba te Moize, banda na mabota ya kala, azali na bingumba nyonso baoyo bazali kosakola ye, mpe kotángama na basinagoga Sabata nyonso* .”

Mbala mingi esalelamaka mpo na kolongisa bonsomi ya bapakanano oyo babongwanaki epai ya Sabata, baverse yango ezali au contraire elembeteli ya malamumu koleka ya momeseno na yango oyo bantoma balendisaki mpe bateyamaki. Ya solo, Jacques amoni ete ezali na ntina te kotindika bango kokatama ngenga mpe azali koloba na mokuse mitinda ya ntina mpamba te mateya ya losambo ya mozindo ekopesama epai na bango ntango bakokende “ *Sabata nyonso* ” na basinagoga ya Bayuda na bisika na bango.

Ntina mosusu oyo esalelamaki mpo na kolongisa kotika kokabola bilei ya peto mpe ya mbindo: emonaneli oyo epesami na Petelo na Misala 10. Ndimbola na ye ekolisami na Misala 11 epai wapi amonisi “nyama ya mbindo” ya emonaneli na “bato” ya bapakanano oyo ayaki kobondela ye akende epai ya mokonzi ya basoda ya Loma “Korneli”. Na emonaneli oyo, Nzambe azali komonisa bizaleli ya mbindo ya bapakanano oyo basalelaka Ye te mpe basalelaka banzambe ya lokuta. Nzokande, liwa mpe lisekwa ya Yesu Klisto ememi mbongwana monene mpo na bango, mpo ekuke ya ngolu efungwami mpo na

bango na nzela ya kondima na mbeka ya bomikabi ya Yesu Klisto. Ezali na nzela ya emonaneli oyo nde Nzambe ateyi Petelo likambo oyo ya sika. Na yango, botangi ya bopeto mpe ya mbindo oyo Nzambe atyaki na Levitike 11 etikali mpe ezali kokoba kino na nsuka ya mokili. Longola se ete, uta 1843, na mobeko ya Dan.8:14, bilei ya bato ezwi momesano ya “ *bosantu* ” ya ebandeli oyo etiamaki mpe epesamaki molongo na Gen.1:29: “ *Mpe Nzambe alobaki ete: Tala, ngai Napesi molona nyonso oyo ebotaka mboto oyo ezali na mabele mobimba, mpe nzete nyonso oyo ezali na mbuma ya nzete, oyo ezali kobota mboto; oyo ekozala bilei mpo na bino .*”

Yesu apesaki bomoi na ye na minyoko ya nzoto mpe ya makanisi mpo na kobikisa baponami na ye. Kozala na ntembe te na nivo ya bosantu ya likolo mpenza oyo liwa oyo ya mposa makasi ezali kosenga na esika na ye epai ya oyo abikisaka. Solo mpenza!

Ntango ya Yesu Klisto awa na mabele

Liyaka ya Sabata ya mokolo ya 20 Marsi 2021

Uta ebandeli ya mosala na ngai ya kosakola, nandimisamaki, mpe nayembaki yango, ete “Yesu abotamaki na eleko ya prenta.” Na Sabata oyo ya 20 Marsi 2021, équinexe ya printemps esalemaki na ngonga ya 10:37 a.m. na ebandeli ya likita ya elimo. Molimo na nsima akambaki ngai na koluka bilembeteli ya oyo ezalaki kino ntango wana kaka bondimi ya pete ya bondimi. Calendrier moko ya Bayuda epesaki biso nzela ya kotia tango ya équinexe ya printemps ya mbula – 6 yambo ya date officielle na biso ya boklisto ya mbotama ya Mobikisi na biso, na “Sabata” ya 21 mars.

Mpo na nini mbula – 6?

Mpamba te dati na biso ya officiel ya mbotama ya Yesu Klisto etongamaki likoló na mabunga mibale. Ezalaki bobele na ^{ekeke ya 6} T.B. nde monganga ya Katolike Dionysius le Petite abandaki kosala calendrier. Lokola makambo ya mikemike ya Biblia to ya lisolo ya bato ezalaki te, atyaki mbotama yango na mokolo oyo Mokonzi Erode akufaki, mpe atyaki yango na mobu 753 ya ebandeli ya Loma. Banda wana, bato ya mayele na makambo ya kala bandimisi libunga ya

mbula 4 na calcul na ye; oyo emonisi ete Erode akufaki na mobu 749 banda Loma ebandisamaki. Kasi, Yesu abotamaki liboso ya liwa ya Erode mpe Mat.2:16 epesi biso précision oyo etie mbula ya Yesu na " *deux ans* " na tango ya "massacre ya ba innocents" oyo Mokonzi Hérode oyo azalaki na nkanda apesaki mitindo, po ye anyokwamaki mpe ayokaki liwa koya oyo ekopasola ye mosika na bisengo ya nguya. Likambo yango ezali na ntina, mpamba te makomi yango emonisi polele ete, " *mbula mibale, engebene dati oyo atunaki na likebi mpenza epai ya bato ya mayele .*" Soki tobakisi na mibu minei ya libunga ya liboso, mobu – 6, to 747 ya bobandi ya Loma, etiamaki na Biblia.

Equinoxe ya printemps ya mbula – 6

Kokweya na Sabata, na mobu oyo – 6, Biblia eyebisi biso ete anzelu moko amilakisaki na " *babateli ya mpate oyo bazalaki kokengela bitonga na bango* ". Sabata epekisi mombongo kasi te kobatela mpe kobatela banyama; Yesu andimisaki yango na kolobáká ete: " *Nani kati na bino azali na mpate oyo ekwei na libulu mpe ayei kobikisa yango te, ata na mokolo ya Sabata? ?* ". Na boye na anzelu, mbotama ya " *Mobateli malamú* ", mobikisi mpe motambwisi ya bampate ya bato esakolamaki, yambo, na babateli ya mpate ya bato, babateli mpe babateli ya bampate ya nyama. Anzelu alimbolaki ete: " *...mpo ete lelo na engumba ya Davidi, Mobikisi abotami mpo na yo, oyo azali Klisto Nkolo .*" Yango wana " *lelo* " oyo ezalaki mokolo ya Sabata mpe liyebisi ezalaki kosalema na butu, mbotama ya Yesu esalemaki kati na ngonga ya 6 p.m., ebandeli ya Sabata, mpe ngonga ya butu ya kosakola oyo anzelu asalaki epai ya babateli ya mpate. Esengeli sikoyo totia tango ya sikisiki tango, na cadran ya temps ya Israël, équinoxe ya printemps ya mbula – 6 ekokisamaki. Kasi yango ezali nanu possible te mpo tozali na information moko te sur période oyo.

Mbotama ya Yesu na Sabata ekomisi mwango ya lobiko ya Nzambe kongenga mpe na lolenge ya kokoka. Yesu amimonisaki ete azali " *Mwana ya Moto* ", " *Nkolo ya Sabata* ". Mpo Sabata ezali ya ntango moke mpe litomba na yango ezali kokoba kino mokolo ya koya na yango ya mibale, na ntango oyo ezali na nguya mpe na nkembo. Yesu apesi Sabata ndimbola na yango mobimba uta asakoli etikali ya mibu nkoto ya nsambo elongamaki mpo na baponami na ye kaka na elonga na ye likolo ya lisumu mpe liwa.

Mpo na komonisa ete akoti na ye mokóló, na mbula "mbula zomi na mibale", Yesu akoti na makambo ya elimo elongo na bato ya losambo oyo azali kotuna bango mituna mpo na Masiya oyo asakolami na Makomami Mosantu. Akabwanaki na baboti na ye oyo balukaki ye mikolo misato, atatolaki lipanda na ye ya bonzambe mpe boyebi na ye ya misio na ye mpo na bolamu ya bato ya mabele.

Na nsima, ntango ya mosala na ye ya molende mpe ya Leta awa na mabele ekómi. Mateya ya Danyele 9:27 ezali kolakisa yango na lolenge ya " *kondimana* " ya " *a poso* " oyo ezali elilingi ya mbula nsambo kati na ɔtɔne 26 mpe ɔtɔne 33. Kati na ɔtɔne yango mibale ezali, na esika moko ya katikati, prenta mpe feti ya Elekeli ya mobu 30 epai, na ngonga ya 3 p.m., "na katikati ya poso ya Pasika, mokolo ya misato 3 Aprili 30 Yesu Klisto asalaki ete " *mbeka mpe mbeka*" ya nyama ya molulu ya *Liebele esila* , na *kopesaka bomoi na ye mpo na kozipa masumu na ye kaka baponami*. Mokolo ya liwa na ye, Yesu azalaki na mbula 35

na mikolo 13. Lokola akufaki kolonga lisumu mpe liwa, Yesu akokaki kopesa elimo na ye epai ya Nzambe, kolobaka ete, “ *Esili* .” Elonga na ye likoló na liwa endimisamaki na nsima na lisekwa na ye. Na ndenge wana akendeki elongo na bantoma mpe bayekoli na ye mpe alakisaki kino, ntango bazalaki kotala, amataki na lola liboso ya elambo ya Pantekote, engebene na litatoli oyo epesami na Misala 1:1 kino 11. Kasi baanzelu babongisaki na libaku oyo liyebisi ya ye bozongi na nkembo, kolobaka ete: “ *Bato ya Galilai, mpo na nini botelemi awa kotalaka epai na likoló? Yesu oyo , oyo atombolamaki longwa na bino na likoló, akoya ndenge moko na ndenge bomonaki ye azali kokende na likoló.* ”. Na Pantekote, abandaki mosala na ye ya lola ya “Molimo Mosantu” oyo epesi ye nzela ya kosala kino na nsuka ya mokili, na ntango moko, na molimo ya moko na moko ya baponami na ye oyo bapalangani na mabele. Ezali na ntango wana nde nkombo na ye esakolamaki na Yis.7:14, 8:8 mpe Mat.1:23, “ *Emanuel* ” oyo elimboli, “Nzambe elongo na biso”, ezwi, kutu mingi koleka, ndimbola na yango ya solo.

Makambo mikemike oyo mapesami kati na mokanda oyo ezali mbano oyo Yesu apesi na baponami na ye lokola elembo ya botondi mpo na komonisa kondima na bango. Oyo ezali lolenge nini mokolo ya liwa na ye epesi biso nzela ya koyeba mpe kokabola na ye oyo ya bozongi na ye ya nsuka ya nkembo oyo akanaki mpo na mokolo ya yambo ya eleko ya prenta na mobu 2030; elingi koloba mbula 2000 nsima ya prenta ya kobaka na ekulusu na mokolo ya 3 Aprili 30.

Bosantu mpe bosantu

Bosantu mpe bosantu ezali ya kokabwana te mpe makambo ya lobiko epesami na Nzambe kati na Yesu Klisto. Paulo amikundoli likambo yango na Ebr.12:14: “ *Bólanda kimya elongo na bato nyonso, mpe bosantu, oyo soki te, moto moko te akomona Nkolo .*”

Likanisi oyo ya bonzambe ya “ **kosantisama** ” esengeli kososolama malamu mpenza mpo ete etali “nyonso oyo ezali ya Nzambe” mpe lokola bankolo nyonso, ekoki te kolongolama kozanga mbano mpo na baoyo bazali na mpiko ya kosala yango. Sikawa, ntina ya koyeba mpe kotya liste ya biloko oyo ezali ya ye ezali te; Mokeli ya bomoyi na nionso oyo ezali na kati, nionso ezali ya ye. Yango

wana azali na lotomo ya bomoi mpe ya liwa likoló na bikelamu na ye nyonso ya bomoi. Nzokande, kotikaka moto nyonso lotomo ya kofanda elongo na ye to kokufa kozanga ye, baponami na ye basangani na ye na boponi ya bonsomi mpe ya bolingi mpo na kozala ya ye libela. Boyokani wana na ye ekomisi baponami na ye biloko na ye. Baoyo ayambaka mpe ayebi bakotaka na likanisi na ye ya **bosantu** oyo esi etali mibeko nyonso oyo bomoi awa na mabele ezali na nse na yango. Na yango, kosantisama ezali kondima kotosa mibeko ya nzoto mpe ya bizaleli malamumu oyo etiamaki, mpe na yango endimami, na Nzambe. Ezali mpo na ntina mibale oyo nde Sabata mpe Mibeko Zomi ezali komonisa na bosikisiki bosantu wana ya bonzambe, oyo kobuka mobeko na yango ekosenga liwa ya Masiya Yesu.

Likanisi oyo ya bosantu ezali ya moboko mingi na boye ete Nzambe amonaki malamumu kolimbola yango uta ebandeli ya Biblia na Gen.2:3, na kosantisaka mokolo ya nsambo. Yango wana ezali likambo ya kokamwa te ete motángo oyo nsambo ekómi “elembo na yango ya bokonzi” na Biblia mobimba mpe mingimingi na Em.7:2: “ *Mpe namonaki anzeli mosusu, oyo azalaki komata epai ya **moi oyo ebimaki** , mpe asimbi **elembo ya Nzambe na bomoi** ; agangaki na mongongo makasi epai ya baanzeli minei oyo bapesaki bango mpo na kosala mabele mpe mbu mabe, mpe alobaki ete* : Baoyo bazali na matoi mpo na koyoka likanisi ya Molimo ya Nzambe oyo azali na mayele mabe bakomona ete “ **elembo oyo ya Nzambe na bomoi** ” etángami na mokapo oyo “7” ya Emoniseli.

Na mokolo oyo ya Pasika mpe Saba ya mokolo ya 3 Aprili 2021, mokolo ya kokanisa liwa ya Mobikisi na biso Yesu Klisto, Molimo ya Nzambe akambaki makanisi na ngai na esika mosantu ya Baebele ya Mose mpe Tempelo oyo etongamaki na Mokonzi Salomo na Yelusaleme. Namonaki likambo moko kuna oyo endimisi makasi ndimbola oyo napesaki mpo na esika mosantu oyo; elingi koloba, mokumba ya esakweli ya mosala monene ya kobikisa oyo ebongisamaki mpo na baponami oyo Nzambe asikolamaki.

Uta 1948, bazali naino komema elakeli mabe ya Nzambe mpo na koboya na bango kondima Yesu Klisto lokola “Masiya” oyo Nzambe atindaki, Bayuda bazwi lisusu mabele na bango ya ekólo. Uta ntango wana, likanisi moko, likanisi moko esili kotungisa bango: kotonga lisusu Tempelo na Yelusaleme. Mawa mpo na bango, likambo oyo ekosalema ata moke te, mpo Nzambe azali na ntina malamumu ya kopekisa yango; mokumba na ye esukaki na liwa mpe lisekwa ya Yesu Klisto. Bosantu ya tempelo ezwaki kokokisama na yango mobimba na molimo ya “Masiya”, na mosuni na ye mpe na molimo na ye, ya kokoka mpe kozanga litónó. Yesu amonisaki liteya yango ntango alobaki na Yoane 2:14, kolobelaka nzoto na ye: “ *bóbebisa tempelo oyo, mpe na mikolo misato nakosekwisa yango.* ”

Nsuka ya litomba ya tempelo endimami na Nzambe na ndenge ebele. Ya liboso, asalaki ete ebebisama na mobu 70 T.B. na basoda ya Loma ya Tito, ndenge esikolamaki na Danye 9:26. Na nsima, lokola abenganaki Bayuda, apesaki esika oyo tempelo yango ezalaki na lingomba ya Islam, oyo etongaki ba mosquée mibale kuna; “Al-Aqsa” oyo eleki kala mpe Dome ya Libanga. Yango wana, Yisalaele ezali na likoki te to ndingisa te ya kotonga lisusu tempelo na

yango, epai na Nzambe. Mpamba te botongi lisusu wana ekobebisa mosala na ye ya lobiko oyo esakolamaki.

Ntango oyo tempelo ya Yelusaleme ezalaki na ntina ekomamaki na lolenge ya botongi na yango. Kasi mpo na komona malamumu, tosengeli deja kotalela makambo mikemike oyo emonisami ya ndako wana ya losambo oyo ememi bosantu. Tóyeba ete tempelo yango esengelaki kotongama na Mokonzi Davidi oyo amonisaki mposa yango mpe aponaki Yelusaleme mpo na koyamba yango; Nzambe andimaki. Mpo na kosala yango, akembisaki mpe akómisaki engumba yango ya kala oyo ebéngamaki “Yebusi” banda na ntango ya Abalayama. Na bongo, kati na Davidi mpe “mwana ya Davidi”, “Masiya”, “mbula nkóto” elekaki. Kasi Nzambe atikaki ye asala bongo te, mpe ayebisaki ye ntina; akómaki moto ya makila na ndenge abomamaki mosaleli na ye ya sembo “Uriya Mohite” mpo na kozwa mwasi na ye, “Bate-seba”, oyo na nsima akómaki mama ya Mokonzi Salomo. Na bongo Davidi amemaki motuya ya mbeba na ye, azwaki etumbu na liwa ya mwana na ye ya liboso, abotamaki na Bate-sheba, na nsima, lokola asalaki kozanga molongo ya Nzambe motángo ya bato na ye, azwaki etumbu mpe Nzambe apesaki ye likanisi ete apona etumbu na ye kati na yango makambo misato oyo okoki kopona. Engebene na 2 Sam.24:15, aponaki liwa ya bokono ya bokono oyo ebomaki bato 70.000 oyo bazwaki mpasi na mikolo misato.

Na 1 Mikonzi 6 tozali kokuta ndimbola ya tempelo oyo etongamaki na Salomo. Apesi yango kombo, “ndako ya YaHWéH”. Liloba oyo “ndako” ezali kopesa likanisi ya esika ya bokutani ya libota. Ndako oyo etongami esakoli libota ya mokeli Nzambe mosikoli. Esalemi na biloko mibale oyo ekangami: esika mosantu mpe tempelo.

Na mabele, milulu ya losambo esalemaka oyo esalemaka na zone oyo epesami ndingisa mpo na moto. Salomo abengi yango: tempelo. Lokola bobakisi ya esika ya bosantu koleka, oyo abengi esika mosantu, mpe oyo ekabwani na yango bobele na elamba, shambre ya tempelo ezali na bolai ya mapeko ntuku minei, to mbala mibale monene koleka esika mosantu. Na bongo, tempelo yango ezipi $\frac{2}{3}$ ya ndako mobimba.

Atako etongamaki na nsima na ntango ya Moize, kondimana ya Bayuda ezali mobimba na nse ya parapluie ya kondimana oyo esalemaki kati na Nzambe mpe Abalayama na ebandeli ya mbula nkóto ya misato banda Adama. “Masiya akomilakisa epai ya bato ya Bayuda na ebandeli ya mbula nkóto ya mitano, mbula 2000 na nsima. Kasi, ntango oyo Nzambe apesi na mabele mpo na kopona na yango baponami ezali mbula 6000. Tozali bongo kokuta mpo na ntango, proportion $\frac{2}{3} + \frac{1}{3}$ ya ndako ya YaHWéH. Mpe na bokokanisi oyo, $\frac{2}{3}$ ya kondimana ya Abraham ekokani na $\frac{2}{3}$ ya ndako ya YaHWéH oyo esukaka na voile ya kokabola. Voile oyo ezali na rôle monene puisque ezali ko marquer transition depuis terrestres vers le celestiale; yango koyeba ete mbongwana oyo ezali elembo ya bosilisi ya mokumba ya esakweli ya tempelo awa na mabele. Makanisi maye mazali kopesa na rido oyo ekabwani ndimbola ya lisumu oyo ekaboli Nzambe ya lola ya kokoka na moto ya mabele oyo azali ya kokoka te mpe ya masumu uta Adama mpe Eva. Voile oyo ekabwani ezali na bizaleli mibale, mpo esengeli eyokana na bobongi nie ya lola mpe na bozangi kokoka ya mabele

ya biteni mibale oyo ekangisami. Ezali na ntango wana nde mokumba ya Masiya ebimi mpo azali komonisa ezaleli yango na ndenge ya kokoka. Na bobongi nie na ye ya bonzambe, Yesu Klisto akomaki lisumu na komema baponami na ye na esika na bango mpo na kozipa bango mpe kofuta motuya ya kufa.

Analyse oyo ememi biso na komona na sanctuaire image ya succession prophétique ya ba phases spirituelles minene oyo e marqué chaque 2000 ans : 1er sacrifice oyo Adama apesi - Mbeka oyo Abraham apesaki na ngomba Moria, futur Golgota - Sacrifice de Christ na makolo ya Ngomba Golgota – Mbeka ya baponami ya nsuka epékisami na bozongi ya nkembo ya mobikisi Yesu Klisto kati na Mikaele.

Mpo na Nzambe, oyo mpo na ye engebene na 2 Petelo 3:8, " *mokolo moko ezali lokola mibu nkoto, mpe mibu nkoto lokola mokolo moko* ", (tala mpe Nzembo 90:4), manaka ya mabele etongami likolo ya elilingi ya poso na bolandi moko ya: mikolo 2 + mikolo 2 + mikolo 2. Mpe nsima ya bolandi oyo " *mokolo ya nsambo* " ya seko efungwami.

Makambo oyo ezali na kati ya bashambre mibale ya ndako mosantu ezali komonisa makambo mingi mpenza.

Esika mosantu to esika ya bosantu koleka

Bakeruba mibale oyo mapapu etandami

Esika mosantu oyo babengaka esika oyo eleki bosantu ezali na bolai ya mapeko 20 mpe bonene ya mapeko 20. Ezali carré moko ya kokoka. Mpe bosanda na yango mpe ezali mapeko 20; oyo ekomisaka yango cube; elilingi ya kokoka oyo esalemi mbala misato ($= 3 : L = l = H$); oyo lokola ndimbola ya " *Yelusaleme ya sika oyo ekiti uta na lola uta na Nzambe* " na Em.20. Esika oyo eleki bosantu epékisami na Nzambe mpo na moto na etumbu ya liwa. Ntina na yango ezali petee mpe ezali na ntina; esika oyo ekoki koyamba Nzambe kaka mpo ezali elilingi ya lola mpe ezali elilingi ya ezaleli ya likoló ya Nzambe. Na makanisi na ye ezali na mwango na ye ya lobiko oyo kati na yango biloko nyonso ya elilingi oyo etiamaki na esika mosantu oyo esalaka mosala na yango. Bosolo ezali na Nzambe na dimension celestiale, mpe na mabele apesi ndakisa ya bosolo oyo na nzela ya bilembo. Na bongo, nakomi na likambo ya bokutani oyo ya sikisiki ya Elekeli oyo ya 2021. Totangi na 1 Mikonzi 6:23 kino 27: " *Asalaki na esika mosantu bakeruba mibale na nzete ya olive ya zamba, mapeko zomi na bosanda. Moko na moko ya mapapu mibale ya moko na bakeruba ezalaki na mapeko mitano, oyo ezalaki na mapeko zomi kobanda na nsonge ya mapapu na yango moko tii na nsonge ya mosusu. Kerube ya mibale mpe azalaki na mapeko zomi. Mezire mpe lolenge na yango ezalaki ndenge moko mpo na bakeruba nyonso mibale. Bolai ya moko na moko ya bakeruba mibale ezalaki mapeko zomi. Salomo atyaki bakeruba na katikati ya ndako, na kati. Mapapu na bango etandamaki: lipapu ya liboso esimbaki moko ya bifelo, mpe lipapu ya mibale esimbaki efelo mosusu; mpe mapapu na bango mosusu ekutanaki na nsuka na katikati ya ndako ."*

Bakeruba yango bazalaki te na tabernakle ya Moize, kasi na kotiaka bango na tempelo ya Salomo, Nzambe azali kongengisa ndimbola ya esika oyo eleki bosantu. Na ngámbo ya bonene na yango, eteni yango ekatisami na mibalemibale

ya mapapu ya bakeruba mibale, mpe na ndenge yango, epesi yango etinda ya likoló, oyo na ntembe te ekoki kokota te mpo na moto oyo afandaka kaka na mabele. J'en profite ici pour dénoncer et rétablir une vérité concernant ces chérubins auxquels, dans un délire mystique païen, des peintres aussi célèbres que « Michel Ange » ont donné l'aspect de bébés ailés jouant d'instruments ou tirant des flèches à l' monduki ya tololoto. Ba bébé bazali te na lola. Mpe mpo na Nzambe, engebene na Nz.51:5 to 7: " *Tala, nabotamaki na mabe, mpe mama na ngai azwaki zemi na masumu* ", mpe Rom.3:23: " *Mpo bato banso basali masumu mpe bazangi nkembo ya Nzambe* ", eloko babengaka bebe innocent to peto ezali te, pamba te banda Adam, moto abotami mosumuki na nzela ya libula." Baanzelu ya likoló bakelamaki bango nyonso ntango bazalaki bilenge, ndenge Adama azalaki awa na mabele. Bakómaka mibange te mpe batikalaka ntango nyonso ndenge moko. Bobange ezali ezaleli ya mabele oyo ekeseni na mosusu nyonso, mbano ya lisumu mpe liwa, lifuti na yango ya nsuka, engebene na Rom.6:23.

Sanduku ya Alliance Mosantu

1 Mikonzi 8:9 : “ *Na kati ya sanduku ezalaki bobele na bitando mibale ya mabanga , oyo Moize atyaki kuna na Horebe, ntango Yehova asalaki kondimana na bana ya Yisraele, ntango bazalaki kobima na mokili ya Ezipito .”*

Na esika mosantu to esika ya bosantu mingi ezali bongo na bakeruba mibale minene oyo mapapu etandami, bilembo ya ezaleli ya likoló oyo ezali kosala, kasi lisusu mpe koleka nyonso, **sanduku ya kondimana** oyo etyami **na katikati** ya shambre kati na bakeruba mibale ya minene. Po ezali pona kobomba yango nde ndako etongamaka. Na molongo oyo Nzambe azali kolakisa na Moize makambo ya losambo oyo akosengela kosala, ezwami liboso, sanduku ya kondimana. Kasi eloko oyo ezali na motuya mingi te koleka biloko oyo ezali na kati: bamesa mibale ya mabanga oyo Nzambe ayemaki likoló na yango na mosapi na ye mobeko na ye ya bulée mingi ya mibeko zomi. Ezali emoniseli ya makanisi na ye, ya momeseno na ye, ezaleli na ye oyo ebongwanaka te. Na boyekoli ekeseni (2018-2030, elikya ya suka ya ba Adventistes), nasili kolakisa ezaleli na yango ya esakweli mpo na eleko ya boklisto. Na esika mosantu totangi makanisi ya sekele ya Nzambe. Kuna tozali kokuta ba éléments oyo e favorisaka mpe esala que communion na ye ezala possible. Ekoki koloba ete mosumuki oyo atikali mobuki na nko mibeko na ye zomi amikosaka soki andimi ete akoki koloba lobiko na ye. Boyokani etongami bobele na bondimi oyo etiamaki na makambo ya solo ya elilingi oyo ezwami na esika oyo ya bosantu mingi. Na mibeko zomi, Nzambe alobeli na mokuse lolenge na ye ya bomoi oyo epesameli bato oyo basali na elilingi na ye; oyo elakisi ete Nzambe ye moko akumisaka mpe akokisaka mibeko na ye. Bomoi oyo epesami na moto etongami na limemya mpo na mibeko yango. Mpe kobuka mobeko na bango epesaka lisumu oyo ekoki kozwa etumbu ya liwa ya moto oyo azali na ngambo. Mpe uta Adama mpe Eva, kozanga botosi etie bato banso na nse ya ezalela oyo ya kufa. Yango wana liwa ekwelaki bato lokola maladi oyo nkisi te.

Kiti ya mawa

Na esika mosantu, likolo ya kiti ya ngolu, elilingi ya elilingi ya etumbelo oyo esengeli kotumba Mwana-Mpate ya Nzambe likoló na yango, baanzelu mosusu mibale ya mikemike batali etumbelo mpe mapapu na bango ekutani na katikati. Na elilingi oyo, Nzambe azali kolakisa bosepele oyo baanzelu ya sembo bapesaka na mwango ya lobiko oyo epemamaki na liwa ya bomikabi ya Yesu Klisto. Mpo Yesu akitaki uta na likoló mpo na komonana lokola bebe ya moto. Moto oyo apesaki bomoi na ye na ekulusu ya Golgota azalaki liboso moninga na bango ya lola “Mikaele”, mokonzi ya baanzelu mpe emoniseli ya lola oyo emonanaka ya mozalisi Nzambe Molimo mpe baanzelu bamitalelaka na bosembo nyonso “ *baninga basali* ” ya baponami na ye.

Na esika oyo eleki bosantu, masuwa oyo ezipami na kiti ya mawa etyami na nse ya mapapu ya bakeruba mibale ya minene mpe ya mike. Na elilingi oyo, tozali kokuta ndakisa ya verse oyo euti na Mal.4:2: “ Kasi mpo na bino oyo bozali kobanga nkombo na ngai, *moi na boyengebene ekobima* , mpe *kobikisama ekozala na nse ya mapapu na ye* ; *okobima mpe okopumbwa lokola bana ya ngombe na ndako ya bibwele .*” Kiti ya mawa, elembo oyo ezali komonisa liboso ekulusu oyo Yesu babakamaki na ekulusu, ekomema mpenza kobikisama na maladi ya lisumu oyo ebomaka. Yesu akufaki mpo na kobikisa na lisumu mpe asekwaki lisusu mpo na kobikisa baponami na ye na maboko mabe ya basumuki oyo babongoli motema te mpe batomboki. Kobuka mobeko oyo ezalaki na kati ya masuwa ememaki liwa epai na bikelamu nyonso ya bato awa na mabele. Mpe mpo na baponami oyo Nzambe aponi kati na Klisto, mpo na bango kaka, kiti ya ngolu oyo etiamaki likolo ya masuwa oyo ezali na mobeko oyo ebukani ememi elonga ya bomoi ya seko oyo bakokota kati na yango na ngonga ya lisekwa ya yambo; oyo ya basantu oyo basikolamaki na makila oyo Yesu Klisto asopaki na kiti oyo ya ngolu. Na ntango wana, kobikisama na bango na liwa ekosila. Engebene na Mal.4:2, bakeruba bazali elilingi ya Nzambe ya Molimo ya lola oyo Em.4 emonisi na elembo ya “ *bikelamu minei ya bomoi* ”. Mpamba te kobikisa oyo ekangami na kiti ya mawa etyami malamumu na nse ya mapapu mibale ya katikati ya bakeruba mibale ya minene.

Kaka ndenge na molulu ya mbula na mbula ya Baebele ya "mokolo ya bomikabi", makila ya nyama ya ntaba ezalaki kosopama na liboso mpe na kiti ya ngolu, epai ya Est, esengelaki makila ya Yesu Klisto esopana mpenza ye mpe na kiti oyo kaka ya ngolu. Mpo na yango, Nzambe asengaki te mosala ya nganganzambe moto. Abongisaki mpe abongisaki makambo nyonso liboso, na kosala ete masuwa mpe biloko mosantu ememama uta na esika ya bosantu koleka mpe esika mosantu na ntango ya mosakoli Yilimia kino na libulu moko oyo ezalaki na nse ya mabele na nse ya Ngomba Golgota, na nse ya mabele ya mabanga, . na bozindo ya metre motoba, kaka na nse ya lidusu ya 50 cm, oyo batimolaki likoló na libanga, oyo basoda ya Loma batelemisaki ekulusu oyo babakamaki Yesu likoló na yango. Na nzela ya mbeba molai mpe ya mozindo oyo esalemaki na koningana ya mabele oyo elobelami na Biblia, makila na ye ezalaki mpenza kosopana na ngámbo ya loboko ya mwasi ya kiti ya mawa, elingi koloba na ngámbo ya mobali ya Klisto oyo babakamaki na ekulusu. Na yango, ezali na ntina te ete Mat.27:51 etatoli makambo oyo: “ *Mpe tala, elamba ya tempelo epasuka na biteni mibale, uta likolo kino na nse, mabele eninganaki, mabanga epasuka , ...*”. Na 1982,

examen scientifique emonisaki que makila ya kokauka oyo Ron Wyatt a ramassaki ezalaki abnormalement composée na 23 chromosomes X na chromosome Y moko Mokeli ya bonzambe alingaki kotika sima na ye, preuve ya nature divine na ye oyo ebakisami na couvercle na ye ya bule oyo elilingi ya elongi na ye mpe ya nzoto na ye emonanaka na ndenge ya mabe. Na bongo, mobeko oyo ebukamaki oyo ezalaki na kati ya sanduku ezwaki lifuta na yango mobimba na kozwaka na etumbelo na yango makila oyo ezalaki mpenza peto uta na masumu nyonso ya Mobikisi na biso Yesu Klisto. Mpo na kobimiselaka makambo maye epai ya Ron Wyatt, Nzambe alukaki te kokokisa mposa ya koyeba makambo ya bato, kasi alingaki kolendisiteya ya bosantu ya bonzambe na ye kati na Yesu Klisto. Mpamba te lokola azali na makila ekeseni na bato mosusu, apesi ntina ya kondima ezaleli na ye ya kokoka mpe ya peto, oyo azali na masumu ya ndenge nyonso te. Andimi bongo ete ayaki kosala moto ya sika to " *Adama ya nsuka* " lokola Paulo alobi na 1 Cor.15:45, mpo atako amonanaki, ayokaki mpe abomamaki na nzoto ya mosuni oyo ekokani na oyo ya biso, azalaki na boyokani te ya ba gènes na lolenge ya bato. Bokebi boye na makambo mikemike na kokokisama ya mosala na ye ya kobikisa emonisi ntina oyo Nzambe apesaka na bilembo ya mateya na ye. Mpe tososoli malamumu mpo na nini, Moize azwaki etumbu mpo abebisaki mosala oyo ya kobikisa ya bonzambe na kobeta libanga ya Horebe mbala mibale. Mbala ya mibale, engebene motindo oyo Nzambe apesaki, asengelaki kaka kosolola na ye mpo na kozwa mai.

Fimbo ya Moize, mana, rulo ya Moize

Nom.17:10 : « *YaHWéH dit à Moïse : Reporte la verge d'Aaron devant le témoignage , pour être conservée comme un signe pour les enfants de rébellion, afin que tu fasses cesser de devant moi leurs murmures et qu'ils ne meurent litono* ».

Exo.16:33-34: “ *Mpe Moize alobaki na Arona ete: Zwá mbeki, tyá omer oyo etondi na mana, mpe lalisa yango liboso ya YaHWéH, mpo ebatelama mpo na bakitani na yo. Engebene na etinda oyo YaHWéH apesaki Moize, Arona atyaki yango liboso ya litatoli , mpo ete ebatelama .”*

Mib.31:26: “ *Zwá mokanda oyo ya Mibeko, mpe tyá yango pembeni ya sanduku ya kondimana ya Yehova Nzambe na yo, mpe ekozala wana lokola motatoli mpo na kotemela yo .”*

Na kotalela baverse oyo, tólimbisa ntoma Paulo libunga na ye oyo ememaki ye na kotya biloko yango na kati ya masuwa mpe te pembeni to liboso na yango, na Ebr.9:3-4: “ *Nsima ya elamba ya mibale ezalaki na eteni ya tabernakle oyo babengaka esika mosantu ya bosantu , . ~~oyo ezalaki na etumbelo ya wolo mpo na mpaka ya malasi~~, mpe sanduku ya kondimana, oyo ezipami mobimba na wolo. Liboso ya sanduku ezalaki na mbeki moko ya wolo oyo ezalaki na mana, lingenda ya Arona oyo ebimaki, mpe bamesa ya kondimana .* Ndenge moko mpe, etumbelo ya mpaka ya malasi ezalaki na esika mosantu te kasi na ngámbo ya tempelo liboso ya rido. Kasi biloko oyo batyaki pembeni ya masuwa ezalaki wana mpo na kotatola makamwisi oyo Nzambe asalaki mpo na bato na ye ya Baebre oyo bakómaki Yisalaele, ekólo ya bonsomi mpe ya mikumba.

Pembeni ya sanduku, lingenda ya Moize ná Arona, esengaka kotyela basakoli ya solo ya Nzambe motema. Engebene Mib.8:3, mana ekundolisi baponami liboso ya Yesu ete “ *moto akobika kaka na limpa mpe mai te, kasi na liloba nyonso oyo ekobima na monko ya YaHWéH .*” Mpe liloba oyo mpe emonisami kuna na lolenge ya rulo oyo Moize akomaki, na nse ya dictation ya Nzambe. Likolo ya sanduku , etumbelo ya kiti ya ngolu eteyaka ete soki kondima te na mbeka ya bolingi ya bomoi ya Yesu Klisto, boyokani na Nzambe ekoki kosalema te. Ensemble oyo ya makambo ezali moboko ya teoloji ya kondimana ya sika oyo etiamaki likolo ya makila ya bato oyo Yesu Klisto asopaki. Mpe na lolenge ya mayele mpenza, mokolo oyo, kati na ye, mosala ya Nzambe ekokisamaki mpe ekokisamaki, mokumba ya bilembo mpe feti ya “Yom Kippur” to “mokolo ya bomikabi” oyo esakolaki yango ekomaki ya kala mpe ya ntina te. Na miso ya makambo ya solo, bililingi esilisaka. Yango wana tempelo, epai milulu ya bisakweli ezalaki kosalema, esengelaki kolimwa mpe kobima lisusu te. Lokola Yesu ateyaki yango, mosambeli ya Nzambe asengeli kosambela ye “ *na elimo mpe na solo,*” kozala na “ *nzela ya kozwa bonsomi* ” na Molimo na ye ya likoló na nzela ya boyokani ya Yesu Klisto. Mpe losambo oyo ekangami na esika moko te ya mabele, ezala na Samaria, to na Yelusaleme, mpe kutu moko na Loma, na Santiago de Compostela, na Lourdes to na Mecque.

Atako ekangami na esika moko ya mabele te, kondima emonisami na misala oyo Nzambe abongisaki liboso mpo na baponami na Ye ntango bazali kofanda awa na mabele. Bolingoli ya bisika ya bosantu esilaki na ebandeli ya mibu nkoto ya mitano nsima ya mibu 4.000 ya lisumu. Mpe soki mosala ya Nzambe etongamaki koleka mibu 4000, baponami balingaki kokota na botikali ya Nzambe oyo esakolamaki na Sabata ya poso na poso. Kasi ezalaki bongo te, mpamba te banda Zekalia, Nzambe asakolaki boyokani mibale. Azali koyebisa na bozindo ya mibale, alobi na Zec.2:11: “ *Mabota mingi makosangana na YaHWéH na mokolo wana, mpe bakokoma bato na ngai; Nakofanda na kati na bino, mpe bokoyeba ete Yehova na mampinga atindi ngai epai na bino.* » Boyokani mibale emonisami na “ *banzete mibale ya olive* ” na Zac.4:11 kino 14: “ *Nayanolaki mpe nalobaki na ye ete: Nzete oyo mibale ya olive elingi koloba nini, na loboko ya mobali ya etanda ya mwinda mpe na loboko ya mwasi na yango? Nalobaki mbala ya mibale, mpe nalobaki na ye: Bitape mibale ya olive, oyo ezali pene na banzela mibale ya wolo oyo wolo ezali kobima na yango, elimboli nini? Ayanolaki ngai ete: Oyebi te soki balingi koloba nini? Nalobi: Te, nkolo na ngai. Mpe alobaki ete: “Oyo ezali bapakolami mibale oyo batelemi liboso ya Nkolo na mokili mobimba .” Kotanga ba versets oyo esalaka ngai na découvrir subtilité sublime ya mokeli Nzambe, Molimo Mosantu oyo a inspirer liloba ya biblia. Zekalia asengisami na makasi ete atuna mbala mibale soki “ *banzete mibale ya olive* ” elimboli nini mpo Nzambe ayanola ye. Yango mpo projet ya alliance divine eko vivre deux phases successives mais phase ya mibale eteyamaka na ba leçons ya ya liboso. Ezali na mibale, kasi na bosolo ezali kaka moko, mpo ya mibale ezali kaka culmination ya oyo ya liboso. Ya solo, kondimana ya kala ezali na motuya nini soki liwa ya bomikabi ya Masiya Yesu te? Eloko moko te, ata mokila ya poire te, ndenge monganga Martin Luther alingaki koloba yango. Mpe yango nde ntina ya likambo ya mawa oyo ezali naino kotungisa Bayuda ya ekólo tii lelo. Na*

baverse oyo Nzambe asakoli mpe ete baboyaki kondimana ya sika na eyano oyo Zekalia apesi na motuna oyo “ *Oyebi te soki balingi koloba nini?*” Nalobi: **Te, nkolo na ngai** . Pamba te, na bosolo, Bayuda ya ekolo bako ignorer signification oyo tii na moment ya test ya suka liboso ya retour ya Yesu Klisto esika bakobongola to bako confirmer refuse na bango na coût ya existence na bango.

Emonani ete, mbongwana ya boklisto ya bato ya bapakanu emonisi ete mwango ya bonzambe ekokisamaki solo na bomoto ya Yesu Klisto mpe oyo ezali elembo se moko oyo Nzambe azali kopesa naino na Bayuda ya ekolo mpo na kotikala na boyokani na ye ya bule. Endimisami boye, kondimana oyo ya mibale to ya sika esengelaki kotandama na ndambo ya misato ya nsuka ya mibu 6000 ya ntango ya lisumu ya mabele. Mpe ezali bobele na bozongi na ye ya nsuka ya nkembo nde Yesu Klisto akotia elembo na ntango ya bosilisi ya kondimana ya mibale; mpamba te kino na bozongi oyo, liteya oyo esakolamaki na bilembo etikali na ntina mpo na kososola mosala ya mokili mobimba oyo Nzambe abongisaki uta tozali na nyongo na ye ya boyebi ya ntango ya bozongi na ye ya nkembo: ebandeli ya prenta 2030. Na bongo, na 1844, na kopesaka Saba epai na baponami na Ye, Nzambe azali kozwa mateya oyo makomami na elilingi ya esika mosantu ya Liebele mpe ya tempelo ya Salomo. Azali kofunda lisumu ya mokolo ya lomongo ya Katolike oyo ezwaki libula na Amperere Constantin wuto le 7 mars 321, kopesa likanisi ya bosenga ya "kopetola esika mosantu" ya sika oyo esalemaki solo mbala moko mpo na libela na Yesu Klisto oyo babakamaki na ekulusu mpe asekwi. Nzambe azelaki mpenza tii na 1844 mpo na kofunda polele mpenza kokweisa na ye “Dimanche ya Loma”. Pamba te adoption na yango etie bondimi ya boklisto ya peto na ebandeli na se ya elakeli mabe ya lisumu oyo ebukaka boyokani na Nzambe engebene na liyebisi epesami na Dan.8:12.

Na yango, kosantisama elimboli mpenza limemya mpo na Sabata mosantu, yango moko esantisami na Nzambe uta nsuka ya poso ya yambo ya bozalisi na ye ya ebongiseli ya mabele. Mingimingi lokola esakoli bokoti ya baponami na bopemi oyo ezwami na elonga ya Yesu mpe ezali na kati ya mibeko ya minei kati na mibeko zomi ya Nzambe oyo ezali na kati ya sanduku ya litatoli na esika ya bosantu koleka, esika mosantu, elembo ya Molimo ya Nzambe ya lola mbala misato mosantu, mosantu na bobongi nie ya mikumba na ye misato oyo elandana ya Tata, Mwana mpe Molimo Mosantu. Makambo nyonso oyo ezwami kuna ezali ya bolingo na motema ya Nzambe mpe esengeli kozala kaka ya bolingo na makanisi mpe mitema ya baponami na ye, bana na ye, bato ya “ndako” na ye. Boponi ya bosantu ya solo ya baponami etiamaki bongo mpe emonisami.

Na bokeseni na mobeko ya Moize oyo ezali kosala ba adaptations na avancement ya projet ya Nzambe, oyo ekomami na mabanga ezuaka valeur ya libela tii na suka ya mokili. Mpe ezali bongo mpo na mibeko na yango zomi, oyo moko te na yango ekoki kobongwana mpe kutu moke kolongolama, lokola Loma ya pápa ezwaki mpiko ya kosala mpo na mibeko ya mibale kati na mibeko zomi wana. Mokano ya diabolique ya kokosa ba candidats mpo na seko emonani na kobakisa mobeko moko mpo na kobatela motango zomi. Kasi epekiseli ya bonzambe ya kofukama liboso ya bikelamu, bililingi to bililingi oyo eyemami elongolami mpenza. Tokoki koyoka mawa ya lolenge oyo ya likambo kasi atako bongo epesi biso nzela ya kofungola bondimi ya lokuta. Ye oyo alukaka kososola

te mpe atikali na lolenge ya likolo na lolenge ya mayele azali konyokwama na mbano ya bizaleli na ye; azali koboya kolanda makambo oyo azali kosambisa tii ntango Nzambe akokweisa ye.

Tempelo to esika mosantu

Totika likambo ya lola ya losambo oyo emonanaka uta na lola mpo na kotala yango na nse ya oyo bosantu ya lingomba epesaka yango na mabele. To découvrir yango na ba éléments oyo etie na eteni ya “tempelo” ya “ndako ya YaHWéH”. Na tabernakle ya ntango ya Moize, shambre oyo ezalaki hema ya kokutana. Ezali na misato ya biloko oyo mpe etali mesa ya mampa ya kolakisa, esika ya kokangama na bougies na ba tubes nsambo mpe miinda nsambo mpe etumbelo ya mpaka ya malasi oyo etiamaki kaka liboso ya voile na katikati ya shambre. Soki touti libanda, mesa ya mampa ezali na loboko ya mwasi, na nördi mpe esika oyo batyaka mwinda ezali na loboko ya mobali, na sudi. Bilembeteli oyo ezali oyo ya bosolo oyo ezwami na bomoi ya baponami oyo basikolami na makila oyo Yesu Klisto asopaki. Bazali na boyokani ya kokoka mpe bakoki kokabwana te.

Esika ya wolo oyo ezali na miinda nsambo

Kob.26:35: “ *Okotya mesa na libándá ya elamba, mpe etelemiselo ya miinda liboso ya mesa, na ngámbo ya sudi ya tabernakle; mpe okotya mesa na ngámbo ya nördi .*”

Na tempelo, batye yango na loboko ya mwasi, na ngámbo ya Sudi. Bilembo yango etángamaka na boumeli ya ntango, kobanda na Sudi tii na Nördi. Esika ya bougie ezali elilingi ya Molimo mpe pole ya Nzambe uta ebandeli ya kondimana ya kala. Boyokani mosantu esi etongami likoló na mbeka ya “*mwana-mpate ya Nzambe*” ya Pasika oyo emonisami mpe liboso ya bana-mpate to bana-mpate-mpate oyo bapesaki lokola mbeka banda Adama. Na Em.5:6 bilembo ya esika ya kokangama ekangami na yango: “ *miso nsambo oyo ezali milimo nsambo ya Nzambe oyo etindami na mabele mobimba* ” mpe “ *maseke nsambo* ” oyo ezali kopesa yango bosantu ya nguya.

Bougie ezali wana mpo na kokokisa mposa ya pole ya baponami. Bazuaka yango na kombo ya Yesu Klisto oyo kati na ye ezali kosantisama (= 7) ya pole ya bonzambe. Bosantu oyo emonisami na motango “sambo” oyo ezali na emoniseli ya Biblia uta bokeli ya poso ya mikolo nsambo uta ebandeli. Na Zekalia, Molimo alobi ete “ *miso nsambo* ” ezali na libanga monene oyo Zerubabele akotonga lisusu tempelo ya Salomo oyo bato ya Babilone babebisaki. Mpe alobi mpo na “ *miso nsambo* ” oyo: “ *Sambo oyo ezali miso ya YaHWéH, oyo ezali koleka na mabele mobimba.* » Na Em.5:6, nsango oyo elobami mpo na Yesu Klisto, “ *Mwana-Mpate ya Nzambe* ”: “ *Mpe namonaki, na katikati ya kiti ya bokonzi mpe bikelamu minei ya bomoi mpe na katikati ya bankulutu, mwana-mpate oyo ezalaki wana lokola nde batumbaki yango. Azalaki na maseke nsambo mpe miso nsambo, oyo ezali milimo nsambo ya Nzambe oyo atindamaki na mabele mobimba.*” Verse oyo endimisi makasi bosantu ya bonzambe ya Masiya Yesu. Mozalisi monene Nzambe amitindaki na mabele mpo na kokokisa mbeka na ye ya bomikabi ya bolingi kati na Yesu. Ezali na mosala ya Molimo oyo ya bonzambe

nde nazali na nyongo ya bandimbola oyo elakisami na misala na ngai. Pole ezali kokende liboso mpe boyebi ezali kokola na ntango. Tozali na nyongo na ye ya bososoli na biso nyonso ya maloba na ye ya esakweli.

Etumbelo ya malasi

Na kopesaka nzoto na ye ya mosuni na liwa, na momeseno ya kokoka ya elimo na ye mpe ya molimo na ye mobimba, Yesu Klisto amemi liboso ya Nzambe nsolo moko ya esengo oyo molulu ya Baebele ezali elilingi ya malasi. Klisto azali komonisama na malasi yango kasi mpe na mokumba ya mosali oyo azali kopesa yango.

Kaka liboso ya rido, mpe etali sanduku ya litatoli mpe kiti na yango ya ngolu, ezali na etumbelo ya mpaka ya malasi oyo epesaka mosali ya mpaka, nganga-nzambe monene, mokumba na ye lokola mobondeli mpo na mabunga oyo kaka baponami na ye asali . Mpo ete Yesu azwaki masumu ya mokili mobimba te, kasi kaka oyo ya baponami na ye oyo apesaki bilembo ya botondi na ye. Na mabele, nganga-nzambe monene azali kaka na motuya ya esakweli ya elilingi, mpo ete lotomo ya kobondela ezali kaka ya Klisto Mobikisi. Kobondela ezali lotomo na ye ya se moko mpe ezali na ezaleli ya “ *ya seko* ” engebene na molongo ya Melekisedeke lokola yango elimbolami lisusu na Dan.8:11-12: “ *Atelemaki epai ya mokambi ya mampinga , alongolaki ~~mbeka ya seko na ye~~, mpe akweisaki esika ya esika mosantu na ye. Limpinga yango epesamaki na ~~mbeka ya seko~~, mpo na lisumu; liseke ebwakaki solo na mabele, mpe elongaki misala na yango* ”; mpe na Ebr.7:23. Maloba “ ~~mbeka~~ ” oyo ekatisami na bilembo etangamaki te na makomi ya Liebele ya ebandeli. Na verse oyo, Nzambe azali kotyola mbuma mabe ya boyangeli ya pápa ya Loma. Boyokani ya semba ya moklisto na Yesu epengwisami mpo na bolamu ya mokambi ya pápa; Nzambe abungisaka basaleli na ye oyo babungisaka milimo na bango. Na bobongi nie na ye ya bonzambe, kaka Nzambe na kati ya Klisto nde akoki ko légitimer intercession na ye, mpo azali kopesa, lokola lisiko mpo na baye azali ko interceder, mbeka na ye ya mawa ya bolingi oyo ememaka nsolo ya esengo mpo na Nzambe asambisaka Bolingo mpe Bosembo oyo ye azali ko représenter na ndenge moko ntango . Intercession na ye esalemaka automatique te, asalelaka yango to te, selon soki mosengi abongi na yango to te. Intercession ya Yesu Klisto etindami na mawa na ye mpo na botau ya mosuni ya bomoto ya baponami na ye, kasi moto moko te akoki kokosa ye, asambisaka mpe abundi na bosembo mpe na bosembo mpe andimi basambeli mpe baombo na ye ya solo; oyo bayekoli na ye ya solo bazali. Na molulu yango, malasi ezali elilingi ya nsolo kitoko ya Yesu oyo akoki bongo kosala mabondeli ya basantu na ye ya sembo elongo na malasi na ye moko oyo esepelisaka Nzambe. Etinda yango ekokani na kotya elengi na bilei oyo esengeli kolya. Elilingi ya esakweli ya Klisto oyo alongi, Nganga-Nzambe Monene ya mabele akomi ya kala mpe asengeli kolimwa elongo na tempelo oyo azali kosala milulu na ye ya losambo. Principe ya intercession etikali sima ya likambo oyo, pamba te mabondeli oyo basantu balobeli Nzambe elakisami na kombo mpe na ba mérites ya Yesu Klisto intercesseur ya lola mpe Nzambe na mobimba na tango moko.

Mesa ya mampa ya kolakisa

Na tempelo, batye yango na loboko ya mobali, na ngambo ya nordi. Limpa ya kolakisa ezali komonisa bilei ya elimo oyo ezali bomoi ya Yesu Klisto, mana ya solo ya likoló oyo epesami na baponami. Ezali na mampa zomi na mibale lokola ezali na mabota zomi na mibale na boyokani ya bonzambe mpe ya bato oyo ekokisami na Yesu Klisto Nzambe mobimba (= 7) mpe Moto mobimba (= 5); motango zomi na mibale ezali motango ya boyokani oyo kati na Nzambe mpe moto, Yesu Klisto azali bosaleli mpe ndakisa ya kokoka. Ezali likolo na ye nde Nzambe atongi boyokani na ye likolo ya ba patriarches 12, ba apostolo 12 ya Yesu, mabota 12 oyo etiamaki elembo na Em.7. Na botangi ya orientation na yango na Nord ya “tempelo”, mesa oyo ezali na ngambo ya kondimana ya sika mpe na ngambo ya Keruba monene oyo etiamaki na gauche na esika ya bule.

Esika ya karé

Etumbelo ya bambeka

Na Emoniseli 11:2, Molimo alobi ete likambo moko boye esalemaki na “*lopango*” ya esika mosantu: “*Kasi lopango ya libándá ya tempelo, tiká yango na kati libanda, mpe komeka yango te; mpamba te epesami na bikólo, mpe bakonyata engumba mosantu na makolo na boumeli ya sanza ntuku minei na mibale.*” “*Lopango*” elakisi lopango ya libándá oyo ezali liboso ya ekotelo ya esika mosantu to tempelo oyo ezipami. Kuna tozali kokuta ba éléments ya rituel religieux oyo etali aspect physique ya bikelamu. Ya liboso, ezali na etumbelo ya bambeka oyo batumbaka banyama oyo bapesaka mbeka likoló na yango. Uta koya ya Yesu Klisto oyo ayaki kosala mbeka ya kokoka, molulu oyo ekómaki ya kala mpe esukaki na boyokani na esakweli ya Dan.9:27: “*Akosala kondimana makasi na bato mingi na boumeli ya pɔsɔ moko, mpe na boumeli ya ndambo ya pɔsɔ **akosala ete mbeka mpe likabo esila**;* mobebisi akosala makambo ya nsɔni koleka, kino libebi mpe oyo esili kosila ekokwea likoló na mobebisi.” Na Ebr.10:6 kino 9, likambo yango endimami: “***Bondimi bambeka ya kotumba te to mbeka mpo na lisumu te***. Bongo nalobi: Tala, naye (*Na rulo ya buku elobeli ngai*) Pona kosala mokano na yo, O Nzambe. Nsima ya koloba liboso ete: ***Bambeka mpe makabo oyo bolingaki te to bondimaki te, Ezala makabo ya kotumba to makabo ya masumu te*** (oyo epesami engebene na mobeko), na nsima alobaki ete: Tala, naye kosala mokano na yo. Alongoli bongo likambo ya liboso mpo na kotya oyo ya mibale. Ezali na nzela ya mokano oyo nde tosantisami, na nzela ya likabo ya nzoto ya Yesu Klisto, mbala moko mpo na libela.” Emonani lokola ete Paulo, oyo akanisami ete azali mokomi ya mokanda oyo elobeli "Baebete", akomaki yango na nse ya dictation ya Yesu Klisto; oyo ezali kolongisa pole na yango monene mpe bosikisiki na yango oyo ekokani na mosusu te. Ya solo, bobele Yesu Klisto na ye moko nde akokaki koloba na ye ete: “(*Na rulo ya mokanda ezali mpo na ngai*)”. Kasi verse 8 ya makomi ya Nzembo 40 elobi ete, “*elongo na rulo ya mokanda oyo ekomami mpo na ngai.*” Mbongwana oyo ekoki bongo kolongisama na mosala oyo ya moto ye moko ya Klisto elongo na Paulo, oyo atikalaka ye moko na boumeli ya mibu misato na Arabie, abongisamaki mpe alakisamaki mbala moko na Molimo. Mpe nazali kokundolisa bino, yango ezalaki deja na rulo oyo ekomamaki na Moize oyo akomaki yango na dictation ya Nzambe.

Mbu, tank ya ba ablutions

Elemento ya mibale ya carré ezali réservoir ya ablution, préfiguration ya ritual ya batisimo. Nzambe apesi yango liloba “mbu” mpo na nkombo na yango. Na expérience ya batu mer ezali synonyme ya « liwa ». Emelaki bato oyo bazalaki liboso ya mai monene elongo na mpela na yango mpe ezindaki basoda nyonso ya Farao oyo batambolaki na mpunda oyo bazalaki kolanda Moize ná bato na ye ya Baebele. Na batisimo, na ntina mpenza na kozindisama mobimba, moto ya kala ya masumu asengeli kokufa mpo na kobima na mai lokola ekelamu ya sika oyo asikolami mpe ebotami lisusu na Yesu Klisto oyo azali kopesa ye bosembo na ye ya kokoka. Kasi oyo ezali kaka principe théorique oyo application na yango eko dépendre na nature ya candidat oyo ami présenter. Ayaka, lokola Yesu, na batisimo, mpo na kosala mokano ya Nzambe? Eyano ezali ya moto na moto mpe Yesu azali ko imputer to azali ko imputer te bosembo na ye selon cas. Oyo ezali solo ezali ete moto nyonso oyo alingi kosala mokano na ye akomemya na esengo mpe na botondi mobeko mosantu ya bonzambe, oyo kobukana na yango ezali lisumu. Soki esengeli akufa na mayi ya libatisi, motuna ezali te ya kobotama lisusu na mosala ya Klisto, longola se na mbalakaka mpo na botau ya mosuni ya moto.

Na bongo, apetolami na masumu na ye mpe alati boyengebene oyo etangami ya Yesu Klisto, lokola nganga-nzambe ya kondimana ya kala, baponami baklisto bakoki kokota na esika mosantu to tempelo mpo na kosalela Nzambe kati na Yesu Klisto. Nzela ya lingomba ya solo ya bonzambe emonisami bongo na botongi oyo ya bilili mpo ete oyo ezali kaka bilembo, bosolo ekobima na misala oyo baponami oyo balongisami bakomema liboso ya bato, baanzelu, mpe Nzambe mozalisi.

Mwango ya Nzambe esakolamaki na bilili

Na mwango na ye, Nzambe alongolaki lisumu ya baponami na nzela ya makila ya Yesu Klisto amemamaki na kiti ya ngolu ya esika mosantu to esika ya bosantu koleka. Lokola bapesaki ye ndingisa ya kotimola na ndenge ya kokamwa na esika oyo Ngomba Golgotha ezalaki na Yelusaleme tii na 1982, infirmière adventiste Ron Wyatt, archéologue, amonisaki ete makila ya Yesu ezalaki mpenza kokita na ngámbo ya loboko ya mwasi ya kiti ya mawa oyo ezalaki na kati ya libulu moko oyo ezalaki na nse ya mabele na metre motoba na nse ya ekulusu ya kobaka ya Klisto na ekulusu; likambo oyo esalemaki na nse ya Ngomba Golgota. Na molulu ya bonganga-nzambe, nganga-nzambe oyo batye na esika mosantu azali kotala kiti ya ngolu mpe biloko ya lola oyo etiamaki na esika ya bosantu koleka, esika mosantu. Yango wana, oyo ezali na loboko ya mwasi ya moto ezali na loboko ya mobali ya Nzambe. Ndenge moko mpe, bokomi ya Liebele esalemi uta na loboko ya mobali kino na loboko ya mwasi ya moto, kozwaka nzela ya Nordi-Sud, na yango, uta na loboko ya mwasi kino na loboko ya mobali ya Nzambe. Boye, mwango mwa mayokani mabale makomami o botangi bwa esika eye ya bosantu koleka, uta na loboko ya mobali ya moto kino na loboko na ye ya mwasi; to mpe ndenge mosusu mpo na Nzambe. Bayuda ya kondimana ya kala bazalaki kosalela Nzambe na nse ya elilingi ya elilingi ya kerube oyo ezalaki na esika mosantu na loboko na bango ya mobali. Na boumeli ya boyokani na bango,

makila ya ntaba oyo babomaki na “mokolo ya bomikabi” esopamaki na liboso mpe na kiti ya mawa. Kosopela yango ezalaki mbala nsambo na mosapi na ye na nganga-nzambe monene epai ya Esti. Ezali solo que alliance ya kala ezalaki phase orientale ya projet na ye ya économie. Basumuki oyo basengelaki kolimbisa bazalaki bango moko na Est, na Yelusaleme. Mokolo Yesu asopaki makila na ye, ekweaki kaka na kiti wana ya mawa, mpe kondimana ya sika oyo etiamaki likolo ya makila na ye mpe bosembo na ye ebandaki na nse ya elembo ya kerube ya mibale oyo ezalaki na ngámbo ya loboko ya mwasi, na ngámbo ya sudi. Na yango, oyo Nzambe amonaki yango, bokoli yango esalemaki banda na loboko na ye ya mwasi tii na “ loboko na ye ya mobali ”, mopanzi ya lipamboli na ye, ndenge ekomami na Nzembo 110:1: “ *Ya Davidi. Nzembo. Liloba ya Yawe epai ya Nkolo na ngai: Fanda na loboko na ngai ya mobali, tii nakokómisa banguna na yo etelemelo ya makolo na yo .* Mpe kondimisáká Ebr.7:17, baverse 4 kino 7 emonisi polele ete: “ *YahWeH alapi ndai, mpe akobongola motema te: Ozali nganga-nzambe libela, na lolenge ya Melekisedeke. Nkolo na loboko na yo ya mobali abukaka bakonzi na mokolo ya nkanda na ye. Azali kosalela bosembo kati na bikólo: biloko nyonso etondi na bibembe; abukaka mitu na mboka mobimba. Amelaka na ebale ntango azali kotambola: yango wana atomboli motó na ye .*” Na bongo, Yesu Klisto oyo azali na bopolo kasi azali sembo azali kotinda bato oyo bazali kotyola mpe batomboki báfuta motuya ya kotyola na bango mpo na litatoli ya lokumu ya bolingo na ye ya mawa mpo na baponami na ye oyo basikolami.

Na boye ete ntango bazali kokota na lopango to na tempelo, Baebre balakisaka mokongo na bango epai ya “moi oyo ebimaka” oyo bapakanano bazalaki kosambela na boumeli ya ntango nyonso na bisika ndenge na ndenge na mabele, Nzambe alingaki ete esika mosantu etongama, na bolai na yango, na Esti- Axe ya ouest. Na bonene na yango, efelo ya loboko ya mobali ya esika oyo eleki bosantu ezalaki bongo na “Nord” mpe efelo ya loboko ya mwasi ezalaki na ngámbo ya “Sud.”

Na Mat.23:37, Yesu amipesaki elilingi ya “ *nsoso oyo abatelaka bana na ye na nse ya mapapu na ye* ” : “ *Yelusaleme, Yelusaleme, oyo abomaka basakoli mpe abomi mabanga baoyo batindami epai na yo, Mbala boni nalingi bosangisa bana na bino esika moko, lokola nsoso esangisaka bana na ye na nse ya mapapu na ye, mpe olingaki te!* ”. Yango nde mapapu oyo esembolami ya bakeruba mibale eteyaka, mpo na moko na moko ya boyokani mibale oyo elandana. Engebene na Exo.19:4, Nzambe amikokanisi na “ *mpongo* ”: “ *Omoni oyo nasalaki na Ezipito, mpe ndenge namemaki yo na mapapu ya mpongo mpe namemaki yo epai na ngai* ”. Na Em.12:14, alimboli malamumu “ *mpongo monene* ”: “ *Mpe mapapu mibale ya mpongo monene epesamaki na mwasi, mpo ete apumbwa na esobe, na esika na ye, epai aleisami mpo na mwa ntango, ntango , mpe ndambo ya ntango, mosika na elongi ya nyoka .*” Bililingi yango ezali komonisa likambo moko ya solo: Nzambe abatelaka bato oyo alingaka mpo balingaka ye, na boyokani mibale oyo elandi, liboso mpe nsima ya Yesu Klisto.

Na nsuka, na elilingi, tempelo ya Liebele ezalaki komonisa nzoto ya Klisto, oyo ya baponami mpe na lisanga, Mwasi ya libala ya Klisto, Baponami na ye, liyangani ya baponami. Mpo na bantina wana nyonso, Nzambe atye mibeko ya bopeto mpo na kolya mpo ete mitindo wana ndenge na ndenge ya tempelo

esantisama mpe etosama; 1Kol.6:19 : “ *Oyebi te ete nzoto na yo ezali tempelo ya Molimo Mosantu oyo azali kati na yo, oyo ozali na ye epai ya Nzambe, mpe ete ozali ya yo moko te? »*

Wolo, eloko mosusu te kaka wolo

Esengeli mpe toyeba ntina ya critère oyo : ba meubles mpe bisaleli nionso, ba keruba mpe bifelo ya kati yango moko esalemi na wolo to ezipami na wolo oyo babeti. Ezaleli ya wolo ezali ezaleli na yango oyo ekoki kobongwana te; oyo ezali motuya bobele moko oyo Nzambe apesaka yango. Ezali likambo ya kokamwa te ete akómisaki wolo elembo ya kondima ya kokoka, oyo ndakisa na yango oyo ekokani na mosusu te mpe ya kokoka ezalaki Yesu Klisto. Kati ya tempelo mpe esika mosantu elilingi eteni ya kati ya molimo ya Yesu Klisto oyo efandi na bosantu, bopeto ya Molimo Mosantu ya Nzambe; bizaleli na ye ezalaki kobongwana te mpe yango nde esalaki ete alongaki masumu mpe liwa. Ndakisa oyo Yesu apesaki elakisami na Nzambe lokola ndakisa oyo baponami na ye nyonso basengeli komekola; oyo ezali bosenga na yango, kondima se moko mpo na kokoma moto na moto mpe na lisanga na boyokani na bomoi ya seko ya lola, lifuti mpe mbano ya balongi. Les valeurs qui étaient les siennes doivent devenir les nôtres, nous devons lui ressembler comme des clones, selon qu'il est écrit dans 1 Jean 2:6 : « *Celui qui dit qu'il demeure en lui doit marcher aussi comme il a marché lui -ata* ». Ndimbola ya wolo epesami na biso na 1 Petelo 1:7 : “ *ete komekama ya kondima na bino, oyo ezali na motuya mingi koleka wolo oyo ekufaka (oyo, nzokande, emekami na moto), ekoki kobimisa masanzoli, nkembo mpe lokumu.* ” , *ntango Yesu Klisto akobima* . Nzambe amekaka kondima ya baponami na ye. Atako wolo ekoki kobongwana te, ekoki kozala na mwa ndambo ya biloko ya mbindo, mpe mpo na kolongola yango, esengeli kotungisa yango mpe konyangwa. Na nsima, biloko yango ya mabe to bosoto emati tii na likoló na yango mpe ekoki kolongola yango. Ezali elilingi ya bokutani ya bomoi ya mabele ya bayekoli oyo basikolami na boumeli na yango Klisto alongoli mabe mpe apetoli bango, kotiaka bango na mimekano ndenge na ndenge. Mpe ezali bobele na nse ya ezalela ya elonga na bango na mpasi nde na nsuka ya bomoi na bango, nsuka na bango ya seko ezwami na Mosambisi monene Yesu Klisto. Elonga oyo ekoki kozwama bobele na lisungi mpe lisalisi na ye, lokola asakolaki na Yoane 15:5-6 mpe 10 kino 14: “ *Ngai nazali nzete ya vinyo, bino bozali bitape. Ye oyo afandi kati na ngai mpe oyo nafandi kati na ye abotaka mbuma mingi, mpo ete soki ngai ezali te, okoki kosala eloko te. Soki moto afandi kati na ngai te, akobwakama lokola etape mpe akauki; na nsima toyanganisaka bitape, tobwakaka yango na mato, mpe ezikaka .* ” Kotosa mibeko ya bonzambe esengeli: “ *Soki bozali kobatela mitindo na ngai, bokotikala kati na bolingo na ngai, lokola ngai nabatelaki mibeko ya Tata na ngai, mpe nakotikala kati na bolingo na ye.* ” . Kokufa mpo na baninga ekomi culmination parfaite ya norme ya bolingo sublimé ya mutu: “ *Oyo ezali etinda na ngai: Bolingana, lokola nalingaki bino.* ” *Bolingo mosusu ezali te koleka kopesa bomoi na ye mpo na baninga na ye .* ” Kasi bondimi oyo ya Yesu ezali na kondima: “ ***Bozali baninga na ngai, soki bozali kosala oyo napesi bino mitindo .*** ”

Na ngambo na yango, etelemiselo ya miinda oyo ezalaki na miinda nsambo esalemaki na wolo ya makasi. Na ntango wana, akokaki bobele komonisa

ezaleli ya kokoka ya Yesu Klisto. Wolo oyo ezwamaki na nsima na bandakonzambe ya Lingomba ya Katolike ya Loma ezali komonisa ete ezali na kondima ya lokuta. Yango nde ntina oyo, na bokeseni, batempelo ya Protesta elongolamaki biloko nyonso ya kokembisa, ya komikitisa mpe ya makasimakasi. Na elilingi ya esika mosantu mpe ya tempelo, kozala ya wolo emonisi ete esika mosantu ekoki komonisa bobele Yesu Klisto ya bonzambe. Kasi na bopanzi, ekomami ete azali Mokonzi, mokonzi ya Eklezia oyo ezali nzoto na ye na Ef.5:23-24: “ *mpo ete mobali azali motó ya mwasi, lokola Klisto azali mokonzi ya Eklezia , oyo ezali nzoto na ye , mpe oyo azali Mobikisi na yango. Sikawa, lokola Eklezia ezali kotosa Klisto, ndenge moko mpe basi basengeli kotosa mibali na bango na makambo manso. »* Kasi na nsima Molimo azali koyebisa polele ete: “ *Mibali, bólinga basi na bino, lokola Klisto alingaki Eklezia, mpe amipesaki mpo na ye, mpo na kosantisa ye na liloba , nsima ya kopetola ye na libatisi ya mai, mpo na kosala Eklezia oyo bómonana liboso na ye na nkembo, oyo ezangi litongo to ya kolemba to eloko ya ndenge wana, kasi ya bulée mpe ya mbeba te. ”. Na bongo, awa, oyo emonisami polele, ezali oyo lingomba ya boklisto ya solo ezali na yango. Norme na yango ezali kaka théorique te mpo ezali pratique oyo esalemi na réalité na yango nionso. Esengeli koyokana na motindo ya “ *liloba ” na ye oyo emonisami;* oyo esangisi kobatela mitindo mpe makuli ya Nzambe mpe koyeba mabombami oyo emonisami na bisakweli na ye ya Biblia. Critère oyo, “ *irreprehensible to irreproachable* ” ya baponami, ekundolami mpe endimami na Em. Bayebani na elembo ya “ 144.000 ” oyo bakangisami na “ *elembo ya Nzambe* ” na Em.7. Expérience na bango ezali oyo ya *mobimba kosantisama* . Boyekoli oyo ezali kolakisa ete tabernakle, esika mosantu, tempelo mpe bilembo na yango nyonso esakolaki mosala monene ya kobikisa ya Nzambe. Bazwaki mokano mpe kokokisama na bango na bomonisami ya mosala ya mabele ya Yesu Klisto oyo emonisami epai ya bato. Na yango, boyokani oyo moto oyo aponami abatelaka na ye ezali ya esakweli mpe ezaleli ya esakweli; moto oyo ayebi boyebi amipesi na mozalisi Nzambe oyo ayebi makambo nyonso; oyo atongaka avenir na ye mpe amonisaka yango.*

Boyekoli ya tempelo oyo Mokonzi Salomo atongaki euti komonisa biso ete tosengeli te kobulunganisa eteni ya “tempelo” oyo bato bakoki kokota na yango na “esika mosantu” oyo ebombami kaka mpo na Nzambe ya likoló. Lokola mbano ya likambo oyo, liloba "esika mosantu" oyo esalelami na esika ya liloba "bosantu" na Dan.8:14 mbala oyo ebungisi légitimité nionso , mpo etali esika moko ya lola esika bopetoli ezali na ntina te na 1843. Mpe au contraire , liloba "bosantu" etali basantu oyo basengeli kotika momesano ya masumu na mabele mpo na kosantisama to, koponama mpo na koponama na Nzambe.

Na liwa ya Yesu Klisto, rido oyo ekabolaki “tempelo” na “esika mosantu” epasolamaki na Nzambe, kasi kaka mabondeli ya basantu nde ekozwa nzela ya molimo na esika mosantu ya lola epai Yesu akobondela mpo na bango. Eteni ya tempelo esengelaki kokoba mokumba na yango lokola ndako ya koyangana mpo na baponami awa na mabele. Ezalaki ndenge moko na 1843, etinda ezongisamaki sika. “Tempelo” ya basantu etikali na mabele mpe na “esika mosantu”, kaka ya lola, intercession ya Klisto ezongeli officiellement en faveur ya kaka ba élus Adventistes oyo baponamaki. Yango wana, “esika mosantu” ezali lisusu te awa na

mabele kati na boyokani ya sika epai elembo na yango elimwaka. Nyonso oyo etikali ezali “tempelo” ya elimo ya baponami oyo basikolami.

Bosoto bobele moko oyo esengaki kopetolama ezalaki masumu ya bato awa na mabele, mpamba te ata lisumu moko te na bango eyaki kobebisa likoló. Kaka bozali ya zaboló mpe bademo na ye ya botomboki nde ekokaki kosala yango, yango wana, na elonga, na Mikaele, Yesu Klisto abenganaki bango na lola mpe abwakaki bango na mabele ya masumu epai basengeli kotikala kino liwa na bango.

Ezali na likambo moko lisusu oyo tosengeli kososola nsima ya kolobela elilingi ya bosantu. Atako bilembo yango ezali mosantu, ezali kaka biloko ya mosuni. Bosantu ya solo ezali na kati ya bato ya bomoi, yango wana Yesu Klisto azalaki mingi koleka tempelo oyo yango moko ezalaki kaka mpo na kobomba mobeko ya Nzambe, elilingi ya bizaleli na ye mpe bosembo na ye oyo esilikisamaki na mosumuki awa na mabele. Ezali bobele mpo na kosala lokola lisungi mpo na mateya ya baponami na ye ete Nzambe asalaki ete makambo yango ekokisama na Moize mpe basali na ye. Ezali mpo na kokima bizaleli ya losambo ya bikeko nde Nzambe apesaki ndingisa na moto moko, mosaleli na ye, Ron Wyatt, mpo na koluka mpe kosimba sanduku ya litatoli na ye na 1982. Mpo ete “*litatoli ya Yesu*” oyo “*ezali elimo ya esakweli*” eleki mingi epai na ye mpe na ntina mingi uta ayaki na miso mpo na kobimisa ndimbola ya mosala ya kobikisa oyo ebongisamaki mpo na baponami na ye oyo baponaki awa na mabele. Ron Wyatt azwaki ndingisa ya kosala filme ya Mibeko Zomi oyo baanzelu babimisaki na masuwa, kasi aboyaki kobatela filme yango. Makambo yango emonisi ete Nzambe ayebaki liboso ete aboyaki, kasi liponi yango ebatelaka biso na losambo ya bikeko oyo enregistrement ya ndenge wana ekokaki kobimisa epai na baponami na ye mosusu oyo bazalaki na likama mingi. Bosolo oyo emonisami epai na biso, mpo ete tobomba yango na makanisi ya mitema na biso lokola libaku malamumu ya elengi epesami na Nzambe na biso ya Bolingo.

Bokabwani ya Genese

Atako boyekoli ya mosala oyo emonisaki biso basekele oyo ebombami na bisakweli ya Danyele mpe ya Emoniseli, esengeli sikoyo nasalisa bino bozwa bisakweli oyo emonisami na mokanda ya Genese, liloba oyo elimboli “ebandeli”.

Likebi !!! Litatoli oyo tokomona na boyekoli oyo ya mokanda ya Genese eutaki mbala moko na monoko ya Nzambe oyo a dicta yango na mosaleli na ye Moize. Kondima te lisolo oyo ezali nkanda monene oyo ekoki kosalema epai ya Nzambe mbala moko, nkanda oyo ekangaka mpenza ekuke ya likoló mpo ezali komonisa kozanga mpenza ya “ *kondima, oyo kozanga yango ekoki kosalema te ete moto aseveli na Nzambe* ,” engebene Baebale 11:6 .

Na maloba ya ebandeli ya Apocalypse na ye, Yesu atelemaki makasi na maloba oyo: “ *Nazali alfa mpe omega, ebandeli mpe nsuka* ” oyo azongeli lisusu na nsuka ya Emoniseli na ye na Em.22:13 . Tosi tomoni ezaleli ya esakweli ya mokanda ya Genese, mingi mingi na oyo etali poso ya mikolo nsambo oyo esakoli mibu nkoto nsambo. Awa, napusani penepene na buku oyo ya Genese uta na eteni ya motó ya likambo “ **kokabwana** ” oyo ezali mingimingi komonisa yango ndenge tokomona.

Genese 1. Ezali na ntina mingi

Mokolo ya ^{1er}

Genese 1:1 : “ *Na ebandeli Nzambe akelaki lola mpe mabele* ” .

ebandeli ” emonisi yango , “ *mabele* ” ekelamaki mpenza na Nzambe lokola katikati mpe moboko ya bonene ya sika, oyo ekokani na mitindo ya bomoi ya likoló oyo ezalaki liboso na yango. Pona kosalela image ya peintre, pona ye ezali ko créer pe ko mettre en œuvre création ya peinture ya sika. Kasi tóyeba deja ete, uta ebandeli na yango, “ *likoló mpe mabele* ” **ekabwani** . “ *Likoló* ” ezali komonisa cosmos interstellar oyo ezali mpamba, ya molili mpe oyo ezangi nsuka; mpe na nsima “ *mabele* ” ebimaka na lolenge ya boule oyo ezipami na mai. “ *Mabele* ” ezalaki na bomoi ya liboso te na poso ya bozalisi uta ekelamaki na ebandeli to “ *ebandeli* ” ya bokeli ya dimension oyo ya mabele ya sikisiki. Ezali kobima na bozangi mpe ezwami na lolenge na etinda ya Nzambe mpo na kokokisa mokumba oyo ekomaki na ntina mpo na bonsomi oyo ezali na ebandeli ya lisumu oyo esalemaki na lola na ekelamu na yango ya liboso mpenza; moto oyo Yisaya 14:12 etángi na nkombo “ *monzoto ya ntóngo* ” mpe “ *mwana ya ntóngo* ” akómi Satana banda atemelaki bokonzi ya Nzambe. Banda wana, azali mokambi ya kaa ya batomboki ya lola oyo ezali mpe kaa ya mabele oyo ekoya.

Gen.1:2: “ *Mabele ezalaki na lolenge te mpe mpamba: molili ezalaki na etando ya mozindo, mpe Molimo ya Nzambe etambolaki likoló ya mai* .”

Lokola peintre abandi na ko appliquer couche ya fond na toile, Nzambe azali ko présenter situation oyo elongi na vie ya lola oyo esi esalemi pe vie ya mabele oyo ako créer. Azali bongo ko désigner na liloba “ *molili* ” nionso oyo ezali na bondimi na ye te oyo akopesa kombo “ *pole* ” na opposition absolue.

Toyeba boyokani oyo verse oyo ezali kotya kati na liloba “ *molili* ”, ntango nyonso na boike lokola makambo na yango ezali mingi, mpe liloba “ *libulu mozindo* ” oyo ezali komonisa mabele oyo ememi lolenge moko te ya bomoi. Nzambe asalelaki elembo oyo mpo na kopesa nkombo ya banguna na ye: bato oyo “bazangi Nzambe” mpe bato oyo bakanisaka bonsomi na Em.11:7 mpe batomboki ya Lingomba ya Katolike ya pápa na Em.17:8. Kasi Baprotesta batomboki basanganaki na bango na 1843, mpe balekaki na ngala na bango na nse ya boyangeli ya Satana, “*anzelu ya libulu mozindo* ” ya Emoniseli 9:11; oyo esanganaki na Lingomba ya Adventiste oyo ezalaki sembo te na 1995.

Na elilingi oyo epesami na verse oyo, tomoni ete “ *molili* ” **ekaboli** “ *molimo ya Nzambe* ” na “ *mai* ” oyo ekosakola na elilingi, na Danyeke mpe na Emoniseli, ebele ya “ *bato, bikólo mpe ya minókó* ” na nse ya bilembo “ *mbu* ” na Dan.7:2-3 mpe Em.13:1, mpe na nse ya oyo ya “ *bibale* ” na Em.8:10, 9:14, 16:12, 13 . 17:1-15. Mosika te, bakoloba ete **kokabwana yango** euti na “ *lisumu* ” ya ebandeli oyo Eva ná Adama bakosala. Lokola na elilingi oyo epesami, Nzambe azali kopakola mapeka na mokili ya molili oyo ekangami na baanzelu batomboki oyo bazali kolanda Satana na boponi na ye mpo na kotelemela bokonzi ya Nzambe.

Gen.1:3: “ *Nzambe alobaki ete: Tiká pole ezala! Mpe pole ezalaki* ”

Nzambe atie motindo na Ye ya “ *malamu* ” engebene na bosambisi na Ye moko mpe ya bokonzi. Nzela oyo ya “ *malamu* ” ekangami na liloba “ *pole* ” mpo na lolenge na yango ya nkembo, oyo emonanaka na bato nyonso mpe na bato nyonso, mpamba te bolamu ebataka “ *soni* ” te oyo ememaka moto na kobombana mpo na kokokisa misala na ye ya mabe. “Nsoni” oyo ekoyokana na Adam nsima ya lisumu engebene na Gen.3, soki tokokanisi yango na Gen.2:25.

Gen.1:4: “ *Nzambe amonaki ete pole ezali malamumu; mpe Nzambe akabolaki pole na molili .*”

Oyo ezali **etumbu ya liboso** oyo Nzambe amonisaki. Abimisi boponi na ye ya **malamu** oyo elamusi na liloba “ *pole* ” mpe kokweisa na ye **mabe** oyo epesameli nkombo na liloba “ *molili* ”.

Nzambe abimisi biso ntina ya bozalisi na ye awa na mabele mpe na yango mbano ya suka oyo projet na ye ekokokisa : **bokabwani ya sikisiki** ya baye balingaka “ *pole* ” na ye na baye balingi “ *molili* ”. “ *Pole mpe molili* ” ezali maponi mibale oyo epesameli nzela na etinda ya bonsomi oyo Nzambe alingaki kopesa na bikelamu na ye nyonso ya lola mpe ya mabele. Nsukansuka bakaa yango mibale oyo ezali kotemela ezali na bakambi mibale; Yesu Klisto mpo na “ *pole* ” mpe Satana mpo na “ *molili* ”. Mpe bakaa oyo mibale oyo ezali kotemela, lokola makonzí mibale ya mabele, ekozala mpe na nsuka mibale ekeseni ya solosolo; baponami bakozala na bomoi libela na pole ya Nzambe engebene na Em.21:23; mpe babebisami na bozongi ya Klisto, batomboki bakosuka lokola “ *mputulu* ” na mabele oyo etikali mpamba oyo ekomi lisusu “*libulu mozindo* ” ya Gen.1:2. Basekwaki mpo na kosambisama, bakobomama mpenza kozikisama na “*laki ya móto* ” ya “ *liwa ya mibale* ” engebene na Emoniseli 20:15.

Gen.1:5: “ *Nzambe abengaki pole moi, mpe molili abengaki butu. Bongo mpokwa ekómaki, mpe ntóngó ekómaki: yango ezalaki mokolo ya liboso .*”

“ *Mokolo ya yambo* ” oyo ya Bozalisi epesameli na bokabwani ya sikisiki ya bakaa mibale oyo esalemi na maponi “ *pole mpe molili* ” oyo ekokutana moko na mosusu na mabele kino elonga ya nsuka ya Yesu Klisto mpe bozongisi sika ya bozalisi ya mabele. Na yango, “ *mokolo ya liboso* ” “ *etyami elembo* ” na ndingisa oyo Nzambe apesi batomboki ete bábunda na ye na boumeli ya mbula “nkóto nsambo” oyo esakolamaki na poso mobimba. Ebongi bongo mpenza mpo na kokóma elembo , to “ *elembo* ” ya losambo ya lokuta ya bonzambe oyo ezwami na boumeli ya bambula nkóto motoba kati na bato ya bapakano to ya Bayuda oyo bazalaki sembo te, kasi mingimingi na eleko ya boklisto, banda bazwaki “mokolo ya Moyi oyo elongi te” lokola mokolo ya bopemi ya poso na poso oyo etiamaki na bokonzi ya impérial ya Constantin I ‘ 7 mars 321. Oyo ezali ndenge banda date oyo, dimanche "chrétien" ya lelo ekomi “ *marque* ” ya *nyama* ” kolanda lisungi ya losambo oyo kondima ya Katolike ya Loma ya pápa epesaki ye kobanda na mobu 538. Emonani ete “ *alpha* ” ya Genese ezalaki na makambo mingi ya kopesa na basaleli ya sembo ya Yesu Klisto ya ntango ya “ *omega* ”. Mpe esili naino te.

Mokolo ya ²

Gen.1:6: “ *Nzambe alobaki ete: Tiká ete etando ezala kati na mai, mpe ekabola mai na mai .*”

Awa lisusu, ezali motuna ya **bokabwani** : “ *mai uta na mai* ”. Mosala yango esakoli **bokabwani** ya bikelamu ya Nzambe oyo emonisami na “ *mai* ”. Verse oyo endimisi **bokabwani ya bomoto** ya bomoi ya lola na bomoi ya mabele mpe na nyonso mibale, **bokabwani** ya “bana ya Nzambe” na “bana ya zabolo” atako bongo babengami mpo na kofanda elongo kino esambiselo oyo etiamaki elembo, na liwa ya Yesu Klisto mpo na baanzelu mabe batomboki, mpe kino bozongi na nkembo ya Yesu Klisto mpo na Bato ya Mabele. **Bokabwani** oyo ekolóngisa likambo oyo ete moto akokelama mwa moke na nse ya baanzelu ya likoló mpamba te dimension ya likoló ekozala inaccessible mpo na ye. Lisolo ya mabele ekozala oyo ya kokabolama na boumeli ya ntango molai tii na nsuka na yango. Masumu etie désordre mpe Nzambe a organiser désordre oyo na nzela ya triage sélectif.

Gen.1:7: “ *Mpe Nzambe asalaki etando, mpe akabolaki mai oyo ezali na nse ya etando na mai oyo ezali likoló ya etando. Mpe ezalaki bongo .*”

Elilingi oyo epesami **ekaboli** bomoi ya mabele oyo esakolamaki na “ *mai oyo ezali na nse* ” na bomoi ya likoló oyo ezali “ *likoló ya etando* ”.

Gen.1:8: “ *Nzambe abengaki etando lola. Bongo mpokwa ekómaki, mpe ntongo ekómaki: oyo ezalaki mokolo ya mibale .*”

Likolo oyo ezali kolakisa couche atmosphérique oyo, esalemi na ba gaz mibale (hydrogène na oxygène) oyo esalaka mayi, ezingami likolo ya mabele mobimba mpe oyo moto akoki kozua yango na ndenge ya bomoto te. Nzambe akangisaka yango na bozali ya bomoi ya lola oyo emonanaka te oyo ezali bongo uta zabolo ye moko akozwa nkombo “ *mokonzi ya nguya ya mopepe* ” na Ef.2:2: “... oyo bino botambolaki kala, engebene nzela ya mokili oyo, engebene na **mokonzi ya nguya ya mopepe**, ya elimo oyo ezali sikawa kosala kati na bana ya botomboki ”; ezaleli oyo asilaki kozala na yango na mokili ya likoló.

Mokolo ya ³

Gen.1:9: “ *Nzambe alobaki ete, Tiká mai oyo ezali na nse ya likoló eyangana esika moko, mpe mabele ya kokauka ebima. Mpe ezalaki bongo .*”

Kino na tango oyo, " *mayi* " ezipaki mabele mobimba kasi ezalaki naino na lolenge moko te ya bomoi ya banyama ya mbu oyo ekokelama na ^{mokolo ya 5} . Bosikisiki oyo ekopesa bosolo na yango nyonso na mosala ya mpela ya Genese 6 oyo ekozala na makoki ya kopalanganisa lolenge ya bomoi ya banyama ya mai na mabele oyo ezindi na mai; oyo na nsima ekopesa nzela na koluka biloko oyo etikalá na mai mpe biloko oyo bizali na kati ya biloko oyo bizali na kati ya mai kuna.

Gen.1:10: “ *Nzambe abengaki mabele ya kokauka mabele, mpe ebele ya mai abengaki mbu. Nzambe amonaki ete ezalaki malamumu .*”

Bokabwani oyo ya sika esambisami “ *malamumu* ” na Nzambe mpo ete na ngambo mosusu ya mbu mpe bakontina, apesi maloba oyo mibale “ *mbu mpe mabele* ” mokumba ya bilembo mibale oyo ekomonisa respectivement Lingomba ya boklisto ya Katolike mpe Lingomba ya Protesta ya Katolike oyo etikalaki liboso na nkombo ya Lingomba oyo ebongwani. **Bokabwani** na bango oyo esalemaki kati na 1170 mpe 1843, Nzambe atalelaka yango “ *malamumu* .” Mpe elendiseli na ye *mpo* na basaleli na ye ya sembo na ntango ya Mbongwana emonisami na Em. *na basusu banso o Tiatira, baye bayambi mateya maye te, mpe baye bayebi bozindo bwa Satana te, lokola babengaka bango, nalobi na bino: Natieli bino bozito mosusu te ; bosimba bobele oyo bozali na yango kino nakoya* .” Na mbala oyo mpe, na nzela ya bosangisi oyo, Nzambe azali komema molongo na mobulu oyo esalemi na bilimo ya baanzelu mpe ya bato oyo batomboki. Toyeba liteya oyo mosusu, “ *mabele* ” ekopesa nkombo na yango na planète mobimba mpo ete “ *ya kokauka* ” ebongisami mpo na kozala esika ya bozalisi mpo na bomoi ya moto oyo mpo na ye ekelamu oyo esalemi na Nzambe. Lokola etando ya mai monene ezalaki monene mbala minei koleka mabele oyo ekauki, planeti yango ekokaki kozwa nkombo " *mbu* " oyo ebongi mpenza kasi oyo ebongi te na mosala ya bonzambe. Maloba ya « *liloba* » oyo : « *bandeke ba tonga esika moko pe ba ndeke ya nsala etonga esika moko* », ezwami na ba groupements oyo. Na yango, kati na 1170 mpe 1843, Baprotesta ya sembo mpe ya kimya babikisamaki na bosembo ya Klisto oyo epesamaki na bango na ndenge ya kokamwa kozanga kotosa bopemi ya sabata ya mokolo ya nsambo ya solo: Samedi. Mpe ezali bosenga ya bopemi oyo nde ekomisi “ *mabele* ” elembo ya bondimi ya boklisto ya lokuta uta 1843, engebene na Dan.8:14. Elembeteli ya esambiselo oyo ya Nzambe *ezali* komonana na Em .

Gen.1:11: “ *Bongo Nzambe alobaki ete: Tiká ete mabele ebota matiti, matiti oyo ebotaka mboto, mpe banzete oyo ebotaka mbuma na ndenge na yango, oyo ezali na mboto na yango na mabele. Mpe ezalaki bongo .* »

Likambo ya liboso oyo Nzambe apesi mabele oyo ekauki endimami: ya liboso, ezwi nguya ya “ *kobimisa* ” “ *vert, matiti oyo ebotaka mboto, banzete oyo ebotaka mbuma engebene lolenge na yango* ”; biloko binso bibimisamaki yambo mpo ya bamposa ya moto, mpe ya mibale mpo na banyama ya mabele mpe ya lola

oyo ekozinga ye. Biloko wana ya mabele ekosalelama na Nzambe lokola bililingi ya elilingi mpo na komonisa mateya na ye epai ya basaleli na ye. Moto, lokola “nzete”, akobota mbuma, malamau to mabe.

Gen.1 :12: “ *Mabele ebimisaki matiti ya mobesu, matiti ebotaka mboto na lolenge na yango, mpe banzete oyo ebotaka mbuma mpe ezalaki na mboto na yango na kolanda lolenge na yango. Nzambe amonaki ete ezalaki malamau.* »

Na 3ème ^{jour} oyo, faute moko te ebebisaka mosala oyo Nzambe akela, nature ezali parfaite, considérée “ *bon* ”. Na bopeto ya kokoka ya mopepe mpe ya mabele, mabele ebakisaka biloko na yango. Bambuma yango esalemi mpo na bikelamu oyo ekofanda na mabele : bato mpe banyama oyo na ngala na bango bakobota mbuma engebene na bomoto na bango.

Gen.1:13: “ *Bongo mpokwa ekómaki, mpe ntongo ekómaki: ezalaki mokolo ya misato .*”

Mokolo ya ⁴

Gen.1:14: “ *Nzambe alobaki ete, Tiká miinda ezala na likoló, mpo na kokabola moi mpe butu; tiká yango ezala bilembo mpo na kotya bilembo na bantango, mikolo mpe bambula .*”

Bokabwani ya sika ebimi: “ *butu na butu* ”. Kino mokolo oyo ya minei, pole ya moi ezalaki kozwama te na eloko moko ya likoló. Bokabwani ya butu mpe moi esilaki kozala na lolenge ya solosolo oyo Nzambe akelaki. Mpo na kosala ete bozalisi na ye ezala indépendant na présence na ye, Nzambe akokela na mokolo ya minei minzoto ya lola oyo ekopesa bato nzela ya kosala ba calendriers oyo etongami na position ya minzoto wana na cosmos interstellar. Na boye bilembo ya Zodiac ekobima, astroloji liboso ya tango na yango kasi sans divination ya lelo oyo ekangami na yango, c.a.d. astronomi.

Gen.1:15: “ *Mpe tiká ete ezala miinda na etando ya likoló, mpo na kongengisa na mabele. Mpe ezalaki bongo .*”

" *Mabele* " esengeli kongenga na " *moi* " lokola mpe na " *butu* ", kasi " *pole* " ya " *moi* " esengeli koleka oyo ya " *butu* " mpo ezali elilingi ya elilingi ya Nzambe ya bosolo, mokeli ya nyonso oyo ezali na bomoi. Mpe bolandi na molongo “ *butu moi* ” esakoli elonga na ye ya nsuka liboso ya banguna na ye nyonso oyo bazali mpe baoyo baponami na ye balingami mpe bapambolami. Mosala oyo ezali na “ *kongengisa mabele* ” ekopesa minzoto yango ndimbola ya elilingi ya misala ya losambo oyo ezali koteya bosolo to lokuta oyo emonisami na nkombo ya Nzambe mozalisi.

Gen.1:16: “ *Nzambe asalaki miinda minene mibale, pole monene mpo na koyangela moi, mpe pole ya moke mpo na koyangela butu; asalaki mpe minzoto .*”

Talá likambo oyo na bokebi: na kolamusáká “ *moi* ” mpe “ *sanza* ”, “ *pole minene mibale* ”, Nzambe atángi moi na maloba “ *oyo eleki monene* ” nzokande ba éclipses ezali komonisa yango, ba disques mibale ya moi mpe ya sanza ezali komonana epai na biso na nse ya bonene ndenge moko, moko ezipaka mosusu na ndenge ya kozongisana. Kasi Nzambe oyo akelaki yango ayebi liboso ya moto ete

komonana na yango ya moke euti na ntaka na yango na mabele, moi ezali monene mbala 400 kasi mosika koleka sanza mbala 400. Na bosikisiki wana azali kondimisa mpe kondimisa titre na ye oyo eleki monene ya Nzambe mozalisi. Lisusu, na nivo ya elimo, emonisaka “bonene” na yango oyo ekokani na mosusu te soki tokokanisi yango na moke ya sanza , elembo ya butu mpe ya molili. Kosalela mikumba wana ya elilingi ekozala na ntina na Yesu Klisto oyo azwaki nkombo “ *pole* ” na Yoane 1:9 : “ *Pole oyo ezalaki pole ya solo, oyo, koya na mokili, engengisaka moto nyonso* ”. Tóyeba ete boyokani ya kala ya bato ya Bayuda ya mosuni oyo etongamaki na manaka ya sanza etiamaki na nse ya elembo ya eleko ya “molili”; eye kino na boyei ya yambo mpe ya mibale ya Klisto. Kaka ndenge molulu ya “bafeti ya basanza ya sika”, ntango oyo sanza oyo ezali kolimwa ekomi komonana te, esakolaki boyei ya eleko ya moi ya Klisto, oyo Mal.4:2 akokanisi na “ *moi ya boyengebene* ”: “ *Kasi mpo yo oyo ozali kobanga nkombo na ngai, moi ya boyengebene ekobima , mpe kobikisama ekozala na nse ya mapapu na ye; okobima, pe okopumbwa lokola bana ya ngombe oyo euti na ndako ya bibwele ,...*”. Sima ya alliance ya kala ya bayuda, “ *sanza* ” ekomaki elembo ya kondima ya lokuta ya bakristu, successivement catholique depuis 321 et 538, sima protestant depuis 1843, mpe... institutionnel adventiste depuis 1994.

Verse yango elobeli mpe “ *minzoto* ”. Pole na bango ezali ya bolembu kasi ezali mingi mpenza na boye ete atako bongo engengisaka likoló ya butu ya mabele. “ *Monzoto* ” ekomi bongo elembo ya bamemi-nsango ya lingomba oyo batikali kotelema to oyo bakweyi lokola elembo ya “ *elembo ya 6* ” ya Em.6:13 oyo kati na yango kokweya ya minzoto eyaki kosakola na mokolo ya 13 Novembe 1833 epai ya baponami ' kokwea monene ya Lingomba ya Protesta na mobu 1843. Bokwei yango etalelaki kaka bamemi-nsango ya Klisto, bazwaki nsango oyo euti na “ *Sarde* ” oyo Yesu asakolaki epai na bango ete: “ *botalelami lokola bozali na bomoi mpe bino Nakufi .*” Kokwea oyo ekundolami na Em.9:1: “ *Anzeli ya mitano abetaki kelelo na ye. Mpe namonaki monzoto moko oyo ekweaki longwa na likoló kino na mabele . Bapesaki ye fungola ya libulu ya libulu mozindo .*” Liboso ya kokwea ya Baprotesta, Emon . ***Mpe monzoto moko monene ekweaki lokola mwinda ; mpe ekweaki likolo lya moko na misato ya bibale mpe likolo lya maziba ma mai.*** » Verse 11 epesi yango nkombo “ *Wormwood* ”: “ ***Nkombo ya monzoto oyo ezali Wormwood ; mpe ndambo ya misato ya mai ebongwanaki na nkoni , mpe bato mingi bakufaki pembeni ya mai, mpamba te ekómaki bololo .***” Likambo yango endimami na ***Em*** . *Dalagona atelemaki liboso ya mwasi oyo alingaki kobota, mpo na kolya mwana na ye ntango akobota .* Na nsima, bamemi-nsango ya losambo bakozala ba victimes ya kobomama ya ba révolutionnaires français na Em. 8:12 : “ *Anzeli ya minei abetaki kelelo. Mpe ndambo na misato ya moi ebetamaki, mpe ndambo ya misato ya sanza mpe ndambo ya misato ya minzoto, na boye ete ndambo ya misato ekómaki molili , mpe moi ebungisaki ndambo moko likoló na misato ya pole na yango, mpe butu ndenge moko .* Ba cibles ya ba révolutionnaires ya makanisi ya bonsomi oyo banguna na mitindo nyonso ya mangomba ezali mpe, ntango nyonso na ndambo (*ya misato*), “ *moi* ” mpe “ *sanza* ”.

Na Gen.15:5, “ *minzoto* ” ezali elilingi ya “ *momboto* ” oyo elakamaki epai ya Abalayama: “ *Mpe ntango abimisaki ye, alobaki ete: Talá epai ya likoló, mpe*

*kotánga minzoto, soki okoki kotánga yango. Mpe alobaki na ye ete: Oyo ekozala momboto na yo .” Likebi ! Nsango ezali kolakisa motango ebele kasi elobi eloko moko te na ntina ya lolenge ya kondima ya ebele oyo Nzambe akokuta ” babengami mingi kasi baponami moke ” engebene na Mat.22:14. “ Minzoto ” ezali lisusu elilingi ya baponami na Dan.12 :3: “ Baoyo bazali na mayele bakongenga lokola nkembo ya lola, **mpe baoyo bazali koteya boyengebene epai na mingi bakongenga lokola minzoto libela na libela ” .***

Gen.1:17: “ *Nzambe atyaki bango na etando ya likoló, mpo na kongengisa mabele,* ”

Tozali komona awa mpo na ntina moko ya molimo kotingama ya Nzambe na mokumba oyo ya minzoto: “ *kongengisa mabele ”.*

Gen.1:18: “ *mpo na koyangela butu mpe moi, mpe **kokabola pole na molili. Nzambe amonaki ete ezalaki malamumu .”***

Awa Nzambe andimisi mokumba ya elilingi ya elimo ya minzoto yango na kokangisaka esika moko “ *moi ná pole ”* na ngámbo moko, mpe “ *butu ná molili ”* na ngámbo mosusu.

Gen.1:19: “ *Bongo mpokwa ekómaki, mpe ntangó ekómaki: mokolo ya minei .”*

Mabelé ekoki sikawa kozwa matomba na pole mpe molunge ya moi mpo na kosala ete ebota malamumu mpe ebimisa bilei ya banzete. Kasi mokumba ya moi ekokóma na ntina bobele nsima ya lisumu oyo Eva ná Adama bakosala. Bomoi kino na ntango oyo ya mawa epemami na nguya ya kokamwa ya nguya ya kokela ya Nzambe. Bomoi ya mabele ebongisami na Nzambe mpo na ntango oyo lisumu ekobeta mabele na malakeli mabe na yango nyonso.

Mokolo ya⁵

Gen.1:20: “ *Nzambe alobaki ete, Tiká mai ebimisa bikelamu ya bomoi ebele, mpe tiká bandeke epumbwa na mabele kino na etando ya likoló .”*

Na ^{mokolo oyo ya} ⁵, Nzambe apesi “ *mai ”* nguya ya “ *kobimisa banyama ya bomoi mingi ”* mingi mpenza mpe ndenge na ndenge na boye ete siansi ya mikolo na biso ezali na mokakatano ya kotánga yango nyonso. Na nse ya libulu mozindo na molili mobimba, tomoni lolenge ya bomoi oyo eyebani te ya banyama mikemike ya fluorescent oyo ezali kongenga, kongenga mpe kobongola makasi ya pole mpe ata langi. Ndenge moko mpe, etando ya likoló ekozwa animation ya kopumbwa ya “ *bandeke ”*. Awa ezali komonana elembo ya “ *mapapu ”* oyo epesaka nzela na banyama ya mosuni oyo ezali na mapapu ete etambola na mopepe. Elembo ekokangisama na bilimu ya lola oyo bazali na mposa na yango te mpo ete bazali na nse ya mibeko ya mabele mpe ya lola te ya mosuni. Mpe na mitindo ya mapapu ya mabelé, Nzambe akopesa ye moko elilingi ya “ *mpongo ”* oyo etombolaka likoló koleka mitindo nyonso ya bandeke mpe banyama oyo epumbwaka. “ *Aigle ”* ekomi mpe elembo ya bokonzi, ya Mokonzi Nebukadanesala na Dan.7:4 mpe oyo ya Napoléon 1er ^{na} Em.8:13: “ *Natalaki, mpe nayokaki **mpongo moko kopumbwa na katikati uta na lola , koloba na mongongo makasi: Mawa, mawa, mawa na baoyo bafandi na mabele, na ntina ya makelele mosusu ya bakelelo ya baanzelu misato oyo elingi kobeta!** » Kobima ya boyangeli*

oyo ya bokonzi esakolaki “ *malheur* ” misato minene oyo ekobeta bafandi ya mikili ya Mpótó na nse ya elembo ya “ *kelelo* ” misato ya nsuka ya Apo. 9 mpe 11, kobanda 1843, ntango mobeko ya Dan.8:14 ebandaki kosala.

Longola “ *mpongo* ”, “ *bandeke ya likoló* ” mosusu ekozala elilingi ya baanzelu ya likoló, ya malamumu mpe ya mabe.

Gen.1:21: “ *Nzambe akelaki mbisi minene mpe ekelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka, oyo mai ebimisaki mingi na kolanda lolenge na yango; akelaki mpe ndeke nyonso ya mapapu engebene lolenge na yango. Nzambe amonaki ete ezalaki malamumu .*”

Nzambe abongisaka bomoi ya mai mpo na ezalela ya lisumu, ntango oyo “ *mbisi ya minene* ” ekosala oyo eleki moke bilei na bango, oyo ezali destin oyo ebongisami mpe litomba ya ebele na yango na lolenge mokomoko. “ *Bandeke oyo ezali na mapapu* ” bakokima etinda yango te mpamba te bango mpe bakobomana mpo na kolya. Kasi liboso ya lisumu, nyama to ndeke moko te ya mbu esalaka mosusu mabe, bomoi epesaka bango nyonso bomoi mpe bafandaka elongo na boyokani ya kokoka. Yango wana Nzambe asambisaka likambo yango “ *malamumu* ”. “ *Banyama* ” mpe “ *bandeke* ” ya mai bakosala mosala ya elilingi nsima ya lisumu. Bitumba ya kufa kati na mitindo ya bikelamu ekopesa na nsima na “ *mbu* ” ndimbola ya “*liwa*” oyo Nzambe apesi yango na molulu ya kosukola banganganzambe ya Baebele. Vat oyo esalelami mpo na yango ekozwa nkombo “ *mbu* ” mpo na kokanisa kokatisa “*mbu motane*”, makambo nyonso mibale ezali elilingi ya batisimo ya boklisto. Na yango, na kopesaka yango nkombo “ *nyama oyo ebimaka na mbu* ” na Emon uta na “ *mbu* ”. Ndenge moko mpe mpongo, ba faucons mpe ba faucons bakolia bibenga mpe bibenga, mpo na lisumu ya Eva mpe Adama mpe ebele mosusu ya bakitani na bango ya bato kino kozonga na nkembo ya Klisto .

Eba.1:22: “ *Nzambe apambolaki bango ete: Bóbota mpe bókola, mpe bótondisa mai ya mbu; mpe tiká ete bandeke ekóma mingi na mabele .*”

Lipamboli ya Nzambe esalemi na bokóli, na likambo oyo oyo ya banyama mpe bandeke ya mai, kasi mpe nokinoki, oyo ya bato. Eklezia ya Klisto ebengami mpe mpo na kobakisa motango ya balandi na yango, kasi kuna, lipamboli ya Nzambe ekoki te, mpo Nzambe abengi, kasi azali kotinda moto moko te mpo na koyanola na likabo na ye ya lobiko.

Gen.1:23: “ *Bongo mpokwa ekómaki, mpe ntóngó ekómaki: mokolo ya mitano .*”

Simbá ete bomoi ya mai ekelamaka na mokolo ya mitano, na bongo **ekabwani** na bokeli ya bomoi ya mabele, mpo na elilingi na yango ya molimo oyo etali lolenge ya liboso ya boklisto oyo elakelami mabe mpe oyo epengwi; oyo lingomba ya Katolike ya Loma ekozala komonisa banda mokolo ya 7 Mársi 321, mokolo oyo bazwaki mokolo ya bopemi ya bapakano ya lokuta, mokolo ya liboso mpe “*mokolo ya moi*”, oyo na nsima ezwaki nkombo mosusu: Dimanche, mokolo ya Nkolo. Ndimbola oyo endimami na kobima ya Lingomba ya Katolike ya Loma na boumeli ya ^{mbula nkóto ya 5} mpe oyo ya Lingomba ya Protesta oyo ebimaki na boumeli ya ^{mbula nkóto ya 6} .

Mokolo ya 6

Gen.1:24: “ Nzambe alobaki ete: Tiká ete mabele ebota banyama ya bomoi na kolanda mitindo na yango, bangombe, banyama oyo etambolaka, mpe banyama ya mabele, na kolanda mitindo na yango. Mpe ezalaki bongo .”

^{Mokolo} ya 6 ezali na bokeli ya bomoi ya mabele oyo, na ngala na yango, nsima ya mbu, “ **ebimisaka** banyama ya bomoi engebene lolenge na yango, na bangombe, na biloko oyo etambolaka, mpe na banyama ya mabele, na kotalela lolenge na yango ” Nzambe abandi mosala ya kobota bikelamu wana nyonso ya bomoi . Bakopanzana na mabele.

Gen.1:25: “ Nzambe asalaki banyama na mabele na kolanda mitindo na yango, bangombe na mitindo na yango, mpe nyama nyonso oyo etambolaka na mabele engebene lolenge na yango. Nzambe amonaki ete ezalaki malamú .”

Verse oyo endimisi likambo oyo etyamaki na molongo na oyo eleki. Tóyeba mbala oyo ete Nzambe azali mokeli mpe mokambi ya bomoi wana ya nyama ya mabele oyo ebimisami awa na mabele. Lokola na oyo ya mbu, banyama ya mabele ekozala na boyokani tii na ntango ya lisumu ya bato. Nzambe amoni ekelamu oyo ya nyama “ *malamu* ” oyo kati na yango mikumba ya elilingi esalemi mpe akosalela yango na bansango na ye ya esakweli nsima ya kotyama ya lisumu. Kati na banyama oyo ebendanaka na mabele, “ *nyoka* ” akosala mosala monene lokola mopanzi-nsango oyo azali kotinda masumu oyo zabolo asalelaka. Nsima ya lisumu, banyama ya mabele ekobebisana lolenge moko na lolenge ya bikelamu. Mpe bokasi oyo ekolóngisa, na Emoniseli 13:11, nkombo “ *nyama oyo ebimi uta na mabele* ” oyo ezali kolakisa lingomba ya Protesta na ezalela na yango ya nsuka oyo Nzambe alakelaki mabe na kati ya momékano ya nsuka ya kondima ya Adventiste oyo elongisami na bozongi ya solo ya Yesu Klisto oyo esengelaki kosalema na prenta ya mobu 2030. Kasi, yebá ete Lingomba ya Protesta ememaka elakeli mabe yango oyo ebele ya bato babosanaka banda 1843.

Gen.1:26: “ Bongo Nzambe alobaki ete: “Tósala moto na elilingi na biso, lokola na biso, mpe azala na bokonzi likoló na mbisi ya mbu mpe likoló ya bandeke ya likoló, mpe likoló ya bangombe mpe likoló na bango.” mabele mobimba, mpe na biloko nyonso oyo etambolaka na mabele .”

Na kolobaka “ *Tosala* ”, Nzambe asangisaka na mosala na ye ya bokeli mokili ya baanzelu ya sembo oyo ezali kotatola mosala na ye mpe ezingi ye etondi na molende. Na nse ya motó ya likambo ya **kokabwana** , talá awa, esangisami na ^{mokolo} ya 6 , bozalisi ya banyama ya mabele mpe oyo ya moto oyo elobelami na verse oyo 26, motángo ya nkombo ya Nzambe, motángo oyo ezwami na kobakisa baletre minei ya Liebele “Yod = 10 +, Hé = 5 +, Vague = 6 +, Hé = 5 = 26” mpe ezali na 100%; baletre oyo esalaka nkombo na ye ebongolamaki na maloba “YaHWéH”. Pona oyo ezali plus justifiéé puisque, “ *esalemi na image ya Nzambe* ”, “ *moto* ” Adam aye ko représenter ye na ndenge ya symbole na création ya mabele lokola image ya Christ. Nzambe apesi ye aspect physique na mental na ye, c'est-à-dire makoki ya ko juger entre bien na mabe oyo ekosala que azala responsable. Ekelami na mokolo moko na banyama, “ *moto* ” akozwa boponi ya “ *bokokani* ” na ye: Nzambe to nyama, “ *nyama* ”. Nzokande, ezali na komitika ete “nyama”, “ *nyoka* ” ebendama, nde Eva ná Adama bakomikata na Nzambe mpe bakobungisa “ *bokokani* ” na bango. Na kopesaka moto bokonzi

likoló na “ *banyama oyo ebendanaka na mabelé* ,” Nzambe azali kosenga moto azala na bokonzi likoló na “nyoka” mpe na yango atika te ete ye ateyama. Likambo ya mawa mpo na bato, Eva akomitangola mpe akokabwana na Adama ntango akobendama mpe akokómisa ye ngambo ya lisumu ya kozanga botosi.

Nzambe apesi moto bikelamu na ye nyonso ya mabele na bomoi oyo ezali na yango mpe ebimisaka na mbu, na mabele mpe na lola.

Gen.1:27: “ *Nzambe akelaki moto na elilingi na ye, akelaki ye na elilingi ya Nzambe, akelaki mobali mpe mwasi .*”

^{Mokolo} ya 6 eumelaka lokola ba misusu, 24 heures et on dirait que ba créations ya mobali na muasi e grouper awa na tina ya éducatif ya ko résumer création na bango. Ya solo, Gen.2 azwi bokeli oyo ya moto na kobimisaka misala mingi oyo mbala mosusu esalemaki na boumeli ya mikolo mingi. Lisolo ya mokapo 1 oyo ezwi bongo ezaleli ya normatif oyo ezali komonisa bizaleli ya elilingi oyo Nzambe alingaki kopesa na mikolo motoba ya liboso ya poso.

Poso oyo ezali na motuya ya elilingi mingi koleka lokola ezali komonisa mosala ya kobikisa ya Nzambe. “Mobali” azali elilingi mpe asakoli Klisto mpe “mwasi,” “Eklezia oyo eponami” oyo ekosekwa uta na ye. Lisusu, liboso ya lisumu, tango ya solo ezali na ntina te mpo na état ya perfection, temps etangamaka te mpe compte arrière ya “6000 ans” ekobanda na printemps ya liboso oyo e marqué na lisumu ya liboso ya moto. Na mbala na mbala ya kokoka, butu ya ngonga 12 mpe mikolo ya ngonga 12 elandanaka ntango nyonso. Na verse oyo, Nzambe azali kopesa ntina mingi na bokokani ya moto oyo akelamaki na kolanda elilingi na ye moko. Adam aza faible te, atondi makasi pe akelamaki capable ya ko résister na ba tentations ya diable.

Gen.1:28: “ *Mpe Nzambe apambolaki bango, mpe Nzambe alobaki na bango ete: Bóbota mpe bókola, mpe bótondisa mabele mpe bóyangela yango; mpe koyangela mbisi ya mbu, mpe bandeke ya likoló, mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka na mabele .*”

Nsango yango ezali kotindama na Nzambe epai ya bato nyonso oyo Adama ná Eva bazali ndakisa na yango ya ebandeli. Lokola banyama, bango na ngala na bango bapambolami mpe balendisami mpo na kobota mpo na kokólisa bato. Moto azuaka bokonzi likolo ya bikelamu ya nyama epai ya Nzambe, elingi koloba ete asengeli te komitika ete azala na bokonzi na bango, mpo na mayoki mpe botau ya mayoki. Asengeli kosala bango mabe te, kasi asengeli kozala na boyokani na bango. Oyo, na contexte oyo ezali liboso ya elakeli mabe ya masumu.

Gen.1:29: “ *Mpe Nzambe alobaki ete: Tala, nazali kopesa bino matiti nyonso oyo ebotaka mboto, oyo ezali na etando ya mabele mobimba, mpe nzete nyonso oyo ezali na mbuma ya nzete kati na yango, oyo ebotaka mboto: yango ekozala bilei na bino .*”

Na bozalisi na ye ya milona, Nzambe abimisi bolamu na ye nyonso mpe bokabi na ye na kobakisaka motango ya mboto ya lolenge moko na moko ya milona, banzete ya mbuma, mbuma ya mbuma, matiti mpe ndunda. Nzambe apesi moto ndakisa ya bilei ya kokoka oyo ezali kolendisaka bokolongono malamau ya nzoto mpe ya makanisi oyo ezali malamau mpo na ekelamu mobimba mpe molimo ya moto, ata lelo lokola na ntango ya Adama. Likambo oyo epesamaki uta 1843

na Nzambe lokola bosenga ya baponi na ye mpe ezwi ntina mingi koleka na mikolo na biso ya nsuka esika bilei ezali victime ya chimie, engrais, ba pesticides mpe misusu oyo ebebisaka bomoi na esika ya kolendisa yango .

Gen.1:30: “ *Mpe na nyama nyonso ya mabele, mpe na ndeke nyonso ya likoló, mpe na biloko nyonso oyo etambolaka na mabele, oyo ezali na mpema ya bomoi kati na yango, nazali kopesa matiti nyonso ya motane mpo na kolya. Mpe ezalaki bongo .*”

Verse oyo ezali komonisa fungola oyo ezali kolongisa likoki ya bomoi wana ya boyokani. Biloko nyonso ya bomoi ezali vegan, yango wana ezali na ntina moko te ya komisala mabe. Nsima ya lisumu, mbala mingi banyama ekobundisana mpo na bilei, na nsima liwa ekobeta bango nyonso na lolenge moko to mosusu.

Gen.1:31: “ *Nzambe amonaki nyonso oyo asalaki, mpe talá, ezalaki malamu mingi. Bongo mpokwa ekómaki, mpe ntóngó ekómaki: ezalaki mokolo ya motoba .*”

A la fin du 6ème jour, Dieu est satisfait de sa création qui, avec la présence de l'homme sur la terre, est jugée cette fois « *très bonne* », alors qu'elle était seulement « *bonne* » en fin du 5ème mokolo.

Mokano ya Nzambe ya **kokabola** mikolo 6 ya liboso ya poso na mokolo ya 7^{emonisami} na kosangisama na bango esika moko na mokapo oyo ya 1 ya Genese. Na ndenge wana abongisaka structure ya 4e^{commandement} ya loi divine na ye oyo ako présenter na tango na bango na ba hébreux oyo babikisamaki na esclavage ya Egypte. Uta Adama, bato bazalaki na mikolo 6 na poso, poso na poso, mpo na kokende na misala na bango ya mabele. Mpo na Adama, makambo ebandaki malamu, kasi nsima ya kokelama uta na ye, mwasi, “ *mosungi* ” na ye oyo Nzambe apesaki ye, akomema lisumu na bozalisi ya mabele lokola Gen.3 ekomonisa yango. Mpo na bolingo mpo na mwasi na ye, Adama na ngala na ye akolya mbuma oyo epekisami mpe babalani mobimba bakomimona ete babetami na elakeli mabe ya lisumu. Na mosala oyo, Adama asakoli Klisto oyo akoya kokabola mpe kofuta na esika na ye mbeba ya Eklezia Moponami na ye ya bolingo. Liwa na ye na ekulusu, na makolo ya ngomba Golgota, ekozipa masumu oyo asali mpe alongi masumu mpe liwa, Yesu Klisto akozwa lotomo ya kosala ete baponami na ye bazwa matomba na bosembo na ye ya kokoka. Akoki bongo kopesa bango bomoi ya seko oyo ebungaki banda Adama ná Eva. Baponami bakokokota elongo na tango moko na bomoi oyo ya seko na ebandeli ya^{mibu nkoto ya} 7, ezali na ntango wana nde mokumba ya esakweli ya Saba ekokokisama. Na yango, okoki kososola mpo na nini motó ya likambo oyo ya bopemi na^{mokolo ya 7} emonisami na mokapo 2 ya Genese, **ekabwani** na mikolo 6 ya liboso oyo esangisi esika moko na mokapo 1.

Genese 2

Mokolo ya nsambo

Gen.2:1: “ *Boye lola mpe mabele, mpe mampinga na yango nyonso esilaki .*”

Mikolo motoba ya liboso ekabwani na “ *ya nsambo* ” mpamba te mosala ya kokela mabele mpe likoló ya Nzambe ekómi na nsuka. Yango ezalaki solo, mpo na kotia miboko ya bomoi oyo ekelamaki na poso ya yambo, kasi mingi koleka, mpo na mibu 7000 oyo esakolaki mpe. Mikolo motoba ya liboso esakoli ete Nzambe akosala na mpasi liboso ya camp ya zabolo mpe misala na ye ya kobebisa pendant 6000 ans. Mosala na ye ekozala ya kobenda baponi na ye epai na ye mpo na kopona bango kati na bato banso. Akopesa bango bilembeteli ndenge na ndenge ya bolingo na ye mpe akobatela baoyo balingaka mpe bandimaka ye na makambo na ye nyonso mpe na makambo nyonso. Pamba te ba oyo bakosala boye te bakosangana na camp maudit ya zabolo. “ *Limpinga* ” oyo étángamaki ezali komonisa mampinga ya bomoi ya bakaa mibale oyo ekotemelana mpe ekobundana na “ *mabele* ” mpe na “ *likoló* ” epai “ *minzoto ya likoló* ” ezali elilingi na yango. Mpe etumba oyo ya koponama ekowumela mbula 6000.

Gen.2:2: “ *Na mokolo ya nsambo Nzambe asilisaki mosala na ye oyo asalaki: mpe na mokolo ya nsambo apemaki na mosala na ye nyonso oyo asalaki* ”

Na nsuka ya poso ya liboso ya lisolo ya mabele, bopemi ya Nzambe ezali koteya liteya ya liboso: Adama ná Eva basali naino lisumu te; oyo ezali kolimbola likoki ya Nzambe azwa bopemi ya solo. Na yango, bopemi ya Nzambe ezali na boyokani na kozanga ya lisumu kati na bikelamu na ye.

Liteya ya mibale ezali na mayele mabe mingi mpe ebombami na likambo ya esakweli ya “ *mokolo ya nsambo* ” oyo oyo ezali elilingi ya mibu nkoto ya “ *nsambo* ” ya mosala monene ya kobikisa oyo Nzambe abongisi.

Kokota na mibu nkoto ya “ *nsambo* ”, oyo ebengami “ *mibu nkoto* ” na Em.20:4-6-7, ekozala elembo ya bosilisi ya koponama ya baponami. Mpe mpo na Nzambe mpe baponami na ye babikisami na bomoi to asekwi, kasi banso bakumisama, botikali bozwami ekozala mbano ya elonga ya Nzambe na Yesu Klisto likolo ya banguna na ye banso. Na makomi ya Liebele, verbe “ *apemamaki* ” ezali “shavat” oyo euti na mosisa moko na liloba “ *sabata* ”.

Gen.2:3: “ *Nzambe apambolaki mokolo ya nsambo, mpe asantisaki yango, mpamba te kati na yango apemaki na mosala na ye nyonso oyo akelaki mpo na kosala yango* .”

Liloba sabata elobelami te kasi elilingi na yango esi ezwami na **bosantu** ya “ *mokolo ya nsambo* ”. Yango wana bososola malamunina ya **bosantu oyo** na Nzambe. Asakoli ngonga oyo mbeka na ye kati na Yesu Klisto ekozwa mbano na yango ya nsuka: esengo ya kozingama na baponami na ye nyonso oyo na ntango na bango batatolaki bosembo na bango na martiru, mpasi, kozanga, mbala mingi, kino ‘kino na liwa.’ Mpe na ebandeli ya mibu nkoto ya “ *nsambo* ,” bango nyonso bakozala na bomoi mpe bakobanga lisusu te liwa. Mpo na Nzambe mpe kaa na Ye ya sembo, moto akoki kokanisa ntina ya “ *bopemi* ” monene koleka oyo? Nzambe akomona lisusu te baoyo balingaka ye konyokwama, akosengela lisusu te kokabola mpasi na bango, ezali “ *bopemi* ” oyo nde asalaka “ *Sabata ya mokolo ya nsambo* ” moko na moko ya baposo na biso ya libela. Mbumba oyo ya elonga na ye ya nsuka ekozwa na elonga ya Yesu Klisto likolo ya lisumu mpe liwa. Kati na ye moko, na mabele mpe na kati ya bato mosusu, asalaki mosala moko

oyo ekoki kondimama te: azwaki liwa likolo na ye moko mpo na kokela bato na ye oyo baponaki mpe Saba esakolaki uta na Adama kino na bomoto ete akolonga lisumu mpo na kopesa bosembo na ye mpe bomoi ya seko na baye oyo balingaka mpe basalelaka ye na bosembo; likambo oyo Em.6:2 esakoli mpe endimisi: “ *Natalaki, mpe talá, mpunda moko ya mpembe ebimaki. Moto oyo amataki na yango azalaki na likonga; bapesaki ye motole, mpe **abandaki kolonga mpe kolonga** .”*

Kokota na mibu nkoto ya nsambo ezali elembo ya bokoti ya baponami na boseko ya Nzambe, yango wana, na lisolo oyo ya bonzambe, mokolo ya nsambo ekangami te na maloba " *mpokwa ezalaki, ezalaki Ezalaki na ntongo, ezalaki ...mokolo .*" Na Apocalypse na ye oyo apesaki na Yoane, Klisto akolamusa mibu nkóto oyo ya nsambo mpe akomonisa ete ekozala mpe na “ *mbula nkóto* ” engebene na Emoniseli 20:2-4, lokola motoba ya liboso oyo ezalaki liboso na yango. Ekozala ntango ya kosambisama na lola oyo baponami bakosengela kosambisa bakufi ya kaa ya balakelami mabe. Na yango, bokundoli ya lisumu ekobatelama na “ *mibu nkóto* ” oyo ya nsuka ya Sabata monene oyo esakolamaki wikende nyonso. Kaka esambiselo ya nsuka nde ekosukisa likanisi ya lisumu ntango, na nsuka ya mibu nkoto ya nsambo, bakweyi banso bakozala babebisami na “*laki ya móto ya liwa ya mibale*”.

Nzambe apesi bandimbola na ntina na bozalisi na ye awa na mabele

Likebisi: Bato oyo babunga nzela balonaka ntembe na kolakisa eteni oyo ya Genese 2 lokola litatoli ya mibale oyo ekotelemela oyo ya lisolo ya Genese 1. Bato yango basosoli te lolenge ya lisolo oyo Nzambe asalelaki. Azali kolakisa na Genese 1, mobimba ya mikolo motoba ya liboso ya bozalisi na ye. Na nsima, uta na Gen.2:4, azongi mpo na kopesa makambo mosusu na makambo mosusu oyo elimbolami te na Genese 1.

Gen.2:4: “ *Wana nde ebandeli ya lola mpe ya mabele, ntango ekelamaki* ”

Bandimbola wana ya kobakisa ezali mpenza na ntina mpo ete motó ya likambo ya lisumu esengeli kozwa bandimbola na yango moko. Mpe lokola tomoni, motó ya likambo oyo ya lisumu ezali bisika nyonso na mitindo oyo Nzambe apesi na makambo oyo asali na mabele mpe na likoló. Botongi ya poso ya mikolo nsambo yango moko ememi mabombami mingi oyo bobele ntango nde ekomonisa na baponami ya Klisto.

Gen.2:5: “ *Tango YaHWéH Nzambe asalaki mabele mpe lola, ata nzete moko te ya zamba ezalaki naino na mabele, mpe matiti moko te ya zamba ebimaki naino te: mpo YaHWéH Nzambe atindaki mbula te na mabele , mpe moto ya kolona mabele azalaki te .*

Talá ndenge nkombo “ *YaHWéH* ” oyo Nzambe amipesaki nkombo na yango na bosenga ya Moize engebene Exode 3:14-15. Moize akomi emoniseli oyo na se ya dictation ya Nzambe oyo ye abengi “ *YaHWéH* ”. Emoniseli ya bonzambe awa ezwi botali na yango ya lisolo uta na kobima uta na Ezipito mpe bokeli ya ekolo Yisalaele.

Nsima ya makambo wana oyo emonani ete ezali mpenza na ntina, ezali na makanisi oyo esakolamaki. Nzambe azali kolamusa bokoli ya bomoi ya banzete, “

matiti mpe matiti ya bilanga ”, oyo abakisi “ *mbula* ” mpe bozali ya “ *moto* ” oyo “ *akolona mabele* ”. Na 1656, sima ya lisumu ya Adama, na Gen.7:11, “ *mbula* ” ya “ *mpela* ” ekobebisa bomoi ya milona, “ *matiti mpe matiti ya bilanga* ” lokola mpe “ *moto* ” mpe “ *milona* ” na ye na ntina ya kokóma makasi ya lisumu.

Gen.2:6: “ *Kasi mopepe moko ebimaki na mabele, mpe esopaki mabele mobimba .*”

Liboso ya kobebisa eloko moko, liboso ya lisumu, Nzambe azali kosala ete “ *mabele esopama mai na etando na yango mobimba na mopepe* ”. Mosala ezali ya boboto mpe ya malamumu mpe ebongi na bomoi oyo ezangi masumu, ya nkembo mpe ya peto ya kokoka. Nsima ya lisumu, likoló ekotinda mipépe makasi mpe mbula makasi lokola elembo ya elakeli mabe na yango.

Bokeli ya moto

Gen.2:7: “ *Yawe Nzambe asalaki moto na mputulu ya mabele, mpe apemi na zolo na ye mpema ya bomoi, mpe moto akómaki ekelamu ya bomoi .*”

Bokeli ya moto esalemi na **bokabwani ya sika** : oyo ya “ *mputulu ya mabele* ” eteni na yango ezwami mpo na kosala bomoi oyo esalemi na elilingi ya Nzambe. Na mosala oyo, Nzambe abimisi mwango na ye mpo na kozwa mpe na nsuka kopona bato baponami ya ebandeli ya mabele oyo akokomisa bango ya seko.

Ntango Nzambe azali kokela ye, moto azali likebi mingi epai ya Mozalisi na ye. Simbá ete “ *asali* ” ye na “ *mputulu ya mabele* ” mpe ebandeli oyo kaka moko esakoli lisumu na ye, liwa na ye, mpe bozongi na ye na ezalela ya “ *mputulu* ”. Mosala wana ya Nzambe ekokani na oyo ya “ *moyemi-mbeki* ” oyo abongisi “ *mbeki ya mabele ya lima* ”; elilingi oyo Nzambe akoloba na Yir.18:6 mpe Rom.9:21 . Lisusu, bomoi ya “ *moto* ” ekolanda “ *mpema* ” na ye oyo Nzambe azali kopema na “ *mabulu ya zolo* ” na ye. Yango wana ezali mpenza “ *mpema* ” ya mimpululu kasi te mpema ya elimo oyo bato mingi bakanisaka. Makambo nyonso wana emonisami mpo na kokundwela biso ndenge oyo bomoi ya moto ezali pete, oyo etaleli Nzambe mpo eumelaka. Etikali mbuma ya likamwisi ya libela mpo ete bomoi ezwami bobele epai na Nzambe mpe kati na ye moko. Ezalaki na bolingi na ye ya Nzambe nde “ *moto akómaki ekelamu ya bomoi .*” Soki bomoi ya moto malamumu to ya mabe ekómi molai, ezali kaka mpo Nzambe apesi yango nzela. Mpe ntango liwa ebeti ye, ezali kaka ekateli na ye nde ezali na ntembe.

Liboso ya lisumu, Adama akelamaki moto ya kokoka mpe ya kozanga mbeba, azalaki na nguya ya nguya, mpe akota na bomoi ya seko, azingami na biloko ya seko. Kaka lolenge ya bozalisi na ye nde esakolaka nsuka na ye ya nsomo.

Gen.2:8: “ *Bongo YaHWéH Nzambe aloni elanga na Edene, na ngámbo ya esti, mpe atyaki kuna moto oyo ye asalaki .*”

Elanga ezali elilingi ya esika oyo ebongi mpenza mpo na moto oyo amonaka biloko na yango nyonso ya koleisa mpe ya komona oyo ezali kokamwisa esangani kuna; bafololo kitoko oyo esilisaka te mpe ebungisaka ata moke te malasi na yango ya nsolo kitoko ebakisami tii na nsuka te. Bilei oyo epesami na elanga etongaka bomoi ya moto te oyo ezali, liboso ya lisumu, etali bilei te. Yango wana, moto azali kolya bilei mpo na esengo na ye moko. Bosikisiki “

Nzambe alonaki elanga ” etatoli bolingo na ye mpo na ekelamu na ye. Akomi mosali elanga mpo na kopesa moto esika oyo ya kokamwa ya kofanda.

Liloba Edene elakisi "elanga ya bisengo" mpe kozwaka Yisalaele lokola esika ya ntina ya botali, Nzambe azwi Edene oyo na est ya Israël. Mpo na "bisengo" na ye, moto atyami na elanga oyo ya elengi na Nzambe, Mozalisi na ye.

Eba.2:9: “ *Yawe Nzambe asalaki banzete ya ndenge na ndenge mpo ekola na mabele, oyo esepelisaka miso mpe ya malamumu mpo na kolya, mpe nzete ya bomoi na katikati ya elanga , mpe nzete ya koyeba malamumu mpe mabe.* ”

Ezaleli ya elanga ezali bozali ya banzete ya mbuma oyo epesaka “prêt ya kolia” oyo esali bambuma na bango na ba saveurs ebele ya doux mpe ya sukali. Bango nyonso bazali wana mpo na bobele esengo ya Adama, naino bango moko.

Na elanga ezali mpe na banzete mibale oyo ezali na bilembo oyo ezali na bokeseni na diamétrie : “*nzete ya bomoi* ” oyo ezwi esika ya katikati, “ *na katikati ya elanga* ”. Na ndenge yango elanga mpe likabo na yango ya kitoko ekangami mobimba na yango. Pene na ye ezali na “nzete ya koyeba malamumu mpe mabe”. Déjà, na désignation na yango, liloba “ *mabe* ” esakoli accès na lisumu. Tokoki bongo kososola ete banzete oyo mibale ezali bilili ya bakaa mibale oyo ekokutana na mabele ya masumu : kaa ya Yesu Klisto oyo emonisami na “*nzete ya bomoi* ” contre camp ya zabolo oyo, lokola nkombo ya “*nzete* ” elakisi, eyebi to ekutanaki, na kolandana, “ *malamumu* ” uta bozalisi na yango kino mokolo oyo “ *mabe* ” esalaki ete ekota na botomboki na Mozalisi na yango; oyo Nzambe abengi “kosala masumu epai na ye”. Nakundolisi bino ete mitinda oyo ya “ *malamumu mpe mabe* ” ezali maponi mibale to mbuma mibale oyo ekoki kozala ya kokesana ya kolekisa ndelo oyo **bonsomi mobimba** ya “ *ekelamu ya bomoi* ” ebimisaka. Soki anzelu ya liboso asalaki bongo te, mbele baanzelu mosusu bakendaki kaka na botomboki, lokola likambo oyo esalemaki na mabele na bizaleli ya bato esi emonisi sikawa.

Na likabo nyonso ya motema malamumu ya elanga oyo Nzambe abongisaki mpo na Adama ezali na nzete oyo " ya *boyebi malamumu mpe mabe* " oyo ezali wana mpo na komeka bosembo ya moto. Liloba oyo “ *boyebi* ” esengeli kososolama malamumu mpo mpo na Nzambe verbe “ *koyeba* ” ezwi ndimbola ya kolekisa ndelo ya kokutana na “ *malamumu to mabe* ” oyo ekozala na moboko na misala ya botosi to ya kozanga botosi. Nzete na elanga ezali kaka soutien matériel pona test ya botosi pe mbuma na yango e transmettre kaka mabe po Nzambe apesaki yango rôle oyo en présentant yango comme interdiction. Lisumu ezali na mbuma te kasi na kolia yango koyeba ete Nzambe apekisi yango.

Gen.2:10: “ *Ebale moko ebimaki na Edene mpo na komelisa elanga, mpe uta kuna ekabwanaki na bitape minei .* ”

Nsango ya sika ya **bokabwani** elakisami, kaka lokola ebale oyo ebimi na Edene ekabwani na " *maboko minei* ", elilingi oyo esakoli mbotama ya bomoto oyo bakitani na yango bakopanana na mokili mobimba soit na bisika minei ya cardinal, to mipepe minei oyo euti na lola na bisika nyonso mabele. “ *Ebale* ” ezali elembo ya bato, mai ezali elembo ya bomoi ya bato. Na bokabwani boye " *na maboko minei* ", ebale oyo ekobima na Edene ekopanza mai na yango ya bomoi na mabele mobimba mpe likanisi oyo esakoli mposa ya Nzambe ya kopalanganisa boyebi na ye na likolo na yango mobimba. Projet na ye ekokokisama selon Gen.10 na bokabwani ya Noa na bana na ye misato ya mibali

sima ya suka ya mpela ya mayi. Batatoli wana ya mpela bakopesa uta na nkola kino nkola bokundoli ya etumbu ya nsomo ya bonzambe.

Toyebi te lolenge ya komonana oyo mabele ezalaki na yango liboso ya mpela, kasi liboso ya bokabwani ya bato, mabele oyo bato bafandi esengeli komonana lokola kontina moko oyo ezwaki mai kaka na liziba oyo ya mai oyo ezalaki kosopana uta na elanga ya Edene. Ba mer intérieures ya lelo ezalaki te mpe ezali conséquence ya mpela oyo ezipaki mabele mobimba na boumeli ya mbula moko. Kino mpela, kontina mobimba ezalaki kosopelama mai na bibale wana minei mpe bibale na yango ezalaki kokabola mai ya peto na etando mobimba ya mabele oyo ekauki. Na boumeli ya mpela, Détroits ya Gibraltar mpe Mbu Motane ekweaki, kobongisaka bokeli ya Mbu ya Méditerranée mpe Mbu Motane oyo ekotaki na mai ya mungwa oyo eutaki na mbu. Boyeba ete na mabele ya sika esika Nzambe akotelemisa bokonzi na ye, mbu ekozala te engebene na Em.21:1 kaka ndenge liwa ekozala lisusu te. Bokabwani ezali mbano ya lisumu mpe lolenge na yango oyo eleki makasi ekozwa etumbu na mai ya kobebisa ya mpela. Kotanga nsango oyo, na nse ya eteni na yango ya esakweli kaka, “ *maboko minei* ” ya ebale ezali kolakisa bato minei oyo bazali bizaleli ya bomoto.

Eba.2:11: “ *Nkombo ya moto ya liboso Pisone; ezali oyo ezingami na mboka mobimba ya Havila, epai wolo ezwami .* ”

Nkombo ya ebale ya liboso oyo babengi Pishone to Phison elimboli: ebele ya mai. Na ntembe te, esika oyo Edene alonaki Nzambe ezalaki nde esika oyo Tigre mpe Efrate oyo ezali lelo eutaka; mpo na Efrate tii na Ngomba Ararate mpe mpo na Tigre tii na Taurus. Na esti mpe na katikati ya Turquie ezali naino na Laki monene Van oyo ezali esika monene ya mai ya peto. Na lipamboli na yango ya Nzambe, mai oyo ezalaki mingi esalisaki elanga ya Nzambe ebota mingi mpenza. Bato mosusu balobaka ete ekólo Havila, oyo eyebani mingi mpo na wolo na yango, ezalaki na nordi-esti ya Turquie ya lelo . Ekómaki tii na libongo ya Géorgie ya lelo. Kasi ndimbola oyo ezali kobimisa mokakatano mpo engebene Gen.10:7, “ *Havila* ” azali “ *mwana ya Kushe* ” , ye moko “ *mwana ya Hama* ”, mpe yango ezali komonisa Éthiopie oyo ezali na sudi ya Ezipito. Yango ememi ngai na koluka mboka oyo ya “*Havila*” na Éthiopie, to na Yemen, epai ezalaki na bisika ya kotimola wolo oyo Mokonzi-mwasi ya Sheba apesaki Mokonzi Salomo.

Eba.2:12: “ *Wolo ya mokili oyo ezali peto; bdellium mpe libanga ya onyx ezali mpe kuna .* ”

“ *Wolo* ” ezali elembo ya kondima mpe Nzambe asakoli mpo na Éthiopie, kondima ya peto. Ekozala déjà mboka se moko na mokili oyo ebatelaki libula ya losambo ya Mokonzi-mwasi ya Sheba nsima ya kofanda na ye epai ya Mokonzi Salomo. Tobakisa mpe mpo na litomba na yango, ete na lipanda na yango oyo ebatelamaki na boumeli ya bikeke ya molili ya lingomba oyo ezalaki na bizaleli ya bato ya Mpoti ya Westi ya "boklisto", bato ya Ethiopie babatelaki kondima ya boklisto mpe bazalaki kosalela Sabata ya solo oyo bazwaki na bokutani ya Salomo. Apostolo Filipe abatisaki moklisto ya liboso ya Ethiopie lokola emonisami na Misala 8:27-39 Azalaki mosali ya Mokonzi-mwasi Candace mpe bato mobimba bazwaki mateya na ye ya lingomba. Likambo mosusu ya mikemike etatoli lipamboli ya bato oyo, Nzambe asalaki ete bábatela bango liboso ya banguna na bango na nzela ya likambo ya bitumba oyo esalemaki mpe oyo

mokumbi masuwa oyo ayebani mingi Vasco da Gama azwaki ekateli na bolingi na ye moko.

Mpo na kondimisa langi ya moindo ya loposo ya Éthiopie, “ *libanga ya onyx* ” ezali na langi ya “moindo” mpe esalemi na gaz silicium; bomengo mosusu mpo na mboka oyo; mpo ete kosalelama na yango mpo na kosala ba transistors esalaka ete bato basepelaka mingi na yango lelo oyo.

Gen.2:13: “ *Nkombo ya ebale ya mibale ezali Gihone; ezali oyo ezingami na mokili mobimba ya Kuse .*”

Tobosana "bibale" mpe totia na esika na yango bato oyo bazali ko symboliser. Bato oyo ya mibale “ *ezingi mokili ya Kuse* ” elingi koloba Éthiopie. Bakitani ya Seme bakokola na mokili ya Arabie mpe tii na Perse. Ezali mpenza zingazinga ya teritware ya Éthiopie, yango wana ekoki kozala elilingi mpe kobenga yango na nkombo ya “ *ebale* ” “ *Gihon* ”. Na mikolo na biso ya suka, entourage oyo ezali religion "musulman" ya Arabie na Perse. Na bongo configuration ya ebandeli ya création ezo reproduire na suka ya temps.

Gen.2:14: “ *Nkombo ya moto ya misato Hidekele; ezali oyo ezali kosopana na esti ya Asulia. Ebale ya minei ezali Efrate .*”

“ *Hiddekel* ” elakisi “Ebale Tigre”, mpe bato oyo bayebani bakozala Inde oyo emonisami na “tigre ya Bengale”; Azia mpe sivilizasio na yango ya esti oyo ebengami na lokuta lokola "loposo ya jaune" ezali bongo esakolami mpe etungisami mpe ezali mpenza na esika “ *na esti ya Asulia* ”. Na Dan.12, Nzambe asalelaki elembo ya “ *ebale* ” “ *Tigre* ” oyo eliaka bato mpo na kolakisa mpasi ya Adventiste oyo ekutanaki na yango kati na 1828 mpe 1873, mpo na ebele ya liwa ya molimo oyo yango esalaki.

Nkombo “ *Efrate* ” elimboli: fololo, ebotaka. Na esakweli ya Apocalypse, “ *Efrate* ” ezali elilingi ya Europe occidentale mpe ba résultats na yango, ba Amériques na Australie, oyo Nzambe azali ko présenter dominé na régime religieux ya papa romain oyo apesi kombo na ville na yango, “ *Babylone le grand* ”. Mokitani oyo ya Noa akozala oyo ya Yafete oyo epanzani na westi epai ya Grèce mpe na Mpoto, mpe na nordi epai ya Russie. Mpoto ezalaki mabele epai wapi kondima ya boklisto ekutanaki na bokoli na yango nyonso ya malamumu mpe ya mabe nsima ya kokweya ya ekólo Yisalaele; ba adjectifs “fololo, ebotaka” ezali kolongisama mpe engebene bilembo, bana ya Lea, mwasi oyo alingaki te, bakozala mingi koleka oyo ya Laele, mwasi oyo Yakobo alingaki.

Ezali malamumu kokuta na nsango oyo bokundoli ete atako bokabwani nyonso ya nsuka ya mangomba na bango, mitindo minei wana ya sivilizasio ya mabele ezalaki na Nzambe mozalisi moko na Tata, mpo na kolongisa bozali na yango.

Gen.2:15: “ *Yawe Nzambe akangaki moto mpe atyaki ye na elanga ya Edene mpo na kolona yango mpe kobatela yango .*”

Nzambe apesi Adam mosala oyo ezali na “ *kolona mpe kobatela* ” elanga. Lolenge ya kolona oyo eyebani te na biso kasi esalemaki kozanga kolemba liboso ya lisumu. Ndenge moko mpe, kozanga lolenge moko ya mobulu na bikelamu nyonso, kokengela na ye ekómaki petee mpenza. Kasi, rôle oyo ya gardien e impliquer existence ya danger oyo kala mingi te ekozua aspect ya vrai et précis : séduction diabolique ya pensée humaine na même jardin oyo.

Gen.2:16: “ *Yawe Nzambe apesaki moto etinda oyo: Bokoki kolya mbuma ya banzete nyonso ya elanga; »*

Ebele ya banzete oyo ebotaka mbuma epesameli Adama na bonsomi nyonso. Nzambe akokisaka ye koleka bamposa na ye oyo ezali kokokisa bamposa ya bilei na ndenge ekeseni na elengi mpe nsolo kitoko. Offrande ya Nzambe ezali malamumu, kasi ezali kaka eteni ya liboso ya " *commande* " oyo apesi na Adam. Eteni ya mibale ya “ *molongo* ” oyo elandi.

Gen.2:17: “ *Kasi okolya mbuma ya nzete ya koyeba malamumu mpe mabe te: mpo mokolo oyo okolya yango okokufa .”*

ordre ” ya Nzambe , eteni oyo ezali très grave, po menace oyo elakisami ekozala implacablement appliquée noki kaka kozanga botosi, mbuma ya masumu, esili pe ekokisami. Mpe kobosana te, mpo ete projet ya réglementation universelle ya lisumu ekokisama, Adama akosengela kokweya. Mpo na koyeba malamumu makambo oyo ekosalema, tóbosana te ete Adama azali kaka ye moko ntango Nzambe azali kokebisa ye na kolakisáká “ *motindo* ” na ye ya kolya te mbuma ya “ *nzete ya koyeba malamumu mpe mabe* ” to, koleisama te makanisi ya zabolo. Lisusu, na likambo ya bomoi ya seko, Nzambe asengelaki kolimbola ye soki “kokufa” elimboli nini. Po menace ezali wana, na oyo “ *okokufa* ”. Na mokuse, Nzambe apesi Adam zamba kasi apekesi ye ata nzete moko. Mpe mpo na bato mosusu epekiseli oyo yango moko ekoki kokanga motema te, wana nde nzete ebombaka zamba, ndenge lisese eteyaka. Kolya mbuma ya “*nzete ya boyebi malamumu mpe mabe* ” elimboli: kolya liteya ya zabolo oyo esi epelisami na elimo ya botomboki Nzambe mpe bosembo na ye. Mpamba te “*nzete* ” oyo epekisami oyo batye na elanga ezali elilingi ya moto na ye, kaka ndenge “*nzete ya bomoi* ” ezali elilingi ya Yesu Klisto oyo azali moto.

Gen.2:18: “ *Yawe Nzambe alobaki ete: Ezali malamumu te mpo na moto kozala ye moko; Nakosalisa ye lokola ye .”*

Nzambe akelaki mabele pe moto po abimisa bolamu na ye pe mabe ya zabolo. Projet na ye ya kobikisa emonisami na biso na makambo oyo elandi. Pona ko comprendre, yeba que mutu a jouaka rôle ya Nzambe en personne oyo asala que akanisa, asala pe alobaka ndenge akanisaka, asala pe alobaka ye moko. Adama oyo ya liboso azali elilingi ya esakweli ya Klisto oyo Paulo akomonisa lokola Adama ya sika.

Mpo na komonisa mabe ya zabolo mpe bolamu ya Nzambe, esengeli Adama asala masumu mpo ete mabele ezala na bokonzi na zabolo mpe misala na ye ya mabe emonisama na mokili mobimba. Notion ya couple ezali kaka na mabele oyo ekelamaki mpo na lisumu, mpo duo oyo esalemi boye ezali mpo na raison spirituelle oyo esakolaka relation ya Christ divin na Molongani na ye oyo azali ko désigner ba élus na ye. Moponami asengeli koyeba ete azali moto oyo azwi mpasi mpe mozwi ya mwango ya lobiko oyo Nzambe akanaki; azali victime ya lisumu oyo esalemi na ntina mpo na Nzambe mpo ete akoki na nsuka kokweisa zabolo, mpe mozwi litomba ya ngolu na ye ya kobikisa mpo ete, ayebi mokumba na ye mpo na bozali ya masumu, ye moko akofuta motuya ya masumu mpo na yango lisumu kati na Yesu Klisto. Na yango, na ebandeli, Nzambe amonaki ete kozala yo moko ezali malamumu te mpe mposa na ye ya bolingo ezalaki monene mpenza na boye ete andimaki kofuta motuya mingi mpo na kozwa yango. Société

oyo, oyo ya miso na miso, oyo epesaka nzela na kokabola, Nzambe abengi “*lisalisi*” mpe mobali akosalela liloba yango ntango azali kolamusa moninga na ye ya mwasi ya moto. Na oyo etali lisalisi, akosala ete akweya mpe akokamba ye na lisumu mpo na bolingo. Kasi bolingo oyo ya Adama mpo na Eva ezali na elilingi ya bolingo ya Klisto mpo na basumuki na ye oyo aponami, oyo babongi na liwa ya seko.

Gen.2:19: “*Yawe Nzambe asalaki na mabele banyama nyonso ya zamba mpe ndeke nyonso ya likoló, mpe amemaki yango epai ya moto, mpo na komona ndenge akobenga yango, mpe ete ekelamu nyonso ya bomoi ezwa nkombo yango moto akopesa yango .*”

Ezali moto oyo aleki ye nde apesaka nkombo na oyo ezali na nse na ye. Nzambe amipesaki nkombo na ye mpe na kopesáká Adama lotomo yango, azali bongo kondimisa bokonzi ya moto likoló na biloko nyonso oyo bizali na bomoi awa na mabelé. Na lolenge wana ya liboso ya bozalisi ya mabele, lolenge ya banyama ya zamba mpe bandeke ya likoló ekitisami mpe Nzambe amemi yango epai ya Adama, kaka ndenge akambaki bango liboso ya mpela mibalemibale epai ya Noa.

Gen.2:20: “*Mpe moto yango apesaki bankombo na bangombe nyonso, mpe bandeke ya likoló, mpe banyama nyonso ya zamba; kasi mpo na moto azwaki lisalisi moko te lokola ye .*” Ba monstres oyo babengaka préhistorique bakelamaki sima ya lisumu mpo na ko intensifier ba conséquences ya malédiction divine oyo ekobeta mabele mobimba y compris mer Na tango ya innocence, vie ya nyama esalemi na “*bibwele*” oyo ezali na tina pona moto, “*ba ndeke ya lola*” mpe “*banyama ya bilanga*” oyo ezali na lipanda mingi. Kasi na présentation oyo, azui homologue humain te mpo azali nanu te.

Gen.2:21: “*Bongo YaHWéH Nzambe alakisi moto pongi makasi, mpe alali; akangaki mokuwa na ye moko, mpe akangaki mosuni na esika na yango .*”

Formulaire oyo epesami na lipaso oyo ya lipaso emonisi lisusu projet ya économie. Na Mikaele, Nzambe amilongolaka na lola, atiki mpe akabwani na baanzelu na ye ya malamu oyo ezali momesano ya “*mpongi mozindo*” oyo Adama azali kozindisa. Na Yesu Klisto oyo abotami na mosuni, mokuwa ya mokongo ya bonzambe ezwami mpe nsima ya liwa mpe lisekwa na ye, likoló ya bantoma na ye zomi na mibale, azali kokela “*lisalisi*” na ye, epai azwaki likambo ya mosuni mpe masumu na ye mpe epai na ye apesi “Mosantu” na ye Elimo”. Ntina ya molimo ya liloba oyo “*lisalisi*” ezali monene mpo ete epesi na Eklezia na ye, Baponami na ye, mokumba ya “*lisalisi*” na kokokisama na yango ya mwango ya lobiko mpe bofandisi ya mokili mobimba ya masumu mpe nsuka ya basumuki.

Gen.2:22: “*Yawe Nzambe asalaki mwasi na mokuwa ya mokongo oyo alongolaki epai ya mobali, mpe amemaki ye epai ya mobali .*”

Na bongo, bokeli ya mwasi esakoli oyo ya Baponami ya Klisto. Mpo ezali na koya na mosuni nde Nzambe azali kosala lingomba na ye ya sembo, victime ya bomoto na ye ya mosuni. Mpo na kobikisa baponami na nzoto, Nzambe asengelaki kozwa lolenge na nzoto. Mpe lisusu, kozalaka na kati na yemei bomoi ya seko, ayaki kokabola yango elongo na baponami na ye.

Gen.2:23: “ *Mpe mobali yango alobaki ete: Talá mbala oyo ye oyo azali mokuwa ya mikuwa na ngai mpe mosuni ya mosuni na ngai! Bakobenga ye mwasi, mpamba te alongolamaki na mobali .*”

Nzambe ayaki na mabele mpo na koyamba norme ya mabele mpo na kozala na makoki ya koloba mpo na Moponami na ye oyo Adama alobi mpo na moninga na ye ya mwasi oyo apesi ye nkombo “ *mwasi* ”. Likambo ezali polele mingi na Liebele mpo liloba ya mobali mobali ezali, “ish” ekomi “isha” mpo na liloba mwasi. Na action oyo, a confirmer domination na ye likolo na ye. Kasi lokola balongolaki ye epai na ye, “ *mwasi* ” yango akokóma na ntina mingi mpo na ye lokola nde “ *mokuwa ya mokongo* ” oyo balongolaki na nzoto na ye elingaki kozonga epai na ye mpe kozwa esika na yango. Na likambo oyo ekeseni na mosusu nyonso, Adama akoyoka mpo na mwasi na ye mayoki oyo mama akoyoka mpo na mwana oyo akobota nsima ya komema ye na libumu na ye. Mpe expérience oyo ezali pe ko vivre na Nzambe po bikelamu ya bomoi oyo akela zinga zinga na ye ezali bana oyo babimaka na kati na ye; oyo ekomisaka ye Mama lokola Tata.

Gen.2:24: “ *Yango wana mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, mpe akokangama na mwasi na ye, mpe bakokóma mosuni moko .*”

Na molongo oyo Nzambe azali kolakisa mwango na ye mpo na baponami na ye oyo mbala mingi bakosengela kobuka boyokani ya libota ya mosuni mpo na kokangama na Baponami oyo Nzambe apambolami. Mpe kobosana te, ya yambo, kati na Yesu Klisto, Mikaele atikaki ezalela na ye lokola Tata na lola mpo na koya mpe kolonga bolingo ya bayekoli na ye baponami na mabele; yango tii na meko oyo atikaki kosalela nguya na ye ya bonzambe mpo na kobundisa lisumu mpe zabolo. Awa tososoli ete mitó ya makambo ya **bokabwani** mpe ya **boyokani** ezali kokabwana te. Na mabele, baponami basengeli **kokabwana** na mosuni na baye alingaka mpo na kokota na **boyokani** ya molimo mpe kokoma “moko” elongo na Klisto mpe baponami na ye banso, mpe baanzelu na ye ya malamumu ya sembo.

Mposa ya “ *mokuwa ya mokongo* ” ya kozonga na esika na yango ya ebandeli ezwi ndimbola na yango na kosangisa nzoto ya bato, mosala ya mosuni mpe ya molimo epai mobali mpe mwasi basalaka mosuni moko na nzoto.

Eba.2:25: “ *Mobali ná mwasi na ye bazalaki bolumbu, mpe bayokaki nsɔni te .*”

Bolumbu ya nzoto etungisaka mutu nionso te. Ezali na ba fans ya naturisme. Mpe na ebandeli ya lisoló ya bato, bolumbu ya nzoto ezalaki kopesa “ *nsɔni* ” te. Komonana ya “ *soni* ” ekozala mbano ya lisumu, lokola nde kolya mbuma ya “ *nzete ya boyebi malamumu mpe mabe* ” ekoki kofungola makanisi ya moto na ba effets oyo eyebani te tii sikoyo mpe kozanga kotalela yango. En réalité, mbuma ya nzete oyo epekisami ekozala auteur ya changement oyo te, ekozala kaka moyen, po mutu oyo ako changer ba valeurs ya biloko pe ya conscience ezali Nzambe pe ye moko. Ezali ye nde akolamusa liyoki ya “ *soni* ” oyo babalani ya masumu bakoyoka na makanisi na bango mpo na bolumbu na bango ya nzoto oyo ekozala na mokumba te; mpamba te mbeba ekozala ya bizaleli malamumu mpe ekotalelana kaka kozanga botosi oyo basaleli, oyo Nzambe amoni.

Na bokuse liteya ya Genese 2, Nzambe alakisaki biso liboso bosantu ya bopemi to Saba ya mokolo ya nsambo oyo esakoli bopemi monene oyo ekopesama na mibu nkoto ya nsambo ezala na Nzambe mpe na baponami na ye ya sembo. Kasi bopemi oyo esengelaki kolonga na etumba ya mabele oyo Nzambe akobunda na lisumu mpe zabolo, na kokomaka moto kati na Yesu Klisto. Likambo oyo Adama akutanaki na yango awa na mabele emonisaki mwango wana ya kobikisa oyo Nzambe abongisaki. Na Klisto, akomaki mosuni mpo na kokela moponi na ye ya mosuni oyo na nsuka akozwa nzoto ya lola oyo ekokani na oyo ya baanzelu.

Genese 3

kokabwana na lisumu

Gen.3:1: “ *Nyoka aleki na mayele mabe koleka banyama nyonso ya zamba oyo Yehova Nzambe asalaki. Mpe alobaki na mwasi ete: “Nzambe alobaki solo ete: Bokolya mbuma nyonso ya nzete ya elanga te?”* »

“ *Nyoka* ” ya mobola azwaki mpasi ya kosalelama lokola mopanzi-nsango na “ *mayele mabe* ” koleka baanzelu oyo Nzambe akelaki. Banyama oyo banyama oyo ebendanaka na mabele lokola “ *nyoka* ” ezalaki koloba te; monoko ezalaki particularité ya image ya Nzambe oyo epesami na moto. Lakisa makambo ya malamumu, zabolo asalaka ye aloba na mwasi na tango oyo akabwani na mobali na ye. Isolement oyo ekozala fatal mpo na ye mpo na présence ya Adam, zabolo alingaki kozala na difficulté mingi ya ko diriger batu na kozanga kotosa ordre ya Nzambe.

Yesu Klisto amonisaki bozali ya zabolo oyo ye azali kopesa nkombo na koloba na Yoane 8:44, ete azali “ *tata ya lokuta mpe mobomi banda ebandeli* ”. Maloba na ye ezali na mokano ya koningisa makambo ya solo ya bato mpe na “Ee to Te” oyo Nzambe asengi, abakisi “kasi” to “mbala mosusu” oyo elongolaka makambo ya solo oyo epesaka makasi na yango na bosolo. Mobeko oyo Nzambe apesaki eyambamaki na Adam oyo na nsima apesaki yango epai ya mwasi na ye, kasi ayokaki mongongo ya Nzambe te oyo apesaki etinda. Lisusu, ntembe na ye ezali na mobali na ye, lokola: “asosolaki makambo oyo Nzambe ayebisaki ye?” »

Gen.3:2: “ *Mwasi ayanolaki nyoka ete: Tolyaka mbuma ya banzete ya elanga.* ”

Emonani ete bilembeteli bizali kondimisa maloba ya zabolo; akanisaka mpe alobaka na mayele. “ *Mwasi* ” asalaka libunga na ye ya liboso na koyanola na “ *nyoka* ” oyo ezali koloba ; oyo ezali normal te. Ya liboso, ezali kolongisa bolamu ya Nzambe oyo apesaki bango likoki ya kolya mbuma ya banzete nyonso, longola kaka oyo epekisami.

Gen.3: 3: “ *Kasi mpo na mbuma ya nzete oyo ezali na katikati ya elanga, Nzambe alobi ete: Bokolya yango te, mpe bokosimba yango te, noki bokokufa.* ”

Botindiki ya Adama nsango ya etinda ya bonzambe emonani na fraze “*noki okokufa* .” Wana ezali maloba ya sikisiki te oyo Nzambe alobaki mpo alobaki na Adama ete: “*mokolo okolya mbuma na yango, okokufa* ”. Kolemba ya maloba ya bonzambe ekolendisira kolya masumu. Na kolongisaka botosi na ye epai ya Nzambe mpo na ntina ya “*bobangi* ” “*mwasi* ” apesi zabolo likoki ya kondimisa “*bobangi* ” oyo oyo engebene na ye ezali na ntina te.

Gen.3:4: “*Bongo nyoka alobaki na mwasi ete, Okokufa te ; »*

Mpe Mokosi-mokonzi amonisami na maloba oyo oyo ezali kotemela maloba ya Nzambe: “*okokufa te* .”

Gen.3:5: “*Kasi Nzambe ayebi ete mokolo oyo bokolya yango, miso na bino ekofungwama, mpe bokozala lokola banzambe, boyebi malamumu mpe mabe* .”

Asengeli sikawa kolongisa molongó oyo Nzambe apesi oyo azali kopesa likanisi ya mabe mpe ya moimi: Nzambe alingi kobatela yo na bopolo mpe na nse. Na moimi alingi kopekisa yo okóma lokola ye. Azali kolakisa boyebi ya malamumu mpe mabe lokola litomba oyo Nzambe alingi kobomba mpo na ye moko. Kasi soki litomba ezali na koyeba malamumu, litomba ya koyeba mabe ezali wapi? Malamumu na mabe ezali ba opposés absolues lokola butu na moyi, pole na molili pe pona Nzambe boyebi ezali na ko vivre to kosala action. Kutu, Nzambe asilaki kopesa moto boyebi ya **mayele** ya malamumu mpe mabe na **kopesaka nzela** na banzete ya elanga mpe **kopekisa** oyo ezali komonisa “malamumu mpe mabe”; mpamba te azali elilingi ya elilingi ya zabolo oyo akutanaki na ndenge ya solosolo na kolandana, “*malamumu* ” na nsima “*mabe* ” na kotombokelaka Mozalisi na ye.

Gen.3:6: “*Mwasi amonaki ete nzete yango ezali malamumu mpo na kolya mpe esepelisaka komona, mpe ezali na motuya mpo na kofungola makanisi; azwaki mbuma na yango, mpe alyaki; apesaki mpe ndambo na mobali na ye, oyo azalaki elongo na ye, mpe ye alyaki mbuma na yango* .”

Maloba oyo ewuti na nyoka ezali na effet na yango, tembe esili mpe mwasi azali plus en plus convaincu que nyoka ayebisaki ye vérité. Mbuma yango emonani malamumu mpe esepelisaka ye na miso, kasi koleka nyonso, atalelaka yango “*ya motuya mpo na kofungola mayele* ”. Zabolo azuaka résultat oyo alingi, awuti ko recruter molandi ya ezaleli na ye ya botomboki. Mpe na koliaka mbuma oyo epekisami, ye moko akomi nzete ya boyebi mabe. Atondi na bolingo mpo na mwasi na ye oyo azali pene te ya kondima **kokabwana na ye** , Adam alingi kokabola nsuka na ye ya mabe mpo ayebi ete Nzambe akosalela etumbu na ye ya kufa. Mpe kolya mbuma oyo epekisami na ngala na yango, ezali babalani mobimba nde bakonyokwama na bokonzi ya mabe ya zabolo. Atako bongo, na ndenge ya kokamwa, bolingo oyo ya molende ezali na elilingi ya oyo Klisto akokutana na yango mpo na Moponami na ye, ye mpe andimi kokufa mpo na ye. Lisusu, Nzambe akoki kokanga ntina ya Adama.

Eba.3:7: “*Miso na bango mibale efungwamaki, mpe bayebaki ete bazali bolumbu, mpe batongaki nkasa ya figi esika moko, bamisalelaki mikaba* .”

Na ngonga oyo, ntango lisumu esilaki na babalani ya bato, botangi ya mibu 6000 oyo Nzambe akanaki ebandaki. Ya liboso, bososoli na bango ebongwanaka na Nzambe. Miso oyo ezalaki na mokumba ya mposa ya mbuma oyo “*esepelisaka na komona* ” ezali ba victimes ya bosambisi ya sika ya makambo. Mpe litomba oyo bazalaki kolikya mpe kolukama ebongwanaka na

likambo ya mabe, mpamba te bayokaka “nsoni ” mpo na bolumbu na bango oyo tii ntango wana ebimisaki mokakatano moko te, ezala epai na bango, to epai na Nzambe. Bolumbu ya nzoto oyo bamonaki ezalaki bobele likambo ya mosuni ya bolumbu ya elimo oyo babalani oyo bazangi botosi bamimonaki kati na yango. Bolumbu wana ya molimo elongolaki bango bosembo ya bonzambe mpe etumbu ya liwa ekota na kati na bango, na boye ete bokutani ya bolumbu na bango ezalaki effet ya liboso ya liwa oyo Nzambe apesaki. Na yango, liwa ezalaki mbuma ya boyebi ya mabe oyo moto akutanaki na yango; oyo Paulo azali koteya na koloba na Rom.6:23: “ *mpo lifuti ya lisumu ezali liwa* ”. Mpo na kozipa bolumbu na bango, balongani batomboki basalelaki mwango ya bato oyo ezalaki “ *kotonga nkasa ya figi* ” mpo na kosala “ *mikaba* ”. Mosala oyo ezali komonisa na elimo milende ya moto ya komilongisa. “ *Mokaba* ” ekokoma elembo ya “ *bosolo* ” na Ef.6:14. Na yango, “ *mokaba* ” oyo Adama asalaki na “ *nkasa ya figi* ” ezali kotemela, ezali elembo ya **lokuta** oyo mosumuki amibombi nsima na yango mpo na komikitisa.

Gen.3:8: “ *Bongo bayokaki mongongo ya YaHWéH Nzambe koleka na elanga pene na mpokwa, mpe mobali yango ná mwasi na ye bamibombaki liboso ya YaHWéH Nzambe, na kati ya banzete ya elanga .* ”

Ye oyo azali kolukaluka na ba reins mpe na mitema ayebi oyo euti kosalema mpe oyo ezali na boyokani na projet na ye ya kobikisa. Oyo ezali kaka litambe ya yambo oyo ekopesa zabolo esika ya kobimisa makanisi na ye mpe bomoto na ye ya mabe. Kasi asengeli kokutana na mobali yango mpo azali na makambo mingi ya koyebisa ye. Sikawa moto azali na mbangu te mpo na kokutana na Nzambe, Tata na ye, Mozalisi na ye, oyo azali sikawa koluka kokima epai na ye, yango wana abangaka mingi koyoka kofinga na ye. Mpe wapi kobombama na elanga oyo mpo Nzambe atala te? Na mbala oyo mpe, kondima ete “ *banzete ya elanga* ” ekoki kobomba ye na elongi na ye, etatoli ezalela ya makanisi oyo Adama akweyaki na yango banda akómaki mosumuki.

Gen.3:9: “ *Kasi YaHWéH Nzambe abengaki moto, mpe alobi na ye: Ozali wapi? »*

Nzambe ayebi malamumu esika Adama abombami kasi atuni ye motuna, “ *ozali wapi?* ” » kosembola loboko ya lialisi mpe kobenda ye epai ya koyambola mbeba na ye.

Gen.3:10: “ *Mpe alobaki ete: “Nayokaki mongongo na yo na elanga, mpe nabangaki, mpo nazalaki bolumbu, mpe namibombaki .”*

Eyano oyo Adama apesi ezali yango moko koyambola kozanga botosi na ye mpe Nzambe akosalela maloba na ye mpo na kozwa lolenge na ye ya kolakisa likambo ya lisumu.

Gen.3:11: “ *Mpe YaHWéH Nzambe alobaki: Nani ayebisaki yo ete ozali bolumbu? Olyaki mbuma ya nzete oyo napekisaki yo olia yango? »*

Nzambe alingi kobimisa epai ya Adama koyambola mbeba na ye. Kobanda na kolongolama kino na kolongolama asukaka na kotuna ye polele motuna oyo: “ *Olyaki mbuma ya nzete oyo napekisaki yo kolya?* ” ”.

Gen.3:12: “ *Mobali alobaki ete: Mwasi oyo otyaki epai na ngai apesaki ngai mbuma ya nzete, mpe nalyaki .”*

Atako ezali solo, eyano ya Adama ezali na nkembo te. Amemi na kati na ye elembo ya zabolo mpe ayebi lisusu te koyanola na eε to te, kasi lokola Satana, ayanolaka na lolenge ya zingazinga mpo na kondima kaka te ngambo na ye moko mpe monene. Akei tii na kokundwela Nzambe eteni na ye na likambo yango, lokola apesaki ye mwasi na ye, mosali mabe ya liboso, akanisaka liboso na ye moko. Eteni eleki malamumu ya lisolo ezali ete makambo nyonso ezali solo mpe Nzambe azali kozanga koyeba yango te uta lisumu ezalaki na ntina na projet na ye. Kasi esika azali na libunga ezali ete na kolandáká ndakisa ya mwasi, amonisaki ete alingaka ye mingi mpo na kobebisa Nzambe, mpe yango ezalaki foti na ye monene. Mpamba te banda na ebandeli, lisengami ya Nzambe esengelaki kolingama koleka bato nyonso mpe bato nyonso.

Gen.3:13: “ *Mpe Yehova Nzambe alobaki na mwasi ete: Mpo na nini osali boye? Mwasi yango ayanolaki ete: “Nyoka akosaki ngai, mpe nalyaki yango .”* ”

Na sima Zuzi monene abalukeli mwasi oyo mobali afundaki mpe kuna lisusu eyano ya mwasi ezali na boyokani na bosolo ya makambo : “ *Nyoka ebendaki ngai, mpe naliaki yango* ”. Yango wana amitikaki ete bábenda ye mpe yango ezali foti na ye ya liwa.

Gen.3:14: “ *Mpe Yehova Nzambe alobaki na nyoka ete: “Lokola osali boye, okolakelama mabe koleka bangombe nyonso mpe likoló na banyama nyonso ya zamba mikolo ya bomoi na yo .”* ”

nyoka ” te mpo na nini asalaki bongo, mpamba te Nzambe ayebi ete Satana, zabolo asalelaki ye lokola mopanzi-nsango. Nsuka oyo Nzambe apesi na “ *nyoka* ” etali mpenza zabolo ye moko. Mpo na “ *nyoka* ” bosaleli ezalaki mbala moko, kasi mpo na zabolo ezalaki kaka esakweli oyo ekokokisama nsima ya elonga ya Yesu Klisto likolo ya lisumu mpe liwa. Engebene na Em.12:9, lolenge ya liboso ya bosaleli oyo ezalaki kobengana ye na bokonzi ya lola lokola mpe baanzelu mabe na kaa na ye. Babwakama na mabele oyo bakotika ata moke te kino liwa na bango mpe na boumeli ya mibu nkoto, bango moko na mabele oyo etikali mpamba, Satana akotambola na mputulu oyo eyambaki baye bakufaki mpo na ye mpe bonsomi oyo asalelaki yango na ndenge ya mabe. Na mabele oyo Nzambe alakelaki bango mabe, bakomitambwisa lokola banyoka, ezala na bobangi mpe na bokebi mpo balongi na Yesu Klisto mpe bakimi moto oyo akomi monguna na bango. Bakosala bato mabe oyo babombami na kozanga komonana ya nzoto na bango ya lola na kotiaka bango na mabulu moko na mosusu.

Gen.3:15: “ *Nakotya bonguna kati na yo mpe mwasi, mpe kati na momboto na yo mpe momboto na ye: ye akobuka motó na yo, mpe yo okobuka litindi na ye .”* ”

Soki basaleli yango na “nyoka”, fraze oyo endimisi bosolo oyo emonanaki mpe oyo emonanaki. Kosalela yango epai ya zabolo ezali na mayele mabe koleka. Bonguna kati na ngambo na ye mpe bomoto endimami mpe endimami. “ *Momboto ya mwasi oyo azali konyata motó na ye* ” ekozala oyo ya Klisto mpe baponami na ye ya sembo. Akosuka na ko annihiler ye, kasi avant wana, ba démons bakozala na possibilité perpétuelle ya “ *kozokisa litindi* ” ya “ *mwasi* ”, Moponami ya Klisto ye moko image, d'abord, na “ *litindi* ” oyo. Mpo ete “ *litindi* ” ezali nsonge ya nzoto ya moto kaka ndenge “ *libanga ya nse* ” ezali libanga oyo tempelo ya Nzambe ya elimo etongami likoló na yango.

Gen.3:16: “ *Alobaki na mwasi ete: Nakobakisa mpasi ya kobota na yo, okobota bana na mpasi, mpe mposa na yo ekozala mpo na mobali na yo, kasi ye akoyangela yo .*”

Liboso ya kobota na liwa na ye, mwasi yango akosengela “ *konyokwama na bazemi na ye* ”; ako “ *kobota na mpasi* ,” makambo nyonso ekokisami mpenza mpe emonisami. Kasi awa mpe, esengeli koyeba ndimbola ya esakweli ya ekeko yango. Na Yoane 16:21 mpe Emon .

Gen.3:17: “ *Mpe alobaki na mobali ete: Mpo otosi mongongo ya mwasi na yo, mpe oliaki mbuma na nzete oyo napesaki yo mitindo ete, Okolya mbuma na yango te ! Mabele ekolakelama mabe mpo na yo. Ezali na nzela ya mosala makasi nde okozwa bilei na yo na yango mikolo nyonso ya bomoi na yo, ”*

Kozonga epai ya moto, Nzambe azali kolakisa ye ndimbola ya solo ya ezalela na ye oyo na soni nyonso alukaki kobomba. Ngambo na ye ezali mobimba mpe Adama akoyeba mpe ete liboso ya kobikisa ye, liwa na ye ekozala liboso na ensemble ya bilakeli mabe oyo ekosala ete basusu bálinga liwa na esika ya bomoi. Malédiction ya mabele ezali likambo ya somo mpe Adam akoyekola yango na nzela ya mpasi.

Gen.3:18: “ *akobota nzube mpe nzube mpo na bino, mpe bokolya matiti ya elanga .*”

Kolona ya pete ya Elanga ya Edene esili, ezwaki esika na yango na etumba oyo ezali kosila te na matiti ya quackgrass, “ *briers, thorns* ” mpe matiti mabe oyo ebakisami na mabele ya mabele. Mingimungi lokola elakeli mabe oyo ya mabele ekosala ete liwa ya bomoto ekende mbangu mpo ete, na "bokoli" ya siansi, moto na mikolo ya nsuka akomipesa ngenge na kotiaka ngenge ya chimique na mabele ya milona na ye, mpo na kosilisa matiti mabe mpe banyama mabe ya banyama mabe. Bilei mingi mpe oyo ekoki kozwama na pete nyonso ekozala lisusu te na libándá ya elanga epai bakobengana ye lokola mpe mwasi ya Nzambe oyo alingaka mingi.

Gen.3:19: “ *Na motoki ya elongi na yo okolya limpa, kino okozonga na mabele epai balongolaki yo; mpo ozali mputulu, mpe okozonga na mputulu .*”

Destin oyo ekweyi likolo ya mutu ezali ko justifier forme oyo Nzambe abimisaki création na ye na formation na ye précisément, à partir ya “ *mputulu ya mabele* ”. Adama ayekolaka na ntalo na ye mpe na ntalo na biso nini liwa oyo Nzambe alamusi ezali na yango. Tóyeba ete moto oyo akufá azali eloko mosusu te bobele “ *mputulu* ” mpe ete etikali te na libándá ya “ *mputulu* ” yango elimo ya bomoi oyo ezali kobima na nzoto oyo ekufá. Eccl.9 mpe ba citations mosusu endimisi ezalela oyo ya liwa.

Gen.3:20: “ *Adama apesaki mwasi na ye nkombo Eva, mpo azalaki mama ya bato nyonso oyo bazali na bomoi .*”

Awa mpe, Adama azali kotya elembo na bokonzi na ye likoló na “ *mwasi* ” na kopesaka ye nkombo na ye “ *Eva* ” to “*Bomoi*”; nkombo oyo elongisami lokola likambo ya moboko ya lisolo ya bato. Bisu banso tozali bakitani ya mosika, tobotami na Eva mwasi ya Adama oyo abendamaki na nzela na ye elakeli mabe ya liwa epesamaki mpe tokozala kino bozongi na nkembo ya Yesu Klisto na ebandeli ya prenta 2030.

Eba.3:21: “ *YahWeH Nzambe asalaki bilamba ya mposo ya nyama mpo na Adama mpe mwasi na ye, mpe alatisaki bango na yango .* ”

Nzambe abosanaka te ete lisumu ya babalani ya mabele ezalaki eteni ya mosala na ye ya kobikisa oyo ekozwa sikawa lolenge ya kolakisa. Nsima ya masumu, bolimbisi ya bonzambe ekomi na nkombo ya Klisto oyo akopesama mbeka mpe akobakama na ekulusu na basoda ya Roma. Na mosala oyo, ekelamu oyo asali eloko te, oyo azali na masumu nyonso te, akondima kokufa mpo na kozipa masumu , na esika na bango, mpo na masumu ya baponami na ye se moko ya sembo. Banda na ebandeli, Nzambe azalaki koboma banyama oyo ezangi likambo mpo “ *mposo* ” na bango ezipa bolumbu ya Adama ná Eva. Na mosala oyo, azali kozwa esika ya “ *bosembo* ” oyo moto akanisaki na oyo mwango na ye ya lobiko ezali kopesa ye na nzela ya kondima. “ *Bosembo* ” oyo moto akanisaki ezalaki kaka lokuta ya bokosi mpe na esika na yango, Nzambe azali kopesa bango “ *elamba* ” oyo ezali elilingi ya “ *bosembo na ye ya solosolo*”, “ *mokaba ya bosolo na ye* ” oyo etongami likoló na mbeka ya bolingi ya Klisto mpe ya... likabo ya bomoi na ye mpo na bosikoli ya baoyo balingaka ye na bosembo.

Eba.3:22: “ *YahWeH Nzambe alobaki: Tala, moto akomi lokola moko na biso, mpo ya boyebi bolamu mpe bobo. Tópekisa ye sikoyo kosembola loboko na ye mpe kokamata nzete ya bomoi, mpe kolya mpe kozala na bomoi libela na libela .* ”

Na Mikaele, Nzambe alobeli baanzelu na ye ya malamumu oyo bazali komona drame oyo euti kosalema awa na mabele. Alobaki na bango ete, “ *Tala, moto akomi lokola moko na biso, mpo na koyeba malamumu mpe mabe .* ” Mokolo moko liboso ya liwa na ye, Yesu Klisto akosalela maloba yango na oyo etali Yudasi, moteki oyo asengelaki kopesa ye epai ya Bayuda ya lingomba na ntango wana epai ya Baloma mpo bábaka ye na ekulusu, oyo na Yoane 6:70: “ *Yesu ayanolaki bango: Azalaki ezali ngai te moto oyo naponaki bino, zomi na mibale? Mpe moko na bino azali demo! .* ” “ *biso* ” oyo ezali na verɛ oyo ekómi “ *yo* ” mpo na makambo oyo ezali na kati ekeseni, kasi ndenge oyo Nzambe atalelaka makambo ezali ndenge moko. Liloba “ *moko kati na biso* ” ezali kolobela Satana oyo azali naino na bonsomi ya kokota mpe kotambola na bokonzi ya Nzambe na likoló kati na baanzelu nyonso oyo bakelamaki na ebandeli ya bozalisi ya mabele.

Esengeli ya kopekisa moto alya mbuma ya “*nzete ya bomoi* ” ezalaki lisengami ya solo oyo Yesu ayaki kotatola na maloba na ye oyo atindelaki Ponsi Pilate, mokambi ya Loma. “ *Nzete ya bomoi* ” ezalaki elilingi ya Klisto mosikoli mpe kolya yango elimbolaki komileisa na mateya na ye mpe na bomoto na ye nyonso ya molimo, kozwa ye lokola mobikisi ya esika na ye mpe ya moto ye moko. Yango ezalaki condition seule oyo ekokaki ko justifier consommation ya “ *nzete ya vie* ” oyo. Nguya ya bomoi ezalaki na nzete te kasi na oyo nzete ezalaki elilingi: Klisto. Lisusu, nzete oyo ebongisi bomoi ya seko mpe nsima ya lisumu ya ebandeli bomoi oyo ya seko ebungaki libela kino bozongi ya nsuka ya Nzambe kati na Klisto mpe Mikaele. Na yango, “ *nzete ya bomoi* ” mpe banzete mosusu ekokaki kolimwa lokola mpe elanga ya Nzambe.

Gen.3:23: “ *Mpe YaHWéH Nzambe abenganaki ye na elanga ya Edene, mpe ete alona mabele oyo balongolaki ye .* ”

Nyonso oyo etikali mpo na Mozalisi ezali kobengana na elanga ya kokamwa babalani ya bato oyo, basalaki uta na Adama ya liboso (liloba oyo ezali komonisa lolenge ya bato: motane = sanguine), bamimonisaki ete babongi te na kozanga botosi na bango. Mpe libanda ya elanga, bomoi ya mpasi, na nzoto oyo elombi na nzoto mpe na makanisi, ekobanda mpo na ye. Kozonga na mboka oyo ekomi makasi mpe ya botomboki ekokundolisa bato ebandeli na bango ya “*mputulu*”.

Gen.3:24: “*Na ndenge wana abenganaki Adama; mpe atyaki na esti ya elanga ya Edene bakeruba oyo bazali koningisa mopanga oyo ezali kopela mato, mpo na kokengela nzela ya nzete ya bomoi .*”

Ezali lisusu Adama te nde azali kokengela elanga kasi ezali baanzelu nde bazali kopekisa ye akota na yango. Nsukansuka elanga ekolimwa mwa moke liboso ya mpela oyo esalemaki na 1656 banda lisumu ya Eva mpe ya Adama.

Na verse oyo tozali na bososoli ya ntina mpo na koluka esika oyo Elanga ya Edene ezalaki. Baanzelu oyo babatelaka bango batyami “*na esti ya elanga*” oyo yango moko ezali bongo na westi ya esika oyo Adama na Eva bazwi pansio. Etando oyo ekanisami ete elakisami na ebandeli ya mokapo oyo ekokani na bososoli oyo: Adama na Eva bazongi nsima na mabele na sudi ya Ngomba Ararat mpe elanga oyo epekisami ezali na esika ya “mai mingi” ya Turquie pene na laki ya Van, be na westi ya esika na bango.

Genese 4

Kokabwana na nzela ya liwa

Mokapo 4 oyo ekopesa biso nzela ya kososola malamuni ntina oyo esengelaki Nzambe apesa Satana mpe bademo na ye ya botomboki laboratware ya kolakisa oyo ekomonisa bonene ya mabe na bango.

Na likoló, mabe ezalaki na ndelo mpamba te bikelamu ya likoló ezalaki na nguya ya kobomana te; mpo bango nyonso bazalaki kokufa te mpo na mwa ntango. Na yango, ezalela wana epesaki Nzambe nzela te ya komonisa mabe mpe motema mabe oyo banguna na ye bazalaki na makoki mingi. Na yango, mabele ekelamaki na mokano ya kopesa nzela na liwa na lolenge na yango ya motema mabe koleka oyo makanisi ya ekelamu lokola Satana ekoki kokanisa.

Mokapo oyo 4, oyo etiamaki na nse ya ndimbola ya elilingi ya motango oyo 4 oyo ezali ya mokili mobimba, ekolamusa bongo makambo ya liwa ya yambo ya bomoto ya mabele; liwa ezali ezaleli na yango ya molóngó mobimba mpe oyo ekeseni na mosusu nyonso kati na bikelamu nyonso oyo Nzambe asalaki. Nsima ya lisumu ya Adama na Eva, bomoi ya mabele ezalaki “*spectacle mpo na mokili mpe mpo na baanzelu*” lokola elobami na 1 Cor.4:9, motatoli epemami mpe ya sembo Paulo, ex-Saulo ya Tarse monyokoli ya liboso oyo apesamaki mokumba ya lingomba ya Klisto.

Eba.4:1: “ Adama ayebaki Eva mwasi na ye; azwaki zemi mpe abotaki Kaina mpe alobaki: Nasali moto na lialisi ya YaHWéH .

Na molongo oyo, Nzambe amonisi biso ndimbola oyo apesi na verbe “ *koyeba* ” mpe likambo oyo ezali na ntina mingi na etinda ya kolongisama na kondima lokola ekomami na Yoane 17:3: “ *Sikawa bomoi ya seko ezali ete bayebi yo , Nzambe se moko ya solo, mpe ye oyo otindaki, Yesu Klisto . Koyeba Nzambe elakisi kosala boyokani ya bolingo elongo na Ye, ya molimo na likambo oyo, kasi ya mosuni na likambo ya Adama mpe Eva. Na kolandáká lisusu ndakisa oyo ya babalani ya liboso, “mwana” abotamaki uta na bolingo wana ya mosuni; malamumu “mwana” asengeli mpe kobotama lisusu na boyokani na biso ya bolingo ya elimo oyo tokutanaki na yango na Nzambe. Mbotama oyo ya sika mpo na “ *boyebi* ” ya solo ya Nzambe emonisami na Em. 12: 2-5: “ *Mpe azalaki na zemi, mpe agangaki na kobota mpe na mpasi ya kobota. ... Abotaki mwana mobali, oyo asengeli koyangela bikolo nyonso na lingenda ya ebende. Mpe mwana na ye amemamaki epai ya Nzambe mpe na kiti na ye ya bokonzi .*” Mwana oyo abotami na Nzambe asengeli kobota bizaleli ya Tata na ye kasi ezalaki bongo te mpo na mwana ya liboso oyo abotamaki na bato.*

Nkombo Kaina elimboli kozwa. Nkombo oyo esakoli destin ya mosuni mpe ya mabele mpo na ye, oyo ekeseni na moto ya elimo oyo leki na ye Abele akozala.

Toyeba ete na ebandeli oyo ya lisolo ya bomoto, mama oyo abotaka asangisaka Nzambe na mbotama oyo mpo ayebi ete bokeli ya bomoi oyo ya sika ezali mbano ya likamwisi oyo esalemi na mokeli monene Nzambe YaHWéH. Na mikolo na biso ya nsuka likambo yango ezali lisusu te to esalemaka mingi te.

Gen.4:2: “ *Abotaki lisusu ndeko na ye Abele. Abele azalaki mobateli ya mpate, mpe Kaina azalaki mosali bilanga .*”

Abele elakisi mpema. Koleka Kaina, mwana Abele alakisami lokola kopi ya Adama, moto ya liboso oyo azwaki mpema ya mimpululu epai ya Nzambe. Kutu, na liwa na ye, oyo ndeko na ye abomaki, azali komonisa elilingi ya Yesu Klisto, Mwana ya solo ya Nzambe, mobikisi ya baponami oyo akosikola na makila na ye.

Misala ya bandeko mibale wana endimisi bizaleli na bango oyo ekeseni. Lokola Klisto, “ *Abele azalaki mobateli ya mpate* ” mpe lokola mondimi te ya mabele oyo azalaki koluka biloko ya mokili, “ *Kaina azalaki mosali bilanga* ”. Bana wana ya liboso ya lisolo ya bato basakoli destin oyo Nzambe asakolaki. Mpe bayaka kopesa makambo mikemike na ntina na mosala na ye ya kobomba mbongo.

Gen.4:3: “ *Nsima ya mwa ntango, Kaina apesaki YaHWéH likabo ya mbuma ya mabele; »*

Kaina ayebi ete Nzambe azali mpe mpo na komonisa ye ete alingi kokumisa ye, akómisi ye “ *likabo ya mbuma ya mabele* ” elingi koloba biloko oyo mosala na ye ebimisi. Na mokumba oyo, azwi elilingi ya ebele ya bato ya mangomba ya Bayuda, ya boklisto to ya Bamizilma oyo bamonisaka misala na bango ya malamumu kozanga komitungisa mpo na koluka koyeba mpe kososola nini Nzambe alingaka mpe azelaka epai na bango. Makabo ezalaka na ntina bobele soki moto oyo azali kozwa yango asepeleli na yango.

Gen.4:4: “ *mpe Abele, na ngambo na ye, akómisaki ye moko ya bana ya liboso ya etonga na ye mpe ya mafuta na bango. YaHWéH atalaki malamumu Abele mpe likabo na ye; »*

Abele amekoli ndeko na ye, mpe mpo na mosala na ye ya mobateli ya mpate, apesi Nzambe likabo “ *uta na bana ya liboso ya etonga na ye mpe mafuta na bango* ”. Yango esepelisaka Nzambe mpamba te azali komona na mbeka ya “ *bana ya liboso* ” wana elilingi oyo ekanisamaki mpe esakolamaki ya mbeka na ye moko kati na Yesu Klisto. Na **Em** . *Epai ya ye oyo alingi biso, oyo abikisaki biso na masumu na biso na makila na ye, ...*”. Nzambe azali komona mosala na ye ya kobikisa na likabo ya Abele mpe akoki komona yango bobele kosepelisa.

Gen.4:5: “ *kasi atalelaki Kaina mpe likabo na ye malamumu te. Kaina asilikaki makasi, mpe elongi na ye ekweaki. »*

Soki tokokanisi yango na likabo ya Abele, ezali na ntina ete Nzambe akosepela mingi te na likabo ya Kaina oyo na lolenge moko ya mayele akoki bobele kozanga mawa mpe mawa. “ *Elongi na ye ezali downcast* ”, kasi to noter que annoyance ememaka ye na « *akoma très irritée* ” mpe yango ezali normal te mpo réaction oyo ezali fruit ya fierté déçu. Kosilikisa mpe lolendo ekobimisa mosika te mbuma moko ya mabe koleka: koboma ndeko na ye Abele, likambo oyo zuwa na ye emonisaki.

Gen.4:6: “ *Mpe YaHWéH alobaki na Kaina: Mpo na nini ozali na nkanda, mpe mpo na nini elongi na yo ekiti? »*

Kaka Nzambe nde ayebi ntina oyo alingaka mingi likabo oyo Abele apesaki. Kaina akoki bobele komona ete likambo oyo Nzambe asalaki ezali sembo te, kasi na esika ya kosilika, asengeli kobondela Nzambe ete apesa ye nzela ya kokanga ntina ya liponi wana oyo emonani ete ezali sembo te. Nzambe ayebi malamumu lolenge ya Kaina oyo kozanga koyeba azali kosala mpo na ye mokumba ya mosaleli mabe ya Mat.24:48-49: “ *Kasi soki azali mosaleli mabe, nani alobi na kati na ye moko: Nkolo na ngai azali kouwela koya, soki abandi kobeta baninga na ye , soki azali kolia mpe komela na balangwi masanga,...* ”. Nzambe atuni ye motuna oyo ayebi eyano na yango malamumu mpenza, kasi lisusu, na kosalaka bongo apesi Kaina libaku ya kokabola elongo na ye ntina ya mpasi na ye. Mituna yango ekotikala koyanola na Kaina te, yango wana Nzambe akebisi ye na mabe oyo ekosimba ye.

Gen.4:7: “ *Ya solo, soki osali malamumu, okotombola elongi na yo ; »*

Sima ya Eva na Adam kolia pe kozua statut ya zabolo na kozalaka “ *koyeba malamumu pe mabe* ”, abimi lisusu pona kotinda Kaina aboma ndeko na ye Abel. Maponami mibale, “ *malamumu mpe mabe* ,” ezali liboso na ye; “ *bato malamumu* ” bakokamba ye na komitika mosala mpe andima liponi ya Nzambe ata soki azali kokanga ntina na yango te. Kasi koponama ya “ *mabe* ” ekosala ete asala lisumu epai ya Nzambe, na kosala ete abuka mobeko na ye ya motoba: “ *Okoboma te* ”; mpe te, “ *okoboma te* ” ndenge babongoli bamonisaki yango. Mobeko ya Nzambe ezali kokweisa mbeba, kasi te koboma bato mabe oyo bazali na ngambo oyo amipesaki na mibeko na kopesaka yango mitindo mpe na likambo oyo, koya ya Yesu Klisto ebongoli eloko moko te na esambiselo oyo ya bosembo ya Nzambe.

Talá lolenge oyo Nzambe alobeli “ *lisumu* ” lokola nde azali kolobela mwasi, engebene oyo alobaki na Eva na Gen.3:16: “ ***bamposa na yo ekozala mpo na mobali na yo, kasi ye akoyangela yo*** ". Mpo na Nzambe komekama “ *ya lisumu* ” ekokani na oyo ya mwasi oyo alingi kobenda mobali na ye mpe asengeli te komitika ete “ azala ***na bokonzi*** ” na ye to na ye. Na ndenge yango, Nzambe apesaki mobali etinda ya kotika te ete “ *lisumu* ” oyo emonisami na mwasi abendama.

Eba.4:8: “ *Nzokande, Kaina alobaki na ndeko na ye Abele; kasi ntango bazalaki na elanga, Kaina akweyaki na ndeko na ye Abele mpe abomaki ye.* »

Atako likebisi oyo euti na Nzambe, ezaleli ya Kaina ekobota mbuma na yango. Nsima ya kopesana maloba na Abele, Kaina, mobomi na elimo na ye uta ebandeli lokola tata na ye ya elimo, zabolo, “ *amibwakaki likoló ya ndeko na ye Abele, mpe abomaki ye.* ” Expérience oyo esakoli destin ya bomoto esika ndeko akoboma ndeko, mbala mingi mpo na zuwa ya mokili to ya lingomba kino na suka ya mokili.

Gen.4:9: “ *Yawe alobaki na Kaina: Ndeko na yo Abele azali wapi? Ayanolaki ete: Nayebi te; nazali mobateli ya ndeko na ngai?* »

Lokola alobaki na Adama oyo abombaki ye, “ *Ozali wapi?* ”, Nzambe alobi na Kaina “ *Ndeko na yo Abele azali wapi?* », ntango nyonso mpo na kopesa ye libaku ya koyambola mbeba na ye. Mais buzoba , po akoki ko ignorer te que Nzambe ayebi que ye nde abomaki ye, a répondre na courage “ *Nayebi te* ”, et avec arrogance incroyable, ye na ngambo na ye atuni Nzambe motuna: “ *est-ce que nazali gardien ya ndeko na ngai?* »

Gen.4:10: “ *Mpe Nzambe alobaki ete: Osali nini? Mongongo ya makila ya ndeko na yo ezali koganga uta na mabele epai na ngai* ”

Nzambe apesi ye eyano na ye oyo elakisi : ozali mobateli na ye te mpo ozali mobomi na ye. Nzambe ayebi malamamu oyo asali mpe azali kolakisa ye yango na elilingi: “ *mongongo ya makila ya ndeko na yo ezali koganga uta na mabele epai na ngai* ”. Formule oyo ya bililingi oyo epesaka makila oyo esopani mongongo oyo ezali koganga epai ya Nzambe ekosalelana na Apo.6 mpo na kolamusa na “5ème ^{sceau}”, kolela ya ba martyrs oyo babomamaki na minyoko ya papa romain ya lingomba ya Katolike : Apo. 6 :9-10 : “ *Ntango afungolaki elembo ya mitano, namonaki na nse ya etumbelo milimo ya baoyo babomamaki mpo na liloba ya Nzambe mpe mpo na litatoli oyo bapesaki. Bagangaki na mongongo makasi , balobi: Kino ntango boni, O Molakisi mosantu mpe ya solo, ozali kozela na kosambisa, mpe na kozongisa mabe mpo na makila na biso na baye bafandi na mabele?* ”. Na yango, makila oyo esopami kozanga bosembo esengaka kozongisa mabe epai ya moto oyo azali na ngambo. Vengeance légitime oyo ekoya kasi ezali eloko oyo Nzambe a réserver exclusivement pona Ye moko. Asakoli na Deu.32:35 ete: “ *Kozongisa mabe mpe kozongisa mabe ezali ya ngai, ntango lokolo na bango ekobeta libaku! Mpo mokolo ya libebi na bango ekómi pene, mpe oyo ezali kozela bango ekoumela te.* ” Na Yis.61:2, elongo na “ *mbula ya ngolu* ”, “ *mokolo ya kozongisa mabe* ” ezali na programme ya masiya Yesu Klisto: “ *... atindi ngai...mpo na kosakola mbula ya ngolu ya YaHWéH , mpe mokolo ya kozongisa mabe epai ya Nzambe na biso ; mpo na kobondisa bato nyonso oyo bazali na mpasi ; ...* ”. Moto moko te akokaki kososola ete “

kobimisama ” ya “ *mobu ya ngolu* ” oyo esengelaki kokabolama na “ *mokolo ya kozongisa mabe* ” na mibu 2000.

Na bongo, bakufi bakoki koganga kaka na bokundoli ya Nzambe oyo bokundoli na ye ezali na ndelo te.

Likambo ya mabe oyo Kaina asali ebongi kozwa etumbu ya sembo.

Gen.4:11: “ *Sikawa okolakelama mabe na mabele oyo efungoli monoko na yango mpo na kozwa makila ya ndeko na yo uta na loboko na yo .* »

Kaina akolakelama mabe longwa na mabele mpe akobomama te. Mpo na kologisa boboto wana ya Nzambe, tosengeli kondima ete likambo wana ya liboso ya mabe esalemaki liboso te. Kaina ayebaki te soki koboma elimboli nini, mpe nkanda nde ekangaki miso ya makanisi nyonso nde ememaki ye na nsomo oyo ebomaki ye. Sikoyo lokola ndeko na ye akufi, bomoto ekozala lisusu na makoki ya koloba te ete eyebaki te soki liwa ezali nini. Na nsima , mobeko oyo Nzambe atye na Kobima .

Verse oyo ezali mpe komonisa maloba oyo: “ *mabele oyo efungoli monoko na yango mpo na kozwa makila ya ndeko na yo na loboko na yo* ”. Nzambe akómisi mabele moto na ndenge apesi yango monoko oyo emelaka makila oyo esopani likoló na yango. Na nsima monoko oyo elobaka na ye mpe ekundolisi ye mosala ya kufa oyo ebebisaki ye. Cette image sera reprise dans Deu.26:10 : « *La terre ouvrit sa bouche , et les engloutit avec Koré, quand moururent ceux qui s'étaient assemblés, et que le feu consuma les deux cent cinquante hommes : ils servirent au peuple d' likebisi* ”. Bongo ekozala na Em.12:16: “ *Mpe mabele esalisaki mwasi, mpe mabele efungoli monoko na yango mpe emelaki ebale oyo dalagona abwakaki na monoko na ye .* ” “ *Ebale* ” ezali elilingi ya bituluku ya bakonzi ya Lingomba ya Katolike ya France oyo etuluku na yango ya basoda oyo ekelamaki na ndenge ya sipesiale ya “badragon” ezalaki konyokola Baprotesta ya sembo mpe kobengana bango na bangomba ya ekólo yango. Verset oyo ezali na tina mibale : *résistance armée protestante, sima Révolution française* ya makila. Na makambo nyonso mibale maloba “ *mabele efungolaki monoko* ” ezali komonisa yango lokola koyamba makila ya ebele ya bato.

Eba.4:12: “ *Ntango okolona mabele, ekopesa yo lisusu bozwi na yango te. Okozala koyengayenga mpe koyengayenga na mabele.* »

Etumbu ya Kaina esuka kaka na mabele oyo ye azalaki moto ya liboso oyo akómisaki mbindo na kosopa makila ya bato likoló na yango; oyo ya moto oyo akelamaki na ebandeli na elilingi ya Nzambe. Lokola lisumu, ebatelaka bizaleli na yango oyo euti na Nzambe kasi ezali lisusu na bopeto na yango ya kokoka te. Mosala ya moto ezalaki mingimangi kobimisa bilei na kosalaka mabele. Yango wana, Kaina akosengela koluka banzela mosusu mpo na koleisama.

Gen.4:13: “ *Kaina alobaki na YaHWéH: Etumbu na ngai ezali monene mingi mpo na koyika mpiko .* ”

Oyo elingi koloba : na ba conditions oyo, ezali malamumu na miboma.

Gen.4:14: “ *Talá, ozali kobwaka ngai na mabele oyo lelo; Nakobombama liboso na elongi na yo, nakozala moyengayenga mpe koyengayenga na mabele, mpe moto nyonso oyo akokuta ngai akoboma ngai .* ”

Awa azali sikoyo koloba mingi mpe azali ko résumer situation na ye lokola etumbu ya liwa.

Gen.4:15: “ *Yawe alobaki na ye ete: Soki moto abomi Kaina, Kaina akozongisa mabe mbala nsambo. Mpe Yawe atyaki elembo na Kaina mpo moto nyonso oyo akokuta ye aboma ye te .*”

Lokola azalaki na mokano ya kobikisa bomoi ya Kaina mpo na bantina oyo esilaki komonana, Nzambe ayebisaki ye ete liwa na ye ekofutama, “ *ekozongisa mabe* ”, “ *mbala nsambo* ”. Na nsima, alobeli “ *elembo* ” oyo ekobatela ye. Na meko oyo, Nzambe asakoli motuya ya elilingi ya motango “sambo” oyo ekolakisa Sabata mpe bosantu ya bopemi oyo, esakolamaki na nsuka ya baposo, ekozwa kokokisama na yango mobimba na mibu nkoto ya nsambo ya mosala na ye ya kobikisa. Sabata ekozala elembo ya kozala ya Nzambe mozalisi na Ezek.20:14-20. Mpe na Ezek.9 “ *elembo* ” etiamaki likolo ya baye bazali ya Nzambe mpo ete baboma bango te na ngonga ya etumbu ya bonzambe. Na nsuka, mpo na kondimisa etinda oyo ya **bokabwani oyo ebatelami** , na Em.7, “ *elembo* ”, “ *elembo ya Nzambe na bomoi* ”, eyei mpo na “ *kokanga elongi* ” ya basaleli ya Nzambe, mpe “ *elembo mpe elembo* ” oyo ezali Sabata na ye ya mokolo ya nsambo.

Gen.4:16: “ *Bongo Kaina alongwaki na elongi ya YaHWéH, mpe afandaki na mokili ya Node, na esti ya Edene .*”

Ezalaki deja na est ya Edene nde Adama na Eva ba longwaki sima ya kobengana bango na elanga ya Nzambe. Mabele oyo awa ezwi kombo Nod oyo elakisi: pasi. Bomoi ya Kaina ekozala bongo elembo na mpasi ya makanisi mpe ya nzoto mpo ete koboya mosika na elongi ya Nzambe etikaka bilembo ata na motema makasi ya Kaina oyo alobaki na verse 13, kobanga ye: “ *Nakobombama mosika na miso na yo.*” *elongi* ”.

Eba.4:17: “ *Kaina ayebaki mwasi na ye; azwaki zemi mpe abotaki Enoka. Na nsima, atongaki engumba, mpe apesaki engumba yango nkombo na nkombo ya mwana na ye Enoka .*”

Kaina akokoma patriarche ya population ya ville oyo apesi kombo ya mwana na ye ya liboso: Enoch oyo elakisi: ko initier , ko instruire, kosala exercice, pe kobanda kosalela eloko. Nkombo oyo ezali ko résumer nionso oyo ba verbes oyo ezali ko représenter mpe ezali apt mpo Cain na ba descendants na ye ba inaugurer type ya société sans Dieu oyo ekolanda tii na suka ya mokili.

Eba.4:18: “ *Enoka abotaki Irade, Irade abotaki Mehuyaele, Mehujaele abotaki Metuschaele, mpe Metuschaele abotaki Lameke .* »

Généalogie oyo ya mokuse etelemi na nko na moto oyo nkombo na ye Lameke, oyo ndimbola na ye ya sikisiki etikali eyebani te kasi liloba oyo euti na mosisa oyo etali mateya lokola nkombo Enoka, mpe lisusu likanisi ya nguya.

Eba.4:19: “ *Lameke abotaki basi mibale: nkombo na ye Ada, mpe nkombo na mosusu Zila .* »

Tozali kokuta na Lameke oyo elembo ya yambo ya bokabwani na Nzambe engebene na yango “ *mobali akotika tata na ye mpe mama na ye mpo na kokangama na mwasi na ye, mpe bango mibale bakokoma mosuni moko* ” (tala Gen.2:24). Kasi na Lameke mobali amikangi na basi mibale mpe bango misato bakokoma mosuni moko. Ezali polele ete kokabwana na Nzambe ezali mobimba.

Eba.4:20: “ *Ada abotaki Yabale: azali tata ya baoyo bafandaka na bahema mpe pembeni ya bitonga .*”

Jabal azali patriarche ya babateli ya mpate oyo batambolaka na bisika ndenge na ndenge ndenge bato mosusu ya Arabie bazali tii lelo oyo.

Gen.4:21: “ *Nkombo ya ndeko na ye Yubale: ye azalaki tata ya baoyo nyonso babetaka nzenze mpe babeti pingoli .* »

Jubal azalaki patriarche ya ba musiciens nionso oyo basimbaka place important na ba civilisations sans Dieu, même lelo oyo culture, connaissance na artiste ezali ba fondements ya ba sociétés modernes na biso.

Eba.4:22: “ *Zila, na ngambo na ye, abotaki Tubale Kaina, oyo asalaki bisaleli nyonso ya motako mpe ya ebende. Ndeko mwasi ya Tubal Kaina azalaki Naama .* »

Verse oyo ezali kotemela mateya ya Leta ya bato ya mayele na makambo ya kala oyo bakanisaka ete ezalaki na eleko ya bronze liboso ya eleko ya ebende. Na bosolo engebene na Nzambe bato ya liboso bayebaki kosala bibende, mpe mbala mosusu uta Adama ye moko mpo ete makomi elobi te mpo na Tubal Kaina ete azalaki tata ya baye basalaka bibende. Kasi makambo wana oyo emonisami epesami na biso mpo ete tósosola ete sivilizasio ezalaki banda bato ya liboso. Mimeseno na bango oyo ezangi Nzambe ezalaki moke te koleka oyo ya biso lelo.

Gen.4:23: “ *Lameke alobaki na basi na ye ete: Ada ná Zila, bóyoka mongongo na ngai! Basi ya Lameke, boyoka liloba na ngai! Nabomaki mobali mpo na mpota na ngai, mpe elenge mobali mpo na mpasi na ngai.* »

Lameke azali komikumisa epai ya basi na ye mibale mpo abomi mobali, yango ezali kosala ye mpasi na kosambisama ya Nzambe. Kasi na lolendo mpe na kotyola, abakisi ete abomaki mpe elenge mobali moko, oyo ebebisi likambo na ye na esambiselo ya Nzambe mpe oyo ekomisi ye “mobomi” ya solosolo mpe mosali mabe mbala na mbala.

Gen.4:24: “ *Kaina akozongisa mabe mbala nsambo, mpe Lameke mbala ntuku nsambo na nsambo.* »

Na nsima, azali kotyola motema petee oyo Nzambe amonisaki epai ya Kaina. Lokola nsima ya koboma moto, liwa ya Kaina esengelaki kozongisa mabe " mbala nsambo," nsima ya koboma mobali mpe elenge mobali, Lameke akozongisa mabe na Nzambe "mbala ntuku nsambo na nsambo." Tokoki kokanisa te maloba ya nsani motindo wana. Mpe Nzambe alingaki koyebisa bato ete bamonisi na yango ya liboso ya nkola ya mibale, oyo ya Kaina tii na ya nsambo, oyo ya Lameke, bakómaki na nivo oyo eleki likoló ya kozanga Nzambe. Mpe oyo ezali elakiseli na ye ya mbano ya kokabwana na ye.

Eba.4:25: “ *Adama ayebaki mwasi na ye naino; mpe abotaki mwana mobali, mpe apesaki ye nkombo Sete: mpo, alobaki ete, Nzambe apesi ngai momboto mosusu na esika ya Abele, oyo Kaina abomaki .*”

Nkombo Sete oyo ebengami “cheth” na Liebele emonisi moboko ya nzoto ya moto. Basusu babongoli yango lokola “equivalent to restitution” kasi nazali na makoki te ya kozwa justification mpo na proposition oyo na Liebele. Na yango, nabateli "moboko ya nzoto" mpo Seth akokoma mosisa to moboko ya moboko ya molóngó ya sembo oyo Gen.6 ekopesa nkombo na maloba " bana ya Nzambe ", kotika na "basi" bakitani batomboki ya molóngó ya Kaina oyo akosaka bango, na botemeli, nkombo ya “ *bana basi ya bato* ”.

Na Seth, Nzambe aloni mpe atomboli “ *momboto* ” ya sika oyo kati na yango mokitani ya nsambo, Enoka mosusu, apesami lokola ndakisa na Gen.5:21 kino 24. Azwaki libaku malamumu ya kokota na lola na bomoi, kozanga koleka na liwa, nsima Mbula 365 ya bomoi awa na mabelé aumelaki na bosembo epai ya mozalisi Nzambe. Enoka oyo amemaki nkombo na ye malamumu mpamba te “koteya” na ye ezalaki mpo na nkembo ya Nzambe na bokeseni na moto oyo apesaki nkombo na ye, mwana ya Lameke, mwana ya molongo ya Kaina. Mpe bango mibale, Lameke motomboki mpe Enoka moyengebene bazalaki bakitani ya “sambo” ya libota na bango.

Eba.4:26: “ *Sete abotaki mpe mwana mobali, mpe apesaki ye nkombo Enosh. Ezalaki na tango wana nde bato babandaki kobenga kombo ya YaHWéH .* »

Enosh elakisi: moto, moto oyo akufaka, moto mabe. Kombo oyo ezali lien na moment oyo batu babandaki kobenga kombo ya YaHWéH. Oyo Nzambe alingi koyebisa biso na kokangisaka makambo oyo mibale ezali ete moto ya libota ya sembo akomi koyeba mabe ya bomoto na ye oyo ezali lisusu ya kufa. Mpe bososoli wana ememaki ye na koluka Mozalisi na ye mpo na kokumisa ye mpe kopesa ye na bosembo losambo oyo esepelisaki ye.

Genese 5

Bokabwani na nzela ya bosantu

Na mokapo 5 oyo, Nzambe asangisaki libota oyo etikalaki sembo epai na Ye. Nazali kolakisa bino boyekoli ya bozindo ya bobele baverse ya liboso oyo epesi biso nzela ya kososola ntina ya botangi oyo oyo etali ntango oyo ezalaki kati na Adama mpe Noa oyo ayebani mingi.

Gen.5:1: “ *Oyo ezali mokanda ya momboto ya Adama. Ntango Nzambe akelaki moto, asalaki ye lokola Nzambe .*”

Verse oyo ezali kotya motindo mpo na liste ya bankombo ya mibali oyo batangi. Nyonso etongami na bokundoli oyo: “ *Tango Nzambe akelaki moto, asalaki ye na lolenge ya Nzambe* ”. Yango wana tosengeli kososola ete mpo na kokota na liste oyo esengeli moto abatelaki “ *lokola Nzambe* ” na ye. Tokoki bongo kososola ntina oyo bankombo ya ntina lokola oyo ya Kaina ekoti te na liste oyo. Pamba te ezali motuna ya bokokani ya nzoto te kasi ya bokokani ya bizaleli, mpe mokapo 4 euti kolakisa biso oyo ya Kaina mpe bakitani na ye.

Gen.5:2: “ *Akelaki mobali mpe mwasi, mpe apambolaki bango, mpe abengaki bango nkombo mobali ntango bakelamaki .*”

Awa mpe, bokundoli ya lipamboli ya Nzambe na mobali mpe mwasi elakisi ete bankombo oyo ekotangama epambolami na Nzambe. Botingami ya bokeli na bango na Nzambe emonisi ntina oyo apesi mpo na koyeba lokola mokeli Nzambe oyo akabolaka, asantisaka basaleli na ye, na elembo ya Sabata, oyo etikali oyo bakumisaka na mokolo ya nsambo uta na baposo na bango nyonso.

Kobatela lipamboli ya Nzambe na bosantu ya Saba mpe bokokani ya bizaleli na Ye ezali makambo oyo Nzambe asengi mpo ete moto atikala na makoki ya kobengama " *moto* ." Longola mbuma yango, moto akomi na makanisi na ye "nyama" oyo akoli mpe atángá mingi koleka mitindo mosusu ya banyama.

Eba.5:3: " *Adama, lokola azalaki na mibu nkama na ntuku misato, abotaki mwana mobali na lolenge na ye, na ekeko na ye, mpe apesaki ye nkombo Sete .* "

Emonani ete kati na Adama mpe Sete, bankombo mibale ezali te: oyo ya Kaina (oyo azali na molongo ya sembo te) mpe ya Abele (oyo akufaki kozanga bakitani). Motindo ya koponama oyo epambolami emonisami bongo. Ekozala mpe bongo mpo na bankombo mosusu nyonso oyo balobeli.

Gen.5:4: " *Mikolo ya Adama nsima ya kobotama ya Sete ezalaki mbula nkama mwambe; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi .* "

Oyo esengeli tososola ezali ete Adama " *abotaki bana mibali mpe bana basi* ", yambo ya mbotama ya " *Seth* " mpe nsima na yango, kasi oyo emonisaki kondima ya tata to ya "Seth" te. Basanganaki na "bato ya banyama" oyo bazalaki sembo te mpe bazalaki na limemya te epai ya Nzambe ya bomoi. Na bongo, kati na baoyo nyonso babotamaki na ye, nsima ya liwa ya Abele, " *Seth* " azalaki moto ya liboso oyo amikesenisaki na kondima na ye mpe na bosembo na ye epai ya Nzambe YaHWÉH oyo akelaki mpe asalaki tata na ye ya mabele. Basusu nsima na ye, oyo batikaki nkombo te, ekoki kozala ete balandaki ndakisa na ye, kasi batikali koyebana te mpo liste oyo Nzambe aponaki etongami likoló na molongo ya bato ya sembo ya liboso ya mokomoko ya bakitani oyo bamonisaki. Ndimbola oyo ezali kososolama ete mbula oyo esilaki koleka, "mbula 130" mpo na Adama ntango mwana na ye "Sete" abotamaki. Mpe etinda oyo etali moko na moko ya baponami oyo batangami na liste molai oyo etelemi likolo ya Noa, mpo ete bana na ye misato ya mibali: Seme, Hame mpe Yafete bakozala baponami te, kozala na lolenge na ye ya molimo te.

Gen.5:5: " *Mikolo nyonso oyo Adama azalaki na yango ezalaki mbula nkama libwa na ntuku misato; na nsima akufaki .* "

Nakei mbala moko epai ya moto ya nsambo oyo aponami, oyo nkombo na ye Enoka; Enoka oyo ezaleli na ye ekeseni mpenza na Enoka mwana ya Kaina.

Eba.5:21: " *Enoka, lokola azalaki na mbula ntuku motoba na mitano, abotaki Metusela .* "

Eba.5:22: " *Enoka, nsima ya kobotama ya Metusela, atambolaki elongo na Nzambe mbula nkama misato; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi .* "

Eba.5:23: " *Mikolo nyonso ya Enoka ezalaki mbula nkama misato na ntuku motoba na mitano .* "

Eba.5:24: " *Enoka atambolaki elongo na Nzambe; **bongo azalaki lisusu te, mpo Nzambe azwaki ye** .* "

Ezali na maloba oyo ya sikisiki oyo euti na likambo ya Enoka nde Nzambe abimisi yango epai na biso: bato oyo bazalaki liboso ya mai ya mai bamemaki mpe "Elia" na bango na likoló kozanga ete báleka na liwa. Ya solo, formule ya verse oyo ekeseni na oyo mosusu nyonso oyo esukaka lokola mpo na bomoi ya Adama, na maloba " *na nsima akufaki* ".

Na nsima, Metusela, moto oyo aumelaki mingi koleka na Mabelé, mbula 969; na nsima Lameke mosusu ya molongo oyo apambolami na Nzambe.

Eba:5:28: “ *Lameke, azalaki na mbula nkama moko na ntuku mwambe na mibale, abotaki mwana mobali* ”

Gen:5:29: “ *Apesaki nkombo na ye Noa, alobi: Oyo akobɔndisa biso na kolemba na biso mpe na mosala makasi ya mabɔkɔ na biso, kouta na **mokili oyo YaHWéH alakelaki mabe** .*”

Mpo na kososola ndimbola ya verse oyo, osengeli koyeba ete nkombo Noa elimboli: kopema. Na ntembe te Lameke akanisaki te na meko nini maloba na ye makokokisama, mpamba te amonaki bobele “ *mabele oyo elakelami mabe* ” na ngámbo ya “ *kolemba na biso mpe mosala ya mpasi ya mabɔkɔ na biso* ,” alobaki bongo. Kasi na tango ya Noa, Nzambe akobebisa yango mpo na mabe ya bato oyo ememi, ndenge Genese 6 ekopesa biso nzela ya kososola. Nzokande, Lameke, tata ya Noa, azalaki moponami oyo, lokola mwa baponami ya ntango na ye, asengeli kozala na mawa ya komona mabe ya mibali oyo bazalaki zingazinga na bango kokola.

Eba:5:30: “ *Lameke azalaki na bomoi, nsima ya kobotama ya Noa, mbula nkama mitano na ntuku libwa na mitano; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi* ” .

Gen:5:31: “ *Mikolo nyonso ya Lameke ezalaki mbula nkama nsambo na ntuku nsambo na nsambo; na nsima akufaki* »

Eba:5:32: “ *Noa, na mibu nkama mitano, abotaki Seme, Hame mpe Yafete* ”

Genese 6

Bokabwani elongi te

Gen:6:1: “ *Ntango bato babandaki kokola na mabele, mpe bana basi babotaki bango,* ”

Engebene mateya oyo tozwaki liboso, ebele wana ya bato ezali momeseno ya banyama oyo ezali kotyola Nzambe oyo azali bongo na bantina malamau ya koboya bango mpe. Seduction ya Adam na mwasi na ye Eva ezo reproduire na kati ya bomoto nionso mpe ezali normal selon mosuni : ba filles ba séduire mibali mpe bazuaka epayi na bango oyo balingi.

Gen:6: 2: “ *Bana ya Nzambe bamonaki ete bana basi ya bato bazali kitoko, mpe bazwaki basi na kati ya baoyo nyonso baponaki* ”

Wana nde esika makambo ekómaka na mayele mabe. Nsukansuka, **bokabwani** kati na bato oyo basantisami mpe bato oyo bazangi lingomba elimwaka. Bato oyo basantisami awa na lolenge ya mayele oyo babengami “ *bana ya Nzambe* ” bakweaka na nse ya kobendama ya “ *bana basi ya bato* ” to, ya etuluku ya bato “ya nyama.” Boyokani na nzela ya libala ekomi bongo ntina ya kokweya ya **bokabwani** oyo Nzambe alingi mpe alukaki. Ezalaki likambo wana oyo akobosana te nde elingaki kotinda ye na nsima apekisa bana ya Yisalaele bázwá basi ya bapaya lokola basi. Mpela oyo ekobima ezali kolakisa boniboni

esengeli kotosa epekiseli oyo. Na mobeko nyonso, ezali na makambo oyo ekeseni, mpamba te basi mosusu bazwaki Nzambe ya solo elongo na mobali ya Moyuda lokola Ruta. Likama ezali te ete mwasi yango azali mopaya, kasi azali komema “*mwana ya Nzambe*” na lipengwi ya bapakano na kotindáká ye akóma na lingomba ya bapakano ya bonkoko oyo autaki. Lisusu, likambo oyo ekeseni na yango epekisami mpe mpamba te mwasi “mwana mwasi ya Nzambe” amityaka na likama ya liwa na kobalaka “mwana ya bato” “nyama” mpe ya mangomba ya lokuta, oyo ezali lisusu likama mpo na ye. Mpo ete “mwasi” to “mwana mwasi” nyonso azali “mwasi” kaka na boumeli ya bomoi na ye awa na mabele, mpe baponami kati na bango bakozwa lokola bato nzoto ya likoló oyo ezangi kosangisa nzoto oyo ekokani na baanzelu ya Nzambe. Boseko ezali unisex mpe elilingi ya ezaleli ya Yesu Klisto, ndakisa ya bonzambe ya kokoka.

Mokakatano ya libala ezali kaka. Mpo moto oyo abala moto oyo azali na lingomba na ye te, azali kotatola mpo na kondima na ye moko, ezala malamu to mabe. Lisusu, likambo yango ezali komonisa kozanga komibanzabanza mpo na lingomba mpe na yango epai ya Nzambe ye moko. Baponami basengeli kolinga Nzambe koleka makambo nyonso mpo bábonga na koponama. Kasi, alliance na mopaya ezali kosepelisa ye te, moponami oyo asali contrat akomi digne ya maponami mpe kondima na ye ekomi lolendo, illusion oyo ekosuka na déception ya somo. Etikali kosala deduction ya suka. Soki libala ezali naino kobimisa mokakatano yango, ezali mpo ete bato ya mikolo na biso bazali na ezalela ya mbindo ndenge moko na oyo ya bato ya ntango ya Noa. Nsango oyo ezali bongo mpo na mbala na biso ya nsuka epai wapi lokuta ezali koyangela makanisi ya bato oyo ekomi mpenza kokangama na “bosolo” ya bonzambe.

Na ntina na ntina na yango mpo na “ntango ya nsuka” na biso, Nzambe akambaki ngai na kokolisa na nsuka nsango oyo emonisami na lisolo oyo ya Genese. Mpamba te likambo oyo baponami liboso ya mpela ekutanaki na “*ebandeli*” ya esengo mpe “*nsuka*” ya mawa na lipengwi mpe na makambo ya nsani. Kasi, expérience oyo ezali pe ko résumer oyo ya église na yango ya suka na forme institutionnelle na yango “Adventiste ya journée sambo”, epambolamaki officiellement mpe historiquement na 1863 kasi spirituellement na 1873, na “*Philadelphie*”, na Rev.3:7, mpo na “*ebandeli*” na yango. , mpe “*asanzamaki*” na Yesu Klisto na Em.3:14, na “*Laodicea*” na 1994, na “*nsuka*” na ye, mpo na bopeto na ye ya formaliste mpe mpo na boyokani na ye na kaa ennemi oecuménique na 1995. Tango ya kondimama ya Nzambe pona institution religieuse chrétienne oyo e fixer bongo na “*ebandeli pe suka*”. Kasi lokola boyokani ya Bayuda ekobaki na bantoma zomi na mibale oyo Yesu aponaki, ndenge moko mpe mosala ya Adventiste ezali kokoba na ngai mpe na baye banso bazwi litatoli oyo ya esakweli mpe bazongeli misala ya bondimi oyo Nzambe apambolaki na ebandeli na ba pionniers ya Adventisme ya 1843 mpe 1844. Nazali koyebisa polele ete Nzambe apambolaki bantina ya bondimi na bango mpe te motindo ya bandimbola na bango ya esakweli oyo na sima esengelaki kozala na ntembe. Momesano ya Sabata mbala mosusu ekomi formaliste mpe bonkoko, tamis ya bosambisi ya Nzambe epambolaka lisusu eloko mosusu te longola se bolingo ya bosolo oyo emonisami na baponami na ye, “uta ebandeli kino nsuka”

to, kino bozongi ya solo ya nkembo ya Klisto , oyo etiamaki mpo na mbala ya nsuka na prenta 2030.

Na komilakisa na Em.1:8 lokola azali “ *alfa mpe omega* ”, Yesu Klisto abimisi biso fungola mpo na kososola ebongiseli mpe likambo oyo amonisi biso na Biblia mobimba, “ *bosambisi* ” na ye , Ezali ntango nyonso etongami likoló na botali ya ezalela ya “ *ebandeli* ” mpe likoló na oyo ezali komonana na “ *nsuka* ”, ya bomoi, ya boyokani, to ya lingomba. Etinda oyo ezali na Dan.5 esika maloba oyo Nzambe akomaki na efelo, “ *etangami na motango, etangami na motango* ”, elandi “ *epesameli kilo mpe ekabolami* ”, ezali komonisa “ *ebandeli* ” ya bomoi ya Mokonzi Belesasala mpe ntango ya “ *nsuka* ” na yango. Na ndenge yango, Nzambe andimisi ete kosambisa na ye etongami likoló na bokonzi ya libela ya moto oyo azali kosambisama. Azalaki na nse ya botali na ye uta “ *ebandeli* ” na ye, to “ *alpha* ,” kino na “ *nsuka* ” na ye, “ *omega* ” na ye.

Na mokanda ya Emoniseli mpe na motó ya likambo ya mikanda oyo ekomamaki epai na “ *Mangomba nsambo* ”, etinda yango moko ebongisi “ *ebandeli mpe nsuka* ” ya “ *Mangomba* ” nyonso oyo etali yango. Ya liboso, tozali kokuta Lingomba ya bantoma, oyo “ *ebandeli* ” na yango ya nkembo ekundolami na nsango oyo epesamaki na “ *Efese* ” mpe oyo “ *nsuka* ” na yango etie yango na nse ya likama ya kolongolama Molimo ya Nzambe mpo na kozanga molende na ye. Likambo ya esengo, nsango oyo epesamaki na “ *Smyrne* ” liboso ya mobu 303 etatoli ete libiangi ya Klisto mpo na boyamboli ekozala eyokama mpo na nkembo ya Nzambe. Na nsima, lingomba ya Katolike ya pápa ya Loma ebandi na “ *Pergame* ”, na mobu 538, mpe esukaka na “ *Thyatire* ”, na ntango ya Mbongwana ya Protesta kasi mingimingi na ndenge ya ofele oyo ya liwa ya Pápa Pie 6 oyo akangamaki na boloko na Valencia, na engumba na ngai , na France, na mobu 1799. Na nsima, ekómi likambo ya lingomba ya Protesta, oyo kondimama na yango na Nzambe ezali mpe na ndelo na ntango. “ *Ebandeli* ” na yango elobelami na “ *Tiatira* ” mpe “ *nsuka* ” na yango emonisami na “ *Sardes* ” na 1843 mpo na momeseno na yango ya mokolo ya lomingo oyo ezwaki libula na lingomba ya Loma. Yesu akokaki kozala polele koleka te, nsango na ye, “ *kufi* ”, ememaka na mobulungano te. Mpe ya misato na nse ya “ *Philadelphie mpe Laodicée* ” likambo ya Adventisme institutionnel oyo tomonaki liboso ekangaki motó ya likambo ya bansango oyo epesamaki na “ *mangomba nsambo* ” mpe ntango ya bileko oyo ezali elilingi.

Na kobimiseli biso lelo lolenge nini asambisaki makambo oyo esilaki kokokisama, mpe uta “ *ebandeli* ” lokola Genese, Nzambe apesi biso bafungola mpo na kososola lolenge nini asambisaka makambo mpe mangomba na ntango na biso. “ *Bosambisi* ” oyo ebimi na boyekoli na biso ememi bongo “ *Elembo* ” ya Molimo ya bonzambe na yango.

Gen.6:3: “ *Bongo YaHWéH alobaki ete: Molimo na ngai ekotikala kati na moto libela te, mpo ete moto azali mosuni, mpe mikolo na ye ekozala mbula nkama na ntuku mibale .* »

Moins de 10 ans avant retour ya Christ, message oyo lelo ezui topicalité moko ya kokamwa. Elimo ya bomoi oyo Nzambe apesi “ *ekotikala kati na moto libela te, mpo ete moto azali mosuni, mpe mikolo na ye ekozala mbula ~~nkama moko na ntuku mibale~~ na libwa .* ” Kutu, yango ezalaki te ndimbola oyo Nzambe

apesaki maloba na ye. Sosola ngai , mpe sosola Ye: Nzambe atiki te projet na ye ya mibu nkoto motoba ya kobenga mpe kopona baponami. Problème na ye ezali na longueur énorme ya vie oyo apesaki na ba antediluviens depuis Adam oyo akufaki na 930 ans, sima na ye, Methuschela mosusu ako vivre tiii na 969 ans. Soki ezali mbula 930 ya bosembo, yango ekoki kokanga motema mpe kutu esepelisaka Nzambe, kasi soki ezali Lameke ya lolendo mpe ya nsɔni, Nzambe akanisi ete koyika mpiko na ye na boumeli ya mwayene ya mbula 120 ekozala mingi koleka . Ndimbola yango endimami na lisoló ya bato, mpamba te banda mpela esukaki, bolai ya bomoi ya bato ekitisami na mwayene ya mbula 80 na ntango na biso.

Gen.6:4: “ *Bingembe bazalaki na mabele na mikolo wana, mpe nsima ya bana ya Nzambe bayaki epai ya bana basi ya bato, mpe babotaki bango bana: oyo ezali bilombe oyo bayebanaki na ntango ya kala .* ”

Nasengelaki kobakisa bosikisiki “ *mpe lisusu* ” uta na makomi ya Liebele, mpamba te ndimbola ya nsango ebongwanaka. Nzambe abimisi biso que création na ye ya liboso avant diluvien ezalaki ya norme géante, Adam ye moko asengeli kozala na mesure ya soki 4 to 5 mètres na hauteur. Bokambami ya etando ya mabele ebongwanaka mpe ekitisami. Litambe moko ya “ *banganga-nzambe* ” wana ezalaki na motuya ya mitano ya biso, mpe asengelaki kozwa bilei mingi koleka na mabele mbala mitano koleka moto lelo. Yango wana, mabele ya ebandeli etondaki nokinoki na bato mpe bato bazalaki kofanda na etando na yango mobimba. Bosikisiki “ *mpe lisusu* ” eteyi biso ete motindo oyo ya “ *ba gigantes* ” ebongwani te na boyokani ya bato basantisami mpe baboyami, “ *bana mibali ya Nzambe* ” mpe “ *bana basi ya bato* ”. Yango wana Noa azalaki ye moko engambe ya metre 4 to 5 bakisa mpe bana na ye mpe basi na bango. Na ntango ya Moize, mitinda wana liboso ya mpela ezalaki naino na mokili ya Kanana, mpe ezalaki bato wana ya minene, “Baanakime,” nde bazalaki kobangisa banongi ya Baebre oyo batindaki na mokili yango.

Gen.6:5: “ *Yawe amonaki ete mabe ya bato ezali monene na mabele, mpe ete makanisi nyonso ya mitema na bango ezalaki mokolo na mokolo kaka mpo na mabe .”* ”

Observation ya ndenge wana esalaka que ekateli na ye ezala compréhensible. Nakundolisi bino ete akelaki mabele mpe moto mpo na kobimisa mabe oyo ebombami na makanisi ya bikelamu na ye ya lola mpe ya mabele. Yango wana, elakiseli oyo balingaki ezwamaki mpamba te “ *makanisi nyonso ya mitema na bango ezalaki kokende mokolo na mokolo kaka epai ya mabe* ”.

Gen.6:6: “ *Yawe abongoli motema ete asali moto na mabele, mpe ayokaki mawa na motema na ye .”* ”

Koyeba liboso makambo oyo ekosalema ezali likambo moko, kasi kokutana na yango na kokokisama na yango ezali likambo mosusu. Mpe kokutana na bosolo ya koyangela mabe, likanisi ya boyamboli, to na bosikisiki mingi ya mawa, ekoki kobima mpo na mwa ntango moke na makanisi ya Nzambe, boye monene ezali mpasi na ye liboso ya likama oyo ya bizaleli malamamu.

Gen.6:7: “ *Mpe Yawe alobaki ete, nakobebisa moto oyo nakelaki na mabele, banda na bato tii na bangombe, mpe na biloko oyo etambolaka, mpe na bandeke ya likoló; mpo nabongoli motema mpo nasali yango .”* ”

Mwa moke liboso ya mpela, Nzambe amoni ndenge Satana ná bademo na ye balongaki mabele mpe bato oyo bafandi kuna. Pona ye, ordeal ezalaki somo mais azuaki démonstration oyo alingaki azua. Etikali bobele kobebisa lolenge wana ya liboso ya bomoi oyo kati na yango mibali baumelaka mingi mpe bazali na nguya mingi na bonene ya minene. Ba niama ya mabele oyo ezali pene na bato lokola bibwele, ba reptile mpe bandeke ya mopepe ekosengela kolimwa libela elongo na bango.

Gen.6:8: “ *Kasi Noa azwaki ngolu na miso ya YaHWéH.* ”

Mpe engebene na Ezé.14 azalaki kaka ye moko oyo azwaki ngolu liboso ya Nzambe, bana na ye mpe basi na bango babongi te kobikisama.

Gen.6:9: “ *Oyo ezali momboto ya Noa. Noa azalaki moto ya sembo mpe ya sembo na ntango na ye; Noa atambolaki elongo na Nzambe.* ”

Lokola Yobo, Noa asambisami na “ *bosembo mpe sembo* ” na Nzambe. Mpe lokola Enoka moyengebene oyo azalaki liboso na ye, Nzambe azali kotánga ete azali “ *kotambola* ” elongo na ye.

Eba.6:10: “ *Noa abotaki bana misato: Seme, Hame mpe Yafete.* ”

Na mibu 500 engebene na Gen.5:22, “ *Noa abotaki bana misato ya mibali: Seme, Hame mpe Yafete* ”. Bana mibali wana bakokola, bakokoma mibali mpe bakozwa basi. Na yango, Noa akosalisa mpe akosalisa bana na ye ya mibali ntango asengeli kotonga masuwa. Kati na ntango ya kobotama na bango mpe mpela, mbula 100 ekoleka. Yango emonisi ete “mbula 120” ya verse 3 etaleli te ntango oyo bapesaki ye mpo na kosilisa mosala na ye ya kotonga.

Gen.6:11: “ *Mabele ebebaki liboso ya Nzambe, mabele etondaki na mobulu.* ”

Kanyaka ezali mpenza mobulu te, kasi ntango mobulu ezali elembo mpe ezali komonisa yango, mpasi ya Nzambe ya bolingo ekómaka makasi mpe ekoki kokanga motema te. Mobulu oyo, oyo ekómaki na nsonge na yango, ezali ya lolenge oyo Lameke amikumisaki mpo na yango na Eba.4:23: “ *Nabomi moto mpo na mpota na ngai, mpe elenge mobali mpo na mpasi na ngai.* ”

Gen.6:12: “ *Mpe Nzambe atalaki mabele, mpe talá, ebebaki; mpamba te mosuni nyonso ebebisaki nzela na yango na mabele.* ”

Na moke koleka mbula 10, Nzambe akotala lisusu mabele mpe akokuta yango na ezalela ndenge moko na ntango ya mpela, “ *mosuni nyonso ekobebisa nzela na yango.* ” Kasi osengeli kososola nini Nzambe alingi koloba ntango azali kolobela kanyaka. Mpamba te soki référence ya liloba oyo ezali ya moto, biyano ezali ebele lokola makanisi oyo ezali na likambo yango. Epai na Nzambe Mozalisi, eyano ezali petée mpe ya sikisiki. Il nomme corruption toutes les perversions apportées par l'homme et la femme à l'ordre et aux règles qu'il a établis : Dans la corruption, l'homme n'assume plus son rôle d'homme, ni la femme son rôle de ya mwasi. Likambo ya Lameke, bigamiste, mokitani ya Kaina, ezali ndakisa, mpamba te mobeko ya bonzambe eyebisi ye ete: “ *mobali akotika tata na ye mpe mama na ye mpo na kokangama na mwasi na ye* ”. Ndenge oyo nzoto na bango ezali komonana emonisaka mikumba ya mibali mpe basi. Kasi mpo na kososola malamumu mikumba ya oyo epesami lokola “ *lisalisi* ” na Adama, elilingi na yango ya elilingi ya Eklezia ya Klisto epesi biso eyano. “ *Lisalisi* ” nini Eklezia ekoki kopesa na Klisto? Mosala na ye ezali ya kobakisa motango ya baye

baponami babikisami mpe kondima konyokwama mpo na ye. Ezali ndenge moko mpo na mwasi oyo bapesaki Adama. Lokola azangi nguya ya misisa ya Adama, mokumba na ye ezali ya kobota mpe kobokola bana na ye kino bango na ngala na bango bakozwa libota mpe bongo mabele ekozala na bato, engebene molongo oyo Nzambe apesaki mitindo na Gen.1:28: “ *Mpe Nzambe apambolaki bango . mpe koyangela mbisi ya mbu, mpe bandeke ya likoló, mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka na mabele .*” Na bobebisi na yango, bomoi ya mikolo na biso epesi mokongo na momeseno yango. Bomoi ya bato mingi na bingumba mpe mosala ya baizini elongo esalaki ete bato bázala na mposa ya mbongo oyo ezalaki se kobakisama. Yango etindi basi bátika mokumba na bango ya bamama mpo na kosala na baizini to na bamagazini. Ba kokola malamumu te, bana bakomi caprice mpe ba exigeants mpe bazali kobimisa mbuma ya mobulu na 2021 mpe bakokani mobimba na ndimbola oyo Paulo apesaki na Timote na 2 Tim.3:1 kino 9. Nasengi bino bozwa ntango ya kotanga , na likebi nyonso oyo ebongi na bango, na mobimba, mikanda mibale oyo azali kotindela Timote, mpo na kozwa na mikanda yango mitinda oyo Nzambe atye, banda na ebandeli, ayebi ete abongwanaka te mpe ekobongwana te kino ekozonga na nkembo na printemps 2030.

Gen.6:13: “ *Bongo Nzambe alobaki na Noa ete: Nsuka ya mosuni nyonso ekatami na ngai; mpo batondisi mabele na mobulu; tala, nakobebisa bango elongo na mabele .*”

Lokola mabe esili kotyama na ndenge oyo ekoki kobongwana te, kobebisama ya bafandi ya mabele etikali eloko kaka moko oyo Nzambe akoki kosala. Nzambe ayebisaka moninga na ye se moko awa na mabele mosala na ye ya nsomo mpo ete ekateli na ye ezwami mpe ekatamaki mpenza. Tosengeli koyeba nsuka ya sikisiki oyo Nzambe apesi na Enoka, moto se moko oyo akoti na boseko kozanga koleka na liwa, mpe Noa, moto se moko oyo azwamaki abongi kobika na mpela oyo ebomaki. Mpo na maloba na ye Nzambe alobi “ *bazali na ...* ” mpe “ *Nakobebisa bango* ”. Lokola atikalaki sembo, Noa asimbamaki te na ekateli ya Nzambe.

Eba.6:14: “ *Omisala sanduku na nzete ya petee; okobongisa masuwa oyo na baselile, mpe okozipa yango na mongongo na kati mpe na libándá .*”

Noa il faut abika et non ye moko po Nzambe alingi vie ya création na ye e continuer tiii na suka ya 6000 ans ya sélection ya projet na ye. Mpo na kobatela bomoi oyo eponami na ntango ya mpela ya mai, ekosenga kotonga masuwa oyo ezali kopumbwapumbwa. Nzambe apesi Noa malako na ye. Ekosalela mabaya ya petee oyo ekoki kokota mai te mpe arche ekosalama ete mai ekota te na nzela ya kozipa pitch, résine oyo ezwami na pin to na sapin. Akotonga baselile mpo ete lolenge mokomoko ya banyama ezala na bomoi ekeseni mpo na koboya kokutana na banyama oyo ezali kotungisa banyama oyo ezali na masuwa. Kotikala na masuwa ekoumela mbula mobimba, kasi mosala yango ezali kotambwisama na Nzambe, oyo eloko moko te ekoki kosalema te mpo na ye.

Gen.6:15: “ *Bokosala yango boye: sanduku ekozala na bolai ya mapeko nkama misato, bonene ya mapeko ntuku mitano, mpe mapeko ntuku misato na bosanda .*”

Soki “ *lipeka* ” ezalaki ya engambe, ekokaki kozala mbala mitano koleka oyo ya Baebele oyo ezalaki pene na santimetre 55. Nzambe amonisaki bonene

yango na motindo oyo eyebani na Baebele mpe Moize oyo bazwaki lisolo oyo epai ya Nzambe. Yango wana, arche oyo etongamaki ezalaki na bolai ya metre 165 na bonene ya metre 27,5 mpe bosanda ya metre 16,5. Yango wana, arche oyo ezalaki na lolenge ya sanduku ya rectangle ezalaki na bonene ya kokamwa kasi etongamaki na mibali oyo bonene na bango ezalaki na boyokani na yango. Mpamba te tozali kokuta, mpo na bosanda na yango, etaze misato ya pene na metre mitano mpo na mibali oyo bango moko bazalaki na bosanda ya metre 4 mpe 5.

Eba.6:16: “ Okosala **lininisa** mpo na sanduku , oyo okokitisa **lipeka moko** na likoló; okotya **ekuke** na mopanzi ya masuwa; mpe okotonga etaze ya nse, ya mibale mpe ya misato . »

Engebene na ndimbola oyo, " porte " se moko ya masuwa etiamaki na niveau ya étage ya liboso " na ngambo ya masuwa ". Masuwa ekangamaki mobimba, mpe na nse ya nsamba ya nivo ya misato, lininisa moko ya bosanda mpe bonene ya santimetele 55 esengelaki kokangama kino na nsuka ya mpela, engebene na Gen.8:6. Bato oyo bazalaki na masuwa yango bazalaki kofanda na molili mpe na pole ya mayele ya miinda ya mafuta na boumeli ya mpela mobimba.

Gen.6:17: “ Mpe nakoyeisa mpela ya mai na mabele, mpo na koboma mosuni nyonso oyo ezali na mpema ya bomoi na nse ya likoló; nyonso oyo ezali na mabele ekokufa .”

Nzambe alingi kotika na kobebisama oyo nsango ya likebisi na bato oyo bakotondisa lisusu mabele sima ya mpela mpe kino bozongi na nkembo ya Yesu Klisto na nsuka ya mibu 6000 ya mosala ya bonzambe. Bomoi nionso ekolimwa na norme na yango antediluvienne. Mpamba te nsima ya mpela, Nzambe akokitisa mokemoke bonene ya bikelamu ya bomoi, bato mpe banyama, kino bonene ya ba Pygmées ya Afrika.

Gen.6:18: “ Kasi nakotya kondimana na ngai elongo na yo; okokota na masuwa, yo ná bana na yo ya mibali, mwasi na yo mpe basi ya bana na yo ya mibali elongo na yo . »

Ezali na mwambe kati na babiki wana ya mpela oyo ezali koya kasi nsambo kati na bango bazali kozwa matomba na ndenge ya kokamwa na lipamboli ya Noa ya sikisiki mpe ya moto na moto. Elembeteli yango ezali na Eze.14:19-20 epai Nzambe alobi boye: “ To soki natindi bolɔzi na mokili oyo, mpe nasopi nkanda na ngai na yango na nzela ya kufa, mpo na koboma na yango bato mpe nyama, mpe **Noa azalaki kati na ye** , Danyele na Yobo, nazali na bomoi! elobi Nkolo Yawe, **balingaki kobikisa bana mibali to bana basi te, kasi na boyengebene na bango bakobikisa milimo na bango moko** .” Bakozala na ntina mpo na bozongisi bato na mabele, kasi lokola bazali ya nivo ya molimo ya Noa te, bakomemela na mokili ya sika bozangi kokoka na bango oyo ekozwa ntango molai te mpo na kobota mbuma na yango ya mabe.

Gen.6:19: “ Na bikelamu nyonso ya bomoi, ya mosuni nyonso, okokotisa na masuwa mibale ya lolenge nyonso, mpo na kobatela bango na bomoi elongo na yo: mobali moko mpe mwasi moko ekozala .”

Couple moko par espèce “ *ya nionso oyo ezali na bomoi* ” ezali kaka norme oyo esengeli mpo na kobota, oyo bakozala kaka babiki kati na genre ya ba nyama ya mabele.

Eba.6:20: “ *Na bandeke engebene lolenge na yango, mpe na bangombe na lolenge na yango, mpe na banyama nyonso oyo etambolaka na mabele engebene lolenge na yango, mibale na lolenge nyonso ekoya epai na bino, mpo bóbatela bomoi na bango .*”

Na molongo oyo, na botangi na ye, Nzambe alobeli banyama ya zamba te, kasi bakolobama lokola bamemaki bango na masuwa na Gen.7:14.

Gen.6:21: “ *Mpe yo, zwá bilei nyonso oyo ezali kolya, mpe bóbombamba yango elongo na yo, mpo ezala bilei mpo na yo mpe mpo na bango .*”

Bilei yango esengelaki koleisa bato mwambe na boumeli ya mbula moko mpe banyama nyonso oyo bamemaki na masuwa esengelaki kozwa esika monene kati na masuwa.

Gen.6:22: “ *Noa asalaki boye: akokisaki makambo nyonso oyo Nzambe apesaki ye mitindo .*”

Na bosembo mpe na lisungi ya Nzambe, Noa ná bana na ye basalaki mosala oyo Nzambe apesaki ye. Mpe awa, tosengeli kobosana te ete mabele ezali kontina moko oyo esopami mai kaka na bibale mpe bibale. Na esika ya Ngomba Ararat epai Noa mpe bana na ye ya mibali bafandaka, ezali kaka na patatalu mpe bato ya ntango na ye bamoni Noa kotonga ndako oyo ezali kopumbwapumbwa na katikati ya kontina oyo ezali na mbu te Tokoki bongo kokanisa, maseki, kotyola mpe kofinga oyo basengelaki kosopela etuluku moke oyo Nzambe apambolaki. Kasi mosika te bato oyo bazali kotyola bakotika kotyola moto oyo aponami mpe bakozinda na mai ya mpela oyo balingaki kondima te.

Genese 7

Bokabwani ya nsuka ya mpela

Gen.7:1: “ *Yawe alobaki na Noa: Yaka na masuwa, yo ná bato nyonso ya ndako na yo; mpo namoni bino **kaka liboso** na ngai kati na nkola oyo .* »

Moment ya bosolo ekomi mpe **bokabwani ya suka** ya bozalisi ekokisami. Na “ *kokota na masuwa* ,” bomoi ya Noa mpe libota na ye ekobikisama. Ezali na boyokani kati na liloba “ *masuwa* ” mpe “ *boyengebene* ” oyo Nzambe azali kopesa Noa. Lien oyo eleki na “ *sanduku ya litatoli* ” oyo ekoya oyo ekozala sanduku mosantu oyo ezali na “ *bosembo* ” ya Nzambe, oyo emonisami na lolenge ya ba tableaux mibale oyo mosapi na ye ekokoma “ *mibeko zomi* ” na ye. Na bokokanisi oyo, Noa mpe baninga na ye balakisami ndenge moko na meko oyo bango nyonso bazwaka matomba na kobikisama ntango bakoti na masuwa, ata soki Noa azali kaka ye moko oyo abongi kozala na boyokani na mobeko oyo ya Nzambe ndenge emonisami na bosikisiki ya Nzambe: “ *Namonaki .* ” ***ozali na ntina*** .” Na yango, Noa ayokanaki mpenza na mobeko ya Nzambe oyo esilaki koteyama kati na mitinda na yango epai na basaleli na ye liboso ya mpela.

Gen.7:2: “ Okomemela yo babalani nsambo ya banyama nyonso ya peto, ya mobali mpe ya mwasi; mibale ya banyama oyo ezali peto te, ya mobali mpe ya mwasi; »

Tozali na contexte antediluvien mpe Nzambe azali ko evoquer distinction entre nyama oyo e classifié “ *pure ou impure* ”. Na yango, motindo oyo ezali ya kala lokola bozalisi ya mabele mpe na Levitike 11, Nzambe amikundoli bobele mibeko wana oyo atyaki uta ebandeli. Nzambe bongo azali, lokola “ *Sabata* ”, bantina malamumu ya kosenga na baponami na ye, na mikolo na biso, limemya mpo na makambo maye mazali kokumisa molongo na ye oyo etiamaki mpo na moto. Na koponaka “ *babalani nsambo ya peto* ” mpo na “ *ya mbindo* ” moko, Nzambe azali kolakisa bolingi na ye mpo na bopeto oyo azali kotya elembo na “elembo” na ye, motango “7” ya bosantu ya ntango ya mosala na ye ya mabele.

Eba.7:3: “ *ndeke nsambo ya likoló, ya mobali mpe ya mwasi, mpo na kobatela libota na bango na bomoi na mabele mobimba.* ”

Na ntina na elilingi na bango ya bomoi ya baanzelu na likoló, “ *babale nsambo* ” ya “ *bandeke ya likoló* ” mpe babikisami.

Eba.7:4: “ *Na boumeli ya mikolo nsambo mosusu, mpe nakobebisa mbula na mabele mikolo ntuku minei na butu ntuku minei, mpe nakobebisa bikelamu nyonso oyo nasalaki na mabele.* ”

Motango “ *nsambo* ” (7) elobelami tii lelo oyo ezali komonisa “ *mikolo nsambo* ” oyo **ekabolaka** ntango oyo banyama mpe bato bakokota na masuwa, longwa na kokwea ya liboso ya mai. Nzambe akosala ete mbula ebeta kozanga kotika na boumeli ya “ *mikolo 40 mpe butu 40* ”. Motango oyo “40” ezali oyo ya momekano. Ekotalelama “ *mikolo 40* ” ya kotinda banongi ya Baebale na mokili ya Kanana mpe “ *mbula 40* ” ya bomoi mpe liwa na esobe mpo baboyaki kokota na mokili oyo etondi na bato minene. Mpe ntango akokota na mosala na ye awa na mabele, Yesu akopesama na komekama ya zabolo nsima ya “ *mikolo 40 mpe butu 40* ” ya kokila bilei. Ekozala mpe na “ *mikolo 40* ” kati na lisekwa ya Klisto mpe kosopama ya Molimo Mosantu na Pantekote.

Mpo na Nzambe, ntina ya mbula makasi wana ezali ya kobebisa “ *bikelamu oyo asali* ”. Azali bongo komikundola ete lokola azali Nzambe mozalisi, bomoi ya bikelamu na ye nyonso ezali ya ye, mpo na kobikisa yango to kobebisa yango. Alingi kopesa bankola oyo ekoya liteya moko ya bololo oyo basengeli kobosana te.

Gen.7:5: “ *Noa akokisaki nyonso oyo YaHWéH apesaki ye mitindo.* ”

Lokola azalaki sembo mpe na botosi, Noa alembisaki Nzambe mawa te mpe akokisaki makambo nyonso oyo apesaki ye mitindo.

Gen.7:6: “ *Noa azalaki na mbula nkama motoba ntango mpela ya mai eyaki na mabele.* »

Ba détails mosusu na tango ekopesama mais déjà verset oyo etie mpela na 600e ^{année} ya vie ya Noa. Banda mwana na ye ya liboso abotamaki na ^{mbula 500}, mbula 100 eleki.

Eba.7:7: “ *Mpe Noa akotaki na masuwa elongo na bana na ye, mwasi na ye mpe basi ya bana na ye, mpo na kokima mai ya mpela.* ”

Bobele bato mwambe nde bakobika mpela.

Gen.7:8: “ *Kati na banyama ya peto mpe banyama oyo ezali peto te, bandeke mpe biloko nyonso oyo ezali kotambola na mabele,* ”

Nzambe azali affirmatif. Kota na masuwa, mwa ndambo ya “ *nyonso oyo ezali kotambola na mabele* ” mpo na kobikisama. Kasi ya nini ya “ *mabele* ”, antediluvien to postdiluvien? Ntango ya lelo ya verbe “ *etambolaka* ” ezali kopesa likanisi ya mabele oyo esalemaki nsima ya mai ya mbu oyo Nzambe alobeli na lisolo na ye. Bokeseni wana ekokaki kolongisa kosundolama mpe koboma mobimba ya mitindo mosusu ya nsomo, oyo elingi te na mabelé oyo ekómi lisusu na bato, soki ezalaki liboso ya mpela.

Gen.7:9: “ *akotaki na masuwa elongo na Noa, mibale na mibale, mobali mpe mwasi, ndenge Nzambe apesaki Noa mitindo* ”

Principe yango etali banyama kasi mpe babalani misato ya bato oyo bana na ye misato ya mibali mpe basi na bango mpe oyo ya ye moko basalaki oyo etali ye ná mwasi na ye. Pona ya Nzambe ya kopona kaka babalani emonisi biso mokumba oyo Nzambe akopesa bango: kobota mpe kokola.

Eba.7:10: “ *Mikolo nsambo na nsima mai ya mpela ekómaki na mabele.* ”

Engebene na bososoli oyo, bokoti na masuwa esalemaki na mokolo ya zomi ya sanza ya mibale ya ^{mbula ya 600} ya bomoi ya Noa, c.a.d., mikolo 7 liboso ya mokolo ^{ya 17} emonisami na verse 11 oyo elandi. Ezalaki na mokolo oyo ya zomi nde Nzambe ye moko akangaki “ *ekuke* ” ya masuwa likoló na bato nyonso oyo bazalaki na kati na yango, engebene bosikisiki oyo etángamaki na verse 16 ya mokapo 7 oyo.

Gen.7:11: “ *Na mbula nkama motoba ya bomoi ya Noa, na sanza ya mibale, na mokolo ya zomi na nsambo ya sanza, na mokolo yango maziba nyonso ya mozindo ya mozindo ebimaki, mpe baporte ya mpela ya likoló esopanaki efungolami* » .

Nzambe aponaki “ *mokolo ya zomi na nsambo ya sanza ya mibale* ” ya mbula ya ⁶⁰⁰ ya Noa mpo na “ *kofungola maninisa ya likoló* ”. Motángo 17 ezali elilingi ya **kosambisama** na nzela ya mituya na yango ya Biblia mpe bisakweli na yango.

Calcul oyo etiamaki na ba successions ya baponami ya Gen.6 etie mpela na 1656, banda lisumu ya Eva na Adam, elingi koloba mbula 4345 liboso ya printemps ya mobu 6001 ya suka ya mokili oyo ekokokisama na manaka na biso ya momesano na eleko ya prenta ya mobu 2030, mpe mibu 2345 yambo ya liwa ya bomikabi ya Yesu Klisto oyo esalemaki na mokolo ya 3, 30 ya sanza ya minei ya manaka na biso ya lokuta mpe ya kobungisa nzela ya bato.

Ndimbola oyo elandi ekozongisama sika na Gen.8:2. Na ko évoquer rôle complémentaire ya “ *sources ya profondeur* ”, na verset oyo, Nzambe abimisi biso que mpela esalemaki kaka te na mbula oyo ewutaki na lola. Lokola toyebi ete “ *libulu mozindo* ” elakisi mabelé oyo ezipami mobimba na mai banda mokolo ya liboso ya bozalisi, “ *maziba* ” na yango emonisi ete mai ezali komata oyo euti na mbu yango moko. Phénomène oyo ezuami na modification ya niveau ya sol ya océan oyo, emati, ematisaka niveau ya mayi tii ekokoma na niveau oyo ezipaki mabele mobimba na mokolo ya liboso. Ezalaki na nzela ya kozinda ya mabulu mozindo ya ba océans nde mabele ya kokauka ebimaki na mayi na ^{mokolo ya 3} mpe ezalaki na nzela ya action inverse nde mabele ya kokauka ezipamaki na mayi ya

mpela. Mbula oyo babengi " *baporte ya mpela ya lola* " ezalaki kaka na tina pona kolakisa que etumbu ewutaki na lola, ewutaki na Nzambe ya lola. Na sima elilingi oyo " *bokangami ya lola* " ekozwa mokumba ya kokesana ya mapamboli oyo euti na Nzambe moko ya lola.

Gen.7:12: " *Mbula ebetaki na mabele mikolo ntuku minei na butu ntuku minei .* "

Na ntembe te likambo yango ekamwisaki basumuki oyo bazalaki kondima te. Mingimingi lokola mbula ezalaki te liboso ya mpela oyo. Mabelé oyo ezalaki liboso ya mai ya mbu ezalaki kosopela yango mai mpe kosopela yango mai na bibale mpe bibale na yango; yango wana mbula ezalaki na ntina te, mamwe ya ntongo ezwaki esika na yango. Mpe yango ezali kolimbola ntina oyo bato oyo bazalaki kondima te bazalaki na mokakatano mpo na kondima mpela ya mai oyo Noa asakolaki, ezala na maloba mpe na misala banda atongaki masuwa na mabele oyo ekauki.

Ntango ya " *mikolo 40 mpe butu 40* " etali ntango ya komekama. Na ngala na yango, Yisalaele ya mosuni oyo euti kobima na Ezipito ekomekama na ntango ya kozanga ya Moize oyo Nzambe abombaki elongo na ye na eleko yango. Litomba ekozala "ngombe ya wolo" oyo enyangwami na boyokani ya Arona, ndeko ya mosuni ya Moize. Na nsima, ekozala na " *mikolo 40 mpe butu 40* " ya kolukaluka mokili ya Kanana mpe, mpo na yango, bato bakoboya kokota na yango mpo na banganga-nzambe oyo bafandi kuna. Na ngala na ye, Yesu akomekama mpo na " *mikolo 40 na butu 40* ", kasi mbala oyo, atako alembisami na kokila oyo ya molai, akotelemela zabololo oyo akomeka ye mpe akosuka na kotika ye kozanga ete azwa elonga na ye. Mpo na Yesu, yango nde esalaki ete mosala na ye awa na mabele ezala likoki mpe ezala na ntina.

Eba.7:13: "Eba. *Mokolo wana kaka Noa, Seme, Hame na Yafete, bana ba Noa, bakotaki na masuwa, mwasi ya Noa na basi ya bana na ye misato elongo na bango :*

Verse oyo emonisi ndenge oyo bikelamu ya bato oyo bazali na mabele baponaki mibali mpe basi. Mobali moko na moko ya moto azali elongo na " *mosungi na ye* ", mwasi na ye babengaka ye " *mwasi* ". Na lolenge oyo, babalani moko na moko bamimonisaka na elilingi ya Klisto mpe Eklezia na ye, "lisungi na ye", Moponami na ye oyo akobikisa. Pamba te ebombelo ya "masuwa" ezali elilingi ya liboso ya lobiko oyo ekomonisa epai ya bato.

Gen.7:14: " *bango, mpe nyama nyonso na lolenge na yango, bangombe nyonso na lolenge na yango, nyama nyonso oyo etambolaka na mabele na lolenge na yango, ndeke nyonso na lolenge na yango, ndeke nyonso ya moke, nyonso oyo ezali na mapapu .*

Na kopesaka ntina na liloba " *espèce* ", Nzambe amikundoli mibeko ya bomoto na ye oyo bomoto na tango na biso ya suka esepelaka na kotelemela, kobuka mpe kotia na ntembe mpo na banyama mpe ata bato. Ekoki kozala na mobateli monene te ya bopeto ya lolenge yango koleka ye. Mpe asengi na baponami na ye ete bakabola makanisi na ye ya bonzambe na likambo yango mpo ete bobongi nie ya bozalisi na ye ya ebandeli ezalaki na bopeto oyo mpe **na bokabwani oyo ya mobimba** ya lolenge ya bikelamu.

Na kopesaka ntina mingi na lolenge ya mapapu, Nzambe apesi likanisi ya mabele mpe mopepe ya lisumu lokola bokonzi oyo ezali na nse ya Zaboló, ye moko abengami " *mokonzi ya nguya ya mopepe* " na Ef. 2:2.

Gen.7:15: " *Bakotaki na masuwa epai ya Noa, mibale na mibale, kati na mosuni nyonso oyo ezalaki na mpema ya bomoi .* "

Babalani mokomoko oyo Nzambe aponi **bakabwanaka** na baoyo bazali na lolenge na bango mpo ete bomoi na bango ekoba nsima ya mpela. Na **bokabwani oyo ya sikisiki** , Nzambe azali kotya na mosala etinda ya banzela mibale oyo atye liboso ya kopona ya bonsomi ya bato: oyo ya malamú ememaka na bomoi kasi oyo ya mabe ememaka na liwa.

Gen.7:16: " *Mpe mobali mpe mwasi, na mosuni nyonso, bakotaki, ndenge Nzambe apesaki Noa mitindo. Na sima YaHWéH akangaki porte likoló na ye .* »

Ntina ya kobota " *lolenge* " endimami awa na kolobela " *mobali mpe mwasi* " .

Tala action oyo epesi expérience oyo importance na yango nionso pe ezaleli na yango ya prophétique ya suka ya tango ya ngolu ya bonzambe : " *Bongo YaHWéH akangaki porte likoló na ye* " . Ezali moment oyo destin ya vie na oyo ya liwa **ekabwani** sans changement possible. Ekozala ndenge moko na 2029, ntango babiki ya ntango wana bakozala na boponi ya kokumisa Nzambe mpe Sabata na ye ya mokolo ya nsambo, elingi koloba, samedi, to kokumisa Loma mpe mokolo ya lomingo na yango ya yambo, engebene na ultimatum oyo epesami na lolenge ya mobeko ya bomoto ya botomboki. Awa lisusu " *ekuke ya ngolu* " ekokangama na Nzambe, " *oyo afungoli, mpe oyo akokanga* " engebene na Em.3:7.

Gen.7:17: " *Mpela eumelaki mikolo ntuku minei na mabele. Mai ekómaki mingi mpe etombolaki masuwa, mpe etombolaki likoló ya mabele .* "

Arc yango etombwami.

Eba.7:18: " *Mai ekómaki mingi mpe ekómaki mingi na mabele, mpe masuwa ezalaki kopumbwapumbwa likoló ya mai .* "

Masuwa yango ezali kopumbwapumbwa.

Eba.7:19: " *Mai ekómaki mingi mpe bangomba milai nyonso na nse ya likoló mobimba ezipamaki .* "

Mabele ya kokauka elimwaka na bisika nyonso na mai.

Eba.7:20: " *Mai matombolaki mapeko zomi na mitano likoló na bangomba, mpe ezipamaki .* "

Ngomba oyo eleki molai na tango wana ezipami na pene na 8 m ya mayi.

Eba.7:21: " *Nyonso oyo ezalaki kotambola na mabele ekufaki, ezala bandeke mpe bangombe mpe banyama, nyonso oyo ezalaki kotambolatambola na mabele, mpe bato nyonso .* "

Banyama nyonso oyo epemaka mopepe ezindaka. Bosikisiki oyo etali bandeke ezali kosepelisa mingi koleka mpamba te mpela ezali elilingi ya esakweli ya esambiselo ya nsuka, oyo kati na yango bikelamu ya likoló, lokola Satana, ekobomama elongo na bikelamu ya mabele.

Gen.7:22: " *Nyonso oyo ezalaki na mpema, mpema ya bomoi na zolo na yango, mpe oyo ezalaki na mabele ya kokauka, ekufaki .* "

Bikelamu nyonso ya bomoi oyo ekelamaki lokola moto oyo bomoi na ye etali mpema na ye ekufaka kozinda. Oyo ezali elili se moko likoló ya etumbu ya

mpela, mpo mbeba ezali strictement na moto mpe esika moko boye, liwa ya banyama innocent ezali injuste. Kasi mpo na kozindisa mpenza bato ya botomboki, Nzambe azali kotindama na makasi ete abebisa elongo na bango banyama wana oyo lokola bango bapemaka mopepe ya atmosphère ya mabele. Na nsuka, mpo na kososola mokano oyo, zwa na makanisi ete Nzambe akelaki mabele mpo na moto oyo asalami na elilingi na ye mpe te mpo nyama oyo ekelamaki mpo na kozinga ye, kokende elongo na ye mpe, na likambo ya bibwele, mpo na kosalela ye.

Gen.7:23: “ *Bikelamu nyonso oyo ezalaki na mabele ekatamaki, na bato mpe na bangombe mpe na nyama oyo etambolaka mpe na ndeke ya likoló. Etikalaki kaka Noa, mpe **baoyo** bazalaki elongo na ye na masuwa .”*

Verse oyo endimisi bokeseni oyo Nzambe asali kati na Noa mpe baninga na ye bato oyo bamimoni ete basangani elongo na banyama, bango nyonso balamusami mpe bazali komibanzabanza mpo na “ **oyo** ezalaki elongo na ye.” kati na masuwa .”

Eba.7:24: “ *Mai ezalaki monene na mabele na boumeli ya mikolo nkama na ntuku mitano .”*

“ *Mikolo nkama moko na ntuku mitano* ” ebandaki nsima ya mikolo 40 mpe butu 40 ya mbula oyo ezalaki kosila te oyo esalaki mpela. Lokola ekómaki na bosanda oyo eleki monene ya “ *mapeko 15* ” to pene na metre 8 likoló ya “ *bangomba oyo eleki molai* ” ya ntango wana, nivo ya mai etikalaki kaka na boumeli ya “ *mikolo 150* ”. Na nsima, ekokita mokemoke tii na kokauka oyo Nzambe alingi.

Liyebisi: Nzambe akelaki bomoi na motindo moko monene oyo etali bato mpe banyama oyo bazalaki liboso ya mai ya mai. Kasi sima ya mpela, projet na ye ezali na but ya ko réduire taille ya ba créatures na ye nionso proportionnellement, donc, ba vie ekobotama na norme postdiluvienne. Ntango bakotaki na Kanana, banongi Baebale batatoli ete bamonaki na miso na bango moko bitunga ya mbuma ya vinyo ya minene mpenza na boye ete esengelaki mibali mibale ya bonene na bango mpo na komema yango. Bokiti ya bonene bongo etali mpe mpenza banzete, mbuma mpe ndunda. Na yango, Mozalisi atikaka kokela ata moke te, mpamba te na boumeli ya ntango, abongoli mpe abongoli bozalisi na ye awa na mabele na bomoi ya sika oyo ebimaka. Ye akelaki, pigmentation noire ya loposo ya bato oyo bafandaka na ba rayonnements solaire makasi na ba régions tropicales mpe équateurs ya mabele esika ba rayonnements solaires ebetaka mabele na 90 degrés. Langi mosusu ya loposo ezalaka mingi to moke ya mpembe to ya mpembe mpe mingi to moke ya kwivre engebene motango ya moi. Kasi rouge ya base ya Adam (Rouge) en raison ya makila ezwamaka na batu nionso.

Biblia emonisi te bankombo ya sikisiki ya mitindo ya banyama oyo ezalaki na bomoi liboso ya mai monene. Nzambe kotika sujet oyo mystérieux, sans revelation particulière, mutu nionso azali libre na ndenge na ye ya ko imaginer makambu. Kasi, natyaki liboso hypothèse oyo ete lokola nalingaki kopesa lolenge oyo ya liboso ya bomoi ya mabele ezaleli ya kokoka, Nzambe akelaki te, na tango wana, ba monstres préhistorique oyo mikuwa na yango ezwami lelo, na balukiluki

ya siansi, na mabele ya mabele. Lisusu, natie liboso likoki oyo ete Nzambe akelamaki sima ya mpela, na tina ya koyeisa makasi elakeli mabe ya mabele mpo na bato oyo, noki, bakotika ye lisusu. Soki bamikatani na ye, bakobungisa mayele na bango mpe boyebi monene oyo Nzambe apesaki uta na Adama kino na Noa. Yango, na ndenge oyo na bisika mosusu na mabele, moto akomimona na ezalela ya kobeba ya "moto ya mabulu" oyo azali kobundisa mpe kobangisama na banyama ya nkanda, oyo na bituluku, akozala atako bongo na makoki ya kobebisa na lisalisi ya motuya ya biloko bizalisami ntango mabe mpe bolingo malamumu ya Nzambe ya mawa.

Genese 8

Kokabwana ya mwa ntango moke ya bato oyo bazalaki na masuwa

Gen.8:1: “ *Nzambe akanisaki Noa, mpe banyama nyonso mpe bangombe nyonso oyo ezalaki elongo na ye na masuwa; mpe Nzambe alekisaki mopepe likoló na mabele, mpe mai mazalaki kimya .*”

Bozala na elikya, abosanaki yango ata mokolo moko te, kasi ezali solo ete liyangani wana ya bomoi oyo ekeseni na mosusu nyonso oyo ekangami na masuwa oyo ezali kopumbwapumbwa epesaka bato mpe mitindo ya banyama komonana oyo ekitisami na boye ete emonani lokola ete Nzambe asundolaki yango. Kutu, bomoi yango ezali mpenza na libateli mpamba te Nzambe azali kotala yango lokola eloko ya motuya. Ezali oyo ezali na motuya mingi: mbuma ya liboso oyo ezongisaki bato na mabele mpe epalangani na likoló na yango.

Gen.8:2: “ *Maziba ya mozindo mpe maninisa ya likoló ekangamaki, mpe mbula ebetaki lisusu te longwa na likoló*”

Nzambe azali kokela mai ya mpela engebene na mposa na ye. Bawutaka wapi? Kowuta na lola, kasi likolo ya nionso uta na nguya ya bozalisi ya Nzambe. Kokamataka elilingi ya mobateli ya serrure, afungoli baporte ya mpela ya lola ya elilingi mpe ntango ekoki ntango akanga yango lisusu.

Na ko évoquer rôle complémentaire ya “ *sources ya profondeur* ”, na verset oyo, Nzambe abimisi biso que mpela esalemaki kaka te na mbula oyo ewutaki na lola. Lokola toyebi ete “ *libulu mozindo* ” elakisi mabelé oyo ezipami mobimba na mai banda mokolo ya liboso ya bozalisi, “ *maziba* ” na yango emonisi ete mai ezali komata oyo euti na mbu yango moko. Phénomène oyo ezunami na modification ya niveau ya sol ya océan oyo , komata, ematisaka niveau ya mayi tii ekokoma na niveau oyo ezipaki mabele mobimba na mokolo ya liboso. Ezalaki na nzela ya kozinda ya mabulu mozindo ya ba océans nde mabele ya kokauka ebimaki na mayi na ^{mokolo ya} 3 mpe ezalaki na nzela ya action inverse nde mabele ya kokauka ezipamaki na mayi ya mpela. Mbula oyo babengi “ *baporte ya mpela ya lola* ” ezalaki kaka na tina pona kolakisa que etumbu ewutaki na lola, ewutaki na Nzambe ya lola. Na sima elilingi oyo “ *bokangami ya lola* ” ekozwa mokumba ya kokesana ya mapamboli oyo euti na Nzambe moko ya lola.

Lokola azalaki mozalisi, Nzambe akokaki kokela mpela na mbala moko, na bolingi. Atako bongo alingaki kosala mokemoke na ekelamu na ye oyo esilaki kokela. Azali bongo kolakisa bomoto ete bozalisi ezali na maboko na ye ebundeli ya nguya, nzela ya nguya oyo azali kosala manipulation mpo na kopesa lipamboli na ye to elakeli mabe na ye na kotalela soki etambolaka na malamumu to na mabe.

Eba.8:3: “ *Mai elongwaki na mabele, ekendeki mpe ekendeki, mpe mai ekiti na nsuka ya mikolo nkama na ntuku mitano .*”

Nsima ya mikolo 40 mpe butu 40 ya mbula oyo ebetaka te mpe elandi mikolo 150 ya bosikisiki na nivo ya mai oyo eleki likoló, bokiti ya mosolo ebandi. Malembe malembe, nivo ya libulu mozindo ya mai ekiti kasi ekiti na mozindo te lokola liboso ya mpela.

Eba.8:4: “ *Na sanza ya nsambo, na mokolo ya zomi na nsambo ya sanza, masuwa etelemaki na bangomba ya Ararate .*”

Na nsuka ya sanza mitano, kino mokolo, “ *ya zomi na nsambo ya sanza ya nsambo ,*” masuwa etiki kopumbwa; epema na ngomba oyo eleki molai ya Ararat. Motángo oyo “zomi na nsambo” endimisi nsuka ya mosala ya kosambisama ya Nzambe. Emonani na bososoli oyo ete, na ntango ya mpela, masuwa ekendeki mosika te na esika oyo Noa ná bana na ye batongaki yango. Mpe Nzambe alingaki ete elembeteli oyo ya mpela ezala kaka komonana tii na nsuka ya mokili, kaka na nsonge wana ya Ngomba Ararat oyo bakonzi ya Russie mpe ya Turquie bapekisaki kokota na yango mpe etikalaki. Kasi na tango oyo Ye aponaki, Nzambe asepelaki na kozua ba photos aérienne oyo e confirmaki présence ya eteni ya masuwa oyo ekangamaki na glace mpe neige. Lelo oyo, kotala na satellite ekoki kondimisa mpenza ete ezali wana. Kasi bakonzi ya mabele bazali koluka mpenza te kokumisa mozalisi Nzambe; bazali komitambwisa lokola banguna epai na ye, mpe na bosembo nyonso, Nzambe azongisaka bango, na kobetáká bango na bokono ya maladi mpe na ba attaques ya bateroriste.

Eba.8:5: “ *Mai ezalaki se kokita tii na sanza ya zomi. Na sanza ya zomi, na mokolo ya liboso ya sanza, bansonge ya bangomba ebimaki ” .*

Bokiti ya mayi ezali moke po sima ya mpela niveau ya mayi ekozala likolo koleka oyo ya mabele ya antediluvien. Mabwaku ya kala ekotikala na nse ya mai mpe ekozwa lolenge ya mbu ya kati ya mabele ya lelo lokola Mbu ya Méditerranée, Mbu ya Caspienne, Mbu Motane, Mbu moindo, mpe bongo na bongo.

Eba.8:6: “ *Na nsuka ya mikolo ntuku minei, Noa afungolaki lininisa oyo asalaki mpo na masuwa .*”

Nsima ya mikolo 150 ya kokangama mpe mikolo 40 ya kozela, mpo na mbala ya liboso, Noa afungoli mwa lininisa. Bonene na yango ya moke, mapeko moko to santimetre 55, ezalaki na ntina mpamba te kosalelama na yango bobele moko ezalaki ya kobimisa bandeke oyo bakokaki bongo kokima sanduku ya bomoi.

Eba.8:7: “ *Abimisaki korb, mpe ebimaki, kokende mpe kozonga, kino mai ekauki na mabele .*

Bokutani ya mabele oyo ekauki elamusamaka engebene molongó ya “ *molili mpe pole* ” to “ *butu mpe moi* ” na ebandeli ya bozalisi. Lisusu, moto ya liboso oyo amonaki makambo oyo atindamaki ezali “ *corbeau* ” ya **mbindo** , oyo

ezali na nsala “ **moindo** ” lokola “ *butu* ”. Asalaka na bonsomi ya lipanda epai ya Noa, moponami ya Nzambe. Yango wana ezali elilingi ya mangomba ya molili oyo eko activer sans relation moko te na Nzambe.

Na lolenge ya sikisiki ezali elilingi ya Yisalaele ya mosuni ya kondimana ya kala oyo Nzambe atindaki basakoli na ye na mabaku ebele, lokola koya mpe kokende ya korb, mpo na komeka kobikisa bato na ye na misala ya masumu. Lokola “ *korb* ”, Yisalaele oyo nsukansuka aboyaki na Nzambe akobaki lisolo na yango **ekabwanaki** na ye.

Gen.8:8: “ *Abimisaki mpe ebenga, mpo na komona soki mai ekiti na mabele .*”

Na molongo yango, batindaka “ *pijon* ” ya **pɛto** , oyo ezali na nsala ya “ **mpembe** ” lokola **zelo mpo na kolukaluka**. Etyami na nse ya elembo ya “ *moi mpe pole* ”. Lokola azali bongo, asakoli kondimana ya sika oyo etongami likoló na makila oyo Yesu Klisto asopaki.

Gen.8:9: “ *Nzokande ebenga ezwaki esika ya kotelemisa makolo na yango te, mpe ezongaki epai na ye na kati ya masuwa, mpamba te mai ezalaki na etando ya mabele mobimba. Asembolaki loboko na ye mpe azwaki yango, mpe amemaki yango na masuwa elongo na ye .*”

Na bokeseni na “ *corbeau* ” ya **moindo** oyo azali na lipanda, “ *pigeon* ” ya mpembe azali na boyokani makasi na Noa oyo apesi “ *loboko na ye mpo na kokanga ye mpe komema ye na masuwa* ” elongo na ye. Ezali elilingi ya bokangami oyo ekangisaka moto oyo aponami na Nzambe ya lola. Mokolo mosusu “ *ebenga* ” ekokita likoló ya Yesu Klisto ntango akobima liboso ya Yoane Mobatizi mpo na kobatisama na ye.

Nazali kopesa likanisi ete okokanisa maloba oyo mibale ya Biblia; oyo ya verse oyo: “ *Kasi ebenga ezwaki esika ya kopema te na nse ya makolo na yango* ” elongo na verse oyo euti na Mat.8:20: “ *Yesu ayanolaki ye ete: Nkoi bazali na mabulu, mpe bandeke ya likoló bazali na zumbu ; kasi Mwana na Moto azali na esika ya kotya motó na ye te* ”; mpe baverse oyo ya Yoane 1:5 mpe 11, epai alobeli Klisto moto ya “ *pole* ” ya **bonzambe ya bomoi** , alobi boye: “ *Pole engengaka na molili, mpe molili ezwi yango te ... / ...Ayaki na bato na ye moko, mpe bato na ye bayambaki ye te .*” Kaka ndenge “ *pigeon* ” ezongaki epai ya Noa na komitika ete azwama na ye, na “ *loboko na ye* ”, asekwi, Mosikoli Yesu Klisto amataki na lola epai ya bonzambe na ye lokola Tata ya lola, nsima ya kotika nsango nsima na ye na mabele ya bosikoli ya baponami na ye, nsango malamumu na ye oyo babengi “ *Nsango Malamumu ya Seko* ” na Em.14:6. Mpe na Em.1:20: akosimba bango “ *na loboko na ye* ” na “ *bileko nsambo* ” oyo esakolamaki na “ *Mangomba nsambo* ” esika wapi asali ete bakabola na bosantu ya bonzambe “ *mwinda* ” na ye oyo emonisami na “ *bipeke nsambo* ”.

Eba.8:10: “ *Mpe azelaki mikolo nsambo lisusu, mpe abimisaki lisusu ebenga na masuwa .*”

Bokundoli oyo ya mibale ya “ *mikolo nsambo* ” eteyi biso ete mpo na Noa, lokola mpo na biso lelo, bomoi etiamaki mpe ebongisamaki na Nzambe na bomoko ya poso ya “ *mikolo nsambo* ”, lisusu bomoko ya elilingi ya mibu “ *nkoto nsambo* ”. ya mosala na ye monene ya kobikisa. Kotingama wana ya kolobela motángo oyo “ *nsambo* ” epesi biso nzela ya kososola ntina oyo Nzambe apesi

yango; oyo ekolóngisa ye kobundisa mingimingi na zabolo kino bozongi na nkembo ya Klisto oyo ekosukisa bokonzi na ye awa na mabele.

Gen.8:11: “ *Pigeon ezongaki epai na ye na mpokwa; mpe, tala, nkasa ya olive oyo epasuka ezalaki na mbebu na yango. Na yango Noa ayebaki ete mai ekiti uta na mabele .* ”

Sima ya ba temps milayi ya “ *molili* ” esakolami na liloba “ *soirée* ”, elikia ya lobiko pe esengo ya lobiko na masumu ekoya na se ya image ya “ *nzete ya olive* ”, successivement ya kala sima alliance ya sika. Kaka ndenge Noa ayebaki na nzela ya “ *nkasa ya olive* ” ete mabele oyo bazalaki kolikya mpe kozelama ekozala pene ya koyamba ye, “ *bana ya Nzambe* ” bakoyekola mpe bakososola ete bokonzi ya likoló efungwami mpo na bango na **motindami ya lola** Yesu Klisto.

“ *Nkasa ya olive* ” wana etatolaki Noa ete kokola mpe kokola ya banzete ekómaki lisusu likoki.

Eba.8:12: “ *Mpe azelaki mikolo nsambo mosusu; mpe abimisaki ebenga. Kasi azongaki epai na ye ata mokolo moko te .* ”

Elembo oyo ezalaki ya ekateli, mpamba te emonisaki ete “ *ebenga* ” eponaki kotikala na kati ya biloko oyo ezalisamá oyo epesaki yango lisusu bilei.

Kaka ndenge “ *ebenga* ” elimwaka nsima ya kopesa nsango na ye ya elikya, nsima ya kopesa bomoi na ye awa na mabele mpo na kosikola baponami na ye, Yesu Klisto, “ *Mokonzi ya kimya* ”, akotika mabele mpe bayekoli na ye, akotika bango na bonsomi mpe na lipanda mpo na kokamba bomoi na bango kino bozongi na ye ya nsuka ya nkembo.

Gen.8:13: “ *Na mbula nkama motoba na moko, na sanza ya liboso, na mokolo ya liboso ya sanza, mai ekauki na mabele. Noa alongolaki ezipeli na masuwa mpe atalaki, mpe talá, likoló ya mabele ekauki .* ”

Kokauka ya mabele ezali naino ndambo kasi ezali kopesa elaka, yango wana Noa abandi kofungola nsamba ya masuwa mpo na kotala libanda ya masuwa mpe ayebi ete ekangami na nsonge ya Ngomba Ararat , emonaneli na ye etandamaki mosika mpenza mpe mpenza mingi na likoló ya horizon. Na likambo ya mpela, masuwa ezwi elilingi ya likei oyo ezali kobima. Ntango ebimi, mwana ya nsoso yango moko ebukaka libenga oyo ekangamaki na kati. Noa asalaka mpe bongo; “ *alongoli ezipeli na masuwa* ” oyo ekozala lisusu na ntina te mpo na kobatela yango na mbula makasi. Simbá ete Nzambe ayei te mpo na kofungola ekuke ya masuwa oyo ye moko akangaki; yango elingi koloba ete azali kotya ntembe to kobongola te motindo ya bosambisi na ye epai ya batomboki ya mabele oyo mpo na bango ekuke ya lobiko mpe ya lola ekokangama ntango nyonso.

Eba.8:14: “ *Na sanza ya mibale, na mokolo ya ntuku mibale na nsambo ya sanza, mabele ekauki .* ”

Mabelé ekómaka lisusu esika oyo bato bakoki kofanda nsima ya kokangama mobimba na masuwa na boumeli ya mikolo 377 kobanda mokolo oyo bakotaki na masuwa mpe Nzambe akangaki porte.

Gen.8:15: “ *Bongo Nzambe alobaki na Noa ete: .* ”

Gen.8:16: “ *Bima na masuwa, yo ná mwasi na yo, bana na yo ya mibali mpe basi ya bana na yo elongo na yo .* ”

Ezali lisusu Nzambe nde apesi elembo mpo na kobima ya “ *masuwa* ”, ye oyo akangaki “ *ekuke* ” se moko mpo na bato oyo bazalaki kofanda na yango liboso ya mpela.

Gen.8:17: “ *Bóbimisa elongo na bino bikelamu nyonso ya bomoi ya mosuni nyonso oyo ezali elongo na bino, ezala bandeke mpe bangombe mpe nyama nyonso oyo etambolaka na mabele, bóbota mpe bókola na mabele .* ”

Esika yango ekokani na oyo ya mokolo ya mitano ya poso ya bozalisi, kasi ezali likambo ya bozalisi ya sika te, mpo nsima ya mpela, bozongisi bato na mabele ezali eteni ya mosala oyo esakolamaki mpo na mibu 6000 ya yambo ya lisolo ya mabele . Nzambe alingaki ete phase oyo ezala somo pe ezala dissuasive. Apesaki bato bilembeteli ya koboma mpo na mbuma ya bosambisi na Ye ya bonzambe. Elembeteli oyo tokokanisama na 2 Petelo 3:5 kino 8 : “ *Balingi koboya, mpo na koloba solo, ete lola ezalaki kala na liloba ya Nzambe, lokola mabele elongolami na mai mpe esalemi na nzela ya mai, mpe na makambo maye mokili ya ntango wana ekufaki, ezindaki na mai, nzokande na liloba se moko lola mpe mabele ya sikawa ebombami mpe ebombami mpo ya moto, mpo ya mokolo mwa bosambisi mpe bobebisami bwa bato oyo bazangi Nzambe. Kasi ezali na likambo moko, balingami, oyo bosengeli koyeba te, ete epai ya Nkolo mokolo moko ezali lokola mbula nkóto, mpe mbula nkóto lokola mokolo moko .* ” Mpela ya moto oyo esakolamaki ekokokisama na suka ya mibu nkoto ya nsambo na libaku ya bosambisi ya suka, na bofungoli ya maziba ya moto ya magma ya se ya mabele oyo ekozipa likolo mobimba ya mabele. “ *Laki ya moto* ” oyo etangami na Em.20:14-15, ekozikisa mabele na bavandi na yango ya botomboki oyo bazali sembo te lokola mpe misala na bango oyo balingaki kopesa libaku malamau na kotyola bolingo ya Nzambe oyo emonisami. Mpe mibu nkoto oyo ya nsambo esakolamaki na mokolo ya nsambo ya poso, oyo engebene na ndimbola “ *mokolo moko ezali lokola mibu nkoto mpe mibu nkoto ezali lokola mokolo moko* ”.

Gen.8:18: “ *Mpe Noa abimaki, elongo na bana na ye ya mibali, na mwasi na ye, mpe basi ya bana na ye .* ”

Soki banyama yango esili kobimisama, bamonisi ya bomoto ya sika na ngala na bango babimaka na masuwa. Bazwaka pole ya moi mpe esika monene mpe pene na kozanga ndelo oyo biloko bizalisami epesaka bango, nsima ya mikolo mpe butu 377 ya kokangama na esika ya moke mpe ya molili oyo ekangami.

Gen.8:19: “ *Banyama nyonso, biloko nyonso oyo etambolaka, ndeke nyonso, biloko nyonso oyo etambolaka na mabele, na kolanda mitindo na yango, ebimaki na masuwa .* ”

Kobima ya sanduku esakoli bokoti ya baponami na bokonzi ya lola kasi kaka baoyo Nzambe asambisami peto nde bakokokota. Na ntango ya Noa, likambo yango ezali naino te, mpamba te bato ya peto mpe ya peto bakofanda esika moko, na mabele moko, bakobunda bango na bango tii na nsuka ya mokili.

Gen.8:20: “ *Noa atongaki etumbelo mpo na YaHWéH; akamataki na banyama nyonso ya peto mpe na bandeke nyonso ya peto, mpe apesaki makabo ya kotumba na etumbelo .* ”

Mbeka ya kotumba ezali likambo oyo Noa oyo aponami amonisi Nzambe botóndi na ye. Liwa ya moto oyo asali eloko te, na likambo oyo nyama, ekundolisi

mozalisi Nzambe nzela oyo, kati na Yesu Klisto, akoya kosikola milimo ya baponami na ye. Banyama ya peto ebongi kozala elilingi ya mbeka ya Klisto oyo akozala na bopeto ya kokoka na molimo, nzoto mpe molimo na ye mobimba.

Gen.8:21 : « *L'Éternel sentit une odeur agréable, et YaHWéH dit en son cœur : Je ne maudirai plus la terre, à cause de l'homme, parce que les pensées du cœur de l'homme sont mauvaises dès sa elenge ; mpe nakobeta lisusu bikelamu nyonso ya bomoi te, ndenge nasalaki .* »

Mbeka ya kotumba oyo Noa apesaki ezali mosala ya solo ya kondima, mpe ya kondima ya botosi. Mpamba te, soki apesi Nzambe mbeka, ezali mpo na koyanola na molulu moko ya mbeka nde apesaki ye mitindo, kala liboso ya koteya yango na Baebele oyo babimaki na Ezipito. Liloba “ *nsolo kitoko* ” etali te sens ya nsolo ya bonzambe kasi Molimo na yango ya bonzambe oyo asepelaka ezala botosi ya baponami na yango ya sembo mpe emonaneli ya esakweli oyo molulu oyo epesaka na mbeka na yango ya mawa ya mikolo mizali koya, kati na Yesu Klisto.

Kino na esambiselo ya nsuka, mpela ya kobebisa ekozala lisusu te. Makambo euti komonisa ete moto azali na bomoto mpe na libula “ *moto mabe* ” na nzoto, lokola Yesu alobaki mpo na bantoma na ye na Mat.7:11: “ *Soki bozali bato mabe lokola bino, boyebi kopesa bana na bino makabo ya malamumu , Tata na bino oyo azali na likoló akopesa lisusu makabo ya malamumu epai na baoyo bazali kosenga ye .* ” Yango wana Nzambe akosengela kopekisa “nyama ” oyo “ *mabe* ”, likanisi oyo Paulo akabolaki na 1 Kol.2:14, mpe na kolakisa kati na Yesu Klisto nguya ya bolingo na ye mpo na bango, basusu kati na baoyo *babengami* “ *bato mabe* ” bakokoma baponami bato ya *sembo* mpe ya botosi.

Eba.8:22: “ *Ntango nyonso oyo mabele ekoyika mpiko, kolona mpe kobuka mbuma, malili mpe molunge, eleko ya molunge mpe eleko ya malili, butu mpe moi, ekosila te .* ”

Mokapo oyo ya mwambe esukaka na bokundoli ya ba alternances ya ba opposés absolues oyo etambwisaka ba conditions ya vie ya mabele banda mokolo ya liboso ya création oyo, na constitution na yango « *butu na moyi* », Nzambe abimisaki combat ya mabele entre « *molili* ” na « *. pole* ” oyo nsukansuka ekolonga na nzela ya Yesu Klisto. Na verset oyo azali kotanga ba alternances oyo ya kolekisa ndelo oyo euti na lisumu yango moko kozala conséquence ya bonsomi ya choix oyo epesami na bikelamu oyo ya lola mpe ya mabele oyo ezali bongo na bonsomi ya kolinga mpe kosalela ye to koboya ye na point ya koyina ye . Kasi mbano ya bonsomi oyo ekozala bomoi mpo na ba partisans ya bolamu mpe liwa mpe annihilation mpo na baye ya mabe, lokola mpela euti kolakisa.

Masolo oyo balobeli, nyonso ezali na nsango moko ya elimo:

“ *Kolona mpe kobuka mbuma* ”: kopesa likanisi ya ebandeli ya Evangelisation mpe nsuka ya mokili; bililingi oyo Yesu Klisto azwaki na masese na ye, mingimingi na Mat.13:37 kino 39: “ *Ayanolaki ete: Ye oyo aloni mboto ya malamumu azali Mwana ya moto; elanga ezali mokili; momboto malamumu bazali bana ya bokonzi; matiti mabe ezali bana ya moto mabe; monguna oyo alonaki yango ezali zabolo; kobuka mbuma ezali nsuka ya mokili ; babuki mbuma bazali baanzelu .* ”

“ *Malili mpe molunge* ”: “ ***molunge*** ” etangami na Em.7:16: “ *Bakozala lisusu na nzala te, mpe mposa ya mai lisusu te, mpe moi ekobeta bango te, mpe molunge ata moko te* ”. Kasi au contraire mpenza, “ *malili* ” ezali mpe mbano ya elakeli mabe ya lisumu.

“ *Eleko ya molunge mpe eleko ya malili* ”: oyo ezali bileko mibale ya kolekisa ndelo, nyonso mibale esepelisaka te lokola mosusu na kolekisa ndelo na yango.

“ *Butu na butu* ” : Nzambe atangi yango na molongo oyo moto apesi ye, pamba te na projet na ye, na kati ya Klisto ekomi tango ya moyi, oyo ya libiangi ya kokota na ngolu na ye, kasi sima ya tango oyo eyei oyo ya “ *. butu oyo moto moko te akoki kosala* ” engebene Yoane 9:4, elingi koloba kobongola nsuka na ye mpo ete ebongisami mpenza mpo na bomoi to mpo na liwa uta nsuka ya ntango ya ngolu.

Genese 9

Kokabwana na momeseno ya bomoi

Gen.9:1: “ *Mpe Nzambe apambolaki Noa mpe bana na ye, mpe alobaki na bango ete: Bóbota mpe bókola, mpe bótondisa mabele.* »

Oyo ekozala mokumba ya liboso oyo Nzambe apesi na bikelamu ya bomoi oyo baponami mpe babikisami na masuwa oyo bato batongaki: Noa na bana na ye misato ya mibali.

Gen.9:2: “ *Okozala nsómɔ mpe nsómɔ mpo na banyama nyonso ya mabele, mpe mpo na ndeke nyonso ya likoló, mpe mpo na bikelamu nyonso oyo ezali kotambola na mabele mpe mpo na mbisi nyonso ya mbu: babikisami na maboko na yo .*”

Bomoi ya banyama ezali na nyongo ya kobika na yango epai ya moto, yango wana, ata koleka liboso ya mpela, moto akozala na likoki ya koyangela banyama. Longola se soki na nzela ya bobangi to nkanda nyama ebungisi bokonzi na yango, lokola mobeko ya monene, banyama nyonso babangaka moto mpe balukaka kokima ye ntango bakutani na ye.

Gen.9:3: “ *Nyonso oyo etambolaka mpe ezali na bomoi ekozala bilei mpo na bino : oyo nyonso nakopesa bino lokola matiti ya motane .*”

Mbongwana oyo ya bilei ezali na makambo mingi oyo ekoki kopesa ntina. Kozanga kopesa motuya mingi na molongo oyo elakisami, ya yambo, natangi bozangi ya mbala moko ya bilei ya banzete oyo esilaki na ntango ya mpela mpe mabele oyo ezipami na mai ya mungwa ekomi ndambo ya stérile ekozonga kaka mokemoke kobota na yango mobimba mpe mobimba mpe bobimisi na yango. Lisusu, kofandisa milulu ya mbeka ya Liebele ekosenga, na ntango na yango, kolya mosuni ya moto oyo azwaki mbeka na emonaneli ya esakweli ya Elambo Mosantu epai wapi limpa ekoliama lokola elembo ya nzoto ya Yesu Klisto, mpe mbuma ya vinyo ya jus oyo bamelaka lokola elembo ya makila na ye. Ntina ya misato, oyo endimami mingi te, kasi ezali solo moke te, ezali ete Nzambe alingi

kokómisa bomoi ya moto mokuse; mpe kolya mosuni oyo ezali komibebisa mpe ememaka na nzoto ya moto biloko oyo ebebisaka bomoi ekozala moboko ya elonga ya mposa mpe mokano ya moto. Kaka expérience na régime végétarien to vegan nde epesaka confirmation personnelle. Mpo na kolendisa likanisi yango, yebá ete Nzambe apekisi moto te kolya banyama **ya mbindo** , atako ezali mabe mpo na kolongono ya nzoto na ye.

Gen.9:4: “ *Bobele bokolya mosuni elongo na molimo na yango te, elongo na makila na yango .*”

Epekiseli oyo ekozala kaka na ntina na kondimana ya kala engebene Lev.17:10-11: “ *Soki moto ya ndako ya Yisraele to ya bapaya oyo bafandi na kati na bango azali kolya makila ya lolenge nyonso , nakobalusela elongi na ngai na moto oyo azali kolya makila, mpe nakolongola ye na kati ya bato na ye .* ” mpe na nsango, engebene na Misala 15:19 kino 21: “ *Yango wana nazali na likanisi ete tozali kozalisáká mikakatano te mpo na bapakano oyo bazali kobongwana epai ya Nzambe, kasi ete tozali kokomela bango Koboya bosoto ya bikeko, . na pite, na biloko oyo bakangi na ntolo, mpe na makila . Mpo, banda mabota mingi, Moize azali na bato na bingumba nyonso oyo bazali kosakola ye, mpamba te yango etángamaka mokolo nyonso Sabata na basinagoga .*”

Nzambe abengi " *molimo* " ekelamu mobimba oyo esalemi na nzoto ya mosuni mpe molimo oyo etali mobimba mosuni. Na mosuni oyo, enama ya moteur ezali cerveau oyo makila yango moko epesaka oyo epetolamaka na mpema moko na moko na oxygène oyo mimpululu ememaka. Na état vivant, cerveau esala ba signaux électriques oyo ebimisaka makanisi mpe mémoire mpe yango e gérer fonctionnement ya ba organes misusu nionso ya mosuni oyo esalaka nzoto ya mosuni. Role ya "makila" oyo ezali lisusu, na génome, unique mpo na molimo moko na moko ya bomoi, esengeli te kolya yango mpo na bantina ya bokolongono, mpo ememaka bosoto mpe bosoto oyo esalemi na nzoto mobimba, mpe mpo na ntina ya molimo. Nzambe abombi na lolenge ya bobele moko mpenza, mpo na mateya na ye ya lingomba, etinda ya komela makila ya Klisto, kasi bobele na lolenge ya elilingi ya jus ya mbuma ya vinyo. Soki bomoi ezali na makila, oyo ameli makila ya Klisto atongami lisusu na bomoto na Ye ya bule mpe ya kokoka, engebene na etinda ya solo oyo elobi ete nzoto esalemi na oyo eleisaka.

Gen.9:5: “ *Bóyeba mpe likambo oyo, nakosenga makila ya milimo na bino, nakosenga yango na nyama nyonso; mpe nakosenga molimo ya moto epai ya moto, epai ya moto oyo azali ndeko na ye .*”

Bomoi ezali eloko ya motuya mingi mpo na Mozalisi Nzambe oyo akelaki yango. Esengeli toyoka ye mpo na ko réaliser outrage oyo crime e constituer envers ye, vrai propriétaire ya vie oyo ezuami. Lokola bongo, azali kaka ye moko oyo akoki ko légitimer ordre ya kozua vie. Na verse oyo eleki, Nzambe apesaki moto ndingisa ya kozwa bomoi ya banyama mpo na kokómisa yango bilei na ye, kasi awa, ezali motuna ya mbeba, ya koboma oyo esukisaka bomoi ya moto na ndenge ya sikisiki. Bomoi oyo elongolami ekozala lisusu na libaku te ya kopusana penepene na Nzambe, to mpe kotatola mbongwana ya etamboli soki kino na ntango wana eyokanaki te na motindo na ye ya lobiko. Awa Nzambe atye miboko ya mobeko ya kozongisa mabe, “liso mpo na liso, lino mpo na lino, mpe bomoi

mpo na bomoi.” Nyama yango ekofuta mpo na koboma moto oyo azali na liwa na yango moko mpe moto ya lolenge ya Kaina akobomama soki abomi “ *ndeko* ” na ye *moko* ya makila ya lolenge ya Abele.

Gen.9:6: “ *Soki moto asopi makila ya moto, makila na ye ekosopama na nzela ya moto; mpo Nzambe asalaki moto na elilingi na ye .*”

Nzambe alukaka te kobakisa motango ya liwa mpo ete, au contraire, na kopesaka ndingisa ya koboma mobomi, azali ko compter na effet deterrent mpe que, mpo na risque oyo esalemi, motango monene ya bato bayekolaka yango kopekisa bizaleli na bango ya nkanda, mpo na kokóma mobomi te, na ngala na ye, oyo abongi na liwa.

Kaka moto oyo azali na bomoi na kondima ya solosolo mpe ya solosolo nde akoki koyeba nini “ *Nzambe asalaki moto na elilingi na ye* ” elingi koloba. Mingimingi ntango bomoto ekomi monstrueux mpe abominable lokola ezali lelo na mokili ya occident mpe bisika nionso na mabele ebendami na boyebi ya science.

Gen.9:7: “ *Mpe bino, bóbota mpe bókola, bótanda na mabele mpe bókola na yango .*”

Nzambe alingi mpenza kobakisama wana, mpe mpo na ntina malamumu, motángo ya baponami ezali moko mpenza, ata na oyo etali baoyo babengami oyo bakwei na nzela, na boye ete soki motángo ya bikelamu na ye ezali mingi , akozala na likoki mingi kati na bango koluka mpe kopona baponami na ye; mpamba te engebene bosikisiki oyo emonisami na Dan.7:9, motángo yango ezali milio moko oyo eponami mpo na miliare zomi oyo babengi, to 1 mpo na bato 10 000.

Gen.9:8: “ *Nzambe alobaki lisusu na Noa mpe na bana na ye elongo na ye ete:* ”

Nzambe azali koloba na mibali minei mpo ete kopesa bokonzi na momonisi ya mobali ya lolenge ya bato, bakozwa mokumba ya oyo batiki ete basi mpe bana oyo batyami na nse ya bokonzi na bango esalema. Domination ezali elembo ya confiance oyo Nzambe apesi na bato kasi ekomisaka bango entièrement responsable devant elongi na ye pe jugement na ye.

Gen.9:9: “ *Talá, nazali kotya kondimana na ngai elongo na yo, mpe na bakitani na yo nsima na yo; »*

Ezali na ntina mpo na biso lelo oyo tóyeba ete tozali “ *momboto* ” wana oyo Nzambe atye “ *kondimana* ” na ye elongo. Bomoi ya mikolo na biso mpe biloko na yango ya kobenda likebi ebongoli eloko moko te na ntina na ebandeli na biso ya bomoto. Tozali ba héritiers ya ebandeli ya sika oyo Nzambe apesaki na bomoto sima ya mpela ya somo. Kondimana oyo esalemaki elongo na Noa mpe bana na ye misato ya mibali ezali mpenzampenza. Ezali kopesa Nzambe ete abebisa lisusu bato nyonso te na mai ya mpela. Nsima na yango ekoya boyokani oyo Nzambe akosala na Abalayama, oyo ekokokisama na makambo na yango mibale oyo elandi oyo etali mingi, na bosolo na ntango mpe na molimo, na mosala ya bosikoli ya Yesu Klisto. Alliance oyo ekozala fondamentalement individuel lokola statut ya lobiko oyo ezali en question. Na boumeli ya bikeke 16 oyo ekozala liboso ya koya na ye ya liboso, Nzambe akobimisa mwango na ye ya lobiko na nzela ya milulu ya losambo oyo epesamaki mitindo na bato ya Baebele.

Na nsima, nsima ya kokokisama kati na Yesu Klisto ya mwango oyo emonisami na pole na yango nyonso, mpo na pene na bikeke mosusu 16 kozanga bosembo ekolonga bosembo mpe na boumeli ya mibu 1260, molili ya molili koleka ekoyangela na nse ya litambwisi ya pápa Roman. Uta mobu 1170, ntango Peter Valdo akokaki kosalela lisusu kondima ya peto mpe ya sembo ya boklisto na kotosa Sabata ya solo esangisi, baponami oyo bazalaki na pole mingi te, nsima na ye, baponamaki na mosala ya Mbongwana bamipesaki kasi basilisaki te. Lisusu, ezalaki bobele kobanda 1843 nde, na nzela ya komekama mibale ya kondima, Nzambe akokaki kokuta kati na babongisi-nzela ya Lingomba ya Adventiste, baponami ya sembo. Kasi ezalaki naino liboso mpenza mpo ete bákanga ntina ya mabombami oyo emonisami na bisakweli na ye. Elembo ya boyokani na Nzambe ezali ntango nyonso komema mpe koyamba pole na ye, yango wana mosala oyo nazali kokoma na nkombo na ye, mpo na kongengisa baponami na ye, ezali lokola “ *litatoli ya Yesu* », lolenge na ye ya nsuka, . elembo oyo emonisi ete boyokani na ye ezali mpenza ya solo mpe endimami.

Gen.9:10 : « *avec tous les êtres vivants qui sont avec vous, tant les oiseaux que le bétail et tous les animaux de la terre, soit avec tous ceux qui sont sortis de l'arche, soit avec tous les animaux de la mabele .* »

Boyokani oyo Nzambe alakisaki etali mpe banyama, biloko nyonso oyo ezali na bomoi mpe ekokóma mingi na mabele.

Gen.9:11: “ *Nazali kotya kondimana na ngai elongo na bino: mosuni ekobebisama lisusu te na mai ya mpela, mpe mpela ekozala lisusu te mpo na kobebisa mabele .*”

Liteya oyo mpela epesi esengeli kotikala ya kokesana. Nzambe akokota sikoyo na etumba ya penepene mpo mokano na ye ezali ya kolonga mitema ya baponami na ye.

Gen.9:12: “ *Mpe Nzambe alobaki ete: Oyo ezali elembo ya kondimana oyo nazali kotya kati na ngai ná bino, mpe ekelamu nyonso ya bomoi oyo ezali elongo na bino, mpo na mabota nyonso: .*”

Elembo oyo Nzambe apesaka etali biloko nyonso oyo ezali na bomoi, ya peto mpe ya mbindo. Ezali naino elembo ya kozala ya moto na ye te, oyo Sabata ya mokolo ya nsambo ekozala. Elembo oyo ekundolisi bikelamu ya bomoi elaka oyo asalaki lisusu te mpo na kobebisa bango na mai ya mpela; yango nde ndelo na yango.

Gen.9:13: “ *Natye likonga na ngai na mapata, mpe ekozala elembo ya kondimana kati na ngai ná mabele .*”

Siansi ekolimbola ntina ya mosuni ya bozali ya arc-en-ciel. Ezali kobukana ya spectre ya pole ya pole ya moi oyo ekweyaka na ba couches minces ya mayi to humidité makasi. Bato nyonso bamoni ete arc-en-ciel ebimaka ntango mbula ebeti mpe moi esopaka kongenga na yango ya pole. Likambo etikali ete mbula ekundoli mpela mpe pole ya moi ezali elilingi ya pole ya Nzambe oyo ekoki kosepela na yango, ya litomba mpe ya kokitisa motema.

Gen.9:14: “ *Ntango nakoyanganisa mapata likolo ya mabele, likonga ekobima na mapata; .* »

Na yango, Nzambe abimisaki mapata mpo na kokela mbula kaka nsima ya mpela mpe na ntango moko na etinda ya arc-en-ciel. Kasi, na ntango na biso ya

nsɔni, mibali mpe basi oyo bazangi Nzambe babebisi mpe babebisi likambo oyo ya arc-en-ciel na kokamataka elembo oyo ya boyokani ya bonzambe mpo na kokómisa yango sigle mpe elembo ya koyanganisa bato oyo babongoli makambo ya kosangisa nzoto . Nzambe asengeli koluka na likambo oyo ntina malamau ya kobeta bomoto oyo ya nsɔni mpe ya kozanga limemya epai na ye mpe lolenge ya bato. Bilembeteli ya nsuka ya nkanda na ye ekobima mosika te, ekopela lokola mɔto mpe ekobebisa lokola liwa.

Gen.9:15: “ *Mpe nakokanisa kondimana na ngai kati na ngai ná yo, mpe ekelamu nyonso ya bomoi ya mosuni nyonso, mpe mai ekokóma lisusu mpela te mpo na koboma bato nyonso .*”

Na kotanga maloba oyo ya boboto oyo euti na monoko ya Nzambe, namekaka paradoxe na kokanisaka maloba oyo akoki koloba lelo mpo na perversité humaine oyo ekomi na niveau ya ba antediluvians.

Nzambe akotosa liloba na ye, mpela ya mai ekozala lisusu te, kasi mpo na batomboki nyonso, mpela ya mɔto ebombami mpo na mokolo ya kosambisama; oyo ntoma Petelo akundwelaki biso na 2 Petelo 3:7. Kasi yambo ya esambiselo oyo ya suka, mpe yambo ya bozongi ya Klisto, moto ya nikleere ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba to "6e^{kelelo}" ya Em.9:13 kino 21, ekoya, na lolenge ya "nguba" ebele mpe ya mabe oyo ebomaka. , kolongola bisika ya kobombana ya kozanga bosembo oyo bingumba minene, bingumba-mokonzi to te, ya planeti Mabelé ekómi.

Eba.9:16: “ *Likonzi ekozala na lipata; mpe nakotala yango, mpo na komikundola kondimana ya seko kati na Nzambe mpe bikelamu nyonso ya bomoi, kutu ya mosuni nyonso oyo ezali awa na mabele .*”

Tango wana ezali mosika na biso mpe ekoki kotika ba représentants ya sika ya bomoto na espoir munene ya ko éviter ba erreurs oyo ba antediluvians basalaki. Kasi lelo oyo elikya epesami lisusu nzela te mpo mbuma ya ba antediluvians ezali komonana bisika nyonso kati na biso.

Gen.9:17: “ *Mpe Nzambe alobaki na Noa ete: Oyo ezali elembo ya kondimana oyo nazali kotya kati na ngai mpe bato nyonso oyo bazali na mabele .*”

Nzambe azali kopesa ntina na bizaleli ya boyokani oyo oyo etiamaki na “mosuni nyonso”. Oyo ezali alliance oyo eko concerner toujours humanité na sens collectif.

Gen.9:18: “ *Bana ya Noa, oyo babimaki na masuwa, bazalaki Seme, Hame mpe Yafete. Hame azalaki tata ya Kanana .*”

Lisoló moko epesami epai na biso: “ *Hame azalaki tata ya Kanana* ”. Tóbosana te ete Noa ná bana na ye ya mibali bazali bango nyonso banganganzambe oyo batikalaki bonene ya bato oyo bazalaki liboso ya mpela. Na boye, ba gigantes bakokoba kokola, mingi mingi na mokili ya "Kanana", oyo likolo na yango Baebele oyo bakobima na Ezipito bako découvrir bango na malheur na bango, puisque bobangi oyo euti na bonene na bango eko condamner bango ya koyengayenga pendant 40 ans na esobe mpe kokufa kuna.

Gen.9:19: “ *Wana ezali bana misato ya Noa, mpe bakitani na bango batondisaki mokili mobimba .*”

Simbá ete na ebandeli, bato oyo bazalaki liboso ya mai monene bazalaki bango nyonso na moto moko mpo na ebandeli na bango: Adama. Bomoi ya sika

ya sima ya mayi ya mayi etongami likolo ya bato misato, Shem, Cham na Japhet. Na yango, bato ya bakitani na bango bakokabwana **mpe bakokabwana** . Mbotama mokomoko ya sika ekozala na boyokani na tata na yango, Seme, Hama to Yafete. Elimo ya bokabwani ekotia motema na ba origines oyo ekeseni mpo na ko pire mibali oyo bakangami na bonkoko ya bankoko na bango contre bango na bango.

Eba.9:20: “ *Noa abandaki kolona mabele, mpe alonaki banzete ya vinyo .*”

Mosala oyo, na nyonso, na kati ya normalité, ekozala atako bongo na ba conséquences graves. Mpamba te na nsuka ya kolona na ye, Noa abukaka mbuma ya vinyo mpe jus oyo efinamaki esili kozala oxydé, amelaki masanga.

Gen.9:21: “ *Amelaki vinyo mpe alangwaki masanga, mpe amizipaki na katikati ya hema na ye. »*

Na kobungisa bokonzi ya misala na ye, Noé amindimi ete azali ye moko, amimonisaka mpe amilongoli mobimba.

Gen.9:22: “ *Hama, tata ya Kanana, amonaki bolumbu ya tata na ye, mpe ayebisaki ye libanda epai ya bandeko na ye mibale. »*

Na ntango wana, makanisi ya moto ezalaki naino kososola mpenza bolumbu wana oyo Adama mosumuki amonaki. Mpe Cham, kosekisa mpe na ntembe te mwa koseka, azali na likanisi mabe ya koyebisa bandeko na ye mibale ya mibali oyo akutanaki na yango na miso.

Gen.9:23: “ *Bongo Seme ná Yafete bakangaki elamba, mpe balati yango na mapeka na bango, mpe batambolaki nsima, mpe bazipaki bolumbu ya tata na bango; lokola bilongi na bango ebalukaki, bamonaki bolumbu ya tata na bango te .*”

Na bokebi nyonso oyo esengeli, bandeko yango mibale bazipaki nzoto ya tata na bango oyo ezalaki bolumbu.

Gen.9:24: “ *Ntango Noa alamuki na vinyo na ye, ayokaki oyo mwana na ye ya leki asalelaki ye .*”

Na yango, bandeko yango mibale basengelaki koteya ye. Mpe kofunda oyo ekosepelisa Noa oyo ayoki lokumu na ye lokola Tata ebukami. Amelaki masanga na bolongi na ye te mpe azalaki victime ya réaction naturelle oyo ewutaka na jus ya vinyo oyo e oxyder na tango mpe sukali na yango ebongwanaka masanga.

Eba.9:25: “ *Mpe alobaki ete: “Kanana alakelama mabe! Azala moombo ya baombo ya bandeko na ye! »*

Kutu, likambo yango ezali bobele lokola ntina oyo Nzambe mozalisi asakolaka mpo na bakitani ya bana ya Noa. Mpo Kanana ye moko azalaki na boyokani ata moke te na likambo oyo tata na ye Hame asalaki; na yango azalaki na ngambo te mpo na mbeba na ye. Mpe Noa alakelaki ye mabe, oyo asalaki eloko te. Situation établie ebandi ko dévoiler biso principe moko ya jugement ya Nzambe oyo ezali komonana na deuxième ya mibeko na ye zomi oyo etangami na Exo.20:5: “ *Okofukama liboso na bango te, mpe okosalela bango te; mpo ngai, Yawe Nzambe na bino, **nazali Nzambe ya zuwa, nazali kotungisa mabe ya batata na bana** kino na nkola ya misato mpe ya minei ya baoyo bayinaka ngai ”* Kati na kozanga bosembo oyo emonani ete ezali na bwanya nyonso ya Nzambe. Mpamba te, kanisá naino, boyokani kati na mwana mobali mpe tata ezali ya bomoto mpe mwana akozwa ntango nyonso ngambo ya tata na ye ntango bakobundisa ye; na

ba exceptions oyo emonanaka mingi te. Soki Nzambe abeti tata, mwana akoyina ye mpe akobatela tata na ye. Lokola Noa alakelaki mwana, Kanana, apesi Hama etumbu, tata oyo azali komitungisa mpo na elonga ya bakitani na ye. Mpe Kanana, na ngambo na ye, akoyika mpiko na ye mbuma ya kozala mwana ya Hama. Na yango, akoyoka nkanda oyo ekoumela mpo na Noa mpe bana mibale oyo ye apambolaka: Seme ná Yafete. Toyebi déjà que bakitani ya Kanana bakobebisama na Nzambe mpo na kopesa Israel, peuple na ye liberté na esclavage ya Egypte (mwana mosusu ya Hame : Mizraim), territoire national na bango.

Gen.9:26: “ *Mpe alobaki lisusu ete: YahWéH, Nzambe ya Seme, apambolama, mpe tika ete Kanana azala moombo na bango!* »

Noa asakoli likolo ya bana na ye ya mibali mwango oyo Nzambe azali na yango mpo na moko na moko na bango. Na yango, bakitani ya Kanana bakozala baombo ya bakitani ya Seme. Cham ekopanzana na ngambo ya sud mpe ekotonda na continent africain kino na mabele ya Israël ya lelo. Sem ekopanzana na ngambo ya est mpe na sud-est, ekozala na bato na mikili ya ba musulmans arabes ya lelo. Uta na Kaldea, Irak ya lelo, Abrahamama akobima Mosemite ya peto. Histoire e confirmer yango, Afrique ya Kanana ezalaki vraiment esclave ya ba Arabes bawutaki na Sheme.

Eba.9:27: “ *Tiká ete Nzambe abakisa biloko ya Yafete, mpe afanda na bahema ya Seme, mpe tiká ete Kanana azala moombo na bango!* »

Yafete ekopanzana na nördi, na esti mpe na westi. Na boumeli ya ntango molai, nördi ekoyangela sudi. Ba pays chrétiens ya nord bakokutana na développement technique mpe scientifique oyo eko permettre bango ba exploiter ba pays arabes ya sud mpe ba esclave peuples ya Afrique, ba descendants ya Canaan.

Eba.9:28: “ *Noa aumelaki nsima ya mpela mbula nkama misato na ntuku mitano.* ”

Na boumeli ya mbula 350, Noa azalaki na likoki ya kopesa litatoli ya mpela epai ya bato ya ntango na ye mpe kokebisa bango na mabunga ya bato oyo bazalaki liboso ya mpela.

Gen.9:29: “ *Mikolo nyonso ya Noa ezalaki mbula nkama libwa na ntuku mitano; na nsima akufaki.* ”

Na 1656, mbula oyo mpela eutaki na Adam, Noa azalaki na mbula 600, yango wana akufaki na 2006 banda Adama asalaki lisumu, azalaki na mbula 950. Engebene na Gen.10:25, na mbotama ya " *Peleg* ", na 1757, " *mabele ekabwanaki* ", na Nzambe mpo na expérience ya botomboki ya mokonzi Nimrode mpe ya Linóngi na ye ya Babelé. Bokabwani, to **bokabwani**, ezalaki mbano ya minoko ndenge na ndenge oyo Nzambe apesaki na bato mpo ete bakabwana **mpe** basala lisusu bloc moko te liboso ya elongi na ye mpe mokano na ye. Yango wana Noa akutanaki na likambo yango mpe na ntango wana azalaki na mbula 757.

Tango Noa akufaki, Abram asilaki kobotama (na 1948, 2052 ans avant liwa ya Yesu Klisto ezwami na mbula 30 ya calendrier na biso ya lokuta commune), kasi azalaki na Ur, na Kaldea, mosika na Noa oyo azalaki kofanda na nord vers Ngomba Ararat.

Abotami na 1948, tango tata na ye Térach azalaki na 70 ans, Abram alongwaki na Haran, mpo na ko répondre na ordre ya Nzambe, na âge ya 75 ans na 2023, c.a.d., 17 ans après liwa ya Noé na 2006. Relais spirituel ya alliance ezali na ndenge wana endimisamaki mpe ekokisami.

Na mbula 100, na mobu 2048, Abalama akómi tata ya Yisaka. Akufaki na mbula 175 na mobu 2123.

Na mibu 60, na mobu 2108, Yisaka abotaki mapasa Esau na Yakobo, engebene na Gen.25:26.

Genese 10

Bokabwani ya bato

Mokapo oyo ezali kolakisa biso bakitani ya bana misato ya Noa. Emoniseli oyo ekozala na ntina mpamba te kati na bisakweli na ye, Nzambe akobenga ntango nyonso bankombo ya ebandeli ya bateritware oyo etali yango. Bankombo mosusu kati na yango ekoki koyeba yango kozanga mpasi lokola bankombo ya lelo mpamba te ebatelaki misisa minene, bandakisa: “ *Madai* ” mpo na Méde, “ *Tubal* ” mpo na Tobolsk, “ *Meshech* ” mpo na Moscou.

Gen.10:1: “ *Wana ezali bakitani ya bana ya Noa, Seme, Hame mpe Yafete. Bana mibali babotamaki na bango nsima ya mpela.* »

Bana ya Yafete

Eba.10:2: “ *Bana ya Yafete bazalaki: Gomere, Magoge, Madai, Yavane, Tubale, Meseke mpe Tirasi.* »

“ *Madai* ” ezali Media; “ *Javan* ”, Grèce, ekólo ya Grèce; “ *Tubal* ”, Tobolsk, “ *Meshech* ”, Moscou.

Eba.10:3: “ *Bana ya Gomere: Ashkenaze, Rifate mpe Togarema.* »

Eba.10:4: “ *Bana ya Yawan: Elisa, Talasisi, Kitime mpe Dodanime.* »

“ *Talasisi* ” elimboli Tarse; “ *Kitim* ”, Chypre.

Eba.10:5: “ *Na nzela na bango bisanga ya bikólo etondaki na mikili na bango, na monoko na bango, na mabota na bango, na kolanda bikólo na bango.* »

Liloba “ *bisanga ya bikolo* ” ezali kolobela bikolo ya westi ya Mpotó ya lelo mpe bopanzani na yango ya minene lokola Amerika mpe Australie.

Bosikisiki “ *engebene na monoko ya moto na moto* ” ekozwa ndimbola na yango na likambo ya Linóngi ya Babele oyo emonisami na Gen.11.

Bana ya Hama

Général. 10:6 : “ *Bana ya Hama bazalaki: Kushe, Miziraime, Pute mpe Kanana.* »

Kush azali kopesa nkombo ya Éthiopie; “ *Miziraime* ”, Ezipito; “ *Puth* ”, na Libye; mpe “ *Kanana* ”, Yisalaele ya lelo to Palestine ya kala.

Eba.10:7: “ *Bana ya Kushe: Seba, Havila, Sabata, Raema mpe Sabeteka. Bana ya Raema: Seba na Dedane.* »

Eba.10:8: “ *Kushe abotaki mpe Nimilode; ezalaki ye nde abandaki kozala na nguya na mabele.* »

Mokonzi oyo “ *Nimrod* ” akozala motongi ya “ *Linónji ya Babele* ”, ntina ya **bokabwani** ya minoko na Nzambe oyo **ekabolaka** mpe ekabolaka bato na bato mpe bikolo engebene na Gen.11.

Gen.10:9: “ *Azalaki mobomi-nyama ya mpiko liboso ya YaHWéH; yango wana balobaka ete: Lokola Nimilode, mobomi-nyama ya mpiko liboso ya YaHWéH.* »

Eba.10:10: “ *Ayangelaki liboso na Babele, Ereke, Akade, mpe Kalene, na mokili ya Shinare.* »

“ *Babele* ” elakisi Babilone ya kala; “ *Accad* ”, Akkadia ya kala mpe engumba Bagdad oyo ezali lelo; “ *Shinear* ”, na Irak.

Eba.10:11: “ *Asure abimaki na mokili yango; atongaki Ninive, Rehobote Hire, Kala,* ”

“ *Assure* ” ezali kolobela Asulia. “ *Ninive* ” ekómaki esika oyo babengaka lelo Mossoul.

Eba.10:12: “ *mpe Resene kati na Ninive mpe Kala; ezali engumba monene.* »

Bingumba misato wana ezalaki na Irak ya lelo na nördi mpe pembenipembeni ya Ebale “Tigre.”

Gen.10:13: “ *Mitzlaimé abotaki Baludime, Baanamime, Balehabime, Banaftuhim,* ”

Eba.10:14: “ *Bapatrusime, Ba-Kasluhime, epai na bango Bafilistia, mpe Bakaftorime bautaki.* »

“ *Bafilistia* ” batángi bato ya Palesticien ya lelo, oyo bazali naino na etumba na Yisalaele lokola na boyokani ya kala. Bazali bana ya Egypte, ennemi mosusu ya histoire ya Israël tee na 1979 tango Egypte esalaki alliance na Israël.

Eba.10:15: “ *Kanana abotaki mwana na ye ya liboso ya Sidone, mpe Hete;* »

Eba.10:16: “ *mpe Bayebusi, mpe Baamore, mpe Bagirigasi,* ”

“ *Yebus* ” ezali komonisa Yelusaleme; “ *Baamore* ” bazalaki bato ya liboso oyo bafandaki na teritware oyo Nzambe apesaki Yisraele. Atako batikalaki na momeseno ya monene, Nzambe abomaki bango mpe abomaki bango na ba hornets ya ngenge liboso ya bato na ye mpo na kosikola esika yango.

Eba.10:17: “ *Bahivi, Baarki, Basini,* ”

“ *Lisumu* ” ezali kolobela Chine.

Eba.10:18: “ *Ba-Arvade, Bazemari, Bahamate. Na nsima, mabota ya Bakanana epalanganaki.* »

Eba.10:19: “ *Bandelo ya Bakanana ezalaki kobanda na Sidone, na ngámbo ya Gerare, tii na Gaza, mpe na ngámbo ya Sodomo, Gomora, Adma mpe Zeboime, tii na Leshá.* »

Bankombo wana ya kala ezali kopesa ndelo na mokili ya Yisalaele na ngámbo ya westi longwa na nördi epai Sidone ezali na sudi epai Gaza ya lelo ezali tii lelo, mpe na ngámbo ya esti longwa na sudi, engebene kotyama ya Sodomo mpe Gomola na esika yango ya “mbu ekufá”, na nördi epai Zeboime ezali.

Général. 10:20 : “ Wana ezali bana ya Hama, na kolanda mabota na bango, na minoko na bango, na mikili na bango, na kolanda bikólo na bango. »

Bana ya Seme

Eba.10:21: “ Bana mibali mpe babotamaki na Seme, tata ya bana nyonso ya Hebere, mpe ndeko ya Yafete nkulutu. »

Eba.10:22: “ Bana ya Seme bazalaki: Elama, Asure, Arpakshade, Lude mpe Arame. »

“ Elam ” ezali komonisa bato ya kala ya Perse ya Iran ya lelo, bakisa mpe Ba-Aryan ya nordi ya Inde; “ Assur ”, Asulia ya kala ya Irak ya lelo; “ Lud ”, mbala mosusu Lod na Yisalaele; “ Arame ”, bato ya Arame ya Siri.

Eba.10:23: “ Bana ya Arame: Uze, Hule, Getere mpe Mash. »

Eba.10:24: “ Arpakshade abotaki Selaka; mpe Selaka abotaki Hebere. »

Eba.10:25: “ Babotami na Hebere bana mibale: nkombo na ye Pelege, mpamba te na mikolo na ye mokili ekabolamaki, mpe nkombo ya ndeko na ye Yuktane. »

Tozali kokuta na verse oyo bosikisiki: “ mpamba te na ntango na ye mabele ekabwanaki ”. Tozali na nyongo na ye ya likoki ya kosala date, na mobu 1757 ya lisumu ya Adama, **bokabwani** ya minoko oyo ewutaki na komeka ya bomoko ya botomboki na botomboli Linóngi ya Babele. Yango wana ezali ntango ya boyangeli ya Mokonzi Nimilode.

Eba.10:26: “ Yuktane abotaki Almodade, Shelefe, Hazarmavete, Yera, ”

Eba.10:27: “ Hadorame, Uzale, Dikala, ”

Eba.10:28: “ Obale, Abimaele, Seba, ”

Eba.10:29: “ Ofire, Havila mpe Yobabe. Bango nyonso bazalaki bana ya Yuktana. »

Eba.10:30: “ Bafandaki banda na Meshu, na mopanzi ya Sefare, tii na ngomba ya esti. »

Eba.10:31: “ Oyo ezali bana ya Seme, na kolanda mabota na bango, na minoko na bango, na mikili na bango, na kolanda bikólo na bango. »

Gen.10:32: “ Wana ezali mabota ya bana ya Noa, na kolanda mabota na bango, na kolanda mabota na bango. **Mpe uta na bango bikólo oyo epalanganaki na mabele nsima ya mpela eutaki** . »

Genese 11

Bokabwani na minoko

Gen.11:1: “ Mabele mobimba ezalaki na monoko moko mpe maloba moko ”

Nzambe akundoli awa conséquence logique ya le fait que bomoto nionso ewutaka na couple moko: Adama na Eva. Yango wana monoko oyo balobaka ezalaki kopesama epai na bakitani nyonso.

Gen.11 :2: “ *Wana balongwaki na esti, bakutaki patatalu na mokili ya Shinare, mpe bafandaki kuna* ”

Na “est” ya mboka “Shinear” na Irak ya lelo ezalaki na Iran ya lelo. Lokola balongwe na bisika ya likoló, mibali yango bayanganaka na patatalu, oyo bibale minene mibale, “Efrate ná Tigre” (na Liebele: Phrat mpe Hiddekel) ezali kosopa mai malamumu mpe ezali kobota malamumu. Na ntango na ye, Lota, mwana ya ndeko ya Abrahamama, aponaki mpe esika oyo mpo na kofanda kuna, ntango akabwanaki na yaya na ye ya mobali. Esika monene ya patatalu ekolinga kotonga engumba monene, “ *Babele* ”, oyo ekozala kaka na lokumu tii na nsuka ya mokili.

Eba.11:3: “ *Balobakina: Yaka! Tosala babriki, pe totumba yango na moto. Mpe briki ezalaki lokola libanga, mpe bitumen ezalaki lokola simá .* ”

Mibali oyo basanganaki bafandaka lisusu na ba tentes te, ba découvrir fabrication ya ba briques à feu oyo epesaka nzela ya kotonga ba constructions ya ba logements permanents. Bokutani oyo ezali na ebandeli ya bingumba nyonso. Na boumeli ya boombo na bango na Ezipito, kosala babriki yango, mpo na kotonga Ramse mpo na Farao, ekozala ntina ya mpasi ya Baebele. Bokeseni ezali ete babriki na bango ekotumbama na mato te, kasi ekosalema na mabele mpe na matiti ya matiti, ekokauka na moi makasi ya Ezipito.

Eba.11:4: “ *Mpe balobi lisusu ete: Tokende! Tótonga engumba mpe ndako molai oyo nsonge na yango ekokóma tii na likoló , mpe tómisala nkombo, mpo tópalangana te na mokili mobimba* ”

Bana ya Noa mpe bakitani na ye bazalaki kofanda kopalangana na mabele, lokola bato oyo batambolaka na bisika ndenge na ndenge, mpe ntango nyonso na bahema oyo bamesanaki na mibembo na bango. Nzambe azali ko cibler na emoniseli oyo moment oyo mpo na mbala ya liboso na histoire ya batu, mibali ba décider kofanda na esika moko mpe na ba ndako ya libela, na ndenge wana ba constituer batu ya liboso oyo bafandi. Mpe bokutani oyo ya liboso ememi bango na kosangana mpo na koluka kokima **bokabwani** oyo epesaka matata, bitumba mpe liwa. Bayekolaki epai ya Noa mabe mpe mobulu ya bato oyo bazalaki liboso ya mpela; kino Nzambe asengelaki kobebisa bango. Mpe mpo na kopekisa malamumu likama ya kosala lisusu mabunga ndenge moko, bakanisaka ete soki basangani penepene na esika moko, bakolonga kokima mobulu wana. Lisese balobaka: makasi ezali na mituya. Banda na ntango ya Babele, bakonzi minene nyonso mpe bakonzi minene batyaki makasi na bango likoló na bomoko mpe na koyangana. Mokapo oyo eleki elobelaki Mokonzi Nimilode oyo, emonani ete azalaki mokambi ya liboso oyo asangisaki bato na ntango na ye, na bosikisiki, na kotonga Babele mpe linóngi na yango.

Makomi yango emonisi mpenza ete: “ *linóngi oyo nsonge na yango esimbaka likoló* ”. Likanisi oyo ya “kosimba likoló” ezali komonisa mokano ya kosangana na Nzambe na likoló mpo na komonisa ye ete bato bakoki kosala kozanga ye mpe ete bazali na makanisi ya kokima mpe kosilisa mikakatano na bango bango moko. Ezali eloko mosusu te mpe ezali moke te koleka mokakatano epai ya mokeli Nzambe.

Gen.11:5: “ *Yawe akitaki mpo na komona engumba mpe ndako molai oyo bana ya bato bazalaki kotonga* ”

Ezali kaka image oyo ezali ko dévoiler biso que Nzambe ayebi projet ya humanité animée lisusu na ba pensées rebelles.

Gen.11 :6: “ *Mpe YaHWéH alobaki: Tala, bazali bato se moko, mpe bango nyonso bazali na monoko moko, mpe oyo ezali oyo bazwi; sikoyo eloko moko te ekokaki kopekisa bango básala nyonso oyo bakanisaki* ”

Situation na tango ya Babele ezali envie na ba universalistes contemporains oyo ba lotaka idéal oyo : kosala peuple unique mpe koloba langue moko. Mpe ba universalistes na biso, lokola baye Nimrod asangisaki, bazali komibanzabanza te mpo na nini Nzambe azali kokanisa na likambo oyo. Kasi, na mobu 1747 banda Adama asalaki lisumu, Nzambe alobaki mpe amonisi likanisi na ye. Ndenge maloba na ye emonisi yango, likanisi ya mosala ya moto esepelisaka ye te mpe epesaka ye nkanda. Kasi, motuna ezali te ya koboma bango lisusu. Kasi tóyeba ete Nzambe azali kotyana ntembe te na ntina na bokasi ya lolenge ya kopusana ya bato ya botomboki. Azali kaka na inconvéniént moko mpe ezali mpo na ye : soki bazali kosangana mingi, bakoboya ye mingi, basalelaka ye lisusu te, to mpe mabe koleka, basalelaka banzambe ya lokuta liboso ya elongi na ye.

Eba.11:7: “ *Yaka! Tokita, pe kuna tobulunganisa monoko na bango, po bayoka lisusu monoko ya moko na mosusu te .* ”

Nzambe azali na solution na ye: “ *tobulunganisa monoko na bango, po bayoka lisusu monoko ya moko na mosusu te .*” Mosala oyo ezali na mokano ya komema likamwisi ya bonzambe. Na mbala moko, mibali yango bamimonisaka na minoko ndenge na ndenge mpe bazali lisusu kososolana te, batindaka bango na makasi balongwa. Unité oyo olingi **ebukani** . Bokabwani ya **mibali** , motó ya likambo ya boyekoli oyo, ezali naino, ekokisami malamumu.

Gen.11:8: “ *Mpe Yawe apalanganisaki bango uta kuna na etando ya mabele mobimba; mpe batikaki kotonga engumba* ”

Baoyo balobaka monoko moko basanganaka esika moko mpe bakendaka mosika na basusu. Yango wana ezali nsima ya likambo oyo ya “ *minoko* ” nde bato bakofanda na bisika ndenge na ndenge epai bakokuta bingumba oyo esalemi na mabanga mpe na babriki. Mabota makosalema mpe mpo na kopesa etumbu na mabunga na bango, Nzambe akozala na makoki ya kotelemela bango moko na mosusu. Koluka “ *Babele* ’s” mpo na kotya kimya na mokili mobimba elongaki te.

Gen.11:9: “ *Yango wana nkombo na bango bapesaki bango Babele, mpamba te kuna Yehova abulunganisaki monoko ya mokili mobimba, mpe uta kuna Yehova apalanganisaki bango na mabele mobimba* ” .

Nkombo “Babele” oyo elimboli “mobulungano” ebongi koyebana mpo ete etatoli bato lolenge nini Nzambe asalaki na komeka na bango ya bosangisi ya mokili mobimba: “ *mobulungano ya minoko* ”. Liteya yango ezalaki na mokano ya kokebisa bato, tii na nsuka ya mokili, mpamba te Nzambe alingaki kobimisa likambo oyo na litatoli na ye, oyo epesamaki na Moize oyo akomaki bongo mikanda ya liboso ya Biblia na ye mosantu oyo tozali kotanga tii lelo ‘lelo oyo. Na yango, Nzambe asengelaki te kosalela batomboki ya ntango wana mobulu. Kasi ekozala ndenge moko te, na nsuka ya mokili epai wapi, kobotaka lisusu liyangani oyo ya mokili mobimba oyo Nzambe akweisamaki, batomboki ya nsuka

oyo bakobika nsima ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba bakobebisama na bozongi ya nkembo ya Yesu Klisto. Na nsima, bakosengela kosala na “nkanda na ye” lokola, longola yango, azwaki ekateli ya koboma baponami na ye ya nsuka mpamba te bakotikala sembo na Sabata na ye oyo esantisami banda akelaki mokili. Liteya oyo Nzambe apesaki etalelama ata moke te na bato mpe ntango nyonso na mabele mobimba bingumba minene esalemaki tii ntango Nzambe asalaki ete bato mosusu bábebisa yango to na maladi minene oyo ebomaka bato .

Bakitani ya Seme

Envers Abraham papa ya ba ndimi na ba religions monothéistes ya lelo

Eba.11:10: “ *Oyo ezali momboto ya Seme. Seme, oyo azalaki na mbula nkama moko, abotaki Alapakade, mbula mibale nsima ya mpela .*

Mwana ya Seme, Arpakshade abotamaki na mobu 1658 (1656 + 2) .

Eba.11:11: “ *Seme aumelaki mbula nkama mitano (500). mpe abotaki bana mibali mpe bana basi .”*

Shem akufaki na mobu 2158 na mibu 600 (100 + 500) .

Eba.11:12: “ *Arpakade, na mbula ntuku misato na mitano, abotaki Selaka* ”

Mwana ya Arpachad, Schélach abotami na 1693 (1658 + 35).

Eba.11:13: “ *Arpakade aumelaki mbula nkama minei na misato nsima ya kobotama ya Selaka; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi ”*

Arpachad akufaki na 2096 na mibu 438 (35 + 403) .

Eba.11:14: “ *Selake, oyo azalaki na mbula ntuku misato, abotaki Hebere ”*

Héber abotami na mobu 1723 (1693 + 30) .

Eba.11:15: “ *Selake aumelaki nsima ya kobotama ya Hebere mbula nkama minei na misato; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi ”*

Schélach akufaki na mobu 2126 (1723 + 403) na mibu 433 (30 + 403) .

Eba.11:16: “ *Hebere , na mbula ntuku misato na minei, abotaki Pelege ”*

Péleg abotami na mobu 1757 (1723 + 34). **Na tango ya mbotama na ye, selon Gen.10:25, " mabele ekabwanaki " na minoko ya koloba oyo Nzambe akelaki pona kokabola pe kokabola mibali oyo bayanganaki na Babele.**

Eba.11:17: “ *Nsima ya kobotama ya Pelege, Hebere aumelaki mbula nkama minei na ntuku misato; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi ”*

Héber akufaki na mobu 2187 (1757 + 430) na mibu 464 (34 + 430) .

Eba.11:18: “ *Pelege, oyo azalaki na mbula ntuku misato, abotaki Rehu ”*

Rehu abotami na mobu 1787 (1757 + 30) .

Eba.11:19: “ *Pelege aumelaki nsima ya kobotama ya Rehu mbula nkama mibale na libwa; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi ”*

Péleg akufaki na 1996 (1787 + 209) na mbula 239 (30 + 209). Emonisi mokuse ya bomoi ya nsomo mbala mosusu mpo na botomboki ya Linóngi ya Babele oyo esalemaki na ntango na ye.

Eba.11:20: “ *Rehu, ya mibu ntuku misato na mibale, abotaki Seruge ”*

Serug abotami na mobu 1819 (1787 + 32) .

Eba.11:21: “ *Rehu aumelaki nsima ya kobotama ya Seruge mbula nkama mibale na nsambo; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi* ”

Rehu akufaki na 2096 (1819 + 207) na mibu 239 (32 + 207) .

Eba.11:22: “ *Seruge, na mbula ntuku misato, abotaki Nahore* ” .

Nachor abotami na mobu 1849 (1819 + 30) .

Eba.11:23: “ *Seruge aumelaki nsima ya kobotama ya Nahore mbula nkama mibale; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi* ”

Serug akufaki na 2049 (1849 + 200) na mibu 230 (30 + 200) .

Eba.11:24: “ *Nahore, na mbula ntuku mibale na libwa, abotaki Tera* ”

Térach abotami na mobu 1878 (1849 + 29) .

Eba.11:25: “ *Nsima ya kobotama ya Tela, Nahore aumelaki mbula nkama moko na zomi na libwa; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi* ”

Nachor akufaki na 1968 (1849 + 119) na mibu 148 (29 + 119) .

Eba.11:26: “ *Tera, na mbula ntuku nsambo, abotaki Abalama, Nahore mpe Harane* ” .

Abram abotami na 1948 (1878 + 70) .

Abalama akobota mwana na ye ya liboso oyo abongi, Yisaka, ntango akozala na mbula 100, na 2048 , engebene Gen.21:5: “ *Abrahama azalaki na mbula nkama ntango mwana na ye Yisaka abotamaki .* ”

Abalama akokufa na mobu 2123 na mibu 175 , engebene Gen.25:7: “ *. Oyo ezali mikolo ya bambula ya bomoi ya Abrahama: aumelaki mbula nkama moko na ntuku nsambo na mitano (175). » .*

Eba.11:27: “ *Bazali bakitani ya Tela. Tera abotaki Abrama, Nahore mpe Harane. Harane abotaki Lota .*

Simbá ete Abrama azali mwana ya liboso kati na bana misato ya Tera. Yango wana ezali ye nde abotamaki ntango tata na ye Tela azalaki na mbula 70, ndenge emonisami na verse 26 oyo ezali awa na likoló.

Eba.11:28: “ *Mpe Harane akufaki liboso ya tata na ye Tera, na mokili ya mbotama na ye, na Ure ya Bakaladi* ”

Liwa yango elimboli ntina oyo na nsima Lota akokende elongo na Abrama na mibembo na ye. Abalama azwaki ye na nse ya libateli na ye.

Ezalaki na Ure na Kaldea nde Abrama abotamaki mpe ezalaki na Babilone na Kaldea nde Yisalaele ya botomboki akokambama na boombo na ntango ya mosakoli Yilimia mpe mosakoli Danyele.

Gen.11:29: " Abalama na Nahore bazwaki basi: nkombo ya mwasi ya Abalama ezalaki Sarai, mpe nkombo ya mwasi ya Nahore ezalaki Milka, mwana mwasi ya Harane, tata ya Milka mpe tata ya Jisca . "

Boyokani ya ntango oyo ezali mpenza na boyokani: Nakore abalaki Milka, mwana mwasi ya ndeko na ye Harane. Ezalaki norme mpe botosi na devoir oyo ezalaki na tina ya kobatela bopeto ya loposo ya bakitani. Na ngala na ye, Yisaka akotinda mosaleli na ye aluka mwasi mpo na mwana na ye Yisaka na libota ya penepene ya Labana Moarame.

Eba.11:30: “ *Sarai azalaki kobota te , azalaki na bana te* ”

Kozala stérilité wana ekopesa nzela na Nzambe mozalisi abimisa nguya na ye ya kokela; yango na kokómisaka ye likoki ya kobota mwana ntango akozala pene na mbula nkama lokola mobali na ye Abalama. Stérilité oyo ezalaki

nécessaire na niveau prophétique, po Isaac azali présenté lokola type ya Adam ya sika oyo Yesu Klisto ako incarner na tango na ye; mibali yango mibale bazalaki na ntango na bango “ *bana ya elaka ya Nzambe*”. Ezali bongo, ntango nyonso mpo na mokumba na ye ya esakweli lokola “mwana ya Nzambe” nde akopona mwasi na ye ye moko te, mpo na mosuni ya Yesu, ezali Nzambe nde aponi bantoma na ye mpe bayekoli na ye, elingi koloba, Molimo ya Tata oyo azali kati na ye mpe oyo azali kopesa ye bomoi.

Eba.11:31: “ *Tera akamataki Abram mwana na ye, mpe Lota mwana ya Harane, mwana ya mwana na ye, mpe Sarai bokilo na ye ya mwasi, mwasi ya Abalama mwana na ye. Bakendeki elongo longwa na Ure ya Bakaladea kino na mokili ya Kanana. Bakómaki na Harane, mpe bafandaki kuna .*

Libota mobimba, bakisa mpe Abrama, bafandaki na nördi ya mboka, na Karane. Mouvement oyo ya liboso ememaka bango na kopusana penepene na esika ya mbotama ya bomoto. Bamikabolaka na bingumba minene, oyo esilá kozala na bato mingi mpe esilá kotomboka mingi, na esika ya patatalu oyo ebotaka malamumu mpe ya bozwi .

Eba.11:32: “ *Mikolo ya Tera ezalaki mbula nkama mibale na mitano; mpe Tera akufaki na Harane .*

Abotami na 1878, Térach akufaki na mibu 205 na 2083.

Na nsuka ya boyekoli ya mokapo oyo, tóyeba ete mosala ya kokitisa bomoi ya bato tii na mbula 120 ezali malamumu mpo na kolonga. Kati na “mbula 600” ya Seme mpe “mbula 148” ya Nahore to “mbula 175” ya Abalayama, kokómisama ya bomoi mokuse ezali komonana polele. Pene na bikeke 4 na nsima, Moize akozala na bomoi mbula 120 mpenza. Motángo oyo Nzambe atángi ekozwama lokola ndakisa oyo esilaki.

Na likambo oyo Abrahamama akutanaki na yango, Nzambe azali kolakisa oyo ye moko azali pene ya kosala mpo na kosikola bomoi ya baponami na ye oyo aponi kati na bikelamu na ye nyonso ya bato engebene soki babatelaka elilingi na ye mpo na ye. Na scène historique oyo, Abraham azali Nzambe na Tata, Isaac, Nzambe na Mwana mpe kokokisama ekosalema na Yesu Klisto mpe na mbeka na ye ya bolingi kondimana ya sika ekobotama.

Genese 12

Kokabwana na Libota ya Mabele

Gen.12:1: “ *Yawe alobaki na Abrama ete: Longwa na mboka na yo, longwa na mboka na yo, mpe longwa na ndako ya tata na yo, na mokili oyo nakolakisa yo .”*

Na motindo ya Nzambe, Abrama akotika libota na ye ya mabele, ndako ya tata na ye, mpe tosengeli komona na molongo oyo ndimbola ya molimo oyo Nzambe apesaki na Gen.2:24, na maloba na ye oyo elobaki: “ *C ‘Yango wana moto akosala atika tata na ye ná mama na ye, mpe akokangama na mwasi na ye,*

mpe bakokóma mosuni moko .? Abalama asengeli “ kotika tata na ye mpe mama na ye ” mpo na kokota na mokumba ya molimo ya esakweli ya Klisto oyo mpo na ye kaka “Mwasi ya libala ”, liyangani na ye ya baponami, nde etangami. Bokangami ya mosuni ezali mikakatano mpo na bokoli ya molimo oyo baponami basengeli koboya, mpo na kolonga kosala, na elilingi ya elilingi, “ mosuni moko ” elongo na Yesu Klisto Nzambe mozalisi YaHWéH.

Gen.12:2: “ Nakokómisa yo ekólo monene, mpe nakopambola yo; Nakokómisa nkombo na yo monene, mpe okozala liziba ya mapamboli .”

Abram akokoma moto ya liboso kati na ba Patriarches ya Biblia, oyo bato oyo bandimaka Nzambe moko bandimaka lokola “tata ya bandimi”. Azali mpe na Biblia, mosaleli ya liboso ya Nzambe oyo makambo mikemike ya bomoi na ye ekolandama mpe ekobima na molai.

Eba.12:3: “ Nakopambola baoyo bakopambola yo, mpe baoyo bakolakela yo mabe nakolakela yo mabe; mpe mabota nyonso ya mabele ekopambolama kati na yo .”

Mibembo mpe bokutani ya Abrama ekopesa bilembeteli ya likambo oyo mpe deja na Ezipito ntango Farao alingaki kolala na Sarai, kondimaka ete azalaki ndeko na ye ya mwasi engebene na oyo Abrama alobaki mpo na kobatela bomoi na ye. Na emonaneli moko, Nzambe ayebisaki ye ete Sara azalaki mwasi ya mosakoli moko mpe atikalaki moke akufa.

Eteni ya mibale ya molongo oyo, " *mabota nyonso ya mabele ekopambolama kati na yo* ", ekozwa kokokisama na yango na Yesu Klisto, mwana ya Davidi ya libota ya Yuda, mwana ya Yisalaele, mwana ya Yisaka, mwana ya Abram. Ezali likolo ya Abrama nde Nzambe akotonga boyokani na ye mibale oyo elandi oyo ezali kolakisa mibeko ya lobiko na ye. Mpamba te mibeko yango esengelaki kobongwana mpo na kolongwa na lolenge ya elilingi kino na lolenge ya solosolo; engebene soki moto ya masumu azali na bomoi liboso ya Klisto to nsima na ye.

Gen.12:4: “ Abalama akendaki, ndenge YaHWéH ayebisaki ye, mpe Lota akendaki elongo na ye. Abrama azalaki na mbula ntuku nsambo na mitano ntango abimaki na Harane .

Lokola Abram azali na mbula 75, asilá kokutana na bomoi molai. Tosengeli kozwa likambo oyo mpo na koyoka mpe koluka Nzambe; oyo esalemaka sima ya ko découvrir ba malédictions ya bomoto ekabwani na ye. Soki Nzambe abengaki ye, ezali mpo Abrama azalaki koluka ye, yango wana ntango Nzambe amimonisi ye, akei kotosa ye nokinoki. Mpe botosi oyo ya bolamu ekondimama mpe ekokundolama na mwana na ye Yisaka na verse oyo etángamaki na Gen.26:5: “ ***mpamba te Abalayama atosaki mongongo na ngai, mpe abatelaki mitindo na ngai, mitindo na ngai, mibeko na ngai mpe mibeko na ngai .***” Abalama akokaki kobomba makambo yango kaka soki Nzambe alakisaki yango. Litatoli oyo euti na Nzambe ezali komonisa biso ete makambo mingi oyo Biblia elobeli te ekokisami. Biblia ezali kolakisa biso kaka na mokuse makambo oyo bomoi ya bato eumelaki mingi. Mpe bomoi ya mobali ya mibu 175, kaka Nzambe nde akoki koloba oyo azalaki na bomoi miniti na miniti, segonde na segonde, kasi mpo na biso, bokuse ya makambo ya ntina ekoki.

Na yango, lipamboli ya Nzambe oyo epesami na Abrama etongami na botosi na ye, mpe boyekoli na biso nyonso ya Biblia mpe bisakweli na yango ekozala mpamba soki tososolaki ntina ya botosi oyo te mpo ete Yesu Klisto apesaki biso lokola ndakisa koloba na Yoane 8: 29: “ *Ye oyo atindaki ngai azali elongo na ngai; atiki ngai ngai moko te, mpamba te nasalaka ntango nyonso oyo esepelisaka ye .*” Ezali mpe bongo mpo na moto nyonso; boyokani nyonso ya malamumu ezwamaka na kosaláká “ *oyo esepelisaka* ” epai na moto oyo olingi kosepelisa. Yango wana, kondima ezala, lingomba ya solo, ezali likambo ya mindondo te, kasi ezali nde lolenge ya boyokani ya petee oyo esepelisaka Nzambe mpe moto ye moko.

Na tango na biso ya suka, elembo oyo ezali kobima ezali oyo ya kozanga botosi ya bana epai ya baboti na bango mpe epai ya bakonzi ya ekolo. Nzambe abongisaka makambo oyo mpo na kosala ete mikóló oyo bazali batomboki, oyo bazali na botondi te to oyo bazali komibanzabanza te mpo na ye báyebe makambo oyo ye moko azali kokutana na yango mpo na mabe na bango. Na yango, misala oyo Nzambe akelaki ezali koganga makasi koleka koganga mpe maloba, mpo na komonisa nkanda na ye ya sembo mpe kofinga ye kaka.

Eba.12:5: “ *Abalama akamataki Sarai mwasi na ye mpe Lota mwana ya ndeko na ye, elongo na biloko nyonso oyo bazalaki na yango mpe basaleli oyo bazwaki na Harane. Balongwe mpo na kokende na mokili ya Kanana, mpe bakómaki na mokili ya Kanana .*”

Karane ezali na nordi-esti ya Kanana. Abrama alongwaki na Harane na westi mpe akei na sudi, mpe akoti na Kanana.

Eba.12:6: “ *Abalama atambolaki na mokili kino na esika babengi Shekeme, kino na banzete ya chène ya More. Bakanana bazalaki na ntango wana na mokili .*”

Tosengeli nde komikundola yango? “ *Bakanana* ” bazali banganganzambe, kasi na nsima, ezali boni mpo na Abrama ye moko? Mpo mpela ezalaki naino penepene mpenza mpe Abalama akokaki mpenza kozala bonene ya engambe. Ntango akoti na Kanana, ayebisi te ete bato yango ya minene bazali, mpe likambo yango ezali na ntina soki ye moko azali naino na momeseno yango. Kokita na sudi, Abrama akatishi Galilai ya lelo mpe akómi na Samalia ya lelo, na Shekeme. Mokili oyo ya Samaria ekozala esika ya kosakola nsango malamumu oyo Yesu Klisto akolinga. Kuna, akokuta kondima epai na “mwasi Mosamalia” mpe libota na ye, oyo, mpo na mbala ya liboso, na kokamwa na bango mingi, Moyuda moko apesamaki nzela ya kokota.

Gen.12:7: “ *Yawe abimeli Abaram, mpe alobaki ete: Nakopesa bakitani na yo mokili oyo. Mpe Abrama atongaki kuna etumbelo mpo na YaHWéH, oyo abimelaki ye .*”

Nzambe aponaki liboso Samaria ya lelo mpo na komilakisa epai ya Abrama oyo akosantisa likita oyo na kotonga etumbelo kuna, elembo ya esakweli ya ekulusu ya minyoko ya Klisto. Pona oyo ezali kopesa likanisi ya boyokani na bopanzi nsango malamumu ya mboka na mikolo mizali koya na Yesu Klisto mpe bantoma na ye. Ezali uta na esika oyo nde Nzambe asakoli ye ete akopesa mboka oyo na bana na ye. Kasi, oyo wapi, Moyuda to moklisto? Atako makambo ya lisolo ya kala mazali kopesa nzela na Bayuda, emonani ete elaka yango etaleli

baponami ya Klisto mpo na kokokisama na mabele ya sika; mpo baponami ya Klisto bazali mpe, engebene na motindo ya kolongisama na bondimi, momboto oyo elakamaki na Abalama.

Eba.12:8: “ *Alongwaki kuna mpe akendaki na ngomba na esti ya Betele, mpe atelemisaki bahema na ye, ezalaki na Betele na westi mpe Ai na esti. Atongaki mpe etumbelo kuna mpo na YaHWéH, mpe abengaki nkombo ya YaHWéH .*”

Kokita na sudi, Abalama atyaki kaa na bangomba oyo ezalaki kati na Betele mpe Ai. Nzambe azali koyebisa na bosikisiki orientation ya bingumba mibale. Betele elakisi "ndako ya Nzambe" mpe Abrama atie yango na westi, na orientation oyo ekopesama na tabernakle mpe na tempelo ya Yelusaleme, mpo ete tango bakokota epai ya bosantu ya Nzambe, ndako na ye, ba officiants bapesa ye mokongo moi oyo ebimaka oyo ebimaka na esti, na esti. Na est ezali engumba Ai oyo mosisa na yango elakisi : liboke ya mabanga, bitika to ngomba mpe monument. Nzambe abimisi biso bosambisi na ye: otalana na esika ya bokoti ya baponami na ndako ya Nzambe ezali na est kaka bitika mpe bitunga ya mabanga. Na elilingi oyo, Abalama azalaki na banzela mibale ya bonsomi oyo efungwamaki liboso na ye: na westi, Betele mpe bomoi to, na esti, Ai mpe liwa. Heureusement, asilaki kopona vie na YaHWéH.

Eba.12:9: “ *Abalama akobaki mibembo na ye, kokende liboso na sudi .*”

Simba ete na kokatisa oyo ya liboso ya Kanana, Abram akei te epai ya “Yebusi”, nkombo ya engumba oyo ekoya ya Davidi: Yelusaleme, oyo bongo azali mpenza koboya kotalela yango.

Eba.12:10: “ *Nzala ezalaki na mokili; mpe Abalama akitaki na Ezipito mpo na kofanda kuna, mpamba te nzala ezalaki monene na mokili .*”

Ndenge ekozala, na ntango oyo Yozefe mwana ya Yakobo, Yisalaele, akómaki vizier ya liboso ya Ezipito, ezalaki nzala nde ememaki Abrama na Ezipito. Makambo oyo akutanaki na yango kuna elobelami na baverse mosusu ya mokapo oyo.

Abalama azali moto ya kimya mpe ata kobanga. Lokola abangaki kobomama mpo na kozwa mwasi na ye Sarai oyo azalaki kitoko mingi, azwaki mokano ya kolakisa ye lokola ndeko na ye ya mwasi, ndambo -solo. Na mayele wana, Farao asepelisaki ye mpe azipaki ye na biloko oyo ekopesa ye bozwi mpe nguya. Oyo ezuami, Nzambe abeti Farao na malózi mpe ayebi ete Sarai azali mwasi na ye. Na nsima alandi Abrama oyo atiki Ezipito na bozwi mpe na nguya. Likambo oyo esakoli bovandi ya Baebele oyo, nsima ya kozala baombo ya Ezipito, bakotika yango kozwa wolo na yango mpe bozwi na yango. Mpe etikali moke nguya yango ekozala na ntina mingi mpo na ye.

Genese 13

Kokabwana ya Abrama na Lota

Kozonga na Ezipito, Abalama, libota na ye mpe Lota, mwana ya ndeko na ye, bazongaki na Betele na esika oyo atelemisaki etumbelo mpo na kobelela Nzambe. Ntango bango nyonso bazali na esika oyo kati na Betele mpe Ai be, kati

na “ndako ya Nzambe” mpe “libebi”. Nsima ya koswana kati na basaleli na bango, Abrama akabwani na Lota oyo apesi ye kopona nzela oyo alingi kokende. Mpe Lota asalelaki libaku yango mpo na kopona patatalu mpe kobota na yango oyo elaki bomengo. Verse 10 elobi boye: “ *Lota atombolaki miso na ye mpe amonaki patatalu mobimba ya Yordani, oyo etondi na mai mobimba. Yambo ete Yawe abebisa Sodomo mpe Gomora, ezalaki kino na Soare elanga ya Nkolo, lokola mokili ya Ezipito* . Na kosaláká bongo, aponi “libebi” mpe akomona yango ntango Nzambe akobeta na móto mpe na soufre bingumba ya lobwaku oyo lelo oyo ezipami ndambo na “Mbu Ekufá”; etumbu oyo akokima elongo na bana na ye mibale ya basi, gráce na ngolu ya Nzambe oyo akotinda ba anzelu mibale mpo na kokebisa ye mpe kotinda ye atika Sodome esika akofanda. Totangi na molongo 13: “ *Bato ya Sodome bazalaki mabe, mpe basumuki minene mpo na YaHWéH* .”

Yango wana Abrama atikali, pene na Betele, “ndako ya Nzambe” na ngomba.

Gen.13:14 kino 18: “ *Yawe alobaki na Abalama, nsima ya Lota kokabwana na ye: Tombolá miso na yo, mpe longwa epai ozali, talá na nördi mpe na sudi, epai ya esti mpe ya Westi; + mpo mabele nyonso oyo ozali komona, nakopesa yo mpe na bakitani na yo mpo na libela. Nakokómisa momboto na yo lokola mputulu ya mabele , mpo soki moto akoki kotánga mputulu ya mabele , momboto na yo mpe ekotángama. Telemá, kotambola na bolai mpe bonene ya mokili; mpo nakopesa bino yango . Abalama atelemisaki bahema na ye, mpe ayaki kofanda na kati ya banzete ya chène ya Mamere, oyo ezali pene na Hebrone. Mpe atongaki kuna etumbelo mpo na YaHWéH* .”

Lokola atikaki boponi na Lota, Abram azwi eteni oyo Nzambe alingi kopesa ye mpe kuna lisusu, azongisaki sika mapamboli na ye mpe bilaka na ye. Kokokanisa “ *momboto* ” na ye na “ *mputulu ya mabele* ”, ebandeli mpe nsuka ya molimo, nzoto mpe molimo ya moto, engebene na Gen.2:7, ekondimama na oyo ya “ *minzoto ya lola* ” na Gen .15: 5. Ezali na 5.

Ebandeli 14

Bokabwani na nzela ya nguya

Bakonzi minei oyo bautaki na esti bayaki kobundisa bakonzi mitano ya lobwaku epai Sodomo ezali, epai Lota afandaka. Babeti bakonzi mitano mpe bakangami lokola Lota. Lokola akebisami, Abram ayei kosunga ye mpe alongoli bato nyonso oyo bakangami na otage. Tótala bosepeli ya verse oyo elandi.

Eba.14:16: “ *Azongisaki bozwi nyonso; azongisaki mpe Lota, ndeko na ye, elongo na biloko na ye, bakisa mpe basi mpe bato* .”

Kutu, ezalaki kaka mpo na Lota nde Abrama akotaki na likambo yango. Kasi na koyebisaka makambo, Nzambe azali kobomba bosolo oyo mpo na kolamusa kotyola na ye epai ya Lota oyo asalaki liponi mabe ya kofanda na engumba ya bato mabe.

Eba.14:17: “ *Nsima wana Abrama azongaki na elonga longwa na Kedolaomere mpe epai ya bakonzi oyo bazalaki elongo na ye, mokonzi ya Sodome*

abimaki mpo na kokutana na ye na lobwaku ya Shawe, oyo ezali lobwaku ya mokonzi .”

Esengeli kopesa matondi na moto oyo alongi. Liloba “Shavéh” elimboli: polele; na bosikisiki, oyo ebendaki Lota mpe esalisaki ye aponaki.

Gen.14:18: “ Melekisedeke, mokonzi ya Saleme, amemaki mampa mpe vinyo: azalaki nganganzambe ya Nzambe-Aleki-Likoló ”.

Mokonzi yango ya Saleme azalaki “ *nganganzambe ya Nzambe Oyo-Aleki-Likoló* ”. Kombo na ye elakisi : « Mokonzi na ngai azali Justice ». Bozali na ye mpe bokoti na ye epesi bilembeteli ya bokobi ya losambo ya Nzambe ya solo awa na mabele uta nsuka ya mpela oyo etikali naino mpenza na makanisi ya bato ya ntango ya Abrama. Kasi basambeli oyo ya Nzambe ya solo bayebi eloko moko te na ntina ya mosala ya kobikisa oyo Nzambe akobimisa na nzela ya makambo ya esakweli oyo Abalama mpe bakitani na ye bakutanaki na yango.

Eba.14:19: “ *Mpe apambolaki Abrama, mpe alobaki ete: Abrama apambolama na Nzambe Oyo-Aleki-Likoló, nkolo ya likoló mpe ya mabele! »*

Lipamboli ya momonisi wana ya Nzambe ya Leta endimisi lisusu lipamboli oyo Nzambe apesaki mbala moko Abrama na miso.

Eba.14:20: “ *Nzambe oyo aleki-Likoló apambolama, oyo apesi banguna na yo na loboko na yo! Mpe Abrama apesaki ye moko na zomi ya biloko nyonso .”*

Melekisedeke apambolaki Abalama kasi azali kokeba ete alongi ye te; alobi ete euti na “ *Nzambe Oyo-Aleki-Likoló oyo apesaki banguna na ye na maboko na ye .* Mpe, tozali na ndakisa ya solosolo ya botosi ya Abrama na mibeko ya Nzambe uta “ *apesaki moko na zomi ya biloko nyonso* ” na Melekisedeke oyo nkombo na ye elimboli: “Mokonzi na ngai azali Bosembo”. Na yango, mobeko oyo ya kopesa moko na zomi esilaki kozala uta nsuka ya mpela na mabele mpe mbala mosusu kutu liboso ya “mpela”.

Eba.14:21: “ *Mokonzi ya Sodomo alobaki na Abalama ete: Pesá ngai bato, mpe zwá bomengo mpo na yo moko .”*

Mokonzi ya Sodomo azali na nyongo ya Abrama oyo abikisaki bato na ye. Yango wana alingi kofuta na ndenge ya bokonzi mpo na mosala na ye.

Gen.14:22: “ Abrama ayanolaki mokonzi ya Sodoma: Natomboli loboko na ngai epai ya YaHWéH, Nzambe-Aleki-Likoló, nkolo ya likoló mpe ya mabele: ”

Abram a profiter na situation mpo na kokundolisa mokonzi perverse existence ya “ *YaHWéH Nzambe Aleki-Likoló* ”, unique “ *Nkolo ya lola mpe ya mabele* ”; oyo ekomisi ye ye moko nkolo ya bomengo nyonso oyo mokonzi azwi na nzela ya mabe na ye.

Gen.14:23: “ Nakozwa eloko moko te oyo ezali ya yo, ata nsinga te, ata nsinga ya sapato te, mpo oloba te ete: Nakómisi Abrama mozwi. Eloko moko te mpo na ngai! »

Na ezaleli oyo, Abram atatoli mokonzi ya Sodome ete ayaki kaka na etumba oyo mpo na kobikisa mwana ya ndeko na ye Lota. Abram a condamner lokola Nzambe mokonzi oyo a vivre na mabe, perversion na violence. Mpe amonisi yango polele epai na ye na koboyaka bozwi na ye oyo azwi na ndenge oyo ebongi te.

Eba.14:24: “ *Bobele biloko oyo bilenge mibali balyaki, mpe eteni ya mibali oyo batambolaki elongo na ngai, Anere, Eskole, mpe Mamere: bakozwa eteni na bango .*”

Kasi boponi oyo ya Abrama etali bobele ye, mosaleli ya Nzambe, mpe basaleli na ye bakoki kozwa ndambo na bango ya bozwi oyo epesami.

Genese 15

Bokabwani na nzela ya Boyokani

Eba.15:1: “*Eba. Nsima ya makambo maye liloba lya Yawe liyei epai ya Abalama na emonaneli, mpe alobaki ete: Abalama, kobanga te; Nazali nguba na yo, mpe mbano na yo ekozala monene mpenza .*”

Abram azali moto ya kimia oyo azali kobika na mokili ya nsomo, lisusu na emonaneli Nzambe, moninga na ye YaHWéH, ayei kondimisa ye: “ *Nazali nguba na yo, mpe mbano na yo ekozala monene mingi* ”.

Gen.15:2: “ *Abram ayanolaki ete: Nkolo YaHWéH, okopesa ngai nini? Nazali kokende kozanga bana; mpe mosangoli ya libula ya ndako na ngai ezali Eliezere ya Damasi .*”

Banda kala, Abrama azali konyokwama mpo akokaki te kozala tata mpo na kobota ya Sarai, mwasi na ye oyo abongi. Mpe ayebi ete ntango akokufa, ndeko na ye ya penepene akozwa libula ya biloko na ye: “ *Eliezere ya Damasi* ”. Tómona na ntango ya koleka soki engumba oyo “ *Damasi* ” na Siri ezali na mbula boni.

Gen.15:3: “ *Mpe Abalama alobaki ete: Talá, opesi ngai momboto te, mpe ye oyo akobotama na ndako na ngai akozala mosangoli na ngai .*”

Abram azali kososola te bilaka oyo epesami mpo na bana na ye uta azali na yango te, kozalaka na bana te.

Gen.15:4: “ *Bongo liloba ya Yawe eyaki epai na ye: Akozala mosangoli na yo te, kasi ye oyo akouta na nzoto na yo akozala mosangoli na yo .*”

Nzambe ayebisi ye ete akokóma mpenza tata ya mwana.

Eba.15:5: “ *Mpe ntango abimisaki ye, alobaki ete: Talá epai ya likoló, mpe kotánga minzoto, soki bokoki kotánga yango. Mpe alobaki na ye ete: Oyo ekozala momboto na yo .*”

Na libaku ya emonaneli oyo epesami na Abrama, Nzambe amonisi biso fungola ya elilingi mpo na ndimbola oyo apesi na elimo na liloba “ *monzoto* ”. Na ebandeli etangamaki na Gen.1:15, “ *monzoto* ” ezali na mokumba ya “ *kongengisa mabele* ” mpe mokumba oyo ezali deja oyo ya Abrama oyo Nzambe abengaki mpe akabolaki mpo na ntina oyo, kasi ekozala mpe oyo ya bandimi nyonso oyo akoloba ete azali na kondima mpe mosala na ye mpo na Nzambe. Simbá ete engebene Dan.12:3, ezalela ya “ *minzoto* ” ekopesama na baponami ntango bakokota na seko: “ *Baoyo bazali na mayele bakongenga lokola nkembo ya likoló, mpe baoyo bazali koteya boyengebene , epai na ebele ya bato ekongenga lokola minzoto, libela na libela .*” Elilingi ya “ *monzoto* ” epesameli kaka na bango mpo Nzambe aponaki bango.

Gen.15:6: “ Abalama atyelaki YaHWéH motema, oyo atalelaki yango boyengebene na ye.”

Cours oyo ya verset ezali élément officiel ya définition ya kondima mpe principe ya justification na nzela ya kondima. Pamba te kondima ezali eloko mosusu te longola se bondimi oyo engengami, ya kolongisama mpe ya lokumu. Kotyela Nzambe motema ezali bobele na ntina na boyebi ya kongenga ya mokano na ye mpe ya nyonso oyo esepelisaka ye, soki te yango ekomi na ntina te. Kotia motema na Nzambe ezali kondima ete apambolaka kaka baoyo bazali kotosa Ye, kolanda ndakisa ya Abalama mpe ndakisa ya kokoka ya Yesu Klisto.

Bosambisi oyo ya Nzambe likolo ya Abrama esakoli oyo akomema na baye banso bakosala lokola ye, na botosi moko na bosolo ya bonzambe oyo esengami mpe esengami na tango na bango.

Gen.15:7: “Yawe alobaki na ye lisusu ete: Nazali Yawe, oyo nabimisaki yo na Ure ya Bakaladea, mpo na kopesa yo mokili oyo mpo ozwa yango.”

Lokola maloba ya ebandeli mpo na kolakisa kondimana na ye na Abalama, Nzambe akundweli Abalama ete abimisaki ye na Ure ya Bakaladi. Formule oyo esalemi na ndakisa ya kolakisa ya yambo ya “mibeko zomi” ya Nzambe oyo etangami na Exo.20:2: “Nazali YaHWéH, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na mokili ya Ezipito, na ndako ya bowumbu” .

Gen.15:8: “Abalama ayanolaki ete: Nkolo YaHWéH, nakoyeba na nini ete nakoza yango? »

Abram asengi YaHWéH elembo.

Gen.15:9: “Mpe YaHWéH alobaki na ye ete: Kamata ngombe-mwasi ya mbula misato, ntaba ya mbula misato, mpate-mobali ya mbula misato, pigeon mpe mwana-pigeon.”

Eba.15:10: “Abalama akamataki banyama yango nyonso, akataki yango na katikati, mpe atyaki eteni mokomoko epai na mosusu; kasi azalaki kokabola bandeke yango te.

Eyano ya Nzambe mpe likambo oyo Abrama asalaki esengi kolimbola yango. Molulu oyo ya mbeka esalemi na likanisi ya kokabola oyo etali ba parties mibale oyo basalaka alliance, elingi koloba : tokabola elongo. Banyama oyo bakati na katikati ezali elilingi ya nzoto ya Klisto oyo, lokola ezali moko, ekokabolama na molimo kati na Nzambe mpe baponami na ye. Bampate bazali elilingi ya moto mpe ya Klisto kasi ndeke bazali na elilingi oyo ya moto te oyo akozala Klisto oyo Nzambe atindamaki. Yango wana, lokola elembo ya lola, babimi na kati ya kondimana kasi bakati bango te. Bomikabi ya Yesu mpo na lisumu ekozala malamumu bobele mpo na baponami awa na mabele, kasi mpo na baanzelu ya likoló te.

Eb 15:11 : “Bandeke ya kolya ekweaki likoló ya bibembe; mpe Abrama abenganaki bango.”

Na mosala oyo Nzambe asakolaki, kaka bibembe ya bato mabe mpe batomboki nde ekopesama lokola bilei na bandeke ya nyama na bozongi na nkembo ya Klisto mobikisi. Na ntango ya nsuka, nsuka oyo ekotungisa te baoyo bakosala kondimana na Nzambe kati na Klisto mpe na nzela ya mibeko na ye. Mpamba te bibembe ya banyama oyo emonisami bongo ezali bosantu monene mpenza mpo na Nzambe mpe mpo na Abrama. Geste ya Abram ezali justifié mpo

ete makambo esengeli te kotelemela esakweli oyo etali mikolo mizali koya mpe nsuka ya bosantu ya Klisto.

Eba.15:12: “ *Na kolala ya moi, mpɔngi makasi ekwelaki Abalama; mpe, talá, bobangi mpe molili monene ekómelaki ye .*”

Pongi oyo eza normal te. Ezali “ *mpɔngi mozindo* ”, lokola oyo Nzambe azindisaki Adama mpo na kosala mwasi, “ *lisalisi* ” na ye, uta na moko ya mikuwa na ye ya mokɔngɔ. Lokola eteni ya boyokani oyo asali na Abrama, Nzambe akomonisela ye ndimbola ya esakweli oyo epesami na “ *lisalisi* ” oyo oyo ekozala eloko ya bolingo ya Nzambe kati na Klisto. Kutu, bobele na komonana, Nzambe azali kotinda ye akufa mpo na kokota na bozali na ye ya seko, na bongo kozelaka bokoti na ye na bomoi ya seko, elingi koloba na bomoi ya solo, engebene na etinda oyo ete moto moko te akoki komona Nzambe mpe kozala na bomoi.

“ *Molili monene* ” elakisi ete Nzambe akomisi ye miso ekufá mpo na bomoi ya mabele mpo na kotonga na makanisi na ye bililingi ya solosolo ya lolenge ya esakweli, bakisa mpe komonana mpe bozali ya Nzambe ye moko. Na bongo kozindisami na molili, Abalama ayoki “ *bobangi* ” oyo ebongi. Lisusu, ezali komonisa bizaleli ya nsɔmɔ ya Nzambe mozalisi oyo azali koloba na ye.

Gen.15:13: “ *Mpe YaHWéH alobaki na Abalama ete: Yeba ete bakitani na yo bakozala bapaya na mokili oyo ekozala ya bango te; bakokóma baombo kuna, mpe bakonyokwama na boumeli ya mbula nkama minei .*”

Nzambe asakoli na Abrama mikolo mizali koya, nsuka oyo ebombami mpo na bakitani na ye.

“... *bakitani na yo bakozala bapaya na mokili oyo ekozala ya bango te* ”: oyo ezali Ezipito.

“... *bakozala baombo kuna* ”: na mbongwana ya Faraon ya sika oyo ayebaki Joseph te, Moebre oyo akomaki grand vizier ya oyo azalaki liboso na ye. Kokóma moombo yango ekokokisama na ntango ya Moize.

“... *mpe bakonyokwama na boumeli ya mbula nkama minei* ”: Oyo ezali kaka te mpo na minyoko ya Ezipito, kasi na monene mingi mpo na minyoko oyo ekotungisa bakitani ya Abrama kino bakozala na biloko na Kanana , mokili na bango ya ekólo oyo Nzambe alakaki.

Gen.15:14: “ *Kasi nakosambisa ekolo oyo bazali kosalela, mpe na nsima bakobima na bomengo monene .*”

Ekolo oyo etalisami mbala oyo ezali kaka Ezipito, oyo baktika, na ndenge ya malamumu komema bomengo na yango nyonso. Simbá ete na verse oyo, Nzambe alobi te ete “monyoko” oyo etángamaki na verse oyo eleki nde eutaki na Ezipito. Yango endimisi likambo oyo ete “ *mbula nkama minei* ” oyo tolobeli etali kaka Ezipito te.

Gen.15:15: “ *Okokende na kimya epai ya batata na yo, okokundama na bobange ya esengo .*”

Nyonso ekosalema ndenge Nzambe ayebisaki ye. Akokundama na Hebrone na libulu ya Makapela na mabele oyo Abalama asombaki na bomoi na ye epai ya Mohite.

Eba.15:16: “ *Na nkola ya minei bakozonga awa; mpo mabe ya Baamore ekómi naino te .*”

Kati na Baamore yango, Baheti bazali na boyokani malamumu na Abalama oyo batalelaka ye lokola momonisi ya Nzambe monene. Yango wana bayokani ete bâtekela ye mabele yango mpo na lilita na ye. Kasi na “ *mabota minei* ” to “ *mibu nkama minei* ”, makambo makozala ndenge mosusu mpe bato ya Kanana bakokoma na ekuke ya botomboki oyo Nzambe asungaki te mpe bango nyonso bakobomama mpo na kotika mabele na bango epai ya Baebele oyo bakosala yango mabele na bango ya ekólo .

Mpo na kososola malamumu mosala wana ya mabe mpo na Bakanana, tosengeli kobosana te ete Noa alakelaki Kanana mabe oyo azalaki mwana ya liboso ya mwana na ye Hama. Na yango, mokitani wana ya Hama oyo Noa mpe Nzambe alakelaki mabe efandaki na mokili ya elaka. Kobebisama na bango ezalaki kaka likambo ya ntango oyo Nzambe aponaki mpo na kokokisa mikano na Ye awa na mabele.

Eba.15:17: “ *Ntango moi elalaki, molili makasi ekómaki; mpe talá, ezalaki litumbu ya milinga, mpe milinga elekaki kati na banyama oyo ekabwanaki .* ”

Na molulu yango, mótó oyo moto apelisaka epekisami. Mpo na mpiko ya kobuka etinda oyo, bana mibale ya Arona bakosilisa mokolo mosusu na Nzambe. Abalama asengaki Nzambe elembo mpe eyaki na lolenge ya mótó ya likoló oyo elekaki kati na banyama ekatamaki na biteni mibale. Oyo ezali ndenge Nzambe atatoli mpo na basaleli na ye lokola mosakoli Eliya liboso ya basakoli ya Baala oyo basungami na mokonzi mwasi ya bapaya mpe mwasi ya Mokonzi Ahaba, nkombo na ye Yezabele. Etumbelo na yango ezindi na mai, mótó oyo Nzambe atindaki ekozikisa etumbelo mpe mai oyo Eliya abongisaki, kasi etumbelo ya basakoli ya lokuta ekobosana te na mótó na yango.

Gen.15:18: “ *Na mokolo yango, Yehova asalaki kondimana na Abrama, mpe alobaki ete: Nazali kopesa bakitani na yo mokili oyo, banda na ebale ya Ezipito tii na ebale monene, ebale Efrate,* ”

Na suka ya mokapo oyo 15, molongo oyo endimisi, likambo na yango ya monene ezali solo oyo ya **boyokani oyo ekaboli baponami na bato mosusu** mpo ete bakabola boyokani oyo na Nzambe mpe basalela ye.

Bandelo ya mokili oyo elakamaki epai na Baebele eleki oyo ekólo ekozwa nsima ya kobótola Kanana. Kasi Nzambe akótisi kati na likabo na ye esobe minene ya Siri mpe ya Arabie oyo esangani na “ *Efrate* ” na ngámbo ya esti mpe lisusu esobe ya Shure oyo ekaboli “ *Ezipito* ” na Yisalaele. Kati na esobe wana, mokili ya elaka ezwi lolenge ya elanga ya Nzambe.

Na botangi ya molimo ya esakweli, “ *bibale* ” ezali elilingi ya bato, yango wana Nzambe akoki kosakola na ntina ya bana ya Abrama kozala, na ntina ya Klisto oyo akokuta basambeli na ye mpe baponami na ye koleka Yisalaele mpe Ezipito, na westi na “ *Europe* ” oyo emonisami na Emoniseli 9: 14 na kombo ya “ *ebale monene Efrate* ”.

Eba.15:19: “ *mokili ya Bakeni, ya Bakenizi, ya Bakadamoni,* ”

Eba.15:20: “ *ya Baheti, ya Baperizi, ya Barefaime,* ”

Eba.15:21: “ *ya Baamore, mpe ya Bakanana, mpe ya Bagirigasi, mpe ya Bayebuse .* ”

Na tango ya Abrama, bankombo oyo ezali kolakisa mabota oyo eyanganaki na bingumba oyo esali mpe etondi na mokili ya Kanana. Kati na

bango, ezali na Barefaime oyo bakozala kobatela mingi koleka basusu momeseno monene ya bato oyo bazalaki liboso ya mai monene ntango Yosua akozwa teritware yango “ *mabota minei* ” to “ *mbula nkama minei* ” na nsima.

Abrama azali motata ya mayokani mibale ya mwango ya Nzambe. Kokita na ye na nzela ya mosuni ekobota ebele ya bakitani oyo bakobotama na kati ya bato oyo Nzambe aponaki, kasi oyo ye aponaki te. As a result , boyokani oyo ya liboso oyo etongami likoló na mosuni ebebisi mosala na yango ya kobikisa mpe ebulunganisaka bososoli na yango, mpamba te lobiko ekopema kaka na mosala ya kondima na boyokani mibale. Kokatama ngenga ya nzoto ebikisaki moto ya Moebele te atako Nzambe asengaki yango. Oyo epesaki ye makoki ya kobika ezalaki misala na ye ya botosi oyo emonisaki mpe endimisaki bondimi mpe bondimi na ye na Nzambe. Mpe ezali eloko moko oyo ebongisi lobiko na boyokani ya sika, oyo kati na yango bondimi na Klisto ekomisami na bomoi na misala ya botosi na mitindo, makuli mpe mitinda ya bonzambe oyo emonisami na Nzambe, na kati ya Biblia mobimba. Na boyokani oyo ekokisami na Nzambe, liteya ya mokanda engengisami na mayele ya elimo; yango wana Yesu alobaki ete: “ *mokanda ebomaka, kasi Molimo epesaka bomoi* ”.

Genese 16

Bokabwani na nzela ya légitimité

Eba.16:1: “ *Sarai, mwasi ya Abrama, abotaki ye bana te. Azalaki na mosaleli moko ya Ezipito na nkombo Agare .* ”

Gen.16:2: “ *Mpe Sarai alobaki na Abalama ete: Talá, YaHWéH akómisi ngai embamba; yaka, nabondeli yo, epai ya mosaleli na ngai; mbala mosusu nakobota bana na nzela na ye. Abalama ayokaki mongongo ya Sarai .* ”

Eba.16:3: “ *Bongo Sarai, mwasi ya Abrama, akangaki Agare Moezipito, mosali na ye ya mwasi, mpe apesaki ye mwasi na Abrama mobali na ye, nsima wana Abrama aumelaki mbula zomi na mokili ya Kanana ” .*

Ezali facile pona biso to critiquer choix oyo ya mawa en raison ya initiative ya Sarai mais tala situation ndenge e se présenter na couple béni.

Nzambe ayebisaki Abalama ete mwana akobotama uta na libumu **na ye** . Kasi ayebisaki ye te makambo ya Sarai mwasi na ye oyo azalaki kobota. Lisusu, Abalama abengaki Mozalisi na ye te mpo na kozwa makambo ya mikemike ya mayebisi na ye. Azalaki kozela Nzambe aloba na ye engebene mokano na ye ya mokonzi. Et kuna, esengeli to comprendre que manque oyo ya explication ezalaki précisément na tina ya ko provoquer initiative oyo ya batu oyo na nzela na yango Nzambe a créer un homologue illegitime na oyo etali elaka ya lipamboli, mais utile, ya kotia liboso ya avenir Israël oyo etongami likolo ya Isaac, momekano ya bitumba mpe ya botelemeli, monguna mpe ata monguna. Nzambe asosolaki ete longola banzela mibale, malamu mpe mabe oyo etiamaki liboso ya maponi ya moto, "carottes mpe nzete" ezalaki na ntina lokola moko na mosusu, mpo na kokende liboso na "mpunda." Mbotama ya Ismael, mpe mwana ya Abram, ekotombola formation ya staff arabe kino na forme na yango ya suka na histoire,

religieuse, Islam (soumission; hauteur mpo na peuple oyo batomboki na ndenge ya nature mpe héritage).

Gen.16:4: “ *Akendaki epai ya Agare, mpe azwaki zemi. Ntango amimonaki ete azali na zemi, atalaki nkolo na ye na kotyola .* ”

Ezaleli wana ya kotyola ya Agare, moto ya Ezipito epai ya nkolo na ye ya mwasi, ezali naino na bizaleli ya bato ya Bamizilma ya Arabe tii lelo oyo. Mpe na kosaláká bongo, bazali mpenza na libunga te mpamba te mokili ya Mpótó esili kotyola libaku monene ya kosakolama nsango malamumu na nkombo ya Klisto Yesu ya bonzambe. Na boye ete lingomba wana ya lokuta ya Arabe ekoba kosakola ete Nzambe azali monene ntango mikili ya Mpótó elongoli ye na mikanda ya makanisi na yango.

Elilingi oyo epesami na verse oyo ezali komonisa ezalela ya sikisiki ya ntango na biso ya nsuka, mpamba te boklisto ya Mpoto, ata oyo ebebisami, lokola Sarai ebotaka lisusu bana mibali te mpe ezali kozinda na stérilité ya molimo ya molili. Mpe liloba lilobami ete: na mokili ya bakufi miso, bato ya miso moko bazali bakonzi.

Gen.16:5: “ *Mpe Sarai alobaki na Abrama ete: Kofinga oyo basalelaki ngai ezali likoló na yo. Natye mosaleli na ngai na ntolo na yo; mpe ntango amonaki ete azali na zemi, atalaki ngai na kotyola. Tika ete Yahwe azala mosambisi kati na ngai na yo! »* ”

Gen.16:6: “ *Abalama alobaki na Sarai ete: Talá, mosali na yo ya mwasi azali na nguya na yo; Na nsima, Sarai asalelaki ye mabe; mpe Agare akimaki ye .* ”

Abalama azwi mokumba na ye, mpe apesi Sarai foti te mpo ete azali moto oyo afulamaki mpo na kobotama wana oyo eyokani te na mibeko. Na yango, banda ebandeli, légitimité e imposer loi na yango na illegitimité mpe sima ya liteya oyo, kobanda sikoyo mabala ekosangisa kaka batu ya libota moko ya proche tii na Israël ya mikolo ekoya mpe forme nationale na yango oyo ezuami sima ya kobima na Ezipito ya Bowumbu.

Gen.16:7: “ *Anzeli ya YaHWéH akutaki ye pembeni ya liziba ya mai na esobe, pembeni ya liziba oyo ezali na nzela ya Shure .* ”

Bosangisi wana ya semba kati na Nzambe mpe Agare esalemi bobele mpo na ezalela ya kopambolama ya Abalama. Nzambe akuti yango na esobe ya Schur oyo ekokoma ndako ya ba Arabes nomades oyo bafandaka na bahema na koluka ntango nyonso bilei mpo na bampate mpe bakamela na bango. Liziba ya mayi ezalaki moyen ya kobika ya Agare mpe akutani na "liziba ya mayi ya bomoi", oyo eyei kolendisa ye andima statut na ye ya mosali mpe destin na ye ya prolifique.

Eba.16:8: “ *Alobi ete: “Agare, mosali ya Sarai, owuti wapi, mpe ozali kokende wapi? Ayanolaki ete: Nazali kokima Sarai, nkolo na ngai .* ”

Agare ayanoli na mituna mibale oyo: ozali kokende wapi? Eyano: Nazali kokima. Owuti wapi? Eyano: uta na Sarai, nkolo na ngai.

Gen.16:9: “ *Anzeli ya YaHWéH alobaki na ye: Zongela nkolo na yo, mpe komikitisa na nse ya loboko na ye .* ”

Zuzi monene atikaka ye nzela ya kopona te, apesi mitindo ete azonga mpe azala na komikitisa, mpo ete mokakatano ya solosolo eutaki na kotyola oyo

emonisami na nkolo na ye oyo, longola bosikisiki na ye, atikali nkolo na ye oyo azali na ntina mpe esengeli kosalelama mpe komemya ye .

Gen.16:10: “ Anzeli ya YaHWéH alobaki na ye ete: Nakobakisa bakitani na yo, mpe bakozala ebele mpenza na boye ete bakoki kotángama te .”

YaHWéH alendisi ye na kopesa ye “carotte”. Alaki ye posterité “ ebele mpenza na boye ete tokoki kotanga bango te ”. Bosala erreur te, ebele oyo ekozala ya mosuni pe ya molimo te. Mpo maloba ya Nzambe makomemama kino kondimana ya sika ekotia, kaka na bakitani ya Baebele. Kasi ya solo, Moarabe nyonso ya sembo akoki kokota na kondimana ya Nzambe soki andimi mibeko na Ye oyo Baebele bakomaki na Biblia. Mpe banda ebimaki, Coran ya Bamizilma ekokisaki critère oyo te. Afundi, azali kotyola mpe kobebisa bosolo ya Biblia oyo Yesu Klisto andimisi.

Na kosalelaka mpo na Ismaele maloba oyo esi esalelami mpo na Abrama, " ebele mpenza na boye ete bakoki kotangama te ", tososoli ete ezali kaka motuna ya bopanzani ya bato mpe ya baponami te oyo baponami mpo na bomoi ya seko. Bokokanisi oyo Nzambe apesi ezali ntango nyonso na makambo oyo esengeli kokokisama. Ndakisa: “ minzoto ya lola ” etali mosala nyonso ya losambo oyo ezali na “ kongengisa mabele ”. Kasi pole nini? Kaka pole ya bosolo oyo Nzambe apesaki ndingisa nde esalaka ete “ monzoto ” ebongi “ kongenga libela ” na likoló, engebene Dan.12:3, mpamba te bakozala **solo** “ mayele ” mpe bakozala **solo** “ bateyaki boyengebene ” engebene Nzambe.

Gen.16:11: “ Anzeli ya YaHWéH alobaki na ye: Tala, ozali na zemi, mpe okobota mwana mobali, mpe okopesa ye nkombo Ismaele; mpo YaHWéH ayoki bino na mpasi na bino .”

Eba.16:12: “ Akozala lokola mpunda ya zamba; loboko na ye ekozala na bato nyonso, mpe loboko ya bato nyonso ekozala na ye; mpe akofanda liboso na bandeko na ye nyonso .”

Nzambe akokanisi Ismaele, mpe bakitani na ye ya Baarabe, na “ mpunda ya zamba ”, nyama oyo eyebani mpo na ezaleli na yango ya kotomboka mpe ya motó makasi; mpe lisusu, brutal banda babengaka yango “ sauvage ”. Yango wana amipesaka nzela te ete bámema ye, bázala na ndako to bábenda ye. Na mokuse, alingaka te mpe amitika te ete bálínga ye, mpe amemaka na ba gènes na ye héritage agressif epai ya bandeko na ye moko mpe bapaya. Bosambisi oyo etiamaki mpe emonisami na Nzambe ezali na ntina mingi, na ntango oyo ya nsuka, mpo na kososola mokumba ya kopesa etumbu, mpo na Nzambe, ya lingomba ya Islam oyo ebundamaki na boklisto ya lokuta na ntango oyo “ pole ” ya boklisto ezalaki kaka “ . molili ”. Uta bozongi na yango na mabele ya bankoko na yango, Israël ekomi lisusu cible na yango, ndenge moko mpe na Ouest chrétien ebatelami na nguya ya Amerika, oyo babengaka, sans que bamikosa mingi, « Satana munene ». Ezali solo ete “Satana” ya moke akoki koyeba “monene”.

Na kobota Ismael, kombo oyo elakisi "Nzambe ayoki", mwana ya matata, Nzambe azali ko créer **séparation supplémentaire** na kati ya famille ya Abram. Ebakisi na elakeli mabe ya minoko oyo ekelamaki na likambo ya Babele. Kasi soki abongisi nzela ya kopesa etumbu, ezali mpo ayebi liboso bizaleli ya botomboki ya bato na boyokani na ye mibale oyo elandana tii na nsuka ya mokili.

Gen.16:13: “ *Abengaki Atta El roi nkombo ya YaHWéH oyo alobaki na ye; mpo alobaki: Namoni eloko moko awa, nsima ya komona ngai? »*

Nkombo Atta El Roï elakisi: Ozali Nzambe oyo azali komona. Kasi déjà, initiative oyo ya kopesa Nzambe kombo ezali outrage contre que aleki ye. Verse oyo etikali oyo ebongolami na ndenge mingi ekómi tii na likanisi yango. Agare akoki kondima yango te. Ye, mosali moke, azalaki eloko ya likebi ya mokeli monene Nzambe oyo amonaka destin mpe abimisi yango. Nsima ya likambo oyo, akoki kobanga nini?

Gen 16:14 “ *Yango wana libulu oyo ebengamaki libulu ya mokonzi Lakai; ezali kati na Kadès mpe Bared .”*

Bisika ya mabele esika Nzambe amimonisaki ezali ya lokumu kasi lokumu oyo bato bapesaka bango mbala mingi euti na molimo na bango ya losambo ya bikeko, oyo eyokanisaka bango na Ye te.

Gen 16:15 “ *Agare abotaki Abrama mwana mobali; mpe Abrama apesaki nkombo Yisamaele na mwana oyo Agare abotaki ye .”*

Yismaele azali solo mwana ya solosolo ya Abalama, mpe mingiminsi mwana na ye ya liboso oyo akokangama na ye na ndenge ya bomoto. Kasi azali te mwana ya elaka oyo Nzambe asakolaki liboso. Nzokande aponami na Nzambe, nkombo “ *Ismaele* ” oyo epesami na ye to “ *Nzambe ayoki* ” etongami na mpasi ya Agare koleka nyonso, victime ya bikateli oyo nkolo na ye mpe nkolo na ye bazwaki. Kasi na ndimbola ya mibale, etongami mpe na libunga ya Abrama mpe Sarai ya kondima mpo na mwa ntango moke ete mwana oyo azwaki zemi na Agare, Moezipito, azalaki bondimisi, "eyano", mpe kokokisama ya liyebisi ya Nzambe. Libunga yango ekozala na mbuma ya makila tii na nsuka ya mokili.

Nzambe akoti na lisano ya makanisi ya bato mpe mpo na ye likambo ya ntina ekokisami : mwana ya matata mpe **bokabwani ya matata** azali na bomoi.

Eba.16:16: “ *Abrama azalaki na mbula ntuku mwambe na motoba ntango Agare abotaki Abalama Yisamaele .”*

Yango wana “Ishmaele” abotamaki na 2034 (1948 + 86) ntango Abrama azalaki na mbula 86.

Genese 17

Kokabwana na nzela ya kokatama ngenga: elemba na nzoto

Gen.17:1: “ *Ntango Abrama azalaki na mibu ntuku libwa na libwa, Yawe abimelaki Abrama, mpe alobaki na ye ete: Nazali Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso. Tambolá liboso ya elongi na ngai, mpe zalá na mbeba te .”*

Na 2047, na mbula 99 mpe Yisamaele 13, Nzambe akendeki kotala Abram na elimo oyo amilakisaki epai na ye mpo na mbala ya liboso lokola “ *Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso* ”. Nzambe azali kobongisa likambo oyo ekomonisa ezaleli oyo ya “nguya nyonso.” Emonani ya Nzambe ezali mingiminsi ya molongo ya maloba mpe ya koyoka mpo nkembo na ye etikali komonana te kasi elilingi oyo ekokani na moto na ye ekoki komonana kozanga kokufa.

Eba.17:2: “ *Nakotyá kondimana na ngai kati na ngai ná yo, mpe nakokólisa yo kozanga nsuka .*”

Nzambe azongisaka sika elaka ya bokóli na yango, mbala oyo azali koyebisa polele “ *kino na nsuka te* ” ezala, lokola “ *mputulu ya mabele* ” mpe “ *minzoto ya likoló* ” ete “ *moto moko te akoki kotánga* ”.

Eba.17:3: “ *Abalama akweaki na elongi; mpe Nzambe alobaki na ye, kolobaka ete :*

Kososolaka ete moto oyo azali koloba na ye azali “Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso”, Abrama akwei na elongi mpo ete atala Nzambe te, kasi ayokaka maloba na ye oyo esepelisaka molimo na ye mobimba.

Gen.17:4: “ *Oyo ezali kondimana na ngai oyo nazali kosala elongo na bino. Okokóma tata ya ebele ya bikólo .* »

Kondimana oyo esalemaki kati na Nzambe mpe Abrama ekómaki makasi mokolo wana : “ *Okokóma tata ya ebele ya bikólo .*”

Eba.17:5: “ *Okobengama lisusu Abalama te; kasi nkombo na yo ekozala Abrahama, mpo nakómisi yo tata ya bikólo mingi .* »

Kobongola nkombo uta na Abalama kino na Abalayama ezali ya ekateli mpe na ntango na ye Yesu akosala mpe bongo na kobongola bankombo ya bantoma na ye.

Gen.17:6: “ *Nakobota bino mingi, nakokómisa bino bikólo; mpe bakonzi bakobima kati na yo .* »

Abram azali tata ya liboso ya bikolo ya Arabe na Ismaele, na Yisaka, akozala tata ya Baebele, bana ya Yisalaele; mpe o Midian akozala tata wa bakitani ba Midian; epai Moize akokuta mwasi na ye Zipora, mwana mwasi ya Yetro.

Gen.17:7: “ *Nakotyá kondimana na ngai kati na ngai ná yo, mpe bakitani na yo nsima na yo, na mabota na bango mobimba: ekozala kondimana ya seko, ete nakozala Nzambe mpo na yo mpe mpo na bakitani na yo nsima na yo .*”

Nzambe aponi na mayele mabe maloba ya kondimana na ye oyo ekozala “ya seko” kasi ya seko te. Yango elingi koloba ete boyokani oyo esukaki na bakitani na ye ya mosuni ekozala na ntango moke. Mpe ndelo oyo ekokoma ntango, na boyei na ye ya yambo mpe na bomoto na ye, Klisto ya bonzambe akotia likolo ya liwa na ye ya bomikabi ya bolingi, moboko ya boyokani ya sika oyo ekozala na mbano ya seko.

Na esika oyo, esengeli ko réaliser, batu nionso ya liboso oyo ba cibles mpe ba pesa bango kombo banda ebandeli ba perdre légitimité na bango. Yango ezalaki likambo ya Kaina, mwana ya liboso ya Adama, ya Yismaele, mwana ya liboso kasi mwana ya liboso ya Abalama te, mpe nsima na ye, ekozala likambo ya Esau mwana ya liboso ya Yisaka. Etinda oyo ya kozanga kokoka ya mwana ya liboso esakoli bozangi ya boyokani ya mosuni ya Bayuda. Kondimana ya mibale ekozala ya elimo mpe ekopesa matomba bobele na bapakano oyo babongwanaki mpenza, atako bimonaneli ya bokosi oyo euti na komilakisa ya lokuta ya bato.

Gen.17:8: “ *Nakopesa yo, mpe na bakitani na yo nsima na yo, mokili oyo okofanda lokola mopaya, mokili mobimba ya Kanana, mpo ezala bozwi ya seko , mpe nakozala Nzambe na bango.*

Ndenge moko mpe, mokili ya Kanana ekopesama “ *na libela* ” ntango nyonso oyo Nzambe akangami na kondimana na ye. Mpe koboya Masiya Yesu

ekosala ete ezala mpamba, lisusu, mbula 40 nsima ya nkanda oyo, ekólo mpe Yelusaleme-mokonzi na yango ekobebisama na basoda ya Loma, mpe Bayuda oyo bakobika bakopalangana na mikili ndenge na ndenge ya mokili. Pamba te Nzambe azali ko préciser condition moko ya accord: “ *Nakozala Nzambe na bango* ”. Lisusu, ntango lokola Nzambe atindaki ye, Yesu aboyami officiellement na ekolo, Nzambe akozala na makoki ya kobuka boyokani na ye na légitimité mobimba.

Gen.17:9: “ *Nzambe alobaki na Abrahamama ete: Okobatela kondimana na ngai, yo mpe bakitani na yo nsima na yo, na boumeli ya mabota na bango .* ”

Verse oyo ezali kobalusa nkingo na ba prétentions religieuses nionso wana oyo ekomisaka Nzambe Nzambe ya mangomba ya monothéiste oyo eyangani na alliance oecuménique malgré mateya na yango oyo ekokani te mpe oyo ezali kotelemela. Nzambe akangami kaka na maloba na ye moko oyo elakisaki moboko ya kondimana na ye, lolenge moko ya boyokani oyo esalemi na baoyo batosaka ye kaka. Soki moto abateli kondimana na ye, azali kondimisa yango mpe koyeisa yango molai. Kasi moto asengeli kolanda Nzambe na projet na ye oyo etongami na deux phases successives ; ya liboso ezali ya mosuni, ya mibale ezali ya elimo. Mpe eteni oyo uta na yambo kino ya mibale emekaka kondima ya moto na moto ya bato, mpe ya liboso, oyo ya Bayuda. Na koboya Klisto, ekolo ya Bayuda ebukaki kondimana na yango na Nzambe oyo afungoli ekuke mpo na bapakanu, mpe kati na bango baoyo babongwanaka epai ya Klisto bazwami na ye mpe batángi lokola bana ya elimo epai ya Abalayama. Na yango, bato nyonso oyo bazali kotosa kondimana na ye bazali bana to bana basi ya Abrahamama na mosuni to na elimo.

Na verse oyo, tomoni ete Yisalaele, ekólo oyo ekozwa nkombo yango na mikolo ezali koya, euti na Abalayama. Nzambe azwi ekateli ya kokómisa bakitani na ye ekólo oyo “*ebongolami*” mpo na elakiseli moko awa na mabele. Ezali likambo ya bato babikisami te, kasi ya mobeko likonzi ya bokutani ya bato oyo ezali komonisa ba candidats ya mabele mpo na koponama ya baponami oyo babikisami na ngolu ya Nzambe oyo ekoya oyo ekozwama na Yesu Klisto.

Gen.17:10: “ *Oyo ezali kondimana na ngai, oyo bokobatela kati na ngai ná bino, mpe bakitani na bino nsima na bino: mobali nyonso kati na bino akokatama ngenga* ”

Kokatama ngenga ezali elembo ya kondimana oyo esalemaki kati na Nzambe, Abrahamama mpe bakitani na ye, bakitani na ye ya mosuni. Botau na yango ezali lolenge na yango ya lisanga oyo etali bakitani na yango banso, oyo ezali na bomoi na kondima to te, botosi to te. Epai mosusu, na boyokani ya sika, boponi na nzela ya bondimi oyo etiamaki na komekama ekokutana na moto na moto na baponami oyo na nsima bakozwa bomoi ya seko oyo ezali na likama na boyokani oyo. Esengeli tobakisa na kokatama ngenga, conséquence ya mawa : ba musulmans mpe bakatamaki ngenga banda patriarche na bango Ismael mpe bapesaka kokatama ngenga oyo valeur spirituelle oyo ememaka bango na ko réclamer droit ya seko. Nzokande, kokatama ngenga ezali bobele na mbuma ya mosuni ya libela, kasi ya seko te.

Eba.17:11: “ *Bokokata ngenga; mpe ekozala elembo ya boyokani kati na ngai mpe bino .* ”

Ezali solo elembo ya boyokani na Nzambe kasi bokasi na yango ezali bobele ya mosuni mpe baverse 7, 8, mpe verse 13 oyo elandi endimisi bosaleli na yango bobele moko “ *ya libela* .”

Eba.17:12: “ *Ntango mobali nyonso akozala na mikolo mwambe, na kolanda mabota na bino, mobali nyonso kati na bino akokatama ngenga, soko abotami na ndako, to soki asombami na mbongo epai ya mwana ya ‘mopaya, . kozanga kozala ya loposo na yo’* .

Eloko moko oyo ezali naino kokamwa mingi, kasi atako ezali na yango ya seko, atako bongo ezali esakweli oyo ezali komonisa mosala ya Nzambe mpo na mbula nkoto ya ⁸ . Yango nde ntina ya boponi "mikolo mwambe", pamba te mikolo nsambo ya yambo ezali elilingi ya tango ya mabele ya koponama ya baponami ya mibu nkoto motoba mpe bosambisi ya mibu nkoto ya nsambo. Na kobongisaka, na mabele, boyokani ya penepene na ekolo ya Bayuda mpe na embrion na yango ya ebandeli, Abalama, Nzambe abimisi elilingi ya boseko ya mikolo mizali koya ya baponami oyo balongolami na botau ya kosangisa nzoto ya mosuni oyo etali mingi mposo ya liboso oyo ekatamaki na mibali. Na nsima, kaka ndenge baponami bakouta na ebandeli nyonso ya bato ya mabele, kasi kaka na Klisto, na kondimana ya kala, esengeli kosalela kokatama ngenga ata epai ya bapaya ntango balingi kofanda na ngambo oyo Nzambe aponaki.

Likanisi ya ntina ya kokatama ngenga ezali ya koteya ete na bokonzi ya Nzambe ya seko bato bakobota lisusu te mpe bamposa ya mosuni ekozala lisusu likoki te. Lisusu, ntoma Paulo akokanisi kokatama ngenga ya mosuni kati na kondimana ya kala na oyo ya mitema ya baponami kati na kondimana ya sika. Na lolenge oyo ya kotala, ezali kopesa likanisi ya bopeto ya mosuni mpe ya motema oyo emipesi na Klisto.

Kokata ngenga elakisi **kokata zingazinga** mpe likanisi oyo emonisi ete Nzambe alingi kosala boyokani oyo ekokani na mosusu te na ekelamu na ye. Na Nzambe “ya zuwa,” azali kosenga bobele mpe motuya ya bolingo ya baponami na ye oyo basengeli, soki esengeli, kokata boyokani ya bato nzingazinga na bango oyo ezali mabe mpo na lobiko na bango mpe kobuka boyokani na biloko mpe bato oyo bazali kobebisa boyokani na bango na bango ye. Lokola elilingi ya esakweli ya mateya, etinda oyo etali Yisalaele na ye ya mosuni, yambo, mpe Yisalaele na ye ya molimo ya ntango nyonso oyo emonisami na Yesu Klisto na bobongi nie na ye.

Eba.17:13: “ *Moto oyo abotami na ndako mpe oyo asombami na mbongo asengeli kokatama ngenga; mpe liyokani lya ngai likozala o mosuni mwa bino boyokani bwa seko* » .

Nzambe azali ko insister na idée oyo : muana légitime na muana illégitime akoki kozala attaché na ye mpo azali bongo ko prophetier ba deux alliances ya projet na ye ya sauver... Sima, insistence marquée na retour ya expression « *acquis azuaki mbongo* ” esakoli Yesu Klisto oyo Bayuda ya losambo ya botomboki bakokanisa ete ekozala na denari 30. Mpe bongo, na denari 30, Nzambe akopesa bomoi na ye ya bomoto mpo na kosikola baponami ya Bayuda mpe ya bapakano na nkombo ya boyokani na ye ya bule. Kasi lolenge ya “ *libela* ” ya elembo ya kokatama ngenga ekundolami mpe bosikisiki “ *na mosuni na yo* ” endimisi ezaleli na yango ya mwa ntango moke. Mpo ete kondimana oyo ebandi

awa ekosila ntango Masiya akobima “ mpo na kosukisa masumu ,” engebene Dan.7:24.

Gen.17:14: “ *Mobali oyo akatamaki ngenga te, oyo akatamaki ngenga na nzoto te, akolongolama na kati ya bato na ye: akobuka kondimana na ngai* ”

Limemya mpo na mibeko oyo Nzambe atye ezali makasi mpenza mpe andimi ete azali na makambo mosusu te mpo ete kobuka mibeko na bango ebebisaka mosala na ye ya esakweli, mpe akomonisa na kopekisa Moize akota na Kanana ete mbeba yango ezali monene mpenza. Bato oyo bakatamaki ngenga te na nzoto bazali na ntina te ya kofanda na bato ya Bayuda ya mabele ndenge bato oyo bakatamaki ngenga te na motema bakozala na bokonzi ya Nzambe ya seko ya seko na mikolo ezali koya.

Gen.17:15: “ *Nzambe alobaki na Abrahama ete: Okobenga lisusu Sarai mwasi na yo Sarai te; kasi nkombo na ye ekozala Sara .*”

Abram elakisi tata ya peuple mais Abraham elakisi tata ya ebele. Ndenge moko mpe, Sarai elimboli moto ya lokumu kasi Sara elimboli mwana mwasi ya mokonzi.

Abram azali déjà tata ya Ismael, kasi changement ya kombo na ye Abraham ezali justifié na multiplication ya ba posterités na ye na Isaac mwana oyo Nzambe akosakola na ye, na Ismael te. Mpo na ntina yango moko, Sarai oyo azali kobota akobota mpe akobota ebele na nzela ya Yisaka mpe nkombo na ye ekokóma Sara.

Eba.17:16: “ *Nakopambola ye, mpe nakopesa yo mwana mobali na nzela na ye; Nakopambola yango, mpe ekokóma bikólo; bakonzi ya bikólo bakouta epai na ye .*”

Abalama atambolaka elongo na Nzambe, kasi bomoi na ye ya mokolo na mokolo ezali ya mabele mpe etongami na makambo ya bozalisi ya mabele, kasi makamwisi ya bonzambe te. Lisusu na makanisi na ye apesi na maloba ya Nzambe liyoki ya lipamboli na nzela oyo na nzela na yango Sarai azwaki mwana mobali na nzela ya Agare mosali na ye ya mwasi.

Gen.17 :17: “ *Abalayama akweaki na elongi; asekaki mpe alobaki na motema na ye ete: “Mwana mobali akobotama na moto ya mibu nkama?” mpe Sara, ya mibu ntuku libwa, akobota? »*

Lokola asosolaki ete Nzambe akoki koloba ete Sarai akokóma na likoki ya kobota bana atako azali kobota mpe asilá na mbula 99, asekaki na motema na ye. Situation ezali tellement inimaginable na niveau ya mutu ya mabele na boye que réflex oyo ya makanisi na ye emonani nature. Mpe apesaka ntina na makanisi na ye.

Eba.17:18: “ *Mpe Abalayama alobaki na Nzambe ete: O! tika ete Ismael azala na bomoi liboso ya elongi na yo! »*

Ezali polele ete Abrahama azali kokanisa na mosuni mpe azali kososola bobele bokóli na ye na nzela ya Yismaele, mwana oyo asilá kobotama mpe azali na mbula 13.

Gen.17:19: “ *Nzambe alobaki ete, Sara mwasi na yo akobota yo mwana mobali; mpe okobenga ye nkombo Yisaka. Nakotya kondimana na ngai elongo na ye lokola kondimana ya seko mpo na bakitani na ye nsima na ye .*”

Lokola ayebi makanisi ya Abalayama, Nzambe apameli ye mpe azongeli liyebisi kozanga kotika ata libaku ata moke ya libunga ya ndimbola.

Ntembe oyo Abrahama amonisaki na ntina ya mbotama ya likamwisi ya Yisaka esakoli ntembe mpe bozangi kondima ete bomoto ekomonisa epai ya Yesu Klisto. Mpe ntembe yango ekozwa lolenge ya koboya ya Leta na ngámbo ya bana ya mosuni ya Abalayama.

Gen 17:20 *Na oyo etali Ismaele, nayoki yo. Tala, nakopambola ye, mpe nakosala ye kobota, mpe nakobakisa ye mingi mpenza; akobota bankumu zomi na mibale, mpe nakokómisa ye ekólo monene .”*

Ismael elakisi Nzambe ayoki, lisusu, na intervention oyo, Nzambe azali kaka ko justifier kombo oyo apesaki ye. Nzambe akosala ete ebota mbuma, ekobakisama mpe ekosala ekolo monene ya Arabe oyo esalemi na “bakonzi zomi na mibale”. Motango oyo 12 ekokani na bana 12 ya Yakobo ya boyokani na ye mosantu oyo bakozwa esika ya bantoma 12 ya Yesu Klisto, kasi ekokani elingi koloba te ndenge moko mpo ete endimisi lisalisi ya bonzambe kasi boyokani ya kobikisa te oyo etali mosala na ye ya bomoi ya seko. Lisusu, Ismaele mpe bakitani na ye bakozala na bonguna epai ya baoyo nyonso bakokota na boyokani mosantu ya Nzambe, oyo balandaki Bayuda na nsima baklisto. Role oyo ya mabe eko sanctionner mbotama illégitime na ba processus également illégitimes imaginés na mama stérile na papa trop complacent. Yango wana bana ya mosuni ya Abrahama bakomema elakeli mabe ndenge moko mpe na nsuka bakonyokwama ndenge moko na koboya epai ya Nzambe.

Lokola bayebi Nzambe mpe motuya na ye, bakitani ya Ismaele bakoki kopona kozala na bomoi engebene na mibeko na ye kino bakokokota na boyokani ya Bayuda, kasi boponi oyo ekotikala ya moto na moto lokola lobiko ya seko oyo ekopesama na baponami. Ndenge moko, lokola na bato mosusu ya ebandeli nyonso, lobiko kati na Klisto ekopesama epai na bango mpe nzela ya seko ekofungwama mpo na bango, kasi bobele na etanda ya botosi ya Klisto mobikisi, oyo abakamaki na ekulusu, akufaki mpe asekwi.

Eba.17:21: “ *Nakotya kondimana na ngai na Yisaka, oyo Sara akobota na yo na ntango oyo na mbula ekoya ”*

Lokola Yismaele azalaki na mibu 13 na tango ya emonaneli oyo engebene na molongo 27, na yango akozala na mibu 14 ntango Yisaka akobotama. Kasi Nzambe azali kotingama na likambo oyo: kondimana na ye ekozala na Yisaka, kasi na Yismaele te. Mpe akobotama na Sara.

Gen.17 :22: “ *Tango asilisaki koloba na ye, Nzambe amitombolaki likolo ya Abrahama .”*

Bimonaneli ya Nzambe ezali mingi te mpe ya kokamwa, mpe yango ezali kolimbola ntina nini bato bamesana te na likamwisi ya bonzambe mpe mpo na nini, lokola Abalayama, makanisi na bango etikali na boyokani na mibeko ya bozalisi ya bomoi ya mabele. Message na ye epesameli, Nzambe azongi sima.

Gen.17:23: “ *Abalayama azwaki Yismaele mwana na ye, mpe baoyo nyonso babotamaki na ndako na ye, mpe baoyo nyonso asombaki na mbongo, mibali nyonso ya bato ya ndako ya Abrahama; mpe akataki bango ngenga kaka mokolo wana, na kolanda etinda oyo Nzambe apesaki ye .”*

Mobeko oyo Nzambe apesi esalemi mbala moko. Botosi na ye ezali kolongisa kondimana na ye na Nzambe. Nkolo wana ya nguya ya kala azalaki kosomba basaleli mpe lokumu ya moombo ezalaki mpe batemelaki yango te. Kutu, likambo oyo ekosala ete likambo yango ezala na ntembe ezali ndenge ya kosalela mobulu mpe kosalela basaleli mabe. **Ezalela ya moombo ezali mpe ya bato nyonso oyo Yesu Klisto asikolaki, ata lelo oyo .**

Eba.17:24: “ *Abalayama azalaki na mbula ntuku libwa na libwa ntango bakataki ye ngenga .*”

Bososoli oyo ekundolisi biso ete botosi esengami na Nzambe epai ya bato, ata soki bazali na mibu nini; kobanda na oyo ya nsuka tii na oyo ya mokóló.

Eba.17:25: “ *Yismaele mwana na ye azalaki na mbula zomi na misato ntango bakataki ye ngenga .*”

Na yango, akozala mokóló koleka ndeko na ye Yisaka na mbula 14, mpe yango ekosala ete azala na likoki ya kosala mpenza leki na ye, mwana ya mwasi oyo abongi ye mabe.

Eba.17:26: “ *Kaka mokolo yango Abrahamama akatamaki ngenga, lokola mpe Yismaele mwana na ye*”

Nzambe azali ko rappeler légitimité ya Ismael envers Abraham oyo azali tata na ye. Kokatama ngenga na bango mbala na mbala ezali kobungisa nzela lokola maloba ya bakitani na bango oyo balobaka ete bauti na Nzambe moko. Pamba te mpo na koloba ete Nzambe azali, ekoki te kozala na tata ya mosuni ya bankoko moko. Mpe ntango Bayuda oyo bazali kondima te bakoloba ete ezali na boyokani yango na Nzambe mpo na tata na bango Abrahamama, Yesu akoboya ntembe yango mpe akotya bango lokola zabolo, Satana, tata ya lokuta mpe mobomi banda na ebandeli. Makambo oyo Yesu alobaki epai na Bayuda batomboki ya ntango na ye etaleli mpenza makambo oyo tozali kosala lokola bato ya Baarabe mpe ya Bamizilma.

Eba.17:27: “ *Mpe mibali nyonso ya ndako na ye, ezala babotami na ndako na ye, to bazwaki na mbongo na bapaya, bakatamaki ngenga elongo na ye .*”

Sima ya modèle oyo ya botosi, tokomona que ba malheurs ya ba hébreux oyo bakotika Egypte ekouta tango inso na sous estimation na bango ya botosi oyo Nzambe azali kosenga absolument, na ba temps nionso pe tii na suka ya mokili.

Genese 18

Bokabwani ya bandeko banguna

Gen.18 :1 : “*Yehova abimelaki ye na kati ya banzete ya chène ya Mamre, ntango afandaki na ekuke ya hema na ye na molunge ya moi .*”

Gen.18:2: “ *Mpe atombolaki miso mpe atali: mpe, talá, mibali misato batelemi pembeni na ye. Ntango amonaki bango, akimaki mbangu mpo na kokutana na bango longwa na ekuke ya hema na ye mpe afukamaki na mabele .*”

Abraham azali mobali ya mbula nkama, ayebi ete akómi mobange sikoyo kasi abatelaka nzoto ya malamumu, mpamba te “ *akimaka mbangu mpo na kokutana na* ” bapaya na ye. Ayebaki bango lokola bamemi-nsango ya *likoló* ? Kasi oyo

azali komona ezali "mibali misato" mpe tokoki sima komona na réaction na ye, sens na ye ya hospitalité spontanée oyo ezali mbuma ya bizaleli na ye ya bolingo ya naturelle.

Gen.18:3: “ *Mpe alobaki ete: Nkolo, soki nazwi ngolu na miso na yo, nabondeli yo, longola mosaleli na yo te .*”

Kobenga mopaya “nkolo” ezalaki mbano ya komikitisa monene ya Abrahama mpe lisusu ezali na elembeteli moko te oyo emonisi ete akanisaki ete azalaki koloba na Nzambe. Pamba te, botali oyo ya Nzambe na lolenge ya bomoto mobimba ezali ya kokamwa uta ata Moize akozala na ndingisa te ya komona “nkembo” ya elongi ya Nzambe engebene na Exo.33:20 kino 23: “ *YaHWéH alobi: Okokoka te mpo na komona elongi na ngai, mpo moto akoki komona ngai te mpe kozala na bomoi te. Yawe alobaki: Tala esika moko pene na ngai; okotelema likolo ya libanga. Ntango nkembo na ngai ekoleka, nakotia yo na libulu ya libanga, mpe nakozipa yo na loboko na ngai kino nakoleka. Mpe ntango nakobalusa loboko na ngai, okomona ngai nsima, kasi elongi na ngai ekomonana te .*” Soki emonaneli ya “nkembo” ya Nzambe epekisami, amipekisi te kozwa lolenge ya bomoto mpo na kopusana penepene na bikelamu na ye. Nzambe asalaka yango mpo na kotala Abrahama, moninga na ye, mpe akosala yango lisusu na lolenge ya Yesu Klisto uta zemi na ye ya embrion mpe kino liwa na ye ya bomikabi.

Gen.18:4: “ *Tiká moto amema mwa mai mpo na kosukola makolo na yo; mpe bópema na nse ya nzete oyo .*”

Verse 1 emonisaki polele, molunge ezali, mpe motoki ya makolo ezipami na mputulu ya mabele elongisaka kosukola makolo ya bapaya. Ezali likabo ya kosepelisa oyo epesami na bango. Mpe likebi oyo ezali na lokumu ya Abalayama.

Gen.18:5: “ *Nakokende kozwa eteni ya limpa, mpo na kolendisá motema na yo; nsima na yango, okokoba mobembo na yo; mpo yango wana ozali koleka na mosaleli na yo. Bayanolaki ete: Salá ndenge olobi .*”

Awa tomoni ete Abalayama amonisaki te ete bapaya yango bazali bikelamu ya likoló. Bokebi oyo azali kolakisa epai na bango ezali bongo litatoli ya bizaleli na ye ya bomoto ya bomoto. Azali na komikitisa, ya bolingo, ya boboto, ya bokabi, ya kosalisa mpe ya boyambi bapaya; makambo oyo esepelisaka ye na Nzambe. Na likambo oyo ya bomoto, Nzambe andimi mpe andimi makanisi na ye nyonso.

Eba.18:6: “ *Abalayama akótaki nokinoki na hema na ye epai ya Sara, mpe alobaki ete: Noki, mezire misato ya farini ya malamú, kopakola yango mpe kosala bagato .*”

Bilei ezali na ntina mpo na nzoto ya mosuni mpe komonaka nzoto misato ya mosuni liboso na ye, Abrahama azalaki na bilei oyo ebongisamaki mpo na kozongisa sika makasi ya nzoto ya bapaya na ye.

Gen.18:7: “ *Mpe Abalayama akimaki mbangu epai ya etonga na ye, mpe azwaki mwana ya ngómbe moko ya pepele mpe ya malamú, mpe apesaki yango na mosaleli moko, oyo abongisaki yango nokinoki .*”

Kopona mwana ya ngómbe ya petée emonisaka lisusu bokabi na ye mpe boboto na ye ya bomoto; esengo na ye ya kosepelisa mozalani na ye. Pona kozua résultat oyo epesaka oyo eleki malamú na ba visiteurs na yango.

Gen.18:8: “ *Mpe azwaki mwa kreme mpe miliki, elongo na mwana ya ngombe oyo babongisaki, mpe atyaki yango liboso na bango. Ye moko atelemaki pembeni na bango, na nse ya nzete. Mpe balyaki .*”

Bilei wana ya kosepelisa epesamaka na bapaya oyo bazali koleka, bato oyo ayebi te kasi oyo atalelaka lokola bato ya libota na ye moko. Incarnation ya ba visiteurs eza très réelle puisque baliaka biloko ya kolia oyo esalemi pona mutu.

Eba.18:9: “ *Bongo balobi na ye ete, Sara mwasi na yo azali wapi? Ayanolaki ete: Azali wana, na hema .*

Lokola mpasi ya moyambi elongi na nkembo ya Nzambe mpe ya ye moko, bapaya bamonisaka bomoto na bango ya solo na kopesaka nkembo ya mwasi na ye, "Sarah", oyo Nzambe apesaki ye na emonaneli na ye ya kala.

Eba.18:10: “ *Moko na bango alobaki ete: Nakozonga epai na yo na ntango oyo; mpe tala, Sara mwasi na yo akobota mwana mobali. Sara azalaki koyoka na ekuke ya hema, oyo ezalaki nsima na ye .*”

Toyeba ete na komonana ya bapaya misato, ezali na eloko moko te oyo ekoki ko identifier YaHWéh na ba anzelu mibale oyo bazali kokende elongo na ye. Bomoi ya lola emonisami awa mpe ezali komonisa ndimbola ya égalitaire oyo ezali koyangela kuna.

Ntango moko ya bapaya misato asakoli mbotama ya Sarah oyo ezali pene, ayokaka uta na ekuke ya hema makambo oyo ezali kolobama mpe makomi ezali koyebisa nani " *azalaki nsima na ye* "; oyo elakisi ete amonaki ye te mpe na bomoto akokaki te kozala conscient ya présence na ye. Kasi bazalaki mibali te.

Eba.18:11: “ *Abalayama ná Sara bakómaki mibange mpe bakómaki mibange: mpe Sara akokaki lisusu kolikya kobota bana te .*”

Verse yango elimboli makambo ya bomoto oyo ezalaka malamumu oyo bato nyonso bazalaka na yango.

Eba.18:12: “ *Mpe asekaki na motema na ye , mpe alobaki ete: Sikoyo lokola nakómi mobange, nakozala na mposa na yango? Nkolo na ngai mpe akómi mobange .*”

Talá lisusu bosikisiki: “ *Asekaki na kati na ye moko* ”; na boye ete moto moko te ayoki ye koseka longola se Nzambe na bomoi oyo alukaka makanisi mpe mitema.

Gen.18:13: “ *Yawe alobaki na Abrahama ete: Mpo na nini Sara asekaki, kolobaka ete: Nakobota mpenza mwana, atako nazali mobange? »*

Nzambe azwi libaku ya kobimisa bomoto na ye ya bonzambe, oyo ezali kolongisa kolobela YaHWéH mpo ezali ye nde azali koloba na komonana oyo ya bomoto epai ya Abraham. Kaka Nzambe nde akoki koyeba makanisi ya Sara oyo ebombami mpe sikoyo Abraham ayebi ete Nzambe azali koloba na ye.

Gen.18:14: “ *Ezali na likambo moko ya kokamwa na ngambo ya YaHWéH? Na ntango oyo etyami nakozonga epai na bino, na ntango oyo kaka; mpe Sara akobota mwana mobali .*”

Nzambe akomi autoritaire pe a renouveler prédiction na ye clairement na kombo YaHWéH ya bonzambe na ye.

Gen.18 :15: “ *Sara akosaki, alobaki ete: Nasekaki te. Mpo azalaki kobanga. Kasi alobaki boye: Au contraire, bosekaki .*”

“ *Sara akosaki* ” elobi makomi mpo Nzambe ayokaki makanisi na ye ya kobombana, kasi maseki moko te eutaki na monoko na ye; yango wana ezalaki kaka mwa lokuta epai ya Nzambe kasi mpo na moto te. Mpe soki Nzambe apameli ye, ezali mpo andimi te ete Nzambe azali na bokonzi likoló na makanisi na ye. Apesi bilembeteli, akei tii na kokosela ye. Yango wana azali kotingama na kolobaka ete: “ *Au contraire (ezali lokuta), bosekaki .*” Tobosana te ete moto oyo Nzambe apambolaki azali Abrahama kasi Sara te, mwasi na ye oyo azali na mibeko, oyo azali kozwa matomba kaka na lipamboli ya mobali na ye. Makanisi na ye esi esili kobimisa elakeli mabe ya kobotama ya Yisamaele, monguna ya libula mpe momekani ya Yisalaele na mikolo mizali koya; ezali solo kokokisa mosala moko ya Nzambe.

Gen.18:16: “ *Mpe bato oyo batelemaki mpo na kolongwa, mpe batalaki epai ya Sodomo. Abrahama akendaki elongo na bango mpo na kokende elongo na bango .* ”

Basili, baleisami mpe bazongisaki sika epai ya Abrahama mpe Sara mbotama ya mikolo mizali koya ya mwana ya mobali oyo azali na mibeko Yisaka, bapaya ya lola bamoniseli Abrahama ete botali na bango na mabele ezali mpe na mission mosusu na makanisi: etali Sodomo.

Gen.18:17: “ *Bongo YaHWéH alobaki: Nabomba Abraham oyo nakosala?...* ”

Awa tozali na bosaleli ya sikisiki ya verse oyo euti na Amosa 3:7 : “ *Mpo ete Nkolo, YaHWéH, asalaka eloko te kozanga ete abimisa sekele na ye epai ya basaleli na ye basakoli* ”.

Eba.18:18: “ *Abrahama akokóma mpenza ekólo monene mpe ya nguya, mpe na kati na ye bikólo nyonso ya mokili ekopambolama .* ”

Na ntina ya bobungisi ya ndimbola ya momesano oyo esalelami na adverbe “ *na ntembe te* ”, namikundoli ete elakisi : na lolenge moko boye mpe ya solo. Yambo ya kobimisa mosala na ye ya kobebisa, Nzambe asali mbangu mpo na kondimisa Abrahama na ntina ya ezalela na ye moko liboso ya elongi na ye mpe azongisaka sika mapamboli oyo akopesa ye. Nzambe abandi kolobela Abrahama na moto ya misato mpo na kotombola ye na molongo ya ezaleli monene ya lisolo ya bomoto. Kosalaka bongo, azali kolakisa bakitani na ye ya mosuni mpe ya molimo ndakisa oyo apambolaka mpe oyo azali komikundola mpe kolimbola na verse oyo eyei.

Gen.18:19: “ *Mpo naponi ye, ete apesa mitindo na bana na ye mpe ndako na ye nsima na ye, bábatela nzela ya Yawe, na bosembo mpe na boyengebene bilaka oyo apesaki ye .* ”

Oyo Nzambe alimboli na verset oyo esali bokeseni nionso na Sodome oyo akobebisa. Kino na nsuka ya mokili, baponami na yango bakozala lokola ndimbola oyo: kobatela nzela ya YaHWéH ezali na kosalela bosembo mpe bosembo; bosembo ya solo mpe bosembo ya solo oyo Nzambe akotonga likolo ya makomi ya mibeko mpo na koteya bato na ye Yisalaele. Komemya makambo yango ekozala likambo oyo Nzambe asengeli kotosa bilaka na ye ya mapamboli.

Gen.18:20: “ *Mpe YaHWéH alobaki ete: Koganga mpo na Sodoma mpe Gomora ebakisami, mpe lisumu na bango ezali monene .* ”

Nzambe amemi esambiselo oyo na Sodomo mpe Gomola, bingumba ya bakonzi oyo Abalayama ayaki kosalisa ntango babundisaki bango. Kasi ezalaki mpe na Sodoma nde Lota, mwana ya ndeko na ye ya mobali, aponaki kofanda, elongo na libota na ye mpe basaleli na ye. Koyebaka bokangami ya bokangami oyo Abrahama azali na yango mpo na mwana ya ndeko na ye, Nzambe abakisaka mitindo ya likebi epai ya mobange mpo na kosakola mikano na ye epai na ye. Mpe mpo na kosala yango, amikitisi na niveau ya moto mpo na komisala bomoto na ndenge ekoki mpo na komitia na niveau ya raisonnement humain ya Abraham mosali na ye.

Eba.18:21: “ *Yango wana nakokita, mpe nakotala soki basalaki makambo nyonso na kolanda nsango oyo eyei epai na ngai; mpe soki ezali te, nakoyeba .*”

Maloba yango ekeseni na boyebi ya makanisi ya Sara, mpamba te Nzambe akoki te koboya kotalela nivo ya pite oyo ekokisami na bingumba mibale wana ya patatalu mpe bozwi na yango mingi. Réaction oyo emonisi bokebi oyo azali kosala mpo mosaleli na ye ya sembo andima etumbu ya bosembo ya etumbu na ye.

Eba.18:22: “ *Mpe mibali bakei, mpe bakendaki na Sodomo. Kasi Abrahama atelemaki kaka liboso ya YaHWéH .*”

Awa, bokabwani ya bapaya epesi Abraham nzela ya koyeba kati na bango Nzambe ya bomoi, YaHWéH, oyo azali elongo na ye na lolenge ya bomoto ya pete oyo ezali kolendisa bosangisi maloba. Abalayama akokóma na mpiko kino na meko ya kosala elongo na Nzambe na lolenge moko ya mombongo mpo na kozwa lobiko ya bingumba mibale, oyo moko na yango efandi na Lota, mwana ya ndeko na ye ya mobali ya bolingo.

Eba.18:23: “ *Abalayama apusanaki mpe alobaki ete: “Okoboma mpe moyengebene elongo na bato mabe? »*

Motuna oyo Abraham atuni ezali justifié, mpo na ba actions collectives na yango ya justice, bomoto esalaka liwa ya ba victimes innocents oyo babengaka dégâts collatéraux. Kasi soki bomoto ekoki te koyeba bokeseni, Nzambe akoki. Mpe akopesa bilembeteli ya likambo oyo na Abraham mpe na biso oyo totangi litatoli na ye ya biblia.

Gen.18:24 : « *Peut-être y a-t-il cinquante justes au milieu de la ville: les feras-tu périr aussi, et ne pardonneras-tu pas à la ville à cause des cinquante justes qui sont au milieu d 'ye ? »*

Na molimo na ye ya boboto mpe ya bolingo, Abraham atondi na makanisi ya lokuta mpe azali kokanisa ete ezali likoki ya kozwa ata bato 50 ya bosembo na bingumba oyo mibale mpe azali kobenga bato oyo bakoki kozala sembo 50 mpo na kozwa epai ya Nzambe ngolu ya bingumba mibale oyo ezali na nkombo mpenza ya bosembo na ye ya kokoka oyo ekoki te kobeta moto oyo asali likambo te elongo na moto oyo azali na ngambo.

Eba.18:25: “ *Koboma moyengebene elongo na bato mabe, mpo ezala na moyengebene lokola elongo na bato mabe, ezala mosika na yo! Mosika na yo! Ye oyo azali kosambisa mabele mobimba akomonisa bosembo te? »*

Abrahama akanisaka bongo kosilisa mokakatano na kokundwelaka Nzambe oyo akoki kosala te kozanga kowangana bomoto na ye oyo ekangami mingi na liyoki ya bosembo ya kokoka.

Gen.18:26: “ *Mpe YaHWéH alobaki ete: Soki nazwi bayengebene ntuku mitano na Sodoma na katikati ya engumba, nakolimbisa engumba mobimba mpo na bango .*”

Na motema molai mpe na boboto, YaHWéH atikaki Abraham aloba mpe na eyano na ye amonisi ete azali na ntina: mpo na bato 50 ya bosembo bingumba ekobebisama te.

Gen.18:27: “ *Abalayama ayanolaki mpe alobaki ete: Talá, nazwi mpiko ya koloba na Nkolo, ngai oyo nazali mputulu mpe mputulu .*”

Ezali nde likanisi ya “ *mputulu mpe mputulu* ” ete bato bazangi Nzambe bakotikala nsima ya kobebisama ya bingumba mibale oyo ezali na lobwaku? Atako bongo, Abalayama andimi ete ye moko azali eloko mosusu te bobele “ *mputulu mpe mputulu* ”.

Gen.18:28: “ *Mbala mosusu bayengebene mitano kati na ntuku mitano bakozanga: mpo mitano bokobebisa engumba mobimba? Mpe Yawe alobaki ete: Nakobebisa yango te, soki nakuti bato ntuku minei na mitano ya boyengebene kuna .*

Mpiko ya Abrahama ekokamba ye akoba kosala boyokani na ye na kokitisa mbala nyonso motango ya baponami oyo mbala mosusu bakozwama mpe akotelema na molongo 32 na motango ya bayengebene zomi. Mpe mbala nyonso Nzambe akopesa ngolu na ye mpo na motango oyo Abrahama apesaki likanisi.

Gen.18:29: “ *Abalayama akobaki koloba na ye, mpe alobaki ete: Mbala mosusu bayengebene bakozala ntuku minei kuna. Mpe Yawe alobaki ete: Nakosala eloko te mpo na bato ntuku minei oyo .*

Gen.18:30: “ *Abalayama alobaki ete, Nkolo asilikela te, mpe nakoloba. Mbala mosusu bato ya sembo ntuku misato bakozala kuna. Mpe Yawe alobaki ete: Nakosala eloko te soki nazwi bato ntuku misato ya boyengebene kuna .*

Gen.18:31: “ *Abalayama alobaki ete: Talá, nazwi mpiko ya koloba na Nkolo. Mbala mosusu bato ya sembo ntuku mibale bakozala kuna. Mpe Yawe alobaki ete: Nakobebisa yango te mpo na ntuku mibale oyo .*

Gen.18:32: “ *Abalayama alobaki ete: Nkolo asilikela te, mpe nakoloba koleka mbala oyo te. Mbala mosusu bato ya sembo bakozala zomi kuna. Mpe Yawe alobaki: Nakobebisa yango te mpo ya bayengebene zomi .*

Awa esukaka na boyokani ya Abrahama oyo asosoli ete ezali na ndelo oyo esengeli kotiyama oyo koleka oyo kotingama na ye ekozala na ntina te. Atelemi na motángo ya bato zomi ya sembo. Andimi na elikya nyonso ete motángo wana ya bato ya sembo esengeli kozwama na bingumba wana mibale ya kanyaka, ata soki totáangi kaka Lota ná bandeko na ye.

Gen.18:33: “ *Yawe akendaki ntango asilaki koloba na Abrahama. Mpe Abalayama azongaki na esika na ye ya kofanda .*”

Bokutani na mabele ya baninga mibale, moko ya lola mpe Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso mpe mosusu, moto, mputulu ya mabele, esukaka, mpe moko na moko azongi na misala na ye. Abraham epai ya esika na ye ya kofanda mpe YaHWéH epai ya Sodome mpe Gomorra oyo etumbu na ye ya kobebisa ekokwea.

Na échange na ye na Nzambe, Abraham abimisaki ezaleli na ye oyo ezali na image ya Nzambe, soucié ya komona justice ya solo ekokisami tout en donnant

la vie valeur na yango ya motuya makasi. Yango wana boyokani ya mosaleli na ye ekokaki bobele kosepelisa mpe kosepelisa motema ya Nzambe oyo akabolaka mpenza mayoki na ye.

Genese 19

Kokabwana na likambo ya mbalakaka

Gen.19 :1: “ *Baanzelu mibale bayaki na Sodoma na mpokwa; mpe Lota afandaki na ekuke ya Sodom. Ntango Lota amonaki bango, atelemaki mpo na kokutana na bango, mpe akweaki na elongi na ye na mabele .”*

Toyebi na etamboli oyo bopusi malamumu ya Abrahama na mwana ya ndeko na ye Lota uta azali kolakisa makanisi ndenge moko epai ya bapaya oyo bazali koleka. Mpe asalaka yango na likebi mingi koleka, lokola ayebi bizaleli mabe ya bafandi ya engumba ya Sodoma oyo afandi mpo na kofanda.

Gen.19:2: “ *Bongo alobaki ete: Talá, bankolo na ngai, nabondeli bino, bókwata na ndako ya mosaleli na bino, mpe bólala kuna; sukola makolo na yo; okolamuka ntóngontóngó, mpe okokoba mobembo na yo. Te, bayanolaki ete, tokolekisa butu mobimba na balabala .”*

Lota akómisi mokumba na ye ya koyamba bato oyo bazali koleka na ndako na ye mpo na kobatela bango na misala ya kozanga nsóni mpe ya mabe ya bafandi ya kanyaka. Tozali kokuta maloba ya boyambi oyo Abalama alobaki epai ya bapaya na ye misato. Lota azali solo moto ya sembo oyo amitikaki te ete abebisama na bofandi na ye elongo na bikelamu ya mabe ya engumba oyo. Baanzelu mibale bayei kobebisa engumba kasi yambo ya kobebisa yango, balingi kobulunganisa mabe ya bafandi na kokanga bango na mosala, na kolakisa na molende mabe na bango. Mpe mpo na kozwa mbano oyo, ekoki mpo na bango kolekisa butu mobimba na balabala mpo ete Basodome babundisa bango.

Gen.19:3: “ *Kasi Lota alendisaki bango mingi mpe bayaki epai na ye mpe bakótaki na ndako na ye. Apesaki bango elambo, mpe atumbaki mampa oyo ezangi levire. Mpe balyaki .”*

Na yango, Lota alongi kondimisa bango, mpe bandimi boyambi na ye; oyo ezali naino kopesa ye libaku ya komonisa bokabi na ye lokola Abalayama asalaki liboso na ye. Likambo yango eteyaka bango bázwa molimo kitoko ya Lota, moto ya sembo na kati ya bato oyo bazali sembo te.

Gen.19:4: “ *Bazalaki naino kolala te ntango bato ya engumba, bato ya Sodom, bazingaki ndako, banda na bana tii na mibange; bato nyonso bayaki mbangu .”*

Elakiseli ya mabe ya bafandi eleki makambo oyo baanzelu mibale bakanisaki, mpamba te bayaka koluka bango ata na ndako epai Lota ayambaki bango. Talá nivo ya contagion ya mabe oyo: “ *kobanda na bana tii na mibange* ”. Yango wana, ekateli ya YaHWéH ezali mpenza na ntina.

Eba.19:5: “ *Mpe babengaki Lota mpe balobi na ye ete: Wapi bato oyo bayaki epai na yo na butu oyo? Bóbimisa bango epai na biso, mpo tóyeba bango .”*

Batu naïf bakoki kokosama na ba intentions ya ba Sodomites, po ezali demande ya connaissance te mais ya connaissance na sens biblique ya terme ya exemple « Adam ayebaki mwasi na ye pe abotaki mwana mobali ». Dépravité ya batu wana ezali donc total mpe sans remède.

Gen.19:6: “ *Lota abimaki epai na bango na ekuke ya ndako, mpe akangaki ekuke nsima na ye .*”

Lota ya mpiko oyo azali kokende mbangu ye moko mpo na kokutana na bikelamu ya nsóni mpe oyo azali komibanzabanza mpo na kokanga ekuke ya ndako na ye nsima na ye mpo na kobatela bapaya na ye.

Gen.19:7: “ *Mpe alobaki ete: Bandeko na ngai, nabondeli bino, bósala mabe te; »*

Moto malamumu alendisaka moto mabe ete asala mabe te. Abengi bango « bandeko » mpo bazali mibali lokola ye mpe abatelaki na kati na ye elikya ya kobikisa basusu kati na bango na liwa oyo bizaleli na bango ezali kotambwisa bango.

Gen.19:8: “ *Talá, nazali na bana basi mibale oyo bayebaki moto naino te; Nakomema bango libanda epai na yo, mpe okoki kosala bango oyo olingi. Bobele kosala bato oyo eloko te uta bakómi na elili ya ndako na ngai .*”

Mpo na Lota, bizaleli ya Basodome ekómaki na likoló oyo ekómaki naino te na likambo yango. Mpe mpo na kobatela bapaya na ye mibale, ayei kopesa bana na ye mibale ya basi oyo bazali naino ngóndó na esika na bango.

Eba.19:9: “ *Balobaki ete: Bokende! Balobi lisusu: Oyo ayei lokola mopaya, mpe alingi kosala lokola mosambisi! Bon, tokosala bino mabe koleka bango. Mpe kofina Lota na mobulu, babimaki liboso mpo na kobuka ekuke .*”

Maloba ya Lota ekitisaka te etuluku oyo eyanganaki, mpe bikelamu wana ya nsómó, balobi ete bazali komibongisa mpo na kosala ye mabe koleka bango. Na nsima, balukaka kobuka porte.

Eba.19:10: “ *Mpe mibali yango basembolaki mabókó na bango, mpe bakótisi Lota na ndako epai na bango, mpe bakangaki ekuke .*”

Lokola Lota, moto ya mpiko, ye moko azali na likama, baanzelu bakóti na likambo yango mpe bakótisi Lota na kati na ndako.

Gen.19:11: “ *Mpe babomaki miso ya bato oyo bazalaki na ekuke ya ndako, banda na oyo ya moke tii na oyo eleki monene, na boye ete bayokaki mpasi mpamba mpo na koluka ekuke ” .*

Na libándá, bato oyo bazali penepene na esengo babetaka bango miso ekufá; na yango, bato oyo bafandi na ndako yango babatelami.

Eba.19:12: “ *Bato yango balobi na Lota ete: “Ozali naino na nani awa? Babokilo mibali, bana mibali mpe bana basi, mpe biloko nyonso ya yo na engumba, bóbimisa bango na esika oyo .*”

Lota azwaki boboto na miso ya baanzelu mpe ya Nzambe oyo atindaki bango. Mpo bomoi na ye ebika, asengeli “ **kobima** » ya engumba na lobwaku ya patatalu mpo ete banzulu bakobebisa bafandi ya lobwaku oyo oyo ekokoma zone ya bitika lokola engumba Aï. Libonza ya baanzelu epanzani na biloko nyonso oyo ezali ya ye kati na bikelamu ya bomoi ya bato.

Na motó ya likambo oyo ya **bokabwani** etinda ya bonzambe ya “ **kobima** ” ezali ya libela. Pamba te azali kosenga na bikelamu na ye **bamikabola** na mabe

na ndenge na yango nionso lokola mangomba ya lokuta ya boklisto. Na Em.18:4 apesi mitindo na baponami na ye ete “ *babima* » ya “ *Babilone monene* », oyo etali liboso lingomba ya Katolike mpe ya mibale lingomba ya Protesta ya lolenge mingi, oyo na nse ya bopusi na yango batikali kino na ntango oyo. Mpe lokola na Lota, bomoi na bango ekobikisama bobele na kotosaka mbala moko etinda ya Nzambe. Pamba té, soki kaka mobeko ekosakolama oyo ekosala ete bopemi ya mokolo ya lomingo na mokolo ya liboso ezala obligatoire, suka ya tango ya ngolu ekokoma na suka. Et puis ekozala trop tard pona ko changer opinion pe position na yo envers problème oyo.

Awa nazali kobenda likebi na bino na likama oyo emonisami na kozongisaka nsima bikateli oyo esengeli kino na nsima. Bomoi na biso ezali fragile, tokoki kokufa na nzela ya bokono, likama , to attaque, makambo oyo ekoki kosalema soki Nzambe asepelaka te malembe na biso ya kosala, mpe na likambo oyo, nsuka ya ntango ya ngolu ya lisanga ebungisaka ntina na yango nyonso. , mpamba te oyo akufi liboso na ye, akufi na kozanga bosembo na ye mpe na etumbu na ye na Nzambe. Koyebaka mokakatano oyo, Paulo alobi na Ebr.3:7-8 : “ *Lelo, soki boyoki mongongo na ye, bókómisa mitema na bino makasi te lokola na botomboki...* ”. Na yango, esengeli ntango nyonso koyanola na likabo oyo Nzambe apesi, mpe Paulo azali na likanisi oyo engebene na Ebr.4:1: “ *Bongo tobanga, ntango elaka ya kokota na bopemi na ye ezali naino, ete moko na bino.* ” emonani lokola ete eyei na retare te .”

Gen.19:13: “ *Mpo tokobebisa esika oyo, mpo ete koganga mpo na bafandi na yango ezali monene liboso ya YaHWéH. YaHWéH atindi biso tobebisa yango* ”.

Na mbala oyo, ntango ezali kosila, baanzelu bayebisaki Lota ntina ya kozala na bango na ndako na ye. Esengeli kobebisa engumba noki na mokano ya YaHWéH.

Gen.19:14: “ *Lota abimaki mpe alobaki na babokilo na ye oyo bazwaki bana na ye ya basi ete: Telemá, alobaki, bima na esika oyo; mpo YaHWéH akobebisa engumba. Kasi, na miso ya babokilo na ye ya mibali, amonanaki lokola azali kosala maseki .* ”

Babokilo ya Lota bazalaki mpenza te na nivo ya mabe ya Basodome mosusu, kasi mpo na lobiko kaka kondima nde ezali na ntina. Mpe polele, bazalaki na yango te. Bindimeli ya bokilo na bango esepelisaki bango te, mpe likanisi ya mbalakaka ete Nzambe YaHWéH azalaki pene ya kobebisa engumba ezalaki kaka ya kokamwa mpo na bango.

Gen.19:15: “ *Uta ntongo ya mokolo, baanzelu balendisaki Lota, balobi ete: Telemá, kamata mwasi na yo mpe bana na yo mibale ya basi oyo bazali awa, noki te okufa na libebi ya engumba* ”.

Kobebisama ya Sodome ebotaka **bokabwani ya motema mpasi** oyo ezali komonisa kondima mpe kozanga kondima. Bana basi ya Lota basengeli kopona kati na kolanda tata na bango to kolanda mobali na bango.

Gen.19:16: “ *Mpe ntango azalaki kozela, mibali bakangaki ye na loboko, ye, mwasi na ye, mpe bana na ye mibale ya basi, mpamba te YaHWéH akobikisa ye; Bamemaki ye mpe batikaki ye libanda ya engumba .* ”

Na action oyo, Nzambe alakisi biso “ *marque oyo ezuami na moto* ”. Encore une fois ezali pona Lota sembo nde Nzambe abikisaka, elongo na ye, bana na ye mibale ya basi pe mwasi na ye. Na bongo, bapasolami na engumba, bamimoni libanda, bonsomi mpe na bomoi.

Eba.19:17: “ *Ntango abimisaki bango, moko na bango alobaki ete: “Bóbikisa mpo na bomoi na yo; kotala nsima na yo te, mpe kotelema na patatalu mobimba te; kokima na ngomba, noki te bókufa .”*

Lobiko ekozala na ngomba, boponi etikali na Abalayama. Lota akoki bongo kososola mpe koyoka mawa na libunga na ye na ndenge aponaki esika ya patatalu mpe bozwi na yango. Bomoi na ye ezali na likama, mpe akosengela kosala mbangu soki alingi kozala na libateli ntango mato ya Nzambe ekobeta lobwaku. Bapesi ye mitindo ete atala nsima te. Molongo yango esengeli kozwama na ndenge ya solosolo mpe ya elilingi. Avenir mpe bomoi ezali liboso ya babiki na Sodome, mpamba te nsima na bango, mosika te ekozala na eloko mosusu te bobele bitika ya kopela oyo ezikisami na mabanga ya soufre oyo ebwakami uta na likoló.

Eba.19:18: “ *Lota alobaki na bango ete: O! te, Nkolo! »*

Mobeko oyo anzelu apesaki ezali kobangisa Lota.

Gen.19:19: “ *Talá, nazwi ngolu na miso na yo, mpe omonisi motema mawa na yo epai na ngai, mpo obatelaki bomoi na ngai; kasi nakoki kokima te na ngomba liboso ete likama ekwela ngai, mpe nakokufa .”*

Lot ayebi région oyo esika avandaka pe ayebi que po akoma na ngomba ekozua ye temps ebele. Yango wana abondeli anzelu mpe apesi ye solution mosusu.

Eba.19:20: “ *Talá, engumba oyo ezali pene mpo na ngai kokima, mpe ezali moke. O ! ete nakoki kokima kuna,... ezali moke te?... mpe ete molimo na ngai ezali na bomoi! »*

Na nsuka ya lobwaku yango ezali na Tsoar, liloba oyo elimboli moke. Abikaki na likambo ya mawa oyo esalemaki na lobwaku yango mpo na kozala esika ya kobombana mpo na Lota ná libota na ye.

Eba.19:21: “ *Mpe alobaki na ye ete: Talá, napesi yo mpe ngolu oyo, mpe nakobebisa te engumba oyo ozali kolobela .”*

Kozala ya engumba oyo ezali naino kotatola likambo oyo ya nsomo oyo esimbaki bingumba ya lobwaku ya patatalu epai bingumba mibale Sodoma mpe Gomora ezalaki.

Eba.19:22: “ *Salá mbangu mpe kimá kuna, mpo nakoki kosala eloko te tii okokóma kuna. Yango wana nkombo ya Zoare epesamaki na engumba oyo .*

Anzelu azali sikawa kolanda boyokani na ye mpe akozela kino Lota akokota na Zoare mpo na kobeta lobwaku.

Eba.19:23: “ *Moi ezalaki kobima na mabele ntango Lota akotaki na Soare .”*

Mpo na Basodome emonanaki lokola ete mokolo ya sika esakolamaki na nse ya kobima ya moi kitoko; mokolo lokola mokolo mosusu...

Gen.19:24: “ *Bongo YaHWéH asopisaki soufre mpe mótó uta na likoló likoló na Sodoma mpe likoló na Gomora uta na YaHWéH .”*

Mosala wana ya kokamwa ya Nzambe ezwaki litatoli ya nguya na nzela ya biloko oyo Ron Wyatt, moto ya arkeoloji ya Lingomba ya Adventiste amonaki. Amonisaki esika oyo engumba Gomora ezalaki oyo bandako na yango ya kofanda ekangamaki na ngámbo ya westi ya ngomba oyo ezali na ndelo ya lobwaku yango. Mabele ya esika oyo esalemi na mabanga ya soufre oyo, soki ekoti na mato, tii lelo oyo ezali kopela. Likamwisi ya bonzambe endimisami bongo mobimba mpe ebongi na bondimi ya baponami.

Na bokeseni na oyo bazalaki kokanisa mpe koloba mbala mingi, Nzambe abengaki te nguya ya nikleere mpo na kobebisa lobwaku oyo, kasi na mabanga ya soufre mpe ya soufre ya peto, oyo ekanisami ete ezali na bopeto ya 90%, oyo ezali ya kokamwa engebene bato ya mayele. Likolo ememaka mapata ya soufre te, yango wana nakoki koloba ete kobebisama oyo ezali mosala ya mokeli Nzambe. Akoki kokela eloko nionso selon besoin na ye banda akela mabele, lola pe nionso oyo ezali na kati.

Eba.19:25: “ *Abebisaki bingumba wana, mpe patatalu mobimba, mpe bafandi nyonso ya bingumba, mpe milona ya mabele .*”

Nini ekoki kobika na esika oyo mbula ya mabanga ya soufre oyo ezali kopela mato ebetaka? Eloko moko te, longola kaka mabanga mpe mabanga ya soufre oyo ezali naino.

Eba.19:26: “ *Mwasi ya Lota atalaki nsima, mpe akómaki likonzi ya mungwa .*”

Kotala oyo ya nsima uta na mwasi ya Lota emonisi mawa mpe bosepeli oyo ebatelami mpo na esika oyo elakelami mabe. Ezalela oyo ya makanisi esepelisaka Nzambe te mpe ayebisaka yango na kobongola nzoto na ye na likonzi ya mungwa, elilingi ya stérilité spirituelle absolue .

Gen.19:27: “ *Abrahama atelemaki na ntongontongo mpo na kokende na esika oyo atelemaki liboso ya YaHWéH .*”

Lokola ayebaki te drame oyo esalemi, Abrahama ayei na nzete ya chène ya Mamre epai ayambaki bapaya na ye misato.

Eba.19:28: “ *Mpe atalaki epai ya Sodomo mpe Gomora, mpe na mabele mobimba ya patatalu; mpe, talá, amonaki milinga ezali kobima na mabele, lokola milinga ya litumbu .*”

Ngomba yango ezali esika ya kotalatala malamun mpenza. Uta na likoló na ye, Abrahama azali koyangela etúká yango mpe ayebi esika lobwaku ya Sodoma mpe Gomola ezali. Soki mabele ya esika yango ezali naino brazier incandescente, likolo emati milinga ya acide oyo euti na soufre mpe mpo na kolya biloko nyonso oyo moto ayanganisi na engumba moko. Esika yango e condamné na stérilité tii na suka ya mokili. Kuna tozali kokuta kaka mabanga, mabanga, mabanga ya soufre, mpe mungwa, mungwa mingi oyo esalisaka mabele ezala stérilité.

Gen.19:29: “ *Ntango Nzambe abebisaki bingumba ya patatalu, akanisaki Abrahama; mpe atindaki Lota akima na kati ya likama, oyo na nzela na yango abalolaki bingumba epai Lota afandaki .*”

Bososoli oyo ezali na ntina mpo emonisi biso ete Nzambe abikisaki Lota bobele mpo na kosepelisa Abalayama, mosaleli na ye ya sembo. Yango wana atikaki kofinga ye te mpo aponaki mpo na lobwaku ya bozwi mpe bingumba na

yango ya kobeba. Mpe yango endimisi ete abikisamaki solo na destin oyo eyebani na Sodome lokola "marque oyo elongolamaki na moto" to, na bosikisiki mingi.

Eba.19:30: “ *Lota alongwaki na Soare mpo na kokende na bisika oyo etombwaná, mpe akendaki kofanda na ngomba, elongo na bana na ye mibale ya basi, mpo abangaki kotikala na Soare. Azalaki kofanda na libulu moko, ye ná bana na ye mibale ya basi .*”

Mposa ya **kokabwana** ekómi sikawa polele epai na Lota. Mpe ezali ye nde azwi ekateli ya kotikala na Zoare te oyo, atako “moke” ezalaki mpe na bato oyo bazalaki na kanyaka mpe na masumu liboso ya Nzambe. Na ngala na ye, akei na ngomba mpe, mosika na libondisi nyonso, afandaka elongo na bana na ye mibale ya basi na kati ya libulu, esika ya kobombama ya bozalisi ya libateli oyo bikelamu ya Nzambe epesi.

Eba.19:31: “ *Mokóló alobaki na leki ete: Tata na biso akómi mobange; mpe ezali na moto moko te na mboka mpo na koya epai na biso, engebene momeseno ya mikili nyonso .*”

Ezali na likambo moko te ya nsóni na mikano oyo bana basi mibale ya Lota basalaki. Motindo na bango ezali justifié mpe andimami na Nzambe mpo basalaka na mokano ya kopesa bana na tata na bango. Soki motivation oyo ezalaki te initiative elingaki ezala incestueuse.

Gen.19:32: “ *Yaka, tómelisa tata na biso vinyo, mpe tólala elongo na ye, mpo tóbatela libota ya tata na biso .*”

Gen.19:33: “ *Bongo bameli tata na bango vinyo na butu wana; mpe nkulutu akendaki kolala na tata na ye: amonaki te ntango alali mpe ntango atelemaki .*”

Gen.19 :34: “ *Mokolo oyo elandaki, mokóló alobaki na leki ete, Talá, nalalaki lobi na butu elongo na tata na ngai; tómelisa ye lisusu vinyo na butu oyo, mpe tókende kolala elongo na ye, mpo tóbatela libota ya tata na biso .*”

Eba.19:35: “ *Bamelisaki tata na bango vinyo lisusu na butu wana; mpe mwana ya nsuka alali elongo na ye: amonaki te ntango alali mpe ntango atelemaki .*”

Inconscience totale ya Lot na action oyo epesi approche image ya insemination artificielle oyo esalemi na ba nyama na batu na temps na biso ya suka. Eza na mua recherche ya plaisir te pe eloko eza somo koleka couplage ya ba ndeko na ebandeli ya bomoto te.

Eba.19:36: “ *Bana basi mibale ya Lota bazwaki zemi na tata na bango .*”

Tomoni kati na bana basi wana mibale ya Lota bizaleli ya kokamwa ya komipimela mpo na bolamu ya lokumu ya tata na bango. Lokola bazali bamama oyo babalá te, bakobókola mwana na bango bango moko, na ndenge ya Leta kozanga tata, mpe na ndenge yango baboyi kozwa mobali, molongani, moninga.

Eba.19:37: “ *Mwana ya liboso abotaki mwana mobali, mpe apesaki ye nkombo Moaba: azali tata ya Bamoaba tii lelo .*”

Gen.19:38: “ *Mwana ya nsuka abotaki mpe mwana mobali, mpe apesaki ye nkombo Ben Ami: azali tata ya Baamona tii lelo*”

Tomoni, kati na esakweli ya Danye 11:41, kolobelama ya bakitani ya bana mibali mibale: “ *Akokota na mokili eleki kitoko, mpe bato mingi bakokwea; kasi Edome, Moaba , mpe bakonzi ya bana ya Amona bakobikisama na lobókó na*

ye .” Na yango, bokangami ya mosuni mpe ya elimo ekosangisa bakitani yango na Yisraele oyo etongamaki likoló na Abalayama, mosisa nsima ya Hebere ya bato ya Baebele. Kasi misisa wana ya bato nyonso ekobimisa matata mpe ekotyá bakitani yango na ekólo Yisraele. Na Sefania 2:8 mpe 9, Nzambe asakoli likama mpo na Moabe mpe bana ya Amona: “ *Nayokaki kofinga ya Moaba mpe kofinga ya bana ya Amona, ntango bafingi bato na ngai mpe batelemaki na lolendo na ndelo na yango. Yango wana nazali na bomoi! [Yehova] ya mampinga, Nzambe ya Yisraele, alobi: Moabe bakozala lokola Sodoma, mpe bana ya Amona lokola Gomora, esika oyo ezipami na banzube, esika ya kotimola mungwa, esobe mpo na libela; bato na ngai oyo batikali bakopunza bango, bato mosusu ya ekólo na ngai bakozwa bango .”*

Yango emonisi ete lipamboli ya Nzambe ezalaki kaka epai ya Abalayama mpe ete bandeko na ye oyo babotamaki na tata moko, Tera, bakabolaki yango te. Soki Lota akokaki kozwa matomba na ndakisa ya Abalayama, ekozala bongo te mpo na bakitani na ye oyo babotamaki na bana na ye mibale ya basi.

Genese 20

Bokabwani na statut ya prophète ya Nzambe

Kozongisaka sika likambo oyo ekómelaki Farao oyo elobelami na Genese 12, Abalayama amonisi mwasi na ye Sara lokola ndeko na ye ya mwasi epai ya Abimeleke, mokonzi ya Gerare (lelo oyo Palestine pene na Gaza). Encore , réaction ya Nzambe oyo apesi ye etumbu esali que a découvrir que mobali ya Sara azali prophète na ye. Na bongo, nguya mpe bobangi ya Abalayama epalanganaki na etúká mobimba.

Genese 21

Bokabwani ya oyo ezali na mibeko mpe oyo ezali na mibeko te

Bokabwani na nzela ya mbeka ya oyo **tolingaka**

Gen.21:1: “ *Mpe Yawe akendaki kotala Sara ndenge alobaki, mpe Yawe asalaki Sara ndenge alobaki. »*

Na botali yango, Nzambe asilisaki kobota ya Sara oyo eumelaki mingi.

Eba.21:2: “ *Mpe Sara azwaki zemi mpe abotaki Abrahamama mwana mobali na bobange na ye, na ntango oyo Nzambe alobaki na ye. »*

Yis.55:11 endimisi likambo oyo: “ *Ezali mpe bongo mpo na liloba na ngai oyo ezali kobima na monakó na ngai: ezali kozonga epai na ngai mpamba te, kozanga kosala mokano na ngai mpe kokokisa mikano na ngai ”*; elaka oyo epesamaki na Abalayama ekokisami, na bongo verse yango elongisami. Mwana oyo aye na mokili sima ya Nzambe kosakola mbotama na ye. Biblia ezali kolakisa

ye lokola “mwana ya elaka”, oyo ekomisi Yisaka elilingi ya esakweli ya “Mwana ya Nzambe” ya masiya: Yesu.

Eba.21:3: “ *Mpe Abrahama apesaki mwana na ye oyo abotamaki na ye nkombo Yisaka.* »

Nkombo Yisaka elakisi: aseki. Abalayama ná Sara basekaki ntango bayokaki Nzambe ayebisaki mwana na bango oyo akozala mwana na bango. Soki koseka ya esengo ezali malamumu, ezali bongo te mpo na koseka ya kotyola. Kutu, babalani nyonso mibale basalaki ndenge moko lokola bato oyo bazalaki kokanisela bango makanisi mabe. Mpamba te bazalaki koseka ntango bakanisaki ndenge bato oyo bazalaki zingazinga na bango bazalaki kosala. Uta mpela, bomoi ekiti mpenza mpe mpo na bato, mbula ya 100 marks ekómisaki bobange; oyo epai tozelaka makambo mingi te na bomoi. Kasi mbula elakisi eloko te na contexte ya relation na mokeli Nzambe oyo atie ndelo ya biloko nionso. Mpe Abraham amoni yango na mayele na ye mpe azwi, na nzela ya Nzambe, bomengo, lokumu, mpe botata, mbala oyo, oyo ezali na ntina.

Gen.21:4: “ *Mpe Abalayama akataki mwana na ye Yisaka ngenga ntango azalaki na mikolo mwambe, ndenge Nzambe apesaki ye mitindo.* »

Na ngala na ye, mwana oyo azali na mibeko akatamaka ngenga. Etinda ya Nzambe etosami.

Eba.21:5: “ *Mpe Abrahama azalaki na mbula nkama moko ntango mwana na ye Yisaka abotamaki na ye.* »

Eloko yango ezali ya kokamwa, kasi te na kotalela mibeko ya liboso ya mai ya mbu.

Eba.21:6: “ *Mpe Sara alobaki ete: Nzambe apesi ngai likambo ya koseka; oyo akoyoka yango akoseka elongo na ngai.* »

Sarah amonaka ete likambo yango ezali kosekisa mpo azali moto mpe azali victime ya makanisi mabe ya bato. Kasi mposa wana ya koseka emonisaka mpe esengo oyo tokanisaki te. Lokola Abrahama mobali na ye, azuaka possibilité ya kobota na âge oyo yango ezali lisusu imaginable te na oyo etali normalité ya mutu.

Gen.21 :7: “ *Mpe alobaki ete: Nani alingaki koloba na Abrahama ete, Sara akomelisa bana mibali? Mpo naboteli ye mwana mobali na bobange na ye.* »

Eloko yango ezali mpenza ya kokamwa mpe ya likamwisi mobimba. Soki totali maloba maye ma Sara na nivo ya esakweli, tokoki komona na Yisaka mwana oyo asakoli boyokani ya sika kati na Klisto, nzokande Ismaele asakoli mwana ya kondimana ya liboso. Na koboya na ye Klisto Yesu, mwana oyo ya mosuni oyo abotami engebene na mosuni na nzela ya elembo ya kokatama ngenga akoboyama na Nzambe mpo na kopesa nzela na mwana moklisto oyo aponami na nzela ya kondima. Lokola Yisaka, Klisto mobandisi ya kondimana ya sika akobotama na ndenge ya likamwisi mpo na komonisa mpe komonisa Nzambe na lolenge ya bomoto. Na bokeseni, Yismaele azali kokanisama bobele na moboko ya mosuni mpe bososoli ya bozindo ya bato.

Eba.21:8: “ *Mpe mwana akolaki, mpe alongolamaki mabele; mpe Abalayama asalaki elambo monene na mokolo oyo Yisaka alongolamaki mabele.*

»

Mwana oyo azali komelisa ye mabele akokóma elenge, mpe mpo na Tata Abrahama, avenire efungwami etondi na elaka mpe na esengo oyo azali kosepela na yango na esengo.

Eba.21:9: “ *Mpe Sara amonaki mwana ya Agare Moezipito, oyo abotaki na Abalayama, azali koseka; mpe alobaki na Abrahama ete:* “

Koseka ezali polele esika monene na bomoi ya babalani oyo bapambolami. Bonguna mpe zuwa ya Ismaele epai ya Yisaka, mwana oyo abongi, ememi ye na koseka, kotyola ye. Mpo na Sara, ndelo ya oyo ekoki kokanga motema ekoki: nsima ya kotyola ya mama eyei oyo ya mwana; eleki mingi.

Eba.21:10: “ ***Bóbengana** mosaleli mwasi oyo ná mwana na ye; mpo mwana ya mosali mwasi oyo akozwa libula te elongo na mwana na ngai, elongo na Yisaka.* »

Tokoki ko comprendre exasperation ya Sarah mais tala na ngai likolo. Sara asakoli bozangi makoki ya boyokani ya yambo oyo ekozwa libula te elongo na baponami ya sika, oyo etongami na kondima na bosembo ya Klisto Yesu.

Gen.21:11: “ *Mpe ezalaki mabe mingi na miso ya Abrahama, mpo na mwana na ye.* »

Abrahama asalaka lokola Sara te mpo mayoki na ye ekabolami kati na bana na ye mibale ya mibali. Kobotama ya Yisaka elongoli te mbula 14 ya bolingo oyo ekangisaka ye na Yismaele.

Eba.21:12: “ *Mpe Nzambe alobaki na Abalayama ete, Tika ete ezala mabe na miso na yo te mpo na mwana mpe mpo na mosali na yo ya mwasi. Na makambo nyonso oyo Sara alobaki na yo, yoká mongongo na ye, mpo na Yisaka bakobenga yo momboto.* »

Na nsango oyo, Nzambe abongisi Abalayama mpo andima kokabwana ya Yismaele, mwana na ye ya liboso. **Bokabwani** oyo ezali na mosala ya esakweli ya Nzambe; lokola asakoli ete kondimana ya kala ya Moize ekolonga te. Lokola libondisi, na Yisaka, Akobakisa bakitani na ye. Mpe kokokisama ya liloba oyo ya bonzambe ekozala na nzela ya botiami ya kondimana ya sika esika wapi “ *baponami* ” bakobengama ” na nsango ya Nsango Malamu ya seko ya Nzambe kati na Yesu Klisto.

Na yango, na ndenge ya paradoxe, Yisaka akozala patriarche ya kondimana ya kala mpe ezali likolo ya nionso na Yakobo, mwana na ye ete engebene na mosuni mpe elembo ya kokatama ngenga, Yisalaele ya Nzambe ekotelemisama na miboko na yango. Kasi paradoxe ezali ete kaka Yisaka oyo asakoli kaka mateya oyo etali kondimana ya sika kati na Klisto.

Eba.21:13: “ *Mpe nakokómisa mwana ya moombo mwasi ekólo, mpo azali momboto na yo.* »

Ismaele azali patriarche ya ba peuples ebele ya Moyen-Orient. Kino Klisto abimaki mpo na mosala na ye ya kobikisa awa na mabele, lotomo ya elimo ezalaki bobele ya bakitani ya bana mibale wana ya Abalayama. Mokili ya Mpótó ezalaki kofanda na mitindo mingi ya losambo ya bapakano, kozanga kotalela bozali ya Nzambe mozalisi monene.

Eba.21:14: “ *Mpe Abrahama atelemaki na ntóngontóngo, mpe azwaki limpa mpe loposo ya mai, mpe apesaki yango na Agare, atyaki yango na lipeka na*

ye, mpe apesaki ye mwana mpe atindaki ye akende . Mpe akendaki koyengayenga na esobe ya Beersheba. »

Kokotela ya Nzambe ekitisaki Abalayama motema. Ayebi ete Nzambe ye moko akokengela Agare na Ismael mpe andimi **kokabwana** na bango, mpo azali na confiance na Nzambe mpo na kobatela mpe kotambwisa bango. Mpo ete ye moko abatelami mpe akambami kino sikawa na Ye.

Gen.21:15: “ *Mpe ntango mai na mposo ya vinyo esilaki, abwakaki mwana na nse ya moko ya matiti, »*

Na esobe ya Beersheba, mai oyo ememami esili nokinoki mpe kozanga mai, Agare amonaka kaka liwa lokola mbuma ya nsuka mpo na ezalela na ye ya mawa.

Eba.21:16: “ *akendaki mpe afandaki na ngámbo mosusu, na ntaka ya likonga; mpo alobaki ete: Tika namona te mwana akufa. Mpe afandaki na ngámbo mosusu, mpe atombolaki mongongo mpe aelaki. »*

Na likambo wana ya kolekisa ndelo, mpo na mbala ya mibale, Agare asopi mpisoli na ye liboso ya elongi ya Nzambe.

Gen.21:17: “ *Mpe Nzambe ayokaki mongongo ya mwana, mpe Anzeli ya Nzambe abengaki Agare uta na likoló, mpe alobaki na ye ete: “Likambo na yo ezali nini, Agare? Kobanga te, mpo Nzambe ayoki mongongo ya mwana esika azali. »*

Mpe mpo na mbala ya mibale, Nzambe akoti na likambo yango mpe asololi na ye mpo na kokitisa ye motema.

Eba.21:18: “ *Telemá, kangá mwana mpe kambá ye na loboko na yo; mpo nakokómisa yango ekólo monene. »*

Nakundolisi bino, mwana Ismaele azali elenge ya mibu 15 kino 17, kasi azali atako bongo mwana oyo azali na nse ya mama na ye Agare mpe bango mibale bazali lisusu na mai ya komela te. Nzambe alingi ete asunga mwana na ye mpo destin moko ya nguya ebombami mpo na ye.

Gen.21:19: “ *Mpe Nzambe afungoli ye miso, mpe amonaki libulu ya mai; mpe akendaki mpe atondisaki loposo na mai, mpe amelisaki mwana. »*

Litomba ya likamwisi to te, libulu oyo ya mai ebimi na ngonga oyo esengeli mpo na kopesa Agare mpe mwana na ye elengi ya bomoi. Mpe bazali na nyongo ya bomoi na bango epai ya Mozalisi ya nguya oyo afungolaka to akangi bomoni mpe mayele ya makambo.

Eba.21:20: “ *Mpe Nzambe azalaki elongo na mwana, mpe akolaki, mpe afandaki na esobe, mpe akómaki mobeti masasi. »*

Yango wana esobe ezalaki mpamba te mpo Yismaele azalaki kobundisa banyama oyo azalaki koboma na likonga na ye mpo na kolya.

Eba.21:21: “ *Mpe afandaki na esobe ya Parane; mpe mama na ye azwaki mwasi na mokili ya Ezipito. »*

Na yango, boyokani kati na Baismaele mpe Baezipito ekokóma makasi mpe na boumeli ya ntango, kowelana ya Yismaele na Yisaka ekobakisama kino ekokómisa bango banguna ya libela na bozalisi.

Gen.21 :22: “ *Mpe esalemaki ete na ntango wana, Abimeleke ná Pikole mokonzi ya basoda na ye, balobaki na Abalayama ete; Nzambe azali elongo na yo na makambo nyonso oyo osalaka. »*

Makambo oyo esalemaki mpo na kolakisa Sara lokola ndeko na ye ya mwasi, makambo oyo elobelami na Gen.20, eteyaki Abimeleke ete Abrahama azalaki mosakoli ya Nzambe. Bazali sikawa kobanga mpe kobanga ye.

Eba.21:23: “ *Mpe sikawa lapi ndai epai na ngai awa na nkombo ya Nzambe ete okosala ngai lokuta te, to bana na ngai te, to bana ya bana na ngai te, engebene boboto oyo namonisi yo , okosala epai na ngai mpe epai ya mboka oyo ofandaki. »*

Abimeleke alingi lisusu te kozala victime ya mayele mabe ya Abrahama mpe alingi kozwa epai na ye bilaka ya makasi mpe ya ekateli makasi mpo na boyokani ya kimia.

Eba.21:24: “ *Mpe Abalayama alobaki ete, Nakolapa ndai. »*

Abrahama azali na mokano ya mabe te epai ya Abimeleke mpe akoki bongo kondima boyokani oyo.

Gen.21:25: “ *Mpe Abalayama apamelaki Abimeleke mpo na libulu ya mai oyo basaleli ya Abimeleke bazwaki na makasi. »*

Gen.21:26: “ *Mpe Abimeleke alobaki ete: Nayebi te nani asali likambo oyo, mpe okebisi ngai te mpo na yango, mpe nayoki yango kaka lelo. »*

Eba.21:27: “ *Mpe Abalayama akangaki bitonga mpe bangombe, mpe apesaki yango na Abimeleke, mpe bango mibale basalaki kondimana. »*

Eba.21:28: “ *Mpe Abalayama akabolaki bana ya bampate nsambo na etonga; »*

Pona oyo Abalayama aponaki “bampate nsambo” etatoli boyokani na ye na Nzambe mozalisi oyo alingi bongo kosangana na mosala na ye. Abraham afandi na mboka mopaya kasi alingi mbuma ya mosala na ye etikala biloko na ye.

Eba.21:29: “ *Mpe Abimeleke alobaki na Abalayama ete: “Bampate oyo nsambo oyo obongolá ezali nini? »*

Eba.21:30: “ *Mpe alobaki ete: “Okolongola bana ya bampate oyo nsambo na loboko na ngai, mpo ezala litatoli mpo na ngai ete natimolaki libulu oyo. »*

Gen.21:31: “ *Yango wana babengaki esika yango Beersheba, mpamba te bango mibale balapaki ndai kuna. »*

Libulu oyo ezali na matata ezwaki nkombo na liloba “sheba” oyo ezali mosisa ya motango “sambo” na Liebele, mpe oyo tozali kokuta na liloba “shabbat” oyo ezali kolakisa mokolo ya nsambo, mokolo ya samedi na biso oyo esantisami na bopemi ya poso na poso na Nzambe banda ebandeli ya bozalisi na ye awa na mabele. Mpo na kobatela bokundoli ya boyokani wana, libulu yango ebengamaki bongo “libulu ya bato nsambo”.

Eba.21:32: “ *Mpe basalaki kondimana na Beersheba. Mpe Abimeleke atelemaki, mpe Pikole mokonzi ya basoda na ye, mpe bazongaki na mokili ya Bafilistia. »*

Eba.21:33: “ *Mpe Abalayama alonaki nzete ya tamarisk na Beere-sheba; mpe kuna, abengaki nkombo ya Yawe, Nzambe ya seko. »*

Eba.21:34: “ *Mpe Abalayama afandaki ntango molai na mokili ya Bafilistia. »*

Nzambe abongisaki makambo ya kimya mpe ya kimya mpo na mosaleli na ye.

Genese 22

Bokabwani ya tata na mwana se moko oyo bapesaki mbeka

Mokapo oyo 22 ezali kolakisa motó ya likambo ya esakweli ya Klisto oyo Nzambe apesaki lokola mbeka lokola Tata. Ezali kolakisa etinda ya lobiko oyo Nzambe abongisaki na kobombana uta ebandeli ya mokano na ye ya kokela baninga ya bonsomi, ya mayele mpe ya autonome oyo bazali na ngambo na ye. Mbeka oyo ekozala motuya ya kofuta mpo na kozwa bozongisi ya bolingo uta na bikelamu na ye. Baponami bakozala baoyo bayanolaki na bilikya ya Nzambe na bonsomi mobimba ya kopona.

Eba.22:1: “ *Nsima na makambo wana, Nzambe amekaki Abalayama, mpe alobaki na ye ete: Abalayama! Mpe ayanolaki ete: Talá ngai!* »

Abrahama atosaka Nzambe mingi, kasi botosi yango ekoki kokende tii wapi? Nzambe ayebi djà eyano, kasi Abraham asengeli kotika sima na ye, lokola témoignage mpo na ba élus nionso, preuve concrète ya obedience exemplaire na ye oyo ekomisi ye tellement digne ya bolingo ya Nzambe na ye oyo ekomisi ye patriarche oyo postérité na ye ekozala sublimée par le mbotama ya Klisto Yesu.

Gen.22:2: “ *Nzambe alobaki ete: Kamata mwana na yo, mwana na yo se moko, oyo olingaka, Yisaka; kende na mokili ya Molia, mpe bópesa ye kuna lokola mbeka ya kotumba na moko ya bangomba oyo nakoyebisa bino.* »

Nzambe azali kofina na nko oyo ezali kosala mpasi, kino na ndelo ya kokanga motema mpo na mobange oyo ya mibu koleka nkama. Na lolenge ya likamwisi, Nzambe apesaki ye esengo ya kobota mwana mobali na ye mpe na Sara, mwasi na ye ya mibeko. Lisusu, akobombela bato oyo bazali zingazinga na ye bosenga ya Nzambe oyo ekoki kondimama te: “ *Pesá mwana na yo se moko lokola mbeka* ”. Mpe eyano malamumu ya Abalayama ekozala na mbano ya seko mpo na bato nyonso. Mpo, nsima wana Abrahama andimi kopesa mwana na ye, Nzambe ye moko akokoka lisusu te kotika mosala na ye ya kobikisa; soki akokaki kokanisa kotika yango.

To noter intérêt ya précision : “ *na moko ya bangomba oyo nakoyebisa bino* ”. Esika oyo ya sikisiki ebongisami mpo na kozwa makila ya Klisto.

Eba.22:3: “ *Abalayama atelemaki na ntɔngɔntɔngɔ, akangaki mpunda na ye, mpe amemaki basaleli mibale mpe mwana na ye Yisaka. Apasolaki nkoni mpo na mbeka ya kotumba, mpe abandaki kokende na esika oyo Nzambe ayebisaki ye.* »

Abrahama azwaki ekateli ya kotosa kolekisa ndelo wana mpe na liwa na molimo na ye, abongisaki kobongisa molulu ya makila oyo Nzambe apesaki mitindo.

Gen.22:4: “ *Na mokolo ya misato, Abrahama atombolaki miso mpe amonaki esika yango mosika.* »

Mboka ya Morija ezali na ntaka ya mikolo misato na makolo longwa na esika oyo afandaka.

Eba.22:5: “ *Mpe Abalayama alobaki na basaleli na ye ete, Bofanda awa elongo na mpunda; Ngai ná elenge mobali tokokende mosika wana mpo na kosambela, mpe tokozonga epai na yo. »*

Likambo ya nsɔmɔ oyo azali pene ya kosala ezali na mposa ya batatoli te. Ye yango wana **akabwani** na basali ba ye mibale oyo bakosengela kozela bozongi bwa ye.

Gen.22 :6: “ *Abalayama azwaki nkoni mpo na likabo ya kotumba, mpe atyaki yango likoló ya mwana na ye Yisaka, mpe amemaki mɔtɔ mpe mbeli na lobɔkɔ na ye. Mpe bango mibale batambolaki elongo . »*

Na esika oyo ya esakweli, kaka ndenge Klisto akosengela komema “patibulum” ya kilo oyo bakobeta mabɔkɔ na ye nsetɛ, Yisaka azali na mabaya oyo, soki epeli, ekosilisa nzoto na ye oyo apesaki mbeka.

Eba.22:7: “ *Bongo Yisaka alobaki na tata na ye Abalayama ete: Tata na ngai! Mpe ayanolaki ete: Talá ngai, mwana na ngai! Yisaka ayanolaki ete: Talá mɔtɔ mpe nkoni; kasi mwana-mpate mpo na mbeka ya kotumba azali wapi? »*

Yisaka amoni bambeka mingi ya losambo mpe azali na ntina ya kokamwa na kozanga ya nyama oyo esengeli kopesama mbeka.

Gen.22:8: “ *Abalayama alobaki ete: Mwana na ngai, Nzambe akomipesa mwana na mpate mpo na likabo ya kotumba. Mpe bango mibale batambolaki elongo. »*

Eyano oyo uta na Abalayama efulamaki mbala moko na Nzambe mpo ete esakoli na nkembo mbeka monene oyo Nzambe akosala na komipesaka na ekulusu na mosuni ya moto, kopesaka bongo mposa ya basumuki baponami mpo na Mobikisi ya malamumu mpe ya bosembo na bobongi nie ya bonzambe. Kasi Abraham amoni avenir oyo ya kobikisa te, mokumba oyo ya Klisto Mobikisi esakolamaki na nyama oyo epesamaki mbeka epai ya YaHWÉH, Nzambe mozalisi ya nguya nyonso. Mpo na ye, eyano yango epesaka ye kaka nzela ya kozwa ntango, wana azali kotala na nsɔmɔ mbeba oyo akosengela kosala.

Gen.22:9: “ *Ntango bakómaki na esika oyo Nzambe alobaki na ye, Abalayama atongaki etumbelo kuna, mpe abongisaki mabaya. Akangaki mwana na ye Yisaka, mpe atyaki ye na etumbelo likoló ya nzete. »*

Likambo ya mawa mpo na Abraham liboso ya etumbelo, ezali lisusu na nzela moko te ya kobombana na Yisaka ete ezali ye nde akozala mpate ya mbeka. Soki Tata Abraham amilakisaki kozala sublime na acceptation extraordinaire oyo, comportement docile ya Isaac ezali reflet ya oyo Yesu Klisto akozala na tango na ye: sublime na botosi mpe komipesa na ye.

Eba.22:10: “ *Bongo Abrahama asembolaki lobɔkɔ na ye mpe azwaki mbeli mpo na koboma mwana na ye. »*

Simbá ete mpo na kosala likambo, Nzambe azelaka tii na nsuka ya nsuka mpenza ya momekano mpo na kopesa litatoli ya motuya ya solosolo mpe bosolo na ye oyo aponami. “ *mbeli na lobɔkɔ* ”; etikali kaka koboma Yisaka lokola bampate ebele oyo esilaki kopesama mbeka.

Gen.22:11: “ *Bongo anzelu ya YaHWÉH abengaki ye uta na likoló, mpe alobaki ete: Abraham! Abrahama! Mpe ayanolaki ete: Talá ngai! »*

Elakiseli ya kondima ya botosi ya Abalayama esalemi mpe ekokisami na ndenge ya kokoka. Nzambe asukisi mpasi ya mobange mpe ya mwana na ye oyo abongi mpenza na ye mpe bolingo na ye.

Yebá, ntango nyonso oyo Nzambe to mwana na ye abengi ye, Abrahama ayanolaka ntango nyonso na kolobaka ete, “ *Talá ngai* .” Eyano oyo ya mbalakaka oyo euti na ye etatoli ezaleli na ye ya bokabi mpe ya polele epai ya mozalani na ye. Lisusu, ekeseni na ezaleli ya Adama oyo akangamaki na ezalela ya lisumu oyo abombaki Nzambe, kino Nzambe asengelaki koloba na ye ete: “ *Ozali wapi?* ”.

Gen.22 :12: “ *Mpe anzelu alobaki ete: Sembolá loboko na yo likoló ya mwana te, mpe salá ye eloko moko te; mpo sikoyo nayebi ete ozali kobanga Nzambe, mpe oboyi mwana na yo se moko te epai na ngai.* »

Na elakiseli ya bondimi na ye ya sembo mpe ya botosi, Abrahama akoki kozala na miso ya bato banso, mpe kino na nsuka ya mokili, kolakisama lokola ndakisa ya bondimi ya solo, na Nzambe, kino koya ya Klisto oyo akobota ye na nzoto kobaluka na bobongi nie ya bonzambe. Ezali na ndakisa oyo ya botosi oyo ezangi mbeba nde Abrahama akomi tata ya molimo ya bandimi ya solo oyo babikisami na makila ya Yesu Klisto oyo esopamaki. Na likambo oyo, Abrahama awuti kosala mosala ya Nzambe Tata oyo akopesa lokola mbeka ya solo mpe ya kufa, mwana na ye se moko na nkombo Yesu ya Nazarete.

Eba.22:13: “ *Abalayama atombolaki miso na ye, mpe amonaki nsima na ye mpate-mobali moko esimbami na nzete na maseke; mpe Abalayama akendaki mpe akamataki mpate-mobali, mpe apesaki yango lokola likabo ya kotumba na esika ya mwana na ye.* »

Na esika oyo, Abraham akoki kososola ete eyano na ye epai ya Yisaka, " *mwana na ngai, Nzambe akomipesa mwana na mpate mpo na mbeka ya kotumba* ", epemamaki na Nzambe, mpamba te " *mwana-mpate* ", ya solo, " *mwana -mpate-mobali* " . , ezali solo " *epesami* " na Nzambe mpe epesami na ye. Simbá ete banyama oyo bapesaka mbeka epai ya YaHWéH ezalaka ntango nyonso mibali mpo na mokumba mpe bokonzi oyo epesami na moto, Adama ya mobali. Klisto Mosikoli akozala mpe mobali.

Gen.22:14: “ *Abraham apesaki esika oyo nkombo YaHWéH Jireh. Yango wana elobami lelo: Na ngomba ya YaHWéH akomonana.* »

Nkombo “ *YaHWéH Jireh* ” elakisi: YaHWéH akomonana. Kozwa nkombo oyo ezali esakweli ya solo oyo esakoli ete na mokili ya Moria, Nzambe monene oyo amonanaka te oyo azali kofula bobangi mpe bobangi akomonana na lolenge ya bomoto oyo ezali na nsomo mingi te, mpo na komema mpe kozwa lobiko ya baponami. Mpe ebandeli ya boponi oyo, mbeka ya Yisaka lokola mbeka, endimisi mosala ya mabele ya “ *Mwana na Mpate ya Nzambe oyo alongolaka masumu ya mokili* .” Lokola ayebaki bosepeli ya Nzambe na limemya na ye mpo na mitindo mpe bandakisa oyo ebotamaki lisusu mpe ezongelamaki, ezali mbala mosusu mpe pene na solo ete Abalayama apesaki mbeka na ye na esika mpenza epai wapi, bikeke 19 na nsima, Yesu asengelaki kobaka ye na ekulusu, na nse ya Ngomba Golgota , libanda ya Yelusaleme, engumba, mpo na mwa ntango kaka, mosantu.

Gen.22:15: “ *Anzelu ya YaHWéH abengaki Abraham uta na lola mbala ya mibale,* ”

Mokakatano wana ya nsomo ekozala ya nsuka oyo Abrahama akokutana na yango. Nzambe amonaki kati na ye tata ya tata oyo abongi na ndakisa ya kondima ya botosi, mpe ayebisaki ye yango.

Gen.22:16: “ *mpe alobaki: Na ngai moko nalapi ndayi, liloba ya YaHWéH! Mpamba te osali boye, mpe okangaki te mwana na yo, mwana na yo se moko.* ”

Nzambe azali kopesa ntina na maloba oyo " *mwana na yo se moko* ", mpo ete esakolaka mbeka na ye ya mikolo mizali koya kati na Yesu Klisto engebene na Yoane 3:16: " *Nzambe alingaki mokili boye, ete apesaki Mwana na ye se moko, ete moto nyonso oyo akoki kondima ye akoma te.*" *bókufa, kasi bózala na bomoi ya seko.* ”

Gen.22:17: “ *Nakopambola yo mpe nakobakisa bakitani na yo, lokola minzoto ya likoló mpe lokola zelo oyo ezali na libongo; mpe bakitani na yo bakozwa ekuke ya banguna na bango.* »

Likebi ! Lipamboli ya Abrahama ezwamaka na libula te, ezali mpo na ye moko mpe mobali to mwasi moko na moko ya bakitani na ye asengeli, na ngala na ye, abongi na lipamboli ya Nzambe. Mpo Nzambe alaki ye ebele ya bana kasi kati na bana oyo , kaka baponami oyo bakosala na bosembo ndenge moko mpe na botosi ndenge moko nde bakopambolama na Nzambe. Na nsima, okoki komeka kozanga boyebi nyonso ya elimo ya Bayuda oyo na lolendo nyonso balobaki ete bazali bana ya Abrahama mpe na yango bana oyo babongi kozwa libula ya mapamboli na ye. Yesu amonisaki bango ete ezali solo te na ndenge alakisaki bango mabanga mpe alobaki ete na mabanga yango Nzambe akoki kopesa bakitani ya Abalayama. Mpe apesaki bango lokumu lokola tata na bango, Abrahama te, kasi Zabolo.

Na kolonga na ye mokili ya Kanana, Yosua akozwa porte ya banguna na ye, oyo ya liboso ekweaki ezalaki engumba Yeriko. Na nsuka, elongo na Nzambe, basantu oyo baponami bakozala na ekuke ya monguna ya nsuka: “ *Babilone Monene* ” engebene na mateya ndenge na ndenge oyo emonisami na Apocalypse ya Yesu Klisto.

Gen.22:18: “ *Bikólo nyonso ya mokili **ekopambolama** kati na bakitani na yo, mpamba te **otosi** mongongo na ngai.* »

Ezali solo “ *bikolo nyonso ya mabele* ”, mpo ete likabo ya lobiko kati na Klisto epesami na bato nyonso, ya ebandeli nyonso mpe bato nyonso. Kasi bikólo yango ezali mpe na nyongo ya Abalayama mpo ete akokaki kozwa masolo ya Nzambe oyo emonisami epai ya bato ya Baebela oyo bazalaki kobima na mokili ya Ezipito. Lobiko kati na Klisto ezwami na lipamboli mibale ya Abalayama mpe bakitani na ye oyo emonisami na bato ya Baebela mpe Yesu ya Nazarete, Yesu Klisto.

Ezali malamumu koyeba polele, na verse oyo, lipamboli mpe ntina na yango: botosi oyo endimami na Nzambe.

Eba.22:19: “ *Ntango Abalayama azongaki epai ya basaleli na ye, batelemaki mpe bakendaki elongo na Beere-sheba; mpo Abrahama afandaki na Beersheba.* »

Eba.22:20: “ *Nsima ya makambo oyo eyebisamaki epai ya Abalayama ete: Talá, Milika aboti mpe bana mibali mpo na ndeko na yo Nahore:* ”

Bavere oyo elandi ezali mpo na kobongisa lien elongo na “ *Lebeka* ” oyo akokóma mwasi oyo Nzambe aponá malamú mpo na Yisaka, moto ya sembo mpe ya botosi. Bakozwa ye na libota ya penepene ya Abrahama kati na bakitani ya ndeko na ye Nahore.

Eba.22:21: “ *Uze mwana na ye ya liboso, Buza ndeko na ye Kemuele tata ya Arame,* ” .

Eba.22:22: “ *Kesede, Hazo, Pildase, Yilafe mpe Betuele.* »

Eba.22:23: “ *Betuele abotaki **Lebeka** . Wana ezali bana mwambe oyo Milka abotaki epai ya Nahore, ndeko ya Abalayama .* »

Gen.22:24: “ *Kango na ye, nkombo na ye Reuma, abotaki mpe Tebake, Gaham, Tahash mpe Maaka.* ” .

Kokokisama ya bilaka oyo bapesaki Abalayama

Genese 23 elobeli liwa mpe kokundama ya Sara mwasi na ye na Hebrone, na libulu ya Makapela. Abalayama azwaki esika ya kokundama na mabele ya Kanana wana azalaki kozela ete Nzambe apesa bakitani na ye mokili mobimba mbula soki 400 na nsima.

Na sima, na Gen.24, Abraham azali kaka kobatela mokumba ya Nzambe. Mpo na kotikala **kokabwana** na bato ya bapakano ya mboka, akotinda mosaleli na ye na esika moko mosika, na libota na ye ya penepene, mpo na koluka mwasi mpo na mwana na ye Yisaka mpe bakotika Nzambe apona mpo na bango. Ndenge moko mpe, Nzambe akopona baponami oyo bakozala mwasi ya libala ya Klisto, Mwana ya Nzambe. Na sélection oyo, mutu azali na likambo na yango te po initiative na jugement ezali ya Nzambe. Pona ya Nzambe ezali ya kokoka, ya kofinga te mpe ya malamú, lokola Rebeka, mwasi oyo aponami, ya bolingo, ya

mayele mpe ya kitoko na lolenge ya komonana, mpe likolo ya nyonso, ya molimo mpe ya sembo; liyaka oyo mibali nyonso ya molimo oyo balingi kozwa mwasi basengeli koluka.

Yakobo na Esau

Na sima, engebene na Gen.25, Rebeka azali na ebandeli kobota lokola Sarai mwasi ya Abrama liboso na ye. Stérilité oyo ya kokabola ezali mpo na likambo oyo ete basi mibale bakomema bana ya kopambolama epai ya Klisto oyo ye moko akosalama na Nzambe na libumu ya elenge mwasi moko ya ngondo oyo babengi Maria. Na lolenge yango, molongó ya mosala ya kobikisa ya Nzambe emonisami na mosala na ye ya likamwisi. Konyokwama na stérilité naturelle oyo, Rebekah a appel na YaHWéH mpe azui epayi na ye mapasa mibale oyo babundaka na libumu na ye. Na komitungisa, atuni Nzambe na ntina ya likambo oyo: “ *Mpe YaHWéH alobaki na ye : 1 . Bikólo mibale ezali na libumu na yo, mpe bato mibale bakokabwana na libumu na yo; moko ya bato yango akozala makasi koleka mosusu, mpe oyo ya monene akozala na nse ya bato ya moke .* » Aboti mapasa mibale. Na tina ya suki na ye makasi, pe azalaki mobimba “ *rouge* ”, yango wana kombo “ *Edom* ” epesami na ba posterités na ye, nkulutu azui kombo “ *Esau* ”, kombo oyo elakisi “suki”. Leki babengaka ye “ *Jacob* ”, kombo oyo elakisi: “Mokosi”. Déjà ba kombo mibale wana esakolaka ba destins na bango. “Velu” akoteka lotomo na ye ya kobotama epai ya leki mpo na bilei ya kitoko ya “ *roux* ” to lentilles rouges. Atekaka lotomo yango ya kobotama mpo azali kotyola motuya na yango ya malamau. Au contraire absolument, « Mokosi » ya molimo azali kolula titre oyo oyo ezali kaka ya lokumu te, po lipamboli ya Nzambe ekangami na yango. “Mokosi” azali ya lolenge ya bato wana ya mobulu oyo balingi ata moke te kotinda bokonzi ya lola na makasi ezwa yango mpe ezalaki na makanisi na ye nde Yesu alobelaki likambo oyo. Mpe na komona molende wana oyo ezali kotoka, motema ya Nzambe esepeli mingi. Lisusu, mabe mingi mpo na “Mosuki” mpe malamau mingi mpo na “Mokosi”, mpo ezali ye nde akokoma “Israel”, na mokano ya Nzambe. Kosala libunga te, Yakobo azali mokosi ya momesano te mpe azali moto ya kokamwa, mpo ezali na ndakisa mosusu te ya Biblia oyo emonisi mokano na ye ya kozwa lipamboli ya Nzambe, mpe ezali kaka mpo na kokokisa mokano oyo nde “akosaka”. Na yango, biso nyonso tokoki komekola ye mpe likoló ya sembo ekosepela. Na ngambo na ye, Esau akozala lokola bakitani na ye bato ya “ *Edome* ”, nkombo oyo elakisi “ *motane* ”, na mosisa mpe ndimbola moko na Adam, bato oyo bakozala monguna ya Yisalaele lokola esakweli ya bonzambe esakolaki.

Nazali ko préciser que couleur « rouge » ezali ko désigner lisumu, kaka, na bilili ya prophétique ya projet ya lobiko oyo Nzambe abimisi mpe critère oyo etali, kaka, na ba acteurs ya ba productions na ye, lokola « Esau ». Na eleko ya molili ya Moyen Âge, bana ya nsuki motane oyo batalelame lokola bato mabe bazalaki kobomama. Yango wana, nazali kolakisa, langi ya motane esalaka te ete moto mpamba azala na masumu koleka brunette to blonde, mpo mosumuki ayebani na misala mabe ya kondima na ye. Yango wana ezali kaka, na motuya ya elilingi, ete “motane”, langi ya makila ya moto, ezali elembo ya lisumu, engebene na Yis.1:18: “ *Yaka mpe tobondela! elobi YaHWéH. Soki masumu na bino ezali*

lokola motane, ekozala mpembe lokola mbula-mpembe; soki bazali motane lokola langi ya motane-bulé, bakokóma lokola nsuki ya mpate . » Ndenge moko mpe, na Apocalypse na ye, Emoniseli na ye, Yesu akangisaka langi ya motane na bisaleli ya bato oyo ezali kosalela, kozanga koyeba to te, zaboló, Satana mosumuki ya liboso ya bomoi oyo Nzambe akelaki; bandakisa: “ *mpunda motane* ” ya Em.6:4, “ *dragon rouge to ya moto* ” ya Em.12:3, mpe “ *nyama motane* ” ya Em.17:3.

Sikawa lokola azali na lotomo oyo ya kobotama, Yakobo, na ngala na ye, akozala na makambo ya bomoi oyo esakolaka myango ya Nzambe, lokola mokitani ya Abalayama.

Atikaki libota na ye mpo na kobanga nkanda ya ndeko na ye Esau, na ntina malamu, engebene na Gen.27:24, mpo ete azwaki mokano ya koboma ye, nsima ya kopengwisa lipamboli ya tata na ye oyo azalaki kokufa, "akosamaki" na a ruse libanda ya makanisi ya Rebecca mwasi na ye. Na enlèvement oyo, ba kombo mibale ya mapasa emonisaka importance na bango. Mpamba te “Tempeur” asalelaki lopo ya nsuki mpo na kokosa Yisaka, oyo akómaki mokufi miso, mpe na ndenge yango, amipesaki lokola mokóló na ye oyo azalaki na “Nsuki.” Bato ya molimo basungana mpe Rebeka azalaki lokola Yakobo koleka Esau. Na likambo oyo, Nzambe azali kotelemela boponi ya bomoto mpe ya mosuni ya Yisaka oyo alingaki mingi Esau mobomi-nyama oyo amemelaki ye banyama ya zamba oyo asepelaki na yango. Mpe Nzambe apesi lotomo ya kobotama na moto oyo abongi na yango mingi: Yakobo Mokosi.

Lokola akómaki epai ya Labana, yaya na ye ya mobali ya Moarame, ndeko ya Lebeke, mpo na kosala epai na ye, Yakobo akómaki kolinga Labana, mwana mwasi ya nsuka ya Labana, kasi oyo aleki kitoko. Oyo ayebi te ezali que na vie na ye ya solo, Nzambe asalaka ye a jouer rôle prophétique oyo esengeli e prophetiser projet na ye ya lobiko. Lisusu, nsima ya “mbula nsambo” ya mosala mpo na kozwa Rashele, molingami na ye, Labana atye mwana na ye ya liboso “Lea” likoló na ye mpe apesi ye mwasi na ye. Mpo na kozwa Rachel mpe kobala ye, asengeli kosala “mbula nsambo mosusu” mpo na yaya na ye ya mobali. Na likambo oyo, “Yakobo” asakoli makambo oyo Nzambe akosengela kokutana na yango na mosala na ye ya kobikisa. Mpo ye mpe akosala boyokani ya yambo na boyokani te na mposa ya motema na ye, mpo ete likambo ya Yisalaele ya mosuni mpe ya ekolo ekozala te na elonga mpe nkembo oyo bolamu na yango ebongi na yango. Kolandana ya “Basambisi” mpe “bakonzi” esukaka ntango nyonso mabe, atako mwa makambo mosusu oyo esalemaka mingi te. Mpe mwasi oyo alingi oyo abongi na bolingo na ye, akozwa kaka na boyokani ya mibale nsima ya kolakisa bolingo na ye mpe kobimisa mwango na ye ya lobiko na mosala ya Yesu Klisto; mateya na ye, liwa na ye, mpe lisekwa na ye. Simbá ete makambo oyo bato mpe Nzambe balingaka ebongwanaka mpenza. Molingami ya Yakobo ezali Rashele, oyo azali kobota, kasi oyo ya Nzambe azali Lea, oyo abotaka mingi. Na kopesaka Yakobo, yambo, Lea lokola mwasi na ye, Nzambe azali kosala ete mosakoli na ye amona mawa oyo bango mibale bakokutana na boyokani na bango ya yambo. Na likambo oyo, Nzambe asakoli ete boyokani na ye ya liboso ekozala elonga ya nsambo. Mpe ndenge bakitani na ye baboyaki Masiya Yesu endimisaki nsango wana ya esakweli. Lea, oyo azalaki te molingami oyo mobali ya libala aponaki, azali elilingi oyo esakoli baponami ya boyokani ya sika oyo, ya ebandeli ya

bapakano, bafandaki ntango molai na kozanga koyeba bozali ya Nzambe mozalisi oyo akesanaki na ye moko. Nzokande, ezaleli ya Lea ya kobota mingi esakolaki kondimana oyo ekobota mbuma mingi mpo na nkembo ya Nzambe. Mpe Yisaya 54:1 endimisi, elobi ete, “ *Sepelá, Ee mobotaka, yo oyo aboti lisusu te! Tika esengo na yo mpe esengo na yo epasuka, yo oyo ozali lisusu na mpasi te! Mpo bana ya moto oyo asundolami bakozala mingi koleka bana na ye oyo abalá, elobi Yehova .*” Awa oyo basundolami basakoli, na nzela ya Lea, kondimana ya sika, mpe oyo abalaki, na nzela ya Rahel, kondimana ya kala ya Liebele.

Yakobo akómi Yisalaele

Lokola atiki Labana, moto ya bozwi mpe ya bozwi, Yakobo ná baoyo bazali na ye bazongi epai ya ndeko na ye Esau, oyo azali kobanga nkanda na ye ya bosembo mpe ya kozongisa mabe. Mokolo moko na butu, Nzambe abimi epai na ye mpe babundi bango na bango tii na ntóngontóngo. Nzambe azokisi ye na suka na loketo pe ayebisi ye que depuis sikoyo bakobenga ye "Israel", po abimaki na victoire na kobunda na Nzambe na batu. Na likambo oyo, Nzambe alingaki kolakisa elilingi ya molimo ya Yakobo oyo ezali kobunda na etumba na ye ya kondima. Nzambe apesaki ye nkombo Yisraele, azwi oyo azalaki na mposa makasi mpe koluka: lipamboli na ye epai ya Nzambe. Lipamboli ya Abalayama na Yisaka ezwaki bongo lolenge na nzela ya mobeko likonzi ya Yisalaele ya mosuni oyo, etongamaki likolo ya Yakobo oyo akomaki Yisalaele, ekokoma mosika te ekolo oyo babangaka, sima ya kobima na boombo ya Ezipito. Ngolu ya Nzambe esili kobongisa Esau, bandeko mibale bamimoni na kimia mpe na esengo.

Elongo na basi na ye mibale mpe basaleli na bango mibale, Yakobo amimonaki tata ya bana mibali 12 mpe kaka mwana mwasi moko. Na ebandeli azalaki stérile lokola Sarai mpe Rebeka, kasi mosambeli bikeko, Rahel azwi epai ya Nzambe bana mibale, Yozefe nkulutu mpe Benyamina leki. Akufaki ntango azalaki kobota mwana na ye ya mibale. Asakoli bongo nsuka ya kondimana ya kala oyo ekosila na bofandisi ya sika oyo etongami na makila ya bomikabi ya Yesu Klisto. Kasi na bosaleli ya mibale, makambo oyo ya kufa esakoli nsuka ya nsuka ya baponami na ye oyo akobikisama na bokoti na ye ya esengo ntango akozonga na lolenge na ye ya bonzambe ya nkembo na Mikaele Yesu Klisto. Bozongisi sima oyo ya ezalela ya baponami ya suka esakolami na mbongwana ya kombo ya mwana oyo abengaki " *Ben-Oni* " to, "mwana ya mawa na ngai", na mama oyo azali kokufa, azwaki nkombo ya sika na Yakobo, tata, ". *Benjamin* » soki, "mwana mobali ya mobali" (mopanzi ya mobali) to, mwana mobali apambolami. Mpo na kondimisa, na Mat.25:33, Yesu Klisto akotia “ *bampate na ye na loboko na ye ya mobali mpe bantaba na loboko na ye ya mwasi* ”. Nkombo oyo “ *Benjamin* ” eponami na Nzambe, kaka mpo na mosala na ye ya esakweli, na yango mpo na biso, mpo mpo na Yakobo ezalaki na ndimbola moke; mpe mpo na Nzambe, Rashele oyo azalaki kosambela bikeko abongi te na “ *lotomo* ” oyo esengaki ye. Makambo maye matali nsuka ya mokili makoli na bandimbola ya Em.7:8.

Yozefe oyo akoki kokumisama

Na lisolo ya Yisalaele, mokumba oyo Nzambe apesi Yozefe ekosala ete azala na bokonzi likoló na bandeko na ye oyo, na nkanda mpo na bokonzi na ye ya elimo, bateki ye epai ya bato ya mombongo ya Baarabe. Na Ezipito, bosembo na ye mpe bosembo na ye esalaki ete bato básepela na ye, kasi mwasi ya nkolo na ye alingaki kobebisa ye, lokola atemelaki ye, Yozefe amimonaki na boloko. Kuna, kolimbola bandoto, makambo ekomema ye na grade ya likolo koleka na se ya faraon: Vizier ya liboso. Kotombolama oyo etongami likoló na likabo na ye ya esakweli lokola mpo na Danyeke nsima na ye. Likabo yango esalaki ete Farao oyo apesaki ye Ezipito asepelaka na ye. Na ntango ya nzala, bandeko ya Yakobo bakokende na Ezipito mpe kuna, Yozefe akoyokana na bandeko na ye mabe. Yakobo na Benyamina bakosangana na bango mpe boye ndenge Baebele bakofanda na Ezipito na etuka ya Goshene.

Kobima mpe Moize ya sembo

Lokola azali baombo, Baebele bakokuta epai ya Moize, mwana ya Moebele oyo nkombo na ye elimboli "abikisami na mai" ya Nil, abokolami mpe azwamaki na mwana mwasi ya Faraon, mosikoli oyo Nzambe abongisaki.

Ntango makambo ya boombo na bango ezali makasi mpe ezali se kobakisama, mpo na kobatela Moebele moko, Moize abomi Moezipito moko, mpe akimi na Ezipito. Mobembo na ye ememi ye na Midian, na Arabie Saoudite, epai bakitani ya Abrahamama bafandaka mpe Ketura, mwasi na ye ya mibale, abalaki nsima ya liwa ya Sara. Lokola abalaki Zipora, mwana mwasi ya liboso ya bokilo na ye Yetro, mbula 40 na nsima, Moize akutanaki na Nzambe ntango azalaki kobatela bitonga na ye epai ya ngomba Horebe. Mozalisi abimi epai na ye na lolenge ya nzete ya incandescent oyo ezikaka kasi esilisaka te. Abimisi ye mwango na ye mpo na Yisalaele mpe atindi ye na Ezipito mpo na kotambwisa kobima ya bato na ye.

Malózi zomi ekosengama mpo na kotinda Farao atikaka baombo na ye ya motuya mingi bakende na bonsomi. Kasi ezali ya zomi oyo ekozwa ntina monene ya esakweli. Mpo Nzambe abomaki bana nyonso ya liboso ya Ezipito, bato to banyama. Mpe kaka na mokolo yango, Baebele basalaki feti ya Elekeli ya liboso na lisolo na bango. Elekeli esakolaki liwa ya Masiya Yesu, “ *mwana ya liboso* ” mpe “ *Mwana-mpate ya Nzambe* ” ya peto mpe ya litono te oyo bapesaki lokola mbeka lokola “ *mwana-mpate* ” oyo abomamaki na mokolo ya kobima na Ezipito. Nsima ya mbeka ya Yisaka oyo Nzambe asengaki epai ya Abalayama, Elekeli ya Kobima na Ezipito ezali liyebisi ya mibale ya esakweli ya liwa ya Masiya (Mopakolami) Yesu, to, na maloba ya Greke, ya Yesu Klisto. Kobima na Ezipito esalemaki na ^{mokolo ya 14} ya sanza ya liboso ya mobu, pene na ^{ekeke ya 15} liboso ya ntango na biso, pene na mibu 2500 sima ya lisumu ya Eva na Adama. Mituya yango endimisi eleko ya “mbula 400” ya “ *mabota minei* ” oyo Nzambe apesaki Baamore, bafandi ya mokili ya Kanana.

Lolendo mpe molimo ya botomboki ya Farao ekolimwa elongo na limpinga na ye na mai ya “mbu motane” oyo ezwi bongo ndimbola na yango, mpo

ete ekangami likolo na bango nsima ya kofungwama mpo na kopesa nzela na Baebele kokota na mabele ya Arabie Saoudite, na nzela ya nsuka ya sudi ya péninsule ya Ezipito. Kokima Midian, Nzambe akambaka bato na ye na esobe epai ya Ngomba Sinai esika akolakisela bango mobeko na ye ya “mibeko zomi”. Liboso ya Nzambe se moko ya solo, Yisraele ezali sikawa ekólo ya mayele oyo esengeli komekama. Mpo na yango, Moize abengami epai na ye, na ngomba ya Sinai mpe Nzambe abateli ye kuna mikolo mpe butu 40. Apesi ye bamesa mibale ya mibeko oyo eyemami na mosapi na ye ya bonzambe. Na kaa ya bato ya Baebele, kozanga ya Moize ntango molai ezali kopesa nzela na bilimo ya botomboki oyo batyaki mpasi na Arona mpe basukaka na kotinda ye andima kobwaka mpe kobongisama ya “ *mwana ya ngombe ya wolo* ”. Expérience oyo kaka ezo résumer comportement envers Nzambe ya batu ya batomboki ya tango nionso. Koboya na bango kotosa bokonzi na yango ememaka bango na kolinga kotya ntembe na bozali na yango. Mpe bitumbu ebele ya Nzambe ebongoli eloko te. Nsima ya mikolo 40 mpe butu wana ya komekama, bobangi ya bibanga minene ya Kanana ekokweisa bato ete báyengayenga na esobe na boumeli ya mbula 40 mpe, bobele na nkola oyo emekami, Yosua ná Kalebe bakozala na likoki ya kokota na mokili ya elaka oyo Nzambe apesaki pene na mobu 2540 banda Adama asalaki lisumu.

Bato ya liboso na lisolo ya Genese bazali ba acteurs na production oyo ebongisami na Nzambe mozalisi. Moko na moko na bango azali kopesa, mpo na ntina ya esakweli to te, liteya, mpe likanisi oyo ya spectacle endimami na ntoma Paulo oyo alobaki na 1 Kol.4:9: “ *Mpo ete Nzambe, emonani na ngai, asali biso , bantoma, bato ya nsuka, bakatelaki bango etumbu ya liwa na ndenge moko boye, mpamba te tozalaki spectacle mpo na mokili, mpo na baanzelu mpe mpo na bato .* » Banda wana, momemi-nsango ya Nkolo, Ellen G. White, akomaki buku na ye oyo eyebani mingi na motó ya likambo “Mawa ya bileko”. Likanisi ya “ *spectacle* ” endimami bongo, kasi sima ya “minzoto, minzoto” ya buku mosantu, ezali ngala ya moko na moko na biso ya kosala rôle na ye moko, koyeba ete elakisami na ba expériences na bango, tozali batiamaki na mokumba ya komekola misala na bango ya malamumu, kozanga kobota lisusu mabunga na bango. Mpo na biso, mpo na Danyeke (Mosambisi na ngai azali Nzambe), Nzambe atikali “Mosambisi na biso”, na mawa, na ntembe te, kasi “Mosambisi” oyo azali kosala exception te mpo na moto moko.

Likambo ya Yisraele ya ekolo ya Bayuda ezali mpasi, kasi ezali mingi te koleka oyo ya kondima ya boklisto ya eleko na biso oyo esukaka na lipengwi oyo epalangani mingi. Tosengeli kokamwa te na bokokani oyo, mpo ete Yisraele ya kondimana ya kala ezalaki kaka microcosme, échantillon, ya bato oyo batondi na mabele mobimba. Yango wana bondimi ya solo ezalaki mingi te kuna lokola na kondimana ya sika etongamaki likolo ya Mobikisi mpe “ *Motatoli ya Sembo* ” Yesu Klisto.

Euti na Biblia na motindo mobimba

Biblia mobimba, oyo Nzambe alakisaki mpe na nsima epemamaki na basaleli na ye oyo bazali bato, ezali na mateya ya esakweli; kobanda na Genese tii na Emoniseli. Ba acteurs oyo Nzambe aponi ba présenter biso ndenge bazali vraiment na vraie nature na bango. Kasi mpo na kotonga bansango ya esakweli na spectacle oyo ya libela, mokeli Nzambe akomi Mobongisi ya makambo. Sima ya kobima na Egypte, Nzambe apesi Israël aspect libre ya loi na ye ya selestiale pendant 300 ans, tango ya ba « juges » oyo esukaka vers 2840. Mpe na bonsomi oyo, bozongi na lisumu, e obliger Nzambe apesa etumbu ya peuple na ye « sambo ntango” oyo nsukansuka apesi na Bafilistia, banguna na bango ya libula. Mpe “mbala nsambo” atombolaki “ba libérateurs”. Biblia elobi ete na mikolo wana, “ *moto nyonso azalaki kosala oyo alingi .*” Mpe ntango oyo ya bonsomi mobimba esengelaki mpo mbuma oyo moto na moto amemaki emonisami. Ezali mpe bongo na “ *ntango ya nsuka* ” na biso. Mbula nkama misato oyo ya bonsomi oyo emonisami na bozongi ya ntango nyonso ya Baebele na masumu, Nzambe abengisi biso tokokanisa yango na mibu nkama misato ya bomoi ya moyengebene Enoka oyo azali kolakisa biso lokola ndakisa ya baponami na ye, kolobaka ete: “ *Enoka atambolaki elongo na Nzambe mbula nkama misato, na nsima azalaki lisusu te mpo Nzambe azwaki ye* ”; elongo na ye, na kosalaka ye akota liboso na boseko na ye lokola, nsima na ye, Mose mpe Eliya, mpe basantu basekwi na liwa ya Yesu, liboso ya baponami mosusu nyonso, bakisa mpe bantoma ya Yesu Klisto; bango nyonso bakobongwana to bakosekwa na mokolo ya nsuka.

Sima ya oyo ya « ba juges », eyaki tango ya bakonzi pe kuna lisusu, Nzambe apesi ba acteurs na ye mibale ya liboso rôle prophétique oyo e confirmer message ya progression **ya mabe vers le bien final**, c'est-à-dire, depuis butu, to molili, . epai ya pole. Oyo ezali lolenge bato oyo mibale, Saulo mpe Davidi, basakolaki mosala mobimba ya mwango ya lobiko oyo ebongisamaki mpo na baponami na mabele, elingi koloba, biteni mibale to boyokani mibale ya bule oyo elandana. Mema yango elongo na ngai, David akomi mokonzi kaka na liwa ya Mokonzi Saulo, kaka ndenge liwa ya kondimana ya kala ya seko epesi nzela na Klisto atia kondimana na ye ya sika, bokonzi na ye mpe bokonzi na ye ya seko.

Nasi nalobeli likambo oyo, kasi nakundolisi bino, ba monarchies ya mabele ezali na légitimité divine te mpo ba Hebreux basengaki Nzambe azala na mokonzi “ *lokola bikolo misusu ya mabele*”, bango, “pagan”. Oyo elingi koloba ete modèle ya bakonzi wana ezali ya lolenge ya ba valeurs sataniques mpe ya bonzambe te. Autant, pour Dieu, le roi est doux, humble de cœur, plein d'abnégation et de compassion, se faisant le serviteur de tous, autant celui du diable est dur, orgueilleux, égoïste et méprisant, et il exige d'être servi par nyonso. Lokola ayokaki mpasi na bosembo te mpo na koboya na ye na bato na ye, Nzambe andimaki bosenga na ye mpe mpo na mawa na ye, apesaki ye mokonzi engebene na mibeko ya zabololo mpe makambo na ye nyonso ya kozanga bosembo. Kobanda wana, mpo na bato na ye Yisalaele, **kasi ye moko** , bokonzi ezwaki lotomo na yango ya Nzambe.

Koloba na maloba to na mokanda ezali nzela ya bosangisi kati na bato mibale moko moko. Biblia ezali liloba ya Nzambe na ndimbola oyo ete mpo na kopesa mateya na yango epai ya bikelamu na ye ya mabele, Nzambe asangisi matatoli oyo epesamaki to epemamaki epai ya basaleli na ye; matatoli oyo

ebongisamaki, eponami mpe esangisamaki na ye na boumeli ya ntango. Tosengeli kokamwa te ntango tozali komona bozangi kokoka ya bosembo oyo etiamaki na mabele, mpo ete bakati na Nzambe, bato bakoki kotya bosembo na bango bobele na mokanda ya mobeko. Sikawa, Nzambe ayebisi biso na nzela ya Yesu ete “ *mokanda ebomaka kasi molimo epesaka bomoi* ”, mokanda oyo. Na yango, makomi mosantu ya Biblia ekoki kozala kaka “ *batatoli* ” ndenge emonisami na Emoniseli 11:3 kasi ata moke te “basambisi”. Na koyebáká ete mokanda ya mobeko ezali na likoki te ya kopesa etumbu ya bosembo, Nzambe amonisi solo oyo etongami bobele likoló na ezaleli ya bonzambe ya bomoto na ye. Ye moko akoki kopesa etumbu ya bosembo, mpo makoki na ye ya ko analyser makanisi ya sekele ya makanisi ya bikelamu na ye epesaka ye nzela ya koyeba ba motivations ya ba oyo ye asambisaka, makambo oyo ebombami mpe oyo bikelamu mosusu ba ignorer. Na yango, Biblia epesi bobele moboko ya matatoli oyo esalelami mpo na kosambisa. Na boumeli ya “ *mbula nkóto* ” ya kosambisama na likoló, basantu oyo baponami bakozwa mposa ya milimo oyo ezali kosambisama. Na Yesu Klisto, bakozala bongo na likoki ya kopesa etumbu ya kokoka oyo esengelaki kosalema mpamba te ekateli ya nsuka emonisi bolai ya ntango ya mpasi oyo banyokwamaki na liwa ya mibale. Boyebi wana ya botindiki ya solo ya mosali ngambo epesi biso nzela ya kososola malamumu mawa ya Nzambe epai ya Kaina, mobomi ya liboso awa na mabele. Engebene na litatoli se moko oyo epesamaki na mokanda na Biblia, Kaina apusama na zuwa na boponi ya Nzambe mpo na kopambola likabo ya Abele mpe kotyola oyo ya Kaina, kozanga ete oyo ya nsuka ayeba ntina ya bokeseni oyo ezalaki ya molimo mpe ezali naino koboya. Makambo ezali boye, bomoi ezali na ba paramètres mpe ba conditions innumérables oyo kaka Nzambe nde akoki ko identifier mpe ko juger na connaissance entière ya ba faits. Yango elobami, Biblia etikali mpo na bato, buku se moko oyo ezali kolakisa na balêtre miboko ya mobeko oyo esambisaka misala na bango, wana ezali kozela ete makanisi na bango ya kobombana emonisama epai ya basantu oyo baponami na likoló. Kasi, mokumba ya mokanda yango ezali ya kokweisa to kosambisa likambo oyo esalemi. Yango wana, na Emoniseli na ye, Yesu akundweli bato ntina ya “ *misala* ” na bango mpe alobelaka mingi te kondima na bango. Na Yakobo 2:17, ntoma Yakobo akundolaki ete “ *kozanga misala kondima ekufi* ”, *kondimisáká mpe likanisi oyo, Yesu alobeli kaka “ misala ”* ya malamumu to ya mabele oyo ebotami na kondima. Mpe mpo na kobotama na kondima, misala yango ezali kaka oyo Biblia eteyaka na nse ya mibeko ya Nzambe. Misala malamumu oyo Lingomba ya Katolike epesaka motuya ezwamaka na makanisi te, mpo ezali misala ya bizaleli ya bomoto mpe ya bofuli.

Na ntango ya nsuka, Biblia ezali mpenza kotyola mpe lisanga ya bato ezali komonisa likambo moko ya kobombama mpe ya lokuta oyo esalemi na mokili mobimba. Ezali na ntango wana nde liloba “ *solo* ” oyo ezali komonisa Biblia Mosantu, liloba ya Nzambe na bomoi, mpe na monene koleka, mosala na yango ya mokili mobimba na mokili mobimba, ezwi ntina na yango mobimba. Mpamba te kotyola “ *bosolo* ” oyo ekeseni na mosusu nyonso ememaka bomoto na komitonga likoló na lokuta na makambo nyonso ya boyokani, ya mokili, ya losambo, ya politiki to ya nkita.

Lisoló oyo ezali kokomama na Sabata ya 14 août 2021, lobi, 15 août, na mayangani minene, ba victimes oyo bakosami na mangomba ya lokuta bakopesa lokumu na mystification satanique oyo elongaki mingi na carrière na ye, puisque asalelaki “ *nyoka* ” lokola moyen moko na “ *Edene* ” : komonana na ye na nse ya elilingi ya “Virgene Maria”. Moto ya solo azalaki lisusu ngondo te, mpamba te nsima ya Yesu, abotaki bana mibali mpe bana basi; bandeko mibali mpe basi ya Yesu. Kasi lokuta ekufaka makasi mpe etelemeli ata ntembe ya malamú koleka ya Biblia. Ezali na ntina te, nsima ya le 15 août oyo, ekotikala kaka mpo na kanda oyo, na mingi, ba fêtes mwambe mpo na kosilikisa Nzambe mpe kolamusa nkanda na ye ya bosembo oyo ekokwea na mitó ya bato oyo bazali na ngambo . Simbá ete na emoniseli oyo, bana baponamaki mpo na kondimisa emonaneli ya “ngondo”. Bazali na innocent lokola bato balobaka mpe basalaka lokola? Babotami basumuki, na mabe balobaka ete bazali na mbeba te, kasi na yango tokoki te kofunda bango ete bazali na boyokani na bango. Emonaneli bana wana bazwaki ezalaki ya solo mpenza, kasi zabolo azali mpe molimo ya botomboki ya solo mpenza mpe Yesu Klisto amipesaki maloba na ye mingi epai na ye mpo na kokebisa basaleli na ye mpo na ye. Lisoló ya bato ezali kotatola nguya na yango ya kobenda ya bokosi oyo ememaka bato na yango oyo babendami mpe bakosami na “ *liwa ya mibale* ”. Losambo ya zabolo na Lingomba mobimba ya Pápa mpe ya Katolike ya Loma ezali kofunda Nzambe, na verse oyo euti na Emoniseli 13:4: “ ***Mpe basambelaki dalagona, mpamba te apesaki nyama bokonzi ; basambelaki nyama yango, balobi ete: “Nani azali lokola nyama, mpe nani akoki kobunda na ye?”*** ”. Na bosolo, ezali bobele nsima ya nsuka ya “ *losambo* ” oyo ya “ *nyama* ” oyo ezali kopekisa mpe konyokola ya basantu ya solo oyo baponami ya Yesu Klisto nde, na ntango ya kondimama oyo makambo etindaki yango, losambo yango ebandi na nzela ya kobendama ya bimonaneli ya “ngondo” ya diaboló; “ *mwasi* ” moko mpo na kozwa esika ya “ *nyoka* ” nsima ya “ *nyoka* ” kobenda “ *mwasi* ” oyo abendaki mobali na ye. Principe etikali ndenge moko mpe ezali kaka efficace ndenge moko.

Tango ya kopona ya suka

Boyekoli oyo ya bimoniseli ya bonzambe esukaka na botalisi ya mokanda ya Genese oyo emonisaki biso nani Nzambe azali na makambo na ye nyonso ya bizaleli. Touti komona ndenge azali na ekateli makasi na kosenga ye botosi epai ya bikelamu na ye na ndenge atyaki Abalama na momékano moko ya kokamwa ya kondima ntango azalaki na mbula pene na nkama; yango wana esengami yango ya Nzambe ezali lisusu na mposa ya komonisama te.

Na ntango ya boponi ya nsuka oyo Nzambe apesaki likanisi uta eleko ya prenta ya mobu 1843, mpe esengami na bosikisiki uta mokolo ya 22 ya sanza ya zomi na moko 1844, kotosa Saba esengami na Nzambe lokola elembeteli ya bolingo oyo basantu na ye ya solo baponami bapesaki ye. Situation spirituelle universelle elakisami bongo na lolenge ya motuna moko oyo etali ba membres nionso ya ba organisations religieuses, chrétiennes, kaka.

Motuna oyo ebomaka to esalaka ete ozala na bomoi libela

Amperere, mokonzi, to pápa apesameli nguya mpe ndingisa ya kobongola maloba oyo Nzambe alobaki mpe akomaki, to na nse ya dictation na ye ndenge Moize asalaki?

Lokola amonaki makambo nyonso liboso, ata motuna oyo, Yesu apesaki eyano na ye liboso, alobaki na Mat.5:17-18 ete: “ *Bokanisa te ete nayaki kolongola mobeko to basakoli; Nayaki mpo na kolongola te, kasi mpo na kokokisa. Mpo solo nazali koyebisa bino ete, kino likoló mpe mabele ekoleka, **ata mwa mokanda moko te to mbala moko te ekoleka na Mibeko kino makambo nyonso ekosalema** .* » Ye moko Yesu asakolaki mpe ete maloba na ye oyo alobaki ekosambisa biso, na Yoane 12:47 kino 49: “ *Soki moto ayoki maloba na ngai mpe atosi yango te, ezali ngai te nde nakosambisa ye; mpo nayaki mpo na kosambisa mokili te, kasi mpo na kobikisa mokili. Ye oyo aboyi ngai mpe azwi maloba na ngai te, azali na mosambisi na ye; **liloba oyo nalobi ekosambisa ye na mokolo ya nsuka** .* Mpo nalobi mpo na ngai moko te; kasi Tata, oyo atindaki ngai, ye moko alakisaki ngai makambo oyo nasengeli koloba mpe kosakola. »

Oyo ezali likanisi ya Nzambe mpo na mobeko na ye. Kasi Dan.7:25 emonisaki ete **mokano ya " kobongola "** ezalaki kobima na eleko ya boklisto, kolobaka mpo na pápa ya Katolike ya Loma: " *Akoloba maloba mpo na kotelemela Oyo-Aleki-Likoló, akonyokola basantu ya Oyo-Aleki-Likoló.*" -*Likolo, mpe akozala na elikya ya kobongola tango mpe mobeko ; mpe basantu bakopesama o maboko ma ye mpo ya ntango moko, mpe bantango, mpe ndambo ya ntango.* » Nkanda oyo ekosila mpe oyo akoyeba kopesa etumbu na bosembo engebene na verse 26 oyo elandi: “ *Bongo esambiselo ekoya, mpe bokonzi na ye ekolongolama epai na ye, oyo ekobebisama mpe ekobomama mpo na libela.* » “ *Ntango* ” oyo to bambula ya esakweli esakoli boyangeli na ye ya minyoko oyo akokisaki na boumeli ya mbula 1260, kobanda mobu 538 tii 1798.

“ **Kosambisa** ” yango ekokisama na biteni mingi.

Eteni ya liboso ezali ya kobongisama; ezali mosala ya **kokabwana** mpe ya kosantisa kondima ya “Adventiste” oyo Nzambe atyaki banda na prenta ya mobu 1843. Lingomba ya Adventiste **ekabwani** na mangomba ya Katolike mpe ya Protesta. Na Emoniseli, eteni oyo etali bileko ya “ *Sarde, Philadelphie mpe Laodicée* ” na Em.3:1-7-14.

Eteni ya mibale ezali enforceable : “ *tokolongola domination na ye* ”. Ezali bozongi ya nkembo ya Yesu Klisto oyo ezelamaki na prenta ya mobu 2030. Ba Adventistes oyo baponami bakotaka na boseko **bakabwani** na batomboki ya Katolike, ya Protesta mpe ya Adventiste oyo babongi te oyo bazali kokufa na mabele. Mosala yango ekokisami na nsuka ya eleko ya “ *Laodikia* ” ya Em.3:14.

Eteni ya misato ezali oyo ya bosambisi ya bakufi oyo bakweyi, oyo etiamaki na misala na baponami oyo bakoti na bokonzi ya selesitiale ya Nzambe. Ba victimes bakomi ba juges mpe separatement , vie ya moko na moko ya batomboki esambisami mpe etumbu ya suka proportionnel na culpabilité na bango e prononcé. Bafraze yango emonisaka bolai ya ntango ya “ *minyoko* ” oyo likambo ya “ *liwa ya mibale* ” na bango ekosala. Na Emoniseli, motó ya likambo oyo ezali likambo ya Em.4; 11:18 mpe 20:4; oyo uta Dan.7:9-10.

Ya minei, na nsuka ya mibu nkoto ya nsambo, Sabata monene mpo na Nzambe mpe baponami na ye kati na Klisto, eyei eteni ya bosali ya bitumbu oyo Klisto mpe baponami na ye bapesaki. Na mboka ya masumu esika basekwi, batomboki oyo bakatelami etumbu babebisami, " *libela* ", na " *moto ya liwa ya mibale* ". Na Emoniseli, esambiselo oyo ya misala to "lisambisi ya nsuka" ezali motó ya likambo ya Em.20:11-15.

Na tango ya boponi ya suka, makanisi mibale ya lingomba oyo ekoki koyokana te **ekabwani** na ndenge ya définitivement, mpo ete ezali kotelemela makasi moko na mosusu. Baponami ya Klisto bayokaka mongongo na ye mpe bameseni na masengi na ye na ntango oyo azali koloba na bango mpe kobenga bango. Na esika mosusu ezali na bakristu oyo balandaka bonkoko ya losambo ya bikeke lokola soki bosolo ezali likambo ya ntango mpe ya mayele, ya makanisi mpe ya litatoli te. Bato wana basosolaki te nini " *kondimana ya sika* " emonisaki na mosakoli Yilimia na Yir.31:31 kino 34: " *Tala, mikolo ekoya, elobi YaHWéH, ntango nakosala na ndako ya Yisalaele mpe na ndako ya Yuda kondimana ya sika, lokola kondimana oyo nasalaki na batata na bango te mokolo oyo nasimbaki bango na loboko mpo na kobimisa bango na mokili ya Ezipito, kondimana oyo babukaki, atako nazalaki ya bango nkolo, elobi YaHWéH. Kasi oyo ezali boyokani oyo nakosala na ndako ya Yisalaele sima ya mikolo wana, elobi Yawe: **Nakotia mobeko na ngai na kati na bango, nakokoma yango na mitema na bango** ; mpe nakozala Nzambe wa bango, mpe bakozala bato ba ngai. Oyo akoteya lisusu mozalani na ye te, to ndeko na ye te, kolobaka: Yeba YHWH! Mpo moto nyonso akoyeba ngai, banda na moke tii na monene," elobi Yawe; **Mpo nakolimbisa mabe na bango, mpe nakokanisa lisusu lisumu na bango te** . » Ndenge nini Nzambe akoki kolonga " *kokoma na motema* » ya moto bolingo ya mobeko na ye mosantu, eloko oyo norme ya kondimana ya kala elongaki te kozwa? Eyano na motuna oyo, mpe bokeseni se moko kati na boyokani mibale, eyei na likambo ya kolakisa bolingo ya bonzambe oyo ekokisami na liwa ya bomikabi ya Yesu Klisto oyo azwaki esika na ye oyo abotamaki na nzoto mpe amonisamaki. Kasi, liwa ya Yesu eyaki te mpo na kosukisa botosi kasi au contraire, epesaki baponami bantina ya kozala lisusu na botosi mingi epai ya Nzambe oyo azali na makoki ya kolinga makasi boye. Mpe ntango alongi motema ya moto, mokano oyo Nzambe alukaka ekokisama; azwi moto oyo abongi mpe abongi mpo na kokabola boseko na ye.*

Nsango ya suka oyo Nzambe alakisaki bino na mosala oyo ezali likambo ya **bokabwani** . Oyo ezali point vital oyo esalaka différence nionso entre ba oyo baponami na ba oyo babengami. Na bomoto na ye ya momesano, moto alingaka te kotungisama na mimeseno na ye mpe na makanisi na ye mpo na makambo. Kasi, mobulungano wana esalemi na ntina mpamba te ameseni na lokuta oyo esili kofandisama, mpo na kokóma moto oyo aponami, esengeli kolongolama na misisa mpe kopengwisama mpo na komesana na solo oyo Nzambe azali kolakisa ye. Ezali na ntango wana nde **kokabwana na baoyo Nzambe andimaka te ekómaka na ntina** . Moponami asengeli kolakisa makoki na ye ya kotelemela na bosolo makanisi na ye, mimeseno na ye, mpe boyokani na ye ya mosuni na bikelamu oyo nsuka na bango ekozala ata moke te bomoi ya seko.

Mpo na bakonzi oyo baponami, likambo ya libosoliboso ya losambo ezali ya kotelema; mokano ezali ya kosala boyokani makasi na Nzambe mozalisi, ata soki ezali kobebisa boyokani ya bato. Mpo na bato oyo bakwei, lingomba ezali na ngámbo ya nse; bapesaka esika ya liboso na boyokani oyo esalemi na bato mosusu, ata soki ezali na likama ya Nzambe.

Adventisme ya mokolo ya nsambo: Bokabwani, nkombo, lisolo

Baponami ya suka ya bondimi ya boklisto basangani esika moko na molimo mpo na kosala Yisalaele ya “*mabota 12*” ya Em.7. Boponi na bango esalemaki na nzela ya molongo ya mimekano ya kondima oyo etongamaki na bopeli oyo emonisami na liloba ya esakweli oyo esakoli na Dan.8:14 mokolo ya 1843. Esengelaki elembo ya bozongisi ya Nzambe ya boklisto, kino kuna emonisami na kondima ya Katolike banda 538 mpe na kondima ya Protesta oyo eutaki na ntango ya Mbongwana banda 1170. Verse ya Dan.8:14 elimbolamaki lokola kosakola bozongi ya nkembo ya Klisto, boyei na ye oyo esalaki ete “azela” na ye, na Latin “adventus” yango wana nkombo ya Adventiste oyo epesamaki na expérience mpe balandi na yango kati na 1843 mpe 1844. Emonani ete, nsango oyo elobelaki Sabata te, kasi kaka na komonana, mpo bozongi ya Klisto akosala elembo ya bokoti na mibu nkoto ya nsambo, elingi koloba Sabata monene esakolamaki, poso na poso, na Sabata ya mokolo ya nsambo: mokolo ya samedi ya Bayuda. Lokola bayebaki boyokani yango te, Baadventiste ya liboso bamonaki te ntina oyo Nzambe apesaka Sabata tii nsima ya ntango oyo ya komekama. Mpe ntango basosolaki yango, babongisi-nzela bateyaki makasi bosolo ya Saba oyo ekanisamaki na nkombo ya lingomba oyo esalemaki, “ya mokolo ya nsambo.” Kasi na boumeli ya ntango, basangoli ya libula ya mosala yango bapesaki lisusu Sabata te ntina oyo Nzambe apesi yango, na kokangisaka exigibility na yango na ntango ya bozongi ya Yesu Klisto na esika ya kokangisa yango na dati ya 1843 oyo esakweli ya Danyele emonisaki. Kozongisa sima esengelami ya moboko boye ya bonzambe ezalaki mbeba oyo mbano na yango ezalaki, na 1994, koboya na Nzambe ebongiseli mpe basangani na yango oyo amemaki na camp ya batomboki oyo asilaki kokweisama na ye uta 1843. Expérience oyo ya mawa mpe échec oyo ya mosali ya suka institution ya kondima ya boklisto etatoli kozanga makoki wana ya boklisto ya lokuta mpo na kondima **kokabwana ya bokangami ya bato** . Kozanga bolingo ya bosolo ya bonzambe mpe na yango mpo na Nzambe ye moko ezali na ntembe, mpe oyo ezali liteya ya nsuka uta na lisolo ya bondimi ya boklisto oyo nakoki kolimbola na bino, mpo na koteya bino mpe kokebisa bino, na nkombo ya Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso , YaHWéH-Mikaele-Yesu Klisto.

Na nsuka, naino na motó ya likambo oyo kaka, mpo ete efutaki ngai motuya ya bokabwani ya molimo ya mpasi, nakundolisi bino molongo oyo uta na Mat.10:37 mpe, mpo ete baverse oyo ezali liboso na yango ezali koloba polele na mokuse ezaleli ya kokabwana ya kondima ya solo ya boklisto , nalobeli bango nyonso kobanda na verse 34 tii na verse 38:

“Kokanisa te ete naye mpo na komema kimya na mabele; Nayaki mpo na komema kimya te, kasi mopanga. Mpo naye kotia bokabwani kati na mobali mpe

tata na ye, kati na mwana mwasi mpe mama na ye, mpe kati na bokilo na ye mpe bokilo na ye; mpe banguna ya moto bakozala baoyo ya ndako na ye moko. **Oyo alingi tata na ye to mama na ye koleka ngai abongi na ngai te , mpe oyo alingi mwana na ye ya mobali to mwana na ye ya mwasi koleka ngai abongi na ngai te ;** Ye oyo asimbi ekulusu na ye te mpe alandi ngai te abongi na ngai te. » Verse oyo 37 ezali kolongisa lipamboli ya Abrahamama; atalaki ete alingaki Nzambe koleka mwana na ye ya mosuni. Mpe na kokundwelaka ndeko mobali moko ya Adventiste mokumba na ye, na kozongelaka molongo oyo epai na ye, banzela na biso ekabwanaki mpe nazwaki lipamboli moko ya ntina uta na Nzambe. Na ntango wana babengaki ngai fanatique na “ndeko” oyo mpe uta likambo oyo, alandaki nzela ya bonkoko ya Adventiste. Ye oyo akotisaki ngai na Adventisme mpe matomba ya kolya ndunda na nsima akufaki na maladi ya Alseimer, nzokande nazali naino na kolongono ya nzoto, na bomoi mpe nazali kosala mosala ya Nzambe na ngai, nazali na mbula 77, mpe n nazali kokende te epai ya minganga ni na bankisi. Nkembo nyonso ekendaka epai ya mokeli Nzambe mpe toli na ye ya motuya mingi. Solo mpenza!

Mpo na koloba na mokuse **lisolo ya Adventisme** esengeli tomikundola makambo oyo elandi. Na nse ya nkombo oyo ya “Adventiste,” Nzambe asangisaka basantu na ye ya nsuka nsima ya bokonzi ya ntango molai ya kondima ya Katolike oyo epesaki nzela, **na losambo** , mokolo ya lomingo oyo etiamaki na nkombo na yango ya bapakano “mokolo ya moi oyo elongamaki te” na Constantin I^{na mokolo} ya 7 Mársi 321. Kasi ba Adventistes ya liboso bazalaki Baprotesta to Bakatolike oyo bazalaki kokumisa na molende nyonso mokolo ya lomingo ya boklisto oyo bazwaki libula. Yango wana baponamaki na Nzambe na bizaleli na bango lokola basepelaki na bozongi ya Yesu Klisto oyo esakolamaki na bango na kolandana mpo na eleko ya prenta ya 1843 mpe ya 22 Okotobe 1844. Ezalaki bobele nsima ya koponama oyo nde pole ya Saba epesaki bango ezalaki elakisama. Lisusu, bandimbola na bango ya bisakweli ya Danyele mpe ya Emoniseli ezalaki na mabunga minene oyo nabongisi na mosala oyo. Kozanga boyebi ya Sabata, ba pionniers batongaki théorie ya oyo babengaka judgement “enquête” oyo bakokaki jamais ko questionner; ata nsima ya kopesa bango pole na Saba. Mpo na baye bayebi te, nazali kokundolisa bino ete engebene na théorie oyo, uta 1843, sima 1844, na lola Yesu azali kotala mikanda ya matatoli mpo na kopona baponami na ye ya nsuka oyo basengeli kobika. Nzokande botalisi polele ya lisumu ya mokolo ya lomingo epesaki ndimbola ya sikisiki na nsango ya Dan.8:14, ata na lolenge na yango oyo ebongolamaki malamuru te ya “**kopetola esika mosantu** .” Mpe libongoli oyo ya mabe ebimisaki ntembe oyo ekoki kosila te, mpamba te maloba oyo etalelaki libosoliboso kokokisama na liwa ya bomikabi ya Yesu Klisto engebene na Ebr.9:23: “*Yango wana esengelaki, mpamba te bikeko ya biloko bizali na likoló bisengelaki kozala epetolami na lolenge wana, soki biloko ya likoló yango moko epetolamaki na bambeka oyo eleki malamuru koleka oyo . Mpo Klisto akoti na esika mosantu oyo esalemi na maboko te, mpo na komekola oyo ya solo, kasi na likoló mpenza, mpo sikawa abima liboso ya elongi ya Nzambe mpo na biso .*” Na yango, biloko nyonso oyo esengelaki kopetolama na likoló epetolamaki na liwa ya Yesu Klisto: na yango esambiselo ya bolukiluki ezali lisusu na ndimbola moko te oyo ebongi. Nsima ya liwa mpe

lisekwa ya Yesu, lisumu to mosumuki moko te akoti na lola mpo na kobebisa yango lisusu, mpo Yesu apetolaki esika na ye ya lola na kobengana Satana mpe balandi na ye ya baanzelu na mabele, engebene na Em.12:7 na 12 mpe mingimingi na molongo 9: “ *Mpe dalagona monene ebwakama libanda, nyoka ya kala, oyo babengi zabolo mpe Satana, oyo akosaka mabele mobimba, **abwakami libanda na mabele** , mpe baanzelu na ye babwakami libanda elongo na ye. »*

Libunga ya mibale ya Adventisme officiel ebimaki mpe na bozangi boyebi ya ebandeli ya mokumba ya Sabata mpe ezwaki ntina mingi nsima mingi. Ba Adventistes batye likebi na bango na mabe na ntango ya nsuka, ya nsuka, momekano ya kondima oyo na bosolo ekotungisa kaka baye bakozala naino na bomoi na ntango ya bozongi ya solo ya Yesu Klisto. Mingimingi, bakanisaki na mabe ete mokolo ya lomingo ekokoma " *elembo ya nyama* " kaka na ntango ya momekano oyo ya nsuka, mpe yango ezali kolimbola boluki ya boninga na bato oyo basalaka mokolo ya lomingo oyo elakelami mabe na Nzambe, na bosolo, uta ebandeli na yango. Elembeteli oyo napesi ezali bozali ya “bakelelo nsambo” ya Emoniseli 8, 9 mpe 11, motoba ya yambo na yango ekebisi nsima ya mobu 321, na eleko mobimba ya boklisto, bato ya momesano na bango ya lisumu ya baye bakweisami mokolo ya lomingo na Nzambe. Oyo Dan.8:12 asilaki komonisa yango na kolobaka ete: “ *Limpinga epesamaki na ~~mbeka~~-ya seko , **mpo na lisumu** ; liseke ebwakaki bosolo na mabele, mpe elongaki misala na ye. » “ **Lisumu** ” oyo ezalaki déjà, momesano ya mokolo ya lomingo ezwaki libula ya civil na Constantin I ^{banda} 321 mpe elongami na losambo na Loma ya pápa banda 538, “ *elembo ya nyama* ” oyo etangami na Apo.13:15; 14:9-11; 16:2. Na 1995, nsima ya komonisa koboya pole ya esakweli oyo napesaki likanisi kati na 1982 mpe 1991, Lingomba ya Adventisme officiel esalaki libunga monene ya kosala boyokani na banguna ya Nzambe oyo basakolamaki mpe bamonisamaki. Ndakisa ya ebele ya kofinga oyo Nzambe alobelaki Yisalaele ya kala mpo na boyokani na yango na Ezipito, elilingi ya elilingi ya lisumu ya momesano, ezali, na likambo oyo, kozanga kotalela yango mpenza; oyo ekomisaka lisumu ya Adventiste monene koleka.*

Kutu, ntango bayebaki mokumba ya Sabata mpe ntina oyo yango epesaka na titre ya Nzambe Mozalisi, bato ya Adventiste basengelaki koyeba polele banguna na bango ya losambo mpe koboya boyokani nyonso ya bondeko elongo na bango. Mpo, Sabata **ya samedi** kozalaka “ *elembo ya Nzambe na bomoi* ” ya Em.7:2, elembo ya bokonzi ya Nzambe mozalisi, monguna na yango, **mokolo ya lomingo** , ekokaki kozala kaka “ *elembo ya nyama* ” ya Em.13:15 .

Namikundoli awa ete bantina ya kokweya ya Adventisme institutionnel officiel ezali ebele, kasi mitungisi ya ntina mpe ya makasi koleka ezali koboya pole oyo esopani na libongoli ya solo ya Danyele 8:14 mpe botyoli oyo emonisami epai ya ndimbola ya sika mpenza ya Danyele 12 , liteya na yango ezali ya komonisa bondimi ya bonzambe ya Lingomba ya Adventisme ^{ya mokolo ya 7} . Na nsima, mbeba ya kozanga kotya elikya na bango na bozongi ya Yesu Klisto oyo esakolamaki mpo na 1994; lokola babongisi-nzela ya mosala yango basalaki na 1843 mpe 1844.

Bikateli minene ya Nzambe

Bokeli na ye ya mabele na lola esilaki, na mokolo ya motoba Nzambe atie moto na mabele. Mpe ezali na ntina ya etamboli ya kozanga botosi ya bomoto, mpe na yango ya lisumu, nde Nzambe akotia yango, na kolandana, na boumeli ya lisolo na yango ya mibu nkoto nsambo, na bisambisi na ye ebele. Na moko na moko ya bikateli oyo, mbongwana esalemaka mpe emonanaka na ndenge ya solosolo mpe oyo emonanaka. Ba excès oyo bomoto elandi esengaka ba interventions divines wana oyo ezali na tina ya kozongisa yango na nzela ya bosolo oyo endimami na jugement souverain na yango.

Bikateli ya Boyokani ya Kala .

1er jugement : Nzambe asambisaka lisumu oyo Eva na Adama basalaki, oyo balakelami mabe pe babenganami na “^{Elanga} ya Edene ”.

2ème jugement : ^{Nzambe} abebisi bomoto ya batomboki na mayi ya “ *mpela* ” ya mokili mobimba.

3ème jugement: Nzambe **akabolaka** bato na minoko ndenge na ndenge sima ya kotombolama na bango na “ *Linóngi ya Babele* ”.

4ème jugement : Nzambe asali ^{alliance} na Abram oyo sima akomi Abraham. Na ntango oyo, Nzambe abebisi **Sodomo** mpe Gomola, bingumba epai lisumu ya kolekisa ndelo ezali kosalema; “ *boyebi* ” ya nsöni mpe ya nsöni .

5ème jugement : ^{Nzambe} abikisa Israël na esclavage ya Egypte, Israël ekomi nation libre et indépendante oyo Nzambe a présenter mibeko na ye.

6e jugement : Pendant 300 ans, sous direction na ye mpe ^{na nzela ya} action ya 7 juges libérateurs, Nzambe abikisi Israël oyo ba invadés na ba ennemis na yango mpo na lisumu.

7e jugement : Na bosenga ya peuple, pe pona malakeli mabe na bango, Nzambe azuami na esika ya bakonzi ^{ya mabele} pe ba dynasties na bango ya milayi (Bakonzi ya Yuda pe bakonzi ya Israël).

ya 8 : Babangani Yisalaele na Babilone .

9e jugement : Israël aboyi “Masiya” ^{ya bonzambe} Yesu – Suka ya kondimana ya kala. Boyokani ya sika ebandi na miboko ya mateya ya kokoka.

ya 10 : ^{Ekolo ya ekolo} ya Yisalaele ebebisami na Baloma na mobu 70.

Bikateli ya Kondimana ya Sika .

Balobelami na Emoniseli na “ *bakelelo nsambo* ”.

1er jugement : Ba invasions barbares sima ya 321 entre 395 na 538.

ya mibale : Kosalama ya boyangeli ya losambo ya pápa oyo ezalaki koyangela na mobu 538 .

3ème jugement : ba Bitumba ya Mangomba : batelemela ba Catholiques na ba réformistes protestants oyo Nzambe andimaki te: “ ^{ba} *hypocrites* ” ya Dan.11:34.

4e jugement: Athéisme révolutionnaire français ekweyi bokonzi mpe esukisi bokonzi ya bokonzi ya Katolike ya Loma .

^{Esambiselo} ya 5e : 1843-1844 mpe 1994.

– Ebandeli : Mobeko ya Dan.8:14 ebandi kosala – esengi bosilisi mosala oyo ebandaki na Mbongwana uta Peter Valdo, ndakisa ya kokoka, uta mobu 1170. Kondima ya protestant ekweyi mpe Adventisme ebotami na elonga : Ba religieux momeseno ya mokolo ya lomingo ya Loma ekweisami mpe oyo ya Sabata ya mokolo ya Samedi elongisami mpe esengami na Nzambe kati na Yesu Klisto uta 1843. Mosala ya mbongwana esili bongo mpe esili.

– Suka : “ *asanza* ” na Yesu, akufaki institutionnellement na 1994, en accord na message oyo epesamaki na “ *Laodicea* ”. Bosambisi ya Nzambe ebandaki na ndako na Ye kokutana na momekano ya liwa ya bondimi ya esakweli. Lokola andimaki te, mokonzi yango oyo azalaki kala moponami akotaki na kaa ya batomboki ya Lingomba ya Katolike mpe ya Protesta.

6e jugement: “ *6e kelelo* ” *ekokisami* ^{na} lolenge ya Etumba ya Misato ya mokili mobimba, mbala oyo nucléaire, oyo elimbolami na Dan.11:40 kino 45. Babiki babongisaka guvernema ya nsuka ya mokili mobimba mpe bazongisaka oyo etikali ya mokolo ya liboso oyo esengamaki na mobeko oyo epesamaki. Yango wana, kopema na mokolo ya nsambo Sabata, samedi, epekisamaki, epekisamaki na etumbu ya etumbu ya bato na ebandeli, na nsima, na nsuka, etumbu ya liwa na mobeko ya sika.

7e lisambisi : liboso na tango ya malozi nsambo ya suka oyo elimbolami na Emoniseli 16, na printemps ya 2030, bozongi ya nkembo ya Klisto ^{esukisi} bozali ya sivilizasio ya mabele ya bato. Bomoto esili kosila. Kaka Satana nde akotikalala mokangami na mabele oyo etikali mpamba, “libulu mozindo” ya Emoniseli 20, na boumeli ya “ *mbula nkóto* ”.

ya 8 : Lokola Yesu Klisto amemami na likoló, baponami na ye bakei kosambisa bakufi mabe . Oyo ezali esambiselo oyo etangami na Em.11:18.

9e jugement: Esambiselo ya suka ‘ bakufi mabe basekwi mpo na konyokwama na etinda ya “ *liwa ya mibale* ” mpo na “ *laki ya móto* ” oyo ezipi mabele mpe ezikisaka elongo na bango bilembo nyonso ya misala mpo na lisumu.

ya 10 : Mabele mpe lola ^{oyo ebebisami} ezongisami sika mpe ekumisami. Boyamba baponami na bokonzi ya sika, ya seko ya Nzambe!

Divine kobanda na A tii na Z, kobanda na Aleph tii na Tav, kobanda na alpha tii na omega

Biblia ezali na eloko moko te oyo ekokani na mikanda mosusu oyo bato bakomaki longola kaka ndenge oyo emonanaka na likoló. Mpamba te na bosolo, tomonaka kaka likoló na yango oyo totángaka engebene mibeko ya bokomi oyo etali mpenza minoko ya Liebele mpe ya Greke , oyo kati na yango makomi ya ebandeli epesamaki epai na biso. Kasi na bokomi na ye ya Biblia, Moize asalelaki Liebele ya kala oyo baletre na yango ya alfabe ekesanaki na baletre ya lelo, batyaki yango na esika na yango letre na letre na ntango ya boombo na Babilone, kozanga ete ebimisa mikakatano. Kasi baletre yango ekangamaki esika moko kozanga ete bátya maloba na esika moko, mpe yango ezalaki kosala ete ezala petee te mpo na kotánga yango. Kasi nsima ya likambo yango ya mabe ezali na litomba ya kosala maloba ndenge na ndenge engebene koponama ya letre oyo eponami mpo na kotya elembo na ebandeli na yango. Yango ekoki kosalema mpe emonisami, yango emonisi ete Biblia eleki mpenza makambo oyo bato bakoki

kokanisa mpe kokokisa. Kaka likanisi mpe bokundoli ya mokeli Nzambe oyo azali na ndelo te nde ekokaki kokanisa mosala ya ndenge wana. Mpamba te botali wana ya botangi ya Biblia mingi emonisi ete liloba mokomoko oyo ezali komonana kuna eponama mpe epemamaki na Nzambe epai ya bakomi ndenge na ndenge ya mikanda na ye na boumeli ya ntango tii na oyo ya nsuka, Emoniseli to Apocalypse na ye.

Pene na 1890, Yvan Panin, moto ya Russie, moto ya mayele na matematiki, amonisaki ete mituya ya mituya ezali na makambo ndenge na ndenge ya kotonga makomi ya Biblia. Mpamba te Liebele mpe Greki ekokani na likambo oyo ete baletre ya alfabe na yango esalelamaka mpe lokola mituya mpe mituya. Mamonisi oyo Yvan Panin asali ebakisaki mpenza ngambo ya mibali oyo bazwaka Biblia ya Nzambe na liseki te. Mpamba te soki biloko wana oyo bamoni ezali na bopusi te likoló na kosala ete bato bázala na likoki ya kolinga Nzambe, atako bongo elongolaka ata ndingisa nyonso ya kondima te ete azali. Yvan Panin alakisaki lolenge nini motango “sambo” ezalaki bisika nyonso na boumeli ya botongi ya Biblia, mingimingi na verse ya liboso mpenza na yango, na Gen.1:1. Lokola ngai moko namonisaki ete Sabata ya mokolo ya nsambo ezali “ *elembo ya Nzambe ya bomoi* ” ya Emon .

Uta Yvan Panin, informatique moderne e analyser ba signes 304.805 ya ba lettres oyo esali Makomi ya alliance seule ya kala mpe logiciel epesaka ba lectures différentes incalculables en places chaque lettre sur un grand tableau d'alignement oyo ba possibilités ya alignment na yango ebandi na ligne horizontale moko ya baletre 304805 tii nsukansuka bakozwa molongo moko ya semba ya baletre yango 304805; mpe kati na ba alignments mibale wana ya makasi, ba combinaisons intermédiaires nionso oyo ekoki kotangama te. To découvrir ba messages concernant monde terrestre, ba événements internationales na yango mpe ba kombo ya batu ya kala mpe ya mikolo oyo mpe ba possibilités ezali minene mpo seul impératif ezali ya ko garder espace identique (de 1 à n...) entre chaque lettre ya maloba oyo esalemi. Longola ba alignments horizontales mpe verticales, ezali na ebele ya ba alignments obliques, likolo tii na se mpe na se tii na likolo, droite na gauche mpe gauche na droite.

Yango wana, soki nazwi elilingi ya mbu, nandimisi ete boyebi na biso ya Biblia ezali na nivo ya likoló na yango. Oyo ebombamaki ekobima na baponami na boumeli ya boseko oyo bakokokota. Mpe Nzambe akokamwisa naino balingami na ye na nguya na ye monene, oyo ezangi ndelo.

Bilakiseli oyo ya kokamwisa ezali na mawa nyonso na makoki te ya kobongola mitema ya bato mpo ete báya kolinga Nzambe “ *na motema na bango mobimba, na molimo na bango mobimba, na makasi na bango nyonso, na makanisi na bango nyonso* ” (Deu.6:5; Mat . 22:37 , NW; engebene bosenga na ye ya bosembo. Expérience ya mabele ekozala e prouvé yango, kofinga, kopamela, mpe bitumbu ebongoli bato te, yango wana projet ya lobiko ya Nzambe etongami banda ebandeli ya bomoi ya bonsomi na verset oyo: “ *bolingo ya kokoka elongolaka bobangi* ” (1 Yoane 4:18). Boponi ya baponami etongami na elakiseli na bango ya bolingo ya kokoka mpo na Nzambe, Tata na bango ya Lola. Na “ *bolingo ya kokoka* ” oyo, ezali lisusu na mposa ya mibeko to mitindo te, mpe moto ya liboso oyo asosolaki likambo oyo ezalaki Enoka ya kala oyo alakisaki

Nzambe bolingo na ye na “ *kotambolaka elongo* ” na ye, kokeba ete asala eloko moko te mpo na kosepelisa ye. Mpamba te kotosa ezali kolinga mpe kolinga ezali kotosa na mokano ya kopesa esengo mpe esengo na molingami. Na bobongi nie na ye ya bonzambe, Yesu na ngala na ye ayaki kondimisa liteya oyo ya bolingo ya “ *solo* ” nsima ya ndakisa ya bato ya liboso, Abrahama, Moize, Eliya, Danyeale, Yobo mpe bato mosusu mingi oyo bankombo na bango kaka Nzambe nde ayebi.

Ba déformations oyo ewutaka na tango

Ezali na monoko moko te na mabele oyo ekutanaki na ba évolutions mpe ba transformations te oyo euti na esprit perverse ya bomoto. Mpe na likambo oyo, Liebele ekimi te bobebisi wana ya bato na boye ete makomi ya Liebele oyo tozali kotalela ya ebandeli ezali deja eloko mosusu te bobele ebandeli ya makomi ya Moize na ezalela oyo ebebisami mwa moke. Nazali na nyongo ya bokutani oyo na mosala ya Ivan Panin mpe na likambo oyo ete na version ya makomi ya Liebele oyo asalelaki na 1890, na Gen.1:1, a numériser liloba Nzambe na liloba ya Hébreu "elohim". Na Liebele, “elohim” ezali boike ya “eloha” oyo elimboli nzambe na bomoko. Lolenge ya misato ezali: “Él”. Esalelamaka mpo na kokangisa liloba Nzambe na bankombo: Danyeale; Samwele; Betele; etc... Maloba maye mazali kolakisa Nzambe ya solo mazwaka letele monene na mabongoli na biso mpo na kolakisa bokeseni kati na Nzambe ya solo mpe banzambe ya lokuta ya bapakano ya bato.

Biblia ezali koloba na ntina mpe na makasi ete Nzambe azali “moko” oyo ekomisi ye “eloha”, “eloha” se moko ya solo. Yango wana, na kopesaka ye moko liloba ya boike "elohim", na Genese 1 mpe bisika mosusu, Nzambe atindeli biso nsango oyo na nzela na yango azali koloba na ntina ete azali déjà Tata ya ebele ya bomoi oyo ezali liboso na bokeli ya système terrestre na biso to dimension, mpe ya bomoi nyonso oyo ekobima na mabele. Bomoi wana ya lola oyo esilaki kokela esilaki kokabolama na lisumu oyo emonanaki na ekelamu na ye ya liboso ya bonsomi. Na komibenga na liloba “elohim”, mokeli Nzambe azali koloba ete azali na bokonzi likoló na nyonso oyo ezali na bomoi mpe oyo ebotami na ye. Ezali na makoki oyo nde na nsima akozala na makoki, kati na Yesu Klisto, komema masumu ya ebele ya baponami na ye mpe kobikisa, na nzela ya liwa na ye ya bomikabi kaka, ebele ya bomoi ya bato. Liloba “elohim”, na boike, yango wana ezali kolakisa Nzambe na nguya na ye ya kokela ya nyonso oyo ezali na bomoi. Liloba oyo esakoli mpe mikumba ebele oyo akosala na projet na ye ya lobiko oyo azali déjà mingi mingi mpe na kolandana, “ *Tata, Mwana mpe Molimo Mosantu* ” oyo akosala sima ya batisimo mpo na kopetola mpe kosantisa bomoi ya baponami na ye. Boike oyo etali mpe bankombo ndenge na ndenge oyo Nzambe akomema: Mikaele mpo na baanzelu na ye; Yesu Klisto mpo na bato na ye oyo baponaki oyo basombaki na makila na ye.

Lokola ndakisa ya ba distorsions oyo euti na perversion ya bato napesi oyo ya verbe « pambola », oyo emonisami na hébreu na mosisa « brq » mpe oyo pona na yango ya ba voyelles oyo esalelami ekosuka na kobongolama lokola « pambola » to « malédiction ». Distorsion perverse oyo ebebisasi ndimbola ya message oyo etali Yobo, oyo mwasi na ye alobi vraitement " *pambola Nzambe mpe kufa* ", mpe

te, " ~~lakela~~ *Nzambe mabe mpe kufa* ", ndenge babongoli ba proposer. Ndakisa mosusu ya mbongwana ya perverse insidious, na monoko ya français expression « certement » oyo elingi koloba na ebandeli certain mpe absolu ezui na makanisi ya bato ndimbola ya « peut-être », totalement opposé. Mpe ndakisa oyo ya nsuka ebongi kotángama mpo ekozwa ntina mpe ekobimisa mbuma mabe. Na diksionere "petit Larousse" namonaki mbongwana oyo etali ndimbola ya liloba "Dimanche". Ekotisamaki lokola mokolo ya liboso ya pɔsɔ na libongoli ya 1980, ekómaki mokolo ya nsambo na libongoli ya mbula oyo elandaki. Bana ya Nzambe ya bosolo basengeli bongo kokeba na mayokani ya evolisyo oyo bato batye mpo na ngambo na ye, na bokeseni na bango, Nzambe mozalisi monene abongwanaka te mpe mituya na ye ekeseni te, kaka lokola molongo ya makambo mpe ya ntango oyo atyaki uta na moboko na ye ya mokili.

Misala ya mabe ya bomoto etie elembo ata na makomi ya Liebele ya Biblia, epai wapi bavoyelle epesameli na bosembo te kozanga mbano mpo na lobiko, kasi mpo na kobatela version officielle na yango, Nzambe abongisaki na nzela ya méthode numérique, moyen ya koyeba makomi ya solo na ya lokuta . Yango ekopesa biso nzela ya ko vérifier mpe ko noter existence ya ba chiffres numériques ebele oyo uniquement caractérisation ya version biblique ya solo, na Liebele lokola na Greke, bilembo na yango ebongwani te banda ekeke ya ²L.T.B.

Molimo azongisaka bosolo na ntina ya kolongisama na nzela ya kondima (na bondimi ya moto).

Nauti kolobela ndenge oyo makomi ya Biblia ebebisami; makambo oyo euti na babongoli mingi ya makomi ya ebandeli. Mpo na kongenga bato na ye ya ntango ya nsuka, Molimo ya bosolo azongisaka bosolo na bango, kotambwisaka makanisi ya baponami na ye epai ya makomi epai wapi bobebisi ya ntina etikali naino. Oyo ezali oyo euti kosalema na sabata oyo ya 4 septembre 2021, na ndenge napesaki yango kombo "sabbath cristal". Naticaki boponi ya motó ya likambo mpo na koyekola epai ya ndeko mwasi moko ya Rwanda oyo tokabolaka na ye bokoli ya Basabata na biso na nzela ya internet. Apesaki likanisi ya "kolongisama na nzela ya kondima." Boyekoli yango ememeli biso mwa makambo ya ntina mpenza oyo tomonaki oyo emonisi ete bososoli na biso ya likambo yango ezala polele mpenza.

Na Biblia, na 1 Pet.1:7, Molimo azali elilingi ya kondima na wolo oyo epetolami: " *ete komekama ya kondima na bino, oyo eleki wolo oyo ebebaka na motuya, atako emekami na móto, ebimisaka masanzoli, nkembo mpe lokumu ntango Yesu Klisto abimi .*" Tososoli deja uta na bokokanisi oyo ete kondima, kondima ya solo, ezali eloko oyo emonanaka mingi te, mabanga ya mikemike mpe mabanga ezwami bisika nyonso, oyo ezali bongo te mpo na wolo;

Na nsima, longwa na verse moko kino na verse mosusu, tobatelaki liboso ete: " *kozanga kondima ekoki kosepelisa Nzambe te* ", engebene Ebr.11:6: " *Mpe soki kondima ezali te, ekoki kosepelisa ye te; mpo ye oyo akoya epai ya Nzambe asengeli kondima ete Nzambe azali, mpe ete azali mopesi mbano ya baoyo bazali koluka ye.* » Mateya mibale ezali na boyokani na kondima : kondima bozali na yango, kasi lisusu, bondimi ete epambolaka " *baye balukaka yango* ", na

bosembo, likambo ya ntina oyo ekoki kokosama te. Mpe lokola mokano ya bondimi ezali kosepelisa Ye, mophonami akoyanola na bolingo ya Nzambe na kotosaka makuli mpe mitindo na Ye nyonso oyo Ye azali kolakisa na nkombo mpenza ya bolingo na Ye mpo na bikelamu na Ye. Mbumba ya bokangami oyo ya bolingo, oyo esangisaka lokola aimant baye balinganaka mpe balingaka Nzambe kati na Klisto, elakisami epai na biso na liteya eyebani oyo etangami na 1 Kol.13 oyo ezali kolimbola bolingo ya solo oyo esepelisaka Nzambe. Nsima ya botangi oyo, nakanisaki nsango oyo eyebani mingi te oyo epesami na HabaKuk 2:4 : “... *moyengebene akozala na bomoi na kondima na ye* ”. Kasi, na verse oyo libongoli oyo Louis Segond apesaki likanisi eyebisi biso ete: “ *Talá, molimo na ye ekumi, ezali sembo te kati na ye; kasi moyengebene akozala na bomoi na bondimi bwa ye.* » Na boumeli ya ntango molai, verse oyo ebimisaki ngai mokakatano oyo namekaki kosilisa yango te. Ndenge nini moto oyo “ *atomboli* ” na lolendo akoki kosambisama “ *moyengebene* ” na Nzambe? Ye oyo, engebene na Mas.3:34, Yakobo 4:6 mpe 1 Petelo 5:5, “ *azali kotemela bato ya lolendo, kasi azali kopesa ngolu na bato ya komikitisa* ”? Solution ebimaki na kokutaka na makomi ya Liebele liloba “ *kozanga kondima* ” na esika ya liloba “ *kovimba* ” oyo etangami na Segond mpe na kokamwa tokuti, na version "catholic" Vigouroux, libongoli malamumu mpe bongo logique oyo ezali kosala ete ezala polele mpenza nsango oyo euti na Molimo. Mpo, ya solo, Molimo azali kofula kati na Habakuku nsango na lolenge oyo esi epemamaki epai na Mokonzi Salomo na lolenge ya masese na ye oyo kati na yango azali kotya na kati ba paramètres ya botemeli ya makambo oyo ekeseni mpenza; awa na Habakuku, “ *kozanga kondima* ” mpe “ *kondima* ”. Mpe engebene Vigouroux mpe moboko ya Vulgate ya Latin ya libongoli na ye, verse yango elobi boye: “ *Talá, moto oyo azali mondimi te azali na (molimo) ya sembo te kati na ye; kasi moyengebene akozala na bomoi **na kondima na ye**.* » Na ko imputer biteni nionso mibale ya verset na sujet moko, Louis Segond abebisi message ya Molimo mpe ba lecteurs na ye ba pekisami ko comprendre message ya solo oyo Nzambe apesi. Lokola eloko yango ebongisami, tokomona sikawa lolenge nini Habakuku alimboli na bosikisiki mimekano ya “Baadventiste” ya 1843-1844, 1994, mpe mokolo ya nsuka oyo etali bozongi ya solo ya nsuka ya Klisto, eleko ya prenta ya mobu 2030. Ya solo, pole oyo ya sika oyo euti kosalema kala mingi te oyo ebongisaka bozongi ya Klisto mpo na mobu 2030 epesi biso nzela ya kososola malamumu mpe kondimisa mayele ya Adventiste oyo elandi oyo esi endimami, na Em.10:6-7, na maloba oyo: “ *retard ekozala lisusu te ... kasi libombami ya Nzambe ekokokisama* ”. Mpo na elakiseli oyo, nazwi makomi ya Habakuku 2 uta ebandeli na yango, na kati na kati ya maloba ya kolimbola.

L.Segond version modifié na ngai

Verse 1: “ *Nakozala na esika na ngai, mpe nakotelema likoló ya ndako molai; Nakotala mpo na komona nini YaHWéH akoloba na ngai, mpe nini nakoyanola na argument na ngai.* »

Tala ezaleli ya “kozela” ya profeta oyo ekozala bizaleli ya mommekano ya ba Adventistes, Molimo ayebisi biso na nsango ya Dan.12:12: “ *Esengo na ye oyo azali kozela kino mikolo 1335* ”. Mpo na kososola malamumu, ndimbola ya “ *ntembe* ” oyo epesami epai na biso na mokapo oyo eleki epai wapi mokakatano oyo

Habakuku abimisaki ezali koumela ya bozwi ya bato mabe na mabele: “*Akopanzana monyama na ye mpo na likambo oyo, mpe akoboma- . azali ntango nyonso bikólo, kozanga kotika?* » (Hab 1:17) ezali bongo. Na bomanioli oyo mpe na mituna oyo, Habakuku azali elilingi ya bizaleli ya bato banso oyo basalaka botali moko kino na nsuka ya mokili. Lisusu, Nzambe akopesa eyano na ye na kopesaka likanisi ya esakweli likambo ya bozongi ya Yesu Klisto, oyo ekosukisa, na ndenge ya sikisiki, bokonzi ya bato mabe, ya kotyola, ya kondima te, ya kozanga bosembo mpe ya botomboki.

Verse 2: “*YahWeH alobaki na ngai, mpe alobaki ete: Komá esakweli: yema yango na bitanda, mpo ete bato mingi bátánga yango.* »

Kati na 1831 mpe 1844, William Miller alakisaki ba tableaux oyo ezalaki koloba na mokuse mayebisi na ye oyo esakolaki bozongi ya Yesu Klisto mpo na eleko ya prenta ya 1843 liboso, na nsima mpo na mbula ya mbula 1844. Kati na 1982 mpe 1994, napesaki mpe likanisi mpe nazali naino kopesa likanisi na ba Adventistes mpe na bato mosusu, na bamesa minei, bokuse ya miinda ya sika ya esakweli oyo epemamaki na Nkolo ya Solo mpo na “*ntango ya nsuka*” na biso. Soki ba conséquences ya solo oyo ekangami na mpasi oyo ya 1994 esosolamaki kaka sima ya tango oyo etiamaki elembo, lokola esalemaki na 1844, dati mpe calcul na yango ezali tii lelo oyo endimami na Molimo ya Nzambe ya bomoi.

Verse 3: “*Mpo ezali esakweli oyo ntango na yango esilá kotyama,*”

Ntango oyo Nzambe aponi emonisami uta 2018. Na kotalaka mokolo ya bozongi ya Yesu Klisto, ngonga oyo etiamaki ezali printemps 2030.

“*Azali kotambola pene na nsuka na ye, mpe akokosa te;* »

Bozongi ya Klisto molongi ekokokisama na ntango na yango, mpe esakweli oyo esakoli yango “*ekokosa te*”. Yesu Klisto akozonga mpenza na prenta ya mobu 2030.

“*Soki ezungisami nsima, zela yango, mpo ekosalema, ekosalema mpenza.*

»

Soki mokolo yango etiamaki na Nzambe, mpo na ye, bozongi ya solo ya Klisto ekokokisama na ngonga oyo etiamaki oyo ye moko ayebaki kino na 2018. Retard oyo epesami likanisi, “*soki ezungisami sima*”, ekoki bongo kotungisa kaka bato, mpo Nzambe azali kobomba ba lotomo ya kosalela mayebisi ya lokuta ya bozongi ya Yesu Klisto oyo ekopesa ye nzela ya kokutana, na molongo, na 1843, 1844, 1994 mpe kino na mbala na biso ya nsuka, kondima ya baklisto oyo balobaka ete abikisami, oyo epesaka ye nzela ya kopona baponami na ye. Mayebisi oyo ya lokuta oyo ezalamaki ya bozongi ya Yesu Klisto esalelami na Nzambe, mpo na **kokabola** kino na nsuka ya mokili, “*blé na matiti ya matiti, mpate na bantaba*”, bandimi na bato oyo bazangi kondima, “*bandimi na baye bazangi kondima*», baponami ya bakweyi.

Verse yango endimisi paramètre ya “*kozela*” ya ba Adventistes oyo etikali eloko ya kolimbola ya basantu ya nsuka oyo bakabolamaki mpe bakangisami na momeseno ya Sabata ya solo ya mokolo ya nsambo banda na otone ya 1844, nsuka ya momeseno ya mibale ya Baadventiste. Na molongo oyo, Molimo azali kopesa ntina na likanisi ya **bondimi** oyo ezali komonisa bozongi oyo ya Klisto molongi, mosikoli mpe mozongisi mabe.

Version ya Vigouroux

Verse 4 : “ *Talá, moto oyo azali mondimi te, azali na molimo ya sembo te kati na ye; kasi moyengebene akozala na bomoi **na kondima na ye** . »*

Nsango oyo ezali komonisa etumbu oyo Nzambe azali komema na bato oyo bakutanaki na mimekano minei ya Baadventiste oyo ezali na boyokani na badati 1843, 1844, 1994 mpe 2030. Ekateli ya Nzambe ezali makasi na eleko mokomoko. Na nzela ya liyebisi ya esakweli Nzambe abimisi masque ya bakristu “ *bakosi* ” oyo bamonisaka ezaleli na bango ya “ *kozanga kondima* ” , na kotyola mayebisi ya esakweli ya bamemi-nsango na ye oyo aponaki to basakoli na ye. Na bokeseni mpenza, baponami bapesaka nkembo na Nzambe na koyambaka bansango na Ye ya esakweli mpe kotosaka malako ya sika oyo emonisaka. Botosi yango, oyo Nzambe asambisi ete ezali “ *kospelisa* ,” na ntango yango moko, esambisami ete ebongi kobatela boyengebene oyo etángamaki na nkombo ya Yesu Klisto.

Kaka bondimi oyo ya botosi “mpo na bolingo” mpo na Nzambe nde esambisami ete ebongi kokota na boseko oyo ekoya. Kaka ye oyo makila ya Klisto epetolaka na masumu na ye nde abikisami “ *na kondima na ye* ”. Lokola eyano ya kondima ezali ya moto ye moko , yango wana Yesu azali kotinda bansango na ye, mokomoko , epai ya baponami na ye, ndakisa: Mat.24:13: “ *Kasi ye oyo akotingama tii na nsuka akozala abikisami .*” Kondima ekoki kokoma lisanga soki ekokisi mobeko moko. Kasi, *kebá!* Maloba ya bato ezali kobungisa nzela, mpamba te Yesu ye moko nde azwaka mokano ya nani asengeli kobikisama to kobunga engebene na bosambisi na Ye ya bondimi oyo emonisami na ba candidats oyo bazali na mposa ya kokota na lola.

Na bokuse, na baverse oyo ya Habakuku, Molimo emonisi mpe endimisi bokangami ya penepene mpe **oyo ekoki kokabwana te** ya “ *kondima* ” mpe “ *misala* ” oyo yango ebimisaka; eloko oyo ntoma Yakobo asilaki kosekwisa (Yak.2:17: “ *Ezali mpe bongo mpo na kondima: soki ezali na misala te, ekufi na yango moko .*”); oyo elingi koloba likambo oyo ete uta ebandeli ya kosakola nsango malamumu, likambo ya kondima esosolamaki mabe mpe elimbolamaki mabe. Basusu, lokola lelo , bakangisaki kaka likambo ya kondima na yango, kozanga kotalela litatoli ya misala oyo epesaka yango motuya na yango mpe bomoi na yango. Bizaleli ya bato, oyo Nzambe ayebisaka bango mayebisi na ye ya bozongi ya Yesu Klisto, ezali komonisa lolenge ya solo ya kondima na bango. Mpe na ntango oyo Nzambe azali kosopa pole na ye monene likolo ya basaleli na ye ya nsuka, ezali lisusu na ntina moko te mpo na moto nyonso oyo azali kososola te masengami ya sika oyo Nzambe atie uta 1843. Lobiko na ngolu ezali kokoba, kasi uta mokolo oyo, yango kaka epesaka matomba na baponami oyo Yesu Klisto aponaki, na nzela ya litatoli ya bimoniseli ya solosolo ya bolingo oyo bapesaka ye. Na ebandeli Sabata ezalaki elembo ya lipamboli wana ya Nzambe, kasi banda 1844 ezalaki naino te ekoki na yango moko, mpamba te bolingo ya bosolo na ye ya esakweli, oyo emonisami kati na 1843 mpe tii na 2030, esengamaki mpe ntango nyonso na Nzambe. Kutu, miinda ya sika oyo ezwami uta 2018 ezali na boyokani makasi na Sabata ya mokolo ya nsambo oyo ekomi elilingi ya esakweli ya mibu nkoto ya nsambo oyo ekobanda na bozongi ya Yesu Klisto na eleko ya prenta ya mobu 2030. Uta 2018, “kolongisama na kondima » eyaka na mbuma mpe epesi litomba na babengami oyo bakomi baponami na kolakisa bolingo na

bango mpo na Nzambe mpe miinda na ye nyonso ya kala mpe ya sika oyo emonisami na nkombo ya Yesu Klisto lokola Mat.13:52 eteyi: “ *Mpe alobaki na bango ete, Yango wana mokomeli nyonso oyo ayebi boyebi na ntina na Bokonzi ya likoló azali lokola nkolo ndako, oyo abimisaka na bomengo na ye biloko ya sika mpe ya kala .*” Moto nyonso oyo alingaka Nzambe akoki kolinga kaka ko découvrir ba projets na ye mpe ba secrets na ye oyo banda kala etikalaki kobombama mpe batu ba ignorer yango.

Habakuku mpe koya ya liboso ya Masiya

Esakweli yango ekokisamaki mpe mpo na Yisalaele ya ekólo Bayuda, oyo esakolaki koya ya liboso ya Masiya. Ntango ya koya oyo etiamaki mpe esakolamaki na Dan.9:25. Mpe fungola ya calcul na yango ezwamaki na mokanda ya Ezela, na mokapo 7. Emonani ete Bayuda batyaki mokanda ya Danyele kati na mikanda ya masolo ya kala, mpe yango ezalaki liboso ya mokanda ya Ezela. Kasi na ndenge wana mokumba na ye ya esakweli ekitisama mpe motángi emonanaki mingi te. Yesu azalaki mosakoli ya liboso oyo abendaki likebi ya bantoma mpe bayekoli na ye na bisakweli ya Danyele.

Retard oyo esakolamaki, " *soki ezongisaki retard, zela yango* ", ezalaki pe na kokokisama na yango, po Bayuda bazalaki kozela masiya oyo azalaki mozongisi mabe pe mosikoli na Baloma, kotiaka motema na Yisaya 61 esika Molimo alobi na ntina ya Klisto na molongo 1 : “ *Elimo ya Nkolo, YaHWéH, ezali likolo na ngai, Mpo YaHWéH apakoli ngai mafuta mpo na komemela babola nsango malamumu; Atindi ngai mpo na kobikisa bato oyo mitema ebukani, mpo na kosakola bonsomi epai ya bakangami, mpe kosikolama epai ya bakangami;* ". Na molongo 2, Molimo azali koyebisa na bosikisiki boye: “ *Kosakola mbula ya boboto uta na YaHWéH , mpe mokolo ya kozongisa mabe uta na Nzambe na biso ; Mpo na kobandisa bato nyonso ya mpasi;* ". Bayuda bayebaki te ete kati ya " *mobu ya ngolu* " mpe " *mokolo ya kozongisa mabe* ", mibu 2000 esengelaki naino koleka mpo na komema bato na bozongi ya Klisto molongi, mosikoli mpe mozongisi mabe, engebene na Yisaya 61:2. Liteya yango ezali komonana polele na litatoli oyo etángamaki na Luka 4:16-21 : “ *Akendaki na Nazarete, epai akolaki, mpe, engebene momeseno na ye, akotaki na sinagoga na mokolo ya Sabata. Atelemaki mpo na kotánga, mpe bapesaki ye mokanda ya mosakoli Yisaya. Lokola afungolaki yango, amonaki esika oyo ekomamaki ete: Molimo ya Nkolo azali likolo na ngai, mpo apakoli ngai mafuta mpo na kosakola nsango malamumu epai ya babola; Atindi ngai mpo na kobikisa bato oyo mitema ebukani, mpo na kosakola kosikolama epai ya bakangami, mpe bozongisi ya miso epai ya bakufá miso, mpo na kosikola bato oyo banyokwami, mpo na kosakola mobu ya boboto ya Nkolo. Na nsima, abalusaki buku yango, apesaki yango na mosaleli mpe afandaki. » Na kotika botangi na ye awa, andimisaki ete koya na ye ya liboso etali kaka “ *mobu oyo ya ngolu* ” oyo esakolamaki na mosakoli Yisaya. Verse 21 ekobi, elobi ete, “ *Bato nyonso oyo bazalaki na sinagoga batalaki ye. Na nsima abandaki koloba na bango ete: Lelo makomi oyo bouti koyoka ekokisami. » “ Mokolo ya kozongisa mabe ”* oyo ezangaki likebi mpe oyo etangamaki te etiamaki na Nzambe, mpo na eleko ya prenta ya mobu 2030, mpo na koya na Ye ya mibale, mbala oyo, na nguya na Ye nyonso ya bonzambe. Kasi liboso ya bozongi oyo, esakweli ya*

Habakuku esengelaki kokokisama na “ *retard* ”, na nzela ya mimekano ya “Adventiste”, na 1843-1844 mpe 1994, lokola touti komona.

Komipesa ya nsuka

Bokutana na solo

Na printemps ya 2021, ebandeli ya mbula ya bonzambe, bomoto ya bozwi kasi ya lokuta ya boklisto ya mikili ya Mpoto euti komonisa mposa na yango ya kobatela bomoi ya mibange, ata soki na ntalo ya kobebisama ya nkita ya ekolo. Yango wana Nzambe akopesa yango na Etumba ya Misato ya mokili mobimba oyo ekolongola ebele ya bomoi ya bato ya mibu nyonso, koyeba ete nkisi to mangwele ezali te mpo na etumbu oyo ya mibale ya bonzambe. Liboso na biso, na mibu 8, ekozala mobu 6000 ya bozalisi ya mabele, nsuka na yango ekozala na bozongi ya Yesu Klisto. Molongi mpe molongi, akokamba basikolami na ye, baponami na ye ya bomoi mpe baye akosekwisa, na bokonzi na ye ya lola mpe akobebisa bomoi nyonso ya bato na mabele oyo akotika ye moko, ye moko na molili, anzelu motomboki uta ebandeli, Satana, zabololo.

Kondima na etinda ya mibu 6000 ezali na ntina mingi mpo na kondima manaka oyo. Ba calculs ya sikisiki uta na mituya oyo epesami na Biblia esalemaki te mpo na “bososoli” moko oyo etali mokolo ya mbotama ya Abrahamama (date moko mpo na bana misato ya Tera: Gen.11:26). Kasi, molongo ya bolandi ya nkola ya bato uta na Adama kino na bozongi ya Klisto endimisi kopusana ya motango oyo 6000. Na kopesaka bondimi na biso na motango oyo ya rond, ya sikisiki, tozali kopesa boponi oyo na ekelamu moko ya “mayele”, elingi koloba na Nzambe mozalisi, liziba ya mayele mpe bomoi nyonso. Engebene na etinda ya “sabata” oyo etangami na mobeko na ye ya minei, Nzambe apesaki moto “mikolo motoba” mpe mibu nkóto motoba mpo na kosala mosala na ye nyonso, kasi mokolo ya nsambo mpe mibu nkóto ya nsambo ezali ntango ya bopemi “mosantu.” apart) mpo na Nzambe mpe baponami na ye.

Makambo oyo ezali na kati ya mosala oyo emonisi ete kondima oyo esepelisaka Nzambe etongami na bizaleli ya “*mayele to ya mayele*” ya baponami na Ye oyo bazwaka litomba na makambo nyonso oyo Nzambe alobi, asakoli to akanisaka (tala Danyele 12:3 : “*Mpe bato ya mayele bakongenga lokola nkembo ya etando, mpe baoyo bateyaki boyengebene na ebele, lokola minzoto, mpo na libela na libela* . Yesu Klisto.

Mpo na kokanga mosala oyo, kaka liboso ya drame oyo ezali koya, nalingi komipesa, na ngala na ngai, na bana banso ya solo ya Nzambe oyo bakotanga yango, mpe bakoyamba yango na bondimi mpe na esengo, molongo oyo uta na Yoane 16:33 oyo ebulisamaki na maziba mibale ekeseni na libaku ya batisimo na ngai na mokolo ya 14 Yuni 1980; moko na mokanda na ngai ya libatizi uta na institution, mosusu na maloba ya ebandeli ya buku “Yesu Klisto” oyo epesamelaki ngai na libaku oyo na moninga na ngai ya mosala na ntango wana, pene na eleko oyo Yesu apesaki bomoi na ye lokola mbeka : “*Nalobi na bino makambo oyo, po bozala na kimia kati na ngai. Okozala na bolózi na mokili; kasi bózala na mpiko, nalongi mokili .*”

Samwele, mosaleli ya Yesu Klisto oyo apambolami, “Ya solo”!

Libenga ya nsuka

Ntango nazali kokoma nsango oyo, na nsuka ya mobu 2021, mokili ezali naino na kimya ya losambo ya mokili mobimba oyo ekoki kosepela na yango mpe oyo esepelisami. Nzokande, na kotalaka boyebi na ngai ya bimoniseli ya esakweli oyo esili kososolama oyo Nzambe abongisaki, nandimisi, kozanga ata ntembe ata moke te, ete Etumba ya mokili mobimba ya nsomo ezali kobongisama mpe ezali na nzela ya kokokisama na kati ya mibu 3 kino 5 oyo ekoya. Na kolakisa yango na kombo ya elilingi ya " *kelelo ya motoba* " na Em.9, Molimo akundolisi biso ete esi etumbu mitano ya nsomo eyei mpo na kopesa etumbu ya kotika bosembo na Sabata na yango ya bule mpe makuli na yango mosusu oyo etosamaki te uta mokolo ya 7 Mársi 321. Yango bitumbu ya Nzambe oyo akufaka te eumelaki mbula 1600 ya lisolo ya bato oyo ebongisamaki na programe moko ya losambo oyo euti na Nzambe. Etumbu na ye ya motoba eyei kokebisa, mbala ya nsuka, boklisto oyo ezali na ngambo ya kozanga bosembo epai na ye. Longola Nzambe mpe mosala na ye ya kobikisa, bomoi ya moto ezali na ntina te. Yango wana, " *bakelelo* " oyo ezali na ezaleli ya mokemoke oyo emonisami na bokokanisi na Levitike 26, makasi ya koboma ya " *ya motoba* " ekokoma na bosanda ya nsomo oyo bato bazalaki kobanga mpe kobanga banda kala. " *Kelelo ya motoba* " etali Etumba ya mokili mobimba ya suka oyo ekolongola ebele ya bato, " *moko na misato ya bato* " engebene na Em.9:15. Mpe proportion oyo ekoki mpenza kokokisama na etumba epai wapi babundi ya mosala 200.000.000 oyo bazali na bibundeli, oyo bazwaki formasyo mpe oyo bazali na bisaleli bakokutana, engebene na bosikisiki oyo epesami na Em.9:16: " *Motángo ya basoda oyo batambolaka na mpunda na limpinga ezalaki bamiriade mibale ya bamiriades: Nayokaki motángo na bango* "; i.e., 2 x 10000 x 10000. Yambo ya bitumba oyo ya suka, na boumeli ya ^{ekeke ya 20}, bitumba mibale ya mokili mobimba ya 1914-1918 mpe 1939-1945 ezalaki ba prévisions ya etumbu monene oyo ezali koya kosilisa tango ya bikolo ya bonsomi mpe ya lipanda. Nzambe apesi te bingumba ya ekimelo mpo na baponami na ye, kasi atiki biso bilembo ya polele ekoki mpo ete tókima bisika oyo nkanda na ye ya Nzambe etalelaki lokola likambo ya liboso. Ako diriger ba coups oyo esengeli epesama na batu oyo babengami pona musala oyo. Kasi moko te kati na bango akozala moko ya baponami na ye. Batomboki to bandimi te oyo bapalangani na mabele mobimba bakozala bisaleli mpe ba victimes ya nkanda na ye ya bonzambe. Etumba ya Mibale ya mokili mobimba ebundamaki kati na bato ya Mpótó oyo mangomba na bango mazalaki ya boklisto mpe mazalaki kowelana. Kasi na Troisième oyo ekoya, motif ya bitumba ekozala essentiellement religieux, ko pitting mangomba oyo ezali kowelana contre moko na mosusu oyo jamais eyokani na mateya moko na mosusu. Kaka kimya mpe mombongo nde epesi nzela ete makanisi wana ya lokuta ekola. Kasi na ntango oyo Nzambe aponaki, engebene na Em.7:2-3, universalité ya bademo oyo esimbami na baanzelu ya Nzambe ekobimisama mpo na " *kosala mabe na mabele mpe na mbu* " to, bilembo bizali ko décoder , " *to kosala mabe* " "Baprotesta mpe

Bakatolike” oyo bazali sembo te epai ya Yesu Klisto. Na lolenge ya mayele mpenza, kondima ya boklisto oyo ezali sembo te ezali cible principale ya nkanda ya Zuzi ya sembo Yesu Klisto; kaka lokola na kondimana ya kala, Yisalaele ezwaki etumbu mpo na kozanga bosembo na yango ya ntango nyonso kino kobebisama na yango ya ekolo na mobu 70. Na boyokani na " *kelelo ya motoba* " oyo, esakweli ya Dan.11:40 kino 45, endimisi, na kolamusáká “ *bakonzi misato* ”, ndimbola ya mangomba misato ya kondima Nzambe moko: Lingomba ya Katolike ya Mpoto, Lingomba ya Bamizilma ya Arabe mpe ya Afrika ya Nordi, mpe Lingomba ya Ortodokse ya Russie. Conflit esukaki na retour ya situation mpo na intervention ya protestant américain, oyo epesamaki kombo te lokola mokonzi, kasi e proposer lokola ennemi potentiel traditionnel ya Russie. Kolongola ba pouvoirs concurrents efungoli accès na domination na yango ya suka na titre ya “ *the nyama oyo ebimi na mabele* ,” oyo elimbolami na Em.13:11. Toloba na bosikisiki ete na contexte oyo ya suka, bondimi ya protestant américain ekomi minorité, na bondimi ya catholique romain oyo ezali mingi, mpo na ba immigrations ya ba Hispaniques oyo elandana. Na 2022, prezida na yango oyo autaki na Irlande azali ye moko Mokatolike, lokola prezida John Kennedy oyo babomaki.

Na Em.18:4, kati na Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, Yesu Klisto apesi mitindo na baoyo nyonso bandimi mpe bazali kolikya epai na Ye, baponami na Ye, ete “ *bábima na Babilone Monene* .” Lokola emonisami na bilembeteli na mokanda oyo epai ya Lingomba ya Katolike ya Loma ya Pápa, “ *Babilone* ” esambisami mpe ekweisami mpo na “ *masumu na ye* .” Na libula ya lisolo ya “ *masumu na yango* ”, ngambo ya Lingomba ya Katolike ekómi tii na Baprotesta mpe bato ya Ortodokse oyo balongisaka, na nzela ya momeseno na bango ya losambo, bopemi ya mokolo ya lomingo oyo bazwaki na Loma. Kobima na Babilone elingi koloba kotika “ *masumu ya moto* ”, oyo eleki ntina, mpo Nzambe akomisi yango “ *elembo* ” oyo emonisaka: mokolo ya bopemi ya poso na poso, mokolo ya yambo ya poso ya molongo ya bonzambe, mokolo ya lomingo ya Loma .

Na nsango oyo, na kotalaka urgence ya tango, nasengi na bana mibali mpe bana basi ya Nzambe batika zone nord ya France centré na capitale na yango, Paris. Pamba te ekobetama kala mingi te na nkanda ya Nzambe, konyokwama na “ *moto oyo euti na lola* ”, mbala oyo nucléaire, lokola engumba ya “ *Sodoma* ” oyo akokanisi yango na yango, na Emoniseli na ye, na Emoniseli 11:8. Azali mpe kobenga yango na nkombo “ *Ezipito* ”, elilingi ya elilingi ya “ *lisumu* ”, mpo na ezaleli ya botomboki ya bomipesi na yango ya kozanga lingomba oyo ezali kotelemela Nzambe, lokola faraon na lisolo ya lisolo ya Bobimi ya bato ya Baebele. Na likambo ya etumba, lokola banzela ekatamaki mpe epekisami, ekozala likoki te ya kolongwa na esika oyo bazali koluka mpe kokima likambo ya mawa oyo ekoboma bato.

Samwele mosaleli ya Nzambe na bomoi, Yesu Klisto

Ba oyo balingi ko découvrir, d'abord, oyo elakisami na suka ya mosala oyo, bakozala na difficulté ya ko comprendre pourquoi nazali tellement convaincu na nature irrevocable ya destruction imminente ya France na Europe. Kasi baye batangi yango, uta ebandeli na yango kino nsuka na yango, bakozala kosangisa, na nzela ya botangi, bilembeteli oyo ezali ntango nyonso kotondana, kino na esika ya kopesa bango nzela ya kokabola na nsuka endimiseli oyo ekoki koningana te oyo Molimo ya Nzambe azali na yango atongamaki kati na ngai mpe na baoyo nyonso bazali ya ye; na bosolo. NKUMU nyonso ezali ya YE.

Makambo ya kokamwa ya mabe ekouta kaka na baye baboyi na motó makasi koyeba nguya na ye oyo ekokani na mosusu te, oyo eleki mingi, mpe makoki na ye ya kokamba makambo nyonso engebene na mwango na ye kino kokokisama na yango ya kokoka.

Nakangi mosala oyo awa, kasi bofuli oyo Yesu azali kokoba kopesa ngai ezwami mpe ekomami libela na lolenge ya bansango oyo elakisami na mosala “**Mana ya lola ya batamboli ya nsuka ya Adventiste**”.